

Kallelse till Kommunstyrelsens sammanträde

Datum och tid: 2023-12-05 kl. 17:00

Plats: Rådhuset, sal Ture Petersson

Förhinder anmäls till Helena Heintz, helena.heintz@eslov.se, 0413-621 23

Ärenden

1	Val av justerare	
2	Utredning kring miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och servicenämnden	3 -
28
3	Yttrande över remiss avseende VA SYDS ansökan om tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln till utläggning av rörledningar inom Sveriges sjöterritorium och i allmänt vattenområde, Öresund	29 -
330
4	Justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Eslöv och Kungshult	331 -
351
5	Justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Stehag, Kungshult och Getinge	352 -
355
6	Igångsättningsbeslut för nybyggnad av föreningslokal på Husarängen samt behov av utökad budgetram	356 -
358
7	Årlig redovisning av landsbygdsutveckling	359 -
367
8	Antagande av upphandlings-, och genomförandeplan för varor och tjänster 2024	368 -
373
9	Revidering av delegeringsordning för kommunstyrelsen med anledning av begäran om VMA, Viktigt meddelande till allmänheten enligt Lag (2023:407) om viktigt meddelande till allmänheten	374 -
377
10	Antagande av central krisledningsplan för Eslövs kommun	378 -
425
11	Antagande av riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2023-2026	426 -
445
12	Ansökan om tillstånd att avveckla skyddsrum i Kastanjen 1 (Eslövs gamla brandstation)	446 -
464
13	Yttrande över remiss avseende översiktsplan 2035 för Hörby kommun	465 -
781
14	Uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset	782 -
796
15	Mål för kommunstyrelsen för mandatperioden 2023-2026	797 -
804
16	Yttrande över revisionens uppföljningsgranskning av 2020 års granskningar	805 -
825
17	Ramjustering avseende tjänster som rekryteringssamordnare	826 -
827
18	Justering av Eslövs kommuns författningssamling gällande taxa för felparkeringsavgifter efter upptäckt skrivfel	828 -
834
19	Kommundirektören informerar	

20	Antagande av operativ lokalförsörjningsplan 2024-2028	835 - 869
21	Redovisning av delegeringsbeslut	870 - 872
22	Anmälningar för kännedom	873 - 974

Ordförande

Johan Andersson (S)

2023-11-22

Eva Hallberg

+4641362515

Eva.hallberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Utredning om organisering av myndighetsutövning inom samhällsbyggnadsfrågor samt av servicefunktioner inom Eslövs kommun

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att inrätta en jävsnämnd från den 1 juli 2024, med tre ledamöter och två ersättare, för hantering av myndighetsutövning mot kommunen själv.
- Kommunstyrelsen uppdrar åt Kommunledningskontoret att ta fram förslag till reglemente för jävsnämnden, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att en sådan ska inrättas.
- Kommunstyrelsen ska genomföra en dialog med servicenämnden avseende förtydligande av nämndens uppdrag. Dialogen ska vara klar senast maj 2024.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har, i budget för 2023, gett kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en översyn av den politiska organisationen inom servicenämnden och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden under 2023. Utredningen ska belysa inrättande av en myndighetsnämnd och en facknämnd, med därtill hörande förvaltningsorganisation.

Konsult J Braw AB har anlåtats för att genomföra översynen av den politiska organisationen inom servicenämnden och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Uppdraget har bestått i att omvärldsbevaka och ta fram exempel från andra kommuner på möjliga lösningar för att undvika jävssituationer samt att utreda den juridiska möjligheten att organisera nämnder och förvaltningar på ett sätt som gör att beslut kan tas inom den egna kommunen utan att jäv uppstår. Vidare att på en övergripande nivå bedöma behov av och ta fram förslag på organisatoriska åtgärder.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges beslut § 124, 2022

Utredning om organisering av myndighetsutövning inom samhällsbyggnadsfrågor samt av servicefunktioner inom Eslövs kommun, J Braw AB.

Kommunledningskontoret
Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: kommunen@eslov.se | www.eslov.se

1(3)

Förslag till beslut: Utredning om organisering av myndighetsutövning inom samhällsbyggnadsfrågor samt av servicefunktioner inom Eslövs kommun.

Beredning

Utredningen innehåller en redogörelse av de rättsliga förutsättningarna för kommuners politiska organisation och en sammanställning av hur kommuner valt att organisera sig för att undvika att jävssituationer uppstår. Omvärldsbevakningen beskriver också fyra exempelkommuner och deras överväganden inför förändrad politisk organisation.

Tre alternativa förslag på organisatoriska åtgärder för att undvika jävssituationer har tagits fram. Samtliga alternativ är bedömda utifrån effektiv resursanvändning, samordning med kommunens vision, mål och strategier samt kompetens. Med samordning avses en förståelse, ambitioner, och vilja till synkronisering i frågor där kommunen formulerat mål, vision och strategier.

Det första förslaget är att servicenämnden och -förvaltningen består. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och -förvaltningen består, men jävsnämnd inrättas för hantering av myndighetsutövning mot kommunen själv.

Kommunstyrelsen och servicenämnden för en strukturerad och fördjupad diskussion om servicenämndens bärande idé. Denna diskussion kan med fördel vara strukturerad och processledd, protokollföras och utvärderas efter viss tid. Eventuellt kan servicenämndens reglementes 1 § behöva justeras efter den fördjupade diskussionen.

Rekrytering av chef för serviceförvaltningen genomförs.

Det andra alternativet är att miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen slås ihop med serviceförvaltningen. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden består, men blir en renodlad myndighetsnämnd. Servicenämnden består, och tar från miljö- och samhällsbyggnadsnämnden över allt som inte är myndighetsutövning.

Det tredje förslaget är att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden består, men jävsnämnd inrättas, för hantering av myndighetsutövning mot kommunen själv. Servicenämnden och -förvaltningen avvecklas och verksamheterna organiseras under annan nämnd. I utredningen föreslås att fastighetsverksamheten flyttas till kommunstyrelsen, måltidsverksamheten går över till barn- och utbildningsnämnden och lokalvårdsverksamheten går över till annan nämnd.

I värderingen av de olika förslagen har konsekvenserna av en mer omfattande organisationsförändring vägt tungt. Verksamheternas fokus och kraft bör läggas på att utveckla och förbättra servicen till medborgare, företag och andra intressenter.

Därför föreslås att kommunstyrelsen beslutar enligt det första alternativet med oförändrad politisk- och förvaltningsorganisation, dock med tillägget att införa en jävsnämnd.

Kommunledningskontoret föreslår att jävsnämnden ska bestå av tre ordinarie ledamöter och två ersättare. Ett reglemente måste tas fram och förslaget är att nämnden sammanträder vid behov och inte har en fast sammanträdesplan.

Jävsnämnden ansvar blir att besluta i ärenden gällande myndighetsutövning och utöva tillsyn i fall där en annan nämnd normalt har ansvaret men inte kan på grund av jäv.

Vad som då är viktigt att beakta, är att den tjänstemannaavdelning som ansvarar för myndighetsutövning, bör vara varken underordnad eller överordnad den avdelning som ansvarar för driften. Förvaltningschefen bör då inte heller ha delegerad beslutanderätt i tillsynsfrågor över driftsfrågorna; istället bör hans beslutsrätt också tillhöra jävsnämnden. Enklare uttryckt: vid tillsyn över förvaltningens egna driftsfrågor bör förvaltningschefen ”rundas”, och beslutsnivåerna är då endast på den avdelning som utför tillsynen och på jävsnämnden.

I de samtal som förts har det inte funnits full samstämmighet om vad som är servicenämndens bärande idé. I enlighet med utredningen behöver förväntningar på nämnden definieras och därför föreslås att kommunstyrelsen och servicenämnden genomför dialoger med förtydligande av nämndens uppgift – effektivitet och kundfokus - under våren 2024.

Beslutet skickas till

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden

Eva Hallberg
Kommundirektör

Utredning om organisering av myndighetsutövning inom samhällsbyggnadsfrågor samt av servicefunktioner inom Eslövs kommun

1 Bakgrund

1.1 Uppdraget

Jag har fått följande uppdrag av Eslövs kommun.

1. Omvärldsbevaka och ta fram exempel från olika kommuner på olika möjliga lösningar för att undvika jävssituationer, gällande exempelvis bygglov som kommunen själva begär, och ärenden gällande exempelvis miljötillsyn.
2. Utredda den faktiska (juridiska) möjligheten att organisera nämnder och förvaltningar på ett sätt som gör att beslut kan tas inom den egna kommunen utan att jäv hindrar.
3. På en övergripande nivå bedöma behov av och förslag på organisatoriska åtgärder avseende miljö- och samhällsbyggnadsnämndens och servicenämndens verksamheter med utgångspunkt från kommunfullmäktiges beslut.

Bakgrunden till uppdraget är kommunfullmäktiges beslut under § 124/2022: ”En översyn av den politiska organisationen inom servicenämnden och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ska genomföras under 2023. Utredningen ska belysa inrättande av en myndighetsnämnd och en facknämnd, med därtill hörande förvaltningsorganisation. Myndighetsutövning som är organiserad under annan nämnd kan även ingå i översynen.”

Alternativen gemensam nämnd, kommunalförbund och bolag har alltså inte ingått i uppdraget.

1.2 Metoden

Jag har gått igenom en rapport och en datasammanställning från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Jag har också gått igenom beslutsunderlag från när fyra kommuner fattat beslut om jävsnämnd respektive myndighetsnämnd. Urvalet kommenteras nedan.

Jag har också träffat förvaltningscheferna för de två berörda förvaltningarna, ekonomichefen, chefen för tillväxtavdelningen samt haft avstämningar med kommundirektören och kanslichefen. Därtill har jag också träffat kommunstyrelsens ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande, samt ordförandena för servicenämnden och för miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

I den här utredningen går jag igenom de rättsliga förutsättningarna, hur andra kommuner generellt organiserar sig i inom de aktuella frågorna, hur de fyra kommunerna organiserat sig, och redogör därefter för mina överväganden. Jag presenterar slutligen några förslag, samt ger perspektiv på dem.

2 Rättsliga förutsättningar

2.1 Regeringsformen

Regeringsformen behandlar i mycket begränsad omfattning kommunernas organiserande, låt vara att det som regleras är av högst väsentlig betydelse.

Den kommunala självstyrelsen framgår av 1 kap 1 § och kommunala förvaltningsmyndigheter nämns i 1 kap 8 §.

Av 12 kap 1 § framgår att beslutanderätten i kommunerna utövas av valda församlingar, och av 12 kap 4 § kommunernas beskattningsrätt.

I regeringsformen är det i fråga om kommunernas organiserande bara kommunfullmäktige som omnämns.

2.2 Kommunallagen

En kommun är enligt 3 kap 3 § kommunallagen skyldig att ha en styrelse (kommunstyrelsen).

Därutöver är kommunerna också skyldiga att ha valnämnd, överförmyndarnämnd (om förmyndare inte utsetts), krisledningsnämnd (i praktiken ofta i personalunion med kommunstyrelsens arbetsutskott) samt kommunala revisorer.

Det ska också finnas en nämnd som utför byggnadsnämndsuppgifter, men denna nämnd kan alltså vara kommunstyrelsen eller annan. Likaså kan en byggnadsnämnd ha ett större uppdrag än bara byggnadsnämndsfrågor.

Enligt 6 kap 7 § kommunallagen får en nämnd inte bestämma om rättigheter eller skyldigheter för kommunen där nämnden företräder kommunen som part. Nämnden får inte heller utöva tillsyn över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver.¹

S k tillsynsjäv reglerar i 6 kap 28 § 3 p kommunallagen. Av denna framgår det att en förtroendevald är jävig, om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till.

För att vara jävig räcker att den enskilde på något sätt deltar i eller närvarar vid handläggningen av ärendet.² Den här jävsbestämmelsen förhindrar alltså att en nämnd utövar både drift och tillsyn över en kommunal verksamhet. Av 7 kap 4 § kommunallagen framgår att samma gäller för anställda i kommunen.

”Om en kommun har en sammanslagen teknisk förvaltning och miljöförvaltning så menar vi att den del av förvaltningen som arbetar med tillsyn måste vara åtskild från den del av förvaltningen som arbetar med tekniska verksamheter.”³

¹ ”Bestämmelsen har utformats på ett sätt som enligt vår mening kan leda till vissa tolkningsproblem som inte har behandlats i förarbetena. Någon bärande domstolspraxis på området finns inte heller.” Kommunallagen med kommentarer och praxis, 6 upplagan, Dalman m fl, s 307.

² Kommunallagen med kommentarer och praxis, 6 upplagan, Dalman m fl, s 334.

³ Kommunallagen med kommentarer och praxis, 6 upplagan, Dalman m fl, s 334.

Beslutsfattande får enligt 6 kap 37 § kommunallagen delegeras från en nämnd till ett presidium, ett utskott, en ledamot, en ersättare eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en grupp av ärenden. Även anställd kan få delegation enligt 7 kap 5-8 §§.

Dock gäller enligt 6 kap 38 § begränsningar av delegationsmöjligheterna, nämligen när det gäller:

- a. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
- b. framställningar eller yttranden till kommunfullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
- c. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
- d. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
- e. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Därutöver har kommunerna ett betydande mått av frihet att organisera sitt interna arbete.

Det kan noteras att beställar-utförar-formen av kommunal verksamhet tidigare var oreglerad i kommunallagen. Med 2017 års lag togs dock formen med, på det sättet att kommunfullmäktige enligt 6 kap 2 § får besluta att en nämnd ska tillhandahålla tjänster åt en annan nämnd. Regleringen ansågs som en kodifiering av praxis.

2.3 Begreppet myndighetsutövning

Begreppet myndighetsutövning förekommer i bland annat regeringsformen, brottsbalken och kommunallagen, men begreppet i sig är inte definierat i lag.

Myndighetsutövning handlar om beslut och andra åtgärder som en myndighet vidtar gentemot en enskild med stöd av en befogenhet som myndigheten fått genom en offentlig författning (lag, förordning, föreskrift). Beslutet eller åtgärden är ett uttryck för samhällets makt över medborgarna. Kännetecknande är att den enskilde i förhållande till det allmänna befinner sig i en beroendeställning som inte har sin grund i ett frivilligt åtagande.⁴

3 Hur andra kommuner organiserar sig

3.1 Hur andra kommuner generellt organiserar sig inom myndighetsfrågor

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har per 2021-03-18 sammanställt hur svenska kommuner organiserar myndighetsfrågor. 209 kommuner av 290 har svarat.⁵

Av denna sammanställning framgår bland annat följande.

⁴ Kommunallagen med kommentarer och praxis, 6 upplagan, Dalman m fl, s 207.

⁵ Resultatet är publicerat på SKR:s sajt.

<https://skr.se/skr/samhallsplaneringinfrastruktur/miljohalsa/taxamiljo/taframdintaxa/statistikochtaxor/organisation.31207.html>

179 av de 209 kommunerna har svarat SKR att de har en myndighetsnämnd. 30 st har angett att man inte har det.

Av de 179 kommuner som svarat ja är den vanligaste formen – 96 st – en myndighetsnämnd där bygg-, miljö- och/eller planärenden ingår. 48 st har rena hälsoskyddsnämnder. Resterande 25 har angett ”annan nämnd”, med vilket kan avses ansvar för bygg, miljö, livsmedel, alkohol, tobak, receptfria läkemedel, lotterier och brandtillsyn. ”Enkäten visar att ju större kommun, desto mer specialiserad förvaltning och nämndorganisation.”

I fråga om förvaltningsorganisation är det enligt SKR ungefär en tredjedel av de svarande kommunerna som har myndighetsförvaltningar. Ungefär var fjärde kommun av de svarande har förvaltningar som hanterar både myndighetsärenden och drift av kommunal verksamhet. Även kommunalförbund mm förekommer.

”Systemet med nämnder med ett eget ansvar som dessutom leder förvaltningen för sitt ansvarsområde har flera konsekvenser. Det innebär att det finns ett relativt stort antal förtroendevalda och att dessa kan skaffa sig goda insikter om den verksamhet de ansvarar för. Det brukar framhållas att detta gör det politiska uppdraget som nämndledamot mer stimulerande och meningsfullt. Nämndorganisationen innebär även att det finns en maktindelning inom den politiska organisationen. Även om kommunstyrelsen har vissa övergripande uppgifter och ska ha uppsikt över övriga nämnder är den inte överordnad dessa och kan inte lägga sig i en facknämnds verksamhet. Det brukar å andra sidan framhållas att nämndorganisationen riskerar att leda till att ledamöterna prioriterar den egna verksamheten och att de förtroendevalda agerar utifrån nämndens intressen snarare än sin partitillhörighet. Det kan därmed bli svårare att ta ett samlat helhetsansvar för kommunen eller regionen. Detta har varit ett viktigt motiv för att ett antal kommuner utformat en politisk organisation där facknämnderna ersatts av utskott till styrelsen.”⁶

3.2 Hur andra kommuner generellt organiserar sig nämndsmässigt inom fackfrågor

”Det är tydligt att flertalet kommuner valt att ha en i huvudsak traditionell politisk organisation där facknämnder ansvarar för olika verksamhetsområden. Det gäller 235 eller 81 procent av Sveriges 290 kommuner. Däremot varierar antalet och därmed vilka nämnder man väljer att inrätta. Antalet speglar i hög grad kommunens invånarantal. Samtidigt finns ett grundläggande mönster för den politiska organisationen som återfinns i flertalet kommuner med facknämnder. Variationen är således mindre än man skulle kunna vänta sig även om det finns många olika nämndbeteckningar och även vissa skillnader på detaljnivå när det gäller ansvarsbredd och inriktning.”⁷

I de övriga 55 kommunerna är facknämnderna ersatta av styrelseutskott.⁸

⁶ Politisk organisation i kommuner och regioner, Sveriges Kommuner och Regioner, 2021, s 6.

⁷ Politisk organisation i kommuner och regioner, Sveriges Kommuner och Regioner, 2021, s 8.

⁸ Politisk organisation i kommuner och regioner, Sveriges Kommuner och Regioner, 2021, s 20.

I de 235 kommuner som har facknämnder är det minst en nämnd inom utbildning, en nämnd inom vård och omsorg, och en nämnd inom samhällsbyggnad. 60 procent av de 235 kommunerna också minst av nämnd inom kultur och/eller fritid. En dryg tredjedel av de 235 kommunerna har också en teknisk nämnd.

Inom samhällsbyggnadsområdet har det stora flertalet kommuner (av de 235, som jag förstår SKR) en samhällsbyggnadsnämnd och/eller en miljö- och byggnadsnämnd (gränsdragningarna varierar). Det förekommer även att kommunstyrelsen utgör byggnadsnämnd, liksom ett särskilt inrättat utskott byggnadsnämndsfrågor. Framför allt mindre kommuner har relativt ofta samverkan inom bygg- och miljöområdet.

”Det är för övrigt vanligt att kommunstyrelsen ansvarar för en rad frågor som kanske tidigare sköttes av en särskild facknämnd – det gäller dock framför allt samhällsbyggnads- och kommunaltekniska frågor och mer sällan välfärdsfrågor.”⁹

3.3 Hur vissa kommuner organiserar sig med utökade utskottsinslag

Att kommunstyrelsen har flera utskott får sägas vara mycket vanligt, inte minst inom personalfrågor.

Därtill har en del kommuner skapat utskott under styrelsen, för att ersätta nämnd som ansvarig för en verksamhet. Sådana s k verksamhetsutskott till styrelsen förekommer i 40 kommuner. ”I grunden handlar det om att kommunstyrelsen tar ett direkt ansvar för vissa verksamhetsområden som annars skulle hanteras av en nämnd ... Inrättandet av enskilda verksamhetsutskott under styrelsen – liksom att styrelsen även i övrigt tar över ansvaret för uppgifter som tidigare skötts av en nämnd – kan beskrivas som att mer makt koncentreras till styrelsen. Den kan också beskrivas som ett rationellt sätt att hantera den komplexitet som ryms i kommunens uppdrag eller att i en liten kommun undvika att inrätta nämnder för frågor av begränsad omfattning eller svag politisk ’laddning’. Under alla omständigheter ser vi att ett antal kommuner anpassar och modifierar den traditionella nämndsorganisationen så att den fungerar utifrån deras egna förutsättningar.”¹⁰

”Motivet till denna alternativa organisationsform varierar. Att vitalisera fullmäktige och skapa helhetssyn nämns ofta som skäl. Ekonomiska hänsyn tas säkerligen också många gånger. Genom att i princip koncentrera all politik till styrelsen, uppnår man lättare en samsyn runt de ekonomiska prioriteringarna i kommunen. Kostnaderna för arvoden till förtroendevalda minskar också.”¹¹

En stor andel av de kommuner som helt saknar nämnder (undantaget de obligatoriska) är relativt små. 87 procent (48 st) har mindre än 20 000 invånare. Bara två kommuner av dessa har mer än 40 000 invånare.

⁹ Politisk organisation i kommuner och regioner, Sveriges Kommuner och Regioner, 2021, s 10.

¹⁰ Politisk organisation i kommuner och regioner, Sveriges Kommuner och Regioner, 2021, s 10.

¹¹ Reglemente för styrelse och nämnder – ett underlag för lokala bedömningar, Sveriges Kommuner och Regioner, 2019, s 20.

3.4 Hur vissa kommuner nyligen organiserat sig i fråga om jävsnämnd eller myndighetsnämnd

Jag har inom ramen för det här uppdraget bitt följande kommuner om deras beslutsunderlag såvitt gäller jävsnämnd och myndighetsnämnd: Eksjö, Nyköping, Tidaholm och Laholm. Urvalet baseras på att de tre första nämnts av Eslövs kommun, och den sista kommunen kände jag till sedan tidigare.

3.4.1 Eksjö kommun

Eksjö kommun beslutade under KF § 142/2022 att inrätta en myndighetsnämnd.

Nämnden ansvarar enligt dess reglemente för följande verksamhetsområden.

- a. Miljöbalken gällande miljö- och hälsoskyddstillsyn och miljöprovning, förorenade områden mm.
- b. Plan- och bygglagen gällande bygglov, marklov, förhandsbesked, anmälan och tillsyn mm.
- c. Livsmedelslagen gällande anmälan, tillsyn och kontroll mm.
- d. Räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor i de delar som avser tillsyn och tillstånd.
- e. Alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter.
- f. Lag om handel med vissa receptfria läkemedel.
- g. Lagen om nämnder för vissa trafikfrågor.
- h. Nämnden är tillika trafiknämnd och byggnadsnämnd.

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

I myndighetsnämnden ingår sju ordinarie ledamöter och sju ersättare. En av ledamöterna (ordf) är också ledamot (ersättare) i kommunstyrelsen.

Av kommundirektörens tjänsteskrivelse i ärendet framgår att ca 20 kommuner har jävsnämnd, medan över 200 kommuner har myndighetsnämnd (miljö- resp byggnadsnämnder inräknade). Jävsnämnd övervägdes, men valdes bort, eftersom det inte ansågs vara optimalt för Eksjös politiska organisation. Myndighetsnämnd bedömdes mest långsiktigt, och som skapade mest struktur för organisationen.

3.4.2 Nyköpings kommun

Nyköpings kommun beslutade under KF § 249/2018 om reglemente för jävsnämnden. I detta ingick alltså beslutet om att nämnden skulle inrättas.

Nämnden ansvarar enligt dess reglemente för tillsyn, beslut och myndighetsutövning i ärenden där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden på grund av jäv inte kan fatta beslut.

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

I jävsnämnden ingår tre ledamöter och två ersättare. En av ledamöterna i nämnden är även ledamot i kompetens- och arbetsmarknadsnämnden, och en i barn- och ungdomsnämnden.

3.4.3 Tidaholms kommun

Tidaholms kommun beslutade under KF § 24/2018 att inrätta en samhällsbyggnadsnämnd och en jävsnämnd. Samtidigt beslutades att miljö- och byggnadsnämnden och tekniska nämnden skulle upphöra.

Jävsnämnden ansvarar enligt dess reglemente för att besluta i ärenden gällande myndighetsutövning och utöva tillsyn i fall där en annan nämnd normalt har ansvaret men inte kan på grund av jäv.

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

I jävsnämnden ingår tre ledamöter och tre ersättare. Några av ledamöterna i nämnden är även ledamöter i valnämnden, social- och omvårdnadsnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Av beslutsunderlaget framgår bland annat följande, angående alternativen arbetsutskott under kommunstyrelsen och egen nämnd. ”Det finns förtjänster inom båda lösningarna medan de administrativa och eventuella organisatoriska konsekvenserna blir något större för förvaltningen vid inrättandet av en ny nämnd. Bildas ett nytt arbetsutskott krävs endast små organisatoriska förändringar och troligen ingen förändring i budget. Bildas en ny nämnd behöver åtminstone diarier, ekonomi, redovisning, intern kontroll, synpunktshantering, måluppföljning och kvalitetsarbete. SKL förordar inget alternativ särskilt och bekräftar att båda lösningarna är möjliga.”

3.4.4 Laholms kommun

Laholms kommun beslutade under KF § 100/2020 att införa en ny organisation med fem politiska facknämnder med tillhörande fackförvaltningar. Nämnderna är kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, barn- och ungdomsnämnden samt kultur- och utvecklingsnämnden. I detta sammanhang fick miljö- och byggnadsnämnden ett förändrat uppdrag och bytte alltså namn till samhällsbyggnadsnämnden. I beslutet ingick också att inrätta en jävsnämnd.

Jävsnämnden ansvarar enligt dess reglemente för tillsyn och annan myndighetsutövning gentemot sådan verksamhet som samhällsbyggnadsnämnden inte kan bedriva på grund av jäv.¹²

Jävsnämnden har enligt reglementet ingen fast sammanträdesplan, utan sammanträder när behov uppstår.

I jävsnämnden ingår tre ledamöter och tre ersättare. En av ledamöterna är även ledamot i socialnämnden och en i barn- och ungdomsnämnden.

¹² Jag har av effektivitetsskäl inte närmare utrett varför det står samhällsbyggnadsförvaltningen och inte samhällsbyggnadsnämnden.

4 Eslövs organisering av frågorna idag

Eslövs kommuns organisering av frågorna idag är enligt följande.

4.1 Kommunstyrelsens ansvarsområde

Kommunstyrelsen ansvarar enligt Reglemente för kommunstyrelsen § 7 för översikts- och detaljplanering samt övrig fysisk planering.

Kommunstyrelsen har enligt samma § att besluta i myndighetsfrågor enligt PBL m m lagstiftning för byggnader och anläggningar där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet av verksamhet. Detsamma gäller inom miljö- och hälsoskyddsområdet avseende gatu- och trafikfrågor där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet av verksamhet.

Kommunstyrelsen har enligt reglementets 10 § delegering från kommunfullmäktige att anta, ändra eller upphäva detaljplan eller områdesbestämmelser om ärendet inte är av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Kommunstyrelsen har enligt reglementets 7 § att besluta i myndighetsfrågor i byggnads- och tillståndsärenden enligt PBL eller enligt annan till byggnadsnämnd hörande speciallagstiftning för byggnader och anläggningar där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet av verksamhet. Kommunstyrelsen har också att besluta i myndighetsfrågor i tillsyns- och tillståndsärenden inom miljö- och hälsoskyddsområdet avseende gatu- och trafikfrågor och övriga frågor där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet av verksamhet.

4.2 Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde

Nämnden har enligt dess reglemente § 1 att med avseende på planering och byggande i kommunen ombesörja de angelägenheter som enligt lag ankommer på byggnadsnämnd, dock inte i frågor gällande översiktsplaner och detaljplaner.

Nämnden har enligt samma § att med avseende på miljö- och hälsoskyddsverksamheten i kommunen ombesörja de angelägenheter som enligt lag tillkommer på kommunal nämnd inom miljö- och hälsoskyddsområdet, dock inte i tillsyns- och tillståndsärenden avseende gatu- och trafikfrågor där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet av verksamhet. Motsvarande gäller bygglovsområdet där nämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet.

Nämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet beträffande gator, vägar, trafik och parker där kommunen är huvudman. Nämnden är trafiknämnd, och ansvarar enligt 2 § för ett antal angivna samhällsbyggnadsfrågor. Förvaltningschefen anställs av kommunstyrelsen.

4.2.1 Länsstyrelsens tillsyn

Länsstyrelsen har i tillsynsrapport 211104 yttrat bland annat följande.

”Kommunens politiska organisation säkerställer inte en oberoende tillsyn av kommunala verksamheter eftersom ansvaret för miljöbalkstillsynen på kommunala verksamheter respektive driften av desamma ligger på samma nämnd. Fastän kommunen löser denna situation i enlighet med rutinen som beskrivs ovan finner Länsstyrelsen det angeläget att organisationen ses över för att organisationen ska anses vara oberoende. Länsstyrelsen bedömer att det inte är möjligt att avtala med annan kommun att utföra tillsynen på grund av en jävssituation i den politiska organisationen. Länsstyrelsen finner det även olämpligt att kommunstyrelsen utgör miljönämnd för vissa typer av tillsynsärenden ... Förslagsvis bör kommunstyrelsen genom tekniskt utskott under kommunstyrelsen eller införande av teknisk nämnd eller tekniskt bolag överta driften av gata-, trafik- och parkverksamheten, ägande/förvaltning av kommunal mark inom gata/park samt driften av kommunala naturreservat.”

”Enligt tillsyns- och föreskriftsrådets minimikrav på kommunal organisation ska samma personer (tjänstemän och förtroendevalda) som ska eller kan komma att fatta beslut i tillsynsfrågor inte ha beslutsrätt när det gäller driftsfrågor av sådana anläggningar som den kommunala tillsynsmyndigheten har tillsyn över.”

”Minimikraven vad gäller personalansvar och lönesättning är att tjänsteman som arbetar med tillsynsfrågor skall inte stå i direkt beroendeställning till chef som samtidigt har driftansvar. Den chef som sköter rekrytering samt har ansvar för lönesättning, utvecklingsamtal, kompetensutveckling eller dylikt för tillsynspersonal får inte samtidigt ansvara för personal och anläggningar som kan bli föremål för tillsyn.”

”Minimikrav vad gäller budgetansvar är att den person eller den nämnd som har budgetansvar för anläggningar eller verksamheter som kan bli föremål för tillsyn från den kommunala tillsynsmyndigheten skall inte samtidigt ha budgetansvar för tillsynspersonalen. Medel till tillsyn skall äskas hos fullmäktige fristående från äskande av medel för anläggningar och verksamheter som omfattas av tillsynen.”

4.2.2 Tillsyns- och föreskriftsrådets krav

Tillsyns- och föreskriftsrådets krav är en skrivelse daterad 040914, som handlar om hur en kommun bör organiseras i fråga om delegation, personalansvar, lönesättning samt ekonomi, för att undvika att jävsförhållanden uppstår.

Tillsyns- och föreskriftsrådet lades genom regeringsbeslut 2022. Uppdraget har övertagits av Naturvårdsverket, som meddelat mig att tillsyns- och föreskriftsrådets tidigare uttalanden inte upphävts.

Tillsyns- och föreskriftsrådets uppdrag var att samråda och samverka i frågor om tillsyn och föreskrifter inom miljö. Rådet bestod bland annat av centrala tillsynsvägläsningsmyndigheter, länsstyrelser och kommuner samt SKR.

Bara vissa myndigheter kan besluta om råd och riktlinjer om hur en rättsregel bör tillämpas (allmänna råd). Tillsyns- och föreskriftsrådet kunde som samverkansorgan alltså inte besluta om allmänna råd eller annan normgivning.

I varje enskilt fall av tillsyn och kontroll kan däremot varje aktuell miljömyndighet framföra synpunkter som meddelats av rådet, men dessa synpunkter (som i rådets skrivelse benämns krav) har alltså inte i sig någon legal verkan, mer än rationaliteten i argumentationen i sig själv.

Av skrivelsen från 040914, och som länsstyrelsen i tillsynsrapporten 211104 åberopar, framgår bland annat följande.

Delegation: ”kommunens reglemente och delegationsordning ska vara utformade så att det finns en tydlig uppdelning av driftsansvar och tillsynsansvar. Samma personer (tjänstemän och förtroendevalda) ... ska inte ha beslutsrätt när det gäller driftsfrågor av sådana anläggningar som den kommunala tillsynsmyndigheten har tillsyn över”.

Personalansvar och lönesättning: ”tjänsteman som arbetar med tillsynsfrågor ska inte stå i direkt beroendeställning till chef som samtidigt har driftsansvar. Den chef som sköter rekrytering samt har ansvar för lönesättning, utvecklingssamtal, kompetensutveckling eller dylikt för tillsynspersonal får inte samtidigt ansvara för personal och anläggningar som kan bli föremål för tillsyn”.

Ekonomi: ”den person eller den nämnd som har budgetansvar för anläggningar eller verksamheter som kan bli föremål för tillsyn från den kommunala tillsynsmyndigheten ska inte samtidigt ha budgetansvar för tillsynspersonalen. Medel till tillsyn ska äskas hos fullmäktige fristående från äskande av medel för anläggningar och verksamheter som omfattas av tillsynen”.

4.3 Servicenämndens ansvarsområde

Nämnden har enligt dess 1 § till uppgift att tillhandahålla de servicefunktioner som kommunens övriga nämnder efterfrågar. Förvaltningschefen anställs av kommunstyrelsen.

Följande servicefunktioner framgår av nämndens reglemente § 1.

1. Måltider
2. Fastighetsförvaltning
3. Fastighetservice
4. Byggprojekt
5. Lokalvård
6. Demokrati och verksamhetsstöd
7. Administrativ service
8. Transportservice

Av samma § framgår också bland annat att servicenämnden ska svara för att de olika serviceverksamheterna drivs effektivt på ett kundorienterat sätt och utifrån ett marknadsmässigt och konkurrensinriktat perspektiv.

5 Bedömning

5.1 Frågekomplexet

Inom vissa områden är en kommun både utövare av verksamhet och myndighetsutövare mot just sådana verksamheter. Ett beslutande organ kan av jävs-skäl inte inneha båda dessa roller; de behöver skiljas åt.¹³

Kommunallagen ger ändå kommunerna ett stort mått av utrymme såvitt gäller hur en kommun ska organiseras, nämndsvis och förvaltningsvis.

Frågan om hur en kommun bör organisera de här frågorna handlar heller inte bara om att hantera juridiska begränsningar och risker, utan också om parametrar som organisationsekonomi, organisationskultur, ledning, kompetens, och samordning med kommunens andra övergripande vision, mål, strategier och liknande.

Med beaktande av detta får det betraktas som osannolikt att det finns en form för organiserande av de här frågorna som är perfekt. Snarare har de olika alternativen fördelar och nackdelar, utifrån de ovan nämnda parametrarna.

5.2 Mina överväganden

5.2.1 Jäv

Den helt centrala frågan i denna utredning avseende myndighetsutövning är jäv. Eftersom den offentliga makten utövas under lagarna måste den hanteras.

Men jävsfrågan handlar bara om vad kommunen inte får göra. Det finns olika sätt att undvika jävssituationerna, och i finns ett mycket stort mått av utrymme för kommunen att välja väg.

De olika sätten att hantera frågan bör enligt min mening utgå från främst dessa parametrar:

1. Ekonomi, främst effektivt användande av begränsade resurser
2. Samordning avseende kommunens vision, mål och strategier
3. Kompetens

Kriteriet samordning ska inte förstås så, att *en* gemensam kommunkultur ska etableras (begreppet kommunkultur kan i och för sig tolkas olika). Varje område, eller bransch, en kommun verkar i, har sina karakteristiska drag. Därtill kommer att olika kulturer inte behöver vara en nackdel, så länge som kulturerna utifrån sina förutsättningar bidrar till att kommunen uppfyller sina åtaganden mot medborgarna och enligt lag. Samordning avser alltså en förståelse, ambitioner, och vilja till synkronisering i frågor där kommunen formulerat mål, vision och strategier.¹⁴

Kriteriet kompetens bör kommenteras något. Det innebär enligt min mening att en organisation – avdelning, förvaltning – bör vara skapad så, att gruppmedlemmarna och ledningen har

¹³ 6 kap 7 § kommunallagen.

¹⁴ Att i kommunala fackverksamheter tala om "kommunen" som kommunledningen eller den centrala administrationen är dock inte lyckat, menar jag. "Kommunen" är alla kommunens verksamheter.

förutsättningar att skapa en anda och arbetssätt så att varje medlems kompetens får den stimulans och vägledning som behövs.

Ungefär fyra av fem svenska kommuner har den s k *traditionella nämndsorganisationen*, i olika former. Resterande femtedel av kommunerna har en s k *alternativ utskottsorganisation*.

Utifrån de data som presenterats i den här rapporten, får det bland kommuner i Eslövs storlek vara mindre förekommande med organisering i form av alternativa utskottsorganisationer.

I fråga om ekonomi kan det generellt antas att en organisering med färre och/eller mindre nämnder kan ge lägre kostnader, för själva ”driften” av nämnden. Däremot är det förmodligen mer vanskligt att utan närmare bakgrund anta att själva verksamheten i sig blir kostnadseffektivare. Det baserar jag på att ett ledarskap som har fokus på frågor också får större genomslag i den ledda verksamheten. Omvänt kan då gälla att om en verksamhet leds som en del i en större mängd av verksamheter kan ledningens fokus inte räcka till för att alla verksamheter ska få samma uppmärksamhet.

Något bör också sägas om organisationsförändringar, som sådana. Min bedömning är att en organisation kan klara att genomföra en organisationsförändring och samtidigt sin normala produktion, men inte samtidigt bedriva annat utvecklings- och förändringsarbete. När denna på sätt och vis kognitiva och motivations-begränsning inträder kan variera i tid och i omfattning, men i princip kan den sägas börja när diskussionen om organisationsförändringen väcks. Det finns alltså en kognitiv kostnad som följer med organisationsförändringsarbete. En organisationsförändring kan naturligtvis vara motiverad, men jag rekommenderar att ”priset” för förändringen, i relation till annat utvecklings- och förändringsarbete, beaktas.

Generellt bör man därför, enligt min mening, innan en organisationsförändring beslutas om, överväga andra mindre ingripande alternativ, såsom bemanning, externt stöd, metodutveckling, förändrade ambitioner eller skapande av samsyn.

5.2.1 Särskilda överväganden angående interna servicefunktioner i en kommun

I fråga om samordning avseende kommunens vision, mål och strategier kan det generellt antas att en närmare anknytning till kommunstyrelsen innebär att tjänstemannaorganisationen mer eller mindre omedvetet förhåller sig till den linje som formuleras av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige efter kommunstyrelsens beredning.

Men det är också så, att en förvisso fristående nämnd och förvaltningsledning kan vara nog så fokuserad på kommunens vision, mål och strategier, om de personer som har dessa roller är besjälade av detta. I det här avseendet blir själva bemanningen av nämnderna och av ledande personer i förvaltningarna alltså avgörande.

Eslövs kommun kan sägas delvis ha hanterat detta genom att förvaltningschef anställs av kommunstyrelsen.

För att formulera det mer konkret: det kan exempelvis vara så att en nämnd och en förvaltningschef som ”bara” ansvarar för kommunens serviceverksamheter kan ägna större

uppmärksamhet åt alla dessa – inkl arbete med kommunens vision, mål och strategier – än blir fallet om kommunstyrelsen och kommunchefen gör det.

Det är också angeläget att nämnderna ger styrelsen den insyn som behövs i enlighet med kommunstyrelsens lednings- och samordningsansvar, samt uppsiktsplikt.¹⁵

Av servicenämndens reglemente framgår, som visats ovan, att verksamheterna inom servicenämnden ska drivas effektivt och på ett kundorienterat sätt, och utifrån ett marknadsmässigt och konkurrensinriktat perspektiv. Detta skulle jag säga beskriver servicenämndens bärande idé: effektivitet och kundorientering.

Om kommunstyrelsen emellertid menar att en eller flera av servicenämndens verksamheter behöver öka ansträngningarna inom detta, kan ett alternativ alltså vara att alla eller vissa av frågorna istället läggs hos kommunstyrelsen eller hos utskott till kommunstyrelsen.

Fördelen med utskottslösningen är att frågorna mer kan präglas av den helhet, som tenderar att vara mer framträdande i kommunstyrelsen än i andra nämnder, inte minst beaktat ekonomi, samt alltså vision, mål och strategier, *samtidigt* som utskottet kan ha bättre möjligheter att koncentrerat ge frågorna mer uppmärksamhet, än om de hanteras i kommunstyrelsen i dess helhet.

Just samlade servicefunktioner inom en kommun har som regel som bärande idé att uppnå skalfördelar inom kompetens och kostnader. Eftersom effektivitetssyftet är så framträdande, kan en förstärkt koppling till kommunstyrelsen i egenskap av lednings-, samordnings- och finansnämnd vara fördelaktig, inte minst för att undvika suboptimeringar gentemot de andra nämnderna. Jag vågar göra det *generella antagandet* att servicefunktioner som är mer fristående från kommunstyrelsen *kan* ha en större benägenhet att skapa suboptimeringar gentemot andra nämnder, men jag vill samtidigt förmedla att bemanningen av servicefunktionerna har en *större betydelse* än organisationsformen när det gäller förekomst av suboptimering.

Om en eller flera servicefunktioner placeras i ett utskott under kommunstyrelsen finns det som redovisats ovan begränsningar i vad som kan delegeras till utskottet. I det här sammanhanget vill jag särskilt nämna verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.

Ett annat alternativ kan vara att låta ansvaret ligga kvar i en nämnd, men med andra policymedel i fråga om de nämnda ansträngningarna. Det kan t ex vara mer regelbunden och systematiserad avrapportering för kommunstyrelsen. Att med policymedel styra tjänstebaserade verksamheter medför dock en del svårigheter.

Jag menar emellertid att en inriktningsdiskussion också bör föras, om servicenämnden i dess helhet: är de verksamhetsområden som nämnden idag har, av den beskaffenhet och omfattning att det behövs en nära politisk styrning av verksamheterna? Frågan kan naturligtvis besvaras på olika sätt, men diskussionen bör enligt min mening föras. I vart fall bör den föras, om kommunstyrelsen inte väljer mer långtgående handlingsalternativ.

¹⁵ Styrelsen ska enligt 6 kap 1 § kommunallagen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet.

Om servicenämnden ska bestå, bör förväntningarna på nämnden enligt min mening definieras. Detta är inte något unikt för Eslövs kommun, utan är en generell aspekt att beakta när kommuners utförarverksamhet ligger under egna nämnder. Är nämndens uppgift att vara stödjande gentemot förvaltningens verksamhet, och alltså enbart företräda förvaltningens perspektiv gentemot de andra nämnderna, eller ska nämnden mer eller mindre därtill också kontrollera utförarverksamheten utifrån de andra nämndernas perspektiv, inkl kommunstyrelsens som finans-, samordning- och uppsiktsnämnd?

Man kan alltså tolka nuvarande reglemente för servicenämnden som att dessa frågor redan är besvarade. Av de samtal jag fört, har jag emellertid kommit till slutsatsen att det förefaller finnas olika syn på vad nämndens bärande idé är, eller åtminstone hur denna bärande idé ska verkställas.

När beställar-utförarmodellen hade som störst idémässigt genomslag (1990-talet) var en central idé att kommunen själv inte behövde utföra alla delar själv; snarare skulle utförarmodellen mer eller mindre dynamiskt leda till att de kommunala utförarverksamheter som inte fungerade tillräckligt bra skulle kunna kompletteras med eller helt ersättas av externa lösningar. Att upphandla tjänster är utan tvekan komplicerat, och i denna utredning föreslår jag inte att så ska ske i större utsträckning än idag, *men* jag menar att en principiell diskussion alltid bör föras när man har en beställar-utförarorganisation: får eller är det t o m önskvärt att kommunens egna utförarverksamhet exponeras för konkurrens?

Om servicenämnden inte ska bestå, bör diskussionen naturligtvis föras om vart dess uppgifter ska föras.

Som ovan nämnts, är ett alternativ att föra över vissa eller samtliga verksamheter till kommunstyrelsen eller ett utskott under kommunstyrelsen. Förvaltningsmässigt kan verksamheterna ingå i kommunledningskontoret, men faktiskt också fungera som en ytterligare förvaltning under kommunstyrelsen. Även andra stödfunktioner skulle kunna ingå i en sådan serviceförvaltning. Serviceförvaltningen som den är organiserad idag skulle också i sin helhet kunna föras över till kommunstyrelsen, och alltså utgöra en ytterligare förvaltning, direkt under kommunstyrelsen eller under ett utskott till kommunstyrelsen.

Ett annat alternativ – om servicenämnden inte skulle bestå – är att föra dess verksamheter till olika nämnder. Här finns olika avväganden att göra. Ett av de tre förslagen i slutet av denna utredning (alternativ 3) innebär att servicenämndens verksamheter fördelas ut på andra nämnder. Jag har dock – för att inte föregå kommunstyrelsens ställningstagande till den här utredningen – valt att avvakta med att i detta läge med att utveckla resonemanget vidare i denna del.

5.2.2 Särskilda överväganden angående myndighetsutövning inom samhällsbyggnadsfrågor

Avvägningen i den här frågan är renodling av myndighetsutövning eller viss integration med andra frågor.

Naturligtvis bör alternativet renodlad myndighetsnämnd med liknande förvaltning övervägas, alltså en nämnd och en förvaltning som bara har myndighetsutövning i sitt ansvarsområde. Den framträdande fördelen – beroende på hur man ser fördelarna med det – är renodling av verksamheten, som strikt myndighetsutövning.

Å andra sidan finns risken att samordning med kommunens vision, mål och strategier försvagas. I en vidare bemärkelse kan kompetensen öka, om nämnden hanterar både myndighetsutövning och verksamhetsdrift.

Det behöver också bedömas vilken storlek en sådan förvaltning får, i antal tjänster, och vilka overhead-resurser som behövs. Det finns en risk för att en sådan liten förvaltning får en oproportionerligt stor overhead-funktion.

Vid bedömningen av om en myndighetsnämnd och myndighetsförvaltning är det mest fördelaktiga valet, bör enligt min mening ju beaktas ekonomi, samordning och kompetens. Argumentet renodling bör alltså prövas mot dessa tre kriterier – argumentet renodling ska alltså tillmätas den tyngd som prövningen mot de tre kriterierna ger. I sig är renodling inte ett argument för något alternativ, utan bara en metod.

Ett alternativ kan vara att samma förvaltningsorganisation hanterar både myndighetsutövning mot andra, och myndighetsutövning mot kommunen själv, samtidigt som förvaltningsorganisationen ansvarar för drift av den verksamhet som myndighetsutövningen avser. Ett större mått av samordning med kommunens vision, mål och strategier kan då förmodligen uppnås.

För att hantera jävssituationerna bör då en jävsnämnd övervägas, och den sammankallas i så fall vid behov, lämpligtvis i kombination med en delegationsrätt för ordförande och vice ordförande för enklare ärenden. Vad som då är viktigt att beakta, är att den tjänstemannaavdelning som ansvarar för myndighetsutövning, bör vara varken underordnad eller överordnad den avdelning som ansvarar för driften. Förvaltningschefen bör då inte heller ha delegerad beslutanderätt i tillsynsfrågor över driftsfrågorna; istället för hans beslutsrätt också tillhöra jävsnämnden. Enklare uttryckt: vid tillsyn över förvaltningens egna driftsfrågor bör förvaltningschefen ”rundas”, och beslutsnivåerna är då endast på den avdelning som utför tillsynen och på jävsnämnden.

Det bör alltså kunna vara så, men detta kan utredas närmare, att den avdelning som hanterar myndighetsutövning och den eller de som ansvarar för drift ingår i samma förvaltning, men utan inbördes rangordning, och att cheferna för respektive avdelning är underordnade samma chef, t ex en förvaltningschef. Jag har dock också sett modellen att chefen för myndighetsutövningsverksamheten har en annan chef, tillhörande en annan förvaltning. Det är möjligt att detta har en viss formell eller informell betydelse, men arbetsgivarens rätt att leda och fördela arbetet bör enligt min mening då också begrundas. Däremot menar jag att löne- och utvecklingssamtal som sådana inte ska tillmätas alltför stor betydelse, formellt eller innehållsmässigt.

I detta sammanhang vill jag kommentera synpunkterna från tillsyns- och föreskriftsrådet. Jag menar att skrivelsen förefaller otydlig, såvitt vad som menas med ”ansvar”. Som jag tolkar

skrivelsen, menas ”direkt ansvar”. I annat fall kommer samtliga chefer i organisationshierarkin att anses ansvariga (första linjens chef, andra linjens, etc), och då är det förmodligen praktiskt omöjligt att ha tillsyns- och driftsansvar i en och samma kommunorganisation.

Den eller de avdelningar som ansvarar för myndighetsutövning får emellertid enligt den här modellen alltså ta upp ärenden i två olika nämnder, beroende på vem som är föremål för myndighetsutövningen.

Mot jävsnämndsmodellen kan invändas, att de förtroendevaldas kompetens i jävsnämnden blir lägre, eftersom de får färre ärenden att hantera och dessutom bara ärenden av en viss karaktär (dvs där kommunen är föremål för myndighetsutövningen). Invändningen äger riktighet, och det är i linje med vad jag nämnde ovan, att det inte finns någon perfekt modell. Däremot menar jag att fördelarna kan vara större av att samhällsbyggnadsfrågor av både drifts- och myndighetsutövningsskaraktär (exklusive där kommunen är föremål för myndighetsutövningen) behandlas i samma nämnd, eftersom samordningen med kommunens övergripande vision, mål och strategier kan bli bättre.

I Eslövs kommun är det alltså kommunstyrelsen som fattar beslut i myndighetsutövningsfrågor inom samhällsbyggnadsområdet, när kommunen själv är föremål för myndighetsutövningen. Ordningen förefaller inte vara oförenlig med svensk rätt.

Det förekommer i en del kommuner också att myndighetsutövningen läggs hos ett utskott under kommunstyrelsen.

5.2.3 Särskilt om alternativet två nämnder, en förvaltning

Som framgår nedan är ett av de föreslagna alternativen (nr 2) att miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och serviceförvaltningen slås ihop, men att de två respektive nämnderna består.

Detta förslag är inte en konsekvens av den analys jag har gjort, men har tagits upp i samtal jag haft, och därför har jag tagit med det som ett av tre förslag som kommunstyrelsen kan pröva.

5.3 Mina förslag

Utifrån de resonemang jag fört ovan, presenterar jag nedan tre olika handlingsalternativ för Eslövs kommun.

5.3.1 Alternativen

Alternativ 1

Servicekommittén och -förvaltningen består.

Miljö- och samhällsbyggnadskommittén och -förvaltningen består, men jävskommitté inrättas, för hantering av myndighetsutövning mot kommunen själv (kommittén kan t ex bestå av tre personer, och sammanträda enligt plan, eller vid behov).

Kommunstyrelsen och servicenämnden för en strukturerad och fördjupad diskussion om servicenämndens bärande idé. Denna diskussion kan med fördel a) vara strukturerad och processledd, b) protokollföras och c) utvärderas efter viss tid. Diskussionen bör också innehålla frågan om mer långtgående åtgärder, för det fall att några påtagliga effekter inte kan visas inom en viss tid efter att diskussionen avslutats. Eventuellt kan servicenämndens 1 § behöva justeras efter den fördjupade diskussionen.

Rekrytering av chef för serviceförvaltningen genomförs.

Alternativ 2

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen slås ihop med serviceförvaltningen.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden består, men blir en renodlad myndighetsnämnd.

Servicenämnden består, och tar från miljö- och samhällsbyggnadsnämnden över allt som inte är myndighetsutövning (gata/trafik/park, samt miljöfrågor som inte är myndighetsutövning).

Alternativ 3

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden består, men jävsnämnd inrättas, för hantering av myndighetsutövning mot kommunen själv (nämnden kan t ex bestå av tre personer, och sammanträda enligt plan, eller vid behov).

Servicenämnden och -förvaltningen avvecklas.

- Fastighetsverksamhet går över till kommunstyrelsen,
- måltidsverksamheten går över till barn- och utbildningsnämnden, och
- lokalvårdsverksamheten går över till annan nämnd.

5.3.2 Alternativen utifrån de tre parametrarna

De redovisade alternativen utvärderas principiellt av mig nedan.

	<i>Effektiv resursanvändning</i>	<i>Samordning</i>	<i>Kompetens</i>
Alternativ 1	Viss ökning av nämndskostnader (jävsnämnden). Ingen förändring av förvaltningskostnader. Interna friktionskostnader kan avta, beroende på utfall av diskussionerna.	Beroende på utfall av diskussionerna.	Kan tillgodoses.
Alternativ 2	Ingen förändring av nämndskostnader. Möjligen viss kostnadsminskning om tjänster dras in.	Möjligen viss integration av gata/trafik/park-frågor med fastighetsfrågor. Jävsfrågan behöver (och kan) hanteras såvitt avser tjänstemannanivå.	Kan tillgodoses, men verksamhetschefer mellan förvaltningschef och avdelningschefer kan komma att aktualiseras, pga ökad bredd och differentiering i förvaltningen. Servicenämnden får av samma anledning fler ansvarsområden, som inte utgör utförarverksamhet.
Alternativ 3	Kostnader för en nämnd försvinner, dock kostnad för en mindre jävsnämnd. Möjligen viss kostnadsminskning om tjänster dras in. Effektivitetsfokus och specialiseringsfördelar kan bibehållas genom att måltids- och lokalvårdsverksamheterna hålls intakta. Interna friktionskostnader kan avta.	Samordningsfördelar med förvaltningar som tar över verksamheter från servicenämnden.	Kan tillgodoses.

Jag ber läsaren notera att samma organisationsform kan få olika utfall beroende på hur organisationen bemannas.

Sölvesborg den 14 november 2023

Johan Braw
J Braw AB

Kommunfullmäktige

§ 124

KS.2022.0001

Fastställande av budget 2023 samt flerårsplan 2024-2026 och beslut om låneförpliktelser och nyupplåningsram för 2023**Ärendebeskrivning**

Nu föreligger förslag till budget 2023 och plan för åren 2024-2026 inklusive investerings- och exploateringsbudget. Investeringsbudgeten omfattar 5 år.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 238, 2022 Budget 2023 samt flerårsplan 2024-2026
- Förslag till beslut; Budget 2023 samt flerårsplan 2024-2026
- Styrande majoritetens förslag till budget 2023 samt flerårsplan 2024-2026 inklusive investeringsbudget 2023-2027 och exploateringsbudget 2023-2026 efter KS
- Kommunfullmäktiges beslut § 112, 2022 Fastställande av skattesats 2023
- Protokoll 2022-11-17 samt 2022-11-24 från kommunövergripande samverkan av budget 2023 samt flerårsplan 2024-2026
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut § 93 2022 Yttrande över budgetberedningens förslag till budgetram 2023 och flerårsplan 2024-2026
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden; Yttrande över budgetram 2023 och flerårsram 2024-2026
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden; Sifferbilaga gällande yttrandet över budgetberedningens förslag till budgetram 2023 och flerårsplan 2024-2026
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 118, 2022 Yttrande över föreslagen budgetram 2023 samt flerårsplan 2024-2026
- Yttrande över föreslagen budgetram 2023 samt flerårsplan 2024-2026 för kommunstyrelsen, Kommunledningskontoret Budget 2023
- Servicenämndens beslut § 91, 2022 Yttrande över budget 2023 och plan 2024-2026 samt investeringsplan 2023-2027
- Yttrande över förslag till Budget 2023 och Plan 2024-2026 samt Investeringsplan 2023-2027. Reviderad 2022-09-19
- Vård- och omsorgsnämndens beslut § 77, 2022 Budget 2023 med flerårsplan 2024-2026 för vård- och omsorgsnämnden
- Budgetyttrande över föreslagen budgetram 2023 med flerårsplan 2024-2026
- Sifferbilaga till vård- och omsorgsnämndens Budget 2023 med flerårsplan 2024-2026
- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 86 2022, Yttrande på budgetberedningens förslag till Budgetram 2023 och planperiod 2024-2026
- Budgetyttring 2023 Kultur och Fritid
- Sifferbilaga budget 2023 Kultur- och fritidsnämnden
- Barn- och familjenämnden § 84, 2022 Barn- och familjenämndens yttrande över budgetberedningens förslag till budgetram 2023 och flerårsplan 2024-2026

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige

- Yttrande över budgetberedningens förslag till budgetram 2023 och planperioden 2024-2026
- Sifferbilaga för barn- och familjenämndens verksamheter
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 134, 2022 Yttrande budget 2023 samt plan 2024-2026
- Budget 2023 samt plan 2024-2026
- Sverigedemokraterna Eslövs budget 2023 med flerårsplan 2024-2026 (kommunstyrelsen)
- Budgetyrkanden från Vänsterpartiet
- Budgetyrkanden från Kristdemokraterna
- Budgetyrkande från Miljöpartiet
- Talarordning vid budgetsammanträde 2022-12-19
- Sverigedemokraterna Eslövs budget 2023 med flerårsplan 2024-2026 (efter KS)

Beredning

Kommuninvest begär varje år ett förtydligt borgensåtagande från kommunen varför kommunfullmäktige föreslås fastställa föreliggande förslag till borgensåtagande. Kommunens borgensåtagande avser i huvudsak Eslövs Bostads AB lånebehov.

Den styrande majoritetens förslag till budget bygger på oförändrad skattesats. Kommunfullmäktige fattade beslut om oförändrad skattesats för 2023 om 20,54 kronor vid sitt sammanträde den 28 november 2022.

Nämnderna har uttalat sig om förslaget till budget.

Kommunstyrelsen föreslog vid sitt sammanträde den 30 november 2022 kommunfullmäktige besluta att godkänna majoritetens förslag till budget 2023 samt flerårsplan 2024-2026 inklusive investerings- och exploateringsbudget, ingå borgen för Eslövs Bostads AB och Mellanskånes Renhållnings AB:s sammanlagda låneförpliktelser upp till ett totalt belopp om 2 miljarder kronor och fastställa nyupplåningsramen år 2023 för kommunen till 450 miljoner inklusive upplåning till VA SYD.

Budgetdebatten inleds med att varje parti presenterar sitt budgetförslag.

Talare:

Johan Andersson (S)
Catharina Malmborg (M)
Anna Lorentzson (L)
Fredrik Ottesen (SD)
Jasmina Muric (C)
Alexandra Nikoleris (V)

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige

Samuel Estenlund (KD)
Göran T Andersson (MP)

Yrkanden

Johan Andersson (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Catharina Malmborg (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anna Lorentzson (L) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Fredrik Ottesen (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till budget samt kommunstyrelsens andra och tredje beslutsförslag.

Jasmina Muric (C) yrkar bifall till majoritetens budgetförslag.

Alexandra Nikoleris (V) yrkar bifall till majoritetens budgetförslag med Vänsterpartiets ändringsyrkanden, bifall till Miljöpartiets ändringsyrkande samt avslag till Sverigedemokraternas budgetförslag och Kristdemokraternas ändringsyrkanden.

Samuel Estenlund (KD) yrkar bifall till majoritetens budgetförslag med Kristdemokraternas ändringsyrkanden samt meddelar att de kan behandlas samlat vid beslutsgången.

Göran T Andersson (MP) yrkar bifall till majoritetens budgetförslag med Miljöpartiets ändringsyrkande.

Umihana Rasovic Kasumovic (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets ändringsyrkanden.

David Westlund (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Johan Andersson (S) yrkar avslag på Vänsterpartiets ändringsyrkanden, Miljöpartiets ändringsyrkande samt Sverigedemokraternas förslag till budget.

Ted Bondesson (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag.

Dennis Larsen (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag.

Ajournering

Mötet ajourneras 17.15-18.10

Beslutsgång

Innan ordförande ställer proposition på yrkandena justeras röstlängden. Kristian Zahtila (SD) har anlänt och Joaqim Johansson (SD) tjänstgör därmed för Ronny Färnlöf (SD) istället. Antal ledamöter är 50 stycken.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens och Sverigedemokraternas förslag till budget och finner att kommunfullmäktige antar kommunstyrelsens förslag.

Ordförande ställer proposition på Vänsterpartiets yrkande om att ta bort en av kommunalrådsposterna och finner att kommunfullmäktige avslår det.

Ordförande ställer proposition på Vänsterpartiets yrkande om uttag från resultatutjämningsreserven och finner att kommunfullmäktige avslår det.

Ordförande ställer proposition på Vänsterpartiets yrkande om att investera medel för restaurering av vårmarker och finner att kommunfullmäktige avslår det.

Ordförande ställer proposition på Vänsterpartiets yrkande om investering i cykelvägar och finner att kommunfullmäktige avslår det.

Ordförande ställer proposition på Kristdemokraternas ändringsyrkanden och finner att kommunfullmäktige avslår dem.

Ordförande ställer proposition på Miljöpartiets ändringsyrkande och finner att kommunfullmäktige avslår det.

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens övriga förslag till beslut och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med dessa.

Beslut

- Förslag till budget 2023 samt flerårsplan 2024-2026 inklusive investerings- och exploateringsbudget godkänns.

- Borgen såsom för egen skuld ingås för Eslövs Bostads AB och Mellanskånes Renhållnings AB:s sammanlagda låneförpliktelser upp till ett totalt belopp om 2 miljarder kronor.

- Nyupplåningsramen år 2023 för kommunen fastställs till 450 miljoner inklusive upplåning till VA SYD.

Reservationer

Ledamöterna i Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Eslövs bostads AB

Mellanskånes Renhållnings AB

Kommunledningskontoret, ekonomiavdelningen

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kommunfullmäktige

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

2023-11-28
Sanna Perlborn
+4641362036
sanna.perlborn@eslov.se

Ange beslutsinstans

Yttrande över VA SYDs ansökan om tillstånd till utläggning av rörledningar enligt lagen om kontinentalsockeln

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen har inga synpunkter på VA SYDs ansökan om tillstånd till utläggning av rörledningar enligt kontinentalsocklagen.

Ärendebeskrivning

VA SYD har ansökt om tillstånd hos regeringen enligt 2 b och 3 §§ lagen (1966:314) om kontinentalsockeln till utläggning av rörledningar inom Sveriges sjöterritorium och inom allmänt vattenområde i Öresund. Eslövs kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på ansökan.

Beslutsunderlag

VA SYDs ansökan om tillstånd till utläggning av rörledningar enligt kontinentalsockellagen

Bilaga M Miljökonsekvensbeskrivning version 1.0

Bilaga M2 Sedimentspridningsmodell

Bilaga M3 Tillståndshandling Hydromorfologisk påverkan

Bilaga M4 Buller vid utläggning av utloppsledningar

Bilaga M5 Effekter på marina värden och fiske

Bilaga R Ritningsförteckning

Bilaga T Teknisk beskrivning Utloppsledningar

Beredning

VA SYD arbetar inom projektet ”MAXIMA”, tidigare kallat ”Hållbar avloppsrening i ett växande Skåne”, för att modernisera regionens avloppsvattenhantering och bygga en ny regional infrastruktur för detta. VA SYD bedömer att MAXIMA fångar upp behovet av utbyggnad och modernisering av avloppsrening för de kommuner som ingår i projektet, Burlöv, Lomma, Lund och Malmö samt även Svedala (som VA SYD samtidigt erbjuder att bli medlem). I mars 2022 beslutade Lunds kommun att gå ur MAXIMA, ett beslut som sedan upphävdes och i oktober 2023 beslutade Lunds kommun att återigen ansluta sig till MAXIMA.

Inom ramen för MAXIMA har VA SYD har under maj 2023 skickat in en ansökan om tillstånd för ett nytt avloppsreningsverk i Sjölundavägen enligt miljöbalken till Mark- och miljödomstolen i Växjö. Parallellt inom MAXIMA har VA SYD även sökt om tillstånd hos regeringen enligt 2 b och 3 §§ lagen (1966:314) om kontinentalsockeln till utläggning av rörledningar inom Sveriges sjöterritorium och inom allmänt vattenområde i Öresund som är markerat i Bilaga R. VA SYD söker tillstånd för 12 år.

Utläggningen av utloppsledningar omfattar:

- På Sjölundavägen ska nya utloppsledningar ersätta befintliga utloppsledningar. De nya utloppsledningarna läggs ut inom en ledningskorridor som framtagits med beaktande av angränsande omgivningsförhållanden, exempelvis förekommande farled och Natura 2000-område.
- Utloppsledningarna ska anläggas inom angiven ledningskorridor i Öresund och ca fyra kilometer från stranden ut i Lommabukten. Ungefär två tredjedelar (ca 2,7 km) av utloppsledningarna ligger inom allmänt vattenområde.
- Från stranden och ca två kilometer ut anläggs utloppsledningarna i en muddrad ränna. Därefter läggs ledningarna direkt på botten.
- Totalt omfattar utläggningen av utloppsledningarna en muddrad yta om ca sju hektar, varav ungefär hälften berör allmänt vattenområde. Muddringen syftar till att skapa ett segelfritt djup ovan utloppsledningarnas hjässa samt att få en jämn lutning på ledningarna. Muddring kommer även att ske på en sträcka om ca 50 meter vid slutet av utloppsledningarna, sett från land, för att stabilisera utsläppspunkten och för att de s.k. dysorna som släpper ut det renade avloppsvattnet ska ha en jämn lutning.
- För närmare redovisning av tekniska frågor hänvisas till Bilaga T.

De nya utläggningarna av utloppsledningar kommer inte att hantera avloppsvatten från Eslövs kommun och kommunen kommer därför inte att bli påverkade av vare sig byggnation eller drift. Kommunledningskontoret har med detta som bakgrund inga ytterligare synpunkter på remissförslaget. Eslövs kommun önskar dock fortsatt tydliggöra att kommunen inte står för vare sig tidigare upplupna eller kommande kostnader med anledning till de nya utloppsledningarna.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret – tillväxtavdelningen

VA SYD

Regeringen kn.registrator@regeringskansliet.se

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för branschernas konkurrenskraft
Sonia Åkerberg

Remiss avseende ansökan om tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln till utläggning av rörledningar inom Sveriges sjöterritorium och i allmänt vattenområde, Öresund

Härmed översänds remiss i ärende KN2023/03660 avseende VA SYDs ansökan om tillstånd enligt 2 b och 3 §§ lagen (1966:314) om kontinentalsockeln till utläggning av rörledningar inom Sveriges sjöterritorium och i allmänt vattenområde i Öresund.

Remissinstanser:

1. Affärsverket svenska kraftnät
2. Boverket
3. Burlövs kommun
4. Copenhagen Malmö Port AB
5. Energimarknadsinspektionen
6. Eslövs kommun
7. Eolus vind
8. Försvarsmakten
9. Havs- och kustfiskarnas Producentorganisation (HKPO)
10. Havs- och vattenmyndigheten
11. Kustbevakningen
12. Kammarkollegiet
13. Lomma kommun
14. Lunds kommun

15. Länsstyrelsen i Skåne län
16. Malmö stad
17. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
18. Naturhistoriska riksmuseet
19. Naturskyddsföreningen
20. Naturvårdsverket
21. Polismyndigheten
22. Riksantikvarieämbetet
23. Sjöfartsverket
24. Statens energimyndighet
25. Statens geotekniska institut
26. Statens jordbruksverk
27. Statens historiska museer
28. Statens maritima och transporthistoriska museer
29. Svedala kommun
30. Sveriges geologiska undersökning
31. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
32. Svensk sjöfart
33. Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO)
34. Sveriges Pelagiska Fiskares Producentorganisation (SPF)
35. Trafikverket
36. Transportstyrelsen

Remissvaren ska ha kommit in till Klimat- och näringslivsdepartementet senast **6 december 2023**.

Svaren bör lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. Word-format) per e-post till kn.registrator@regeringskansliet.se. Ange diarienummer KN2023/03660 och remissinstansens namn i e-post-meddelandet. Remissinstansens namn ska anges i namnet på dokumentet.

Remissvaren kan komma att publiceras på regeringens webbplats.

Karin Eckerdal
Departementsråd

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Malmö den 6 juli 2023

Endast via e-post: kn.registrator@regeringskansliet.se

ANSÖKAN OM TILLSTÅND TILL UTLÄGGNING AV RÖRLEDNINGAR ENLIGT KONTINENTALSOCKELLAGEN

Sökande:

VA SYD
Org. nr 222000-2378
Box 191
201 21 Malmö

Ombud:

Advokaterna Erica Nobel och Elisabeth Werner
Advokatfirman Delphi
Nordenskiöldsgatan 11A
Tel: 040 - 660 79 00
E-post: erica.nobel@delphi.se
E-post: elisabeth.werner@delphi.se

Saken:

Ansökan om tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ("KSL") till utläggning av rörledningar – nedan benämnda utloppsledningar – inom Sveriges sjöterritorium och i allmänt vattenområde, Öresund

Stockholm
Göteborg
Malmö
Linköping

Advokatfirman Delphi
Nordenskiöldsgatan 11A
211 19 Malmö
Tel 040-660 79 00
malmo@delphi.se
www.delphi.se

1. Yrkanden

1.1 VA SYD ansöker om tillstånd enligt 2 b och 3 §§ KSL att lägga ut utloppsledningar på kontinentalsockeln inom Sveriges sjöterritorium och inom allmänt vattenområde som har markerats i Bilaga R Ritningsförteckning, ritningsnummer 8178-P-1-1-402, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i denna ansökan jämte bilagor.

1.2 VA SYD yrkar vidare att regeringen:

- a) bestämmer att tillståndet ska gälla i tolv år fr.o.m. dagen för beslut, och
- b) fastställer de villkor som föreslås i avsnitt 9 nedan.

2. Inledning

2.1 Sökanden

2.2 VA SYD är ett politiskt styrt kommunalförbund och har ett nära samarbete med medlemskommunerna Burlöv, Eslöv, Lomma, Lund och Malmö. Med fem medlemskommuner och över en halv miljon kunder är VA SYD en av landets största organisationer för vatten och avlopp. VA SYD har även hand om avfallshanteringen i Burlövs och Malmö kommuner.

2.3 Bakgrund och syfte

2.4 VA SYD har den 30 maj 2023 hos Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, ansökt om tillstånd enligt miljöbalken ("MB") för avloppsreningssystemet MAXIMA (mark- och miljödomstolens mål nr 2900-23). Med MAXIMA fångar VA SYD behovet av utbyggnad och modernisering av avloppsrening i medlemskommunerna Burlöv, Lomma och Malmö samt Svedala som samtidigt erbjuds att bli medlem.

2.5 Ett regionalt avloppsreningsystem kan skapa större nytta till lägre kostnad jämfört med alternativet att bygga ut befintliga mindre avloppsreningsverk i och för enskilda kommuner. Samhälls- och rättsutvecklingen sätter ramarna för framtidens avloppsrening. I denna del finns det ett antal faktorer som måste beaktas:

- växande befolkning medför nödvändig utbyggnad av kapaciteten vid avloppsreningsverken,
- många befintliga avloppsreningsverk är i behov av upprustning, och

- det föreligger nya och mera långtgående reningskrav mot bakgrund av gällande miljölagstiftning och dess miljö kvalitetsnormer för vatten.

- 2.6 Av nämnda faktorer är det främst två som har legat till grund för VA SYDs förslag att bygga ut en hållbar avloppsrening i regional samverkan. Befolkningsprognoserna visar på en växande befolkning, men befolkningmängden är svår att förutse långsiktigt och i detalj. En regional samverkan begränsar den osäkerhet som finns i långsiktiga prognoser. Vidare innebär de ökade krav som ställs på vattenkvaliteten i recipienterna att inlandsverken bedöms möta svårigheter i samband med omprövning och utökning av kapaciteten vid befintliga avloppsreningsverk, främst vad gäller risken för att den ansökta verksamheten ska anses medföra en negativ påverkan på miljö kvalitetsnormen för vatten. I denna del är det av stor vikt att verksamheten vid Sjölunda avloppsreningsverk i Malmö är placerad vid havet, med Öresund som en större och mindre känslig recipient för det renade avloppsvattnet.
- 2.7 För att VA SYD ska kunna planera och driva verksamheten på ett effektivt sätt behöver nya tillstånd för rening av avloppsvatten gälla en lång tid framöver. VA SYD söker tillstånd baserat på prognosåret 2045¹, vilket är så långt VA SYD bedömer att prognosen på befolknings-tillväxten i berörda kommuner är relativt säker. Samtidigt planerar VA SYD att bygga det nya avloppsreningsverket på ett sätt som möjliggör förändring och uppgradering av verket i takt med nya behov och ny teknik.
- 2.8 **Prövningens omfattning och avgränsning**
- 2.9 VA SYDs ansökan hos mark- och miljödomstolen omfattar bland annat tillstånd enligt 9 kap. MB till om- och utbyggnad samt utökad verksamhet vid Sjölunda avloppsreningsverk i Malmö, inklusive utläggning av nya utloppsledningar och utsläpp av renat avloppsvatten. Ansökan omfattar även tillstånd enligt 11 kap. MB för erforderligt arbete i vattenområde, bland annat för utläggning av utloppsledningar. De nya utloppsledningarna ingår som en del av Sjölunda avloppsreningsverk i driftskedet.
- 2.10 Utläggning av nya utloppsledningar förutsätter, i den del åtgärderna berör havsbotten (kontinentalsockeln) inom allmänt vattenområde, även tillstånd enligt KSL. Själva utläggningen av utloppsledningarna är således föremål för en dubbelprövning, med tillämpning av bestämmelser i bland annat 2–5 kap. MB i både mark- och miljödomstol och regering. Mot bakgrund härav önskar VA SYD att Klimat- och

¹ Som är det år som har använts som prognosår i samband med inriktningsbesluten.

näringslivsdepartementet handlägger föreliggande ansökan på ett sådant sätt att dubbelprövning och därmed risken för motstridiga villkor i så stor utsträckning som möjligt undviks.

- 2.11 I sammanhanget bör nämnas att vissa av bilagorna till MKB:n till föreliggande ansökan är gemensamma med dem till ovan nämnd ansökan enligt MB. I de delar bilagorna beskriver åtgärder eller verksamhet utanför allmänt vattenområde – och på vilka KSL således inte är tillämplig – avses beskrivningen endast bidra till en allmän orientering av MAXIMA i sin helhet. Detta gäller t.ex. beskrivning av anläggande av erosionsskydd, tillfällig vägbank och spontning liksom vissa andra åtgärder inom bl.a. strandskyddat område. Sege å kommer inte att påverkas av utläggningen av utloppsledningarna inom allmänt vattenområde, d.v.s. den verksamhet som nu är föremål för prövning enligt KSL.
- 2.12 I 3 a § KSL anges upplysningsvis att bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder inom skyddade områden finns i 7 kap. 28 a-29 b §§ MB. Dessa tillstånd omfattas inte av prövningen enligt KSL men mot bakgrund av 3 a § KSL bör det nämnas att utläggningen av utloppsledningar planeras i närheten av Natura 2000-områden.
- 2.13 Den hos mark- och miljödomstolen ansökta verksamheten – innefattande även den i denna ansökan aktuella utläggningen av utloppsledningar – bedöms emellertid inte medföra någon betydande påverkan på något Natura 2000-område eller för de arter som bevarandeplanen avser att skydda, i den mening att tillstånd enligt 7 kap. MB behövs. VA SYD har mot bakgrund härav i sin ansökan om tillstånd enligt MB i mark- och miljödomstolen endast framställt reservationsvis yrkande avseende Natura 2000-tillstånd. Ansökan enligt MB innehåller det underlag som krävs för att behovet av ett tillstånd enligt 7 kap. 28 b § MB ska kunna bedömas samt lämnas. Ett eventuellt Natura 2000-tillstånd kommer således att prövas inom ramen för MB-ansökan. Någon sådan prövning kan inte ske inom ramen för denna ansökan, eftersom det inte är rättsligt möjligt.
- 2.14 **Disposition av ansökan**
- 2.15 Ansökan innehåller de uppgifter som krävs enligt 4 § kontinentalsockelförordningen (1966:315) och består av detta huvuddokument jämte bilagor, se Bilaga A1 Bilageförteckning.
- 2.16 Omgivningsförhållanden och miljökonsekvenser beskrivs närmare i miljökonsekvensbeskrivningen ("MKB"), Bilaga M Miljökonsekvensbeskrivning, jämte underbilagor.

- 2.17 I denna ansökan återges omgivningsförhållanden kortfattat och miljökonsekvenser av relevans för, bland annat, verksamhetens avgränsning och tillåtlighet samt vad beträffar förslag till villkor. För en geografisk orientering hänvisas till Bilaga M Figur 5-1.
- 2.18 För närmare redovisning av tekniska frågor hänvisas till den tekniska beskrivningen ("TB"), Bilaga T Teknisk beskrivning Utloppsledningarna.
- 2.19 En samrådsredogörelse återfinns i Bilaga M1 Samrådsredogörelse.

3. Utläggning av utloppsledningarna

- 3.1 På Sjölunda avloppsreningsverk ska nya utloppsledningarna ersätta befintliga utloppsledningarna. De nya utloppsledningarna läggs ut inom en ledningskorridor som framtagits med beaktande av angränsande omgivningsförhållanden, exempelvis förekommande farled och Natura 2000-område.
- 3.2 Utloppsledningarna ska anläggas inom angiven ledningskorridor i Öresund och ca fyra kilometer från stranden ut i Lommabukten. Ungefär två tredjedelar (ca 2,7 km) av utloppsledningarna ligger inom allmänt vattenområde.
- 3.3 Från stranden och ca två kilometer ut anläggs utloppsledningarna i en muddrad ränna. Därefter läggs ledningarna direkt på botten.
- 3.4 Totalt omfattar utläggningen av utloppsledningarna en muddrad yta om ca sju hektar, varav ungefär hälften berör allmänt vattenområde. Muddringen syftar till att skapa ett segelfritt djup ovan utloppsledningarnas hjässa samt att få en jämn lutning på ledningarna. Muddring kommer även att ske på en sträcka om ca 50 meter vid slutet av utloppsledningarna, sett från land, för att stabilisera utsläppspunkten och för att de s.k. dysorna som släpper ut det renade avloppsvattnet ska ha en jämn lutning.
- 3.5 För närmare redovisning av tekniska frågor hänvisas till Bilaga T.

4. Omgivningsförhållanden

4.1 Planförhållanden

- 4.2 Utläggningen av utloppsledningarna strider inte mot förekommande detaljplaner i Malmö stad och inte heller mot översiktsplanerna för Malmö stad, Lomma kommun och Burlövs kommun.

- 4.3 Malmö stads arbete med att ta fram en ny översiktsplan pågår. Samråd beträffande den nya översiktsplanen har hållits våren 2020. Granskningstiden för förslag till ny översiktsplanen löpte ut den 31 oktober 2022. Planen förväntas antas under 2023.
- 4.4 **Skyddade områden enligt MB**
- 4.5 Delar av Lommabukten utgör ett Natura 2000-område som är skyddat genom EU:s art- och habitatdirektiv² samt fågeldirektiv³. Inom Lommabukten finns två områden utpekade som riksintresse för yrkesfiske.
- 4.6 Kustområdet för ansökt verksamhet ligger inom utpekat riksintresse för högexploaterad kust. Kuststräckorna Häljarp – Lomma respektive Måkläppen – Limhamnströskeln är utpekade som riksintresse för naturvård. Den ansökta verksamheten berörs även av andra utpekade riksintressen såsom kulturmiljövård, friluftsliv och kommunikation.
- 4.7 För närmare beskrivning av skyddade områden som berörs av ansökt verksamhet hänvisas till Bilaga M avsnitt 9 samt till Bilaga M5 Effekter på marina värden och fiske.

5. Nollalternativ

- 5.1 Nollalternativet i förevarande ansökan är att planerad utläggning av nya utloppsledningarna inte sker och att befintliga utloppsledningarna i stället fortsätter att användas. Ingen hänsyn är tagen till ökad belastning vid en framtida befolkningsökning, se Bilaga M avsnitt 7.4.

6. Lokalisering och alternativ

6.1 Inledning

- 6.2 En lokaliserings- och alternativutredning har genomförts för om- och utbyggnaden av bland annat Sjölunda avloppsreningsverk. Olika alternativ har utvärderats med avseende på flertalet parametrar, exempelvis systemlösningar, anläggningsteknik, geografisk lokalisering, omgivnings- och miljöpåverkan, recipientförutsättningar, samhällsutveckling, kostnader och risker.

² Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar.

6.3 Utifrån denna utredning har VA SYD valt alternativet om- och utbyggnad av Sjölunda avloppsreningsverk, vilket som tidigare nämnts nu är föremål för tillståndsprövning i mark- och miljödomstol.

6.4 **Alternativ lokalisering, utformning och utsläppspunkt**

6.5 VA SYD har utrett alternativ lokalisering och utformning av utloppsledningar från Sjölunda avloppsreningsverk, se utförligare beskrivning av lokaliserings- och utformningsalternativ i Bilaga M avsnitt 7.

6.6 Vidare har befintlig utsläppspunkt för Sjölunda avloppsreningsverk exkluderats som alternativ med hänsyn till ökad belastning i de grundare områdena i Lommabukten. Två alternativa utsläppspunkter längre ut i Lommabukten har därför utvärderats, 6C och 6B, se Bilaga T Figur 5-2. Valt alternativ 6B ligger, till skillnad från alternativ 6C, utanför de kustströmmar som bär med sig utsläpp av renat avloppsvatten mot Lommabuktens grundare områden, vilket begränsar påverkan på recipienten.

7. **Genomförda samråd**

7.1 Ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd har – parallellt med samråd rörande den verksamhet som VA SYD ansökt om tillstånd till enligt MB hos mark- och miljödomstolen – genomförts enligt 3 a § tredje stycket KSL, under perioden november 2022 till februari 2023, med Länsstyrelsen Skåne, tillsynsmyndigheter och enskilda som är särskilt berörda av verksamheten samt de övriga statliga myndigheter, kommuner, organisationer och den allmänhet som antas bli berörda.

7.2 Samråd med särskilt berörda, allmänheten och övriga intressenter har genomförts genom bland annat möten, presentationer och tillhandahållande av samrådsunderlaget digitalt, med möjlighet att lämna synpunkter muntligen och skriftligt. Synpunkter har även kunnat lämnas under hela samrådsperioden via telefon, brev och e-post. Ett antal separata samrådsmöten har genomförts med Eolus vind, Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO), Copenhagen Malmö Port AB och Naturskyddsföreningen.

7.3 Det kan även nämnas att samråd har genomförts med Danmark i enlighet med 1991 års konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang ("Esbokonventionen"). Detta

samråd – som skett inom ramen för VA SYDs ansökan om tillstånd enligt MB – ska återupptas i samband med att ansökan enligt MB kungörs.⁴

- 7.4 I samrådsredogörelsen, Bilaga M1, redovisas samrådet inklusive inkomna synpunkter mer i detalj.

8. Tillåtlighet

8.1 Tillåtlighet enligt 2 kap. miljöbalken

8.2 Kunskapskravet (2 §)

- 8.3 VA SYD har lång erfarenhet av att driva avloppsreningsverk med tillhörande ledningsnät. VA SYD verkar i sydvästra Skåne och utgör en regional VA-organisation för dess medlemskommuner.

- 8.4 Vad gäller utläggning av utloppsledning har VA SYD erhållit god kunskap om bottenförhållandena och behov av skyddsåtgärder genom de undersökningar och utredningar som utförts och därtill genom arbetet med Bilaga M och T.

- 8.5 Inhämtad kunskap kommer användas i den fortsatta planeringen, genomförandet och uppföljningen av utläggningen av utloppsledning.

- 8.6 Kunskapskravet i 2 kap. 2 § MB får därmed anses uppfyllt.

8.7 Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik (3 §)

- 8.8 VA SYD har låtit genomföra omfattande utredning avseende miljöpåverkan i berörda områden, se Bilaga M avsnitt 11. Resultatet har beaktats vid val av arbetsmetoder vid utläggningen av utloppsledning för minimering av negativ påverkan.

- 8.9 Åtgärder kommer vidtas för att minimera de störningar som utläggningsarbetena kan ge upphov till, bland annat luftburet buller och undervattensljud. Åtgärder beträffande buller redovisas i Bilaga M avsnitt 12 samt Bilaga M4. Åtgärder kommer att vidtas vid bullerkällan i syfte att minimera störning.

De åtgärder som angetts ovan, samt ytterligare åtaganden som framgår av ansökan jämte bilagor, får anses utgöra bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § MB samt vara i enlighet med försiktighetsprincipen.

⁴ Jfr 6 kap. 33–34 §§ MB.

- 8.10 Produktvalsprincipen (4 §)
- 8.11 I bedömningen av vilka produkter som ska tillåtas kommer VA SYD att ta hänsyn till de miljö- och hälsorisker som produkten i fråga kan innebära och de alternativ som finns tillgängliga i enlighet med produktvalsprincipen.
- 8.12 Kemikalieanvändning vid utläggningen kommer att regleras genom rutiner och krav för att minimera risker för kemikaliespill, drivmedelsläckage och övrig förorenings-spridning till recipient.
- 8.13 Kontroller kommer att ske kontinuerligt vid utläggningen av utloppsledningarna och i samråd med tillsynsmyndigheten.
- 8.14 Sammantaget bedöms 2 kap. 4 § MB efterlevas.
- 8.15 Hushållning med råvaror och energi (5 §)
- 8.16 Vid utläggningen av utloppsledningarna kommer elenergi och bränsleenergi förbrukas. VA SYD kommer i möjligaste mån säkerställa att resurssnåla lösningar väljs för dessa arbeten.
- 8.17 Den ansökta verksamheten bedöms efterleva vad som anges i 2 kap. 5 § MB.
- 8.18 Val av plats (6 §)
- 8.19 Alternativ till vald lokalisering av utloppsledningarna redovisas under avsnitt 6 ovan samt i Bilaga M avsnitt 7.
- 8.20 Den valda platsen för avloppsreningsverket är redan idag i anspråktagen. Vald plats för utläggningen av utloppsledningarna är således lämplig för ansökt ändamål. Närliggande omgivning utgörs av industriområde med ett stort geografiskt avstånd till bostäder och enskilda intressen, se avsnitt 6 ovan samt Bilaga M avsnitt 7.
- 8.21 Inga marinarkeologiska fynd eller lämningar finns identifierade inom ledningskorridoren. Utläggningen av utloppsledningarna bedöms därför inte medföra några konsekvenser i marinarkeologiskt hänseende, se Bilaga M avsnitt 13. För det fall lämningar påträffas, kommer anmälan härom att ske till länsstyrelsen enligt bestämmelserna i kulturmiljölagen (1988:950).
- 8.22 En centralisering av regionens omhändertagande av avloppsvatten har tydliga ekonomiska och miljömässiga fördelar. Bedömningsgrunder vid värdering av lokaliseringar har varit faktorer såsom ekonomi, rådighet, miljöpåverkan, recipientförutsättningar, smittorisk och utveckling av

bebyggelse samt markanvändning. Utläggning av utloppsledningarna med vald lokalisering framstår som det från miljösynpunkt bästa alternativet.

- 8.23 Sammanfattningsvis bedöms den valda lokaliseringen jämte vald utformning vara den som är mest lämplig med hänsyn till ändamålet. Ansökt utläggning av utloppsledningarna bedöms vara förenlig med kraven i 2 kap. 6 § MB.
- 8.24 Rimlighetsavvägning (7 §)
- 8.25 Utläggningen av utloppsledningarna bedöms, utifrån planerade skyddsåtgärder och övriga försiktighetsmått, uppfylla de krav som är rimliga att ställa jämfört med kostnaderna och den miljönytta som uppnås.
- 8.26 **Tillåtlighet enligt 3 och 4 kap. miljöbalken**
- 8.27 Sammantaget bedöms inte utläggningen av utloppsledningarna stå i strid med eller medföra negativ påverkan på berörda riksintressen.
- 8.28 För närmare beskrivning avseende skyddade områden hänvisas till Bilaga M.
- 8.29 **Tillåtlighet enligt 5 kap. miljöbalken**
- 8.30 Ytvatten
- 8.31 Vid utläggningen av utloppsledningarna berörs vattenförekomsterna Malmö hamnområde och Lommabukten.
- 8.32 För Lommabukten är miljö kvalitetsnormen att god ekologisk status ska nås år 2039. För Malmö hamnområde är kraven att måttlig ekologisk status ska nås år 2039. Vattenförekomsterna är klassade som naturliga vatten med, idag, måttlig ekologisk status. För båda vattenförekomsterna gäller MKN god kemisk ytvattenstatus, med undantag för att mindre stränga krav och längre tidsfrister gäller för vissa specifika ämnen. Den kemiska statusen är klassad som ej god. Redovisade MKN fastställdes för förvaltningscykel 3 i december 2021.
- 8.33 Pålning, muddring och utläggning av utloppsledningarna berör den ekologiska ytvattenstatusen genom de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna.
- 8.34 Indirekt kan även vissa av de biologiska kvalitetsfaktorerna påverkas genom sedimentspridning. Muddring i samband med utläggningsarbetena bedöms medföra en i huvudsak lokalt begränsad och temporär påverkan. Mest sannolikt kommer den naturliga återfyllnaden av den muddrade rännan att vara begränsad för de nya utloppsledningarna.

Som en följd av det antas förutsättningarna för en naturlig åter-etablering av ålgräs från angränsande bestånd vara begränsade inom rännan.

- 8.35 Utlredningen i Bilaga M3 *Hydromorfologisk påverkan* visar att någon otillåten försämring inte uppkommer för berörda kvalitetsfaktorer i Lommabukten eller för berörda biologiska eller fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer i Malmö hamnområde. Utläggning av utloppsledningar står heller inte i konflikt med de åtgärder som utpekats för berörda kvalitetsfaktorer och utläggningen bedöms inte inverka på gällande förutsättningar, dvs. nuläget, att uppnå beslutad MKN för ovan nämnda kvalitetsfaktorer.
- 8.36 I Malmö hamnområde har den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd klassificerats till dålig status, varpå även hydromorfologisk försämring för underliggande parametrar betraktas som otillåten inom ramen för ansökan. Morfologiskt tillstånd består av tre parametrar varav bland annat muddringen bedöms medföra en tillkommande försämring avseende parametern Bottenstrukturer, eftersom delvis opåverkat område inom Malmö hamnområde påverkas.
- 8.37 Med hänvisning till ovanstående bedömer VA SYD att utläggningen av utloppsledningar riskerar att medföra en otillåten försämring avseende den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd i Malmö hamnområde. För övriga hydromorfologiska kvalitetsfaktorer i Malmö hamnområde bedöms utläggningen av utloppsledningar inte medföra en otillåten försämring, se Bilaga M3. Mot bakgrund av det anförda har VA SYD i sin tillståndsansökan hos mark- och miljödomstolen yrkat att undantag från 5 kap. 4 § MB ska meddelas, med stöd av 5 kap. 6 § MB och 4 kap. 11–12 §§ vattenförvaltningsförordningen (2004:660), VFF.
- 8.38 Enligt 3 a § KSL tillämpas vid prövning av tillstånd till utläggning av rörledningar 5 kap. 3–5 §§, men inte 5 kap. 6 § MB. Även om aktuella bestämmelser om undantag i VFF kan tillämpas även vid prövning enligt KSL (se prop. 2017/18:243 s. 229), torde det knappast vara lagstiftarens intention att så ska ske när yrkande om undantag är föremål för prövning i mark- och miljödomstol. Mot bakgrund härav yrkas inte något undantag i föreliggande ansökan, för att undvika dubbelprövning.
- 8.39 För det fall regeringen – trots detta – anser att ett undantag enligt 5 kap. 6 § MB och 4 kap. 11–12 §§ VFF bör bli föremål för prövning enligt KSL, kommer VA SYD att komplettera föreliggande ansökan med ett sådant yrkande.
- 8.40 Utläggningen av utloppsledningarna bedöms sammanfattningsvis inte innebära att vattenmiljön i berörda vattenförekomster försämras på ett

otillåtet sätt eller medföra att möjligheterna att uppnå fastställda MKN äventyras.

- 8.41 Mot bakgrund av det ovan nämnda, samt med hänsyn till att kriterierna för undantag enligt 4 kap. 11–12 §§ VFF – inom ramen för den prövning som sker i mark- och miljödomstol – är uppfyllda beträffande den förväntade hydromorfologiska påverkan i Malmö hamnområde, utgör bestämmelserna i 5 kap. MB inte något hinder mot tillåtligheten för utläggning av utloppsledningarna enligt KSL.
- 8.42 Utomhusluft
- 8.43 Miljökvalitetsnormer för utomhusluft framgår av luftkvalitetsförordningen (2010:477). Miljökvalitetsnormer och miljömål omfattar ämnena kväveoxid, NO₂, samt partiklar med storlek upp till med storlek upp till 10 µm i diameter, PM10. VA SYD har studerat mätningar och beräkningar avseende luftföroreningar i dagsläget för de kommuner som berörs av ansökt verksamhet. Vid utläggandet av utloppsledningarna medför ansökt verksamhet något högre halter av NO₂ och PM10 jämfört med nollalternativet. I driftskedet bedöms tillskottet av utsläpp från transporter försumbart.
- 8.44 Den samlade konsekvensbedömningen är att den sökta verksamheten inte försvårar för samhället att uppfylla miljökvalitetsnormerna för luft.
- 8.45 **Tillåtlighet enligt 7 kap. MB**
- 8.46 Bestämmelserna i 7 kap. MB om områdesskydd är enligt 3 a § KSL inte tillämpliga vid prövning av tillstånd att lägga ut utloppsledningarna. VA SYD har dock valt att beskriva vissa skyddade områden i syfte att underlätta prövningen av den ansökta verksamhetens tillåtlighet enligt 2 kap. MB.
- 8.47 Inom Lommabuktens vattenområden finns sex naturreservat. Den ansökta verksamheten bedöms inte påverka naturreservaten på sådant sätt att dispens från föreskrifter fordras. Berörda naturreservat och ansökt verksamhets påverkan redovisas i Bilaga M avsnitt 10.
- 8.48 Vidare finns det som ovan nämnts inom Lommabukten två delvis överlappande Natura 2000-områden. Utpekandena har gjorts med stöd av EU:s fågeldirektiv respektive EU:s art- och habitatdirektiv. Utredningar och bedömningar gällande påverkan från ansökt verksamhet har gjorts med avseende på respektive Natura 2000-områdes bevarandeplaner och syften, se Bilaga M avsnitt 17.
- 8.49 Vid utläggningen av utloppsledningarna bedöms omnämnda och känsliga naturtyper såsom ålgräsängar inte påverkas negativt till följd av sedimentpålagring eller förhöjd sedimentkoncentration. Under

förutsättning att vissa skyddsåtgärder med avseende på buller vidtas, är bedömningen att inte heller de fågelarter som avses skyddas inom Natura 2000-området kommer påverkas negativt till följd av utläggningen.

- 8.50 VA SYD finner att utläggningen av utloppsledningar inte på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som förtecknas i 7 kap. 27 § första stycket, punkterna 1 och 2 MB. Behov av ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB aktualiseras därmed inte. VA SYD har dock som ovan nämnts hos mark- och miljödomstolen framställt ett reservationsvist yrkande om Natura 2000-tillstånd, för det fall mark- och miljödomstolen skulle finna att ett sådant tillstånd födras.

9. Förslag till villkor

9.1 Inledning

- 9.2 VA SYD föreslår följande villkor för verksamheten i syfte att förhindra eller minska effekterna för människors hälsa och miljön.

9.3 Allmänt villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad VA SYD har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

9.4 Information och samråd

2. Försvarsmakten, Sjöfartsverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU) ska senast sex veckor, eller den kortare tid som respektive myndighet medger, innan arbetet med utläggning av utloppsledningar påbörjas informeras om

- arbetenas omfattning,
- tidplan, och
- kontaktvägar till ansvarig enhet eller arbetsledning för arbetet.

Informationen ska lämnas till Försvarsmakten via e-post ms-opavdttillstand@mil.se, till Sjöfartsverket via e-post ufs@sjofartsverket.se, och till SGU via e-post sgu@sgu.se.

3. Samråd ska ske med Försvarsmakten, Sjöfartsverket, SGU och Transportstyrelsen senast fyra veckor, eller den kortare tid som respektive myndighet medger, innan arbetena påbörjas beträffande sådana särskilt sjösäkerhetshöjande åtgärder som kan krävas när

utläggning av utloppsledningar sker i närheten av sjötrafiktäta områden, farleder av riksintresse, djupvattenleder, trafiksepareringssystem samt för att minimera påverkan på Försvarens insats- och övningsverksamhet. Eventuella sjösäkerhetshöjande åtgärder ska bekostas av VA SYD.

9.5 Fiskenäring

4. Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO), Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation (HKPO) samt Swedish Pelagic Federation Producers Organisation (SPF PO) ska fortlöpande hållas informerade om utläggningsarbetenas utförande så att potentiell påverkan på fiske minimeras.

9.6 Befintliga undervattenskablar

5. Utläggningen av utloppsledningar får inte försvåra eller omöjliggöra möjligheten att använda och reparera befintliga undervattenskablar.

9.7 Skyddsåtgärder

9.8 Luftburet ljud

6. Utläggningen av utloppsledningar ska ske så att luftburet ljud begränsas så att personer som bor eller bedriver tyst verksamhet i anslutning till utloppsledningarna inte utsätts för högre nivåer avseende buller än vad som är tillåtet enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15).

Område	Helgfri mån-fre		Lör-, sön- och helgdag		Samtliga dagar	
	Dag 07-19	Kväll 19-22	Dag 07-19	Kväll 19-22	Natt 22-07	Natt 22-07
	L _{Aeq}	L _{Aeq}	L _{Aeq}	L _{Aeq}	L _{Aeq}	L _{AFmax}
Bostäder för permanent boende och fritidshus						
Utomhus (vid fasad)	60 dBA	50 dBA	50 dBA	45 dBA	45 dBA	70 dBA
Inomhus (bostadsrum)	45 dBA	35 dBA	35 dBA	30 dBA	30 dBA	45 dBA
Vårdlokaler						
Utomhus (vid fasad)	60 dBA	50 dBA	50 dBA	45 dBA	45 dBA	-
Inomhus	45 dBA	35 dBA	35 dBA	30 dBA	30 dBA	45 dBA

Undervisningslokaler						
Utomhus (vid fasad)	60 dBA	-	-	-	-	-
Inomhus	40 dBA	-	-	-	-	-
Arbetslokaler för tyst verksamhet *						
Utomhus (vid fasad)	70 dBA	-	-	-	-	-
Inomhus	45 dBA	-	-	-	-	-

*) Med arbetslokaler menas lokaler för ej bullrande verksamhet med krav på stadigvarande koncentration eller behov att kunna föra samtal obesvärat, exempelvis kontor.

Arbeten som innebär överskridanden av ovan angivna riktvärden får ske i enlighet med undantagen som följer av NFS 2004:15.

9.9 Undervattensljud

7. Vid inledning av pålningsarbete ska pålningstakt och slagenergi stegvis ökas (s.k. ramp up).

9.10 Kemikalier m.m.

8. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras så att spill eller läckage förebyggs och på sådant sätt att förorening av mark, vatten och luft inte riskeras.

Information om utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen som enligt författning ska lämnas till Kustbevakningen lämnas till myndighetens ledningscentral via tel. +46 776-706000 eller e-post lc@kustbevakningen.se.

9.11 Arbeten i vatten

9. Vid muddringsarbeten får halten suspenderat material som riktvärde uppgår till maximalt 100 mg/l över bakgrundsnivån som dygnsmedelvärde i punkt belägen 200 meter från ledningskorridorens gräns mätt i plymens riktning alternativt vid naturreservatets gräns om denna ligger närmare än 200 meter från ledningskorridorens gräns mätt i plymens riktning.

10. Övrigt arbete i vatten ska utföras varsamt på sätt som begränsar att suspenderat material sprids utanför ledningskorridoren.

9.12 Rapportering efter avslutat utläggningsarbete

11. Efter avslutat utläggningsarbete ska utloppsledningarnas koordinater geodetiskt bestämmas och rapporteras till Sjöfartsverket. Rapportering ska ske till ufs@sjofartsverket.se. Koordinater anges i SweRef 99.

12. Kopia av eventuellt insamlad geologisk och geoteknisk information från svenskt kontinentalsockelområde, såväl rådata som tolkningar och sammanställningar, ska tillställas SGU när utläggningsarbetena har avslutats i format som myndigheten godkänner. Innan information översänds ska kontakt tas med SGU via e-post sgu@sgu.se. Detta gäller i den utsträckning som tillstånd enligt 9 § lagen (2016:319) om skydd för geografisk information inte har nekats VA SYD.

9.13 Övrigt

13. En kopia av tillståndsbeslutet ska finnas tillgängligt ombord på fartyg som används under utläggningsarbetet och ska efter anmodan från behörig svensk myndighet kunna uppvisas.

14. Försvarsmakten, Sjöfartsverket och SGU ska informeras när utläggningsarbetena har avslutats.

10. Villkorsdiskussion

10.1 Villkor 9 och 10

10.2 Muddringsarbeten i samband med utläggningen av utloppsledningar bedöms ge viss grumlingspåverkan. För undvikande av skadlig grumling ska allt arbete i vatten utföras varsamt på sätt som begränsar spridning av suspenderat material. I samband med arbeten som medför grumling kommer kontroller, enligt rutin som kommer att framgå av kontrollprogram enligt föreslaget villkor i tillståndsansökan enligt MB, att utföras. Kontrollerna avses säkerställa innehållande av 100 mg/l suspenderat material över bakgrundnivån, som dygnsmedelvärde mätt i plymens riktning i punkt 200 meter från ledningskorridorens gräns alternativt vid naturreservatets gräns i fall denna ligger närmare än 200 meter. Även om riktvärde i princip har mönstrats ut enligt rättspraxis bedöms det vara rimligt i det föreslagna villkoret eftersom kontrollen av grumling är komplex och då det är i princip omöjligt att förutse variationen i strömmar i det aktuella området.

10.3 Då villkor är straffrättsligt sanktionerade måste verksamhetsutövaren kunna säkerställa att villkoret innehålls, vilket inte bedöms vara möjligt om villkoret ska innefatta ett begränsningsvärde på 100 mg/l. Istället för

att höja haltvärdet föreslår VA SYD en halt som inte bedöms orsaka skada inom de skyddade områdena, samt att muddringen stoppas alternativt begränsas om det föreslagna riktvärdet överskrids.

- 10.4 Muddringen genomförs under en mycket begränsad tid. Mudderverket flyttar sig successivt längs med den muddrade rännan. Genomförda utredningar visar att grumlingen inte kommer att medföra någon betydande påverkan inom det närbelägna Natura 2000-området eller påverka känsliga marina miljöer, exempelvis ålgräsängar. Se vidare Bilaga M avsnitt 17 och Bilaga M2.
- 10.5 Övriga arbeten i vatten enligt villkor 10 avser begränsade anläggningsåtgärder i vatten. För mer information hänvisas till Bilaga T.
- 10.6 Upplysningsvis kan nämnas att motsvarande villkor som 9 och 10 föreslagits såvitt gäller arbeten i vatten i VA SYDs tillståndsansökan enligt MB.

11. Tidplan m.m.

11.1 Byggtid

11.2 Tidplanen är att ansökt verksamhet i sin helhet – dvs. inklusive den verksamhet som prövas i mark- och miljödomstol – ska vara klar i början av 2030-talet, förutsatt att byggstart sker under andra halvan av 2020-talet, efter erhållet miljöbalkstillstånd. Byggtiden för Sjölunda avloppsreningsverk inklusive utläggningen av utloppsledningar uppskattas till omkring åtta år och byggnadsarbeten kommer att pågå kontinuerligt under hela byggskedet.

11.3 VA SYD har i mark- och miljödomstolen yrkat att arbetstiden ska bestämmas till tio år och att igångsättningstiden ska bestämmas till tio år, räknat från lagakraftvunnen tillståndsdom.

11.4 Mot bakgrund av det nu anförda – och med hänsyn till att mark- och miljödomstolens tillståndsdom kan komma att överklagas – yrkar VA SYD att regeringen bestämmer att ansökt tillstånd enligt KSL till utläggning av utloppsledningar ska gälla i tolv år från och med dagen för beslut.

12. Administrativa uppgifter

12.1 För kungörelse av ansökan föreslår VA SYD att det görs i följande dagstidningar: Skånska Dagbladet och Sydsvenskan.

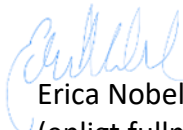
13. Parallella tillståndsprocesser

- 13.1 Den planerade utläggningen av utloppsledningar kommer som ovan nämnts att vara föremål för prövning även i mark- och miljödomstol.
- 13.2 Verksamhetens påbörjande är beroende av tillståndsprocessernas framskridande och VA SYD ser att det är av stor vikt att ansökningarna handläggs parallellt för att minska risken för att projektet försenas och för att så långt som möjligt undvika såväl dubbelprövningar som dubbelregleringar.

14. Övrigt

- 14.1 Behörighetshandlingar och fullmakt biläggs ansökan, Bilaga A2.

Malmö som ovan

Erica Nobel
(enligt fullmakt)

Elisabeth Werner
(enligt fullmakt)

Bilagor

Se Bilaga A1, Bilageförteckning

Ansökan om tillstånd
för utläggning av rörledning
enligt kontinentalsockellagen

Bilaga M

Miljökonsekvens-

beskrivning

Version 1.0

BILAGA M

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

MAXIMA
 Projekt Tillstånd
 Tillståndshandling
 Kontinentalsockellagen

2023-07-06

Slutversion

8178 Tillståndshandling Miljökonsekvensbeskrivning KSL utg 1.0.docx

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M-001

Utgåva: 1.0

Titel: Bilaga M Miljökonsekvensbeskrivning

Status: Slutversion

Kontaktperson: Lena Hellberg, VA SYD

Dokumenttyp: Underlagsrapport

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M-001

Upprättad av: Tyréns Sverige AB

Författare: Linda Genborg, Anna Thyrén, Ida Zwahlen

Datum: 2023-07-06

Reviderad av:

Författare: Anna Thyrén

Utgåva: 1.0

Datum: 2023-07-06

Revisionshistorik i tabell

Datum	Utgåva	Orsak till revidering	Utfört av
2023-07-06	1.0	Slutlig handling	Linda Genborg, Anna Thyrén, Ida Zwahlen

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	7
	Sektion A Ansökt verksamhet och förutsättningar	9
2	Administrativa uppgifter	9
3	Inledning	9
3.1	Bakgrund	9
3.2	Pågående tillståndsprövning	10
3.3	Föreliggande MKB	10
4	Specifik miljöbedömning	11
4.1	Syfte med specifik miljöbedömning och MKB	11
4.2	Metodik	11
4.3	Avgränsning av MKB	12
4.3.1	Tematisk avgränsning	12
4.3.2	Geografisk avgränsning	13
4.3.3	Tidsmässig avgränsning	13
5	Ansökt verksamhet	14
5.1.1	Utläggning av utloppsledningarna	15
6	Samråd	19
7	Alternativ	20
7.1	Motiv till nya utloppsledningar	20
7.2	Alternativ lokalisering	20
7.3	Alternativ utformning	20
7.3.1	Utredda alternativ - tekniska lösningar	20
7.3.2	Motiv till valt alternativ – tekniska lösningar	22
7.4	Nollalternativ	23
8	Förhållanden inom ledningskorridoren	23
8.1	Djupförhållanden	23
9	Skyddade områden	24
9.1	Riksintressen	24
9.1.1	Högexploaterad kust	24
9.1.2	Yrkesfiske	25
9.1.3	Natura 2000	26
9.1.4	Hamn/farled	26

9.2	Naturreservat	26
9.3	Vattenförekomster	27
9.4	Marinarkeologi	28
Sektion B Miljökonsekvenser		30
10	Naturmiljö	30
10.1	Bedömningsgrunder	30
10.1.1	Bevarandevärde miljöer	30
10.1.2	Artskydd	30
10.2	Förutsättningar	31
10.2.1	Marin flora och fauna	31
10.2.2	Skyddade arter	32
10.3	Påverkan och effekt	33
10.3.1	Utläggning av utloppsledningarna	34
10.3.2	Driftskede	39
10.4	Skyddsåtgärder och försiktighetsmått	39
10.5	Samlad konsekvensbedömning	40
10.5.1	Nollalternativ	40
10.5.2	Utläggning av utloppsledningarna	40
10.5.3	Driftskede	40
11	Ytvatten	40
11.1	Bedömningsgrunder	40
11.1.1	Miljö kvalitetsnorm för vatten	40
11.1.2	Försämrings- och äventyrandeförbudet	41
11.2	Förutsättningar	41
11.2.1	Vattenförekomst Lommabukten	41
11.2.2	Vattenförekomst Malmö Hamnområde	44
11.3	Påverkan och effekt	46
11.3.1	Utläggning av utloppsledningarna	46
11.3.2	Driftskede	50
11.4	Skyddsåtgärder och försiktighetsmått	52
11.5	Samlad konsekvensbedömning	52
11.5.1	Nollalternativet	52
11.5.2	Utläggning av utloppsledningarna	52

11.5.3	Driftskede	53
12	Buller och luft	53
12.1	Bedömningsgrunder	53
12.2	Förutsättningar	54
12.3	Påverkan och effekt	54
12.3.1	Utläggning av utloppsledningarna	54
12.3.2	Driftskede	55
12.4	Skyddsåtgärder och försiktighetsmått	55
12.5	Samlad konsekvensbedömning	55
12.5.1	Nollalternativ	55
12.5.2	Utläggning av utloppsledningarna	55
12.5.3	Driftskede	55
13	Kulturmiljö	56
13.1	Bedömningsgrunder	56
13.2	Förutsättningar	56
13.3	Påverkan och effekt	56
13.3.1	Utläggning av utloppsledningarna samt driftskede	56
13.4	Skyddsåtgärder och försiktighetsmått	56
13.5	Samlad konsekvensbedömning	57
13.5.1	Nollalternativ	57
13.5.2	Utläggning av utloppsledningarna	57
13.5.3	Driftskede	57
14	Resurshushållning	57
14.1	Bedömningsgrunder	57
14.2	Kemikalie- och råvaruanvändning	57
14.2.1	Utläggning av utloppsledningar	57
14.2.2	Driftskede	58
14.3	Energianvändning	58
14.3.1	Utläggning av utloppsledningarna	58
14.3.2	Driftskede	58
14.4	Hantering av avfall	58
14.4.1	Utläggning av utloppsledningarna	58
14.4.2	Driftskede	58

14.5	Skyddsåtgärder och försiktighetsmått	59
14.6	Samlad konsekvensbedömning	59
14.6.1	Nollalternativ	59
14.6.2	Utläggning av utloppsledningarna.....	59
14.6.3	Driftskede	59
15	Riksintressen.....	59
15.1	Bedömningsgrunder	59
15.2	Högexploaterad kust	59
15.3	Yrkesfisket	60
15.4	Hamn/farled	61
15.5	Natura 2000.....	61
16	Miljö kvalitetsnormer och Havsvatten-direktivet	61
16.1	Vattenkvalitet.....	61
16.2	Luftkvalitet.....	61
16.3	Buller	62
16.4	Havsvattendirektivet	62
Sektion C Natura 2000.....		64
17	Natura 2000.....	64
17.1	Bedömningsgrunder	64
17.2	Förutsättningar.....	64
17.2.1	Natura 2000.....	64
17.3	Bedömd påverkan på utpekade naturtyper	65
17.3.1	Naturtyper	65
17.3.2	Påverkan och effekt under utläggandet.....	67
17.3.3	Påverkan och effekt under driftskedet.....	68
17.4	Bedömd påverkan på utpekade arter	68
17.4.1	Utpekade arter	68
17.4.2	Risker enligt Natura 2000-områdets bevarandeplan	69
17.4.3	Kunskapsöversikt avseende fåglar och bullerpåverkan	69
17.4.4	Befintlig bullersituation	71
17.4.5	Påverkan och effekt under utläggandet.....	72
17.4.6	Påverkan och effekt under driftskedet.....	77
17.5	Behov av skyddsåtgärder för Natura 2000-områden.....	77

17.6	Samlad konsekvensbedömning.....	78
17.6.1	Nollalternativ.....	78
17.6.2	Ansökt verksamhet.....	78
	Referenser	79

Förteckning över bilagor

- Bilaga M1 Samrådsredogörelse
- Bilaga M2 Sedimentsprijdningsmodell
- Bilaga M3 Hydromorfologisk påverkan
- Bilaga M4 Buller vid utläggning av utloppsledningar
- Bilaga M5 Effekter på marina värden och fiske

1 Sammanfattning

VA SYD har den 30 maj 2023 hos Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, ansökt om tillstånd enligt miljöbalken ("MB") för avloppsreningsystemet MAXIMA. Ansökan omfattar bland annat utläggande av två nya utloppsledningar för renat avloppsvatten i Öresund.

Utloppsledningarna utläggs från land cirka 4 kilometer ut i Öresund, varav cirka 2,7 kilometer berör havsbotten inom allmänt vattenområde. Med vald lokalisering begränsas recipientpåverkan eftersom utsläppspunkterna placeras utanför de kustströmmar som annars bär med sig utsläpp av renat avloppsvatten mot Lommabuktens grundare delar.

Utläggning av nya utloppsledningar förutsätter, i den del åtgärderna berör havsbotten inom allmänt vattenområde, även tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ("KSL"). Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är en del av VA SYDs ansökan enligt KSL.

Eftersom VA SYD har bedömt att de planerade åtgärderna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan genomfördes samråd i form av ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd under vintern 2022/2023. Samråd har skett via samrådsmöten samt skriftligen. Information och inbjudan till samråd annonserades i dagspress, skickades ut till Länsstyrelsen, kommunen, övriga myndigheter och organisationer, fastighetsägare, boende samt övriga berörda, och kommunicerades via VA SYD egen webbsida.

Flera alternativ för lokalisering av ny utsläppspunkt och sträckning av nya utloppsledningar har studerats och modellerats. Vald utsläppspunkt har bedömts vara bäst utifrån flera jämförda alternativ och parametrar. Ledningskorridoren har anpassats till utsläppspunkternas identifierade lägen, farleder, ankringsplatser, erosionsskydd längs SYSAVs anläggning med mera. Redan i lokaliseringsutredningen beaktades miljöpåverkan för att påverka omgivningen i så liten omfattning som möjligt. Skyddsåtgärder och försiktighetsmått avses vidtas för att ytterligare minska påverkan.

Utläggningen av de nya utloppsledningarna påverkar Öresund främst genom muddringsarbeten. Muddringen innebär en direkt påverkan på havsbotten och leder till att viss grumling sker. Konsekvenserna för bottenlevande flora och fauna till följd av muddringen bedöms som måttligt negativt jämfört med nollalternativet.

VA SYD bedömer att utläggningen av utloppsledningarna riskerar att medföra en otillåten försämring avseende den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd i Malmö hamnområde. VA SYD har därför i sin tillståndsansökan hos mark- och miljödomstolen yrkat att undantag från 5 kap. 4 § miljöbalken ska meddelas.

För Lommabukten bedöms inga hydromorfologiska kvalitetsfaktorer komma att försämrats på ett otillåtet sätt av ansökt verksamhet. Djur- och växtlivet i vattenförekomsterna bedöms inte heller påverkas så pass mycket att verksamheten skulle kunna inverka negativt på de biologiska kvalitetsfaktorerna Bottenfauna respektive Makroalger och gömfröiga växter.

Genomförda bullerberäkningar visar att kumulativa ljudnivåer från pålning och muddring, vid utläggning av utloppsledningarna, inte bedöms vara skadliga för tumlare, knobbsäl, sill och torsk. Baserat på detta bedöms inte heller några skador uppträda hos ål och öring. Jämfört med nollalternativet bedöms byggskedets konsekvenser för marin flora och fauna som små till måttliga. I

driftskedet uppkommer inget buller eller vibrationer från utloppsledningarna och därmed inte heller någon konsekvens jämfört med ett nollalternativ.

För den marina miljön inom Natura 2000 områdena förväntas inga negativa effekter uppstå för flora eller fauna av sedimentpålagring. Skuggningseffekt orsakad av grumling väntas uppstå under kortare perioder i samband med muddringsarbeten. Utpekade fågelarter bedöms främst vara känsliga för påverkan via buller. Under utläggandet förekommer bullrande arbetsmoment, och under vissa perioder är bullret tillräckligt högt för att ha negativ påverkan på fågelfaunan i Natura 2000-området. Bullret bedöms dock inte ha negativ påverkan på de berörda fågelarternas bevarandestatus i området.

Ansökt verksamhet är lokaliserad cirka 4 kilometer utanför de områden som utpekats ut som riksintresse för yrkesfiske: 49 Utposten Kroken och 50 Lommabukten. Lommabuktens funktion som rekryteringsområde kan potentiellt påverkas negativt av grumling, sedimentpålagring och undervattensljud vid utläggningen av utloppsledningarna. Grumlingen bedöms bli lokal och några påtagliga effekter på fiskbestånd bedöms därför inte uppstå i berörda riksintresseområden. Det går dock inte att utesluta beteendeförändringar hos vissa arter på grund av undervattensljud. Sammantaget bedöms ingen negativ effekt av betydelse uppstå för fiskenäringen och de effekter som kan uppstå är tillfälliga. Påtaglig skada bedöms inte uppkomma. Det bedöms inte heller ske någon påtaglig skada för övriga riksintressen som högexploaterad kust eller hamn och farled (kommunikation).

Sektion A

Ansökt verksamhet och förutsättningar

2 Administrativa uppgifter

Sökanden	VA SYD Organisationsnummer: 222000-2378 211 18 Malmö
Besöksadress	Hjälmaregatan 3, Malmö
Telefonnummer (växel)	040-635 10 00
Kontaktperson	Lena Hellberg
Ombud	Erica Nobel, Advokatfirman Delphi Elisabeth Werner, Advokatfirman Delphi
Kommun	Malmö
Län	Skåne

3 Inledning

3.1 Bakgrund

VA SYD är ett politiskt styrt kommunalförbund som med fem medlemskommuner och över en halv miljon kunder är en av Sveriges största VA- och avfallsorganisationer.

Många av VA SYDs avloppsreningsverk är, liksom övriga avloppsreningsverk i Sverige, i stort behov av modernisering och utbyggnad för att klara av samhällens utveckling och ökade krav på förbättrad vattenmiljö. Flera av avloppsreningsverken behöver få nya tillstånd inom en tioårsperiod, med hänsyn till nuvarande befolkningsökning, för att bedriva verksamhet i enlighet med gällande miljölagstiftning. VA SYD måste, inom ramen för sitt uppdrag, möta det samt leva upp till de egna verksamhetsmålen.

Avloppsreningsystemet MAXIMA är VA SYDs satsning på en ny regional infrastruktur för avloppsrening i medlemskommunerna Burlöv, Lomma och Malmö samt Svedala som VA SYD samtidigt erbjuder att bli medlem. Det är en av regionens största infrastruktursatsningar i närtid och en viktig förutsättning för att tillväxtregionen Sydvästra Skåne ska kunna fortsätta växa. Med en gemensam lösning möter VA SYD behovet av utbyggnad och modernisering av avloppsreningen i kommunerna, värnar närliggande vattenmiljöer och möjliggör växande städer.

Avloppsreningsystemet MAXIMA innefattar ett nytt Sjölunda avloppsreningsverk i Malmös utkant intill Öresund med nya utloppsledningar i Öresund, en ny stor pumpstation vid Sjölunda avloppsreningsverk, en avloppstunnel under Malmö samt överföringsledningar och nödvändiga pumpstationer för att ansluta berörda kommuner.

3.2 Pågående tillståndsprövning

VA SYD har i maj år 2023 lämnat in en ansökan till mark- och miljödomstolen i Växjö om tillstånd enligt 9 och 11 kapitlet miljöbalken för utveckling av regionens avloppshanteringssystem samt vattenverksamhet. Ansökan omfattar i korthet:

- Att få släppa ut renat avloppsvatten i Öresund för 650 000 personekvivalenter,
- Att bygga om och ut Sjölunda avloppsreningsverk till ett nytt och robust avloppsreningsverk med tillhörande utloppsledningar,
- Att bygga en ny pumpstation vid Sjölunda avloppsreningsverk,
- Att bygga en avloppstunnel under centrala Malmö till Sjölunda avloppsreningsverk,
- Att avleda yt- och grundvatten samt annan vattenverksamhet under byggskedet,
- Att under byggskedet hantera och behandla muddermassor i upplag.

Ansökan innefattar även ett reservationsvist yrkande om Natura 200-tillstånd enligt 7 kapitlet miljöbalken.

Överföringsledningar och pumpstationer nödvändiga för att ansluta berörda kommuner är en del av MAXIMA men innefattas inte av ovan nämnda ansökan om tillstånd enligt miljöbalken.

3.3 Föreliggande MKB

Utläggningen av nya utloppsledningar från Sjölunda avloppsreningsverk förutsätter, i den del åtgärderna berör havsbotten inom allmänt vattenområde, även tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ("KSL").

Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är en del av VA SYDs ansökan enligt KSL.

4 Specifik miljöbedömning

4.1 Syfte med specifik miljöbedömning och MKB

Det övergripande syftet med miljöbedömning är att miljöaspekterna integreras i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. MKB är en del av miljöbedömningsprocessen. Genom att miljöbedömningen dokumenteras i MKB möjliggörs en samlad bedömning av de konsekvenser som den ansökta verksamheten får för miljön, människors hälsa, hushållning med mark, vatten och andra resurser.

4.2 Metodik

I miljökonsekvensbeskrivningen bedöms konsekvenserna av att utlägga två nya utloppsledningar inom allmänt vattenområde i Öresund. Bedömningen av konsekvenser görs i relation till ett nollalternativ. Nollalternativets innebörd beskrivs i avsnitt 7.4. För att miljöbedömningen ska vara lättförståelig och transparent redovisas bedömningarna likvärdigt för samtliga miljöaspekter som analyseras.

Konsekvensbedömningen utförs i tre steg och inleds med en beskrivning av **påverkan**. Påverkan avser den förändring av fysiska förhållanden som den planerade åtgärden ger upphov till. Det kan exempelvis handla om ökade/minskade emissioner till luft och vatten eller en ökad/minskad förekomst av buller.

Därefter redovisas **effekterna**, det vill säga följderna av att de fysiska förhållandena förändras. För vattenlevande arter skulle påverkan i form av förändringar av vattenkvalitet eller buller potentiellt kunna generera effekter i form av bland annat beteendeförändringar, minskad födotillgång eller påverkan på ägg och yngelutveckling.

Vid bedömning av effekter vägs påverkans omfattning och varaktighet mot känsligheten hos den miljöaspekt/mottagare som analyseras, se Figur 4-1.

Figur 4-1 Bedömning av effekt

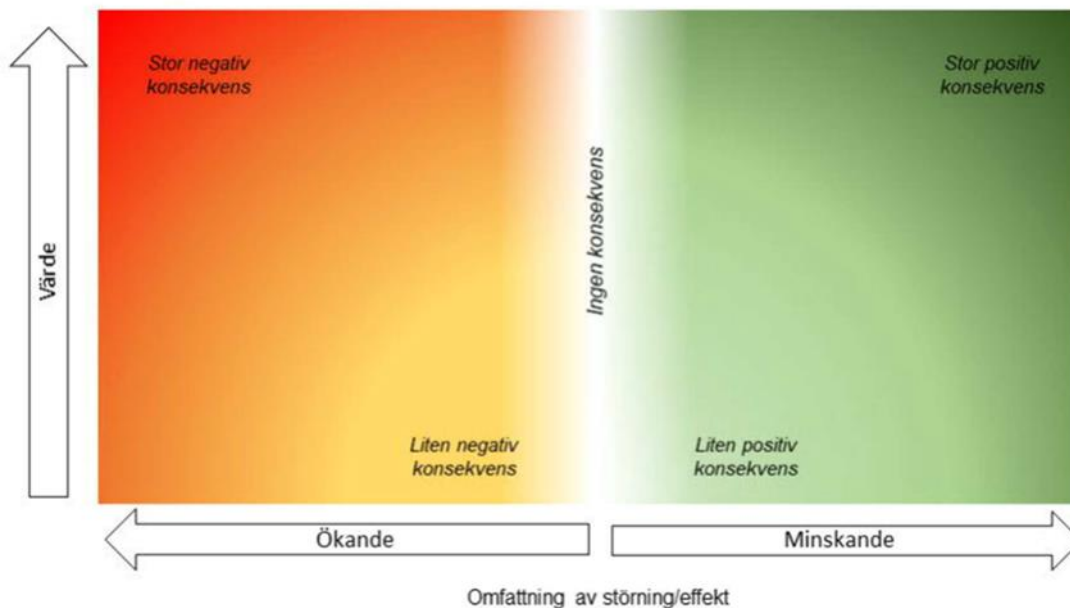
Om mottagarens känslighet för avsedd påverkan förväntas vara låg bedöms effekterna bli mindre. På samma sätt kan även en liten förändring av fysiska förhållanden komma att bedömas som en stor effekt om mottagaren uppvisar en hög känslighet.

Effekterna som kan vara såväl positiva som negativa skattas enligt skalan: *Stor effekt*, *Måttlig effekt*, *Liten effekt* eller *Ingen/obetydlig effekt*.

Vid skattning av den planerade verksamhetens **konsekvenser** vägs värdet av miljöaspekten samman med de förväntade effekterna vilket resulterar i en sammanfattande bedömning av konsekvensen, se Figur 4-2.

Konsekvensens betydelse skattas enligt skalan; *Stor konsekvens*, *Måttlig konsekvens*, *Liten konsekvens* eller *Ingen/obetydlig konsekvens*.

Figur 4-2 Matris för bedömning av konsekvens

4.3 Avgränsning av MKB

4.3.1 Tematisk avgränsning

MKB har utformats för att beskriva de åtgärder som planeras inom allmänt vattenområde, se Figur 5-1, och som prövas enligt 2 b § p.2 samt 3 och 3a § KSL, se även 4 § kontinentalsockelförordningen (1966:315).

Beskrivningen har utformats för att uppfylla de krav på innehåll som följer av 6 kapitlet miljöbalken jämte §§ 16-19 i Miljöbedömningsförordning (2017:966). Omfattning och detaljeringsgrad för MKB har också varit föremål för ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd jämfört 6 kapitlet 30 § Miljöbalken, se avsnitt 6.

MKB innefattar en bedömning av de direkta, indirekta och kumulativa effekter som utläggandet av de nya utloppsledningarna förväntas ge upphov till.

De väsentliga frågeställningarna rörande omgivningspåverkan bedöms vara vilka effekter som påverkan i form av ingrepp i havsbotten, sedimentsuspension samt buller (inkluderat undervattensljud) kan antas medföra för skyddade arter och livsmiljöer samt miljökvalitetsnormer (MKN) för kustvattenförekomsterna Lommabukten och Malmö Hamnområde. Vissa av bilagorna till denna handling är gemensamma med de som bilagts ansökan enligt miljöbalken. I de delar bilagorna

beskriver åtgärder eller verksamhet utanför allmänt vattenområde, och på vilka KSL således inte är tillämplig, avses beskrivningen endast bidra till en allmän orientering av MAXIMA i sin helhet. Detta gäller till exempel beskrivning av anläggande av erosionskydd, tillfällig vägbank och spontning liksom vissa andra åtgärder inom bland annat strandskyddat område. Sege å kommer inte att påverkas av utläggningen av utloppsledningarna inom allmänt vattenområde, det vill säga den verksamhet som nu är föremål för prövning enligt KSL.

Utläggningen av utloppsledningarna sker i närheten av Natura 2000-områdena Lommabukten och Lommaområdet. Det underlag som krävs för att såväl behovet av ett tillstånd enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken ska kunna bedömas, som att ett beslut eventuellt ska kunna lämnas, finns i VA SYDs ansökan enligt miljöbalken. Trots att ett eventuellt Natura 2000-tillstånd prövas i miljöbalksansökan beskrivs utloppsledningarnas effekter för berörda Natura 2000-områden även i denna MKB. Beskrivningen syftar till att möjliggöra en samlad bedömning av den ansökta verksamhetens tillåtlighet.

Bedömning sker med beaktande av planerade skyddsåtgärder och konsekvenserna bedöms i jämförelse med ett nollalternativ. Nollalternativets innebörd beskrivs i avsnitt 7.4.

4.3.2 Geografisk avgränsning

Prövningen enligt KSL omfattar åtgärder som utförs på allmänt vattenområde, se Figur 5-1. För att underlätta läsförståelsen beskrivs emellertid de nya utloppsledningarna i sin helhet, från strandkant ut till utloppsledningarnas mynning.

De fysiska ingreppen begränsas till de bottenytor inom ledningskorridoren som direkt berörs av utläggandet av de nya utloppsledningarna. I de avseenden där åtgärdernas genomförande påverkar miljöer och aspekter utanför ledningskorridoren har beskrivningen utökats till att omfatta ett större område, det så kallade influensområdet. Omgivningspåverkan till följd av buller och sedimentspridning är exempel på aspekter som i denna MKB beskrivs med en ökad geografisk utbredning. Sege å beskrivs i handlingarna eftersom muddring sker i närheten av åns mynning. Det arbete som sker med anledning av utläggning av utloppsledningarna på allmänt vatten bedöms däremot inte påverka Sege å, varför ån inte tas upp i konsekvensavsnitten.

MKB utgår från ett så kallat "värsta fall". Innebörden av det är att bedömningarna baseras på den metod för utläggning och den rörtyp som innebär mest muddring. På samma sätt bygger Bilaga M2 *Sedimentspridningsmodell* på konservativa antaganden avseende såväl muddringsarbetenas varaktighet som mängden spill, och därmed till muddringsförfarande och jordlagrens kornstorleksfördelning.

4.3.3 Tidsmässig avgränsning

Beskrivningarna i denna MKB sker med tyngdpunkt på den omgivningspåverkan som uppkommer i samband med utläggandet av de nya utloppsledningarna (byggtiden). Orsaken till det är att miljöpåverkan förväntas vara som störst under den tid ledningarna utläggs. För att kunna belysa miljöeffekter av permanent art eller sådana miljöeffekter som utläggningen av de nya utloppsledningarna eventuellt skulle kunna ge upphov till på sikt innehåller MKB även bedömning av påverkan cirka tio år efter den tidpunkt då utloppsledningarna permanent förväntas vara tagna i drift.

5 Ansökt verksamhet

Ansökan omfattar utläggning av två nya utloppsledningarna inom allmänt vattenområde samt arbetsmoment som gör dessa åtgärder möjliga. Utloppsledningarna går från land cirka 4 kilometer ut i Öresund. Gränsen för allmänt vatten går cirka 1,3 kilometer från strandlinjen, se Figur 5-1.

Figur 5-1 Ledningskorridor för nya utloppsledningarna från Sjölunda avloppsreningsverk. Den del av ledningskorridoren som ligger inom allmänt vatten är markerat i gult.

De nya utloppsledningarna har en diameter på cirka 2 meter vardera och är tillverkade av polyeten (PE). Två alternativ på rörtyper är aktuella (PE-tryckrör och PE-profilrör). Alternativen skiljer sig något åt gällande bland annat behovet av muddring, tekniskt utförande med ballastvikter, antal skarvningar och krav på arbetsområde på land, se vidare avsnitt 7.

Från anslutningspunkt i land och cirka 2 kilometer ut i Öresund sker utläggningen av utloppsledningarna i en muddrad ränna. Utanför den muddrade rännan, cirka 2-4 kilometer ut i Öresund, sker utläggningen av utloppsledningarna på havsbotten och förankras med hjälp av pålar.

Vid utsläppspunkten, i änden av utloppsledningarna, installeras ett diffusorarrangemang med backventiler för att säkerställa god spridning och utspädning av det renade avloppsvattnet i Öresund.

5.1.1 Utläggning av utloppsledningarna

5.1.1.1 Arbetsområde i vatten

Arbetsområdet för utloppsledningarna utgörs av en cirka 75 meter bred och cirka 4 kilometer lång korridor inom vattenområdet, se Figur 5-1. Av ledningarnas totala längd (cirka 4 kilometer) är cirka 2,7 kilometer lokaliserade inom allmänt vattenområde.

Beroende på materialval kommer utloppsledningarna antingen förvaras och skarvas i vattnet eller på land.

5.1.1.2 Arbetsområde på land

Inom Norra hamnen i Malmö finns planerade ytor av tillräcklig storlek för att möjliggöra avvattning av muddermassor, uppställning av tunga fordon, förvaring och kemikaliehantering samt arbetsytor för de aktiviteter som sker i området.

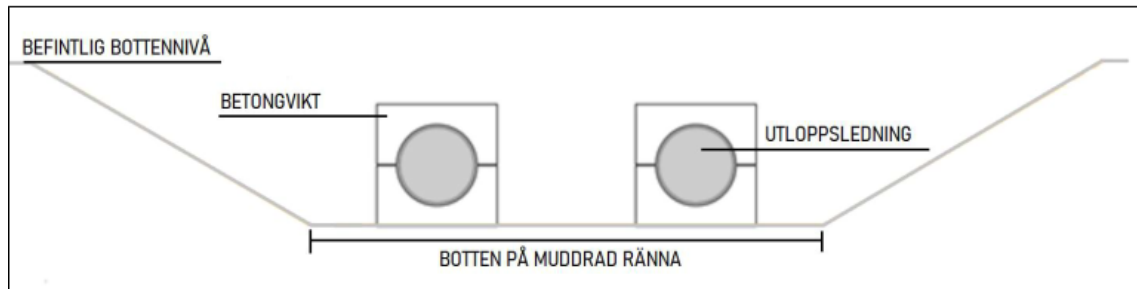
5.1.1.3 Muddring

Från anslutningspunkt i land och cirka 2 kilometer ut i Öresund sker utläggningen av utloppsledningarna i en muddrad ränna.

Närmast land får den muddrade rännan ett djup på cirka 5 meter under omgivande havsbotten. Vart efter att vattendjupet ökar, minskar behovet av muddring och således djupet på den muddrade rännan. Drygt 2 kilometer från land blir schaktdjupet noll och ledningen läggs direkt på botten.

Den muddrade rännans bottenbredd är cirka 12-17 meter. Den totala schaktningsbredden (inklusive släntkanter) uppgår som mest till cirka 32 meter, se Figur 5-2.

Figur 5-2 Tvärsnitt av utloppsledningarna i ledningsschaktet på sträckan cirka 0–2 kilometer

Muddring kan ske dygnet runt och uppskattas pågå under cirka 2-4 månader. Muddringen görs med mudderverk och upptagna muddermassor lastas på pråm för vidare transport till anvisad plats för avvattning.

För att möjliggöra muddring i den innersta grundare delen anläggs en tillfällig vägbank inom ledningskorridoren.

Muddringen omfattar en total volym om cirka 190 000 tfm³ (teoretiska fasta kubikmeter), varav cirka 65 000 tfm³ avser muddermassor upptagna inom allmänt vattenområde. Den muddrade ytan uppskattas till cirka 7 hektar varav ungefär hälften berör allmänt vattenområde.

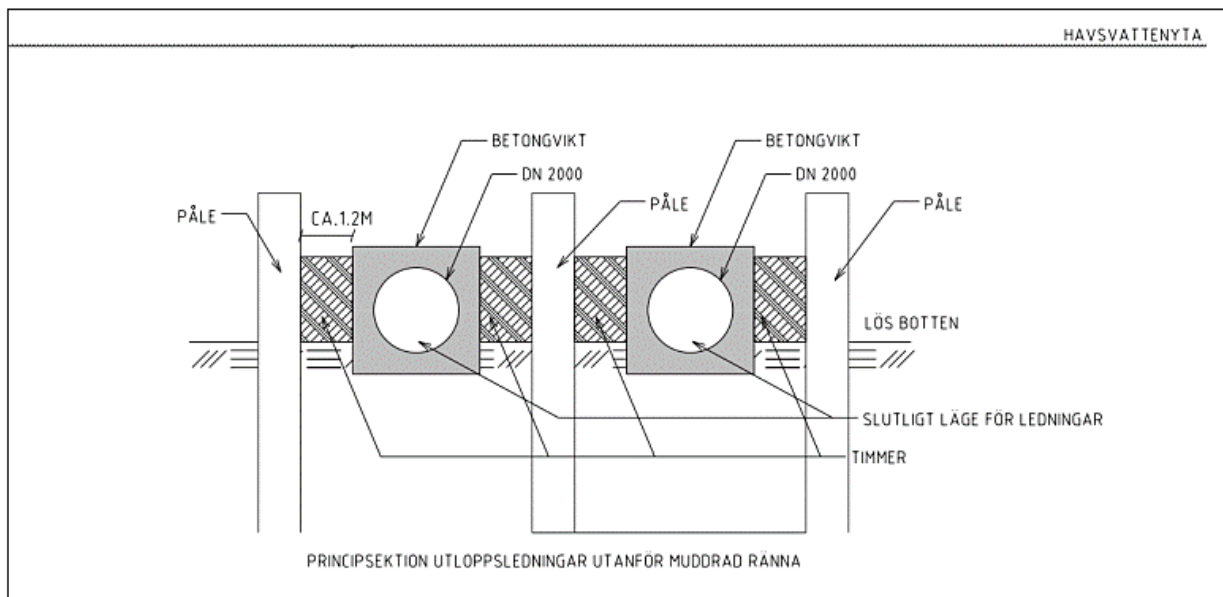
Metod för muddring beskrivs mer detaljerat i Bilaga T *Teknisk beskrivning Utloppsledningar*.

5.1.1.4 Pålning

Utanför den muddrade rännan, cirka 2-4 kilometer ut i Öresund, sker utläggningen av utloppsledningarna på havsbotten. För att säkra ledningarna mot tvärgående strömningskrafter installeras pålar längs ledningarna, se Figur 5-3. Pålning sker dagtid. Pålarnas storlek och utförande beslutas i detaljprojekteringen.

Samtliga pålar förvaras på land innan transport till kaj för lastning och vidare transport ut till pålningsmaskinen.

Figur 5-3 Tvärsnitt av utloppsledningarna med pålar med diametern cirka 1 meter på sträckan 2-4 kilometer från land.

5.1.1.5 Utläggning av utloppsledningar

Förfarandet vid utläggning av utloppsledningarna skiljer sig något åt beroende på vilken rörtyp som slutligen väljs; PE-tryckrör eller PE-profilrör, se vidare avsnitt 7.3. Installation av både PE-tryckrör och PE-profilrör kräver relativt lugna väderförhållanden. Arbetet styrs utefter vindpåverkan och strömförhållandena i Öresund.

5.1.1.6 Transporter

När muddring sker från havet går transporter av muddermassor med pråm mellan mudderverket och Utökajen, se Figur 5-4. För att kunna muddra dygnet runt utan uppehåll krävs minst tre pråmar. Pråmarna korsar inseglingsrännan mot Oljehamnen för att lägga till vid Utökajen, alla tider på dygnet.

Figur 5-4 Transporter kopplade till utläggning av utloppsledningarna.

Andra sjötransporter som under utläggningen av utloppsledningarna rör sig mellan Spillepengen och Oljehamnen är bogserbåtar som behövs vid bogsering och för utläggningen av utloppsledningarna samt pråmar eller lastbåtar för frakt av ballastvikter för viktning invid utloppsledningarna. Vid pålningsarbetet sker transporter av pålar med pråm till pålningsområdet. Övrig sjötrafik som kommer röra sig inom området är mindre båtar för transporter av personal och annan utrustning vid exempelvis skiftbyten.

Även muddermassorna transporteras med pråm. Antalet transporter beror till stor utsträckning på massornas egenskaper, men uppskattas till cirka 150 stycken tur och retur från muddringsplats till hamn för avlastning. Transporter av pålar, ballastvikter och rör från lastkaj till utläggningsplats beror på teknisk lösning men uppskattas till cirka 100 stycken tur och retur.

6 Samråd

Samråd inför ansökan om tillstånd enligt KSL genomfördes under perioden november år 2022 till februari år 2023. Eftersom VA SYD har bedömt att de planerade åtgärderna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan genomfördes samrådet i form av ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd 3 a § tredje stycket KSL jämförd med 6 kapitlet 24 och 30 §§ MB.

Myndigheter, kommuner, organisationer, företag, fastighetsägare och övriga berörda bjöds in till deltagande i samrådsprocessen genom en skriftlig inbjudan. För fullständig sändlista samt samrådsredogörelse se, Bilaga M1 *Samrådsredogörelse*. Information och inbjudan till samråd har även skett på VA SYDs egen webbsida om samråd (<https://hallbaravloppsrening.vasyd.se/Samrad>). Annonser med inbjudan till samråd har även publicerats i Skånska dagbladet och Sydsvenskan omkrets norr och syd.

Följande synpunkter har i samrådet bedömts vara viktiga att ta hänsyn till i tillståndsarbetet:

- Påverkan på strömningsförhållandena
- Påverkan på Natura 2000 samt naturreservat
- Påverkan på arter skyddade av artskyddsförordningen
- Påverkan på riksintresset för farled
- Påverkan på riksintresset för yrkesfisket
- Påverkan på fisk och marina däggdjur
- Påverkan på fornlämningar
- Effekter på vattenkvalitet (MKN)
- Risker för förorenings-spridning
- Kumulativa effekter
- Åtgärder för att reducera eller undvika miljöpåverkan

7 Alternativ

7.1 Motiv till nya utloppsledningar

Idag leds renat avloppsvatten från Sjölunda avloppsreningsverk till Lommabukten genom två separata bottenförlagda ledningar: den södra och den norra. Den södra ledningen är drygt 2 kilometer lång och den norra ledningen drygt 2,5 kilometer lång, räknat från yttre ändpunkt till landanslutning.

Spridningsmodellering har visat att utsläppen från Sjölunda avloppsreningsverk i nuvarande utsläppspunkter i stor utsträckning följer med kustströmmen in mot land. Eftersom kustvattenförekomsterna Lommabukten och Malmö hamnområde redan idag, i betydande utsträckning är påverkade av näringsämnen från landbaserade källor har ett bibehållet läge för befintliga utsläppspunkter inte bedömts vara förenligt med en utökad verksamhet vid Sjölunda avloppsreningsverk. I samband med ombyggnationen av Sjölunda avloppsreningsverk planerar VA SYD att ersätta befintliga utloppsledningar för renat avloppsvatten inom Lommabukten med två nya, längre utloppsledningar för samma syfte.

7.2 Alternativ lokalisering

Förordad lokalisering av ledningskorridor för de nya utloppsledningarna har föregåtts av en lokaliseringsutredning där VA SYD har utvärderat och jämfört flera olika alternativa lokaliseringar för nya utsläppspunkter och med det nya lägen för de nya utloppsledningarna. Aspekter som har beaktats är läget för de befintliga utloppsledningarna (vilka behöver vara i drift medan de nya utloppsledningarna utläggs), befintlig farled in till hamnen samt Lommabuktens skyddsvärda naturområden och förutsättningarna hos recipienten.

Beaktat resultat från recipientutredning för utsläpp från Sjölunda avloppsreningsverk, har VA SYD bedömt att ett alternativ med längre utloppsledningar är den utformning som lämpar sig bäst, både med hänsyn till ändamålet och människors hälsa och miljön enligt 2 kapitlet 6 § miljöbalken.

7.3 Alternativ utformning

7.3.1 Utredda alternativ - tekniska lösningar

Alternativ utformning av de nya utloppsledningarna har föregåtts av en alternativutredning där VA SYD har utvärderat och jämfört flera alternativa lösningar (Sweco 2023).

7.3.1.1 Antal utloppsledningar

Vid normal drift används endast en utloppsledning. Vid situationer med högre flöden krävs två utloppsledningar. Användningen av respektive utloppsledning växlas med ett jämnt intervall. När rensning, reparation eller annat underhåll krävs på någon av ledningarna finns möjlighet att styra om belastningen på ledningarna.

Behovet av två eller tre parallella utloppsledningar har utretts. Med tre parallella utloppsledningar erhålls en ytterligare säkerhet rent driftsmässigt, men beräkningar visar att tillräckliga vatten-

hastigheter inte uppnås för att få en självrensningseffekt. Två utloppsledningar bedöms ge tillräcklig kapacitet och vattenhastighet och har därför valts som alternativ.

7.3.1.2 Ledningar på havsbotten

Materialval

Utloppsrör i marina miljöer utsätts för olika krafter under utläggandet. Det gäller såväl vid transport som vid montering, sjösättning och förankring av ledningarna på havsbotten. Även under driftskedet utsätts utloppsledningarna för krafter, både inre krafter i rören från utloppsflödet och yttre krafter från strömmar och sjötrafik i Öresund. Det ställs således höga krav på rörmaterialiets förmåga att hantera olika krafter, och olika materialtyper är därför mer eller mindre lämpliga att använda.

Mot bakgrund av ovanstående har PE-rör och PE-profilrör bedömts lämpa sig bäst i detta projekt.

Utläggningssmetod

De första två kilometrarna kommer utloppsledningarna att utläggas i en muddrad ränna bland annat för att kunna möjliggöra självfall till utsläppspunkten. För att stabilisera utloppsledningarna på havsbotten de yttre två kilometrarna, med avseende på strömkrafter, finns två alternativ; nedgrävning av utloppsledningarna under botten eller pålning med ledningar utlagda på botten.

Genom utläggning av utloppsledningarna i en muddrad ränna den yttersta sträckan minskas risken att deras läge på botten påverkas av havsströmmarna. Alternativet innebär dock att ytterligare muddring måste utföras vilket ger mer grumling samt att en betydligt större volym muddermassor behöver hanteras. Alternativet innebär även tekniska svårigheter med utformning av utsläppspunkten samt att utläggningen är väderberoende. Alternativet har valts bort.

Genom att lägga ut utloppsledningarna på botten i en stödkonstruktion av pålar de yttersta kilometrarna skyddas ledningarna från att flyttas av havsströmmarna. Påverkan från pålning på omgivningarna sker genom buller och vibrationer, vilket kan riskera att störa havslevande djur. Påverkan sker under en begränsad tidsperiod när pålning utförs. Alternativet förordas.

Återställning av muddrad ränna

I ansökt alternativ sker utläggningen av utloppsledningarna utan att den muddrade rännan återfylls. Ett alternativ som utretts är att den muddrade rännan återfylls med befintligt material. Materialet måste då sorteras och stenar/block avlägsnas eftersom dessa annars lokalt riskerar att påverka och skada utloppsledningarna. Sortering av det muddrade materialet kan inte utföras i vatten. Massorna måste även hanteras på långt avstånd från rännan, vilket eventuellt kommer att ge upphov till flera omgångar lyft innan de dels placerats på tillfällig mellandepå, dels lyfts tillbaka i den muddrade rännan. Med denna hantering kan lermoränen bli mer flytbenägen även vid en mycket skonsam hantering. Detta kommer att leda till en ökad sedimentspridning som bland annat kan påverka det närliggande Natura 2000-området i Lommabukten, varför alternativet har valts bort.

7.3.1.3 Tunnel under havsbotten

Ett alternativ att anlägga en utloppstunnel i kalkberget under havsbotten har studerats. En av de främsta fördelarna med en tunnel är att miljöpåverkan på närliggande naturområden bedöms bli lägre jämfört med att utlägga ledningar. Dock finns risker för störningar även vid tunneldrivning, exempelvis grumling och buller från etablering av ett arbetsområde vid utsläppspunkten ute till havs. Den stora nackdelen är den ekonomiska aspekten, då ett tunnelalternativ som utgångspunkt innebär en betydligt

högre kostnad. I tillägg försvåras tillsyn och underhåll av tunnel då den ligger betydligt djupare än ledningsalternativet.

En utloppstunnel skulle behöva förläggas nere i kalkberggrunden, det vill säga cirka 30 meter under Öresunds botten. Det gör att tunneln får en U-form i vertikalled, eventuell med vertikal förbindelse till diffusorerna vid utloppspunkten.

Att borra två parallella tunnlar med diametern cirka 1,8 meter innebär en hög kostnad och en längre anläggningstid än att bara borra en tunnel. Om endast en tunnel skulle väljas krävs en större diameter för att uppnå samma kapacitet som med två parallella utloppsledningar/tunnlar. En större tunnel, diameter cirka 3 meter, innebär att vattenhastigheten i tunneln blir lägre och kriterierna för självrensning kan bli svårare att uppfylla, då vattenhastigheten som krävs för självrensning ökar med större diameter. Självrensning blir dessutom svår att uppnå vid riktningförändringen där tunneln i kalkberget ska ansluta till diffusorerna på havsbotten. Alternativet med en utloppstunnel innebär även redundansen blir lägre och att underhållsarbete av tunneln inte går att utföra under drift. Det är möjligt att sektionera en större tunnel i olika mindre delar för att erhålla en högre vattenhastighet, men detta kräver ett kompletterande arbete efter själva tunneldrivningen. Total byggtid för tunnelalternativet uppskattas till cirka tre år, exklusive förundersökningar, nedmontering av arbetsplatsområde.

7.3.2 Motiv till valt alternativ – tekniska lösningar

Valt alternativ för utläggningen består av två parallella utloppsledningar (PE-tryckrör eller PE-profilrör) med diameter om cirka 2 meter och en total längd om cirka 4 kilometer.

Utläggningen kommer ske på följande vis:

- *0 – 2 kilometer från land*
Sträckan muddras och utläggningen av utloppsledningarna sker i ett schakt. Schaktbotten mellan cirka -3 meter till cirka -6 meter (RH2000) invid land. Påverkad yta inom allmänt vattenområde till följd av muddring uppgår till cirka 35 000 m².
- *2-4 kilometer från land*
Ledningarna läggs direkt på havsbotten och stabiliseras mot sidledes förskjutning, orsakad av strömkrafter, med pålar.
- *Yttersta 50 metrarna/diffusions yta*
Muddring vid utsläppspunkten (diffusorerna). Diffusorerna fixeras och stabiliseras mot horisontell förskjutning och sättningar, med pålar och tvärgående balkar.

Vald utformning bedöms vara så väl tekniskt som miljömässigt mest lämpligt och ekonomiskt skäligt. Att anlägga en tunnel ut i Lommabukten bedöms inte tekniskt optimalt eller ekonomiskt rimligt.

7.4 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att beskriva konsekvenserna av att den ansökta verksamheten inte kommer till stånd och att befintliga utloppsledningar och utsläppspunkter bibehålls.

Påverkan i form av ingrepp i havsbotten uteblir liksom påverkan i form av buller orsakad av muddrings- och pålningsarbeten. Därmed uteblir även effekter i form av grumling orsakade av ingrepp i havsbotten samt störningseffekter för djurlivet orsakat av buller.

I övrigt förutsätts havsområdet nyttjas för fiske, rekreation och fartygstrafik i samma utsträckning som beskrivits för dagens förhållanden.

En följd av nollalternativet är att syftet med åtgärden, det vill säga en minskning av den framtida näringspåverkan i Lommabukten/Malmö Hamn inte uppnås.

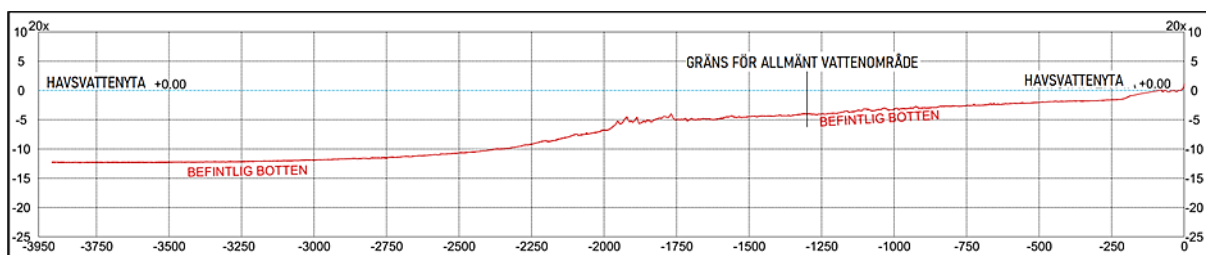
8 Förhållanden inom ledningskorridoren

Beskrivning av förutsättningar baseras på Bilaga T *Teknisk beskrivning Utloppsledningar*. För faktareferenser se bilagan.

8.1 Djupförhållanden

Från land, vid anslutningspunkten mot utloppspumpstationen, cirka 2 kilometer ut i havet, utgörs ledningssträckningen av ett grundare område som svagt sluttar mot nordväst. Gränsen för allmänt vatten (>3 meters djup) är belägen drygt 1,3 kilometer meter från strandkanten nordväst om reningsverket. Drygt 2 kilometer från land följer ett brantare område där djupet faller från cirka 5 meter till cirka 10 meter (RH2000) på en sträcka av cirka 500 meter. Den yttre delen av ledningskorridoren är relativt plan där djupet ökar från cirka -10 till cirka -12 meter (RH2000), se Figur 8-1.

Figur 8-1 Sonderade djup i ledningskorridoren för nya utloppsledningar.

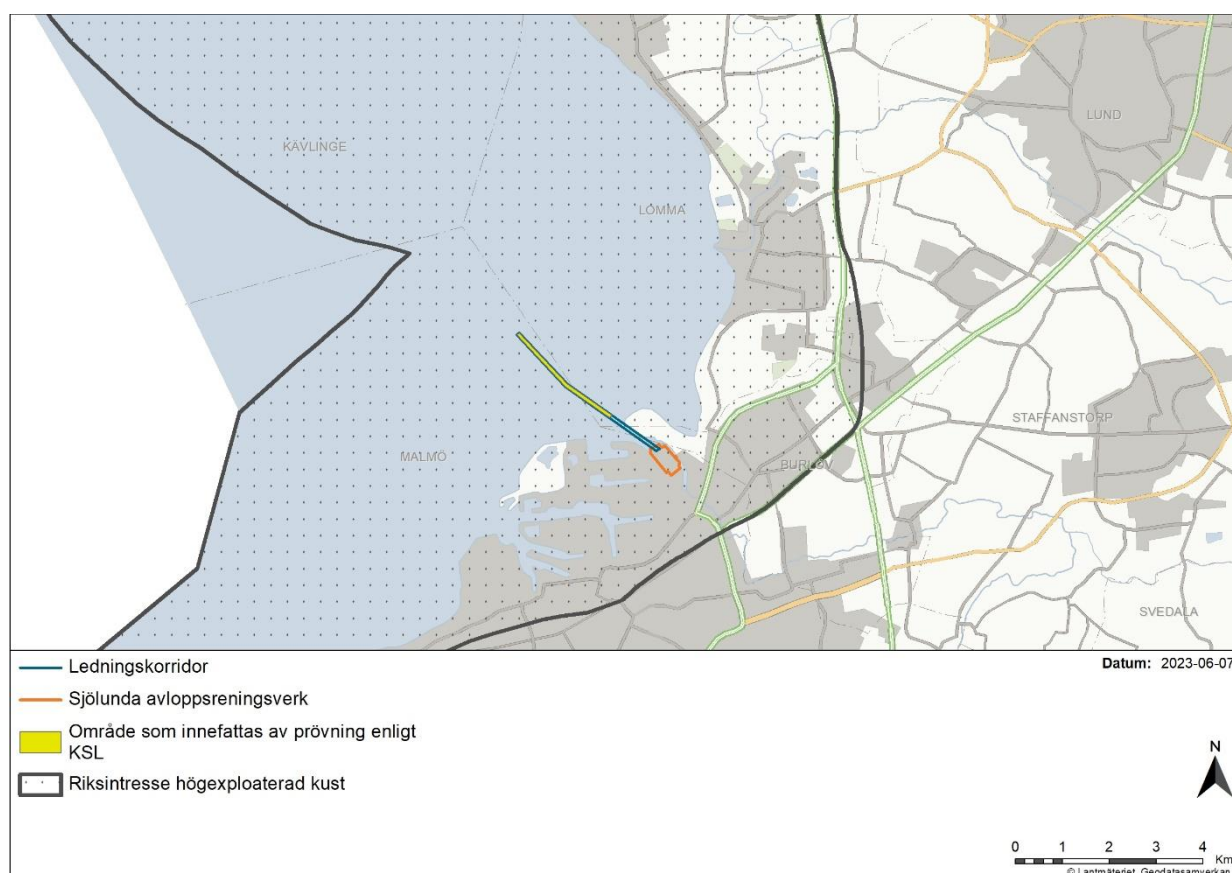
9 Skyddade områden

9.1 Riksintressen

9.1.1 Högexploaterad kust

Det kustområde som berörs av ansökt verksamhet ingår i ett sammanhängande kustområde, från Brofjorden i Bohuslän till Simpevarp i Småland, som är utpekad som riksintresse kustzon enligt 4 kapitlet 1-2 §§ miljöbalken, se Figur 9-1. Riksintresse för högexploaterad kust syftar till att bevara miljöer som är attraktiva som besöksmål och intressanta ur kulturhistoriskt och naturvetenskapligt perspektiv. För dessa områden gäller ett generellt förbud mot att vidta åtgärder som påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden (4 kapitlet 1 §). Därtill omfattas dessa områden av områdes-specifika bestämmelser som anger ytterligare förutsättningar för tillkomsten av exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön. De områdesspecifika bestämmelserna för högexploaterad kust innebär bland annat att etablering av industriella eller liknande anläggningar som har stor inverkan på miljön endast får komma till stånd på platser där det redan finns sådan verksamhet. För att ett ingrepp ska bedömas vara tillåtligt måste det vara förenligt med både den generella och de områdesspecifika reglerna.

Figur 9-1 Riksintresse högexploaterad kust

9.1.2 Yrkesfiske

Fisket i Öresund karakteriseras av småskalighet där fiske efter torsk med nät dominerar. Fisket bedrivs över hela området och värdet relaterat till area är högt.

Inom vattenförekomsten Lommabukten finns två områden av riksintresse för yrkesfiske enligt 3 kapitlet 5 § miljöbalken, se Figur 9-2. I den norra delen av Lommabukten ligger "Lommabukten Djup <6 m" (RI YF 53). Dess grunda vatten med ålgräsängar är viktiga rekryteringsområden för flera fiskarter, bland annat torsk, ål och flatfisk. I den södra delen av Lommabukten ligger "Utposten Kroken" (RI YF 52). Området kategoriseras som ett fångstområde inom vilket det bedrivs fiske av bland annat torsk. Utöver torskfiske bedrivs nätfiske efter sill och flatfisk samt fiske efter ål främst med ryssjor (Fiskeriverket, Områden av riksintresse för yrkesfisket, Finfo 2006:1). Enligt uppgift lämnad av Sveriges Fiskares PO (SFPO) 2022-09-29 bedrivs även ett lönsamt fiske efter kvabbso i området under perioden februari-april.

Gränsen för riksintresseområdena är inte absoluta utan indikerar att värden eller egenskaper av högt allmänintresse enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kapitlet miljöbalken finns att beakta. Syftet med riksintresset för yrkesfisket är att säkerställa ett skydd av fiskenäringens vitala intressen, såsom fiskesektorns tillgång till fångstområden, nödvändig infrastruktur i form av hamnar samt bevarande av områden av betydelse för reproduktion av fiskbestånden (Fiskeriverket, Områden av riksintresse för yrkesfisket, Finfo 2006:1).

Figur 9-2 Områden av riksintresse för yrkesfiske

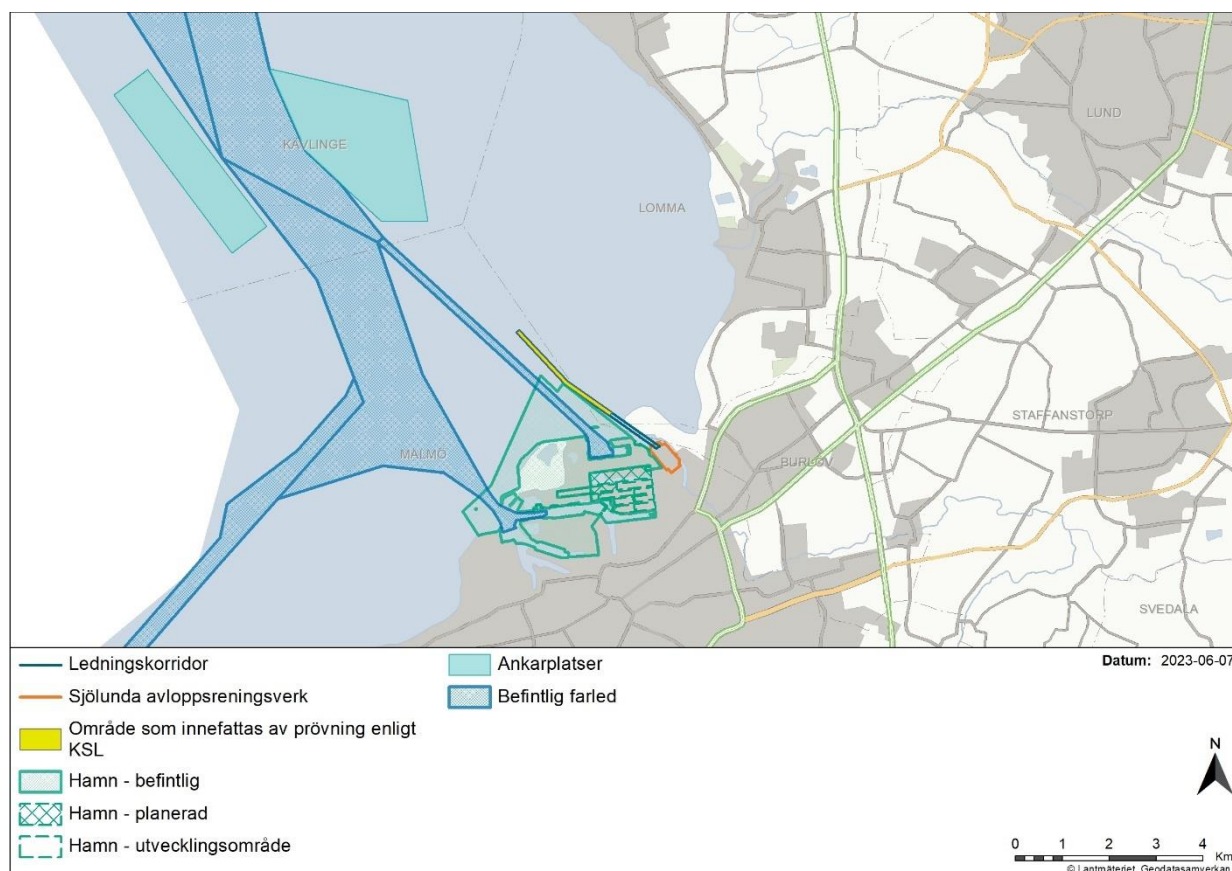
9.1.3 Natura 2000

För beskrivning av närbelägna Natura 2000-områden, se avsnitt 17.

9.1.4 Hamn/farled

Hela vattenförekomsten Malmö hamnområde är ett utpekad riksintresse i syfte att upprätthålla sjöfarten. Inom vattenförekomsten finns det två farleder som är av riksintresse, (Länsstyrelsen i Skåne län och Trafikverket, Riksintresset Malmö Hamn, 2011) se Figur 9-3. Inom de områden som omfattas av riksintresse får åtgärder som kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningar eller farleder inte vidtas. Som exempel krävs att ett visst djup kan garanteras inom farleden.

Figur 9-3 Riksintresse sjöfart

9.2 Naturresevat

År 2008 beslutade Länsstyrelsen i Skåne län att inrätta naturresevat "Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fälad". Syftet med resevatet är att bevara ett kustlandskap med strandängar och grunda havsområden med ålgräsbestånd och revlar. Resevatet som består av landområden samt vattenområde ut till 3 meters djup sammanfaller med det område som skyddas enligt Natura 2000, se Figur 9-4.

Det vattenområde som är beläget mellan den yttre gränsen för naturreservatet "Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fälad" och linjen för 7 meters djup omfattas av naturreservatet "Strandhusens revlar". Naturreservatet inrättades av Lomma kommun år 2018.

Syftet med naturreservatet är att bevara områdets naturliga dynamik samt skydda, vårda och utveckla dess värdefulla marina naturmiljöer och dess biologiska mångfald. Även de blottade sandrevlarna och de rastande sjöfåglarna har bevarandevärde. Ålgräsängarna innebär en stor biologisk mångfald bland fiskar och ryggradslösa djur.

Figur 9-4 Naturreservat och Natura 2000-områden

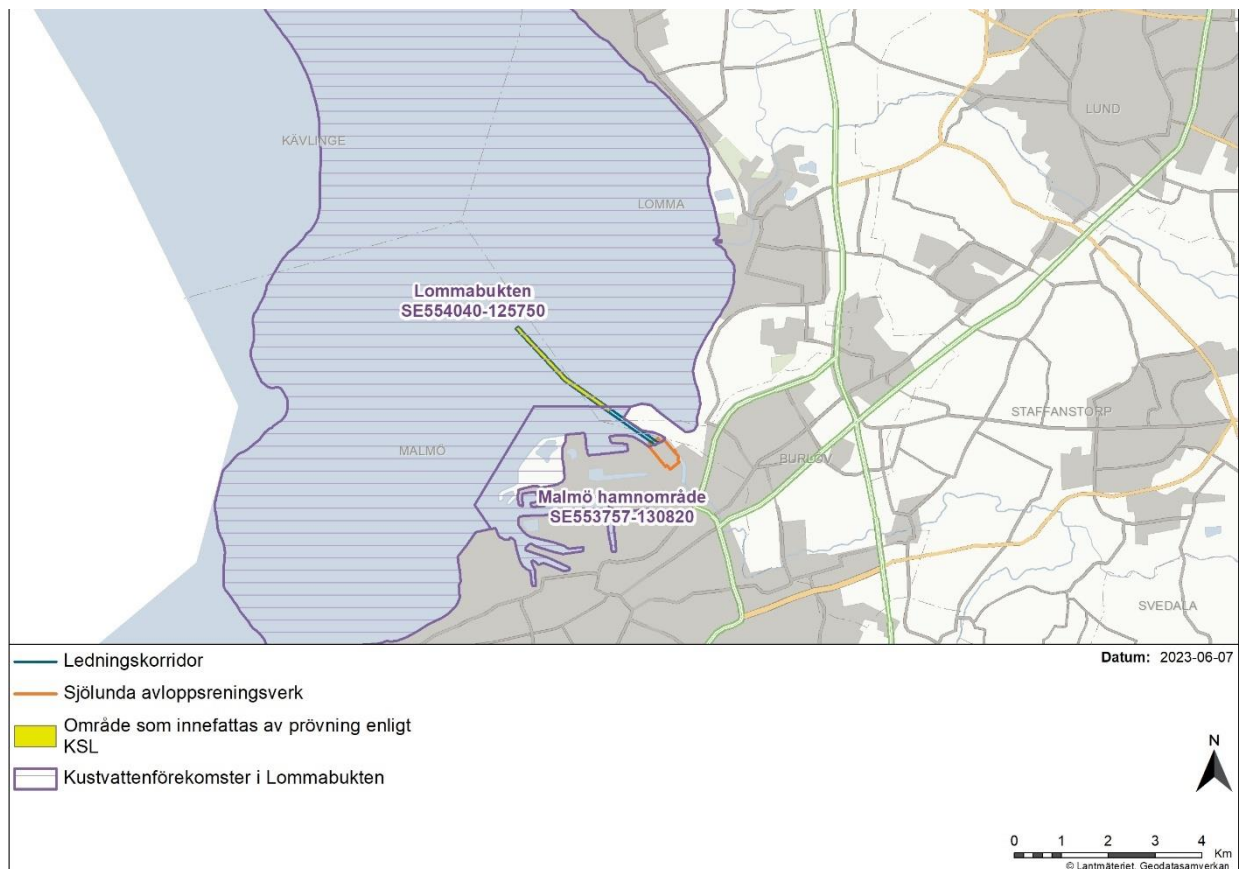

9.3 Vattenförekomster

Berörd del av Lommabukten innefattar två kustvattenförekomster (se Figur 9-5):

- Malmö hamnområde (SE553757-130820)
- Lommabukten (SE554040-125750).

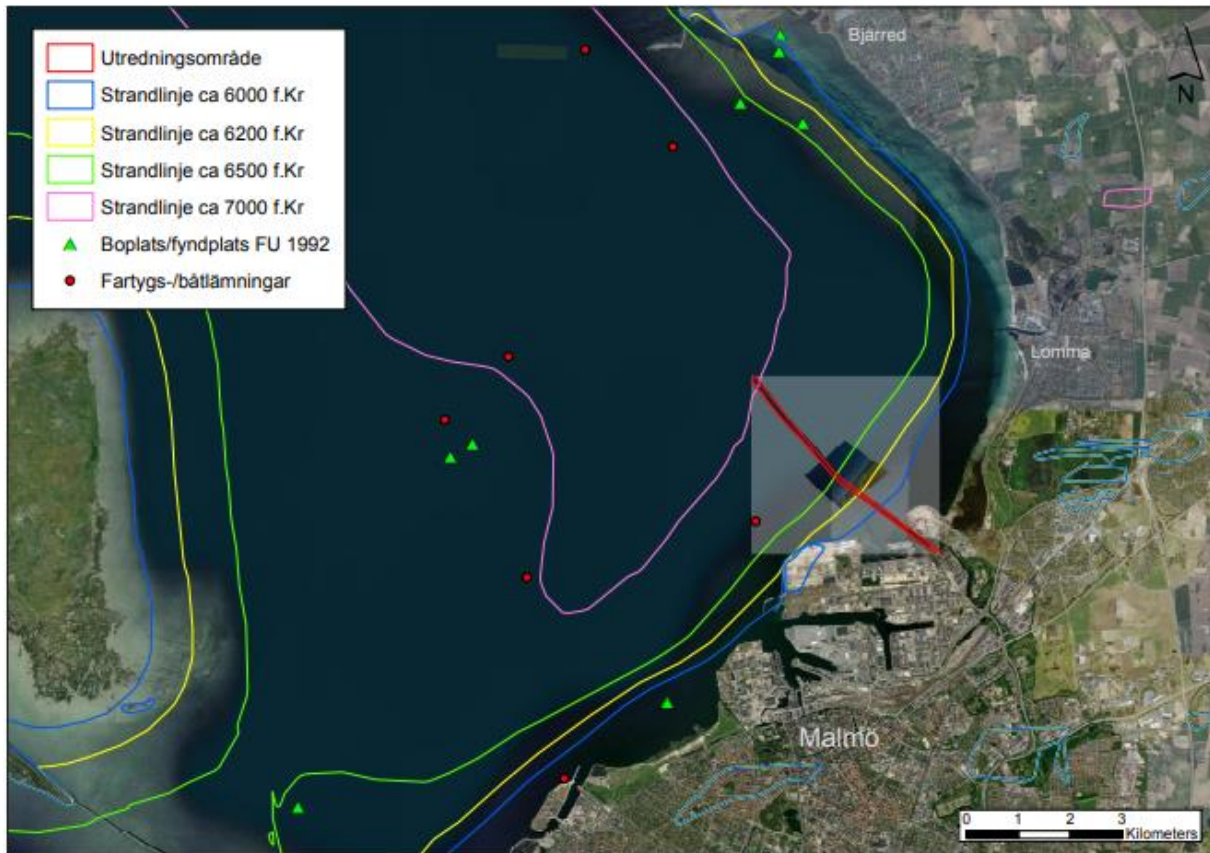
Figur 9-5 Vattenförekomsterna Lommabukten (SE554040-125750) och Malmö hamnområde (SE553757-130820)

9.4 Marinarkeologi

Dokumenterad förekomst av marinarkeologiska lämningar saknas inom ledningskorridoren för de nya utloppsledningarna (Riksantikvarieämbetet, 2022-09-15). En marinarkeologisk utredning har genomförts för ledningskorridoren för de nya utloppsledningarna, se Figur 9-6. Utredningen resulterade i att en tidigare svallzon/kustlinje lokaliserades på 8,5 meters djup, cirka 1,4 kilometer väster om Sjölunda avloppsreningsverk men inga boplatslämningar eller andra spår av mänsklig aktivitet har påträffats (Nordic Maritime Group (NMG 2022).

Figur 9-6 Satellitbild över Öresund och Malmö med marin arkeologiskt utredningsområde och registrerade lämningar i KMR markerade samt strandlinjekurvor från perioden 7000–6000 f.Kr. Karta: Esri/SGU, bearbetad av Jens Lindström/NMG.

Sektion B Miljökonsekvenser

10 Naturmiljö

10.1 Bedömningsgrunder

10.1.1 Bevarandevärde miljöer

Bedömningsgrunderna som används för att bedöma värdet på den direkt påverkade miljön utgörs av samma bedömningsgrunder som används vid naturvärdesinventering (NVI). Bedömningsgrunderna som använts i denna MKB grundar sig på definitioner enligt naturvärdesinventeringar svensk standard SS 199000:2014. Bedömningsgrunderna är följande:

Mycket högt värde	Natura 2000-områden samt naturreservat. Motsvarar naturvärdesklass 1 enligt NVI, svensk standard.
Högt värde	Bevarandevärda miljöer med flera påtagliga biotopkvaliteter och ett påtagligt artvärde. Varje enskilt område är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Motsvarar naturvärdesklass 2.
Måttligt värde	Miljöer med inslag av naturliga processer och strukturer samt av naturvårdsarter. Det är av särskild betydelse att områdenas ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Motsvarar naturvärdesklass 3.
Lågt värde	Områden som påverkats av mänsklig aktivitet negativt men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Det är av betydelse att områdenas ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Motsvarar naturvärdesklass 4.

Bedömningen av ansökt verksamhets effekter på naturmiljön sker utifrån aktuell kunskap kring hur verksamheten påverkar biologisk mångfald samt arters bevarandestatus (positivt eller negativt).

Konsekvenserna bedöms utifrån hur den ansökta verksamheten förbättrar eller försämrar aspekter såsom artmångfald, naturliga rörelsemönster och spridningsmöjligheter, ekologiska funktioner i landskapet samt fragmentering jämfört med nollalternativet.

10.1.2 Artskydd

Artskyddet är till för att skydda arter och deras livsmiljöer. Arter med ett internationellt bevarandebarn tas upp i EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektivet. Praxis i artskyddsfrågor är att inledningsvis försöka undvika påverkan på arten genom alternativ planering. I andra hand skydda arten från påverkan genom olika skyddsåtgärder, för att skydda arten och undvika behovet av dispens från artskyddet. Endast om de två första alternativen inte är möjliga att genomföra kan dispens fås från artskyddet, under förutsättning att åtgärden inte riskerar artens bevarandestatus. Artskyddets omfattning beror dock på vilket art som berörs vilket innebär att möjligheterna till dispens kan skilja sig mellan olika arter.

Den nationella rödlistan är en sammanställning av arters bevarandestatus, det vill säga risk för utdöende, inom ett lands gränser. Arterna delas in i kategorierna: akut hotad/critically endangered (CR), starkt hotad/endangered (EN), sårbar/vulnerable (VU), och nära hotad/near threatened (NT). Där kategorierna: akut hotad/critically endangered (CR), starkt hotad/endangered (EN) och sårbar/vulnerable (VU) anses vara hotade arter.

10.2 Förutsättningar

Beskrivning av förutsättningar, påverkan, effekt och konsekvens baseras på Bilaga M5 *Effekter på marina värden och fiske*. För faktareferenser se bilaga M5.

10.2.1 Marin flora och fauna

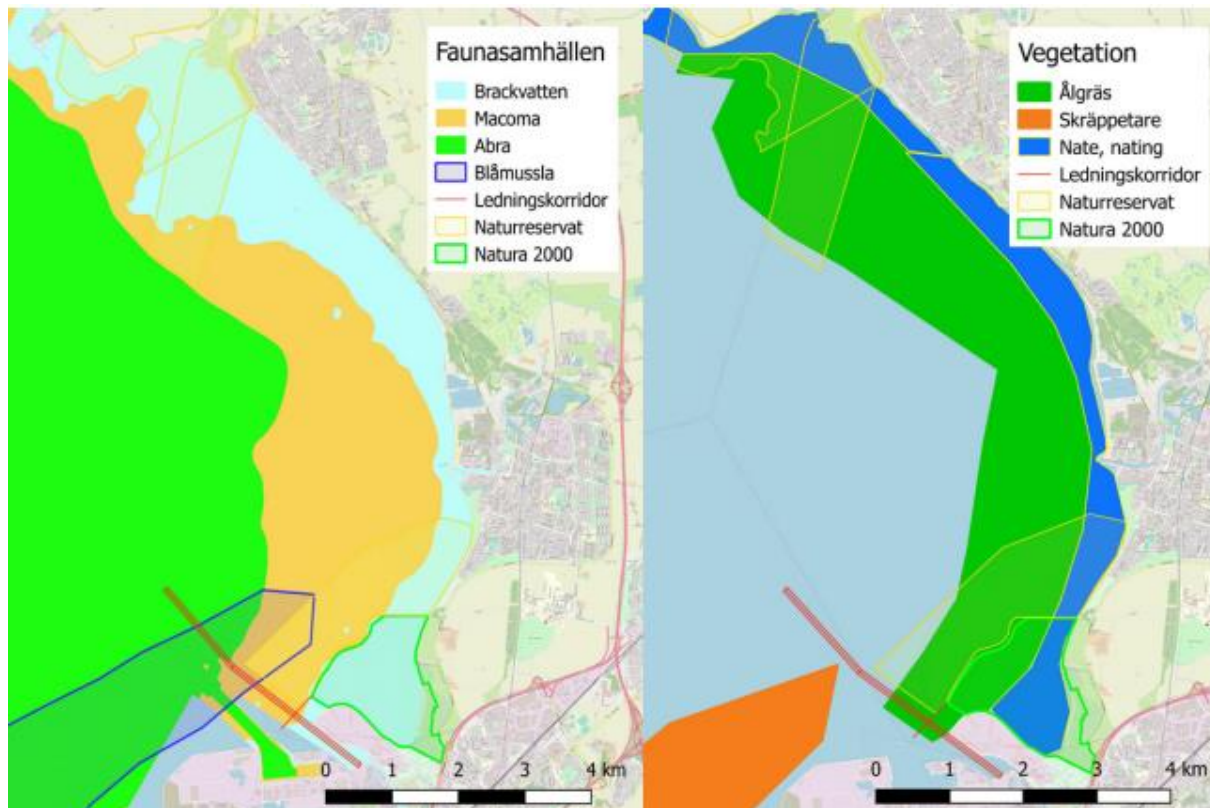
Södra Lommabukten karaktäriseras, bortsett från de allra innersta delarna, av en relativt hög exponeringsgrad för vind och vågor och god vattenomsättning. Bottenfaunan ner till cirka 10 meters djup är huvudsakligen av Macoma-typ, det vill säga med arter som tolererar relativt exponerade miljöer och med fluktuationer i framför allt salthalt, se Figur 10-1. Inom Lommabuktens grundare områden finns vegetationstäckta botten med bestånd av ålgräs och nating som är mycket betydelsefulla för vattenmiljön och djurlivet. Bland annat på grund av att de utgör viktiga uppväxtområden för många fiskarter och erbjuder livsmiljö för många ryggradslösa djur. Allmänt förekommer kommersiella fiskarter såsom torsk, skrubbskädda, öring och abborre i området. Utifrån nämnda ekologiska funktioner samt förekomsten av tunnskalig småhjärtmussla bedöms Lommabuktens naturvärde vara högt.

På hårbotten i djupare områden (cirka 10 meters djup) påträffas skräppetare och blåmusselbestånd, särskilt där exponeringsgraden är för hög för att fintrådiga alger ska kunna få fäste.

I de allra innersta delarna av Lommabukten, på de grundare bottenarna närmast land, ökar inslagen av brackvattenfauna. Här mynnar Sege å. Mynningsområdet är upp till 2 meter djupt och har en botten av mjukt finsediment med fingrus och en del stora block. I mynningsområdet domineras vegetationen av ålgräs, hårnating, grönslick och trådslick och bottenfaunan av marina blötdjur (musslor och snäckor) samt kräftdjur. I ån finns cirka 15 arter av fisk, däribland ål och den ovanliga arten grönling. De arter som bedöms mer eller mindre permanent uppehålla sig i åns nedre del är abborre, braxen, löja, gädda, id, ål, mört, stor- och småspigg samt tillfälligtvis även vissa marina fiskarter. Vid tidigare provfiske har rötsimpa, sandstubb, sill, sjustrålig smörbult, svart smörbult och skrubbskädda noterats. Lekvandrande havsöring passerar under höst för lek 5 kilometer uppströms mynningen i tillflödet Risebergabäcken samt i Sege ås huvudfåra, cirka 9 km uppströms mynningen. I april-maj vandrar havsöringsmolt förbi utloppsledningarna till havet. Även lax har tidigare dokumenterats, men vid senare tids provfiske har arten inte fångats.

De djupare mjukbottenarna i Lommabukten uppvisar en bottenfauna av Abra-typ. Denna miljö befinner sig huvudsakligen på cirka 10–20 meters djup, under språngskiktet med ett saltare vatten, och domineras av musslan *Abra alba*, se Figur 10-1.

Figur 10-1 Generell utbredning av bottenfauna och vegetation i Lommabukten. Ledningskorridor för utloppsledning är angivet med röd linje (Bilaga M5).

10.2.2 Skyddade arter

Inga, i artskyddsförordningen, skyddade arter har identifierats i de genomförda undersökningarna. De arter som kan förekomma i Lommabukten och som omfattas av artskyddsförordningen (2007:845) är tumlare, gråsäl, knubbsäl och fåglar.

Tumlare

Tumlare (*Phocoena phocoena*) återfinns i tempererade och kalla havsområden på norra halvklotet. I svenska vatten särskiljs tre populationer; Nordsjö-, Bälthavs- och Östersjöpopulationen. Arten klassas som livskraftig i Sverige och globalt. Bälthavspopulationen, det bestånd som finns i Öresund, bedöms dock som sårbar av Helcom, men arten är inte upptagen på den svenska rödlistan. Tummlaren är fridlyst enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845). I samma förordning finns tummlaren upptagen som en B-art, vilket betyder att särskilda bevarandeområden ska utses för arten (Natura 2000).

I Havs- och vattenmyndighetens utkast till åtgärdsprogram för tumlare tas inte Lommabukten upp som något av de viktigaste områdena för arten. Men utifrån att tumlare periodvis uppehåller sig i Lommabukten under sommarhalvåret så bedöms bukten vara av måttligt värde för arten.

Gråsäl

I Sverige återfinns de flesta gråsäl i Stockholms och Södermanlands skärgårdar, Bottenhavet och Norra Kvarken samt längs sydkusten. I nuläget bedöms svenska populationerna av gråsäl vara livskraftiga. I södra Östersjön, vilket inkluderar Sverige, Danmark och Tyskland räknades 3 380 gråsäl vid inventering 2019. Några tiotal individer återfinns längs den svenska västkusten. Det finns indikationer på att gråsäl från Östersjön i ökad omfattning tar sig i Öresund för födosök, vilket antas vara en följd av födobrist i sälarnas normala födosöksområden. Gråsäl finns upptagen i bilaga 2 till art- och habitatdirektivet, vilken innebär att särskilda bevarandeområden ska utses för arten.

Knubbsäl

Knubbsäl förekommer framför allt vid Västkusten ner till Öresund, samt i ett begränsat område på södra Öland (Kalmarsund) och södra Smålandskusten. Knubbsäl finns i kustnära områden där det finns tillgång till större ytor med grunda bottenar. Antalet individer på Västkusten och södra Östersjön skattas till cirka 15 000 av Havs- och vattenmyndigheten. Sedan 1974 är knubbsäl fridlyst enligt artskyddsförordningen. Arten har enligt art- och habitatdirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda bevarandeområden behöver utses. Arten finns upptagen i bilaga 2 till art- och habitatdirektivet. Knubbsäl kategoriseras dock som livskraftig i den svenska rödlistan.

Bottenflora, fisk och musslor

Lommabuktens grunda vatten är viktiga rekryteringsområden för flera fiskarter, bland annat för de rödlistade arterna torsk, plattfisk och ål. Här växer även den rödlistade arten ålgräs. På hårbottenarna inom området förekommer även den rödlistade köpenhamsmusslan (tunnskalig hjärtmussla) vilken i Artdatabankens nationella rödlista år 2020 är klassad som sårbar (VU). Arterna omfattas inte av skydd enligt Artskyddsförordningen.

Tabell 10-1. Hotade arter av bottenflora och fauna i anslutning till ledningskorridoren för nya utloppsledning

Art	Rödlistekategori
ålgräs	Sårbar/vulnerable (VU)
plattfisk	Akut hotad/critically endangered (CR)
ål	Akut hotad/critically endangered (CR)
torsk	Sårbar/vulnerable (VU)
tunnskalig småhjärtmussla	Sårbar/vulnerable (VU)

Fåglar

Alla Sveriges fågelarter är fridlysta. Se vidare beskrivning av fågel i avsnitt 17 Natura 2000.

Lommabuktens stränder och grunda vattenområden är generellt mycket attraktivt för födosökande fåglar, framför allt gäss, änder, vadare och måsfåglar, som vår och höst kan ses i stora mängder på stränderna och i vattnet.

10.3 Påverkan och effekt

Det arbete som sker med anledning av utläggning av utloppsledningarna på allmänt vattenområde bedöms inte påverka Sege å, varför Sege å inte beskrivs i nedan avsnitt.

10.3.1 Utläggning av utloppsledningarna

Ingrepp i havsbotten

Muddring och pålning vid utläggning av nya utloppsledningarna är aktiviteter som i olika utsträckning medför en direkt påverkan på havsbotten. Effekten är habitatförlust där flora och fauna försvinner.

Bottenfaunan som berörs av de nya utloppsledningarna innefattar brackvattenfauna, macoma-samhällen och vegetationsassocierad fauna. De djupare mjukbottenarna i Lommabukten uppvisar en bottenfauna av Abra-typ, se Figur 10-1.

Direkt påverkansområde vid inom ledningskorridoren som helhet redovisas i Tabell 10-2.

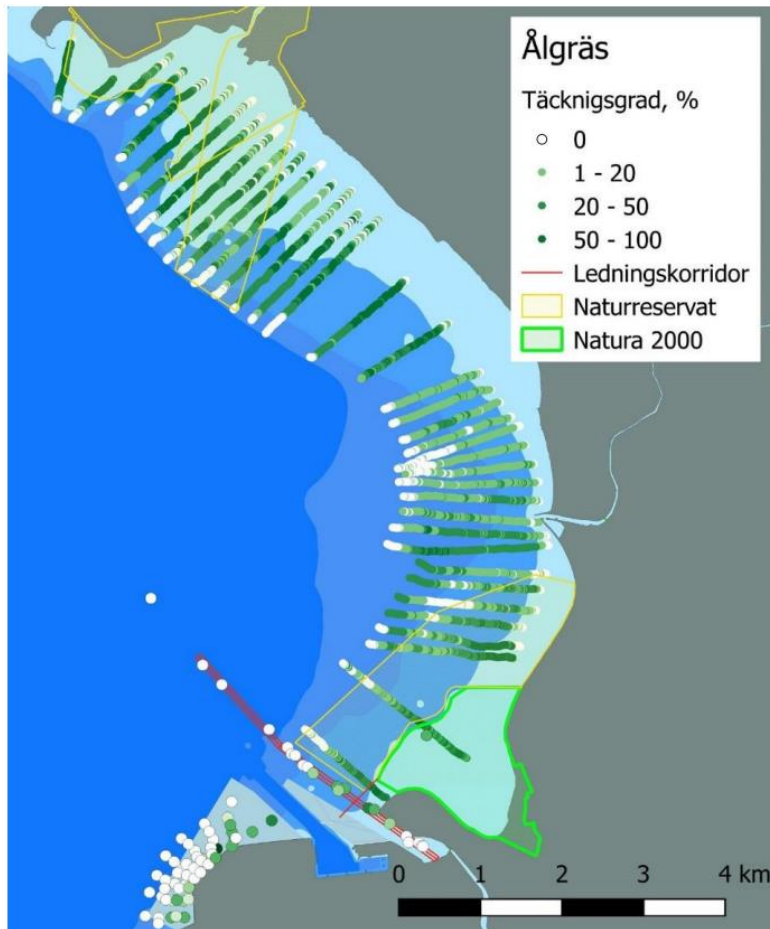
Tabell 10-2 Påverkansområde vid utläggningen av utloppsledningarna redovisat som areal fördelat på förekommande faunasamhällen. Påverkansområdet har beräknats för en muddrad korridor med 25 meters bredd och 2 kilometers längd. För de två kilometer som pålas har påverkansområdet beräknats med bottenbredden 12-17 meter.

Bottenfauna	Påverkat område (areal)
Brackvattenfauna	Cirka 40 000 kvadratmeter
Macoma	Cirka 15 000 kvadratmeter
Abra	Cirka 26 000 kvadratmeter

Bottenfaunan ner till ca 10 meters djup är anpassad till fluktuationer av olika miljöparametrar. Förekommande flora och fauna sprider sig med strömmarna som larver (östersjömusslor, blåmusslor och köpenhamnmusslan), fröer (ålgräs), sporer och/eller könsceller (makroalger) varvid återetableringsförmågan generellt bedöms vara god.

Av de vegetationstyper som direkt påverkas av habitatförlust bedöms ålgräsängarna ha högst naturvärde. Värdet bedöms vara högt till följd av att ålgräsängarna bidrar med ekologiska funktioner och erbjuder livsmiljöer för en rad arter av fisk och ryggradslösa djur. Utförda undersökningar påvisar ålgräsförekomst längs muddringsrännans sträckning, se Figur 10-2.

Figur 10-2. Påträffad ålgräsförekomst vid muddringskorridoren 2016–2021. Täckningsgrad i procent vid undersökta punkter.

Inom de bottenytor som muddras försvinner ålgräset helt. Påverkad yta inom ledningskorridoren som helhet omfattar cirka 25 000 kvadratmeter. Sett till hela Lommabuktens förekomst av ålgräsängar innebär detta i värsta fall en permanent habitatförlust på 0,1 - 0,2 procent av ålgräsängarnas totala utbredning i området. Möjligheterna för återetablering av ålgräs inom rännan är osäker. Genom muddringen tillskapas en artificiell miljö som skiljer sig från den ursprungliga och det är inte säkerställt i vilken omfattning den muddrade rännan kommer att återfyllas naturligt. Vid de befintliga utloppsledningarna har en återfyllnad inte kunnat påvisas i någon större omfattning. Mest sannolikt kommer den naturliga återfyllnaden av den muddrade rännan därför att vara begränsad även för de nya utloppsledningarna. Som en följd av det antas förutsättningarna för en naturlig återetablering av ålgräs från angränsande bestånd vara små inom rännan.

Även om den påverkade ytan är relativt begränsad medför ålgräsets höga biologiska värde att effekten bedöms som måttlig negativ.

Den tunnskaliga småhjärtmusslan som är starkt associerad till ålgräsmiljön, förekommer sannolikt i ledningskorridorens sträckning. Alla musslor inom ledningskorridoren kommer drabbas av habitatförlust, en påverkan som är momentan under utläggningsfasen och som innebär att musslan i detta område dör. Arten bedöms ha ett högt bevarandevärde till följd av att den är rödlistad, se Tabell 10-1.

Storleken på det påverkade området bedöms dock som försumbar i förhållande till den totala utbredningen av arten i regionen. Musslan är vanlig och talrik i ålgräsbestånd i hela södra Öresund i Hanöbukten/ Blekinge. Effekten på tunnskaliga småhjärtmusslan bedöms därför som liten negativ.

Grumling och sedimentöverlagring

Muddring och pålning vid utläggning av nya utloppsledningar ger upphov till påverkan i form av sedimentsuspension. Sedimentsuspension innebär att små partiklar av organiskt och oorganiskt material löses upp i vattnet. Halten suspenderat material, det vill säga mängden material som förekommer suspenderat i vattenpelaren, är ett mått på grumligheten och mäts i milligram per liter (mg/l).

Förändringar i mängden suspenderat material i vattenpelaren (grumlighet) kan påverka fisk och ge upphov till negativa effekter i form av bland annat beteendeförändringar, minskad födotillgång och påverkan på ägg och yngelutveckling. Även bottenfauna såsom filtrerande djur kan påverkas till följd av höga halter av suspenderat material. Vid lång tids exponering riskerar filtrationsmekanismen att täppas igen. En ökad grumlighet kan även påverka ljusgenomsläppligheten i vattnet där höga halter av suspenderat material och/eller långa exponeringstider kan ge upphov till negativa effekter för primärproduktionen. För ålgräs är känsligheten som störst under tillväxtsåsonen: maj-september.

Suspenderat sediment kommer med tiden att sedimentera på havsbotten. Med sedimentation avses tjockleken på det lager av suspenderat sediment som till slut lägger sig på botten och därmed överlagrar bottenytan. Sedimentation kan framför allt påverka olika bottenlevande organismer negativt, där de helt eller delvis kan komma att täckas över av sediment. Effekterna varierar beroende på sedimentationens omfattning och organismernas känslighet.

Påverkan i form av sedimentspridning orsakad av sedimentspill vid muddringsarbeten har utvärderats genom simulering. De sedimentegenskaper som legat till grund för analysen redovisas i Bilaga M2.

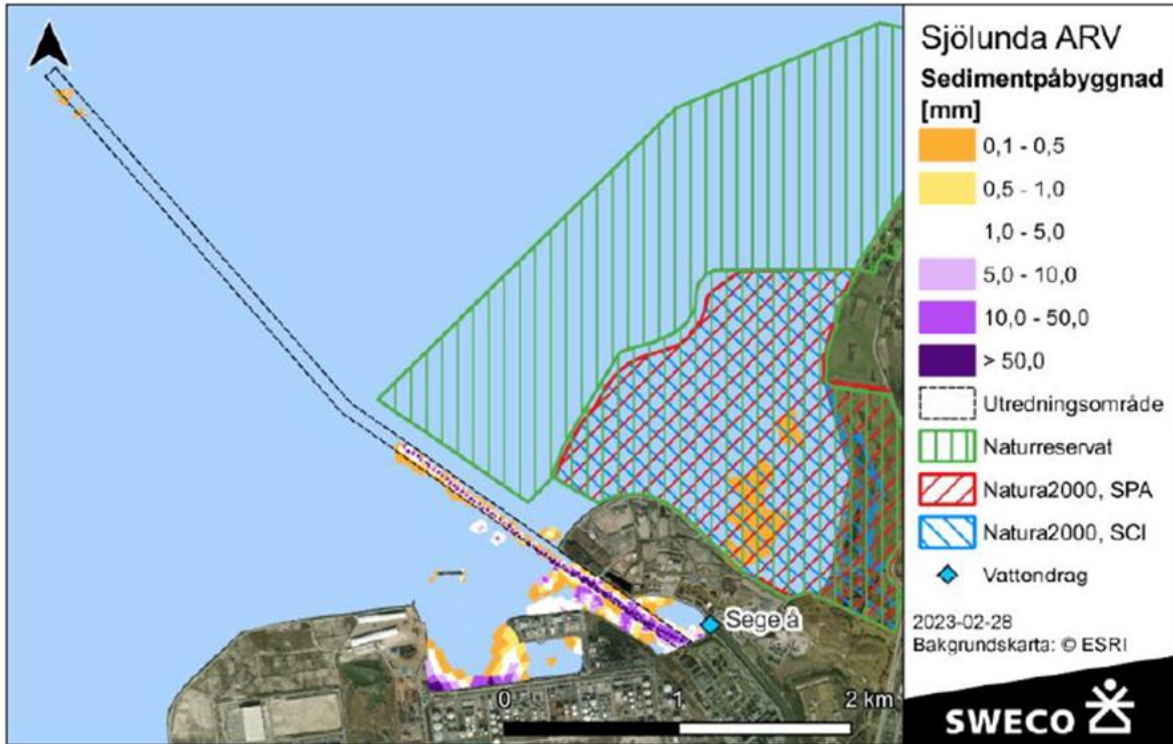
Resultatet från sedimentspridningsmodelleringen visar generellt på relativt låga sedimentkoncentrationer orsakade av muddringsarbetena (Bilaga M2). Vid tillfällen med högre strömhastigheter ökar sedimentkoncentrationen i vattnet. Situationer med högre sedimentkoncentrationer vid en viss punkt är dock kortvariga eftersom mudderverket successivt flyttas.

Beaktat att varaktigheten, i form av den längsta sammanhängande perioden, för sedimentkoncentrationer över 40 mg/l med stor marginal bedöms understiga 14 dagar (Bilaga M2), både sommar och vintertid, bedöms effekterna av grumlingen som liten negativ.

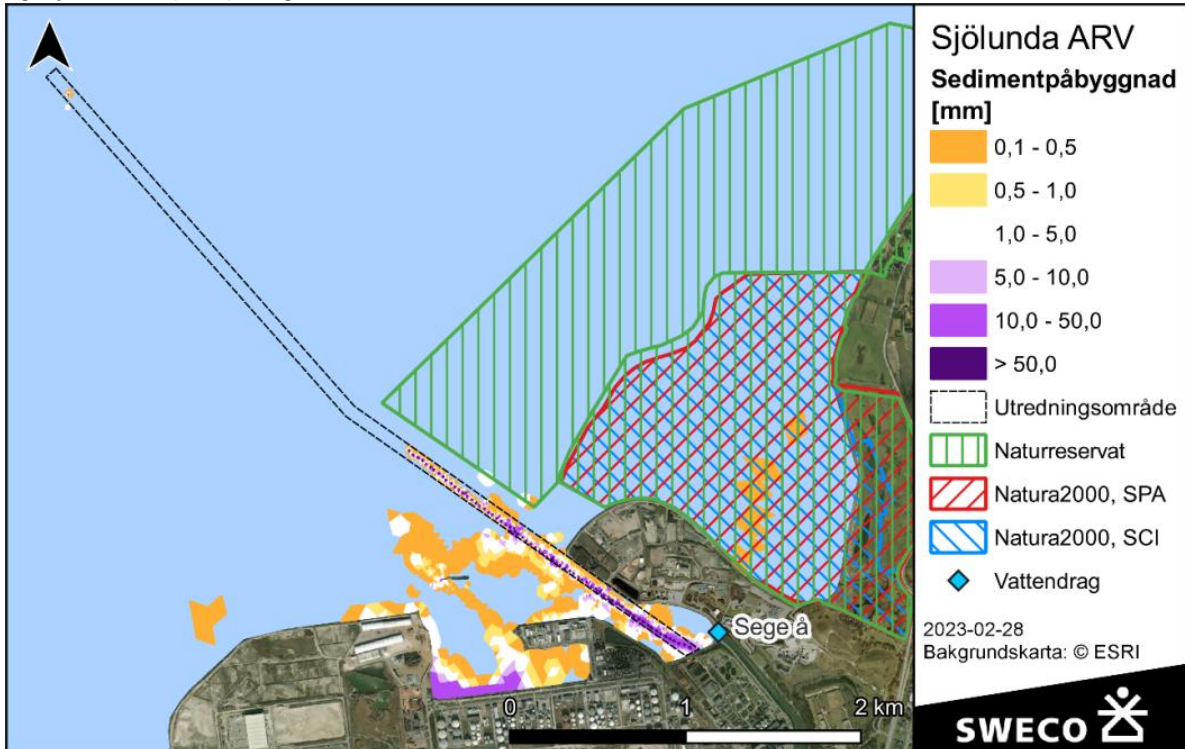
Sälars möjligheter att visuellt upptäcka föda påverkas negativt vid kraftig grumling, men deras goda förmåga att detektera byten med hjälp av morrhåren gör att jaktmöjligheterna inte bedöms påverkas i någon betydande utsträckning. Ökad grumling påverkar sannolikt inte heller födosökmöjligheterna för tumlare som använder sig av ekolokalisering. I samband med planerade utläggningsarbeten kommer grumlingens omfattning vara begränsad i både tid och yta samtidigt som marina däggdjur som sälar och tumlare har god förmåga att förflytta sig till andra områden i det fall grumlingen skulle innebära en störning.

Sedimentpålagring över 10 mm uppstår enligt modellresultaten endast mycket lokalt längs muddringskorridoren samt i inre delar av oljehamnens bassäng, se Figur 10-3 och Figur 10-4.

Figur 10-3. Karta över sedimentpåbyggnadens mäktighet efter avslutad muddring under vinterförhållanden.
Figur från Sweco (2023), Bilaga M2.

Figur 10-4. Karta över sedimentpåbyggnadens mäktighet efter avslutad muddring under sommarförhållanden.
Figur från Sweco (2023), Bilaga M2.

Då det huvudsakligen är grövre partiklar som faller till botten närmast muddringskorridoren kommer sedimentpålagringen här främst att bestå av sand eller grövre substrat. Bottenfloran och faunan i området utsätts naturligt för sedimentomflyttningar vid oväderssituationer. Även avrinning från Sege å bedöms medföra en relativt stor påverkan. Miljön bedöms därför vara relativt tålig. Det gäller även blåmusselbestånden på hårdare bottenar.

Fiskyngel/fiskägg är mindre rörliga och därmed mer utsatta för påverkan. Fiskyngel anses vara som känsligast då de friflytande larverna settlar på botten. Detta sker i huvudsak under vår/sommarhalvåret (mars-augusti).

Luftburet buller

Arbeten kopplade till utläggning av nya utloppsledningar kommer att medföra påverkan i form av en ökad fysisk närvaro och en ökad förekomst av bulleralstrade aktiviteter inom och utanför ledningskorridoren. En skrivbordsstudie (inklusive skyddsklassade fynd), rörande fågelobservationer i och i anslutning till det närliggande Natura 2000-området, visar att ansökt verksamhet inte bedöms ha en betydande negativ påverkan på till exempel sträckande, rastande eller övervintrande fåglar. Denna bedömning gäller även utanför Natura-2000 området. Se vidare beskrivning av buller och dess påverkan på fågellivet i avsnitt 17 *Natura 2000*.

Undervattensljud

Undervattensljud avser antropogent (mänskligt) genererade ljud som kan uppstå till följd av anläggningsarbeten under vatten. Det är framför allt i samband med pålning som större ljudalstrande moment kan förväntas uppkomma och orsaka impulsivt undervattensljud. Kontinuerligt undervattensljud förväntas framför allt uppkomma vid muddringsarbeten och från fartygstrafik i området.

Undervattensljud, främst impulsiva, kan påverka marina däggdjur och fisk genom att orsaka olika beteendeförändringar, eller genom att orsaka tillfällig eller permanent hörselnedsättning. Med beteendeförändringar avses framför allt ett undvikandebeteende som kan variera från en liten förändring, till exempel en kortvarig störning i födosökandet, till ett regelrätt flyktbeteende.

De fiskarter längs Sveriges kust som har bäst hörsel är sill och skarpsill. Därefter kommer andra fiskar med simblåsa, till exempel torsk. Sannolikt är fiskar med bäst hörsel även de mest känsliga för buller och höga ljud. Fisk utan simblåsa, som makrill och plattfiskar, har mycket sämre hörsel och sannolikt mindre känslighet för ljud. Lax, öring och ål har simblåsa, men den sitter längre bak i kroppen än exempelvis hos torsken vilket medför sämre hörsel och antagligen lägre bullerkänslighet.

Påverkan av buller från pålningen bedöms emellertid ge upphov till effekter i form av beteendeförändringar. Området inom vilket beteendeförändring förväntas uppstå för säl och tumlare uppgår till 10 500 meter vid slagpålning och 1 500 meter vid vibrationspålning.

Eftersom gjorda bullerberäkningar visar att kumulativa ljudnivåer från slagpålning inte bedöms vara skadliga för tumlare, knubbsäl, sill och torsk, så bedöms inte heller några skador uppträda hos ål och öring. Däremot går det inte att utesluta beteendeförändringar hos dessa arter, exempelvis en minskad benägenhet att uppehålla sig vid eller vandra förbi arbetsområdet. Detta kan få till följd att ålar som nyttjar Lommabukten som uppväxtområde tillfälligt förflyttar sig till andra områden samt att ålars och öringars vandring mellan havet och Sege å hämmas under arbetsintensiva delar av dygnet. Fiskarnas drift att vandra är dock stor och något definitivt vandringshinder för arterna bedöms inte uppstå.

Genom att inleda pålning med "ramp up", det vill säga att stegvis öka pålningstakten och slagenergin, får de marina däggdjuren möjlighet att fly området och undvika stress och obehag. Ytterligare möjliga skyddsåtgärder avseende buller från pålning är tillämpning av ljuddämpande mellanlägg vilket minskar bullret från pålning. Verksamheten bedöms därför inte leda till effekter i form av ökad dödlighet, skador eller någon påverkan på bevarandestatusen hos lokala eller regionala populationer. Effekterna från buller på fisk och marina däggdjur bedöms sammantaget som måttliga.

Naturresevat

Enligt föreskrifterna för berörda naturresevat skyddas bland annat följande marina miljöer:

- Tångbankar
- Ålgräsängar
- Mjukbottnar
- Estuarier där sött och salt vatten blandas.
- Sandbottnar med revlar
- Viktiga rast- födosöks- och övervintringslokaler för fåglar

Samt till dessa marina miljöer kopplad fauna:

- Häckfågelfauna
- Torsk, gulål, sjurygg, smörbult, kantnål, storspigg och näbbgädda
- Marina däggdjur som tumlare och knubbsäl

Som beskrivits ovan bedöms effekterna på marina däggdjur sammantaget som måttliga. Eftersom känsligheten för pålagring bedöms vara liten och endast en mindre yta närmast ledningskorridoren kommer att påverkas bedöms de negativa effekterna på flora och fauna till följd av sedimentöverlagring som obetydlig.

Påverkan på Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fälad beskrivs vidare i avsnitt 17 *Natura 2000*, där det sammanfaller med *Natura 2000* områdena Lommabukten (SE0430148) och Lommaområdet (SE0430173).

10.3.2 Driftskede

Ansökt verksamhet bedöms inte medföra några störningar för djur- eller växtliv under driftskedet.

10.4 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

- Muddringsarbeten utförs så att grumlingen håller sig under det fastställda villkoret. Vid överskridande av villkoret begränsas muddringen så att kraven kan hållas.
- För skyddsåtgärder med avseende på buller, se vidare avsnitt 12.4.

10.5 Samlad konsekvensbedömning

10.5.1 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att ingen utläggning av nya utloppsledningarna sker och konsekvenserna uteblir.

10.5.2 Utläggning av utloppsledningarna

Marin flora och fauna

Jämfört med nollalternativet bedöms utläggningen av nya utloppsledningar ge upphov till en måttligt negativ konsekvens för marin flora och fauna. Bedömningen grundar sig på att utläggningen av utloppsledningarna förväntas ge upphov till en liten negativ effekt för flora och fauna av högt värde (skyddade arter) samt en måttlig effekt för fisk och marina däggdjur.

Naturresevat

Inga negativa konsekvenser bedöms uppstå för naturresevaten Salvikens strandängar, Löddeåns mynning, Flädierev, Strandhusens revlar och Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fälad under utläggningen av utloppsledningarna jämfört med nollalternativet. Salvikens strandängar och Löddeåns mynning ligger på tillräckligt långt avstånd från ansökt verksamhet för att inte påverkas negativt av grumling eller buller.

10.5.3 Driftskede

Ingen påverkan eller effekt bedöms uppstå i driftskedet och konsekvensen uteblir.

11 Ytvatten

11.1 Bedömningsgrunder

11.1.1 Miljökvalitetsnorm för vatten

En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå god status. Den sammanlagda miljöpåverkan på vattenförekomsten får inte orsaka att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.

Vattenmyndigheten klassificerar ekologisk status alternativt ekologisk potential respektive kemisk status samt fastställer miljökvalitetsnormer för varje vattenförekomst. Den ekologisk statusen delas in i biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska kvalitetsfaktorer som i sin tur består av en eller flera parametrar. Dessa kvalitetsfaktorer och parametrar utgör tillsammans underlag som bedöms och vägs samman vid Vattenmyndighetens klassificering av ekologisk status. På motsvarande sätt används ett ämne eller en ämnesgrupp som parametrar den kemiska bedömningen.

11.1.2 Försämrings- och äventyrandeförbudet

Försämrings- och äventyrandeförbudet (tillåtlighetsregeln i 5 kap. 4 § MB) innebär förbud mot att försämrings- och äventyringsmöjligheten till förbättring. Det innebär också att statusklassen för en kvalitetsfaktor inte får försämrings. Huvudregeln är att myndigheter och kommuner inte får tillåta en verksamhet som bidrar till att vattnets kvalitet försämrings eller äventyrar möjligheterna att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm.

11.2 Förutsättningar

Lommabukten delas in i två vattenförekomster, Figur 9-5, där Lommabukten utgör den dominerande delen (112 km²; VISS 2023) medan Malmö Hamnområde är en liten del (5 km²; VISS 2023). Bukten är långgrund och används för bad, fiske och rekreation av både boende och besökare. De grunda bottenarna med sjögräs utgör viktiga lokaler för bland annat fisk och dess uppväxt.

Lommabukten består av 98–100 procent utsjövatten (tillströmmande vatten från andra vattenförekomster i Öresund). Vattenomsättningen varierar under året och för olika djup men är i medeltal för perioden 2010-2020 cirka 4 dagar, som mest cirka 10 dagar och som minst ungefär en halv dag. Lommabukten bedöms ha mesohaline salthalt (5–18 ppt) då salthalten oftast är mellan 10 och 14 PSU men uppgår ibland till 23–30 PSU (SMHI Vattenwebb, 2022).

Fyra vattendrag mynnar i Lommabukten (medelflöde 2010-2021 enligt SMHI Vattenwebb 2023): Kävlingeån (9,8 m³/s), Höje å (2,8 m³/s), Alnarpsån (0,14 m³/s) som mynnar i vattenförekomst Lommabukten respektive Sege å (2,6 m³/s) som mynnar i vattenförekomst Malmö hamnområde.

11.2.1 Vattenförekomst Lommabukten

Lommabukten (SE554040-125750) är en naturlig kustvattenförekomst med angränsning till kommunerna Burlöv, Kävlinge, Lomma och Malmö och tillhör vattendistrikt Södra Östersjön (SE4), se Figur 9-5.

11.2.1.1 Statusklassning

Ekologisk status

Alla biologiska kvalitetsfaktorer är klassade som höga respektive goda (VISS 2023) men vid sammanvägning med de fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorerna får den ekologiska statusen i Lommabukten klassningen måttlig, Tabell 11-1. Statusen styrs av den fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorn näringsämnen som har måttlig status.

Tabell 11-1 Klassning enligt VISS förvaltningscykel 3 (2017-2021) av ekologis status och dess kvalitetsfaktorer för vattenförekomst Lommabukten (SE554040-125750; VISS 2023). Underliggande parametrar som ingår i bedömning för en kvalitetsfaktor markerade med bindestreck och kursiv text.

Lommabukten (SE554040-125750) Ekologisk status, klassade kvalitetsfaktorer	
<i>Klassad status</i>	<i>Klassificering</i>
EKOLOGISK STATUS	Måttlig
Biologiska kvalitetsfaktorer	
Växtplankton	God
-Klorofyll <i>a</i>	God
-Totalmassa	Hög
Makroalger och gömfröiga växter	Hög
Bottenfauna	God
-BQI	God
Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer	
<i>Klassad status</i>	<i>Klassificering</i>
Syrgasförhållande	Hög
Ljusförhållande	Otillfredsställande
Näringsämnen	Måttlig
-Totalkväve - sommar	Måttlig
-Totalkväve - vinter	Måttlig
-Totalfosfor - sommar	Otillfredsställande
-Totalfosfor - vinter	Otillfredsställande
-Löst oorganiskt kväve (DIN) - vinter	Otillfredsställande
-Löst oorganiskt kväve (DIP) - vinter	Måttlig
Särskilt förorenande ämnen	God
-Koppar	God
-Ciprofloxacin	God
-Diklofenak	God
Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer	
Konnektivitet i kustvatten och vatten i övergångszon	Måttlig
-Längsgående konnektivitet i kustvatten och vatten i övergångszon	Måttlig
-Konnektivitet mellan kustvatten och vatten i övergångszon och kustnära områden	Hög
Hydrografiska villkor i kustvatten och vatten i övergångszon	Måttlig
-Vågregim i kustvatten och vatten i övergångszon	Måttlig
-Sötvatteninflöde och vattenutbyte i kustvatten och vatten i övergångszon	Hög
Morfologiskt tillstånd i kustvatten och vatten i övergångszon	Hög
-Grunda vattenområdets morfologi i kustvatten och vatten i övergångszon	Hög
-Bottensubstrat och sedimentdynamik i kustvatten och vatten i övergångszon	God
-Bottenstrukturer i kustvatten och vatten i övergångszon	Hög

Kemisk status

Vattenförekomsten uppnår ej god kemisk ytvattenstatus på grund av förhöjda halter av antracen, bromerade difenyleter, naftalen, kvicksilver och kvicksilverföreningar. (VISS, 2023). Se Tabell 11-2.

Tabell 11-2 Klassning enligt VISS förvaltningscykel 3 (2017-2021) av kemisk status och dess kvalitetsfaktorer för vattenförekomst Lommabukten (SE554040-125750; VISS 2023). Underliggande parametrar som ingår i bedömning för en kvalitetsfaktor markerade med bindestreck och kursiv text.

Lommabukten (SE554040-125750) Kemisk status	
<i>Klassad status</i>	<i>Klassificering</i>
KEMISK STATUS	Uppnår ej god
Prioriterade ämnen	Uppnår ej god
-Antracen (2)	Uppnår ej god
-Bromerad difenyleter (1)	Uppnår ej god
-Naftalen (2)	Uppnår ej god
-Bly/blyföreningar	God
-Kadmium/kadmiumföreningar	God
-Kvicksilver/kvicksilverföreningar (1)	Uppnår ej god
-Fluoranten	God
-Perfluoroktansulfonsyra och derivater (PFOS)	God
1. Mindre stränga krav pga. att det bedöms vara tekniskt omöjligt att sänka halterna till nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus.	
2. Tidsfrist till år 2027 med skälet: Inte tekniskt möjligt på grund av kunskapsbrist.	

11.2.1.2 Miljökvalitetsnormer

Utifrån uppsatta och förslagna miljökvalitetsnormer för vattenförekomst Lommabukten är den största problematiken i vattenförekomsten höga halter av näringsämnen, förändrad hydrologisk regim samt höga halter av bromerade dietylter, kvicksilver, antracen och naftalen.

Ekologisk status

Lommabuktens miljökvalitetsnorm (förvaltningscykel 3) för ekologisk status är god ekologisk status år 2039 (VISS, 2023). För ekologisk status finns det undantag i form av tidsfrist för kvalitetsfaktorn näringsämnen till år 2039 på grund av Lommabuktens naturliga förhållande. Utöver dess naturliga förhållanden så bedöms det även som tekniskt omöjligt för kvalitetsfaktorn näringsämnen att uppnå god miljöstatus tidigare än 2027 utifrån påverkanstryck från IED-industri, avloppsreningsverk och urban markanvändning (VISS, 2022).

Kemisk status

Miljökvalitetsnorm (förvaltningscykel 3) för kemisk ytvattenstatus är god kemisk ytvattenstatus (VISS, 2023). Undantag för god kemisk ytvattenstatus är mindre strängt krav för bromerade dietylter samt kvicksilver då det bedöms tekniskt omöjligt att uppnå tidigare till följd av atmosfärisk deposition. Kemisk status har tidsfrist till år 2027 för antracen och naftalen, till följd av förorenade områden respektive okänd signifikant påverkan (VISS, 2023).

11.2.1.3 Påverkanskällor

Största delen av belastningen av näringsämnen från land till vattenförekomst Lommabukten kommer från jordbruk som även utgör den största delen av den totala belastningen av näringsämnen till Lommabukten. Omsättningen (nettoutbytet) av näringsämnen i Lommabukten med omgivande vattenförekomster är dock avsevärt större än den totala belastningen från land. Eftersom Öresund har kraftiga strömmar sker ett stort nettoutflöde av kväve och fosfor till närliggande vattenförekomster.

11.2.2 Vattenförekomst Malmö Hamnområde

Malmö Hamnområde (SE553757-130820) är en registrerad kustvattenförekomst som angränsar till kommunerna Burlöv, Lomma och Malmö och tillhör vattendistrikt Södra Östersjön (SE4). Arealen är 5 km² och 38 procent av ytan ligger på maxdjupet 14 meter. I Malmö hamn finns två farleder som måste ha ett tillräckligt stort vattendjup som kan upprätthålla sjöfarten och de fartyg som ankommer, vilket påverkar de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna i vattenförekomsten.

Tiden för vattenomsättningen varierar under året och för olika djup men är i medeltal cirka 2-3 dagar, (SMHI Vattenwebb, 2022). Delavrinningsområde utgörs främst av hårdgjorda ytor och tätortsbebyggelse.

11.2.2.1 Statusklassning

Statusklassningen för bedömda kvalitetsfaktorer och parametrar redovisas i Tabell 11-3 och Tabell 11-4.

Ekologisk status

Den sammanvägda ekologiska statusen i vattenförekomsten är klassad till måttlig status, se Tabell 11-3. Statusen styrs av den fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorn näringsämnen som har måttlig status. Kvalitetsfaktorn växt-plankton bedöms ha god status, medan kvalitetsfaktorn ljusförhållanden bedöms ha otillfredsställande status. Makroalger och gömfröiga växter har hög status och bottenfauna har klassats som god.

Tabell 11-3 Klassning enligt VISS förvaltningscykel 3 (2017-2021) av ekologisk status och dess kvalitetsfaktorer för vattenförekomst Malmö Hamnområde (SE554040-125750; VISS 2023). Underliggande parametrar som ingår i bedömning för en kvalitetsfaktor markerade med bindestreck och kursiv text.

Malmö Hamnområde (SE553757-130820). Ekologisk status, klassade kvalitetsfaktorer	
<i>Klassad status</i>	<i>Klassificering</i>
EKOLOGISK STATUS	Måttlig
Biologiska kvalitetsfaktorer	
Växtplankton	God
-Klorofyll a	God
-Totalmassa	Hög
Makroalger och gömfröiga växter	God
Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer	
Ljusförhållande	Otillfredsställande
Näringsämnen	Måttlig
-Totalkväve - sommar	Måttlig
-Totalkväve - vinter	Måttlig
-Totalfosfor - sommar	Otillfredsställande
-Totalfosfor - vinter	Otillfredsställande
-Löst oorganiskt kväve (DIN) - vinter	Otillfredsställande
-Löst oorganiskt kväve (DIP) - vinter	Måttlig
Särskilt förorenande ämnen	God
-Koppar	God
Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer	
Konnektivitet i kustvatten och vatten i övergångszon	Dålig
-Längsgående konnektivitet i kustvatten och vatten i övergångszon	Dålig

Malmö Hamnområde (SE553757-130820). Ekologisk status, klassade kvalitetsfaktorer	
<i>-Konnektivitet mellan kustvatten och vatten i övergångszon och kustnära områden</i>	Hög
Hydrografiska villkor i kustvatten och vatten i övergångszon	Dålig
<i>-Vågeregim i kustvatten och vatten i övergångszon</i>	Dålig
<i>-Sötvatteninflöde och vattenutbyte i kustvatten och vatten i övergångszon</i>	Hög
Morfologiskt tillstånd i kustvatten och vatten i övergångszon	Dålig
<i>-Grunda vattenområdets morfologi i kustvatten och vatten i övergångszon</i>	Dålig
<i>-Bottensubstrat och sedimentdynamik i kustvatten och vatten i övergångszon</i>	Dålig
<i>-Bottenstrukturer i kustvatten och vatten i övergångszon</i>	Dålig

Kemisk status

Vattenförekomsten uppnår ej god kemisk ytvattenstatus på grund av förhöjda halter av antracen, bromerade difenyleter, kvicksilver och kvicksilverföreningar och tributyltenn föreningar (VISS, 2023).

Tabell 11-4 Klassning enligt VISS förvaltningscykel 3 (2017-2021) av kemisk status och dess kvalitetsfaktorer för vattenförekomst Malmö Hamnområde (SE553757-130820). VISS 2023). Underliggande parametrar som ingår i bedömning för en kvalitetsfaktor markerade med bindestreck och kursiv text.

Malmö Hamnområde (SE553757-130820). Kemisk status	
<i>Klassad status</i>	<i>Klassificering</i>
KEMISK STATUS	Uppnår ej god
Prioriterade ämnen	Uppnår ej god
<i>-Antracen (2)</i>	<i>Uppnår ej god</i>
<i>-Bromerad difenyleter (1)</i>	<i>Uppnår ej god</i>
<i>-Tributyltenn föreningar</i>	<i>Uppnår ej god</i>
<i>-Bly/blyföreningar</i>	God
<i>-Kadmium/kadmiumföreningar</i>	God
<i>-Kvicksilver/kvicksilverföreningar (1)</i>	<i>Uppnår ej god</i>
<i>-Fluoranten</i>	God
1. Mindre stränga krav pga. att det bedöms vara tekniskt omöjligt att sänka halterna till nivåer som motsvarar god kemisk ytvattenstatus.	
2. Tidsfrist till år 2027 med skälet: Inte tekniskt möjligt på grund av kunskapsbrist.	

11.2.2.2 Miljökvalitetsnormer

Utifrån uppsatta och förslagna miljökvalitetsnormer för Malmö hamnområde är den största problematiken i vattenförekomsten höga halter av näringsämnen, förändrad hydrologisk regim samt höga halter av bromerade dietyletrar, kvicksilver, tributyltenn och naftalen.

Ekologisk status

Miljökvalitetsnorm (förvaltningscykel 3) för ekologisk status är måttlig ekologisk status år 2039 (VISS, 2023). Undantag finns i form av tidsfrist till år 2027 för näringsämnen, då det bedöms som tekniskt omöjligt att uppnå god status tidigare med anledning av utsläpp från jordbruksmark, urban mark-användning, avloppsreningsverk och enskilda avlopp. Tidsfrist finns även till år 2039 på grund av Malmö hamnområdets naturliga förhållande och att återhämtning av ekosystemet inte kommer vara möjligt innan dess med anledning av påverkanstryck från jordbruk och omgivande vatten. För konnektivitet i kustvatten finns undantag i form av tidsfrist till år 2027, då det bedöms tekniskt omöjligt att uppnå god status tidigare till följd av påverkanstryck från bland annat turism och rekreation, industri och sjöfart. Parametrarna hydrografiska villkor och morfologiskt tillstånd har

mindre stränga krav till måttlig ekologisk status, då det anses tekniskt omöjligt att uppnå god status utifrån påverkanstryck från sjöfart (VISS, 2022).

Kemisk status

Miljö kvalitetsnorm (förvaltningscykel 3) för kemisk ytvattenstatus är god kemisk ytvattenstatus (VISS, 2022). Undantag för kemisk ytvattenstatus föreslås som mindre stränga krav för bromerade dietylenar samt kvicksilver då det anses tekniskt omöjligt att uppnå till följd av atmosfärisk deposition. Tidsfrist till år 2027 föreslås för tributyltenn och antracen då det bedöms tekniskt omöjligt att uppnå tidigare till följd av påverkanstryck från transport och infrastruktur samt förorenade områden (VISS, 2022).

11.2.2.3 Påverkanskällor

Större delen av vattenförekomsten utgörs av hamn och hamnverksamhet med tät fartygstrafik vilket har störst påverkan på vattnet. Andra utsläpp med betydande påverkan kommer från bland annat jordbruk, dagvatten och enskilda avlopp. Inom delavrinningsområdet förekommer flera förorenade områden som har betydande påverkan på hamnområdet.

Den största belastningen av kväve och fosfor från land på Malmö hamnområde för perioden 2010–2020 kom från jordbruket som även utgör den största delen av den totala belastningen av näringsämnen till Malmö hamnområde. Jordbruket stod för 83 procent av kvävebelastningen och 74 procent av fosforbelastningen, i jämförelse med avloppsreningsverk, som stod för 2 procent kvävebelastningen och 2 procent fosforbelastningen. Det sker ett stort nettoutflöde av kväve och fosfor till närliggande vattenförekomster.

11.3 Påverkan och effekt

11.3.1 Utläggning av utloppsledningarna

Utlöppsledningarna påverkar strömmarna, främst lokalt. Påverkan på Lommabukten bedöms vara mycket liten och ger, enligt genomförda modelleringar, ingen påverkan på vattenutbytet. Inte heller Östersjöns in- och utflöde över Limhamnströskeln påverkas, enligt modellresultaten.

Utläggningen av utloppsledningarna inom Öresund påverkar hydromorfologin inom vattenförekomsterna Lommabukten och Malmö Hamnområde, se Bilaga M3 *Hydromorfologisk påverkan*.

Statusklassningen för kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd baseras på medelvärdet av de tre underparametrarna. I och med att en parameter kan ändra medelvärdet så att kvalitetsfaktorn hamnar i en sämre klass och försämringsförbudet gäller per parameter, i de fall kvalitetsfaktorn är i sämsta klassen, utförs bedömningen rörande otillåten försämring för varje enskild parameter.

11.3.1.1 Morfologisk påverkan Lommabukten

Statusen för kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd är hög och denna klassning baseras på medelvärdet av parametrarna *Grunda vattenområdets morfologi* (hög), *Bottenstrukturer* (god) och *Bottenstrukturer* (hög).

Grunda vattenområdets morfologi

Delar (4,89 %) av vattenförekomsten har väsentligt avvikande morfologi och statusklassningen ligger därför på gränsen till den sämre klassen "God" (som är inom intervallet 5 – 15 % påverkad area).

Där utloppsledningarna läggs på havsbotten och förankras med pålar beräknas påverkad yta uppgå till cirka 12-17 meters bredd. Även om beräkningen av påverkansområdet skulle utgå från ett konservativt antagande om 25 meters bredd understiger den påverkade ytan inom vattenförekomsten som helhet 5 procent (4,95 %) och parametern skulle därmed fortsättningsvis erhålla klassen hög status.

Bottensubstrat och sedimentdynamik

Delar (mellan 5–15 %) av vattenförekomsten har väsentligt förändrat bottensubstrat och en förändrad sedimentdynamik.

Såväl sedimentkoncentrationen som sedimentpåbyggnaden bedöms under utläggningen av utloppsledningarna vara rumsligt begränsade. Inom cirka 150-200 meter från muddringsområdet förväntas sedimentpåbyggnad upp till cirka 5 millimeter, enligt Bilaga M2. Beräkningar påvisar även generellt relativt låga sedimentkoncentrationer. Vid muddring under tillfällena med högre strömhastigheter uppstår en uppvirvling av sediment. Effekten av det är ökade koncentrationer av suspenderat material. Strömhastigheterna är helt beroende av vilka meteorologiska förhållanden som råder. Vid gränsen till Natura 2000-området visar modellen att sedimentkoncentrationen överskrider 40 mg/l upp till 1 dygn av hela simuleringsperioden. Den maximala rullande dygnsmedel-sedimentkoncentrationen har beräknats till 10-20 mg/l vid gränsen till Natura 2000-området. De högsta koncentrationerna uppstår vid botten. Vid tillfällena med högre strömhastigheter erhålls högre sedimentkoncentrationer i vattnet. Modellresultaten visar dock att situationer med högre sedimentkoncentrationer är kortvariga (1-2 dygn i sträck), samt att områden som uppvisar detta är begränsade. De modellerade sedimentkoncentrationerna som uppstår till följd av muddringen kan jämföras mot de naturliga sedimentkoncentrationer som har uppmätts i Öresund under blåsiga perioder, dessa kan lokalt uppgå till 40 mg/l. För mer detaljer om sedimentspridning vid muddringen, se Bilaga M2.

Utloppsledningarna påverkar strömmarna i området med viss effekt på strömhastigheterna som följd. Enligt modellresultaten från strömningsutredningen ökar strömhastigheten något precis ovanför utloppsledningarna där dessa ligger direkt på havsbotten (Sweco 2023). I detta läge bedöms den ökade strömhastigheten ge upphov till en lokal, men begränsad, erosionseffekt.

Vinkelrätt mot utloppsledningarna beräknas strömhastigheten minska något vilket ger upphov till effekter i form av en liten ökning av ackumulation. Den direkta påverkan på botten vid nedläggande av utloppsledningarna beräknas till 0,03 procent av vattenförekomstens yta. Även om utloppsledningarnas influensområde utökas med en faktor 10 (för att ta höjd för ökad erosion och ackumulation i anslutning till utloppsledningarna samt ökad sedimentpåbyggnad vid muddringen) utgör påverkad yta endast 0,3 procent. Ökningen av påverkad yta riskerar således inte att sänka statusen till måttlig (>15 procent påverkan).

Bottenstrukturer

Inom Lommabukten utläggs merparten av utloppsledningarna på botten. Utläggningen påverkar därmed parametern genom tillkomst av en artificiell struktur. Utloppsledningarna kan eventuellt även leda till effekter för sedimentbankar eller biogena strukturer. Strömningsutredningen har påvisat att utloppsledningarna medför förändringar på hydrologin i området, om än mycket lokalt. Som tidigare

beskrivits kommer arean av utloppsledningarna som täcker botten dock att vara obetydlig, cirka 0,03 procent av vattenförekomstens totala yta. Även med hänsyn till effekter i ledningarnas närområde och en ökning av ytan med en faktor 10 är effekten ändå mycket liten (0,3 %). Utläggningen av utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern *Bottenstrukturer* för vattenförekomsten.

Makroalger och gömfröiga växter

Det är endast en mycket liten del av vattenförekomsten som berörs av utloppsledningarna där det samtidigt påträffats ålgräs, det vill säga cirka 17 500 m² (700 x 25 meter), totalyta för utloppsledningens korridor. Vattenförekomsten är rik på ålgräs längs hela kusten. De ålgräsbestånd som påverkas av ansökt verksamhet bedöms därför inte kunna påverka statusen på ett otillåtet sätt, det vill säga ändra statusen från hög till god (Bilaga M3).

Bottenfauna

För den cirka 600 meter långa sträckningen i vattenförekomsten som muddras består botten av ett faunasamhälle av *Macoma*-typ (Se avsnitt 10 *Naturmiljö*). För resterande sträckning där utloppsledningarna läggs direkt på botten består botten i denna del framför allt av ett faunasamhälle av *Ambra*-typ.

Utläggning av utloppsledningarna innebär påverkan i form av ett direkt ingrepp i *Macoma*-samhället där den påverkade ytan uppgår till cirka 15 000 m² av ledningskorridoren. Därtill medför utloppsledningarna en påverkan i form av ett direkt ingrepp i *Ambra*-samhället där den påverkade ytan uppgår till cirka 26 000 m² av ledningskorridoren. Påverkansområdet är mycket litet i relation till hela den yta av *Macoma*- och *Ambra*-samhällen som finns inom vattenförekomsten. Utløppsledningarna bedöms därmed inte påverka kvalitetsfaktorn *Bottenfauna* för vattenförekomsten.

11.3.1.2 Morfologisk påverkan Malmö hamnområde

Statusen för kvalitetsfaktorn är dålig och alla tre parametrarna stöder klassningen genom att ha samma status.

Det grunda vattenområdets morfologi

De nya utloppsledningarna medför en påverkan på parametern genom att den muddrade rännan tillskapar en artificiell bottenstruktur inom vattenområdet. Till följd av att åtgärderna genomförs inom ett redan påverkat område bedöms status inte förändras från nuvarande 98,3 procent. Därmed bedöms inte parametern *Grunda vattenområdets morfologi* påverkas för vattenförekomsten Malmö hamnområde.

Bottensubstrat och sedimentdynamik

Utläggningen av utloppsledningarnas effekter för parametern har bedömts utifrån simuleringen av sedimentspill (Bilaga M2). Resultatet visar att effekterna i form av sedimentpåbyggnaden är rumsligt begränsad. Se vidare beskrivning för Lommabukten, avsnitt 11.3.1.1.

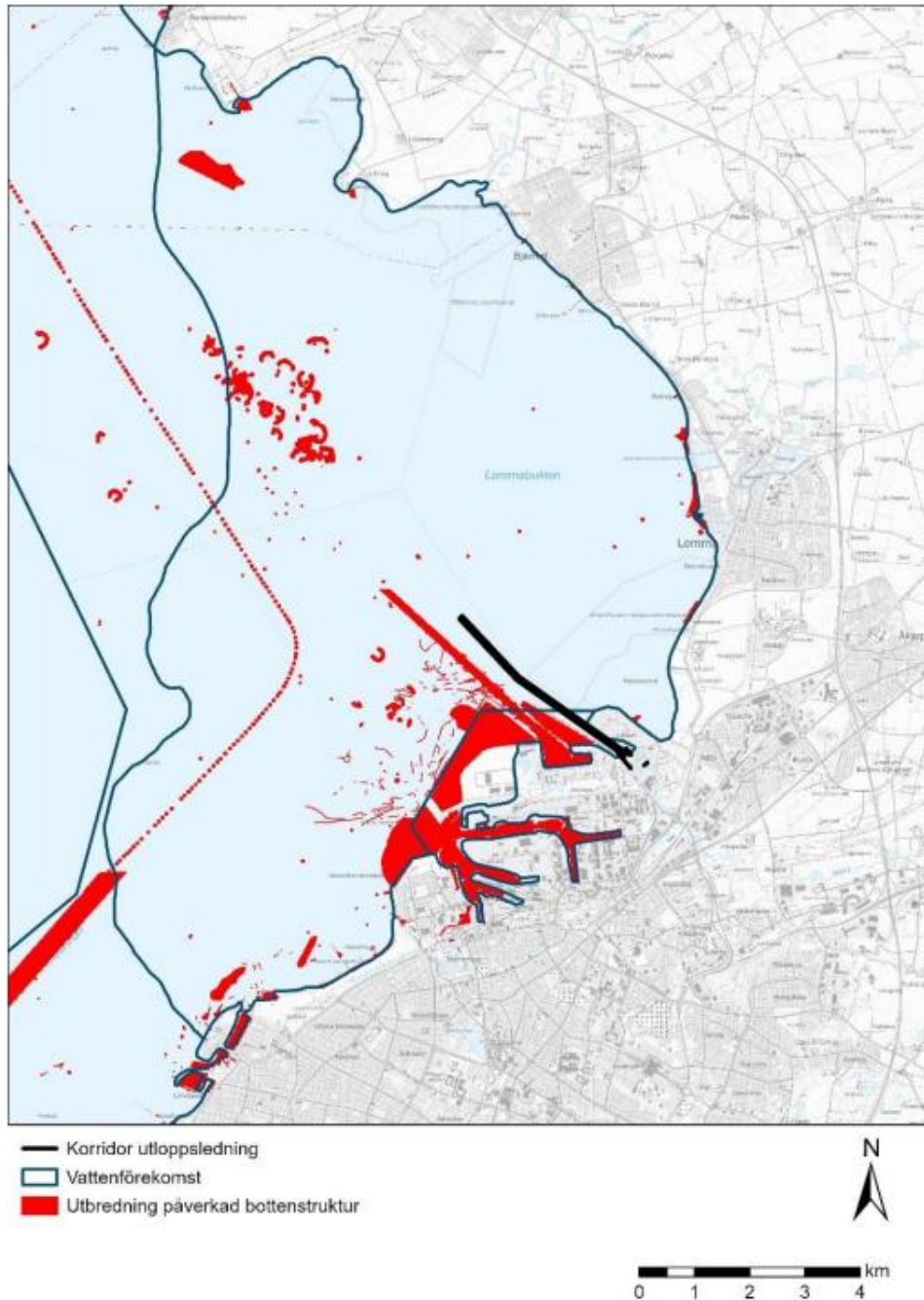
Muddringen utförs inom ett område som uppvisar väsentligt avvikande bottensubstrat och sedimentdynamik. Effekterna av muddringen bedöms därför inte förändra status för parametern.

Bottenstrukturer

Som framgår av Figur 11-1 anläggs den muddrade rännan inom ett område med opåverkad bottenstruktur. Det innebär en artificiell struktur som medför en ytterligare försämring avseende parametern *Bottenstrukturer*, eftersom delvis opåverkat område inom Malmö hamnområde påverkas. VA SYD

bedömer att utläggningen av utloppsledningarna därmed riskerar att medföra en otillåten försämring avseende den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd i Malmö hamnområde.

Figur 11-1 Utklipp från Vattenmyndighetens preliminära GIS-skikt över utbredningen av påverkad bottenstruktur. I sammanställningen har arean på alla karterade objekt inom Havs- och vattenmyndighetens underlag från projektet Fysisk störning (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b) tagits med. Förutom dessa objekt ingår även arean av tidigare muddringar och dumpningar i området samt arean från en modellering av bottenstress från ankring som framtagits inom samma projekt från Havs- och vattenmyndigheten (2023b), Källa; Bilaga M3.

Makroalger och gömfröiga växter

Utifrån ett antal provpunkter inom arbetsområdet där förekomst av ålgräs har inventerats finns det ett möjligt område på cirka 7 500 m² (300 x 25 meter) inom ledningskorridoren som kommer att påverkas. Även om vattenförekomsten är relativt liten (cirka 5 km²) och det inte heller växer ålgräs och andra vattenväxter överallt inom dessa 5 km² bedöms inte en negativ påverkan på vattenväxter inom detta område påverka status på ett otillåtet sätt, det vill säga ändra status från god till måttlig.

Bottenfauna

Status för kvalitetsfaktorn *Bottenfauna* är inte klassad. Kvalitetsfaktorn påverkas av alla åtgärder som utförs under utläggningen av utloppsledningarna. Påverkan på bottenfaunasamhället för sträckning genom vattenförekomsten (cirka 35 000 m² (1 400 x 25 meter) av ledningskorridoren) bedöms dock inte påverka nuvarande förhållande/status på ett betydande negativt sätt. Effekterna av grumlingen under muddringsarbetet blir lokala. Bottenfaunan som muddras bort består av brackvattenfauna med inslag av fjädermygglarver och andra vattenlevande organismer. Längst in mot land är området starkt påverkat av Sege å och dess uttransport av organiskt material och sediment samt av ansamlingar av fintrådiga alger utifrån, som påverkar bottenmiljön negativt. Området innefattar inga stora naturvärden (Bilaga M5).

11.3.1.3 Öresundsverkets kraftvärmeverk

Inom Oljehamnen, vid Cisterngatan väster om utloppsledningarna har Uniper/Sydkraft Thermal Power AB ett tillståndsgivet kylvattenintag. Kylvattenintaget ligger inom ett område som kan påverkas av sedimentspridning från muddring. VA SYD har upprättat en dialog med Uniper.

11.3.2 Driftskede

Under drift berör utloppsledningarna kvalitetsfaktorerna *Hydrografiska villkor* och *Konnektivitet*.

Kvalitetsfaktorn Hydrografiska villkor består av fyra underparametrar, varav tre är relevanta för ansökt verksamhet: *Strömningsförhållanden*, *Sötvatteninflöde* och *vattenutbyte* samt *Vågregim*.

Kvalitetsfaktorn Konnektivitet består av två underparametrar: *Konnektivitet mellan kustvatten och kustnära områden* samt *Längsgående Konnektivitet*. Parametern konnektivitet mellan kustvatten och kustnära områden innefattar möjligheten för marina organismer eller sötvatten- och landlevande organismer att förflytta sig mellan kustvatten och sötvattenförekomster till det kustnära området. Med anledning av att det inte finns kännedom om någon organism som stämmer in på definitionen i vattenförekomsten Malmö hamnområde (där utloppsledningarna har kontakt med det kustnära området) utesluts denna parameter från vidare bedömning.

11.3.2.1 Lommabukten

Ledningarna på havsbotten medför påverkan i form av en ny fysisk konstruktion som eventuellt kan ge lokala effekter på havsströmmarna. För vattenförekomsten Lommabukten är parametrarna *Strömningsförhållanden* och *Sötvatteninflöde* och *vattenutbyte* inte statusklassificerade. Bedömning av påverkan på dessa parametrar baseras därför på resultatet från simulering i den hydrodynamiska modell som tagits fram inom ramen för projektet (Sweco 2023). Resultatet av simuleringen visar att utloppsledningarna ger upphov till en begränsad effekt på medelströms-hastigheten. Endast för ett mycket litet område bedöms strömningsförhållandena vara väsentligt förändrade. Till följd av att

förändringen av medelströmshastigheten är mycket liten och att effekterna har en mycket begränsad utbredning sett till hela vattenförekomsten bedöms utloppsledningarna inte påverka parametern *Strömningsförhållanden* för vattenförekomsten Lommabukten.

För att utreda eventuell påverkan på parametern *Sötvatteninflöde och vattenutbyte* inkluderades ett fiktivt, inert och vattenlösligt spårämne som vid modellsimuleringens början fördelades jämnt i hela Lommabuktens vattenförekomst. Därefter simulerades vattenrörelserna i två olika modellversioner, en utan och en med utloppsledningarna. Därefter jämfördes resultaten från dessa simuleringar för att utreda huruvida vattenutbytet i Lommabukten påverkas. Modellresultatet visar att Lommabuktens vattenutbyte ökar, marginellt, med utloppsledningarna (Sweco, 2023b). Ansökt verksamhet bedöms därmed inte påverka parametern *Sötvatteninflöde och vattenutbyte* för vattenförekomsten Lommabukten.

Delar av vattenförekomsten Lommabukten är idag bedömd som väsentligt påverkad av förändrad *Vågeregim* och har klassificerats till måttlig status. I den del där utläggningen av utloppsledningarna sker på botten innebär påverkan en förändring av djupförhållandet. Ledningarnas yttre delar ligger djupare än 10 meter. Det indikerar att de ligger på ett sådant djup att de inte bedöms påverka vågenergin på ett väsentligt sätt. De två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern *Vågeregim* för vattenförekomsten Lommabukten.

Status för parametern *Längsgående konnektivitet* i Lommabukten är måttlig med 23 procent påverkad yta. Utloppsledningarna läggs inom ett område som idag mer eller mindre redan bedöms vara påverkat av mänsklig aktivitet. Förekomsten av utloppsledningar bedöms därför inte förändra status. Floran och faunan i området sprider sig med hjälp av strömmarna som larver, fröer, sporer och/eller könsceller. Eftersom spridningen sker med strömmar bedöms utloppsledningarna inte orsaka någon effekt. Organismernas förmåga att sprida sig kvarstår oförändrad. Potentiellt kan utloppsledningarna få en positiv effekt för spridningsmöjligheterna genom att ledningarna kan fungera som en artificiell hårdbotten där epifauna så som musslor kan få fäste. Utläggningen av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern *Längsgående konnektivitet* för vattenförekomsten Lommabukten.

11.3.2.2 Malmö Hamnområde

Inom vattenförekomsten läggs utloppsledningarna i en muddrad ränna. Därmed uppkommer ingen påverkan på (och därmed inte heller några effekter för) de underliggande parametrarna *Strömningsförhållanden* eller *Sötvatteninflöde och vattenutbyte*. Däremot kan artificiella konstruktioner så som muddringsrännor potentiellt påverka den naturliga vågeregimen. Hela vattenförekomsten Malmö hamnområde är idag bedömd som väsentligt påverkad av förändrad vågeregim då 99,5 procent av vattenförekomstens yta väsentligt avviker från referensförhållandet (Bilaga M3). Parametern har därför klassificerats till den sämsta klassen, dålig. Eftersom ledningarna muddras ned i botten och vatten-djupet i stora drag blir den samma inom vattenförekomsten bedöms en utläggning av utloppsledningarna inte förändra status från nuvarande 99,5 procent.

Status för parametern *Längsgående konnektivitet* i Malmö hamnområde är dålig med 99 procent påverkad yta. Utloppsledningarna och den muddrade rännan bedöms inte påverka marina organismers rörlighet inom vattenförekomsten. Den flora och fauna som finns i området sprider sig med larver (östersjömusslor, blåmusslor och köpenhamns musslan), fröer (tex ålgräs), sporer och/eller könsceller

(till exempel makroalger). Eftersom spridningen sker med strömmar bedöms utloppsledningarna inte orsaka någon effekt. Organismernas förmåga att sprida sig kvarstår oförändrad. Potentiellt kan utloppsledningarna få en positiv effekt för spridningsmöjligheterna genom att ledningarna kan fungera som en artificiell hårdbotten där epifauna så som musslor kan få fäste. Utläggningen av utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern *Längsgående konnektivitet* för vattenförekomsten Malmö hamnområde.

11.4 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

I avsnitt 10.4 beskrivs de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som beaktas för bland annat påverkan av grumling i recipienten. Övriga skyddsåtgärder som vidtas är skydd för spridning av utsläpp till ytvatten för de arbetsmaskiner som används på vattnet. Arbetsmaskinerna ska ha utrustning för att minimera risken av spridning från eventuellt oljespill.

11.5 Samlad konsekvensbedömning

11.5.1 Nollalternativet

Nollalternativet innebär att utläggning av nya utloppsledningarna inte sker och konsekvenserna uteblir.

11.5.2 Utläggning av utloppsledningarna

Bilaga M3 visar att någon otillåten försämring inte uppkommer under utläggningen av utloppsledningarna för berörda kvalitetsfaktorer i Lommabukten eller för berörda biologiska eller fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer i Malmö hamnområde. Ansökt verksamhet står heller inte i konflikt med de åtgärder som utpekats för berörda kvalitetsfaktorer och åtgärderna bedöms inte inverka på gällande förutsättningar, det vill säga nuläget, att uppnå beslutad MKN för ovan nämnda kvalitetsfaktorer.

I Malmö hamnområde har den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd klassificerats till dålig status. Muddring för utloppsledningarna innebär en artificiell struktur som medför en ytterligare försämring avseende parametern Bottenstrukturer, eftersom delvis opåverkat område inom Malmö hamnområde påverkas. Muddringen bedöms därför medföra en otillåten försämring avseende den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd i Malmö hamnområde.

För övriga kvalitetsfaktorer bedöms utläggningen av utloppsledningarna varken förbättra eller försämra de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna.

Vid värdering av nackdelarna för vattenmiljön bör särskilt beaktas att den hydromorfologiska påverkan delvis föräns av att utsläppspunkten flyttas till ett läge som innebär en totalt sett minskad belastning för berörda vattenförekomster. Fördelarna med den ansökta verksamheten, för mänsklig hälsa och säkerhet samt för hållbar utveckling, bedöms uppväga nackdelarna med den förväntade hydromorfologiska försämringen.

Den ansökta utformningen och lokaliseringen av utloppsledningarna har föregåtts av omfattande utredning. Utgående från detta har VA SYD bedömt att det inte är tekniskt möjligt eller ekonomiskt rimligt att uppnå syftet med den sökta verksamheten på ett alternativt sätt som är väsentligt bättre för miljön. Vidare har VA SYD i erforderlig omfattning utrett, redovisat och föreslagit åtgärder för att

mildra negativa konsekvenser på vattenförekomstens status i samband med utläggningen av utloppsledningarna.

VA SYD bedömer att utläggningen av utloppsledningar riskerar att medföra en otillåten försämring avseende den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd i Malmö hamnområde. VA SYD har därför i sin tillståndsansökan hos mark- och miljödomstolen yrkat att undantag från 5 kap. 4 § miljöbalken ska meddelas.

11.5.3 Driftskede

Utloppsledningarna medför påverkan i form av en ny fysisk konstruktion på havsbotten. Konsekvensen på Lommabukten bedöms vara lokal och liten.

Den muddrade rännan kvarstår öppen även i driftskedet, konsekvenserna av detta bedöms i avsnitt Utläggning av utloppsledningarna (11.5.2).

Inga ytterligare konsekvenser bedöms uppkomma i driftskedet.

12 Buller och luft

12.1 Bedömningsgrunder

Bullersituationen under utläggningen av utloppsledningarna redovisas i relation till riktvärden i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser, NFS 2004:15, se Tabell 12-1.

Tabell 12-1 Riktvärden för buller från byggplatser enligt NFS 2004:15 för bostäder utomhus och inomhus. Flera områden presenteras i NFS 2004:15

Område	Helgfri måndag – Fredag		Lördag, söndag och helgdag		Samtliga dagar	
	Dag (07-19) L _{Aeq}	Kväll (19-22) L _{Aeq}	Dag (07-19) L _{Aeq}	Kväll (19-22) L _{Aeq}	Natt (22- 07) L _{Aeq}	Natt (22- 07) L _{AFmax}
Bostäder för permanent boende och fritidshus						
<i>Utomhus (vid fasad)</i>	60 dBA	50 dBA	50 dBA	45 dBA	45 dBA	70 dBA
<i>Inomhus (bostadsrum)</i>	45 dBA	35 dBA	35 dBA	30 dBA	30 dBA	45 dBA
Arbetslokaler tyst verksamhet						
<i>Utomhus (vid fasad)</i>	70 dBA					
<i>Inomhus (bostadsrum)</i>	45 dBA					

Trafik som sker utanför arbetsområdet redovisas i relation till trafikbullerförordningen SFS 2015:216, se Tabell 12-2.

Tabell 12-2 Riktvärden för buller från vägar enligt SFS 2015:216.

Område	Ekvivalent ljudnivå	Maximal ljudnivå
<i>Bostadsbyggnad - vid fasad</i>	60 dBA	-
<i>Bostadsbyggnad - vid uteplats</i>	50 dBA	70 dBA

Om ljudnivån överskrids bör minst hälften av bostadsrummen i en bostad vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden, och minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids mellan kl. 22.00 och 06.00 vid fasaden. Om den ljudnivå om 70 dBA maximal ljudnivå ändå överskrids, bör nivån dock inte överskridas med mer än 10 dBA maximal ljudnivå fem gånger per timme mellan kl. 06.00 och 22.00.

12.2 Förutsättningar

Utläggningen av utloppsledningarna sker i hamnområdet och i öppet vattenområde. Muddring genomförs dygnet runt. Det finns inga bostäder inom en kilometer från utloppsledningarna vilket innebär att risken för bullerpåverkan på bostäder, vård- eller utbildningslokaler samt arbetslokaler är mycket liten.

Muddring och pålning ger upphov till luftburet buller samt undervattensljud med påverkan på naturmiljö vilket beskrivs och bedöms i avsnitt 10 *Naturmiljö* och 17 *Natura 2000*.

12.3 Påverkan och effekt

12.3.1 Utläggning av utloppsledningarna

12.3.1.1 Buller

Buller påverkar människors hälsa och möjligheten till en god livskvalitet. Förekomsten av buller påverkar människor olika beroende på vilken typ av buller det är, styrkan, frekvensen, hur det varierar över tid och i vilken situation man utsätts för det.

Enligt utförda bullerberäkningar överskrids riktvärdet inte för några bostäder, se Bilaga M4 *Buller vid utläggning av utloppsledningarna*. Högsta ekvivalenta ljudnivå vid bostäder under dagtid beräknas bli 40-45 dBA. Under kvälls- och nattetid underskrids riktlinjerna redan inom industriområdet och inga bostäder, vård- eller undervisningslokaler påverkas.

Påverkan av buller från muddring och pålning är främst avgränsat till vattenområdet och till en begränsad del inom industriområdet.

Utläggningen av utloppsledningarna innebär även transporter till och från arbetsområdet samt från muddringsplatsen till förvaringsytan. Totalt beräknas utläggningen av utloppsledningarna medföra drygt 300 tunga transporter per dygn på land fördelat över drygt 100 dagar. Påverkan i form av trafikbuller från dessa tillkommande transporter på det befintliga vägnätet bedöms vara försumbar.

Effekten av buller bedöms vara liten negativ då buller uppstår men inga riktvärden beräknas överskridas vid närmaste bostad.

12.3.1.2 Luftkvalitet

Utläggningen av utloppsledningarna innebär påverkan i form av utsläpp till luft. Utsläppen härrör från transporter till och från arbetsområdet samt från entreprenadmaskiner inom arbetsområdet.

Även om andelen trafik ökar i området under utläggningstiden bedöms effekterna av den tillkommande trafiken vara mycket begränsade.

Tillskottet av utsläpp till luft från entreprenadmaskiner och fartyg som arbetar med utloppsledningarna bedöms bli mycket litet i relation till andra utsläppskällor i Malmö.

Med undantag för transporter av byggmaterial till arbetsområdet är trafiken inför och under utläggningen i sin helhet lokaliserad inom Spillepengens industriområde, norr om Hemsögatan. Markanvändningen i området gör att området bedöms ha en låg känslighet för utsläpp genererade av trafik. Effekten bedöms som liten negativ.

12.3.2 Driftskede

I driftskedet medför utloppsledningarna inga utsläpp till luft varvid effekter uteblir.

12.4 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Skyddsåtgärder med avseende på buller från pålning vid utläggning av utloppsledningar tillämpas i form av så kallad "ramp up" med innebörden att bullret från pålningen gradvis ökas. Exempel på ytterligare skyddsåtgärder gällande buller från pålning är tillämpning av ljuddämpande mellanlägg mellan pålhuvud och pålhejare vilket minskar bullret från pålning.

12.5 Samlad konsekvensbedömning

12.5.1 Nollalternativ

I nollalternativet sker inga utläggningsarbeten varvid påverkan i form av buller och luftutsläpp uteblir.

12.5.2 Utläggning av utloppsledningarna

12.5.2.1 Buller

Utläggningen av utloppsledningarna medför buller från muddring och pålning men enligt genomförda beräkningar bedöms inga riktvärden överskridas vid närmaste bostad eller arbetslokaler. Den negativa konsekvensen bedöms därför som liten jämfört med nollalternativet.

12.5.2.2 Luftkvalitet

Ingen miljökvalitetsnorm beräknas överskridas. Samtliga haltbidrag från ansökt verksamhet bedöms som små och med hänvisning till att det främst handlar om tillfällig påverkan under utläggningen av utloppsledningarna bedöms den negativa konsekvensen sammantaget som liten jämfört med nollalternativet.

12.5.3 Driftskede

Utløppsledningarna alstrar inget buller i driftskedet. Därmed uppstår ingen effekt för störningskänslig bebyggelse och konsekvenserna uteblir.

13 Kulturmiljö

13.1 Bedömningsgrunder

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (SFS 1988:950). Fornlämningar är spår av mänsklig verksamhet som är varaktigt övergivna och tillkomna med forna tiders bruk och som kan antas vara äldre än 1850. Förutom den del som registrerats i kulturmiljöregistret finns ett fornlämningsområde vilket är det skyddsområde som behövs för att bevara fornlämningen. Lämningsområden som är yngre än 1850 eller inte uppfyller alla rekvisiten bedöms som övrig kulturhistorisk lämning.

Bedömning görs även i förhållande till den *arkeologiska potentialen* hos ett område, vilket innebär områden där det finns en sannolikhet att det kan finnas okända fornlämningar. Bedömningen av konsekvensen för ett område med hög arkeologisk potential görs konservativt, vilket medför att den verkliga påverkan och konsekvensen sannolikt blir mindre.

Enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska mark- och vattenområden samt annan fysisk miljö som har betydelse från *allmän synpunkt* på grund av naturvärden, kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet, så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dessa värden. En bedömningsgrund är kulturmiljöer som allmänt intresse i form av regionalt utpekade kulturmiljöer. För ansökt verksamhet gäller detta Skånes kulturmiljöprogram (Länsstyrelsen Skåne, 2022).

Enligt plan- och bygglagen (2010:900) ska planläggning ske med hänsyn till bland annat natur- och kulturvärden. Lagen fastställer att byggnader eller områden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas.

13.2 Förutsättningar

En marinarkeologisk utredning har utförts i ett cirka 5 kilometer långt och 75 meter brett utredningsområde från Sjölundas avloppsreningsverk i Malmö hamn ut i Öresund, se Figur 9-6. Resultaten vid dykbesiktningar i den 9 000 år gamla strandzonen, cirka 1,4 kilometer väster om avloppsreningsverket, resulterade inte i några fynd, boplatslämningar eller andra spår av mänsklig verksamhet (WSP 2021 och North Maritime Group 2022).

13.3 Påverkan och effekt

13.3.1 Utläggning av utloppsledningarna samt driftskede

Utläggningen av utloppsledningarna bedöms inte påverka marinarkeologi till följd av att inga marinarkeologiska fynd eller lämningar finns identifierade inom arbetsområdet. Pålagring av sediment uppstår inte vid de kända kulturmiljölämningar som finns utanför arbetsområdet (Bilaga M2). Ingen påverkan bedöms uppstå och därmed inte heller någon effekt. Bedömningen gäller såväl utläggningen som driftskede.

13.4 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Inga specifika skyddsåtgärder bedöms relevanta.

13.5 Samlad konsekvensbedömning

13.5.1 Nollalternativ

För nollalternativet uppstår inga förändringar för kulturmiljön då utläggningen av utloppsledningarna uteblir.

13.5.2 Utläggning av utloppsledningarna

Utläggningen av utloppsledningarna bedöms inte medföra några konsekvenser för kulturmiljön.

13.5.3 Driftskede

Ingen påverkan sker under driftskedet vilket innebär att konsekvensen uteblir.

14 Resurshushållning

14.1 Bedömningsgrunder

Den övergripande bedömningsgrunden är miljöbalkens allmänna hänsynsregel om hushållningsprincipen i 2 kap 5 §, vilken innebär att:

Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att:

1. minska mängden avfall,
2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter,
3. minska de negativa effekterna av avfall, och
4. återvinna avfall.

I första hand ska förnybara energikällor användas.

14.2 Kemikalie- och råvaruanvändning

14.2.1 Utläggning av utloppsledningar

Hantering av kemiska produkter under utläggningen av utloppsledningarna sker både på land och till sjöss, vilket beskrivs mer detaljerat i Bilaga T.

Under utläggningen av utloppsledningarna används olika typer av kemiska produkter. Det handlar om exempelvis smörjmedel till PE-tryckrör, bentonit för viktning av PE-profilrör, kemikalier för svetsning samt bränsle och oljor till arbetsmaskiner. Vid avvattnings av muddermassor kan vid behov stabilisering av massorna ske med bränd kalk. Uppskattade mängder råvaror för PE-tryckrör respektive PE-profilrör redovisas i Tabell 14-1.

Tabell 14-1 Materialåtgång vid utläggning av utloppsledningarna för alternativen PE-tryckrör respektive PE-profilrör. I beräkningen används stålplåtar som exempel på material i pålarna. Annat material kan bli aktuellt.

Material	Enhet	PE-tryckrör	PE-profilrör
Betong	Ton	21 500	13 500
Stål	Ton	2 200	2 200
Kalk	Ton	12 300	12 300
Järn	Ton	6,5	6,2
Polyeten	Ton	5 000	2 000
Cement	Ton	0	8 000
Sten/grus	Ton	17 000	17 000
Diesel	m ³	3 200	3 000

Om tankning behöver ske till sjöss används spillfria kopplingar och länsar appliceras vid behov. Tankning utförs inte om väderförhållanden gör att det inte kan utföras på ett säkert sätt.

14.2.2 Driftskede

Ingen kemikalie- eller råvaruförbrukning uppstår för ansökt verksamhet under driftskedet.

14.3 Energianvändning

14.3.1 Utläggning av utloppsledningarna

Under utläggningen av utloppsledningarna används främst bränsleenergi i form av diesel. De mest energikrävande posterna är arbetsmaskiner på land och i vatten. Exempel på arbetsmaskiner i vatten är mudderverk, pålningsmaskiner, båtar/pråmar för muddermassor, samt fordon för transport av material till sjöss och på land.

14.3.2 Driftskede

Energiåtgången under driftskedet är mycket begränsad för utloppsledningarna. Normalt förs renat avloppsvatten ut i ledningarna via självfall. Vid höga havsvattennivåer kan pumpning krävas vilket förbrukar el.

14.4 Hantering av avfall

14.4.1 Utläggning av utloppsledningarna

Muddermassor bedöms uppgå till cirka 190 000 tfm³ (teoretiska fasta kubikmeter), varav cirka 65 000 tfm³ avser muddermassor inom allmänt vattenområde. Efter avvattning körs massorna till godkänd mottagare för slutligt omhändertagande. Farligt avfall utgörs främst av oljor, fetter och hydraulolja innehållande mineralolja från arbetsmaskiner. Tillfällig förvaring av farligt avfall sker i täta, förslutna kärl och transport sker med godkänd transportör.

14.4.2 Driftskede

Ansökt verksamhet genererar inget avfall under driftskedet.

14.5 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

- I enlighet med produktvalsprincipen väljs material och kemiska produkter med hänsyn till både teknisk funktion, beständighet och miljöpåverkan. Samtliga kemiska produkter utvärderas ur hälso- och miljösynpunkt. I första hand väljs kemiska produkter som inte innehåller ämnen med miljö- och /eller hälsofarliga egenskaper.
- Samtliga kemikalier förvaras och hanteras på ett korrekt och säkert sätt, exempelvis på tråg, i dubbelmantlade tankar eller inlåsta om nödvändigt.
- Saneringsmedel förvaras tillgängligt strategiskt placerat på arbetsområdena både på land och vatten.
- Utrustning för uppsamling och sanering av spill ska finnas lättillgängligt inom arbetsområdet.

14.6 Samlad konsekvensbedömning

14.6.1 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att det inte sker någon utläggningen av utloppsledningarna och därmed uppstår ingen resursförbrukning.

14.6.2 Utläggning av utloppsledningarna

Resursförbrukningen har i största möjliga mån begränsats. Åtgärder vidtas för att minimera mängden avfall, minska mängden skadliga ämnen samt återvinna avfall och minska de negativa effekterna av avfall. Verksamheten bedöms därmed vara förenlig med hushållningsprincipen i 2 kap 5 § miljöbalken.

Ansökt verksamhet innebär en större resursförbrukning under utläggningen av utloppsledningarna än nollalternativet. Då utläggningen endast sker under en begränsad period bedöms ansökt verksamhet medföra en liten negativ konsekvens jämfört med nollalternativet.

14.6.3 Driftskede

Ansökt verksamhet innebär ingen resursförbrukning i driftskedet varför konsekvensen uteblir. Renat avloppsvatten avleds med självfall varvid energiförbrukningen minimeras.

15 Riksintressen

15.1 Bedömningsgrunder

I 3-4 kap. miljöbalken regleras hanteringen av riksintressen. Riksintressen ska skyddas mot påtaglig skada. Bedömningen av ansökt verksamhets påverkan på berörda riksintressen görs utifrån om verksamheten medför påtaglig eller inte påtaglig skada. Påtaglig skada kan uppstå även vid förändringar utanför ett riksintresseområde.

15.2 Högexploaterad kust

Utläggningen av utloppsledningarna bedöms inte medföra risk för påtaglig skada på riksintresset och dess syfte då ansökt verksamhet etableras i redan påverkade miljöer eller i anslutning till annan

infrastruktur. Utläggningen sker inom redan exploaterade miljöer och ingreppen i miljön är temporär och inte medför bestående visuella inslag som minskar riksintressets bevarandevärde.

15.3 Yrkesfisket

Utläggningen av utloppsledningarna sker cirka fyra kilometer utanför de områden som utpekats ut som riksintresse för yrkesfiske: 49 Utposten Kroken och 50 Lommabukten. Utposten Kroken är fångstområde för torsk, medan Lommabukten anses vara viktigt rekryteringsområden för ål och flatfisk (Fiskeriverket, 2006:1). I åtgärdsområdet bedöms inget yrkesfiske förekomma.

Lommabuktens funktion som rekryteringsområden kan potentiellt påverkas negativt av grumling, sedimentpålagring och undervattensljud.

Utförd modellering av sedimentspridning och sedimentpålagring visar på begränsad utbredning av grumling och sedimentpålagring orsakad av muddringsarbetena. Sedimentpålagring över 10 millimeter uppstår enligt modellresultaten endast mycket lokalt längs muddringskorridoren samt i inre delar av oljehamnens bassäng. På större avstånd än 200 meter från muddringskorridoren förväntas sedimentpålagring inte överstiga 1 millimeter. Eftersom grumlingen bedöms bli lokal så bedöms vuxen fisk ha goda möjligheter att förflytta sig till närliggande områden med mindre grumling. Detsamma gäller för de simfärdiga juveniler av arter som torsk, ål, tunga och skrubbskädda som ofta uppehåller sig i ålgräsängarna. Några mätbara effekter på bestånd av fisk bedöms därför inte uppstå i yrkesfiskets riksintresseområden 49 och 50, eller i övrigt vatten.

Torsk hör till en av de fiskarter längs Sveriges kust som, näst efter sill och skarpsill, bedöms ha bäst hörsel. Arten har därför sannolikt en hög känslighet för buller och höga ljud.

Bedömningar av bullereffekter och ljudnivåer har utförts. Dessa visar att kumulativa ljudnivåer, SELC24h, från slagpållning inte bedöms som skadliga för de mest känsliga arterna: tumlare, knobbsäl, sill och torsk. Därmed bedöms inte heller skada uppträda hos ål och öring.

Däremot går det inte att utesluta beteendeförändringar hos dessa arter, exempelvis en minskad benägenhet att uppehålla sig vid eller vandra förbi arbetsområdet. Det kan få till följd att ålar som nyttjar Lommabukten som uppväxtområde tillfälligt förflyttar sig till andra områden samt att ålars och öringars vandring mellan havet och Sege å hämmas under arbetsintensiva delar av dygnet. Fiskarnas drift att vandra är dock stor och något definitivt vandringshinder för arterna bedöms inte uppstå. Däremot bedöms påverkan av buller få effekten att fiskar i okänd omfattning rör sig i riktning bort från bullerkällan, något som skulle kunna leda till en temporär marginell försämring av fisket i riksintesseområdena Lommabukten och Utposten – Kroken samt omgivande vatten. Risken för negativa effekter reduceras dock till följd av de skydds- och försiktighetsmått som tillämpas under utläggningen av utloppsledningarna. Effekten bedöms vara temporär.

Utläggningen av utloppsledningarna utformas så att påverkan avseende farbart vattendjup så långt som möjligt begränsas. Genom att utläggningen av utloppsledningarna sker i en muddrad ränna medför ansökt verksamhet enbart en marginell förändring av det farbara vattendjupet. På djupare vatten bedöms framkomligheten för fiskefartyg inte påverkas då utloppsledningarna är förlagda direkt på havsbotten. Det gör att verksamheten inte hindrar pågående yrkesfiske i Öresund.

Ny utsläppspunkt och därmed nya utloppsledningarna samt effektivare rening av avloppsvatten ger en förbättrad vattenkvalitet i de grunda delarna av Lommabukten. De nya förutsättningarna bedöms gynna fiskenäringens möjligheter för ett långsiktigt bedrivande.

Sammantaget bedöms ansökt verksamhet därför inte ge upphov till någon negativ effekt av betydelse för fiskenäringen. De effekter som kan uppstå är av temporär art. Påtaglig skada bedöms inte uppkomma.

15.4 Hamn/farled

Utläggningen av utloppsledningarna bedöms inte påverka fartygstrafiken inom Malmö hamn. När arbetet ska ske kommuniceras detta med berörda intressenter.

Påtaglig skada på riksintresset bedöms inte uppstå av ansökt verksamhet.

15.5 Natura 2000

Bedömning av konsekvenserna på Natura 2000 områdena beskrivs under avsnitt 17 *Natura 2000*.

16 Miljö kvalitetsnormer och Havsvatten- direktivet

16.1 Vattenkvalitet

Utløpsledningarnas påverkan på vattenkvaliteten, gällande miljö kvalitetsnormer samt statusklassning beskrivs i avsnitt 11.

Sammanfattningsvis bedöms otillåten försämring inte uppkomma under utläggandet av utloppsledningarna för berörda kvalitetsfaktorer i Lommabukten eller för berörda biologiska eller fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer i Malmö hamnområde. Ansökt verksamhet står heller inte i konflikt med de åtgärder som utpekats för berörda kvalitetsfaktorer och åtgärderna bedöms inte inverka på gällande förutsättningar, det vill säga nuläget, att uppnå beslutad MKN för ovan nämnda kvalitetsfaktorer.

VA SYD bedömer dock att utläggningen av utloppsledningarna riskerar att medföra en otillåten försämring avseende den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd i Malmö hamnområde. VA SYD har därför i sin tillståndsansökan hos mark- och miljödomstolen yrkat att undantag från 5 kap. 4 § MB ska meddelas.

16.2 Luftkvalitet

För luftkvalitet finns miljö kvalitetsnormer (MKN) enligt Luftkvalitetsförordningen (2010:477). MKN för luftkvalitet finns för kvävedioxid, svaveldioxid, kolmonoxid, bensen, partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel, bly och ozon.

Verksamhet som utförs ligger på ett betydande avstånd från områden med fast befolkning. Påverkan på luftkvaliteten över land är försumbar.

16.3 Buller

Kommuner med fler än 100 000 invånare ska kartlägga omgivningsbuller och ta fram åtgärdsprogram i strävan att begränsa omgivningsbullrets skadliga effekter på människors hälsa. Detta enligt den svenska förordningen (2004:675) om omgivningsbuller och miljöbalken som utgör Sveriges införlivande av EU:s så kallade "bullerdirektiv" 2002/49/EG1. Malmö Stad omfattas av detta krav.

Verksamheten bedöms inte strida mot Malmö stads åtgärdsprogram.

16.4 Havsvattendirektivet

Havsmiljödirektivet är en del av EU:s havspolitik och är EU:s gemensamma ramverk för havsmiljön och omfattar marina vatten från kusten till yttersta gränsen för ekonomisk zon. Syftet med havsmiljödirektivet är att uppnå eller upprätthålla en god miljöstatus i Europas hav. God miljöstatus definieras som ett tillstånd där haven är friska och produktiva och där användningen av den marina miljön är hållbar. Det marina ekosystemets arter, samhällen, livsmiljöer och funktioner ska skyddas och bevaras, samtidigt som människans behov av resurser tillgodoses. Beskrivningen av god miljöstatus struktureras i 11 temaområden (så kallade deskriptorer) i Havsvattenmyndighetens författningssamling HVMFS 2012:18 där även kriterier och indikatorer beskrivs.

De 11 temaområdena är:

1. Biologisk mångfald
2. Främmande arter
3. Kommersiellt nyttjade fiskar och skaldjur
4. Marina näringsvävar
5. Övergödning
6. Havsbottnens integritet
7. Bestående förändringar av hydrografiska villkor
8. Koncentrationer och effekter av farliga ämnen
9. Farliga ämnen i fisk och andra marina livsmedel
10. Marint skräp
11. Undervattensbuller

I Tabell 16-1 beskrivs ansökt verksamhets påverkan på relevanta temaområdenas möjlighet att uppnå God status.

Tabell 16-1 Bedömning av ansökt verksamhets påverkan på temaområden. + innebär att verksamheten bidrar till måluppfyllelse, 0 varken bidrar eller motverkar till måluppfyllelse, - motverkar måluppfyllelse.

Temaområden <i>Relevanta kriterier</i>	Utlopps- ledningarna		Bedömning
	Ut- läggning	Drift- skede	
Biologisk mångfald <i>Populationer av arter av fåglar, däggdjur och fiskar påverkas är inte negativt av belastning från mänsklig verksamhet, och deras långsiktiga överlevnad är säkerställd.</i>	-	0	Under utläggningen av utloppsledningarna sker det ett ökat inslag av buller och grumling i vattenområdena. Bedömningen är att den långsiktiga påverkan inte äventyras med ansökt verksamhet. Se avsnitt 10 <i>Naturmiljö</i> .

Temaområden <i>Relevanta kriterier</i>	Utlopps- ledningarna		Bedömning
	Ut- läggning	Drift- skede	
<p>Havsbottens integritet</p> <p><i>Rumslig omfattning av varje livsmiljötyp som påverkas negativt av fysisk störning, genom ändring av dess biotiska och abiotiska struktur och dess funktioner (t.ex. genom förändringar i artsammansättningen och i arternas relativa abundans, genom frånvaro av särskilt känsliga eller ömtåliga arter eller arter som tillhandahåller en viktig funktion, arternas storleksstruktur).</i></p> <p><i>Omfattningen av negativa effekter av mänskliga belastningar på livsmiljötypens tillstånd, inklusive ändring av dess biotiska och abiotiska struktur och dess funktioner (t.ex. typisk artsammansättning och dessa arterns relativa abundans, frånvaro av särskilt känsliga eller ömtåliga arter eller arter som tillhandahåller en viktig funktion, arternas storleksstruktur) överstiger inte en viss andel av livsmiljötypens naturliga omfattning i bedömningsområdet</i></p>	-	0	Livsmiljöer på havsbotten påverkas genom skapande av ränna genom muddring där utloppsledningarna utläggs.
<p>Marina näringsvävar</p> <p><i>Den trofiska gruppens mångfald (artsammansättning och arternas relativa abundans) är inte negativt påverkad till följd av mänskliga belastningar.</i></p> <p><i>Balansen i total abundans mellan de trofiska grupperna är inte negativt påverkad till följd av mänskliga belastningar.</i></p> <p><i>Individernas storleksfördelning inom den trofiska gruppen är inte negativt påverkad till följd av mänskliga belastningar.</i></p>	-	0	Under utläggningen av utloppsledningarna sker det ett ökat inslag av buller och grumling i vattenområdena. Påverkan är dock temporär. Se avsnitt 10 <i>Naturmiljö</i> samt avsnitt 17 <i>Natura 2000</i> .
<p>Undervattensbuller</p> <p><i>Tillförsel av energi, inbegripet undervattensbuller, ligger på nivåer som inte påverkar den marina miljön på ett negativt sätt. Indikatorer saknas.</i></p>	-	0	Utläggningen av utloppsledningarna innebär arbete i havsbotten t.ex. genom pålning. Påverkan i form av undervattensljud beskrivs i avsnitt 10 <i>Naturmiljö</i> .

Sektion C Natura 2000

17 Natura 2000

17.1 Bedömningsgrunder

Bedömningen av påverkan på Natura 2000-områden utgår från frågan om ansökt verksamhet påverkar bevarandestatus för de utpekade arter och naturtyper som ska bevaras i Natura 2000-området. Centralt för bedömningen är bevarandeplanerna (Länsstyrelsen Skåne, 2005; Länsstyrelsen Skåne, 2019), där det anges vilka arter och naturtyper som är utpekade i området samt vilka verksamheter som typiskt sett kan skada områdets värden. Ansökt verksamhet får inte hindra möjligheten att upprätthålla gynnsam bevarandestatus på Natura 2000-områdets utpekade arter och naturtyper. Detta gäller även för verksamheter som bedrivs utanför Natura 2000-området, där påverkan från verksamheten kan påverka Natura 2000-området, genom exempelvis buller eller sedimentspridning.

17.2 Förutsättningar

17.2.1 Natura 2000

Natura 2000 är EU:s nätverk av områden med särskilt skyddsvärd natur. Syftet med nätverket är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Man har gemensamt enats om dessa i Fågeldirektivet samt Art- och habitatdirektivet. Målet är att varje land och varje utpekad område ska bidra till att dessa arter och habitat ska ha gynnsam bevarandestatus.

Sverige har därmed ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som ingår i Natura 2000. I den svenska lagstiftningen regleras detta i 4 kap. 1 och 8 §§ miljöbalken samt i tillhörande förordning om områdesskydd. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för utpekade naturtyper eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd. Vid konstaterat negativ påverkan kan detta tillstånd endast ges av regeringen.

De närmast belägna Natura 2000-områdena ligger i Lommabukten, med sin södra gräns cirka 500 meter norr om Sjölanda avloppsreningsverk. I Lommabukten finns två Natura 2000-områden med liknande avgränsning. Områdenas namn är Lommabukten (SE0430148), som är ett så kallat SCI-område, och Lommaområdet (SE0430173), som är ett SPA-område. SCI-område innebär att det innehåller ett antal naturtyper listade i Art- och habitatdirektivet. SPA-område innebär att det utgår från EU:s Fågeldirektiv, med ett antal utpekade fågelarter som ska bevaras. SPA-området är 28 hektar större, då det innefattar ett strandområde av värde för fågellivet, i övrigt sammanfaller avgränsningen för de båda områdena. Områdenas lokalisering framgår av Figur 17-1.

Syftet med bildandet av de två Natura 2000-områdena finns beskrivet i deras respektive bevarandeplaner (Länsstyrelsen Skåne, 2005; Länsstyrelsen Skåne, 2019). Bevarandeplanerna tjänar som stöd vid bedömningen av huruvida en påtaglig skada kan antas uppkomma eller ej till följd av den ansökta verksamheten. I bevarandeplanerna beskrivs vilka verksamheter, i och utanför Natura 2000-områdena,

som kan utgöra hot mot de utpekade naturtyperna och arterna, och därmed strida mot Natura 2000-områdets syfte.

Figur 17-1 Lommabuktens Natura 2000-områden i förhållande till ansökt verksamhet. Gul markering i ledningskorridoren visar yta för allmänt vatten.

Förutom de två Natura 2000-områdena i Lommabukten, finns Natura 2000-området Löddeåns mynning cirka nio kilometer norr om Sjölanda avloppsreningsverk. Området bedöms ligga på alltför stort avstånd för att påverkas av ansökt verksamhet.

På den danska sidan av Öresund finns Natura 2000-området *Saltholm og omliggende hav*. Området är skyddat både utifrån Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet. Avståndet till utloppsledningarna är cirka 10-15 kilometer, varför inte heller detta område bedöms påverkas till följd av ansökt verksamhet.

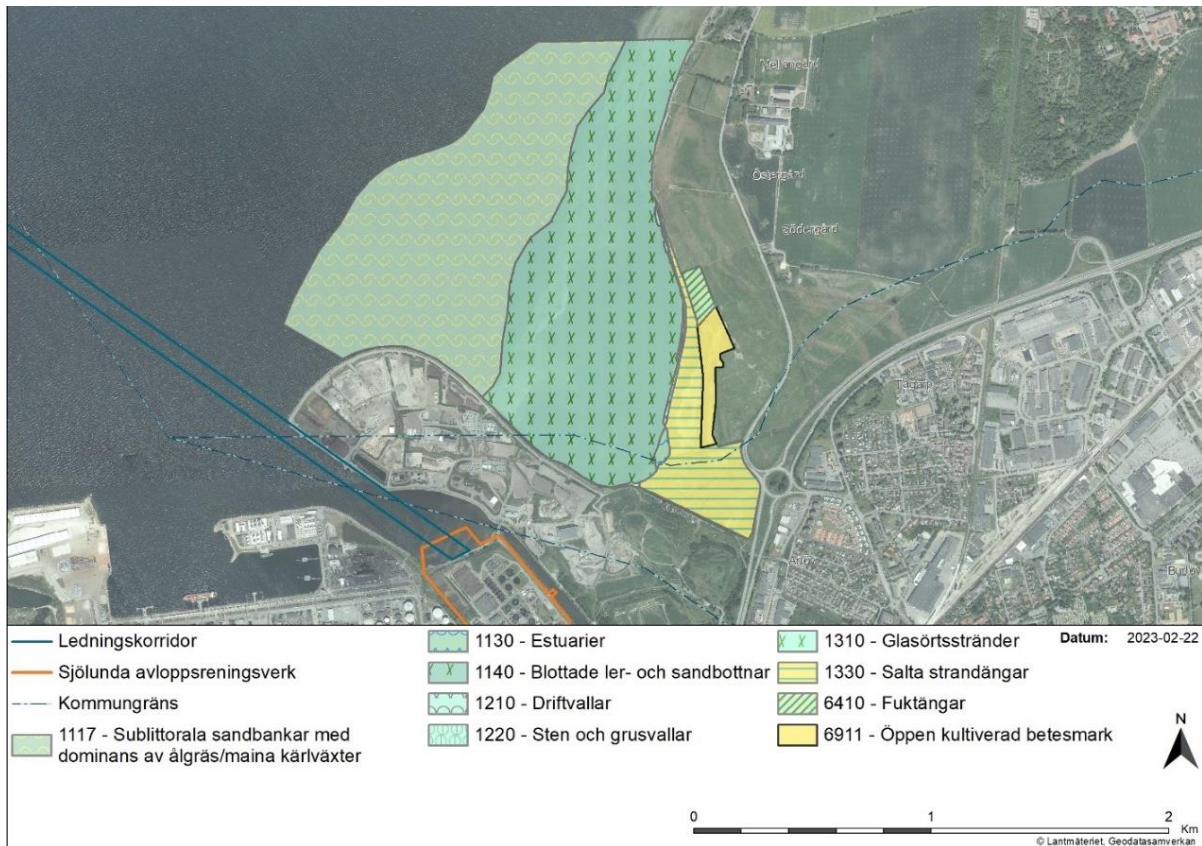
17.3 Bedömd påverkan på utpekade naturtyper

Här beskrivs naturmiljön i den marina delen av Natura 2000-området och vilken påverkan ansökt verksamhet kan medföra.

17.3.1 Naturtyper

I Lommabuktens Natura 2000-område finns sju utpekade naturtyper, varav tre marina naturtyper och fyra på land, se Figur 17-2. Eftersom inga åtgärder planeras som kan komma att påverka naturtyperna på land beskrivs inte dessa naturtyper närmare.

Figur 17-2 Naturtyper i Lommabuktens Natura 2000-område. Källa: Naturvårdsverket 2022

Havsområdet i Natura 2000-området har ett maxdjup på tre meter och har ett bottensediment som utgörs av sand med inslag av grus. De grunda bottenarna utgör viktiga lek- och yngelplatser för fisk. Sambanden mellan grunda sandbottenar av växlande utseende, bottenfauna, fiskreproduktion och fågelliv är av stort ekologiskt intresse. Ålgräsmiljöer påträffas längs hela Lommabuktens kustlinje på djup mellan cirka 1 och 8 meter. Ålgräs är en art med viktiga ekologiska funktioner som nämns särskilt i bevarandeplanen. Ålgräs har dokumenterats i flera undersökningar mellan åren 2015 och 2020. Ålgräsets höga naturvärden som erosionskydd, yngelplats samt födosökslokal är väl dokumenterade. Nate/natingvegetation förekommer i de allra grundaste områdena innanför ålgräsängarna. Dessa områden är viktiga födosökslokaler för fågel, och uppväxtplats för fiskyngel. Områden med nate/nating i Lommabukten är begränsade till de grundaste, kustnära miljöerna cirka 0,5-1,5 meter djup. Blåmusselbankar förekommer i stora områden i den södra delen av Lommabukten, ofta på grundområden där vattenomsättningen är extra stor. Blåmusselbankar har stort naturvärde som födoresurs för fisk och bland annat ejder.

Av den marina delen av Natura 2000-området utgörs 85 procent av naturtypen som benämns Sublittoral sandbankar (naturtypskod 1110). 14 procent utgörs av naturtypen Ler- och sandbottenar som blottas vid lågvatten (1140). Naturtypen Estuarier (1130) utgör mindre än 1 procent av den marina ytan.

I bevarandeplanen listas de största riskerna för skada som finns med avseende på bevarandet av de marina naturtyperna. Bland dessa finns övergödning, fiske, utsläpp av kemikalier och muddring.

Genomförda provtagningar av föroreningar i sediment visar att ytsediment inom undersökt område uppvisar mycket låga halter av föroreningar och ofta under detektionsgräns.

17.3.2 Påverkan och effekt under utläggandet

Eftersom ansökt verksamhet inte medför direkt intrång i det skyddade området, sker den eventuella påverkan som uppstår indirekt, genom påverkan på till exempel vattenkvalitet och grumling. När det gäller de utpekade marina naturtyperna i Natura 2000-området är bevarandet av ålgräs, nateväxter och bentiska alger särskilt prioriterat, enligt bevarandeplanen. Ålgräs är en nyckelart för grunda marina mjukbottenar, bland annat på grund av ålgräsängars funktion som uppväxthabitat för många kommersiellt betydelsefulla fiskarter. Det finns relativt gott om forskning och rapporter om hur ålgräs påverkas av exempelvis muddring, övergödning och annan mänsklig påverkan. Nedan beskrivs i första hand förväntad påverkan och konsekvens på ålgräs under utläggningen av utloppsledningarna. Resonemangen om påverkan på ålgräs bedöms även vara giltiga för nateväxter och bentiska alger, och därmed täcka in de viktigaste konsekvenserna för de utpekade marina naturtyperna i Natura 2000-området.

För att utreda påverkan från sedimentspill som genereras vid muddring för utläggningen av utloppsledningarna har en hydrodynamisk modell använts. För metodbeskrivning och fullständiga modelleringsresultat, se Bilaga M2.

Sedimentspridningsmodelleringen innefattade både sommar- och vinterscenario. Vinterscenariot medförde den största spridningen av sediment och det är värdena därifrån som anges nedan, eftersom det motsvarar "värsta-scenariot". Modellresultaten visar att både sedimentkoncentrationen och sedimentpåbyggnaden är rumsligt begränsade och snabbt sjunker med ökande avstånd från muddringsplatsen. Sedimentpåbyggnaden i Natura 2000-området beräknas bli under 0,5 millimeter, med möjligt undantag för lokala svackor i botten, där den kan uppgå till cirka 1 millimeter.

Vid gränsen till Natura 2000-området visar modellen att sedimentkoncentrationen överskrider 40 mg/l Upp till 1 dygn av hela simuleringsperioden. Den maximala rullande dygnsmedelsedimentkoncentrationen har beräknats till 10-20 mg/l vid gränsen till Natura 2000-området. De högsta koncentrationerna uppstår vid botten. Vid tillfällen med högre strömhastigheter sågs högre sedimentkoncentrationer i vattnet. Modellresultaten visade dock att situationer med högre sedimentkoncentrationer var kortvariga (1-2 dygn i sträck), samt att områden som uppvisade detta var begränsade.

Inga negativa ekologiska effekter bedöms uppstå, varken för flora eller fauna, i Natura 2000-området av bedömd sedimentpålagring. Bottenfaunan i området utsätts naturligt för sedimentomlagringar vid oväderssituationer och är relativt tålig mot variationer i miljön. Ålgräsbestånden bedöms inte heller påverkas negativt av bedömda sedimentpålagringsmängder. Eftersom ålgräsplantan har ett utpräglat vertikalt växtsätt sedimenterar nedfallande sediment mellan plantorna utan att täcka växterna. Därtill gör vågrörelser att ålgräsplantorna rör sig vilket håller dem fria från partiklar. Studier i närliggande område (Landskrona) har visat att ålgräsplantor kan utsättas för sandpålagring upp till 15 centimeter utan att ta skada (Öresunds Vattenvårdsförbund, 2020).

En ökad sedimentkoncentration i vattnet kan ge negativa effekter, främst genom att ljusgenomsläppligheten i vattnet minskar, vilket ger minskad mängd ljus till vegetationen på botten. Ålgräsbestånd är en skyddsvärd miljö som potentiellt skulle kunna påverkas negativt av ökade sedimentkoncentrationer i vattnet (Moksnes m.fl., 2016). Tidigare undersökningar i Öresund har visat på naturligt förekommande halter av suspenderat material regionalt på upp till 15-20 mg/l och lokalt på upp till 20-40 mg/l under vintertid vid storm (Naturvårdsverket 2009).

Muddringsarbetets varaktighet är en faktor som kan påverka ålgräsbestånden genom att begränsa ljusstillgången vid botten. Ålgräsets tillväxt kan påverkas negativt vid längre perioder av försämrad ljusstillgång, särskilt under tillväxtsäsongen (maj-september). Sedimentspridningsmodelleringen visar dock inte på sedimentkoncentrationer som är av sådan nivå eller varaktighet att det bedöms medföra några negativa effekter på ålgräsets tillväxt. Detta gäller under alla tider på året, såväl i Natura 2000-området som i naturreservatet Strandhusens revlar och i närområdet till muddringskorridoren.

17.3.3 Påverkan och effekt under driftskedet

Utloppsledningarna bedöms inte medföra någon påverkan under driftskedet.

17.4 Bedömd påverkan på utpekade arter

17.4.1 Utpekade arter

Lommaområdet (SE0430173) i Lommabukten utgör en viktig häcknings- och rastlokal för många fågelarter. Syftet med Natura 2000-området är att bevara livsmiljön för de fågelarter som finns i området. Fågelarterna rastar eller övervintrar i området och flera av dem häckar också här. Deras livsmiljöer präglas av öppna havsstrandängar, öppna betesmarker, vassar, starrtuvor och frodig vegetation nära vatten, kust med grunda våtmarksmiljöer utan högre vegetation, torrare partier med kortvuxen vegetation samt grustag. Den rikliga tillgången på smådjur gör stränderna och de grunda vattenområdena mycket attraktiva för födosökande fåglar, framför allt gäss, änder, vadare och måsfåglar, som vår och höst kan ses på stränderna och i vattnet.

I Natura 2000-området Lommaområdet finns 23 utpekade fågelarter, se Tabell 17-1 och Tabell 17-3. Dessa är bilaga 1 arter, vilket innebär att de är listade i EU:s fågeldirektiv med arter som kan användas som grund för utpekande av Natura 2000-områden. Av de utpekade arterna anges i bevarandeplanen att 14 arter har fullgod bevarandestatus i området, och 9 arter icke fullgod.

*Tabell 17-1 Utpekade arter i Natura 2000-området Lommaområdet. Arter markerade med * är ej upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1 men har ändå utgjort grund för Natura 2000-utpekandet.*

Art	Bevarandestatus	Kommentar
Backsvala*	Fullgod	Häckar 320 par, rastar
Blåhake	Fullgod	Regelbunden rastare, enstaka ex
Blå kärrhök	Fullgod	Regelbunden rastare och övervintrare, max 9 ind.
Brun kärrhök	Fullgod	Häckare, 1 par
Ejder*	Ej fullgod	Häckar, upp till 25 par
Fiskgjuse	Fullgod	Regelbunden rastare, ca 7 ind.
Fisktärna	Ej fullgod	Häckar 1-2 par, regelbunden rastare
Gulärta*	Ej fullgod	Häckar, 8-15 par
Havsörn	Fullgod	Tillfällig rastare, ca 2 ind.
Kentsk tärna	Ej fullgod	Oregelbunden häckare, 1 par

Art	Bevarandestatus	Kommentar
Myrspov	Fullgod	Rastande under maj ca 250 ind.
Ortolansparv	Fullgod	Sparsam rastare under maj och aug.
Rödstrupig piplärka*	Fullgod	Rastande sept, 1-15 ind
Salskrake	Fullgod	Regelbunden rastare och övervintrare, max 23 ind.
Skräntärna	Fullgod	Häckare, 2 par, rastare ca 12 ind.
Skärfläcka	Ej fullgod	Häckare, upp till 33 par
Småsnäppa*	Fullgod	Rastande juli-sept, max 366 ind,
Småtärna	Ej fullgod	Tillfällig häckare upp till 5 par
Stenfalk	Fullgod	Regelbunden rastare sept-okt, max 7 ind.
Svarrtärna	Ej fullgod	Sällsynt rastare under maj-juni. Upp till 50 ind..
Sydlig kärrsnäppa	Ej fullgod	Sällsynt häckare, 1 - 4 par.
Vitkindad gås	Fullgod	Rastande under sträckande ca 4800 ind.
Årta*	Ej fullgod	Häcker 1 par

17.4.2 Risker enligt Natura 2000-områdets bevarandeplan

I bevarandeplanen utpekade de största riskerna för områdets utpekade fågelarter. De presenteras som en lista med 20 punkter. De främsta riskerna handlar om skötsel och markanvändning (fyra punkter), vattenkvalitet och hydrologi (fyra punkter), nedskräpning och föroreningar (fyra punkter) samt friluftsliv (tre punkter). Störning från ljud nämns som en underkategori i en av de 20 punkterna.

17.4.3 Kunskapsöversikt avseende fåglar och bullerpåverkan

Utläggningen av utloppsledningarna bedöms i första hand kunna påverka fågelarterna genom bullerpåverkan. Därför görs här en översiktlig genomgång av kunskapsläget avseende fåglar och bullerpåverkan.

Mekanismen bakom störningar kan grovt delas in i två kategorier. Det ena är plötslig störning som fåglar uppfattar som direkt hot och ger beteendemässig påverkan, oftast genom att fly. Exempel på sådana störningar är promenerande människor eller lösspringande hundar. Den andra typen av störning är kontinuerlig störning från till exempel högt trafikerade vägar. Sådana störningar ger mer sällan beteendemässig påverkan, men kan försvåra fåglarnas kommunikation och förmåga att uppfatta predatorer.

Forskningen runt störningar och effekter på fåglarnas populationer har ofta haft svårigheter att göra kontrollerade studier före och efter störningar. I Naturvårdsverkets rapport *Effekter av störningar på fåglar - en kunskapssammanställning för bedömning av inverkan på Natura 2000-objekt och andra områden* (rapport 5351), beskrivs effekter av störningar på fåglar. Som exempel kan nämnas forskning som gjorts på två arter som är utpekade i det aktuella Natura 2000-området, vitkindad gås och småtärna. Vitkindad gås har visat sig vara störningskänslig på individnivå, men störningar verkar inte påverka arten på populationsnivå då den har ökat stort i antal även i områden med hög exploateringsgrad. Småtärnan är synbart orädd och undviker inte människor, men har visat sig känslig för påverkan från friluftsliv genom försämrad reproduktion.

Forskningen runt störningar och effekter på fåglarnas populationer har ofta haft svårigheter att göra kontrollerade studier före och efter störningar. Vid anläggandet av Öresundsbron gjordes inventeringar före och efter för att undersöka påverkan på områdets fågelpopulationer. Under byggtiden noterades störningar på dykänder, grågäss, knölsvan och vadare. Störningens effekter upphörde dock efter byggperioden (Naturvårdsverket, 2004).

Naturvårdsverkets rapport innehåller en sammanställning av vilka arter eller grupper av fåglar som är särskilt störningskänsliga. Stora arter knutna till öppna eller strandnära miljöer är generellt mer störningskänsliga än mindre arter i till exempel skogsmiljö.

Det finns vissa generella gränsvärden för vilka bullernivåer som ger negativ påverkan på fågelpopulationer, men dessa har begränsningen att påverkan varierar stort mellan fågelarter och för många arter saknas data.

Baserat på en genomgång av befintliga studier av trafikbuller och miljö kvalitet ges i rapporten "Trafikbuller i värdefulla naturmiljöer II – slutrapport" (Helldin, 2013) förslag på generella gränsvärden för bullernivåer utifrån vilken påverkan som tolereras. Värdena avser nivåer vid mottagaren, det vill säga i naturområdet i fråga. Vilket värde som beslutas beror på vilken kvalitetsförsämring som kan accepteras (värdena avrundas här till närmaste 5 dB). Om ingen kvalitetsförsämring kan tolereras blir begränsningsvärdet 45 dB(A)eq. Om 20 procent kvalitetsförsämring kan tolereras kan begränsningsvärdet sättas till 50 dB(A)eq, och om så mycket som 50 procent kvalitetsförsämring kan tolereras blir begränsningsvärdet 55 dB(A)eq. Resultaten från Helldin (2013), och andra vetenskapliga studier, har legat till grund för gränsvärdet för buller anges till 50dB(A)eq för betydelsefulla fågelområden. Detta gränsvärde avser dock trafikbuller, som till sin karaktär skiljer sig från till exempel anläggningsbuller genom att vara mer konstant över tid. Något svenskt gränsvärde för anläggningsbuller vid känsliga fågelområden finns dock inte framtaget.

Flera studier har gjorts kring hur övervintrande vadare och sjöfåglar störs av bullrande verksamheter. Vid Institute of Estuarine and Coastal Studies, University of Hull har resultaten av sådana studier sammanfattats till riktlinjer inom ramen för ett stort samarbetsprojekt som är delfinansierat av EU och kallas Waterbird Disturbance Mitigation & Toolkit (Cutts m. fl. 2013). Dessa riktlinjer är lämpliga att förhålla sig till när det gäller anläggningsarbeten och annan bullrande verksamhet i eller nära SPA-områden. Studierna och rekommendationerna rör i första hand tidvattenområden med övervintrande vadare, vilket gör att resultaten bör ha hög giltighet för Lommaområdets Natura 2000-område. Slutsatser som dragits i studierna som sammanställs i Waterbird Disturbance Mitigation & Toolkit är generellt något mer tillåtande till buller, jämfört med de svenska riktlinjer för trafikbuller som beskrivits ovan. Exempelvis anges buller upp till 55dB(A)eq som obetydlig störning. En reservation måste här göras för att de ljudnivåer som anges i Waterbird Disturbance & Mitigation Toolkit inte alltid specificeras huruvida det rör sig om maxnivåer eller ekvivalentnivåer. Detta går huvudsakligen att utläsa ur texten, där det beskrivs som exempelvis plötsligt buller och konstant eller regelbundet buller. De bullernivåer som redovisas i Tabell 17-2 har alla tolkats som att det handlar om ekvivalenta ljudnivåer, men med olika grad av varaktighet och tillvänjning. Det vill säga "Plötsligt uppträdande buller >60dB(A)" har tolkats som att det uppträder plötsligt och relativt kortvarigt buller över 60dB(A)eq i en miljö som tidigare varit förhållandevis tyst. Samtliga angivelser av ljudnivåer har tolkats som A-vägda nivåer dB(A), även om det anges som dB i texten i Cutts med flera (2013). De underlagsrapporter som anges som referenser i Cutts med flera (2013) redovisar A-vägda ljudnivåer, vilket även antas gälla i den aktuella rapporten. I Tabell 17-2 redovisas de tre nivåerna av bullerstörning.

Tabell 17-2 Sammanfattning av bullerstörningar, deras konsekvens och gränsvärden för buller utifrån Waterbird Disturbance & Mitigation Toolkit (Cutts m.fl., 2013).

Störning	Konsekvens	Bullernivå vid fågeln
Kraftig	Flertalet fåglar lämnar ett område.	<ul style="list-style-type: none"> • Plötsligt uppträdande buller >60dB(A)eq • Konstant eller regelbundet buller >72 dB(A)eq
Måttlig	Flertalet fåglar stannar kvar men påverkas negativt vid födosök och andra aktiviteter.	<ul style="list-style-type: none"> • Plötsligt uppträdande buller på 55–60 dB(A)eq • Konstant eller regelbundet buller på 60–72dB(A)eq
Svag	Fåglarna stannar kvar, födosök och andra aktiviteter påverkas endast obetydligt.	<ul style="list-style-type: none"> • Allt buller <55 dB(A)eq • Buller på 55–72 dB(A)eq i redan bullerutsatt miljö, exempelvis vid industrier, urbana miljöer eller nära vägar

När det gäller kumulativa effekter av störningar så finns det exempel på både tillvänjning och ökad känslighet. Tillvänjning innebär att redan störda miljöer blir mindre känsliga för ytterligare påverkan. Till exempel kan fåglar som är vana vid att se människor visa en högre tolerans för att människor rör sig i fåglarnas närområde. Ökad känslighet innebär motsatsen, där en liten ytterligare störning ”får bågaren att rinna över” så att störningen medför en negativ effekt som annars skulle utebli. Det är svårt att förutse vilken effekt som är att vänta i det enskilda fallet.

17.4.4 Befintlig bullersituation

I nuläget är Natura 2000-området utsatt för en omfattande bullerpåverkan. De främsta källorna bedöms vara biltrafik och två närliggande skjutbanor. I tillägg finns flera andra bulleralstrande verksamheter i närområdet. Trafikbuller alstras från den tungt trafikerade Västkustvägen (E6.01), med uppemot 10 000 passerande fordon per dygn (ÅDT enligt Trafikverkets webbkarta). Denna väg går ett hundratal meter öster om Natura 2000-området. Ännu närmare, precis längs den östra gränsen på Natura 2000-området, går väg 892 Malmövägen med runt 4000 passerande fordon per dygn (ÅDT enligt Trafikverkets webbkarta). Utifrån bullerkartläggningen som gjorts längs Västkustvägen av Malmö stad, uppskattas bullernivåerna i östra delen av Natura 2000-området ligga runt 45-50 dB. Det finns dock viss osäkerhet i detta eftersom inga specifika mätningar har gjorts vid Natura 2000-området.

I direkt anslutning till den norra delen av Natura 2000-området finns en skjutbana tillhörande Lomma Skytteförening. Banan används främst för lerduveskytte och är vanligen öppen två eller tre dagar i veckan, mellan april och september. Enligt uppgift från banchefen skjuts årligen cirka 25 000 skott (2020). Avståndet från skjutbanan till strandängarna i Natura 2000-området är mycket kort, då skjutbanan ligger längs Natura 2000-områdets norra gräns. Bullret från denna skjutbana har fri väg in i Natura 2000-området, och innebär således en kraftig bullerpåverkan. Bullret från finkalibriga vapen är kort och snärtigt. Det är ett impulsljud och mäts med integrationstiden 35 millisekunder och anges vanligen i dBA Impuls (dBAI). Mätningar som utförts på uppdrag av Naturvårdsverket visar att bullret från ett hagelvapen ligger i spannet 110-120 dBA på (beroende på vinkel från skytten) ett avstånd av 10 meter. Bullernivåerna som når in i Natura 2000-området blir således mycket höga eftersom skjutbanan ligger kant i kant med områdesgränsen mot strandängarna.

En halv kilometer söder om Natura 2000-området finns ytterligare en skjutbana, Malmö Skyttegille. Denna skjutbana har verksamhet sju dagar i veckan, året om. En bullerberäkning för skjutbanan som gjorts med anledning av planerade bostäder vid södra Pilevallen (cirka 700-800 meter öster om skjutbanan) visar att bullernivåerna från skjutbanan på detta avstånd ligger i storleksordningen 55-65 dBAI. Bullret som når Natura 2000-områdena är med största sannolikhet högre än dessa nivåer. Detta eftersom avståndet är kortare (cirka 500 meter), men också för att terrängen är betydligt mer öppen. Banans nordliga skjutriktning medför att ljudet sprids mer i riktning mot det norrut belägna Natura 2000-området än mot de planerade bostäderna österut.

Förutom buller från trafik och skjutbanor, påverkas Natura 2000-området i nuläget av flera andra bullerkällor i närområdet. Bland dessa kan nämnas befintligt avloppsreningsverk, en avfallsanläggning och buller från båttrafik.

17.4.5 Påverkan och effekt under utläggandet

Under utläggningen av utloppsledningarna är det buller från muddring, pålning och spontningsarbete som ger högst bullernivåer. Övriga bulleralstrande aktiviteter vid utläggning av utloppsledningarna är schaktningsarbeten samt transporter. Resultat från bullerutredning visar att pålning för utloppsledningar samt slagning av spont är de dominerande bullerkällorna för utläggningen av utloppsledningarna, avseende påverkan på Natura 2000-området.

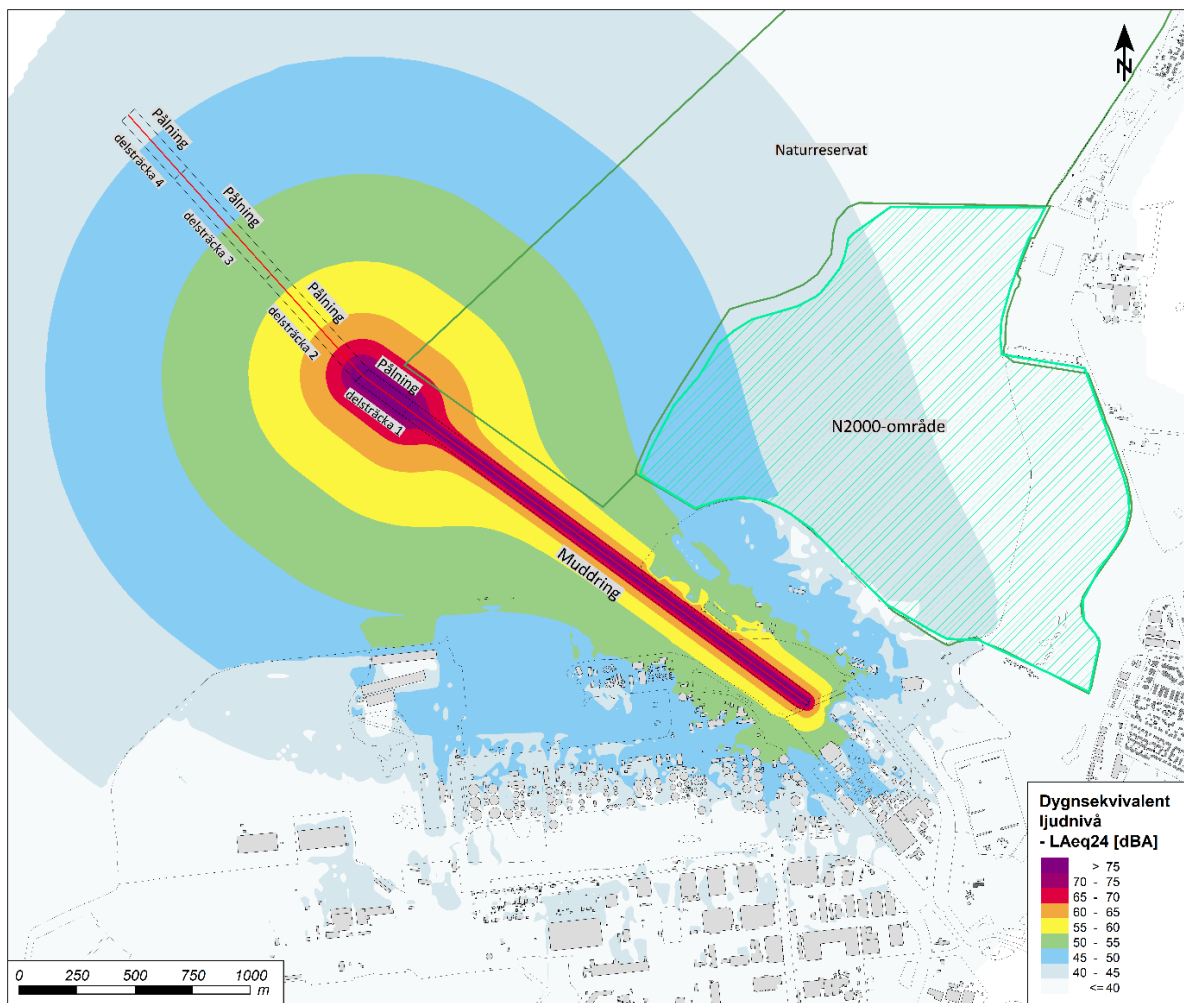
För arbetet med utloppsledningarna är mest bullrande aktiviteterna pålning och muddring, utförd av en grävmaskin placerad på pråm, se Figur 17-3.

Figur 17-3 Placering av ledningskorridor och N2000-området. Se Bilaga M4 för detaljerad beskrivning av alla delsträckor.

Ljudutbredningen för de mest bullrande arbets-momenten, worst-case, vid anläggandet av utloppsledningarna visas i Figur 17-4. Vid dessa moment sker pålning och muddring på den delsträcka av utloppsledningen som är närmast Natura 2000-området. Varaktigheten för detta moment, i närheten av Natura 2000-området, uppskattas under 1-2 månader. Bullerberäkningen visar att bullernivåerna i Natura 2000-området kommer underskrida 50 dB(A)eq och vid gränsen mot Natura 2000-området kommer som högst 48 dB(A)eq nås. Detta gäller under förutsättning att ljudeffekterna av de maskiner som kommer att specificeras i ett senare skede, inte kommer överstiga de redovisade i rapporten (Bilaga M4).

Figur 17-4 Ljudutbredning, worst-case, för pålning och muddring av utloppsledningarna vid delsträckor som passerar Natura 2000 området. Se Bilaga M4 för detaljerad beskrivning av alla delsträckor.

Under det mest bullrande momentet kommer bullernivåer mellan 45-48 dB(A)eq beröra omkring 10 procent av Natura 2000-området. Övriga delar av Natura 2000-området kommer beröras av bullernivåer som är lägre än 45 dB(A)eq. De delar som berörs av bullernivåer mellan 45-48dB(A)eq utgörs av öppet vatten, i Natura 2000-områdets västligaste del. Inga av de observationer av de utpekade Natura 2000-arterna, som rapporterats in på Artportalen under perioden 2000-2022, är rapporterade i den delen av Natura 2000-området som berörs av bullernivåer mellan 45-48 dB(A). De huvudsakliga

miljöerna för födosökande, rastning och häckning finns i den östra halvan av Natura 2000-området (Artportalen, 2023). Där finns grunda områdena med sandrevlar, som erbjuder goda möjligheter för födosök för många av områdets utpekade arter.

Det faktum att det i nuläget finns en hög grad av bullerpåverkan, från bland annat skjutbanor och högratifierade vägar, gör att fåglarna som häckar och rastar i Natura 2000-området har en tillväjning i förhållande till buller, särskilt impulsljud i form av smällar. Det finns också stöd i forskningen som visar att fåglar som är vana vid att höra oljud, i form av till exempel smällar, påverkas mindre av buller än fåglar som inte tidigare utsatts för bullerstörningar (Helldin, 2013; Cutts m.fl., 2013).

I Tabell 17-3 sammanställs en bedömning av arternas känslighet samt bedömd påverkan från ansökt verksamhet på arternas bevarandestatus i Natura 2000-området. Arter markerade med * är ej upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1 men har ändå utgjort grund för Natura 2000-utpekandet.

*Tabell 17-3 Analys av de utpekade arternas status i området enligt uppgifter på Artportalen för perioden 2000-2022. Bedömning av arternas känslighet samt bedömd påverkan från ansökt verksamhet på arternas bevarandestatus i Natura 2000-området. Arter markerade med * är ej upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1 men har ändå utgjort grund för Natura 2000-utpekandet.*

Art	Status Artportalen 2000-2022	Huvudsaklig observationsplats Artportalen 2000-2022	Känslighet för störningar enligt genomgång av litteratur (Naturvårdsverket rapport 5351 m.fl.)	Bedömd påverkan på artens bevarandestatus från ansökt verksamhet
Backsvala* (VU)	Observeras i stort sett årligen maj-aug. Flest observationer de senaste två åren.	Strandängarna.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till häckningsplatser och födosöksmiljöer.
Blåhake	Endast en observation (okt 2003)	Strandängarna.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms inte använda området i sådan utsträckning att bevarandestatus kan påverkas. Möjliga rastplatser är också alltför långt från bullerkällan för att påverkas.
Blå kärrhök (NT)	Ses årligen, främst på höststräck, men även som övervintrare.	Strandängarna.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till rastplatser.
Brun kärrhök	Häcker i stort sett årligen	Strandängarna.	Bobesök (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till häckningsplatser och födosöksmiljöer.

Art	Status Artportalen 2000-2022	Huvudsaklig observationsplats Artportalen 2000-2022	Känslighet för störningar enligt genomgång av litteratur (Naturvårdsverket rapport 5351 m.fl.)	Bedömd påverkan på artens bevarandestatus från ansökt verksamhet
Ejder* (EN)	Främst på vårsträcket men även häckare på sommaren. Ökande antal observationer de senaste tre åren.	Inre delarna av bukten.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till häckningsplatser och födosöksmiljöer.
Fiskgjuse	Rastar och födosöker, främst maj-aug. I stort sett årligen.	Strandängarna.	Skogsbruk, båttrafik, friluftsliv (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till rastplatser och födosöksmiljöer.
Fisktärna	April-aug. Ökande antal observationer de senaste tre åren med >10 häckande par.	Strandängarna och inre delarna av bukten.	Terrängkörning, friluftsliv (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till häckningsplatser och födosöksmiljöer.
Gulärta*	April-sept. Häckande och rastande. Ökande antal observationer de senaste tre åren.	Strandängarna.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till häckningsplatser, födosöksmiljöer och rastplatser.
Havsörn (NT)	Rastande och övervintrande. Aug-mars. Ökande antal observationer de senaste fem åren	Strandängarna och inre delarna av bukten.	Skogsbruk, bilvägar, båttrafik, friluftsliv (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till rastplatser och födosöksmiljöer.
Kentsk tärna (NT)	April-sept. Ses årligen som rastande och sträckande.	Strandängarna och inre delarna av bukten.	Friluftsliv (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till häckningsplatser, födosöksmiljöer och rastplatser.
Myrspov (VU)	Mars-maj och juli-sept. Vanligen runt 60 rastande ind/år.	Strandängarna och inre delarna av bukten.	Friluftsliv, jakt (Naturvårdsverket, 2004). Beskrivs som relativt störningstålig mot buller och andra störningar (Cutts m.fl., 2013).	Bedöms ej påverkas pga. relativt okänslig mot störningar och alltför stort avstånd från bullerkälla till rastplatser och födosöksmiljöer.
Ortolansparv (CR)	1 obs (sept 2003)	Strandängarna.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms inte använda området i sådan utsträckning att bevarandestatus kan påverkas. Möjliga rastplatser är också alltför långt från bullerkällan för att påverkas.

Art	Status Artportalen 2000-2022	Huvudsaklig observationsplats Artportalen 2000-2022	Känslighet för störningar enligt genomgång av litteratur (Naturvårdsverket rapport 5351 m.fl.)	Bedömd påverkan på artens bevarandestatus från ansökt verksamhet
Rödstrupig piplärka* (VU)	Observerad vid fem tillfällen 2000-2023	Strandängarna.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms inte använda området i sådan utsträckning att bevarandestatus kan påverkas. Möjliga rastplatser är också alltför långt från bullerkällan för att påverkas.
Salskrake	Nov-mars. Nedåtgående trend i antal observationer sedan 2007. Något tiotal individer per år senaste fem åren.	Inre delarna av bukten.	Båttrafik, friluftsliv (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till rastplatser och födosöksmiljöer.
Skräntärna (NT)	April-sept. Många observationer, främst rastande, de senaste tre åren.	Strandängarna och inre delarna av bukten.	Båttrafik, friluftsliv (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till häckningsplatser, födosöksmiljöer och rastplatser.
Skärfläcka	Mars-augusti. Häckande och rastande. Ökande antal observationer de senaste 10-15 åren.	Strandängarna och inre delarna av bukten.	Friluftsliv (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till häckningsplatser, födosöksmiljöer och rastplatser.
Småsnäppa*	Rastande juli- sept. Inga observationer 2011-2020. 20-30 individer 2021 och 2022.	Strandängarna.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till födosöksmiljöer och rastplatser.
Småtärna (NT)	April-juli. Rastande och häckande. Många obs senaste två åren.	Strandängarna och inre delarna av bukten.	Terrängkörning, båttrafik, friluftsliv (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till häckningsplatser, födosöksmiljöer och rastplatser.
Stenfalk (NT)	Rastar och övervintrar. Några individer årligen. Jämn utveckling 2000- 2022.	Strandängarna.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till födosöksmiljöer och rastplatser.

Art	Status Artportalen 2000-2022	Huvudsaklig observationsplats Artportalen 2000-2022	Känslighet för störningar enligt genomgång av litteratur (Naturvårdsverket rapport 5351 m.fl.)	Bedömd påverkan på artens bevarandestatus från ansökt verksamhet
Svarttärna (VU)	Rastande maj-juni. Oregelbundet observerad mellan åren, vanligen 5-10 ind. Många obs senaste två åren.	Strandängarna.	Friluftsliv (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till födosökmiljöer och rastplatser.
Sydlig kärrsnäppa (CR)	Inga obs på Artportalen.	Inga obs på Artportalen.	Konstruktionsarbete, järnväg, friluftsliv, jakt (Naturvårdsverket, 2004). Beskrivs som orädd och tolerant mot buller och andra störningar (Cutts m.fl., 2013).	Bedöms inte använda området i sådan utsträckning att bevarandestatus kan påverkas. Möjliga rastplatser är också alltför långt från bullerkällan för att påverkas. Arten anses vara tolerant mot störningar.
Vitkindad gås	Hela året. Mest frekvent observerad av alla utpekade arter. Ökande antal obs senaste fem åren.	Strandängarna och inre delarna av bukten.	Vindkraftverk, kraftledningar, flyg, bilvägar (Naturvårdsverket, 2004)	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till födosökmiljöer och rastplatser. Arten har också kraftigt ökande populationsutveckling.
Årta* (EN)	Mars-maj. Endast rastande individer senaste 10 åren. Vanligen 1-3 ind.	Strandängarna och inre delarna av bukten.	Artspecifika uppgifter har ej hittats.	Bedöms ej påverkas pga. alltför stort avstånd från bullerkälla till födosökmiljöer och rastplatser.

17.4.6 Påverkan och effekt under driftskedet

I driftskedet ger utloppsledningarna inte upphov till något buller och därmed inte heller någon påverkan på de utpekade arternas bevarandestatus inom Natura 2000-området.

17.5 Behov av skyddsåtgärder för Natura 2000-områden

- Muddringsarbeten utförs så att grumlingen håller sig under det fastställda villkoret. Vid risk för överskridande av villkoret begränsas muddringen så att kraven kan innehållas. Tillsynsmyndigheten informeras om villkoret överskrids.
- Skyddsåtgärder med avseende på buller beskrivs i avsnitt 12.4.

17.6 Samlad konsekvensbedömning

17.6.1 Nollalternativ

I nollalternativet sker inga arbeten inom vattenområdet varvid Natura 2000-områdena inte utsätts för bullerpåverkan utöver dagens förhållanden.

17.6.2 Ansökt verksamhet

För Lommabuktens två Natura 2000-områden medför en flyttad utsläppspunkt och därmed nya utloppsledningarna och förbättrad rening av avloppsvattnet förbättrade förutsättningar att uppnå gynnsam bevarandestatus. Även de kriterier avseende vattenkvalitet som omnämns som viktiga för Natura 2000-områdena gynnas.

Den främsta risken för påverkan på naturtyper föreligger i samband med muddringsarbeten. Sedimentspridningsmodelleringen visar dock på liten risk för negativ påverkan på marina naturtyper som följd av sedimentpålagring eller sedimentkoncentration i Natura 2000-området. Känsliga marina miljöer, som till exempel ålgräsängar, bedöms inte påverkas av sedimentspridningen.

Natura 2000-området är i nuläget kraftigt påverkat av buller. Bullerkällor utgörs bland annat av två närliggande skjutbanor samt flera stora vägar i närområdet. Forskningen visar att många fågelarter anpassar sig till buller och därför kan häcka i miljöer påverkade av buller. Fåglar som är tillvanda vid buller reagerar inte negativt på tillkommande buller på det sätt som fåglar som inte är vana vid buller tenderar att göra. Fåglars förmåga att tillvänjas till buller innebär att kumulativa effekter från buller troligtvis inte är något betydande problem.

Buller från utläggningen av utloppsledningarna bedöms inte medföra sådana bullernivåer att det medför någon negativ påverkan på Natura 2000-områdets fågelarter, se Tabell 17-3. Ansökt verksamhet bedöms inte påverka Natura 2000-områdena på ett betydande sätt.

Referenser

Carlström Julia, Carlén Ida. 2016. Skyddsvärda områden för tumlare i svenska vatten, AquaBiota Report 2016:04 https://www.aquabiota.se/wp-content/uploads/abwr_report2016-04_skyddsvarda_omraden_for_tumlare_i_svenska_vatten.pdf.

Institute of Estuarine and Coastal Studies, University of Hull. 2013. Samarbetsprojekt som är delfinansierat av EU och kallas Waterbird Disturbance Mitigation & Toolkit (Cutts m. fl. 2013).

DHI. 2021. Recipientutredning Lommabukten, underlag inför ansökan om nytt miljötillstånd för Sjölunda avloppsreningsverk.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi), Bilaga 1, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32008L0056>.

Fiskeriverket. Områden av riksintresse för yrkesfisket, Finfo 2006:1 https://www.havochvatten.se/download/18.64f5b3211343cffddb2800018433/1348912833638/finfo2006_1.pdf

Fredrik Lundgren. 2023. Påverkan på marin flora och fauna av sedimentspridning vid muddring Niras.

Fredrik Lundgren. 2022. Kunskapsinventering i havsområdet omkring planerad utloppsledning för Sjölunda ARV. Niras 230530 Geo Subsurface expertise, Malmö. Källby-Sjölunda, Wastewater tunnel – outlet to Öresund, Geotechnical and hydrogeological Investigations, Factual Report, Geo job Ni. 204685, Report 3, Revision 1.

Havs- och vattenmyndighetens underlag. 2023b. Projekt Fysisk störning.

Helldin. 2013. Trafikbuller i värdefulla naturmiljöer II – slutrapport.

Krupinski Nadine. 2021. PM Sjölunda muddringsprover, bedömning enligt miljökvalitetsnormer för sediment och riktvärden, WSP.

Lindgren Håkan, Striberger Johan (SWECO). 2022. Teknisk beskrivning undersökning av havsbotten, undersökningsmetodik. Underlag för tillståndsansökan enligt kontinentalsockellagen.

Länsstyrelsen i Skåne. 2005 och 2019. Bevarandeplan för Natura 2000-området Lommaområdet (SPA) SE0430173 i Burlöv och Lommas kommuner, Skåne.

Länsstyrelsen Skåne. 2022. Underlag och förslag till beslut om nya SPA-områden enligt EU:s fågeldirektiv.

Länsstyrelsen i Skåne län, Riksintresset Malmö Hamn, Rapportserien Skåne i utveckling 2011:6. https://bransch.trafikverket.se/contentassets/971f8b2d479e4f4a82c054e6bfa4a3fc/sjofart/rapport_malmo_komp.pdf

Moksnes P-O, Gipperth L, Eriander L, Laas K, Cole S, Infantes E. 2016. Förvaltning och restaurering av ålgräs i Sverige – Ekologisk, juridisk och ekonomisk bakgrund. Havs och Vattenmyndigheten, Rapport nummer 2016:8.

Naturvårdsverket. 2009. Miljöeffekter vid muddring och dumpning. Rapport 5999

Naturvårdsverket. 2004. *Effekter av störningar på fåglar - en kunskapssammanställning för bedömning av inverkan på Natura 2000-objekt och andra områden* (rapport 5351).

Naturvårdsverket. 2022. Metadatakatalog för naturtyper Natura 2000 områden.

Nordic Maritime Group. 2022. Sjölunda avloppsledning – Marinarkeologisk utredning inför sjöförläggning av avloppsledning i Öresund, Malmö Stad, Länsstyrelsens dnr: 431-44469-2021.

Riksantikvarieämbetet. 2022. Marinarkeologiska lämningar.

SMHI Vattenwebb, 2022 och 2023

Sveriges Fiskares PO (SFPO). 2022. Uppgift lämnad; även ett lönsamt fiske bedrivs efter kvabbso i området under perioden februari-april.)

Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). 2021. Effekter av grumling och sedimentation på fauna i strömmande vatten – En litteratursammanställning, Vattenbruksinstitutionen, Rapport 31, Umeå.

Sweco. 2022. Bilaga 11 Alternativutredning. Systemhandling Utloppslednings Sjölunda.

Sweco. 2023. Strömningpåverkan. Systemhandling Utloppslednings Sjölunda.

VA SYD. 2018. Sammanställning Data Sjölunda utloppsledningar.

Vatteninformationssystem Sverige (VISS). 2023. viss.lansstyrelsen.se

Öresunds Vattenvårdsförbund. 2020. Undersökningar i Öresund 2019. Ålgräs. ÖVF Rapport 2020:5, Niras Sweden AB.

Om avloppsreningsystemet MAXIMA

VA SYD planerar ett nytt avloppsreningsystem som möter behovet av utbyggnad och modernisering i kommunerna Burlöv, Lomma, Malmö och Svedala. En gemensam lösning som värnar våra vattenmiljöer och möjliggör växande städer.

Avloppsreningsystemet MAXIMA omfattar i dagsläget ett nytt Sjölunda avloppsreningsverk i Malmö med nya utloppsledningar i Öresund, en ny stor pumpstation vid Sjölunda avloppsreningsverk, en avloppstunnel under Malmö samt överföringsledningar och pumpstationer för att ansluta berörda kommuner till Sjölunda avloppsreningsverk. Ansökan om tillstånd enligt kontinentalsockellagen omfattar utläggning av utloppsledningar.

Läs mer på vår webbsida: maxima.vasyd.se

BILAGA M2, SEDIMENTSPRIDNINGSMODELL

MAXIMA
Projekt Tillstånd
Tillståndshandling
Kontinentalsockellagen

2023-07-06

Slutversion

8178 Tillståndshandling Sedimentspridningsmodell utg 2.0
Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M2-001
Utgåva: 2.0

Titel: Bilaga M2, Sedimentspridningsmodell

Status: Slutversion

Kontaktperson: Lena Hellberg, VA SYD

Dokumenttyp: Rapport

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M2-001

Upprättad av: Sweco Sverige AB

Författare: Gunnar Österlund

Datum: 2022-03-11

Reviderad av: Sweco Sverige AB

Författare: Gunnar Österlund

Utgåva: 2.0

Datum: 2023-07-06

Revisionshistorik i tabell

Datum	Utgåva	Orsak till revidering	Utfört av
2023-07-06	2.0	Slutlig handling KSL. Justerat försättsblad. Oförändrat innehåll.	Gunnar Österlund, Sweco Sverige AB
2023-05-30	2.0	Slutlig handling ny omfattning	Gunnar Österlund, Sweco Sverige AB
2022-03-11	1.0	Slutlig handling inklusive tunnel från Lund	Gunnar Österlund, Sweco Sverige AB

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	5
2	Inledning och syfte.....	6
3	Bakgrund.....	6
3.1	Områdesbeskrivning.....	6
3.2	Tidigare studier.....	8
3.2.1	Tidigare projekt	8
4	Sediment och muddring	8
4.1	Muddringsområden.....	8
4.2	Sedimentprover.....	9
4.3	Sedimentspill	10
5	Avgränsningar	12
6	Modelleringsmetodik.....	13
6.1	Programvara	13
6.2	Områdesbeskrivning.....	13
6.3	Modellområde, batymetri och beräkningsnät	13
6.4	Simulerade förhållanden	13
6.4.1	Vattenstånd	14
6.4.2	Vind.....	16
6.4.3	Vattendrag.....	18
7	Resultat.....	19
7.1	Kalibrering och validering.....	19
7.1.1	Kalibrering	19
7.1.2	Validering.....	21
7.2	Övergripande modellresultat	24
7.3	Modellresultat, Vinter	26
7.3.1	Sedimentpålagring.....	26
7.3.2	Sedimentkoncentration.....	27
7.4	Modellresultat, Sommar	35
7.4.1	Sedimentpålagring.....	35
7.4.2	Sedimentkoncentration.....	35
7.5	Sammanfattande resultat.....	43
8	Diskussion	44
8.1	Resultatdiskussion	44

8.2	Metoddiskussion	45
9	Slutsats.....	46
10	Referenser	47
11	Bilaga 1 - Vinterförhållanden	48
12	Bilaga 2 - Sommarförhållanden	54

Förteckning över bilagor

Bilaga 1) Vinterförhållanden

Bilaga 2) Sommarförhållanden

1 Sammanfattning

För att utreda påverkan från sedimentspill som genereras vid muddring för anläggande av två nya utloppsledningar från Sjölunda avloppsreningsverk har en hydrodynamisk modell använts. Utifrån bland annat uppmätta sedimentegenskaper i muddringsområdet har ett sedimentspill uppskattats. Sedimentspillet simulerades sedan i den hydrodynamiska modellen och resultaten från denna användes vidare för att uppskatta vilka sedimentkoncentrationer som kan förväntas uppstå samt mäktigheten av det sedimenterade materialet.

Modellresultaten visar en sedimentpålagring överskridande 50 mm i direkt anslutning till muddringsområdet samt, för vinterscenariot, även inne i Oljehamnen. Vidare visar modellresultaten ingen pålagring överskridande 5 mm i naturreservaten och ingen pålagring överskridande 0,5 mm i de närliggande Natura 2000 områdena. Sedimentkoncentrationerna varierar kraftigt över tid på grund av den mycket dynamiska strömningssituation som råder i Öresund. Vid gränsen till Natura 2000 området visar modellresultaten att sedimentkoncentrationen uppgår till cirka 90 mg/l under en kort period av sommarsimuleringen. För vintersimuleringen är motsvarande sedimentkoncentration cirka 70 mg/l. Längre in i Natura 2000 området sjunker sedimentkoncentrationerna.

Modellresultaten visar att sedimentkoncentrationerna blir något högre i vattenmassan under den simulerande sommarperioden relativt vinterperioden. Sedimentets egenskaper samt muddringsförfarandet bedöms dock ha större inverkan på sedimentspridningen.

2 Inledning och syfte

VA SYD är ett politiskt styrt kommunalförbund som med fem medlemskommuner och över en halv miljon kunder är en av Sveriges största VA- och avfallsorganisationer.

Avloppsreningsystemet MAXIMA är VA SYDs satsning på en ny regional infrastruktur för avloppsrening i medlemskommunerna Burlöv, Lomma och Malmö samt Svedala som VA SYD samtidigt erbjuder att bli medlem. Det är en av regionens största infrastruktuursatsningar i närtid och en viktig förutsättning för att tillväxtregionen Sydvästra Skåne ska kunna fortsätta växa. Med en gemensam lösning möter VA SYD behovet av utbyggnad och modernisering av avloppsreningen i kommunerna, värnar närliggande vattenmiljöer och möjliggör växande städer.

De delar av avloppsreningsystemet MAXIMA som ingår i tillståndsansökan är ett nytt Sjölunda avloppsreningsverk i Malmös utkant intill Öresund med nya utloppsledning i Öresund, en ny stor pumpstation vid Sjölunda avloppsreningsverk och en avloppstunnel under Malmö. Överföringsledningar och nödvändiga pumpstationer för att ansluta berörda kommuner är en del av MAXIMA men ingår inte i tillståndsansökan.

Två nya utloppsledningar från Sjölunda avloppsreningsverk i Malmö planeras att anläggas. Ledningarna planeras vara upp till 4 km långa varav de cirka 2 kilometrarna närmast Sjölunda planeras att läggas i muddrad ränna. Utöver den muddrade rännan kommer även viss muddring behöva utföras för grundläggning av utsläppsanordningen längst ut i ledningskorridoren. I samband med muddring kommer sediment spillas, vilket kan medföra konsekvenser för naturvärden i området, både när suspenderat sediment orsakar grumling i vattnet samt när sedimenten sjunker ned och täcker befintlig botten med ett sedimentlager av viss tjocklek. För att utreda hur det spillda sedimentet sprids används en hydrodynamisk modell över området. Modellen baseras på data för havsbottens batymetri, vattennivåer, strömmar och vind (riktning och hastighet).

Föreliggande rapport beskriver den använda hydrodynamiska modellen, de scenarier som har simulerats samt redovisar resultat från simuleringarna.

3 Bakgrund

3.1 Områdesbeskrivning

Öresund utgör, tillsammans med Lilla och Stora Bält, förbindelsen mellan Östersjön och Kattegatt. Sjölunda avloppsreningsverk ligger i Malmö, i södra delen av Öresund. I norra delen är sundet relativt djupt, se Figur 3-1. I höjd med Oskarsgrundet, i den södra delen av sundet, finns ett grundområde som kallas Limhamnströskeln. Tröskeln utgör ett kraftigt strömningsmotstånd och präglar hela sundets hydrodynamik.

Figur 3-1. Översiktskarta över modellområdet med Inkluderade vattendrag, SMHI:s mätstationer, utredningsområdet samt muddringskorridoren markerade.

3.2 Tidigare studier

Strömmarna genom Öresund är relativt starka vilket leder till en snabb omsättning av vattenmassan. Medelströmbilden i Öresund visar en nordgående ström i ytan och ner till 10–15 m djup. Under det lagret strömmar vattenmassor som består av yt- och djupvatten från Kattegatt söderut (SMHI, 2009). Denna djupgående bottenström tvingas vid Limhamntröskeln delvis upp och blandas in med det nordgående, lättare och mer bräckta ytvattnet från södra Östersjön. Under ungefär 60 % av tiden är ytströmmen norrgående och i resten av tiden sydgående eller stillastående, medan bottenströmmen under cirka 70 % av tiden är sydgående (University of Copenhagen, 1999). Till följd av blandningen av det bräckta vattnet från södra Östersjön och vattnet från Kattegatt, ökar salthalten genom Öresund från söder till norr.

Ytvattenflödet styrs av vattenståndsskillnaden mellan sydvästra Östersjön och södra Kattegatt och kan variera på en tidsskala från timmar till veckor och det är inte ovanligt att strömhastigheterna i sundet överstiger 1 m/s. Höga strömhastigheter i kombination med sundets geometri medför ofta storskaliga strömvirvlar i bland annat Lomma- och Lundåkrabukten (SMHI, 2009).

Salinitetskillnaden mellan Östersjövattnet och vattnet från Kattegatt ger en densitetskillnad som leder till skiktning av vattnet i Öresund. Den förhärskande skiktningen i Öresund består av ett sötare ytskikt av bräckt östersjövatten ner till 10–15 m djup med en salthalt på 8–15 psu. Under det kommer först ett lager som består av ytvatten från Kattegatt med en salthalt på 15–30 psu. Allra djupast återfinns saltare vatten från Kattegatts djupområden med en salthalt på 30–34 psu. Precis som strömningsmönstret varierar saliniteten kraftigt på en tidsskala från timmar till veckor (SMHI, 2009).

I samband med byggandet av Öresundsbron undersöktes de naturliga grumlingsförhållandena i Öresund. Mätningar av turbiditeten i Öresund visade att denna under vintern beror främst på meteorologiska förhållanden och under sommaren beror mer på biologiska faktorer. Mätningarna visade också att grumligheten under stormiga perioder lokalt kan uppgå till 40 mg/l. Under mer vanligt förekommande, lugnare perioder uppges grumligheten i Öresund ligga i spannet 0–2 mg/l (Valeur & Jensen, 2001).

3.2.1 Tidigare projekt

Sweco har inom ramen för tidigare uppdrag byggt upp en hydrodynamisk modell över Öresund. Denna modell har senare använts i ett flertal projekt, efter anpassning efter de uppdragsspecifika förutsättningarna (Sweco 2016, Sweco 2017, Sweco 2018 & Sweco 2019). Den har bland annat använts i uppdrag som avhandlade en utfyllnad i Norra Hamnen i Malmö (Sweco, 2019).

4 Sediment och muddring

Det spillda sedimentets egenskaper samt muddringsmetod har stor inverkan på sedimentets spridning. Följande avsnitt avhandlar detta.

4.1 Muddringsområden

Muddring kommer att ske i två huvudsakliga muddringsområden, se Figur 4-1. Det inre muddringsområdet utgörs av en cirka 25 meter bred muddringskorridor. Korridoren löper från Sjölundas avloppsreningsverk och ut till cirka 6 meters vattendjup, vilket motsvarar en sträcka på cirka 2 km. Det yttre muddringsområdet återfinns vid utloppsledningarnas slut, där en mindre volym

sediment också kommer behöva muddras. Utöver detta kommer troligtvis viss muddring för lokal avjämning av utloppsledningarnas underlag att krävas. På grund av den marginella muddringsvolymen bedöms att denna muddring, i förhållande till den i de två ovan beskrivna muddringsområdena, är mycket liten och effekten av detta har därför bedömts försumbara. Modellresultaten kan dock användas för att göra kvalitativa bedömningar av sedimentspill från muddring även utanför de huvudsakliga muddringsområdena.

Muddringen antas utföras med riktning utifrån och in mot Sjölunda avloppsreningsverk. Modellsimuleringarna startar därmed med muddring i det yttre muddringsområdet och när detta är färdigt påbörjas muddringen i den inre korridoren. Riktningen som muddringen utförs i bedöms inte ha någon betydelse för modellresultaten. Muddringen antas utföras med Backhoe Dredger.

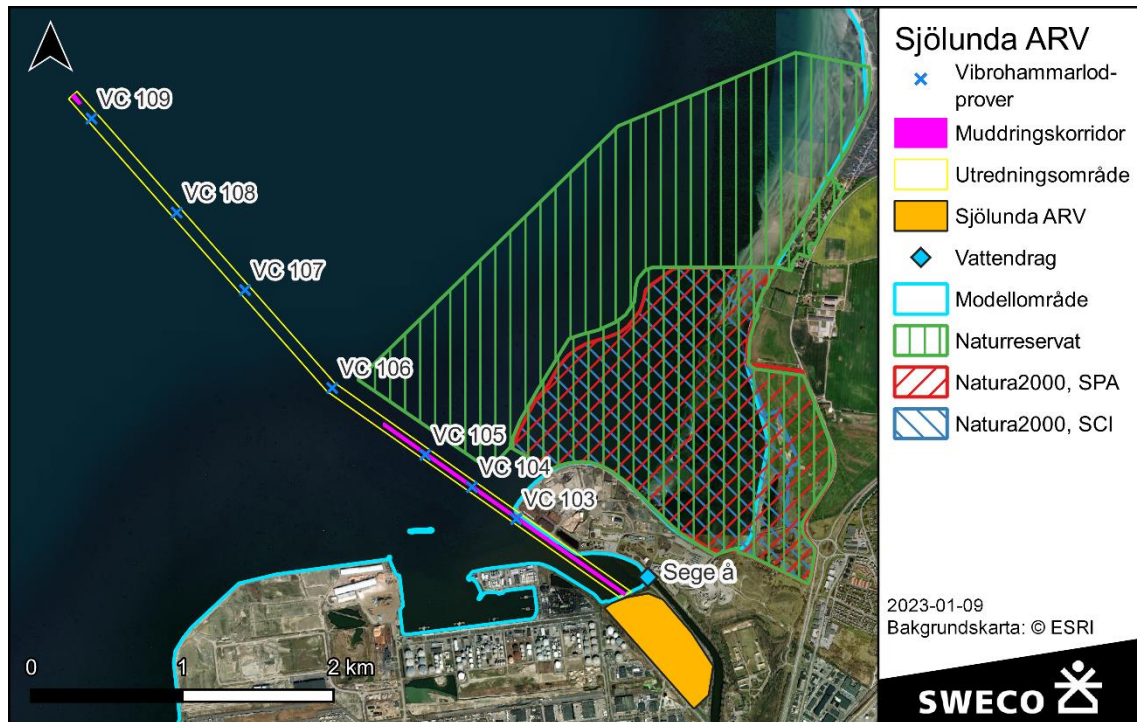
De cirka 300 m närmast Sjölunda ARV av den inre muddringskorridoren planeras att utföras från land, via en temporär vägbank med hjälp av Backhoe Dredger, detta beskrivs i större detalj i avsnitt 5.

4.2 Sedimentprover

I Figur 4-1 visas en karta med bland annat muddringsområdena, Natura 2000 områden, naturreservat samt placeringen av tagna vibrohammarlodprover markerade. Även de två olika muddringsområdena finns markerade. De geologiska förutsättningarna i de två olika muddringsområdena är olika vilket leder till att olika sedimentsammansättning behöver användas för modellsimuleringarna i de olika muddringsområdena.

Ett flertal vibrocore-prover har tagits i undersökningsområdet. Ett av dem har tagits nära det yttre muddringsområdet, VC 109. Tre av dem har tagits i det inre muddringsområdet; VC 103, VC 104 och VC 105, se Figur 4-1.

Figur 4-1. Orienteringskarta med Sjölunda ARV, muddringskorridoren, Sege ås mynning, skyddad natur, vibrohammarlodprover samt muddringsområden markerade.

4.3 Sedimentspill

Vid muddring uppstår spill, främst vid schaktning samt när skopan bryter vattenytan varvid finkornigt material når omgivningen. Det finns många olika muddringsmetoder, dessa genererar olika mängd spill. Erfarenheter från muddring i olika projekt i Öresund visar att sedimentspillet generellt uppgår till cirka 5%.

I föreliggande projekt antas att traditionell Backhoe dredger (mekanisk muddring) kommer att användas. Spill har definierats vara allt sediment som blir suspenderat och som därmed lämnar mudderverkets skopa vid muddring. Muddringshastigheten ansätts till 105 t/m³/h (teoretisk fast volym) och med en erforderlig muddringsvolym om 195 000 t/m³ innebär detta en total muddringstid om cirka 77 dygn vid muddring 24 timmar om dygnet, utan uppehåll. Detta har antagits gälla då det är konservativt ur sedimentkoncentrationssynpunkt, eftersom vid uppehåll i muddringsarbetet hinner sedimentpartiklar sjunka till botten och därmed inte ha någon grumlande effekt.

Sedimentspillet antas i modellen ske på tre nivåer i vattenpelaren; 1 meter ovanför botten, mitt i vattenpelaren och i ytan. 40% av spillet antas ske närmast botten och 30% mitt i vattenpelaren respektive vid ytan.

I Tabell 4-1 och Tabell 4-2 visas sedimentegenskaper samt utsläppshalter av sediment. Det spillda sedimentet har antagits ha en kompakt densitet om 2650 kg/m³ samt en genomsnittlig porvolym om 30%.

Tabell 4-1. Sedimentegenskaper för det sediment som har använts i det inre muddringsområdet.

Kornstorlek	Andel	Diameter [mm]	Sjunkhastighet [mm/s]	Utsläppshalt, botten [g/l]	Utsläppshalt, mitt [g/l]	Utsläppshalt, yta [g/l]
grovlera	13%	0,001	0,001	1,41	1,06	1,06
finsilt	10%	0,004	0,014	1,05	0,79	0,79
mellansilt	10%	0,013	0,15	1,05	0,79	0,79
grovsilt	10%	0,04	1,4	1,05	0,79	0,79
sand	42%	0,4	60	4,54	3,41	3,41
grus	16%	13	500	1,73	1,30	1,30

Tabell 4-2. Sedimentegenskaper för det sediment som har använts i det yttre muddringsområdet.

Kornstorlek	Andel	Diameter [mm]	Sjunkhastighet [mm/s]	Utsläppshalt, botten [g/l]	Utsläppshalt, mitt [g/l]	Utsläppshalt, yta [g/l]
grovlera	46%	0,001	0,001	4,70	3,52	3,52
finsilt	15%	0,004	0,014	1,50	1,12	1,12
mellansilt	15%	0,013	0,15	1,50	1,12	1,12
grovsilt	15%	0,04	1,4	1,50	1,12	1,12
sand	6%	0,4	60	0,61	0,46	0,46
grus	4%	13	500	0,41	0,31	0,31

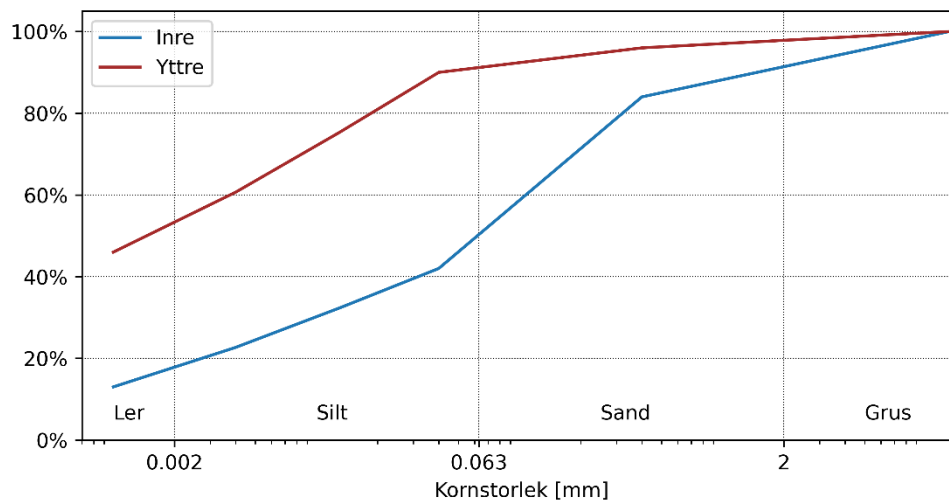
Sjunkhastigheterna i Tabell 4-1 och Tabell 4-2 är de sjunkhastigheter som modelleringsprogramvaran använder sig av och beräknas enligt:

$$w_s = \begin{cases} \frac{(s-1)gd_{50}^2}{18\nu} & \text{om } d_{50} \leq 10^{-4} \\ \frac{10\nu}{d_{50}} \left(\sqrt{1 + 0,01 \frac{(s-1)gd_{50}^3}{\nu^2}} - 1 \right) & \text{om } 10^{-4} < d_{50} \leq 10^{-3} \\ 1,1\sqrt{(s-1)gd_{50}} & \text{annars} \end{cases}$$

Där s är relativ densitet ($s = \rho_s/\rho_0$), g är tyngdaccelerationen, ν är kinematisk viskositet, ρ_s är kornens densitet och ρ_0 är vattnets densitet.

I Figur 4-2 visas antagna kornstorleksfördelningar för de två huvudsakliga muddringsområdenas sedimentsammansättning.

Figur 4-2. Kornstorleksfördelning för de två olika muddringsplatserna.

5 Avgränsningar

De delar av ledningarna som inte planeras att ligga i muddrad ränna planeras säkras fast genom pålning. Vid pålning kan troligtvis en viss lokal uppvirvling av sediment ske. Denna effekt bedöms dock vara marginell och har därför inte inkluderats i modellen.

Den tillfälliga vägbank som nämns i avsnitt 4.1 har inte inkluderats i modellen. Den förändring av bottengeometrin som vägbanken orsakar bedöms inte påverka sedimentspridningen nämnvärt då den placeras i en avgränsad vik med generell mycket låga strömhastigheter. Exkludering av vägbankens tillfälliga förändringar av vikens hydromorfologi innebär även att modellresultaten kan jämföras med tidigare modellsimuleringar av sedimentspridningen i området, som gjorts inom ramen för föreliggande projekt.

Utöver de huvudsakliga muddringsområdena kommer troligtvis viss avjämning av botten och borttagande av eventuella större stenar eller block krävas för utloppsledningarnas underlag. Sedimentspillet från detta bedöms dock vara marginellt och det har därför också exkluderats ur modellen.

Anläggandet av den temporära vägbank som nämns i avsnitt 4.1 har inte inkluderats i sedimentspridningsmodellen. Vägbanken planeras att konstrueras genom att en geotextil läggs ut på botten på vilken friktionsmaterial placeras. Eftersom vägbanken planeras att konstrueras av friktionsmaterial med endast liten andel finmaterial bedöms att spridningen av sediment kommer att vara mycket begränsad och lokal. Detsamma gäller borttagande av den tillfälliga vägbanken. När materialet är bortplockat tas geotextilen likaså bort och därmed förväntas inget av det utplacerade materialet finnas kvar på botten.

6 Modelleringsmetodik

6.1 Programvara

För att utreda hur stor påverkan på omgivningen anläggandet av den nya utloppsledningen kan ha, har en tredimensionell hydrodynamisk modell upprättats i programvaran TELEMAC 3D. Modellen beräknar utifrån indata strömmar, temperatur, salthalt och koncentrationer av ämnen i en vattenmassa. En tredimensionell modell kan, till skillnad från en tvådimensionell, ta hänsyn till skiktning av vattenmassan och vertikala strömmar. För att även behandla spridning och sedimentation av sediment kopplas en sedimenttransportmodell på den hydrodynamiska modellen. I TELEMAC-systemet finns sedimentmodulen GAIA, vilken har använts i detta projekt.

Den upprättade modellen är baserad på en tidigare upprättad modell över Öresund. Den befintliga modellen har anpassats efter de uppdragsspecifika förutsättningarna.

6.2 Områdesbeskrivning

Vattenrörelserna i Öresund drivs framför allt vattenståndsskillnader mellan sundets norra och södra delar. Vattenståndsskillnaderna orsakas av storskaliga meteorologiska fenomen samt det tillskott av vatten som Östersjön får från vattendrag. Utöver vattenståndsvariationerna påverkas vattenrörelserna i Öresund också direkt av vind samt i mindre utsträckning av direkta tillflöden från vattendrag som har mynning i Öresund och även saltskillnader mellan vattnet i norra respektive södra delen av sundet.

6.3 Modellområde, batymetri och beräkningsnät

Det modellerade området innefattar Öresund, från Viken i norr till Klagshamn i söder, se Figur 3-1. Denna avgränsning är vald för att vattenståndsmätningar som SMHI utför ska kunna användas som randvillkor till modellen.

Djupförhållandena, batymetrien, i Öresund har tagits från olika källor. I den största delen av modellområdet har batymetrien erhållits genom digitalisering av sjökort. Området i direkt angränsning till muddringsområdet har mätts in med heltäckande multibeamekolodning i samband med det aktuella projektet och där högre upplöst djupdata finns tillgänglig har denna använts.

Beräkningsnätets upplösning horisontellt varierar mellan cirka 5 och 500 m där finare upplösning används nära intresseområdet samt i områden där det krävs för att beräkningsnätet ska återge de geografiska och batymetriska förutsättningarna. De grövre upplösta områdena återfinns långt från intresseområdet samt i områden med mindre variation i batymetri.

Vertikalt varierar modellens upplösning mellan 0,1 och 10 m. Den finaste upplösningen används närmst ytan då detta krävs för att korrekt återge vindinducerade vattenrörelser. En finare upplösning närmare ytan ger också möjlighet att representera eventuell skiktning mellan sötare ytvatten och saltare bottenvatten. Den grövre upplösningen används på större djup.

6.4 Simulerade förhållanden

Simuleringen har gjorts för en vinterperiod och en sommarperiod. En vinterperiod innebär generellt högre strömhastigheter. Högre strömhastigheter leder till större spridning av sediment men lägre maximala sedimentkoncentrationer eftersom det spillda sedimentet späds i en större vattenvolym. En

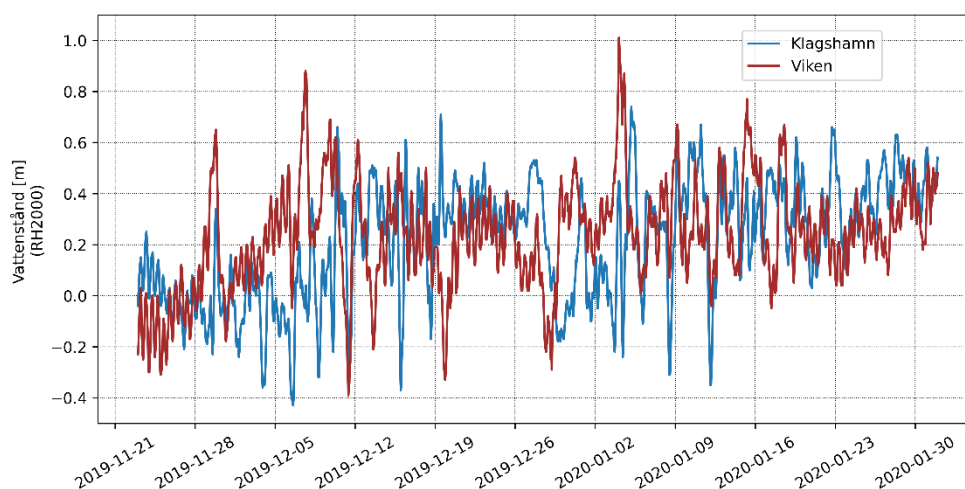
sommarperiod leder, å andra sidan, till mindre spridning men högre maximala koncentrationer närmast muddringsplatsen.

6.4.1 Vattenstånd

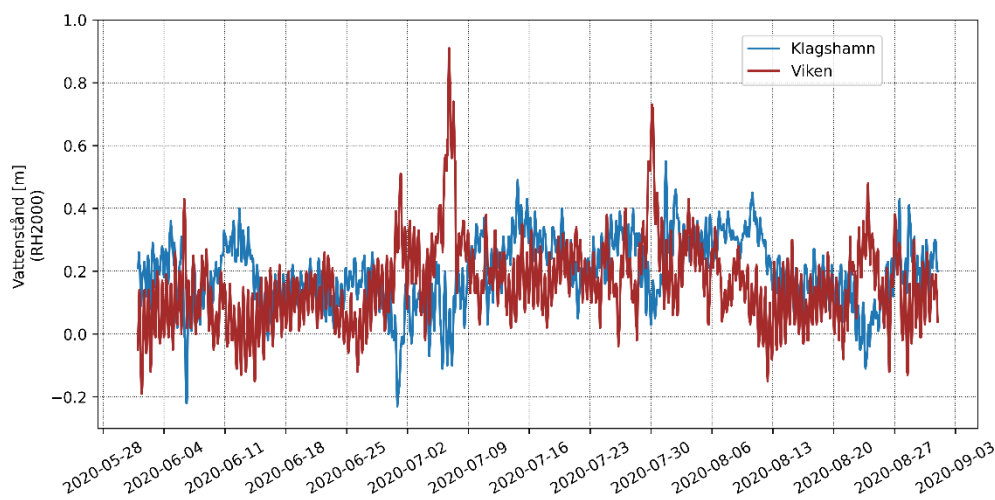
Havsvattenståndsdata som driver vattenrörelserna i modellen är hämtade från SMHI:s mätstationer *Viken* och *Klagshamn*. Figur 6-1 och Figur 6-2 visar variationen hos de två stationerna under de simulerade perioderna. Den simulerade vinterperioden startar 2019-11-23 och sträcker sig cirka 80 dygn framåt. Den simulerade sommarperioden startar 2020-06-01 och sträcker sig cirka 80 dygn framåt.

Vid jämförelse av Figur 6-1 och Figur 6-2 ses att sommarperioden (Figur 6-2) uppvisar betydligt mindre vattenståndsvariationer. Vattenståndsvariationerna i den norra respektive södra delen av sundet bedöms vara den viktigaste parametern för drivningen av vattenrörelserna i Öresund. Sommarförhållanden, med mindre variation, innebär således generellt lägre strömhastigheter.

Figur 6-1. Tidsserie över de vattenstånd som har använts i modellsimuleringarna för vinterperioden.

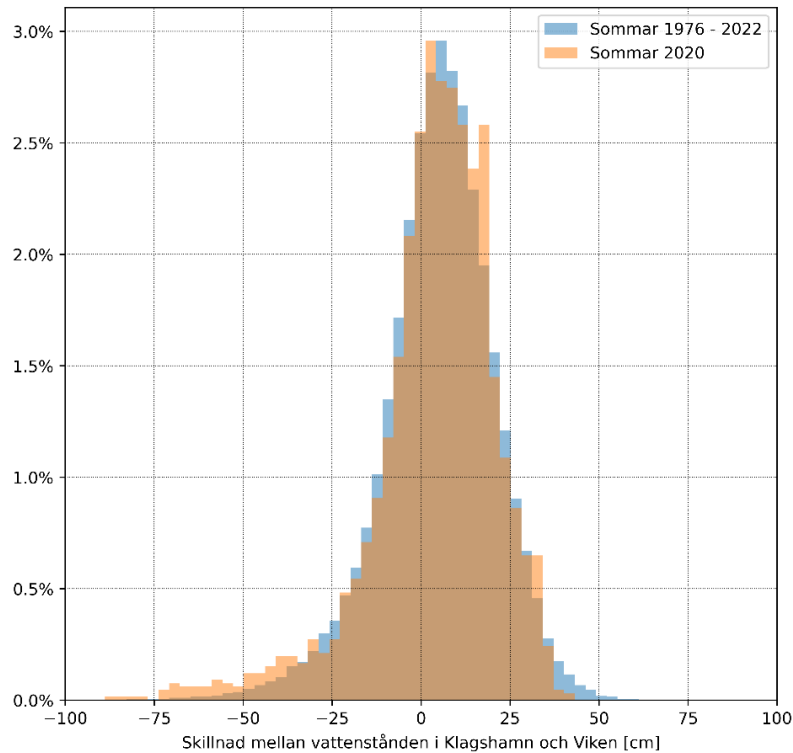

Figur 6-2. Tidsserie över de vattenstånd som har använts i modellsimuleringarna för sommarperioden.

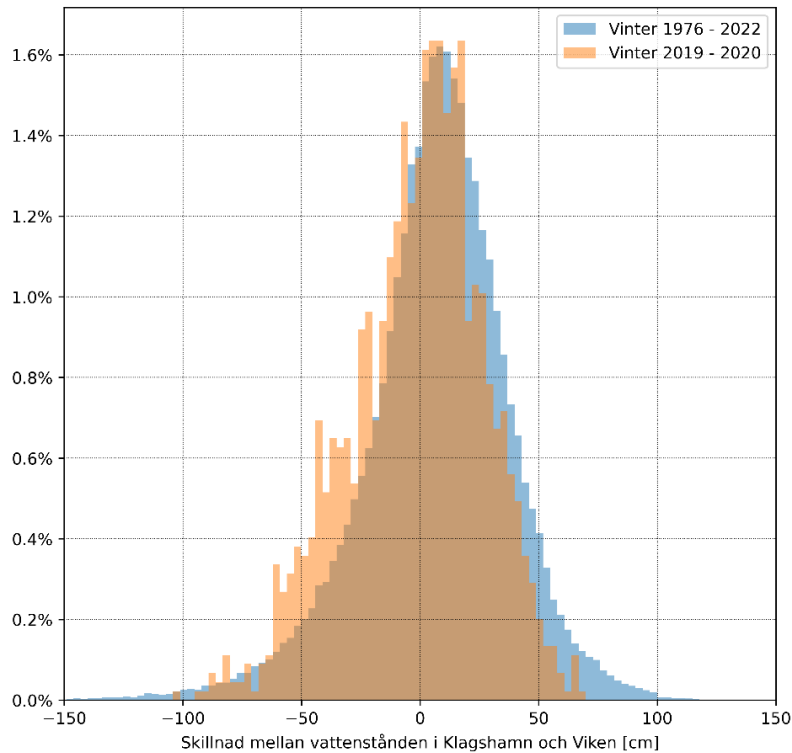
I Figur 6-3 och Figur 6-4 visas histogram över vattenståndsskillnaderna mellan norra och södra delen av Öresund. I histogrammen visar x-axeln vattenståndsskillnaden och y-axeln visar hur frekvent förekommande respektive vattenståndsskillnad är. Figur 6-3 visar att den simulerade sommarperioden är mycket representativ, då de två olika mätserierna uppvisar mycket liknande fördelning av vattenståndsskillnader.

Figur 6-3. Histogram över vattenståndsskillnaden mellan södra och norra delen av sundet vid sommarförhållanden, x axeln visar skillnaden mellan vattenståndet i Klagshamn och Viken och y axeln visar hur frekvent förekommande respektive skillnad är. Det blå området visar samtliga somrar under perioden 1976–2022 och det orange området visar den simulerade sommarperioden.

För vinterförhållanden (Figur 6-4) ses att överensstämmelsen är något sämre, dock fortfarande inom vad som bedöms vara representativt.

Figur 6-4. Histogram över vattenståndsskillnaden mellan södra och norra delen av sundet vid vinterförhållanden, x axeln visar skillnaden mellan vattenståndet i Klagshamn och Viken och y axeln visar hur frekvent förekommande respektive skillnad är. Det blå området visar samtliga vintrar under perioden 1976–2022 och det orange området visar den simulerade vinterperioden.

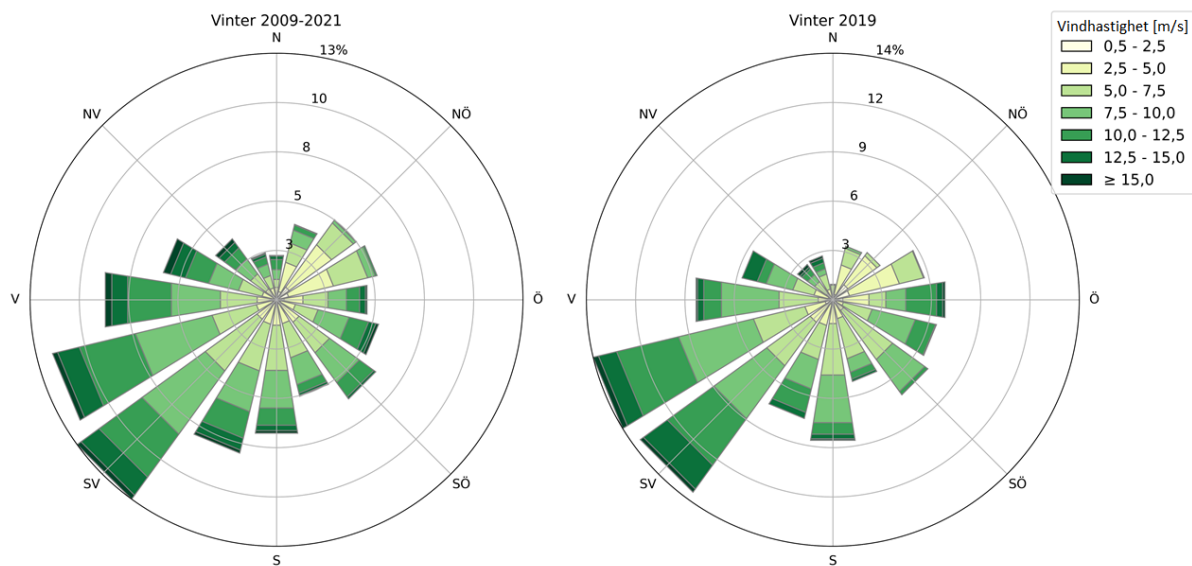
6.4.2 Vind

Tillgången på vinddata från Öresund är begränsad. SMHI har haft ett antal havsnära stationer, bland annat vid *Ven* och på *Kullen*. Samtliga har varit aktiva under korta perioder och analyser av dess data visar att varken upplösning eller kvalitet anses fullgod som indata till modellen. Övriga stationer i sundet är belägna på fastlandet och vindhastigheterna är därmed lägre än vad förhållandena är över Öresund. Vinddata har därför hämtats från SMHI:s station *Falsterbo A* (52240), trots att denna ligger utanför modellområdet. Vinddata från *Falsterbo A* bedöms dock representativ för vindarna över Öresund.

I Figur 6-5 och Figur 6-6 presenteras den vinddata som valts ut för de modellerade scenarierna som vindrosor. De enskilda staplarnas längd visar hur ofta vinden blåser med given riktning och färgen på staplarna visar vindstyrkan.

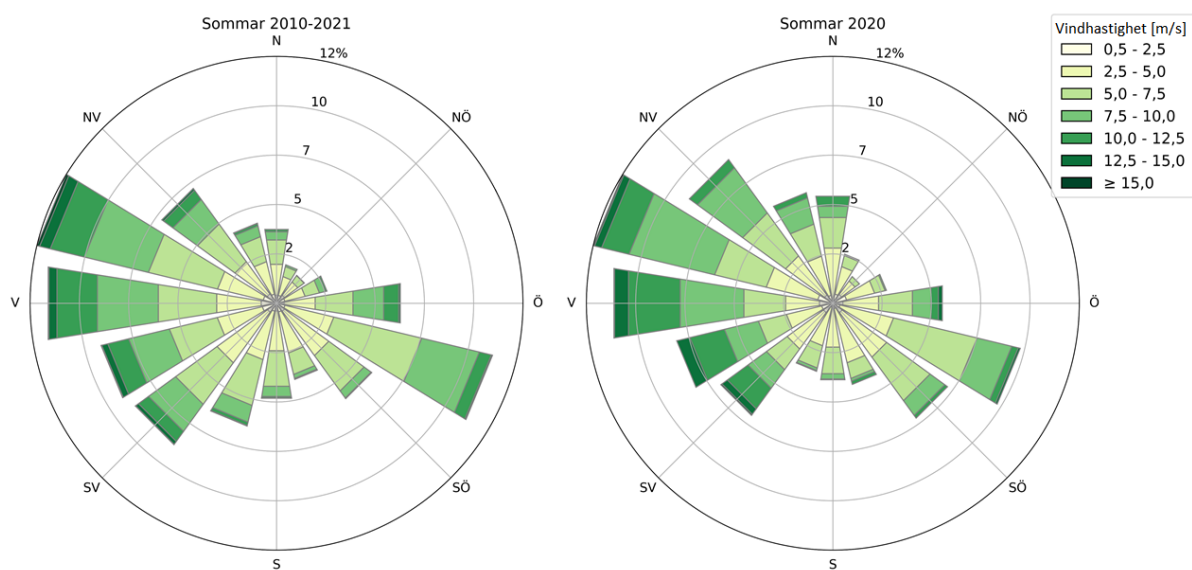
Till vänster i Figur 6-5 ses en vindros för samtliga vinterperioder i stationens mätserie och till höger ses en för den simulerade vinterperioden. Vid jämförelse av de två vindrosorna ses att de uppvisar både liknande vindriktnings- och vindhastighetsfördelning. Den utvalda perioden bedöms därmed vara representativ för det vindklimat som under vintern råder i Öresund.

Figur 6-5. Vindros för den vinddata som har använts i simuleringen för vinterscenariot, jämfört mot en vindros över samtliga vintrar under perioden 2009–2021.

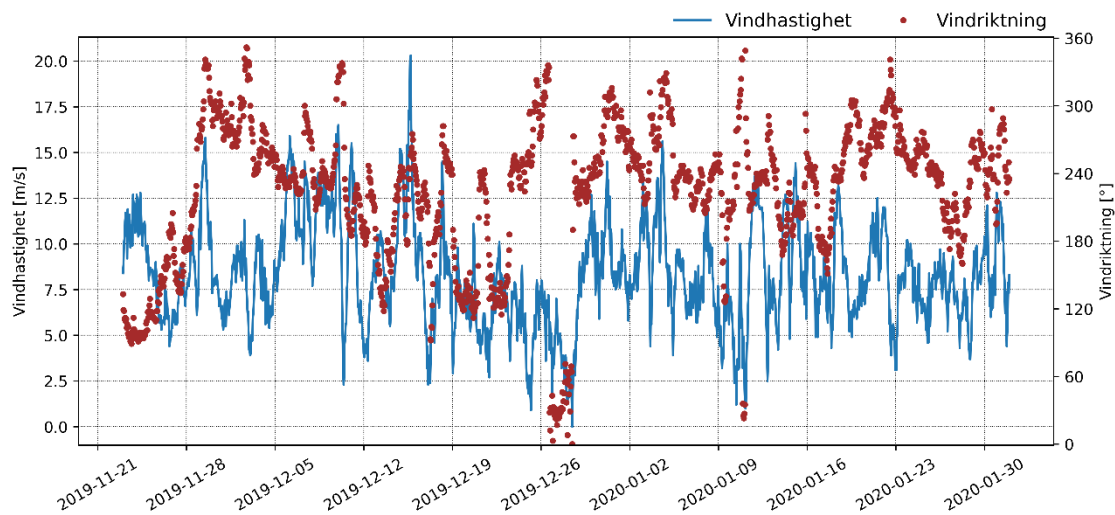
Till vänster i Figur 6-6 ses en vindros för samtliga sommarperioder i stationens mätserie och till höger ses en vindros för den simulerade sommarperioden. Vid jämförelse av de två vindrosorna ses att de uppvisar både liknande vindriktnings- och vindhastighetsfördelning. Även den utvalda sommarperioden bedöms därmed vara representativ för det vindklimat som under sommaren råder i Öresund.

Figur 6-6. Vindros för den vinddata som har använts i simuleringen för sommarscenariot, jämfört mot en vindros över samtliga somrar under perioden 2010–2021.

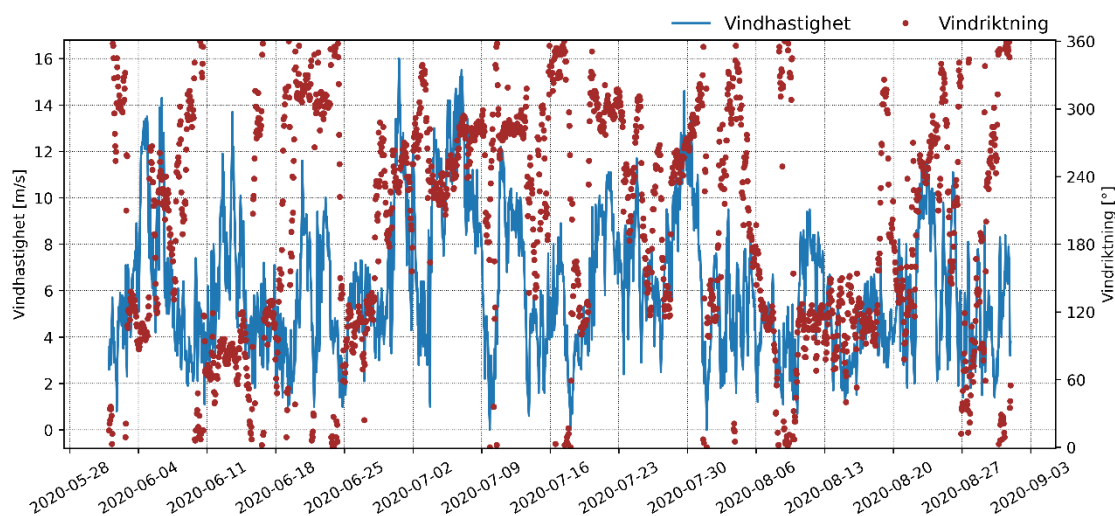

I Figur 6-7 och Figur 6-8 visas samma vinddata i form av tidsserier för vinter- respektive sommarscenariot.

Figur 6-7. Tidsserie över den vinddata som har använts i modellsimuleringarna för vinterperioden.

Figur 6-8. Tidsserie över den vinddata som har använts i modellsimuleringarna för sommarperioden.

6.4.3 Vattendrag

Vattendrag kan lokalt påverka strömningsmönstren och skiktningar i Öresund. Fem vattendrag har inkluderats i modellen; Lödde å, Höje å, Sege å, Saxån och Råån, se Figur 3-1. Sege å har ett förhållandevis litet flöde men bedöms ha störst påverkan på sedimentspridningen på grund av dess närhet till verksamheten. De flöden som har antagits i modellen är baserade på SMHI:s modell S HYPE och är medelvärden för sommar- respektive vinterflöden, se Tabell 6-1.

Vattendragens inverkan på modelldrivningen bedöms vara av underordnad betydelse jämfört med vattenståndsvariationerna norr och söder om sundet samt vind.

Tabell 6-1. Använda flöden i modellsimuleringarna

Vattendrag	Sommarflöde [m ³ /s]	Vinterflöde [m ³ /s]
Lödde å	2,25	13,54
Höje å	0,84	4,79
Sege å	0,30	4,49
Saxån	0,15	5,92
Råån	0,14	3,18

7 Resultat

I följande avsnitt redogörs först för den kalibrering och validering som har gjorts och därefter presenteras modellresultat från sedimentspridningsmodellen.

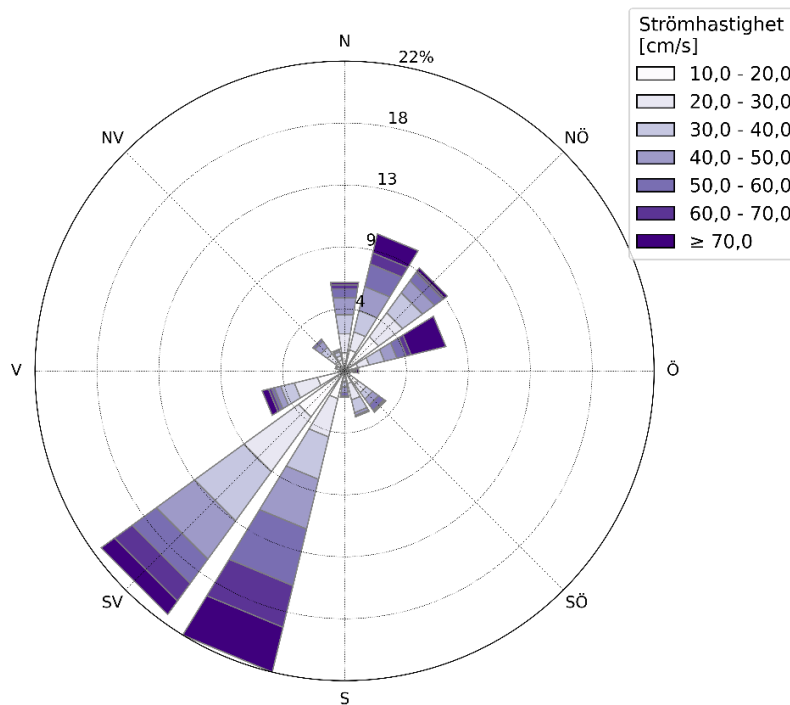
7.1 Kalibrering och validering

Kalibreringen och valideringen av den hydrodynamiska modellen har gjorts inom ramen för tidigare uppdrag och bedöms giltig även för denna version.

7.1.1 Kalibrering

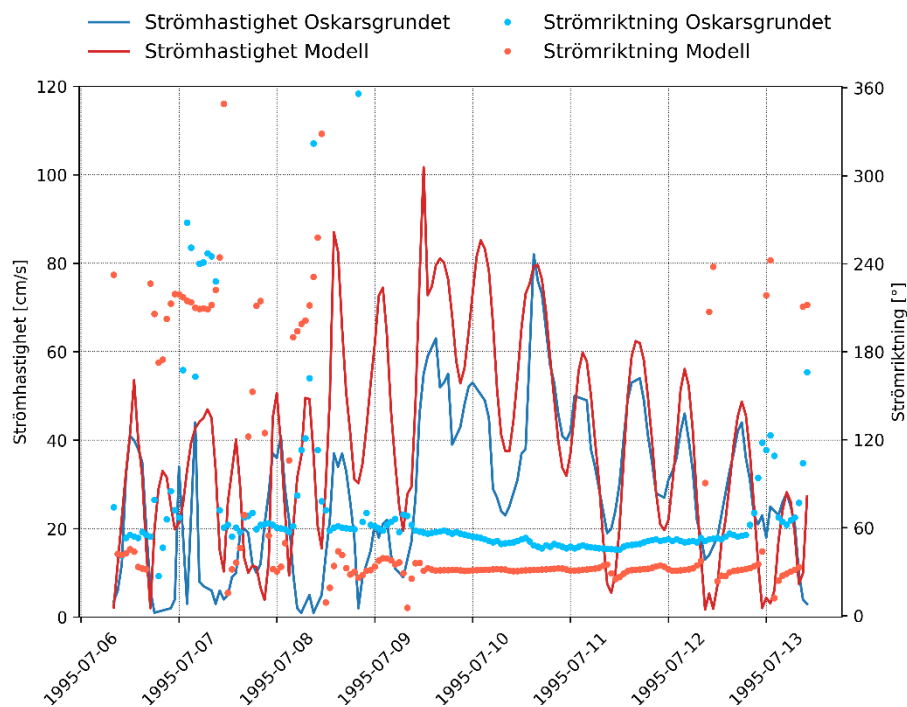
Tillgängligheten på fri strömdata för Öresund är begränsad. SMHI har dock utfört strömmätningar i Öresund vid *Oskarsgrundet* (35067) (se Figur 3-1), i södra delen av sundet, under åren 1983-1996. Data från denna mätserie har använts för att kalibrera och validera modellen. I Figur 7-1 visualiseras strömdata i en strömros. De enskilda staplarna visar strömmens riktning och färgskalan dess hastigheter.

Figur 7-1. Strömriktning och hastighet vid botten (8 m vattendjup) vid SMHI:s mätstation Oskarsgrundet under 1995

Kalibreringen har utförts mot en tidsserie av strömningshastigheter och -riktningar från juli 1995. Vid den utförda kalibreringen har ett antal tekniska parametrar justerats för att ge modellen maximal överensstämmelse med mätdata. De parametrar som justerats är bland annat friktionskoefficienter och koefficienter för energiutbyte mellan atmosfären och vattenytan. Figur 7-2 visar ett urval av modellens slutgiltiga resultat jämfört med kalibreringsdata. Den vänstra axeln visar strömshastighet och den högra visar strömriktningen. Kalibreringen antyder att modellen representerar strömmarnas riktning vid Oskarsgrundet väl och att strömshastigheterna generellt håller sig i samma storleksordning som uppmätta hastigheter.

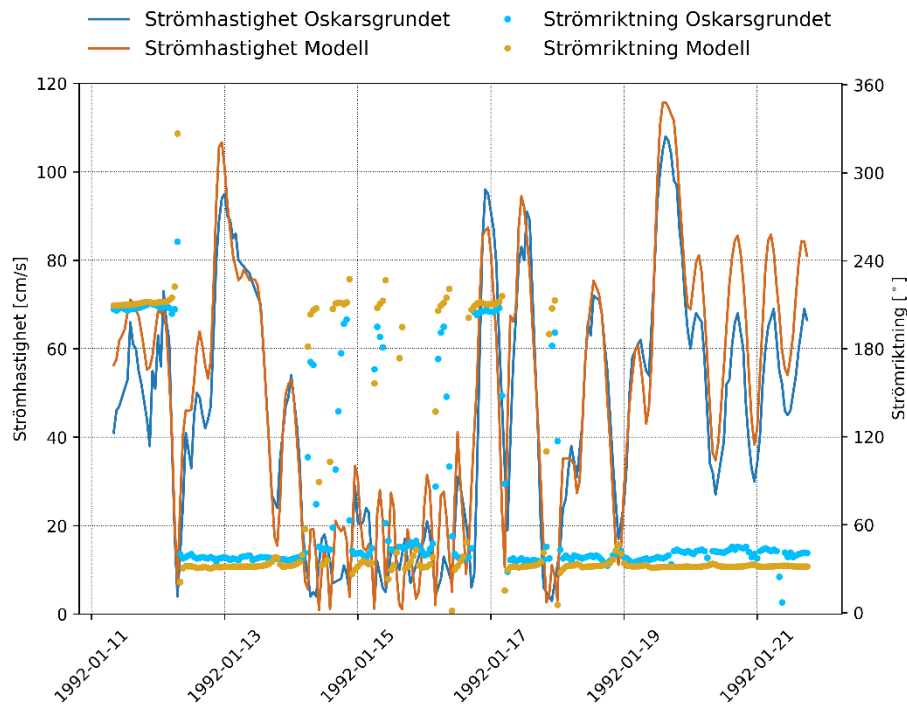
Figur 7-2. Kalibreringsdata från Oskarsgrundet (juli 1995) och modellresultat från samma period. Observera att många strömriktningsangivelser nära varandra kan likna en linje i diagrammet trots att de är enskilda punkter.

7.1.2 Validering

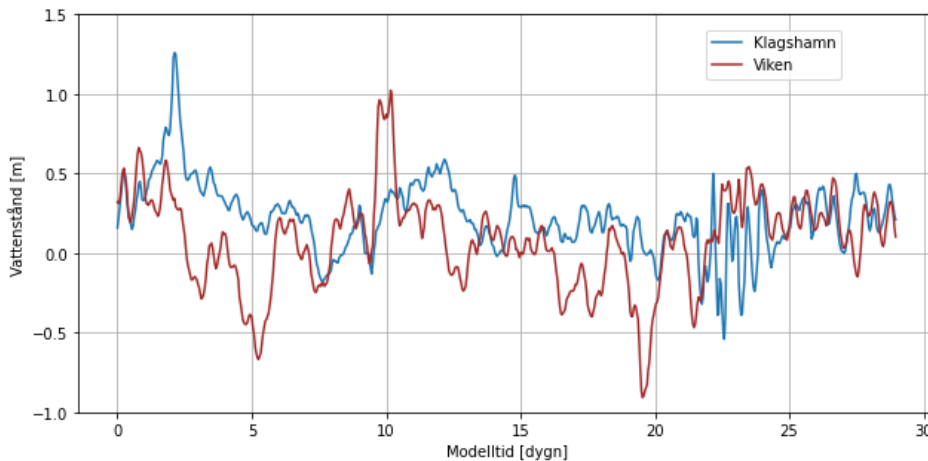
Validering för strömhastighet har gjorts mot under en period i början av 1992. Modellresultaten från en del av perioden jämförs med uppmätta data vid Oskarsgrundet i Figur 7-3. Figuren visar att modellen mycket väl återspeglar strömriktningen för denna dataserie, detta gäller även omslagen i strömriktning. Även strömhastigheten stämmer väl med valideringsdata.

Figur 7-3. Jämförelse av modellresultat och mätdata från Oskarsgrundet i januari 1992. Observera att många strömriktningsangivelser nära varandra kan likna en linje i diagrammet trots att de är enskilda punkter.

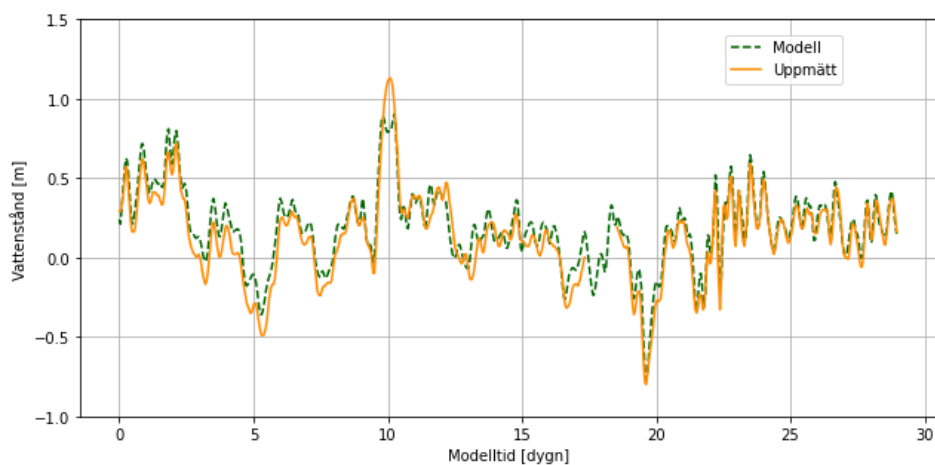
Modellen har också validerats mot vattenståndsmätningar utförda vid SMHI:s mätstation *Barsebäcks hamn* (2009). I Figur 7-4 visas vattenståndsdata under januari 1995 från *Klagshamn* och *Viken* som har använts för att driva vattenrörelserna i modellen under valideringsperioden (indata).

Figur 7-4. Drivningsdata för en vinterperiod som har använts för validering av modellen

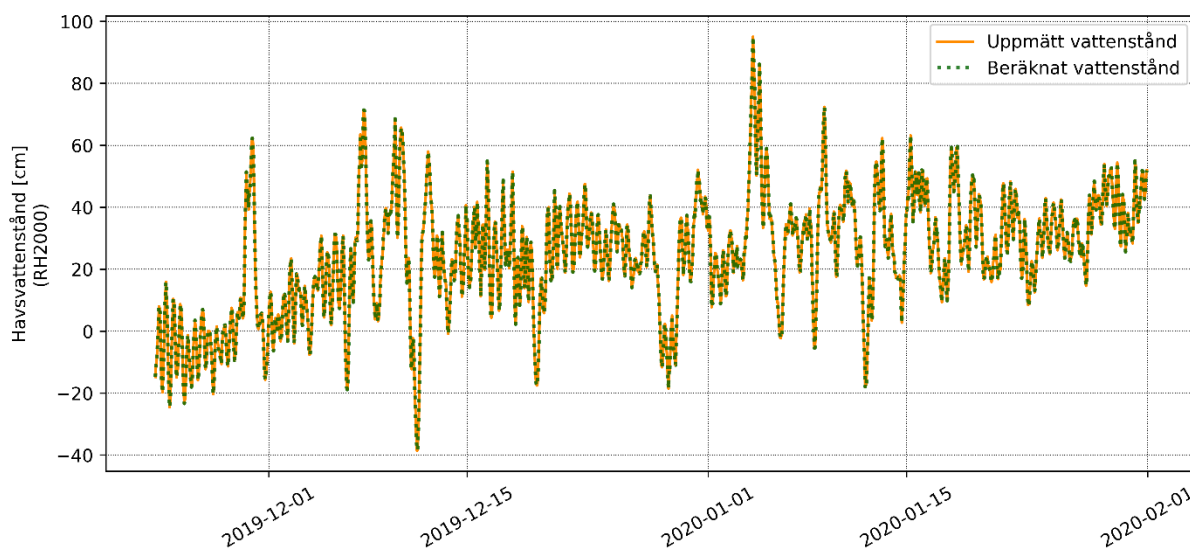
I Figur 7-5 jämförs modellresultaten för vattenstånd mot SMHI:s uppmätta vattenstånd i *Barsebäcks hamn*. Där ses god överensstämmelse mellan modellerade och uppmätta värden. Vid jämförelse av Figur 7-4 och Figur 7-5 framgår också att vattenståndet i *Barsebäcks hamn* följer vattenståndet i *Viken* i stor utsträckning. Detta är på grund av det stora flödesmotstånd som *Limhamnströskeln* utgör.

Figur 7-5. Jämförelse av uppmätt vattenståndsdata och modellresultat i Barsebäcks hamn. Mellan cirka 17 och 18 dygn in i mätserien saknas det uppmätt vattenståndsdata.

Validering för vattenstånd har även gjorts för det simulerade vinterscenariot, Figur 7-6. Där har vattenståndsdata hämtats från SMHI:s mätstation *Malmö Hamn Sjöv* (35152), se Figur 3-1, eftersom denna ligger närmast utredningsområdet. Figuren visar mycket bra överensstämmelse mellan uppmätta och modellerade vattenstånd.

Figur 7-6. Validering av vattenstånd för det simulerade vinterscenariot. Valideringen är gjord för mätstationen *Malmö Hamn Sjöv*.

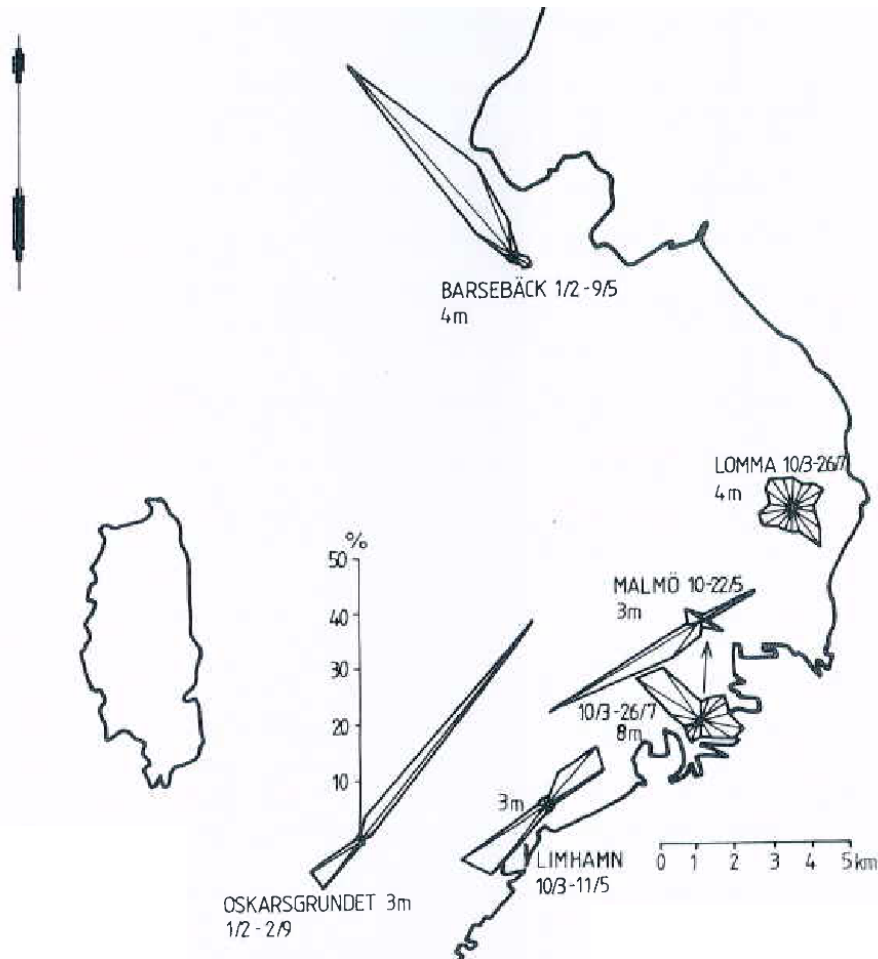
Under både det simulerade sommar- och vinterscenariot saknas uppmätta strömdata i modellområdet och därför har ingen validering kunnat göras för ström hastighet och -riktning för de simulerade scenarierna.

7.2 Övergripande modellresultat

Öresunds strömningförhållanden är väl undersökta och i stor utsträckning kända. Den förhärskande strömningssituationen är en nordgående ytström av mindre salt Östersjövatten ovanpå en sydgående bottenström med saltare Kattegattsvatten. Ungefär i området mellan Barsebäck och Malmö tvingas av bottenförhållandena det saltare bottenvattnet uppåt i vattenpelaren och blandas därmed med ytvattnet.

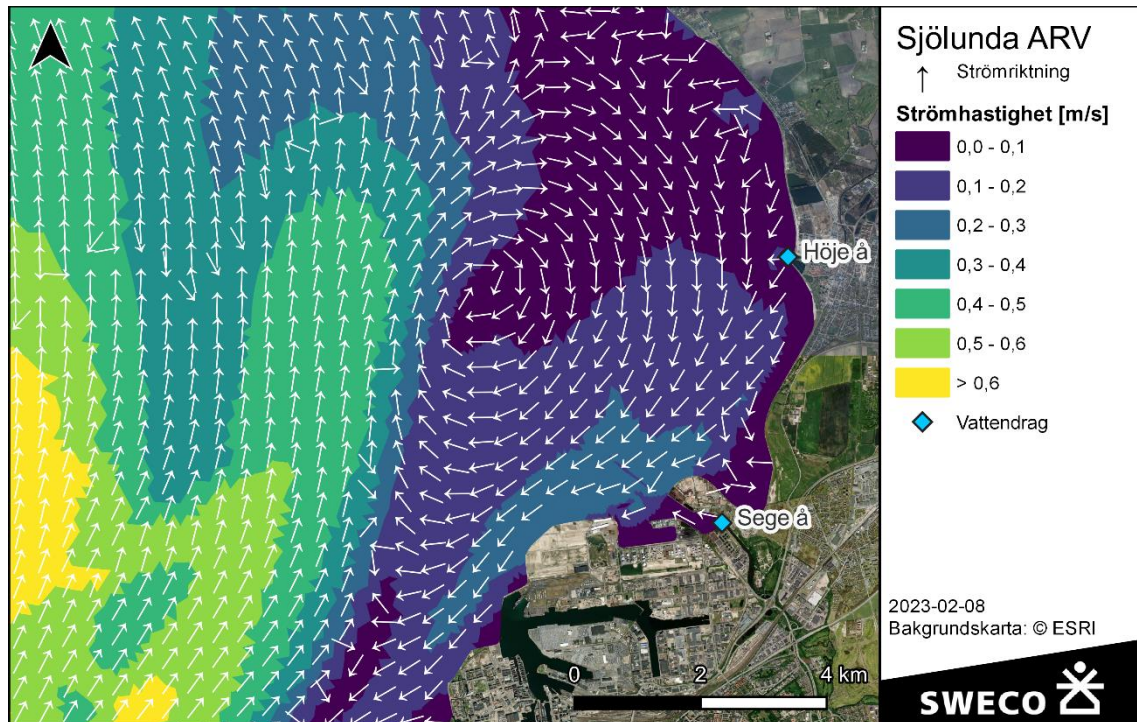
Lommabuktens vatten får ofta vid denna vanligt förekommande strömningssituation en storskalig virvel med riktning medurs. Denna virvel bidrar till att en stor del av de strömmar som passerar Spillepengens spets har sydvästlig riktning. SMHI (1986) gjorde under 1984 mätningar av denna virvel vilka visar ett tydligt mönster där "huvudströmfåran" i Öresund har nordgående riktning samtidigt som den främsta transporten vid Malmös kustlinje och vid Spillepengen är sydgående (Figur 7-7).

Figur 7-7. Karta från SMHI:s strömmätningar under 1984, efter (SMHI 1986).

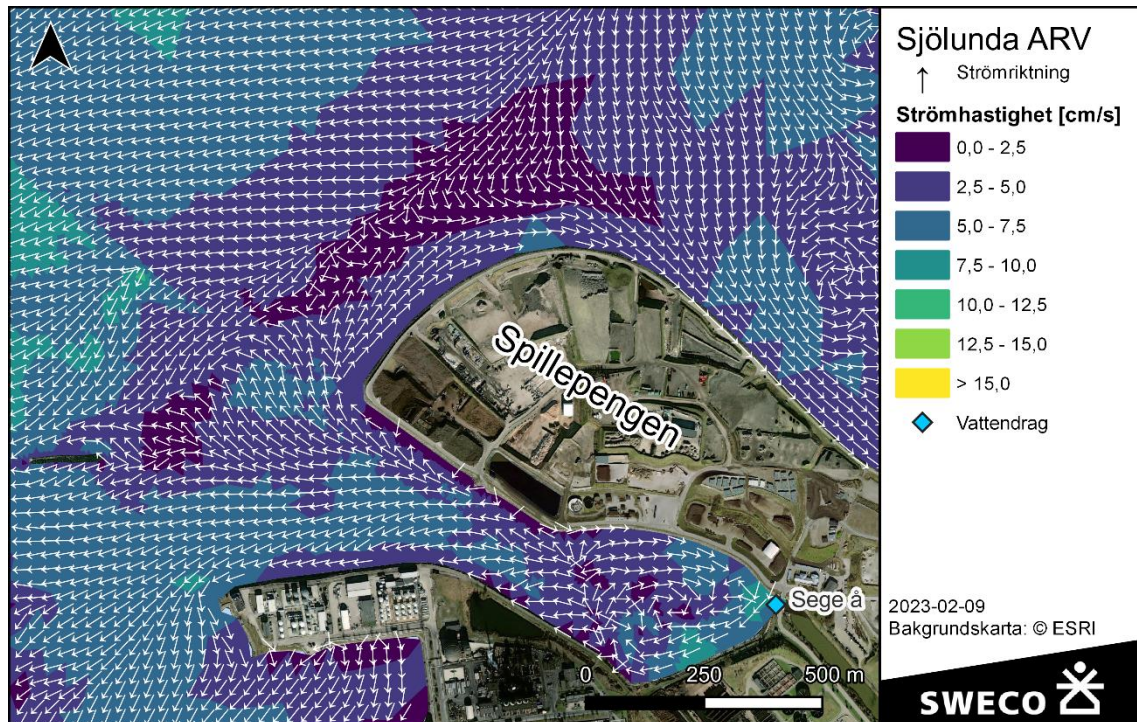
Denna virvelbildning återspeglas väl i modellresultaten, ett exempel ses i Figur 7-8. Figuren visar strömshastigheterna i ytan vid ett tillfälle under sommarsimuleringen då en tydlig virvel i Lommabukten uppstår.

Figur 7-8. Ögonblicksbild från sommarsimuleringen av ett tillfälle med karakteristisk virvelbildning i Lommabukten.

Ett annat flödesfenomen i området som modellresultaten visar, är att vatten från Sege ås mynning ofta strömmar direkt in mot Lommabukten utmed Spillepengens västra spets. Detta kan ses i Figur 7-9 där strömmarna närmast Spillepengens västra kuststräcka är nordostgående trots att strömmen cirka 250 m ut från kusten är direkt motriktad (sydvästgående). Strömhastigheterna vid detta fenomen är dock generellt förhållandevis låga vilket innebär att sedimenttransporten in mot Lommabukten längs med Spillepengens strandlinje är begränsad.

Figur 7-9. Ögonblicksbild från sommarsimuleringen av ett tillfälle med strömmar som följer Spillepengens strandlinje i riktning mot Lommabukten.

7.3 Modellresultat, Vinter

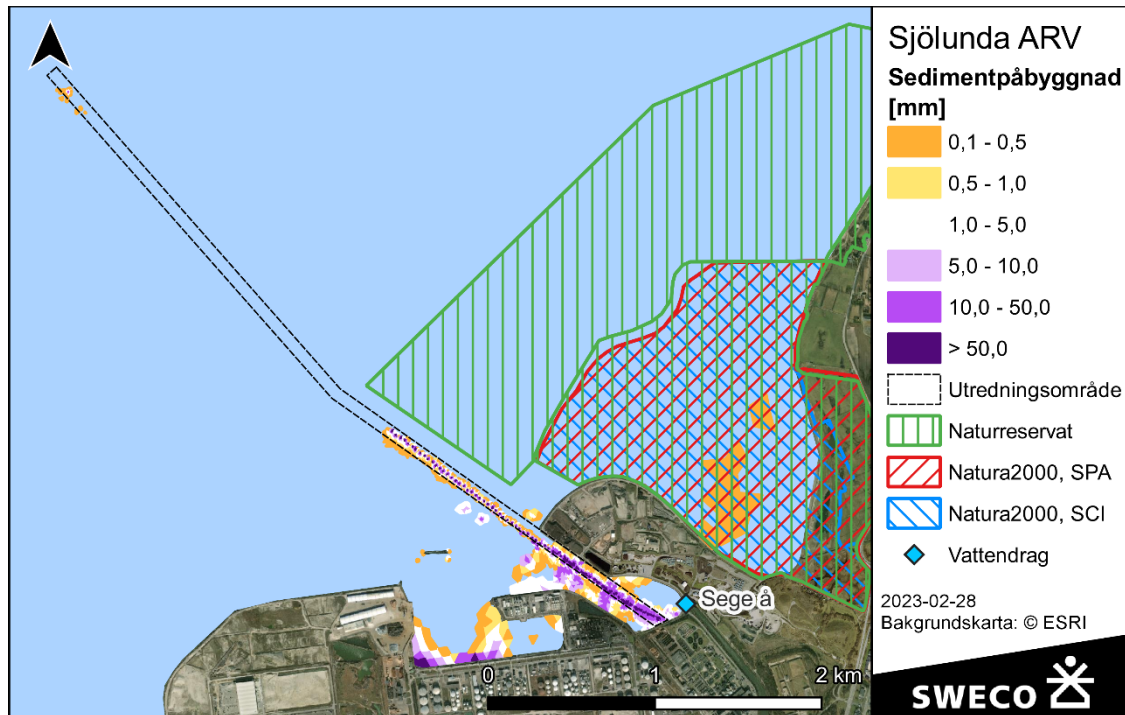
7.3.1 Sedimentpålagring

I Figur 7-10 visas modellresultat för sedimentpålagringens mäktighet från den simulerade vinterperioden. I kartan kan ses att den största påbyggnaden återfinns i direkt anslutning till muddringsplatserna. Utöver sedimentpålagringen i direkt anslutning till muddring återfinns områdena med den kraftigaste sedimentpålagringen i områden med lugnare strömförhållanden, inne i viken nära Sege ås mynning samt i Oljehamnen. Modellresultaten visar ingen sedimentpålagring över 0,5 mm i varken något av Natura 2000-områdena eller naturreservaten.

För området utanför Spillepengens västra spets kan det generellt konstateras att vid ett avstånd upp till cirka 100 m från sedimentspillet visar modellresultaten på lokal sedimentpålagring om upp till 10 mm. På avstånd om cirka 200 m ses lokal pålagring om upp till 5 mm.

För området innanför Spillepengens västra spets visar modellresultaten att lokal pålagring upp till 10 mm kan förväntas förekomma i samtliga delar av viken förutom närmast Sege ås utlopp, där flödet från ån bidrar till att minska sedimentationsmöjligheterna.

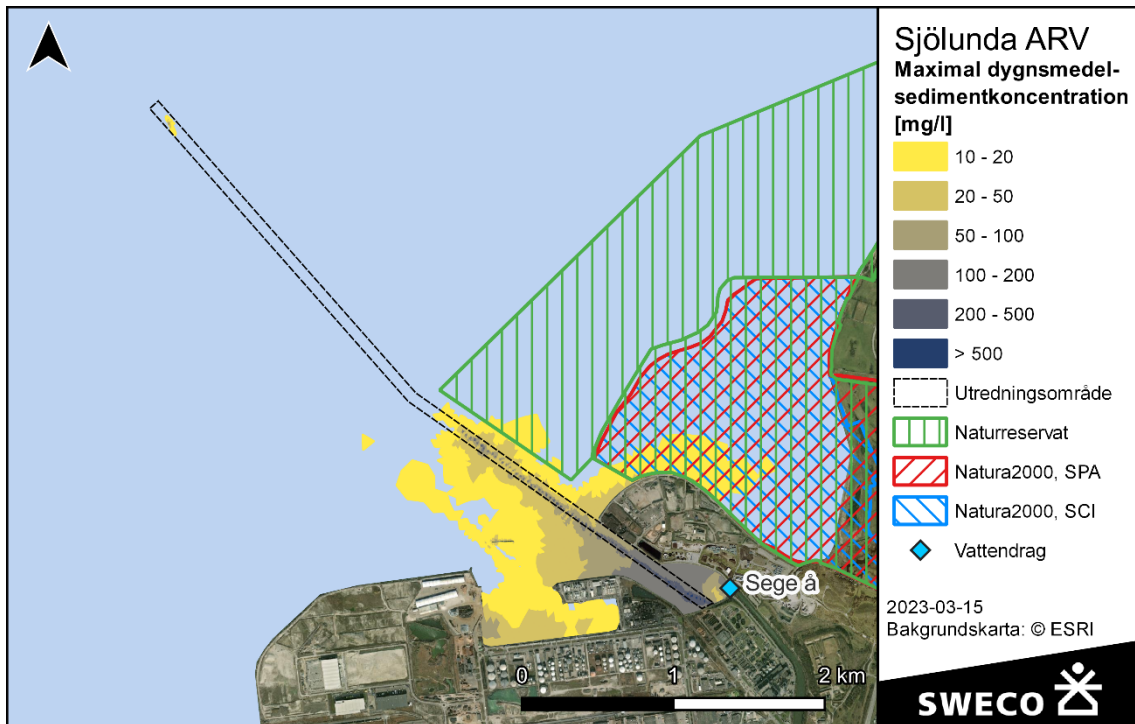
Figur 7-10. Karta över sedimentpåbyggnadens mäktighet efter avslutad muddring under vinterförhållanden.

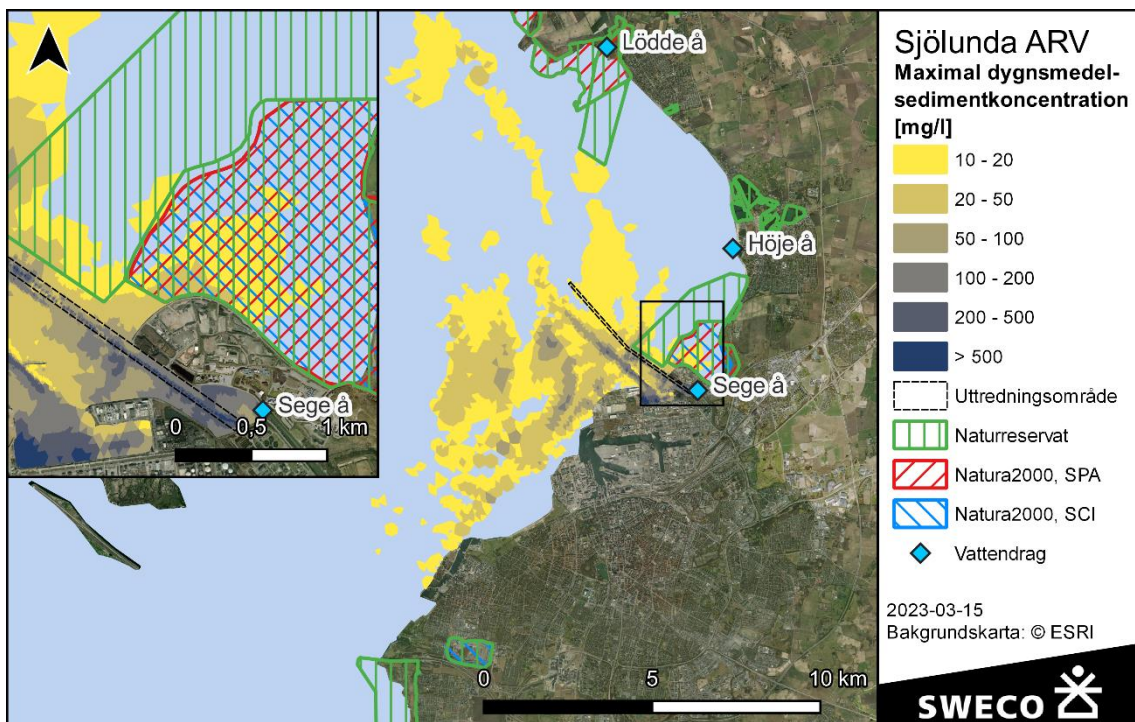
7.3.2 Sedimentkoncentration

I Figur 7-11 och Figur 7-12 visas kartor över maximal rullande dygnsmedelkoncentration av sediment. Skillnaderna mellan kartorna är att Figur 7-11 visar maximal rullande medelsedimentkoncentration som ett medelvärde över djupet och Figur 7-12 visar samma parameter vid det djup där maximal koncentration återfinns. Kartorna visar således inte sedimentkoncentrationen vid en tidpunkt utan för varje punkt i kartorna visas den maximala dygnsmedelkoncentrationen som uppstår någon gång under muddringsperioden. Angränsande punkters maximala koncentrationer förekommer heller inte nödvändigtvis vid samma tidpunkt. Kartornas huvudsakliga syfte är att illustrera vilka områden som kan komma att påverkas av förhöjda sedimentkoncentrationer. Vid jämförelse av de två kartorna framgår en stor skillnad i utbredningsområde. Denna beror på den stora djupvariationen av sedimentkoncentrationen.

Figur 7-11. Karta över maximal rullande dygnsmedelsedimentkoncentration, medelvärde över djup. Vinterförhållanden. Observera att kartan inte visar sedimentkoncentrationen vid en tidpunkt utan för varje punkt i kartorna visas den maximala dygnsmedelkoncentrationen som uppstår någon gång under modellsimuleringen.

Figur 7-12. Karta över maximal rullande dygnsmedelsedimentkoncentration, vid det djup där sedimentkoncentrationen är som högst. Vinterförhållanden. Observera att kartan inte visar sedimentkoncentrationen vid en tidpunkt utan för varje punkt i kartorna visas den maximala dygnsmedelkoncentrationen som uppstår någon gång under modellsimuleringen.

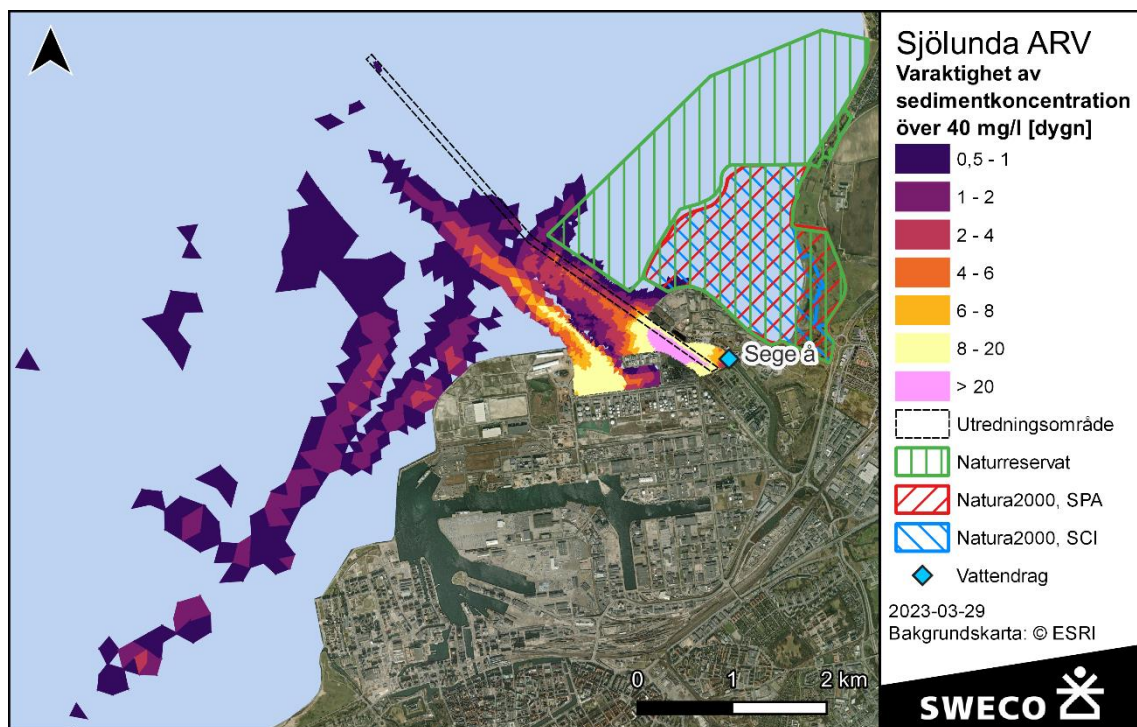

Figur 7-13 och Figur 7-14 visar kartor över total varaktighet av sedimentkoncentrationer över 40 respektive 100 mg/l någonstans i vattenpelaren. Den varaktighet som visas behöver nödvändigtvis inte vara under ett och samma tillfälle utan är en summa över hela simuleringsperioden.

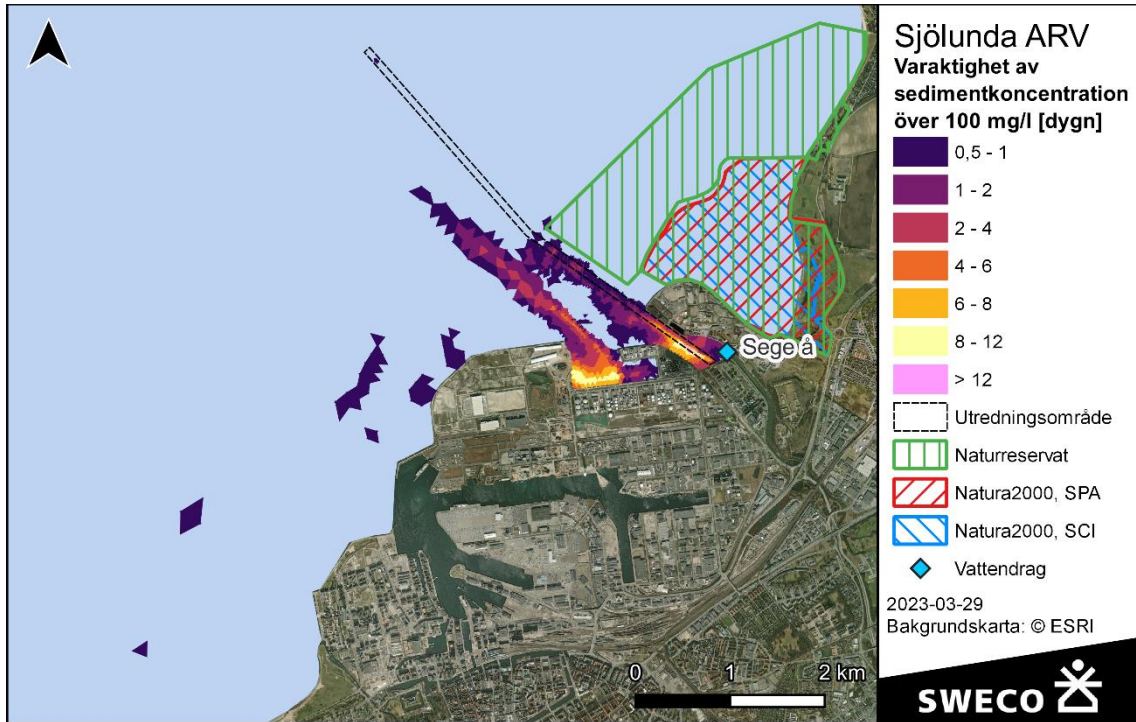
I varaktighetskartorna kan ses att de längsta varaktigheterna återfinns inne i viken nära Sege ås mynning samt i de djupare områdena i Oljehamnen och i inseglingrännan till Oljehamnen.

Vid gränsen av naturreservatet Strandhusens revlar ses i Figur 7-14 att koncentrationen 100 mg/l överskrids under upp till 1 dygn.

Figur 7-13. Karta över varaktighet för koncentrationer över 40 mg/l för vinterförhållanden.

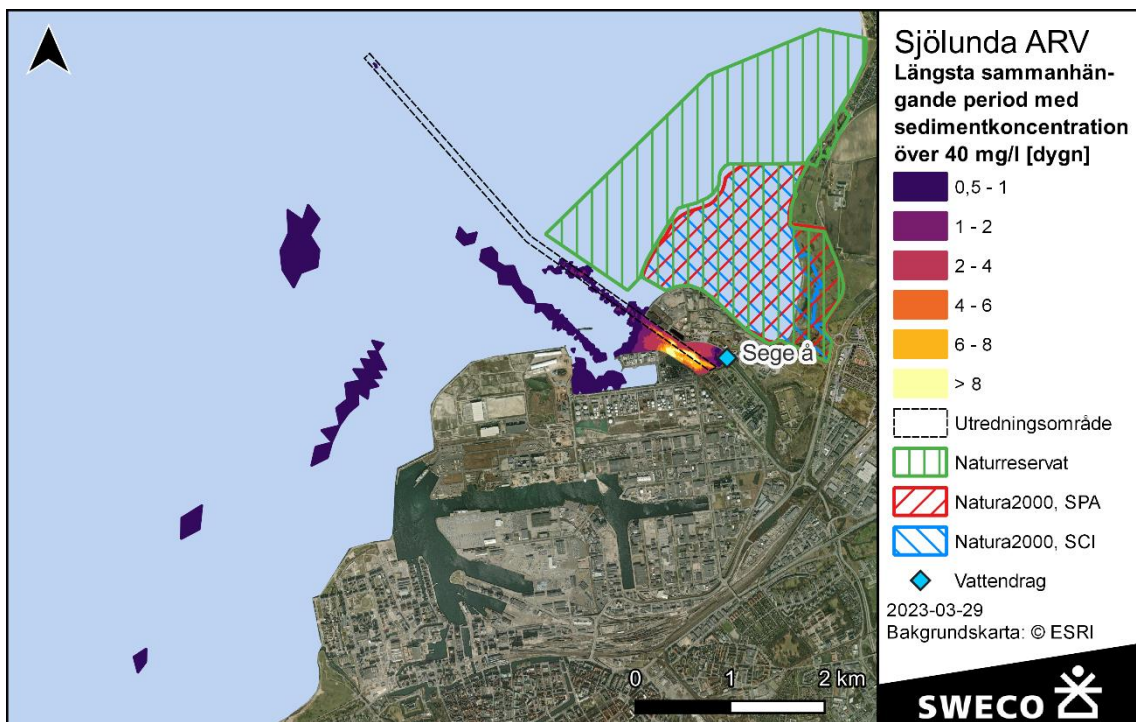

Figur 7-14. Karta över varaktighet för koncentrationer över 100 mg/l för vinterförhållanden.

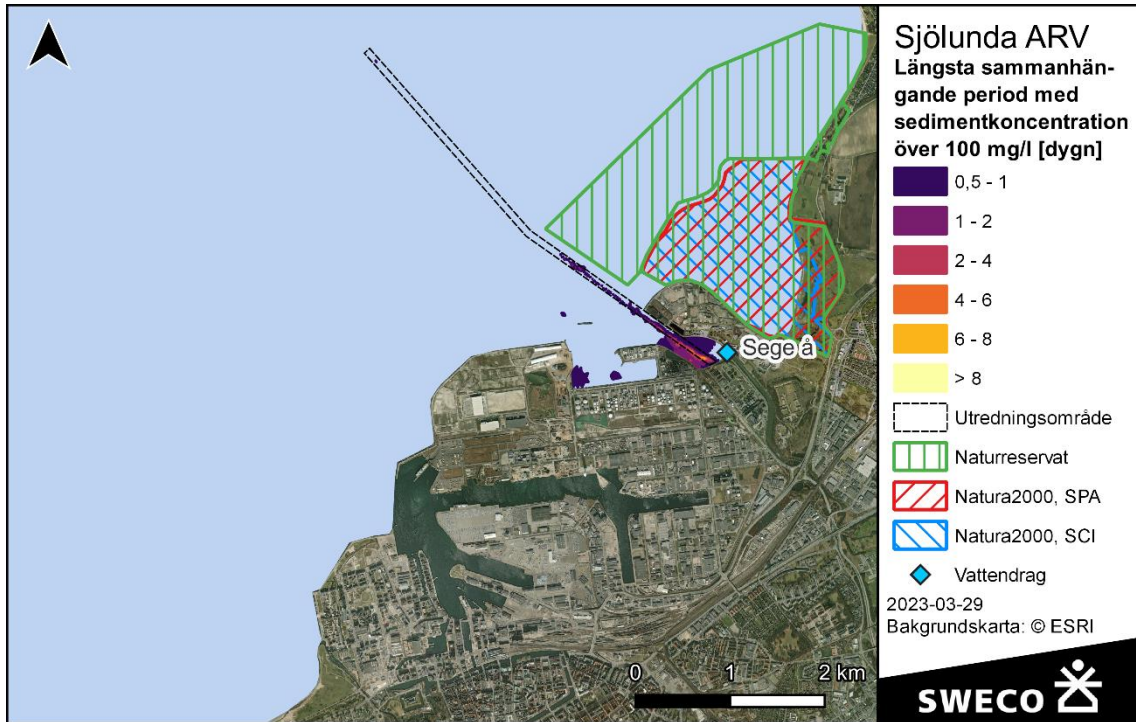

I Figur 7-15 och Figur 7-16 visas längden av de längsta perioderna med sammanhängande sedimentkoncentration över 40 respektive 100 mg/l under hela simuleringsperiodens. Vid jämförelse av Figur 7-15 och Figur 7-16 med Figur 7-13 respektive Figur 7-14 ses stora skillnader i varaktighet, detta visar på sedimentplymens stora variation över tid.

Figur 7-15. Karta som visar den längsta sammanhängande perioden med sedimentkoncentrationer över 40 mg/l för vinterförhållanden.

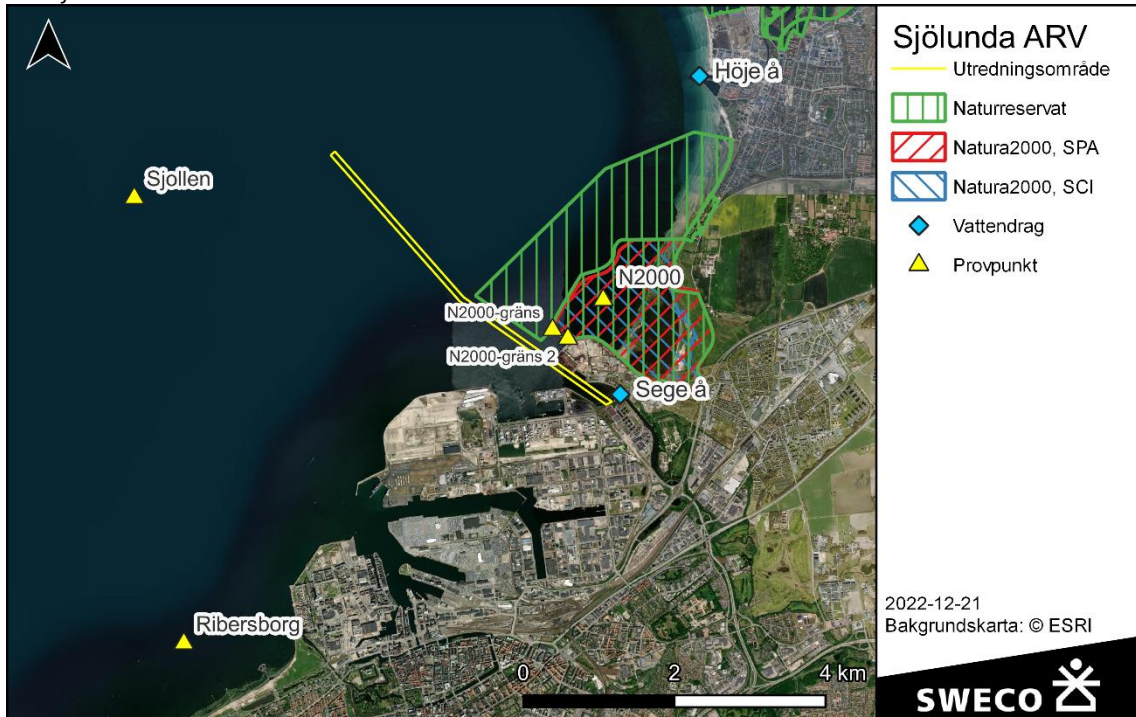

Figur 7-16. Karta som visar den längsta sammanhängande perioden med sedimentkoncentrationer över 100 mg/l för vinterförhållanden.

I Figur 7-17 visas placering av fem olika fiktiva provpunkter som används för att plocka ut och analysera modellresultat.

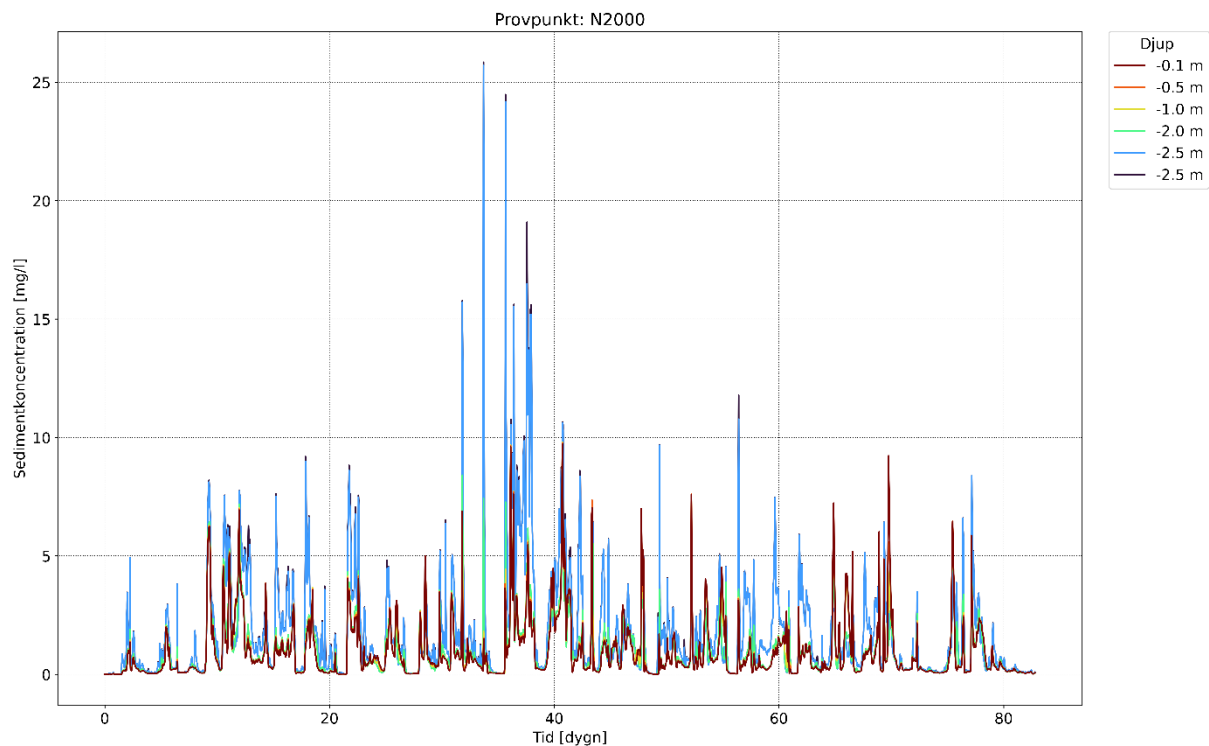
Figur 7-17. Karta som visar den längsta sammanhängande perioden med sedimentkoncentrationer över 100 mg/l för vinterförhållanden.

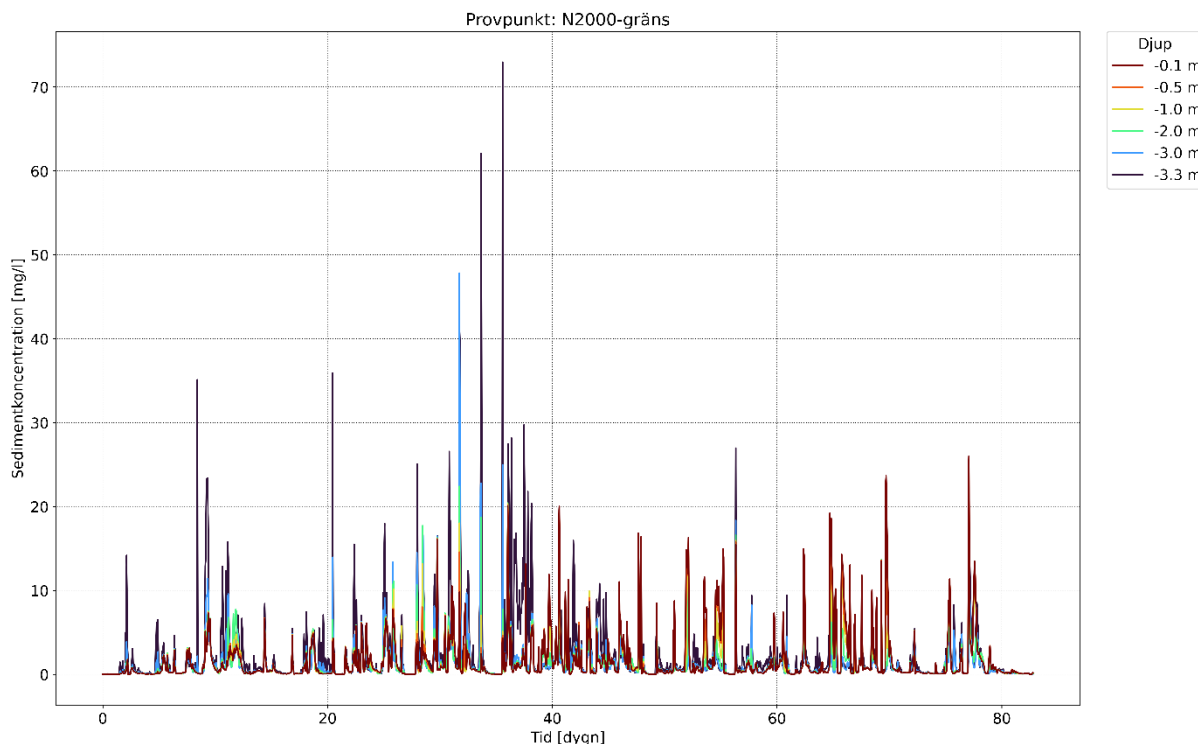
I Figur 7-18 - Figur 7-22 visas tidsserier av sedimentkoncentrationen vid olika djup i de fem provpunkter som visas i Figur 7-17 för hela simuleringsperiodens längd. I figurerna ses en kraftig tidsvariation, där sedimentkoncentrationen i en given punkt beror på vilka strömförhållanden som råder. Strömförhållandena styr vilken riktning och vilket avstånd som sedimentet kan spridas från muddringen. Även en tydlig djupvariation kan ses, denna beror dels på sedimentets sjunkhastighet som leder till ökande koncentrationer längre ned i vattenpelaren, dels på att 40% av sedimentet antas spillas nära botten. Figur 7-18 - Figur 7-22 återfinns även i större format i Bilaga 1 avsnitt 11 Vinterförhållanden.

För Natura 2000 områdena gäller att vid gränsen till området överskrids 70 mg/l under korta perioder (storleksordningen timmar). Koncentrationen sjunker med avståndet från muddring och cirka 700 m in i Natura 2000 områdena uppnås som maximalt cirka 25 mg/l.

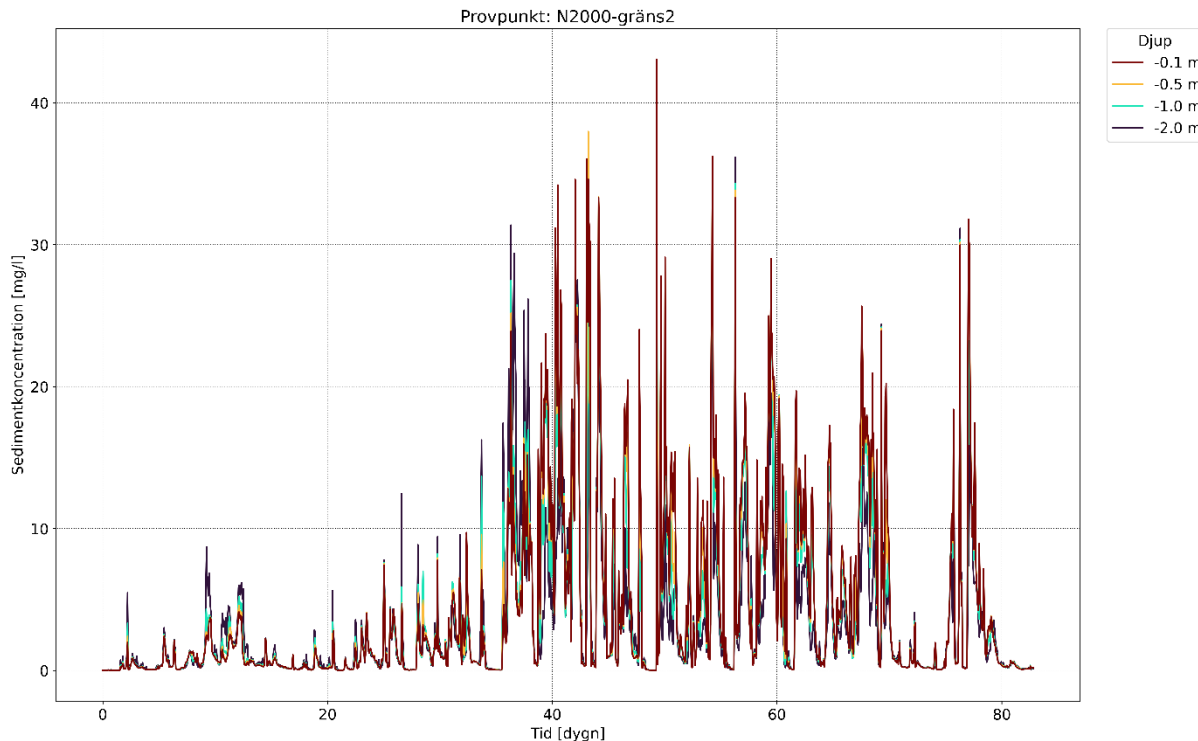
Figur 7-18. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten N2000. Vinterförhållanden.

Figur 7-19. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten N2000-gräns. Vinterförhållanden.

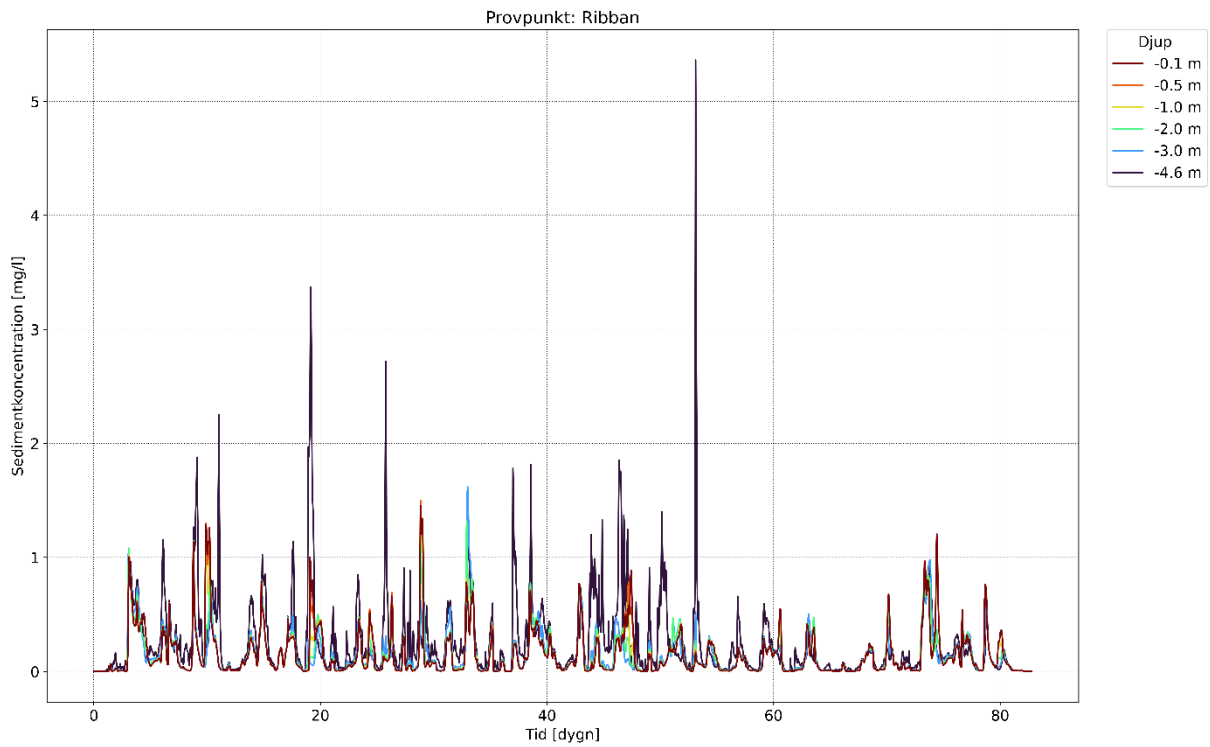

Figur 7-20. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten N2000-gräns2. Vinterförhållanden.

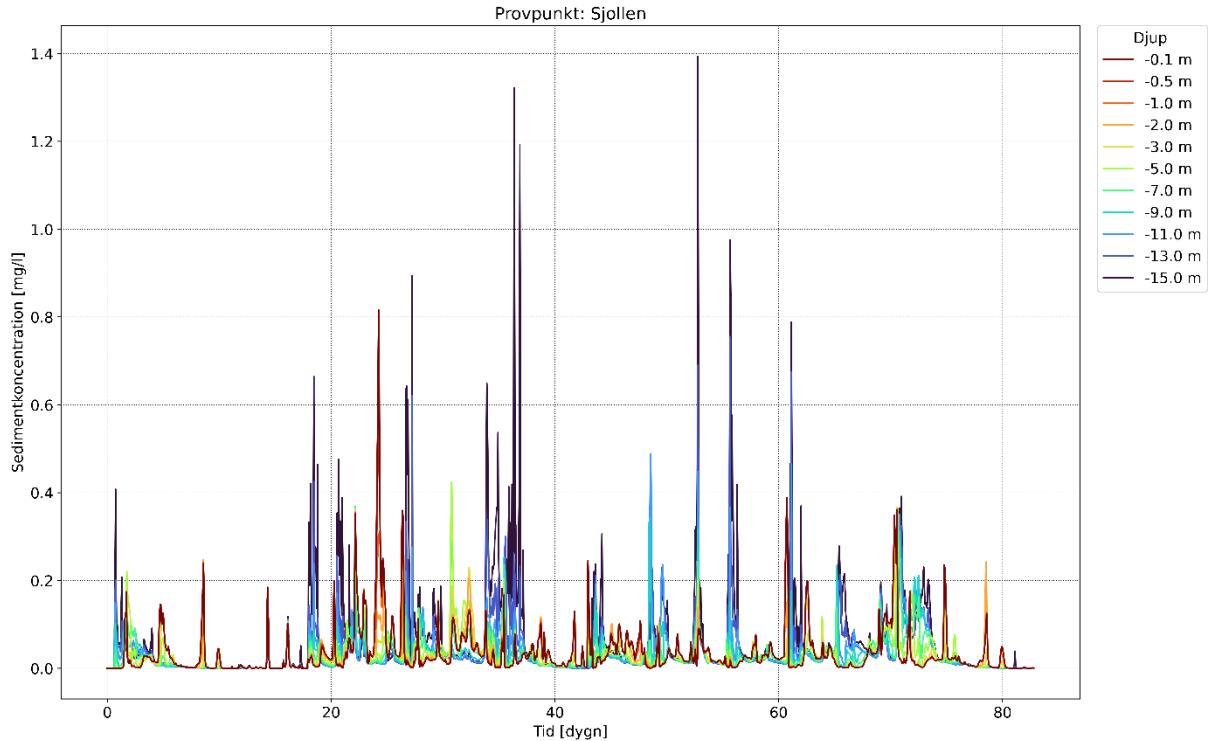

För provpunkterna längre ifrån muddringen, Ribersborg och Sjollen (Figur 7-21 respektive Figur 7-22), ses att sedimentkoncentrationerna är betydligt lägre. För Ribersborg är den maximala koncentrationen som uppnås under hela den simulerade vinterperioden cirka 5 mg/l och motsvarande koncentration för Sjollen är cirka 1 mg/l.

Figur 7-21. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten Ribbersborg. Vinterförhållanden.

Figur 7-22. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten Sjollen. Vinterförhållanden.

7.4 Modellresultat, Sommar

7.4.1 Sedimentpålagring

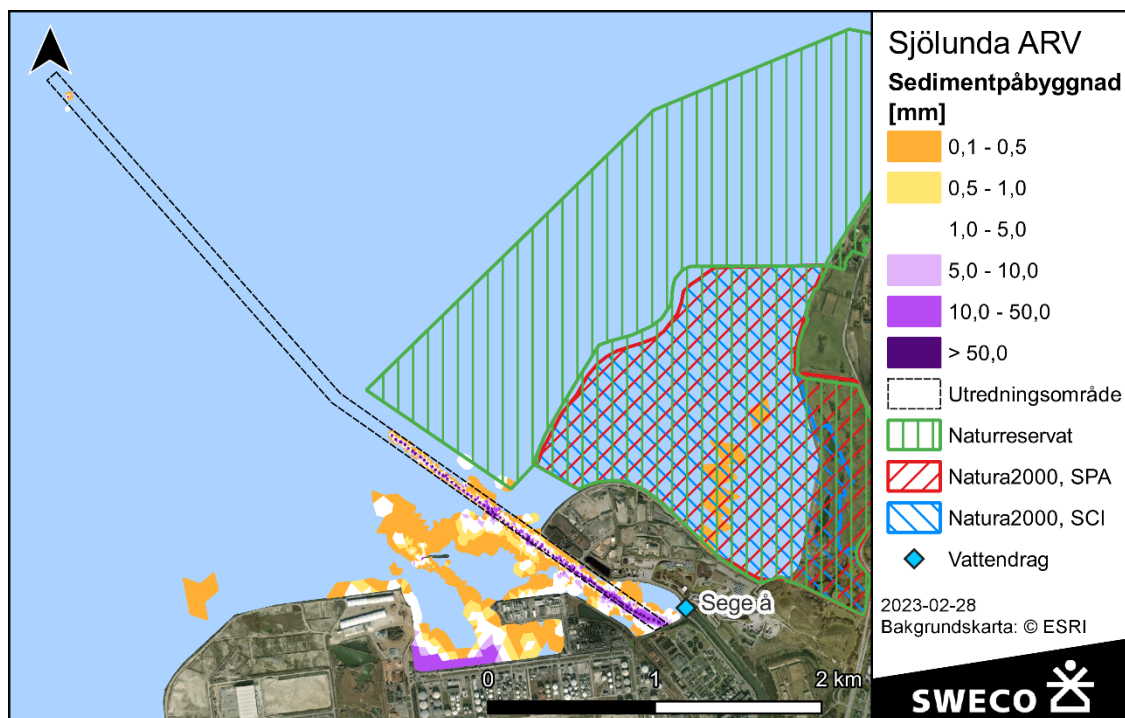
I Figur 7-23 visas modellresultat för sedimentpålagringens mäktighet från den simulerade sommarperioden. I kartan kan ses att den största påbyggnaden återfinns i direkt anslutning till muddringsplatserna. Utöver sedimentpålagringen i direkt anslutning till muddring återfinns områdena med den kraftigaste sedimentpålagringen i områden med lugnare strömförhållanden, inne i viken nära Sege ås mynning samt i Oljehamnen. Modellresultaten visar ingen sedimentpålagring över 0,5 mm i Natura 2000 områdena.

För området utanför Spillepengens västra spets kan det generellt konstateras att vid ett avstånd upp till cirka 200 m från sedimentspillet visar modellresultaten på lokal sedimentpålagring om upp till 10 mm. På avstånd om cirka 400 m ses lokal pålagring om upp till 5 mm.

I Figur 7-23 ses också att ytterkanten av naturreservatet Strandhusens revlar, som ligger som närmast cirka 150 m från muddringsområdena, beräknas få en viss lokal sedimentpålagring upp till cirka 5 mm.

För området innanför Spillepengens västra spets visar modellresultaten att lokal pålagring upp till 5 mm kan förväntas förekomma i samtliga delar av viken förutom närmast Sege ås utlopp, där flödet från ån bidrar till att minska sedimentationsmöjligheterna.

Figur 7-23. Karta över sedimentpåbyggnadens mäktighet efter avslutad muddring under sommarförhållanden.

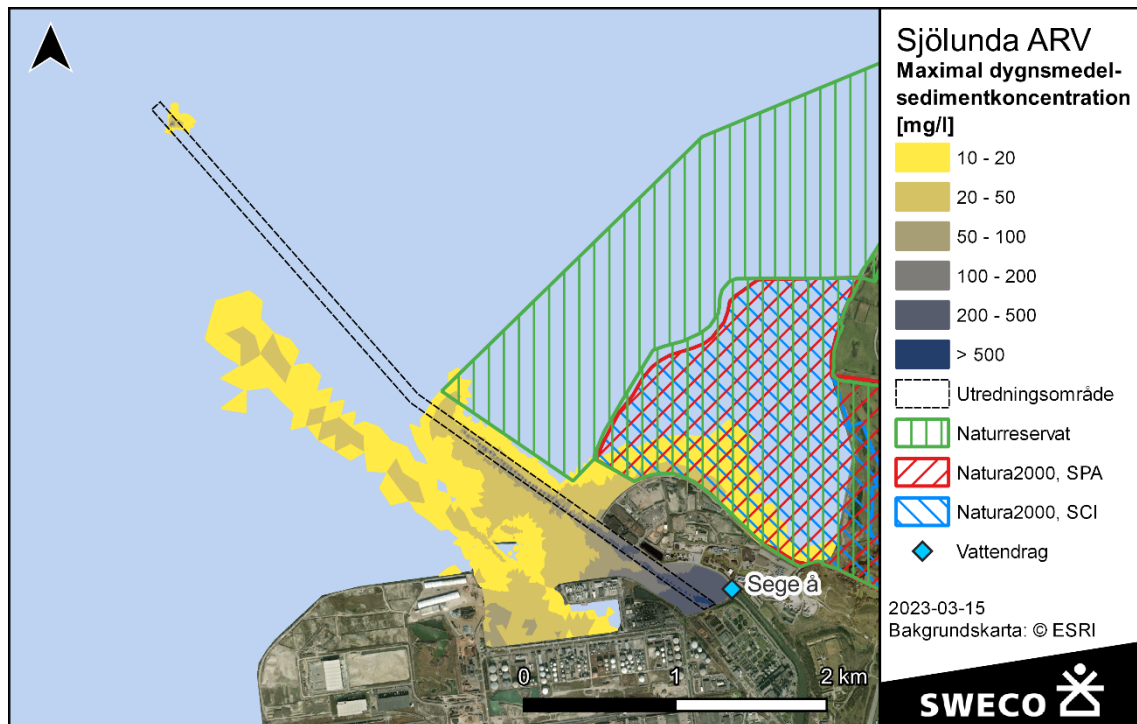

7.4.2 Sedimentkoncentration

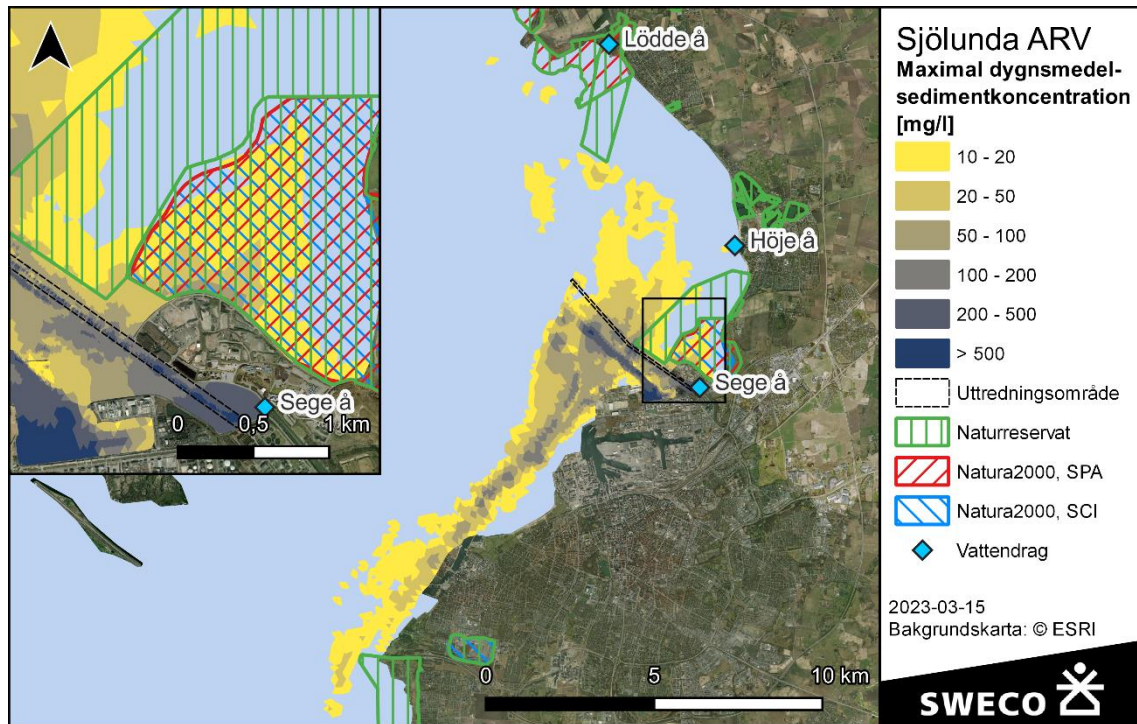
I Figur 7-24 och Figur 7-25 visas kartor över maximal rullande dygnsmedelsedimentkoncentration. Skillnaderna mellan kartorna är att Figur 7-24 visar maximal rullande medelsedimentkoncentration som ett medelvärde över djupet och Figur 7-25 visar samma parameter vid det djup där maximal sedimentkoncentration återfinns. Kartorna visar således inte sedimentkoncentrationen vid en tidpunkt

utan för varje punkt i kartorna visas den maximala dygnsmedelkoncentrationen som uppstår någon gång under modellsimuleringen. Angränsande punkters maximala koncentrationer förekommer heller inte nödvändigtvis vid samma tidpunkt. Kartornas huvudsakliga syfte är att illustrera vilka områden som kan komma att påverkas av förhöjda sedimentkoncentrationer. Vid jämförelse av de två kartorna framgår en stor skillnad i utbredningsområde. Denna beror på den stora djupvariationen av sedimentkoncentrationen.

Figur 7-24. Karta över maximal rullande dygnsmedelsedimentkoncentration, medelvärde över djup. Sommarförhållanden. Observera att kartan inte visar sedimentkoncentrationen vid en tidpunkt utan för varje punkt i kartorna visas den maximala dygnsmedelkoncentrationen som uppstår någon gång under modellsimuleringen.

Figur 7-25. Karta över maximal rullande dygnsmedelsedimentkoncentration, vid det djup där sedimentkoncentrationen är som högst. Sommarförhållanden. Observera att kartan inte visar sedimentkoncentrationen vid en tidpunkt utan för varje punkt i kartorna visas den maximala dygnsmedelkoncentrationen som uppstår någon gång under modellsimuleringen.

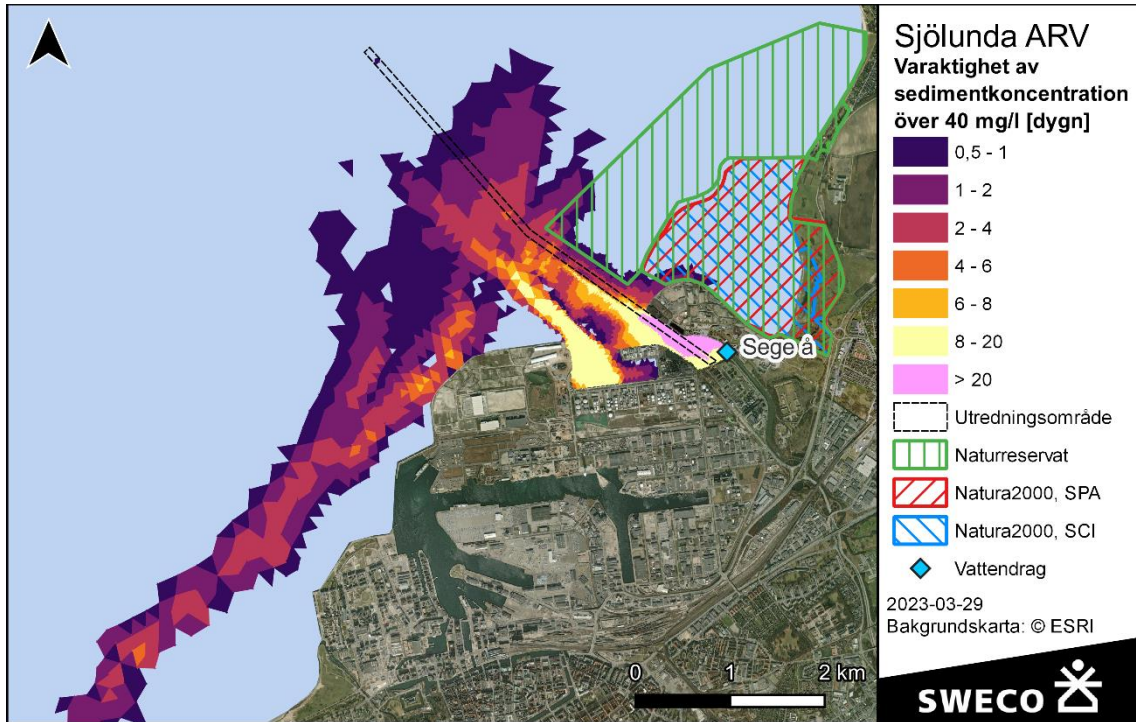

Figur 7-26 och Figur 7-27 visar kartor över total varaktighet av sedimentkoncentrationer över 40 respektive 100 mg/l någonstans i vattenpelaren. Den varaktighet som visas behöver nödvändigtvis inte vara under ett och samma tillfälle utan är en summa över hela simuleringsperiodens längd.

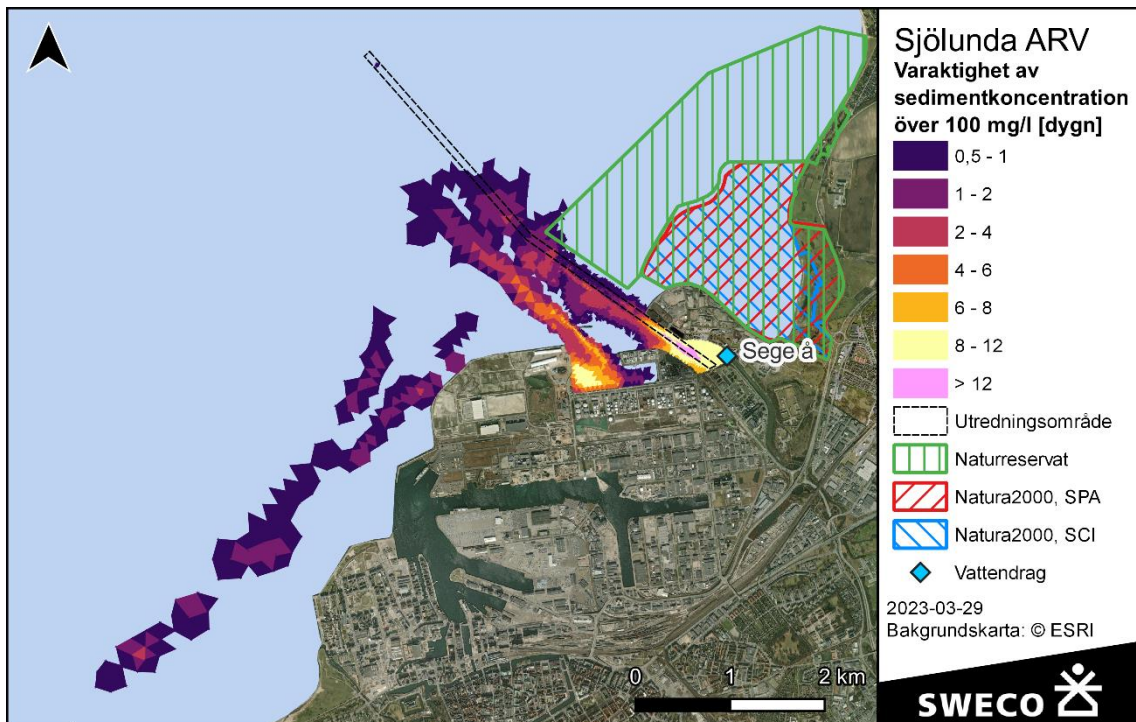
I varaktighetskartorna kan ses att de längsta varaktigheterna återfinns inne i viken nära Sege ås mynning, i muddringsområdena samt i de djupare områdena i Oljehamnen och i inseglingstrännan till Oljehamnen.

Vid gränsen av naturreservatet Strandhusens revlar ses i Figur 7-27 att koncentrationen 100 mg/l överskrids under upp till 2 dygn.

Figur 7-26. Karta över varaktighet för koncentrationer över 40 mg/l för sommarförhållanden.

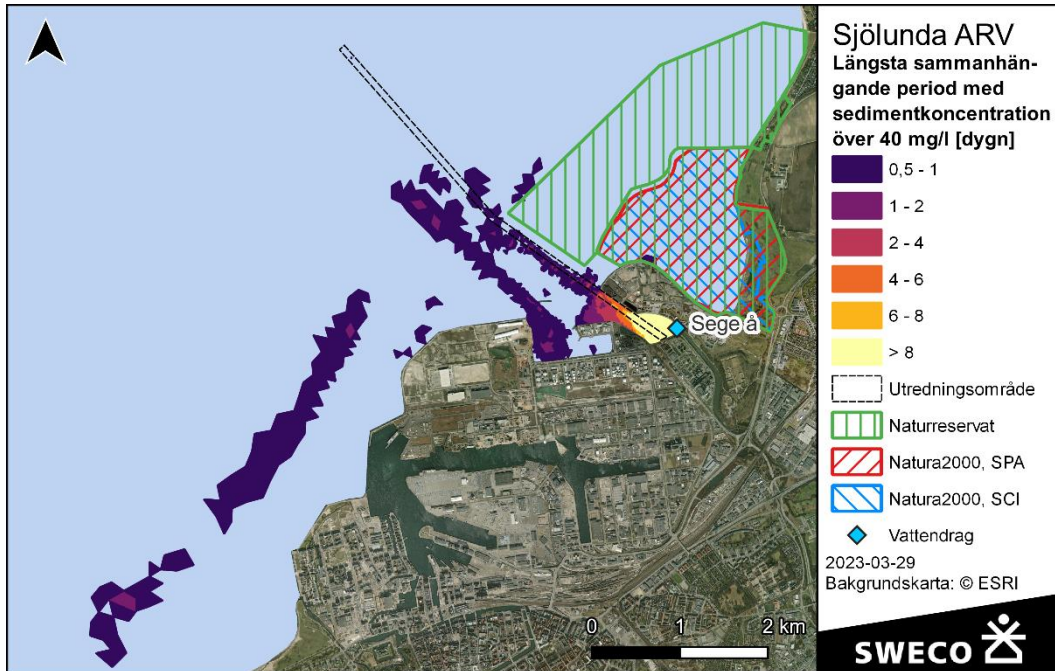

Figur 7-27. Karta över varaktighet för koncentrationer över 100 mg/l för sommarförhållanden.

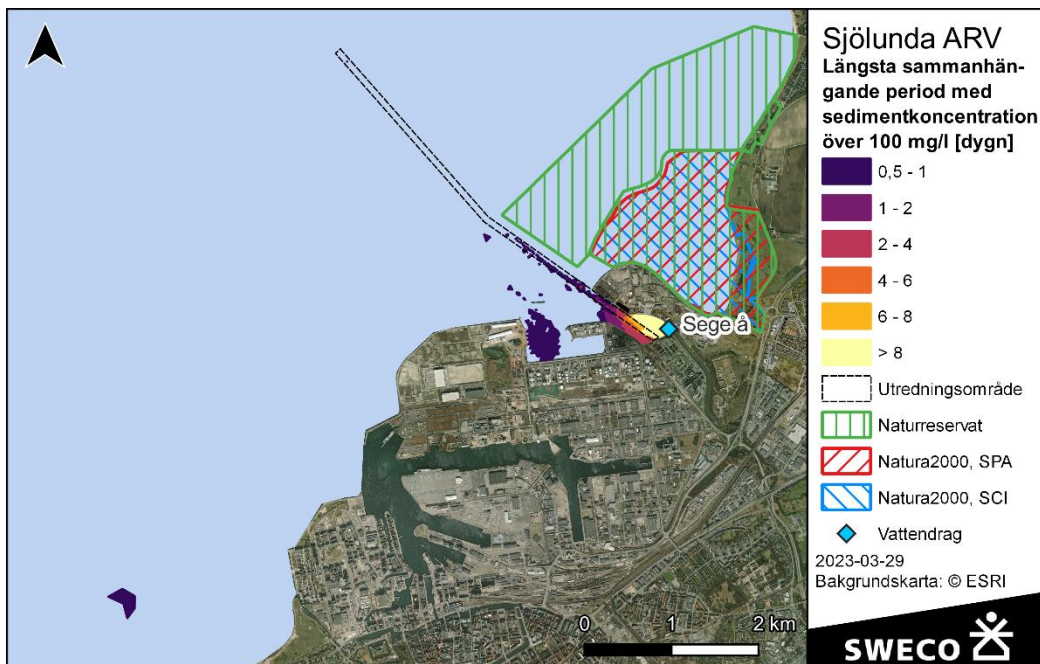

I Figur 7-28 och Figur 7-29 visas längden av de längsta perioderna med sammanhängande sedimentkoncentration över 40 respektive 100 mg/l under hela simuleringsperiodens. Vid jämförelse av Figur 7-28 och Figur 7-29 med Figur 7-26 respektive Figur 7-27 ses stora skillnader i varaktighet, detta visar på sedimentplymens stora variation över tid.

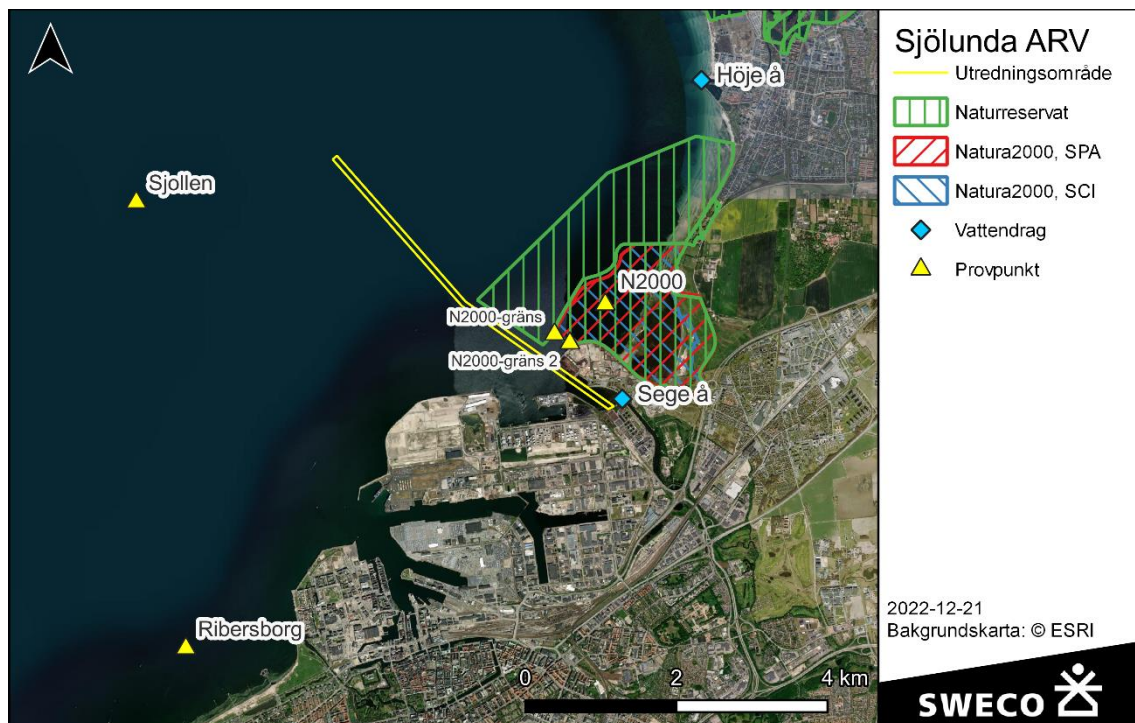
Figur 7-28. Karta som visar den längsta sammanhängande perioden med sedimentkoncentrationer över 40 mg/l för sommarförhållanden.

Figur 7-29. Karta som visar den längsta sammanhängande perioden med sedimentkoncentrationer över 100 mg/l för sommarförhållanden.

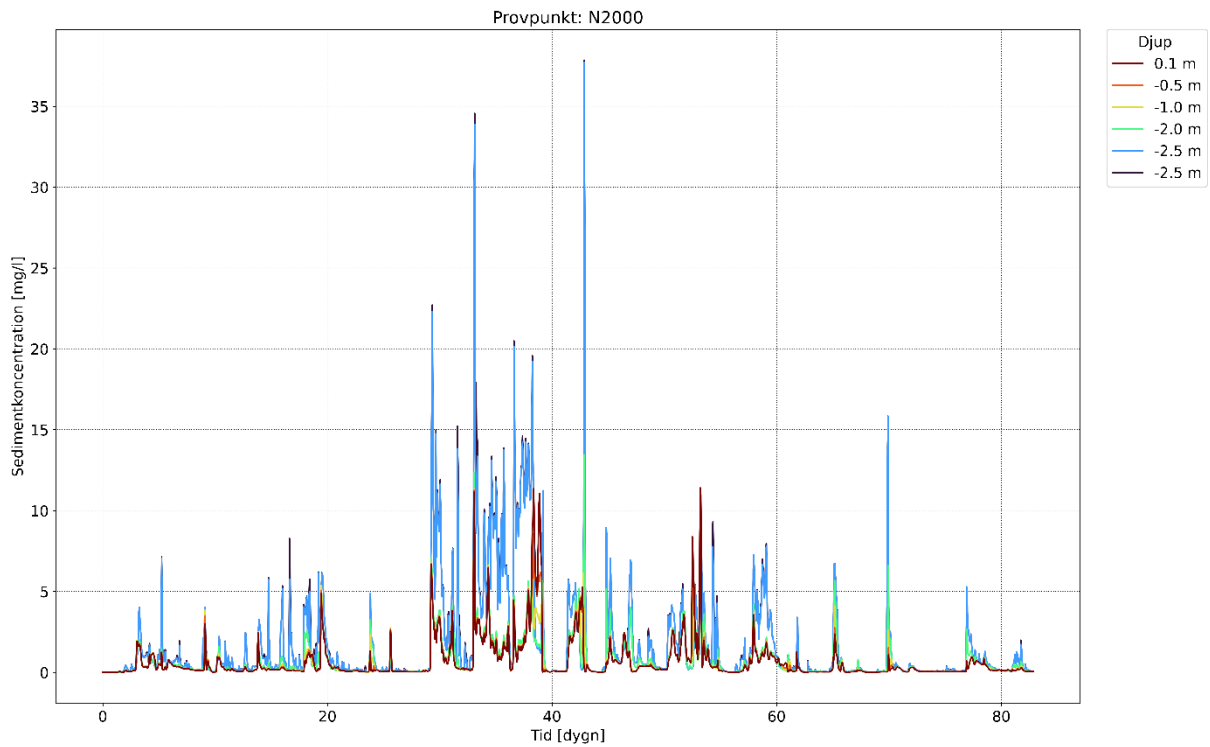
Figur 7-30. Placering av provpunkter för visualisering av modellresultat i tidsserier.

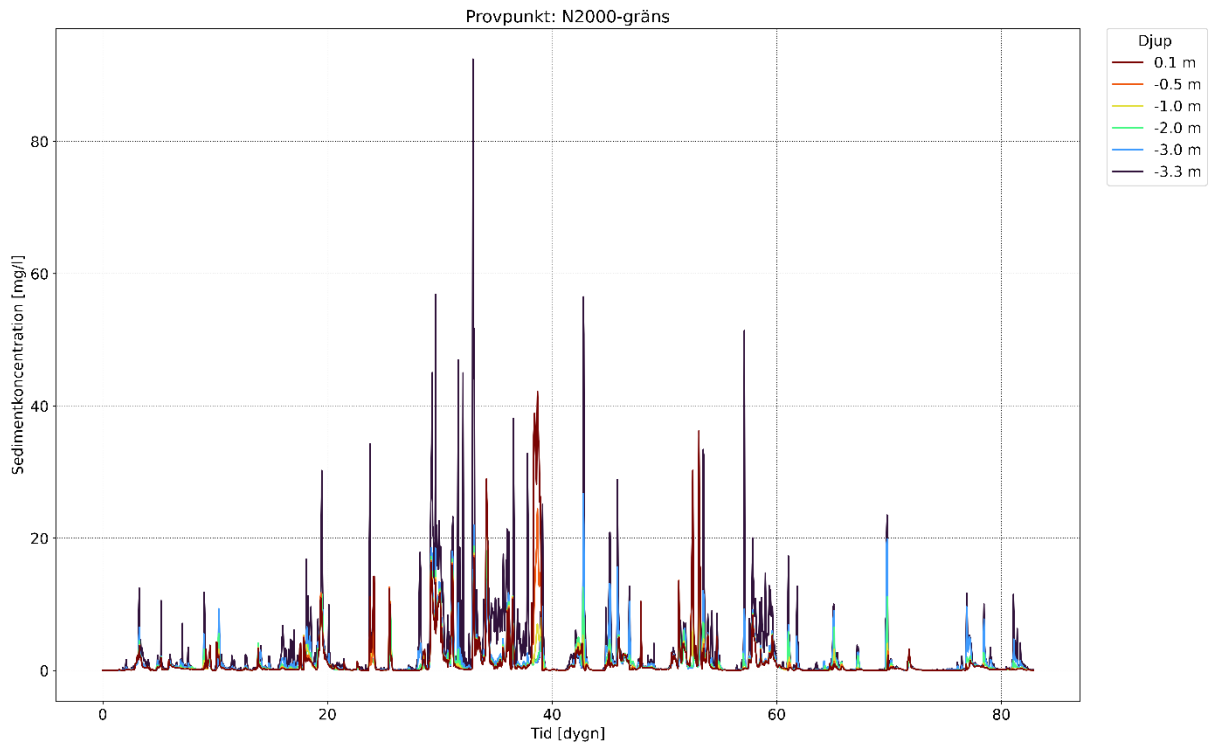
I Figur 7-31 - Figur 7-35 visas tidsserier av sedimentkoncentrationen vid olika djup i de fem provpunkter som visas i Figur 7-30 för hela simuleringsperiodens längd. I figurerna ses en kraftig tidsvariation, där sedimentkoncentrationen i en given punkt beror på vilka strömförhållanden som råder. Strömförhållandena styr vilken riktning och vilket avstånd som sedimentet kan spridas från muddringen. Även en tydlig djupvariation kan ses, denna beror del på sedimentets sjunkhastighet som leder till ökande koncentrationer längre ned i vattenpelaren och dels på att 40% av sedimentet antas spillas nära botten. Figur 7-31 - Figur 7-35 återfinns även i större format i Bilaga 1 avsnitt 12 Sommarförhållanden.

För Natura 2000 områdena gäller att vid gränsen till området överskrids 90 mg/l under korta perioder (storleksordningen timmar). Koncentrationen sjunker med avståndet från muddring och cirka 700 m in i Natura 2000 områdena uppnås som maximalt cirka 35 mg/l.

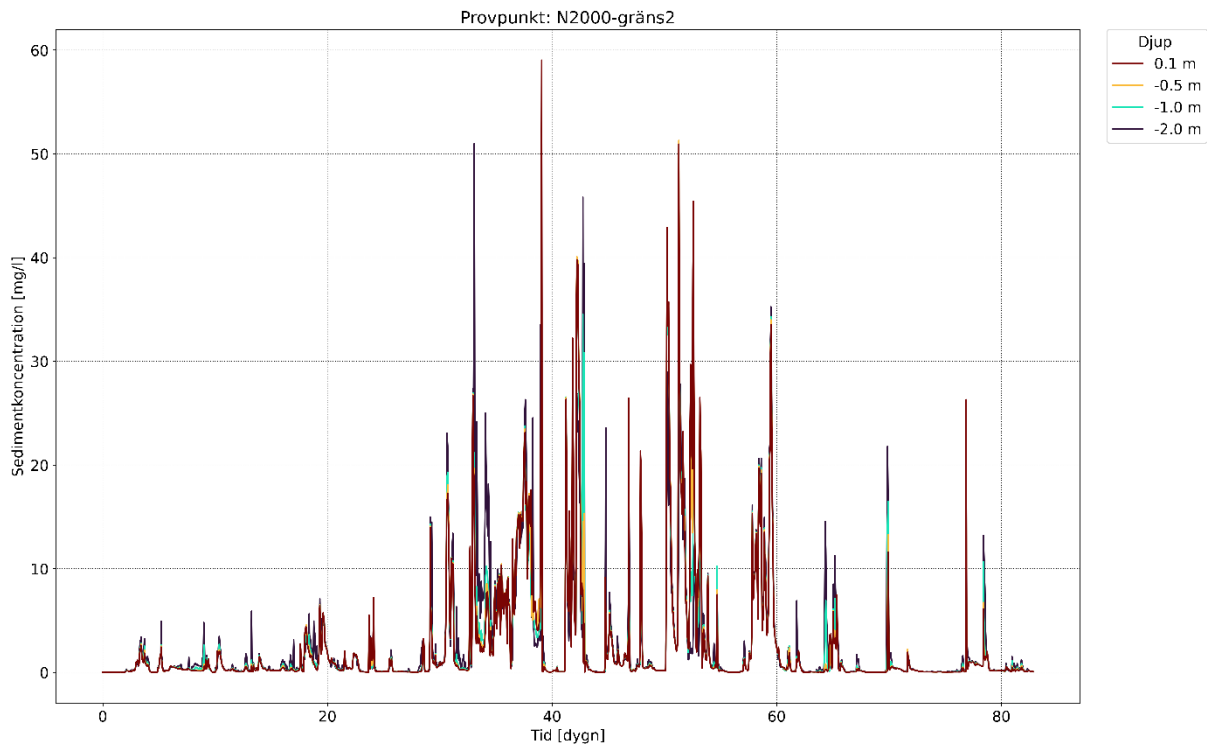
Figur 7-31. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten N2000. Sommarförhållanden

Figur 7-32. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten N2000-gräns. Sommarförhållanden.

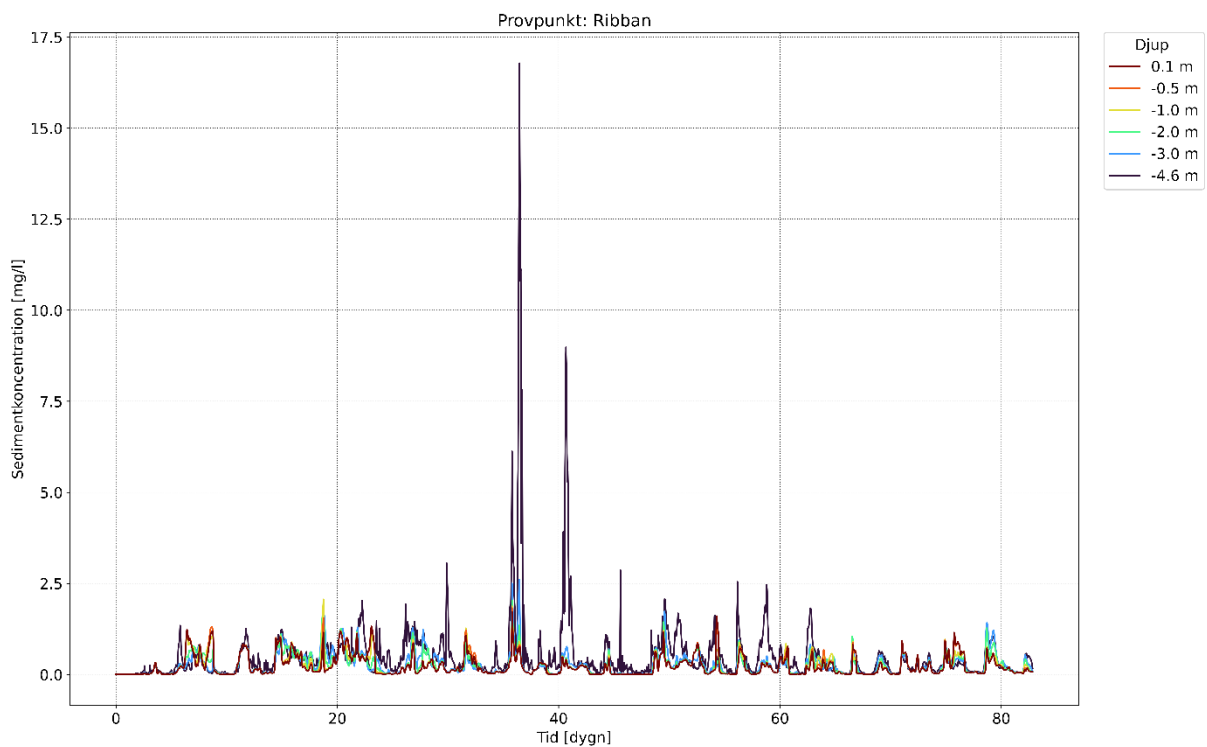

Figur 7-33. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten N2000-gräns2. Sommarförhållanden.

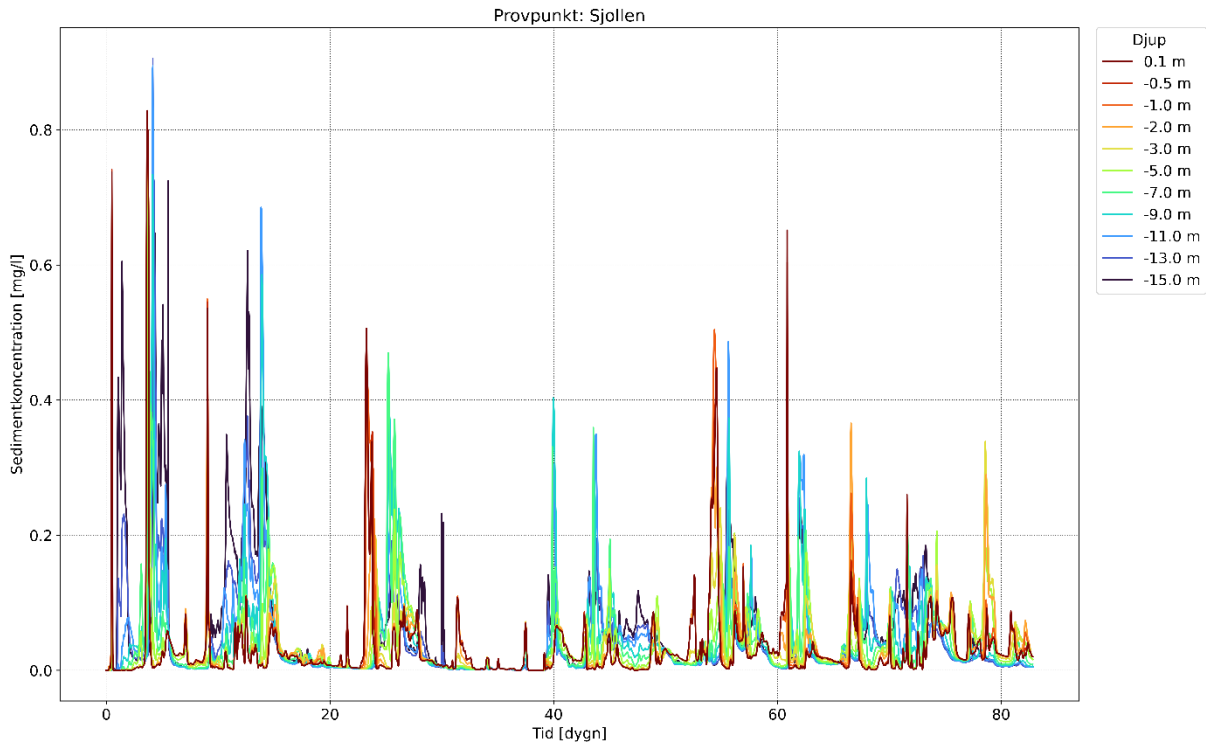

För provpunkterna längre ifrån muddringen, Ribersborg och Sjollen (Figur 7-34 respektive Figur 7-35), ses att sedimentkoncentrationerna generellt är betydligt lägre. För Ribersborg uppgår dock den maximala koncentrationen under hela den simulerade sommarperioden till cirka 17 mg/l. Motsvarande koncentration för Sjollen är cirka 1 mg/l.

Figur 7-34. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten Ribersborg. Sommarförhållanden.

Figur 7-35. Tidsserie över sedimentkoncentrationen vid olika djup för provpunkten Sjollen. Sommarförhållanden.

7.5 Sammanfattande resultat

Modellresultat för sedimentpåbyggnad visar begränsad sedimentpåbyggnad. Ingen sammanhängande påbyggnad över 0,5 mm förväntas i Natura 2000 området för något av de meteorologiska scenarierna. För naturreservaten gäller att den maximala påträffade pålagringen uppgår till cirka 5 mm, detta sker under sommarscenariot.

Medelvärdet för verksamhetens bidrag till sedimentkoncentrationerna vid djupet med maximal sedimentkoncentration i de använda provpunkterna över hela simuleringsperioden visas i Tabell 7-1.

Tabell 7-1. Medelvärden av bidrag av sedimentkoncentration i de fem provpunkterna under hela simuleringsperioderna.

Provpunkt	Medelkoncentration, Vinter [mg/l]	Medelkoncentration, Sommar [mg/l]
N2000-gräns	3	3
N2000-gräns 2	6	5
N2000	2	2
Ribersborg	1	1
Sjollen	1	0

Vid tillfällen med högre strömhastigheter där muddringen sker uppstår en uppvirvling av suspenderat sediment med ökade koncentrationer som konsekvens. Strömhastigheterna är helt beroende av vilka

meteorologiska förhållanden som råder. Vid gränsen till Natura 2000 området överskrider sedimentkoncentrationen vid botten 70 mg/l under korta perioder under vintersimuleringen. Under sommarsimuleringen är sedimentkoncentrationerna vid gränsen av Natura 2000 området något högre. Sedimentkoncentrationen uppgår då till cirka 90 mg/l vid botten under korta perioder.

8 Diskussion

8.1 Resultatdiskussion

Modellresultaten visar på en begränsad sedimentpåbyggand som inte förväntas ge någon pålagring överskridande 0,5 mm i Natura 2000 områdena och ingen pålagring överskridande 5 mm i naturreservaten. Ett undantag från dessa modellresultat är mycket lokal pålagring i svackor eller gropar.

Vidare visar modellresultaten en mycket varierande grumling som beror på den mycket dynamiska strömningssituation som råder i Öresund. Vid tillfällen med kraftig bottenström i området där muddringen utförs kan sedimentkoncentrationerna från muddringsspillet i Natura 2000 området uppgå till cirka 90 mg/l vid botten. Dessa tillfällen är dock begränsade i varaktighet (storleksordningen timmar) och koncentrationerna sjunker snabbt vid en efterföljande period med lugnare bottenströmmar. Vid tillfällen med svagare bottenströmmar stannar de höga sedimentkoncentrationerna närmare muddringsplatsen och orsakar därför inte höga koncentrationer i Natura 2000 området.

De modellerade sedimentkoncentrationerna som uppstår till följd av muddringen kan jämföras med de naturliga sedimentkoncentrationer som har uppmätts i Öresund under stormiga vinterperioder, dessa kan lokalt uppgå till 40 mg/l. Vad som avses med stormiga vinterperioder framgår dock ej av rapporten (Valeur & Jensen, 2001). Verksamheten är dessutom lokaliserad mycket nära Sege ås mynning. Sege å kan troligtvis i perioder bidra med relativt höga naturliga grumlingshalter i det område som muddringen är planerad i.

För grumlingspåverkan i Sege å bedöms att under förhållanden med lågflöde i ån och högt vattenstånd i södra delen av Öresund kan möjligtvis viss grumling transporteras uppströms. Avståndet uppströms bedöms dock vara mycket begränsat. Vid perioder med högre flöden bedöms ingen grumling kunna transporteras uppströms i Sege å.

Sammantaget visar modellresultaten att sommarförhållanden ger en lugnare strömningssituation. Detta leder till sämre spädningförhållanden och därmed generellt något högre sedimentkoncentrationer. Skillnaderna mellan de meteorologiska scenarierna är dock inte speciellt stora och sedimentkoncentrationerna håller sig inom samma storleksordning oavsett meteorologiskt scenario. Detta indikerar att sedimentets egenskaper samt muddringsförfarandet spelar större roll för sedimentspridningen än vilka väderförhållanden som råder.

Modellresultaten för sedimentpålagring visar att de meteorologiska förhållandena inte är avgörande för pålagringen. Muddringsförfarandet (metod och hastighet) samt sedimentsammansättningen har betydligt större inverkan på sedimentpålagringen. Eftersom dessa parametrar är samma för de båda meteorologiska scenarierna liknar modellresultaten varandra. Modellresultaten visar dock att sedimentpålagringen inte överskrider 0,5 mm i Natura 2000 områdena respektive 5 mm i något av naturreservaten.

De minsta sedimentpålagringar som redovisas är endast av mäktighet 0,1 mm. Detta är en liten pålagring och detta innebär också större osäkerheter i resultaten, vilka således bör tolkas med försiktighet.

Modellens upplösning och kvaliteten på djupdatan innebär vissa begränsningar i modellresultaten. Framst innebär detta att sedimentpålagringen mycket lokalt (i svackor eller gropar) bedöms kunna bli större än vad modellresultaten visar.

Modellresultaten visar god överensstämmelse med de strömmätningar som utförts av SMHI i området. I dessa mätningar är en sydvästgående ström vanligt förekommande vid norrgående ytström i Öresund. Denna motriktade ström innebär att det i normalfallet endast sker transport av spillt sediment i sydvästlig riktning, det vill säga bort från naturreservaten och Natura 2000 områdena i Lommabukten.

När sedimentspill sker i närheten av Spillepengens västra udde bedöms att risk för sedimentspridning in mot Lommabukten föreligger. Detta är en följd av den ström som följer Spillepengens strandlinje som beskrivs i avsnitt 7.2. Modellresultaten visar att sedimentspridningen in i Lommabukten trots detta är betydligt mindre än vid kustnära sydvästgående ström. Detta bedöms vara på grund av de generellt lägre strömhastigheterna som råder vid detta strömningsfenomen.

8.2 Metoddiskussion

Definitionen av vad som utgör sedimentspill påverkar modellresultaten. Baserat på erfarenheter vid exempelvis Öresundsbroprojektet, som gav ett genomsnittligt spill på mindre än 5% och med vetenskapen om att mekaniska grävmaskiner genererar ännu mindre spill, bedöms 5% spill vara en realistisk konservativ ansats vid modelleringen.

Att den tillfälliga vägbanken inte har inkluderats i modellen bedöms inte ha någon nämnvärd betydelse för modellresultaten vad avser spridning och sedimentation. Detta är främst på grund av att det område där den planeras att anläggas redan är avgränsat, både genom sitt läge längst in i viken vid Sege ås mynning samt det grunda vattendjupet i området.

Anläggandet av vägbanken bedöms kunna bidra till viss grumling vid utplacering av massorna. Grumlingen bedöms dock på grund av de små strömhastigheterna i området samt att materialet planeras bestå av mycket liten andel finmaterial vara begränsad, både tidsmässigt och geografiskt.

Uppvirvling av sediment vid pålning samt lokal avjämning av botten under utloppsledningarna är två andra potentiellt grumlande aktiviteter som inte har inkluderats i modellen. Att dessa aktiviteter inte har inkluderats baseras på bedömningen att mängden suspenderat sediment som genereras vid dessa aktiviteter är försumbar.

Muddring har antagits ske dygnet runt under hela simuleringsperioden. Detta är ett konservativt antagande eftersom uppehåll i muddringen, på grund av exempelvis väderförhållanden, leder till att det sediment som befinner sig suspenderat i vattenpelaren har möjlighet att sedimentera. Detta sänker sedimentkoncentrationerna och muddring utan uppehåll innebär därför ett värsta fall avseende sedimentkoncentrationerna.

De sedimentsammansättningar som har använts i modellen är baserade på de vibrohammarlodprover som har tagits i området. För vissa kornstorlekar förekommer viss spridning i kornstorleksfördelning där antogs det sediment som släpps i modellen vara i den finare delen av det uppmätta spannet. Detta är ett konservativt antagande vad gäller de sedimentkoncentrationer som uppstår men är

nödvändigtvis inte konservativt vad gäller sedimentpålagringen i närheten av muddringsplatsen. Detta innebär att det finns en viss risk för att sedimentpålagringen i direkt anslutning till muddringsplats är något underskattad. Denna effekt bedöms främst beröra själva ledningskorridoren. Det motsatta gäller sedimentpålagringen på större avstånd från muddring där en större andel finmaterial leder till att sedimentet kan spridas längre från muddring, vilket innebär större pålagringsmaktighet. Detta leder alltså till konservativa modellresultat för pålagringen på större avstånd från muddring.

I Oljehamnen lägger fartyg till vid lastning. Detta innebär att kraftiga propellerströmmar förekommer i området. Dessa kraftiga propellerströmmar är dock mycket tidsbegränsade till sin natur och bedöms därför endast påverka modellresultaten i försumbar utsträckning.

9 Slutsats

Modellresultaten visar att sedimentpåbyggnaden till följd av muddring är tydligt rumsligt begränsad. Inom cirka 200 m från muddringsplatsen förväntas lokal sedimentpåbyggnad kunna uppgå till cirka 10 mm. I Natura 2000 området visar modellresultaten en maximal påbyggnadstjocklek om cirka 0,5 mm och i naturreservaten som maximalt cirka 5 mm. Detta gäller både sommar- och vinterförhållanden.

Sedimentkoncentrationen vid gränsen till Natura 2000 området kan under korta perioder uppgå till cirka 90 mg/l. De högsta koncentrationerna uppstår vid botten.

Modellresultaten visar att de meteorologiska förhållandena är av underordnad betydelse för sedimentpålagringens maktighet jämfört med muddringsförfarande och sedimentets egenskaper.

Muddring under sommarförhållanden leder till något högre koncentrationer och mäktigare sedimentpålagring närmast muddringsplatsen. Samtidigt är koncentrationerna och sedimentpålagringens maktighet längre från muddringen lägre.

10 Referenser

SMHI (1986). Utbyggnad vid Malmö hamn; Effekter för Lommabuktens vattenutbyte. Tillgänglig: https://www.smhi.se/polopoly_fs/1.165214!/Oceanografi_3%20Utbyggnad%20vid%20Malm%C3%B6%20hamn%3B%20effekter%20f%C3%B6r%20Lommabuktens%20vattenutbyte..pdf

SMHI (2009). Årsrapport 2008, Hydrografi, Öresunds Kustvattenkontroll.

Sweco (2016). Recipientutredning VA SYD – Sjölunda och Källby Avloppsreningsverk

Sweco (2017). PM – Hydrodynamisk spridningsmodellering

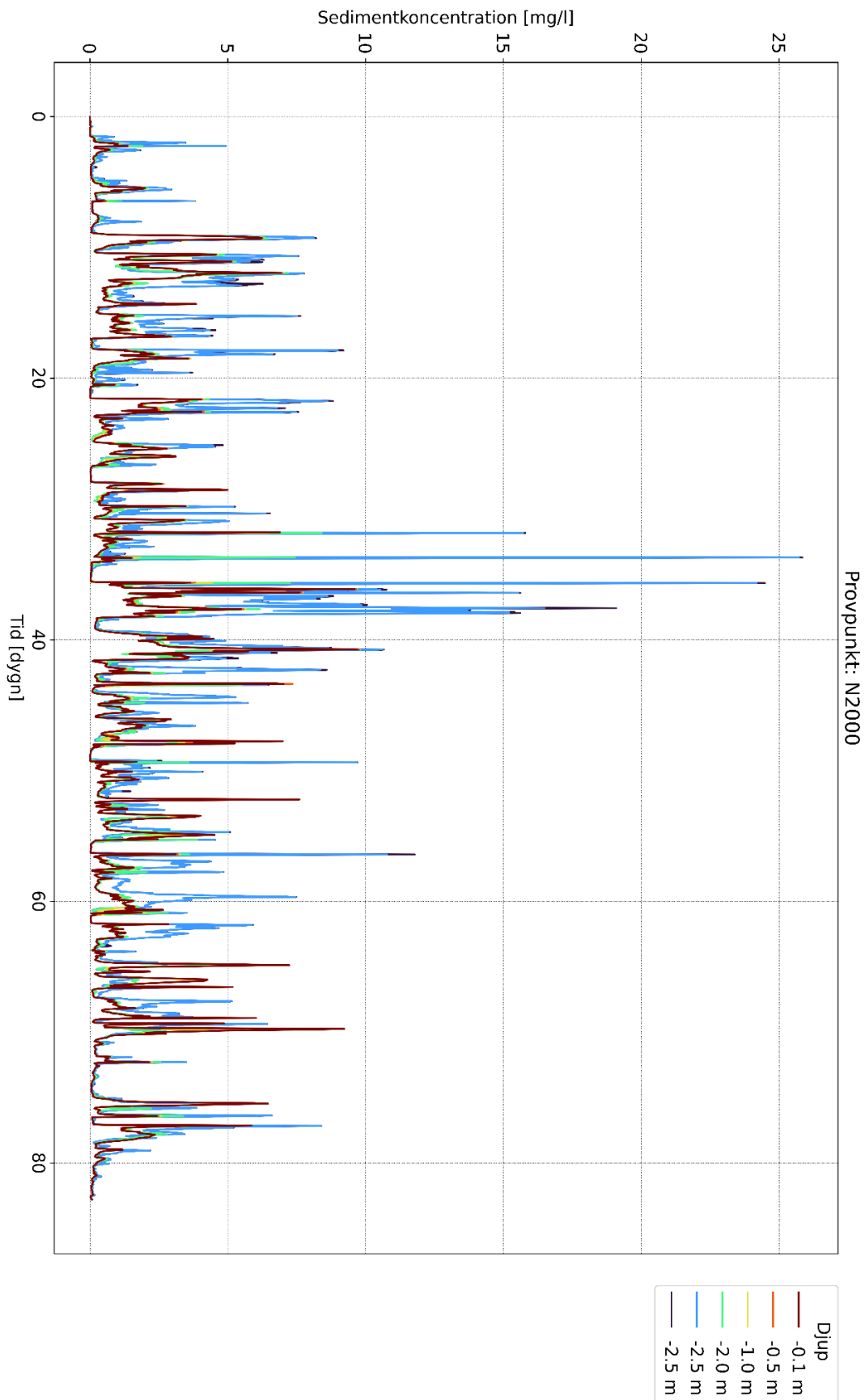
Sweco (2018). Spridningsmodellering i Öresund, modellbeskrivning, resultat och förslag till uppdaterade provpunkter.

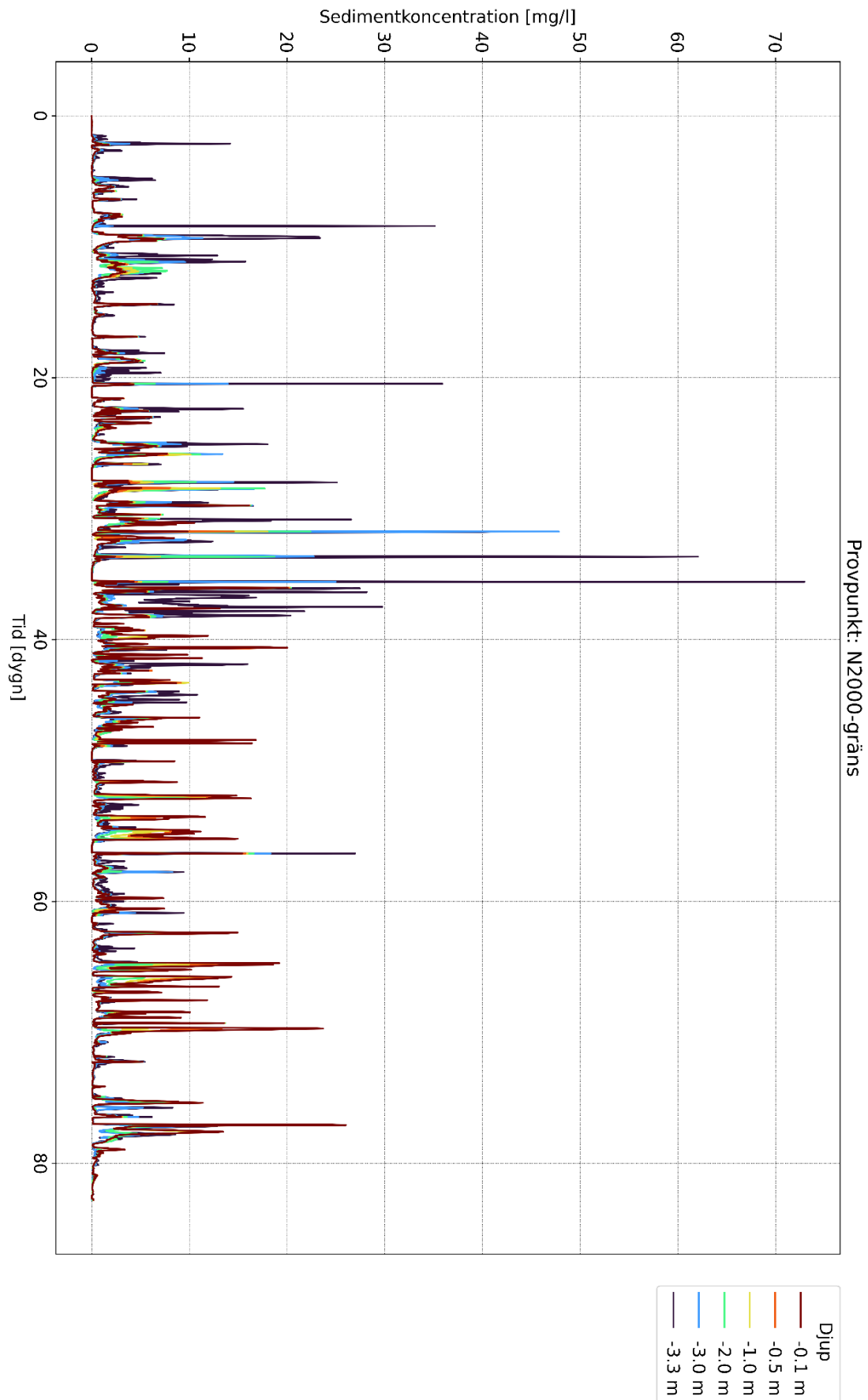
Sweco (2019). Miljökonsekvensbeskrivning och teknisk beskrivning till tillståndsansökan för vattenverksamhet i Norra hamnen, Malmö. Bilaga 2 - Hydrodynamisk modellering

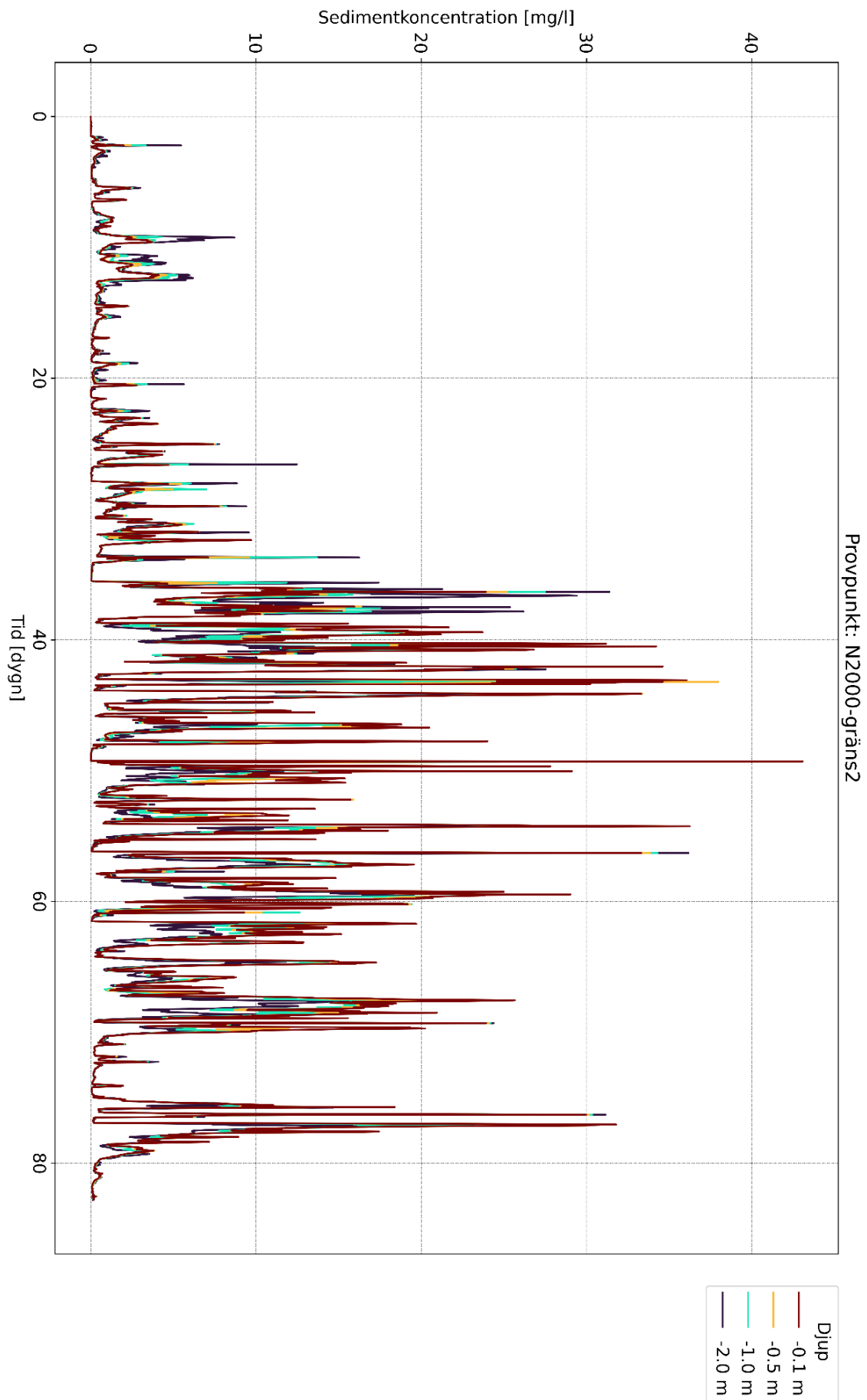
University of Copenhagen (1999). *Øresund facts*. Hämtad från <http://www.oresundsakvariet.ku.dk/svenska/dokument15/>

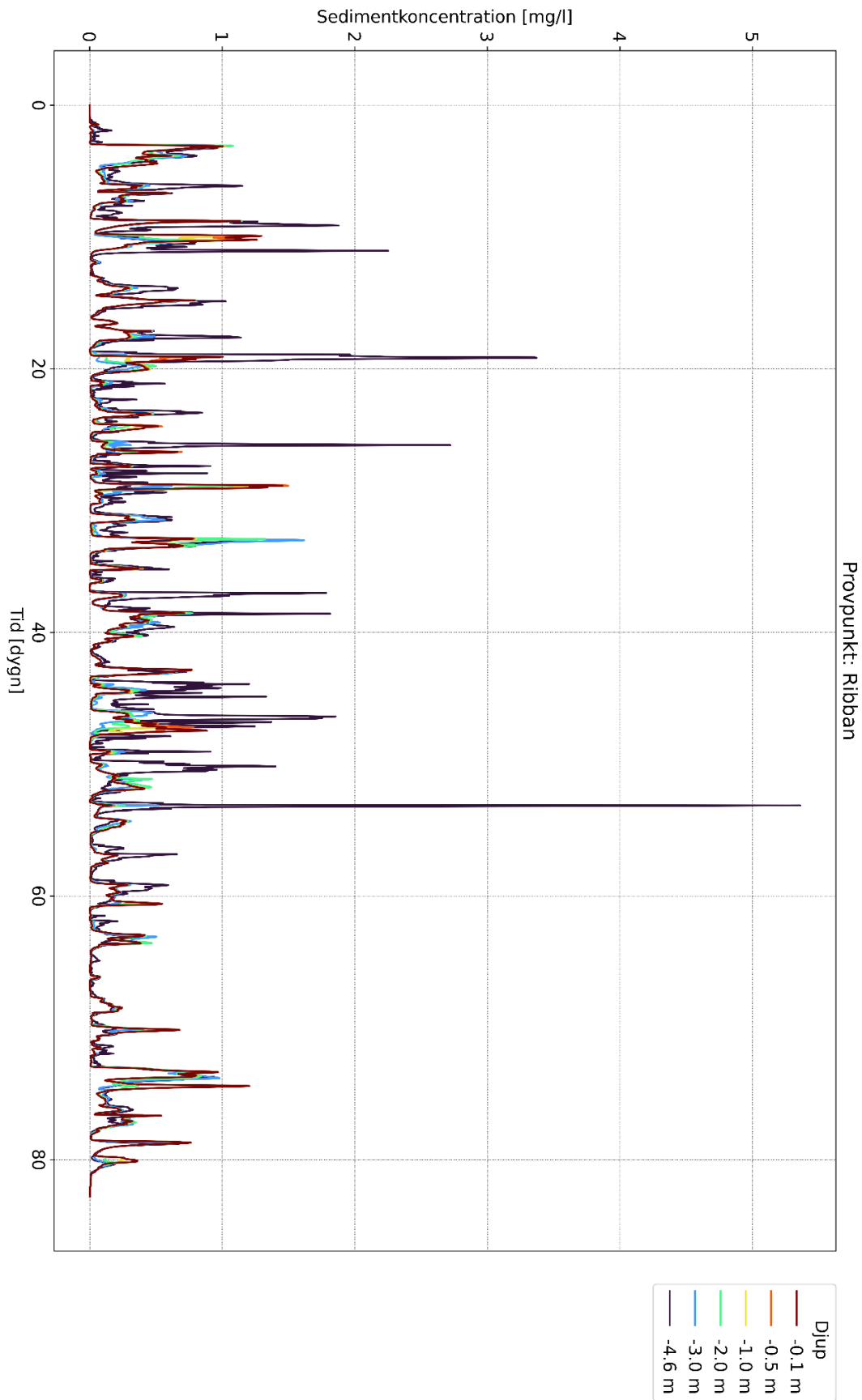
Valeur, J.R., & Jensen, A. (2001). *Sedimentological research as a basis for environmental management: the Oresund fixed link*. The Science of the total environment, 266 1-3, 281–9.

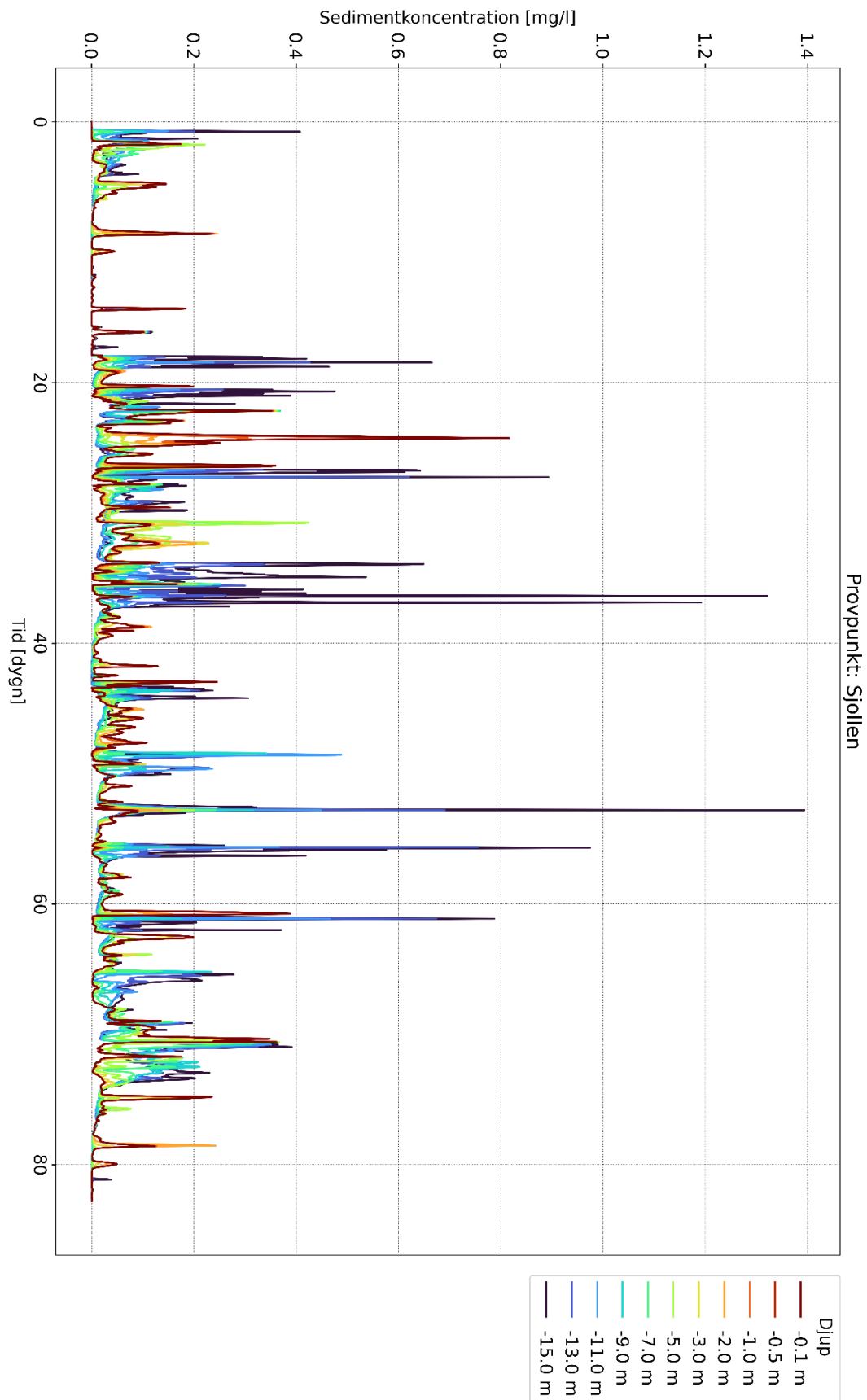
11 Bilaga 1 - Vinterförhållanden

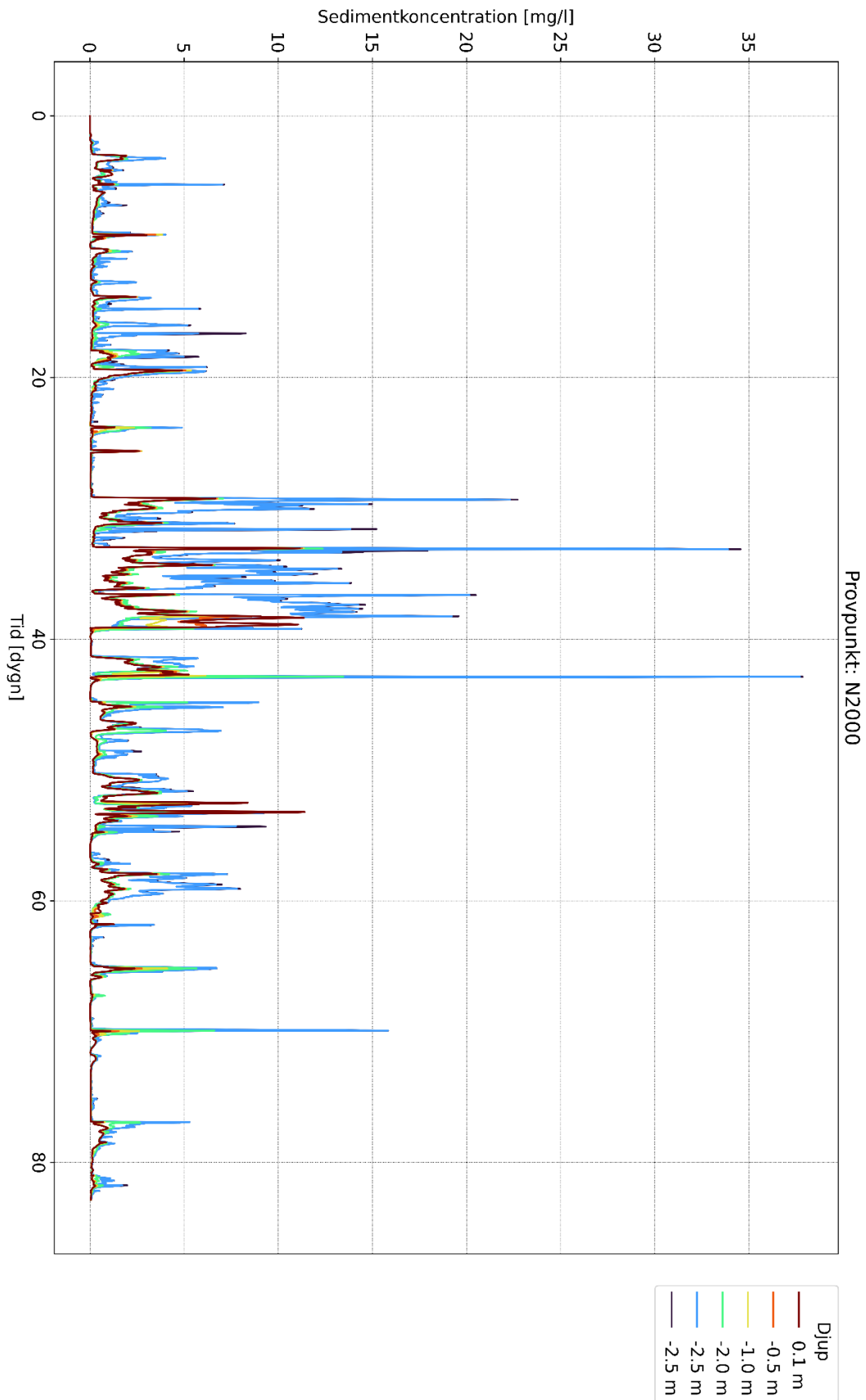

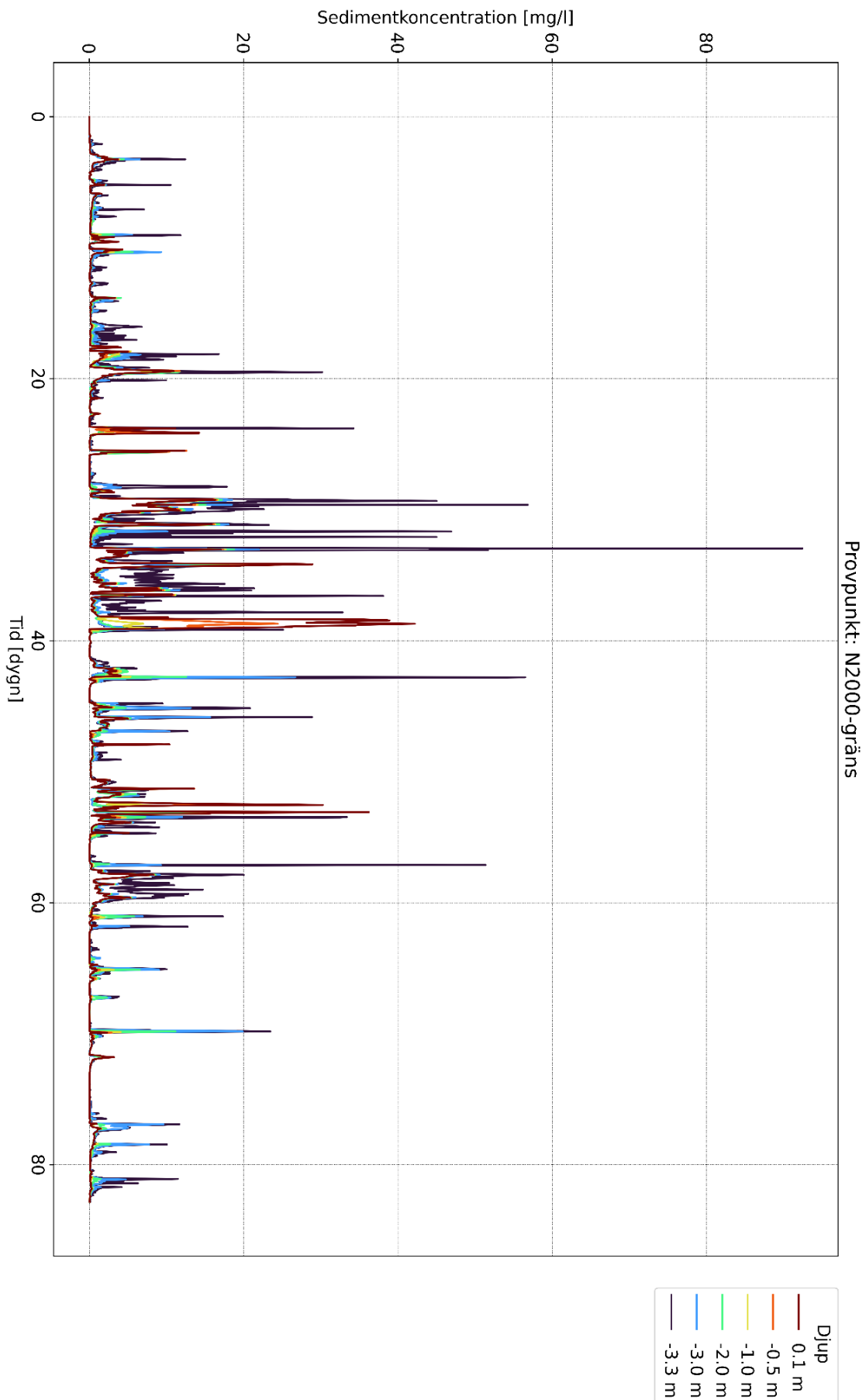

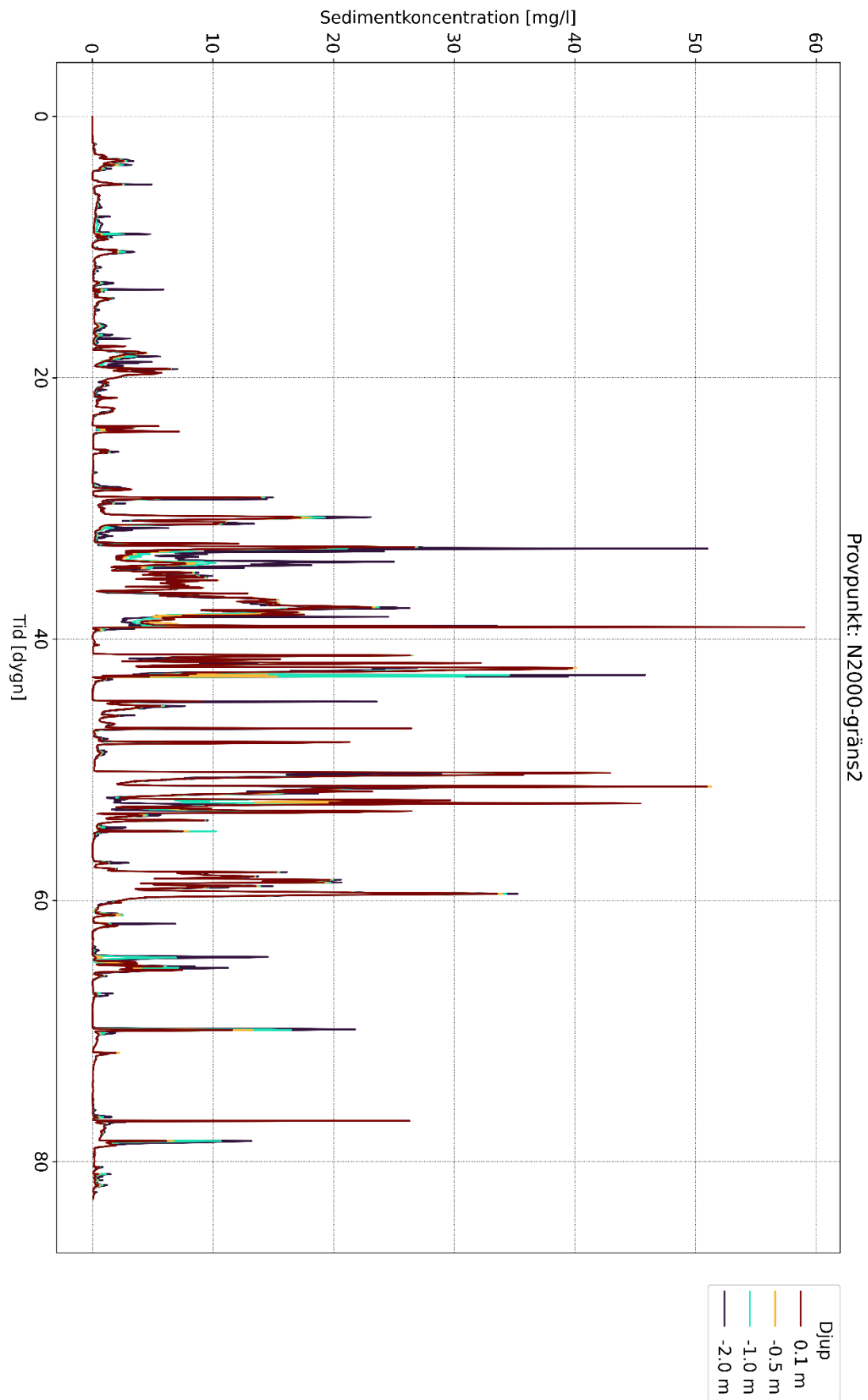

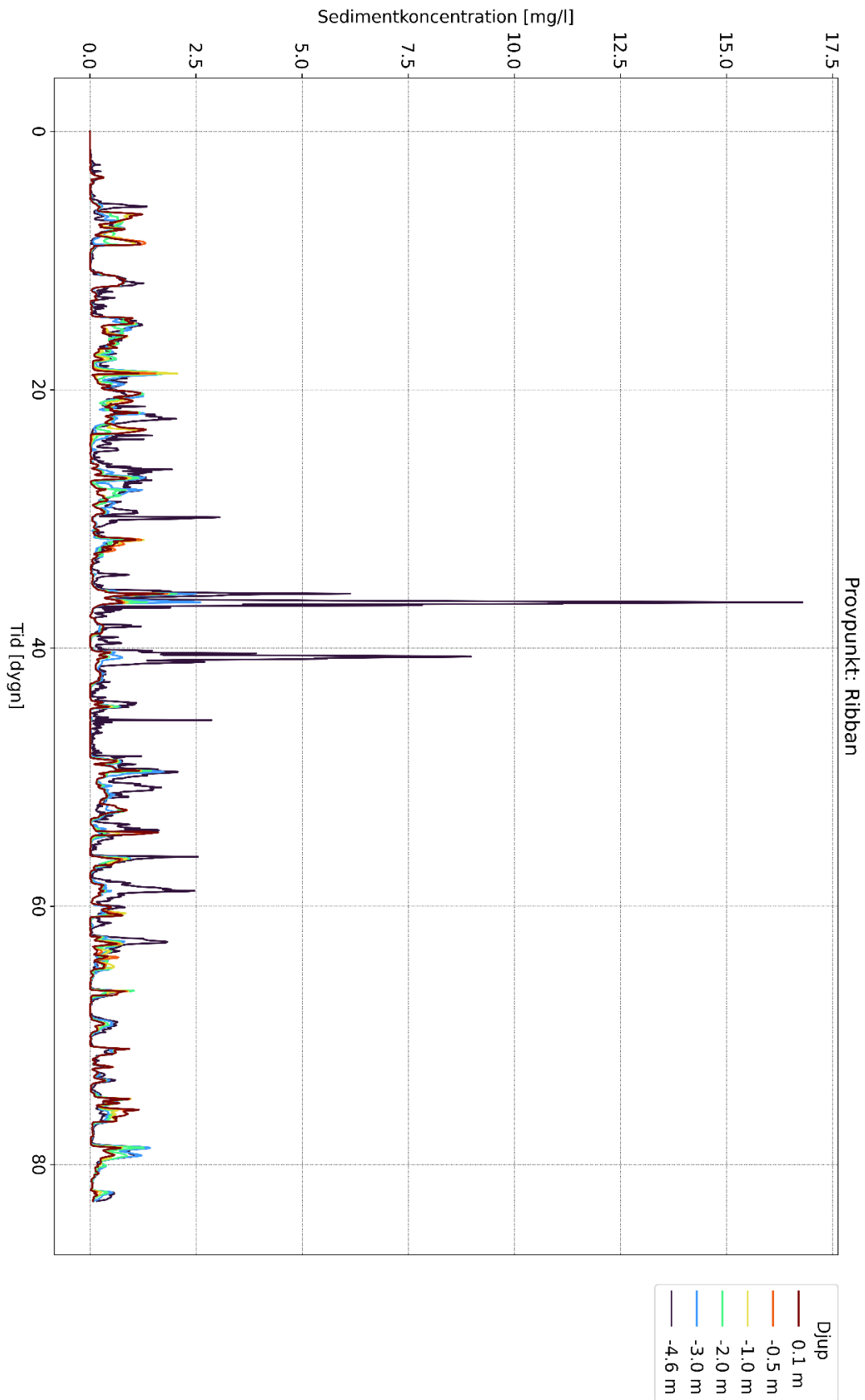

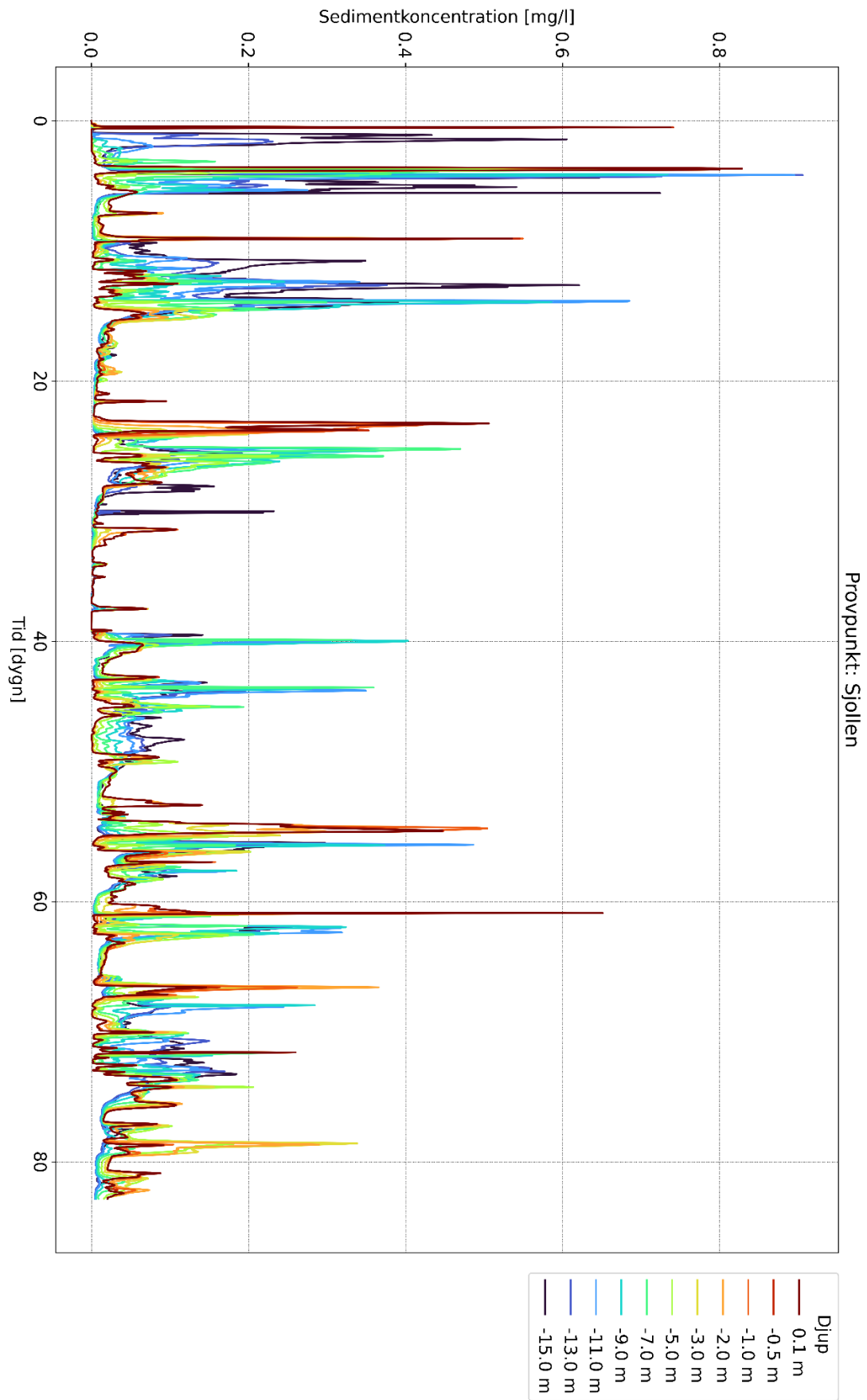
12 Bilaga 2 - Sommarförhållanden

BILAGA M3, HYDROMORFOLOGISK PÅVERKAN

MAXIMA
Projekt Tillstånd
Tillståndshandling
Kontinentalsockellagen

2023-07-06

Slutversion

8178 Tillståndshandling Hydromorfologisk påverkan utg 1.0

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M3-001

Utgåva: 1.0

Titel: Bilaga M3, Hydromorfologisk påverkan

Status: Slutversion

Kontaktperson: Lena Hellberg, VA SYD

Dokumenttyp: Underlagsrapport

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M3-001

Upprättad av: Sweco Sverige AB

Författare: Sonja Råberg

Datum: 2023-05-30

Reviderad av:

Författare:

Utgåva: 1.0

Datum: 2023-07-06

Revisionshistorik i tabell

Datum	Utgåva	Orsak till revidering	Utfört av
2023-06-07	1.0	Slutlig handling KSL, justerat försättsblad. Oförändrat innehåll.	Sonja Råberg, Sweco Sverige AB
2023-05-30	1.0	Slutlig handling MB	Sonja Råberg, Sweco Sverige AB

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Syfte och bakgrund	5
2 Avgränsningar	5
3 Förordningar, föreskrifter och riktlinjer	5
4 Beskrivning av planerad vattenverksamhet	6
5 Vattenförekomsten Malmö hamnområde	9
5.1 Bedömning av ekologisk status	9
5.2 Miljökvalitetsnormer	11
6 Vattenförekomsten Lommabukten	11
6.1 Bedömning av ekologisk status	11
6.2 Miljökvalitetsnormer	13
7 Hydrologisk påverkan	13
7.1 Ingående parametrar	13
7.2 Strömningsförhållanden	13
7.2.1 Områdesförutsättningar	13
7.2.2 Konsekvenser driftskede i Lommabukten	14
7.3 Sötvatteninflöde och vattenutbyte	17
7.3.1 Områdesförutsättningar	17
7.3.2 Konsekvenser driftskede i Lommabukten	17
7.4 Vågregim	18
7.4.1 Områdesförutsättningar	18
7.4.2 Konsekvenser driftskede	19
8 Morfologisk påverkan	20
8.1 Ingående parametrar	20
8.2 Områdesförutsättningar	20
8.3 Grunda vattenområdets morfologi	24
8.3.1 Konsekvenser bygg- och driftskede	24
8.4 Bottensubstrat och sedimentdynamik	25
8.4.1 Konsekvenser bygg- och driftskede	25
8.4.2 Konsekvenser byggskede	25
8.4.3 Konsekvenser driftskede	27
8.4.4 Konsekvenser bygg- och driftskede Malmö hamnområde	27
8.4.5 Konsekvenser bygg- och driftskede Lommabukten	27

8.5	Bottenstrukturer.....	28
8.5.1	Konsekvenser bygg- och driftskede.....	28
9	Påverkan på konnektivitet.....	29
9.1	Ingående parametrar	29
9.2	Områdesförutsättningar.....	29
9.3	Konsekvenser driftskede	30
9.3.1	Konsekvenser driftskede Malmö hamnområde	31
9.3.2	Konsekvenser driftskede Lommabukten	31
10	Påverkan på vattenväxter.....	32
10.1	Ingående parametrar	32
10.2	Områdesförutsättningar.....	32
10.3	Konsekvenser bygg- och driftskede.....	34
10.3.1	Konsekvenser byggskede.....	34
10.3.2	Konsekvenser driftskede	35
10.3.3	Konsekvenser bygg- och driftskede Malmö hamnområde	36
10.3.4	Konsekvenser bygg- och driftskede Lommabukten	36
11	Påverkan på bottenfauna	36
11.1	Ingående parametrar	36
11.2	Områdesförutsättningar.....	36
11.3	Konsekvenser bygg- och driftskede.....	37
11.3.1	Konsekvenser byggskede.....	37
11.3.2	Konsekvenser driftskede	38
11.3.3	Konsekvenser bygg- och driftskede Malmö hamnområde	38
11.3.4	Konsekvenser bygg- och driftskede Lommabukten	38
12	Bedömning av vattenverksamhetens tillåtlighet.....	39
12.1	Malmö hamnområde.....	39
12.1.1	Bedömning av försämringsförbudet	39
12.1.2	Bedömning av äventyrandet att uppnå beslutad miljö kvalitetsnorm	39
12.2	Lommabukten	40
12.2.1	Bedömning av försämringsförbudet	40
12.2.2	Bedömning av äventyrandet att uppnå beslutad miljö kvalitetsnorm	40
13	Referenser	41

Sammanfattning

Nya utloppsledningarna från Sjölundas avloppsreningsverk i Malmö kommer att anläggas. Utloppsledningarna är två ledningar som är cirka 4 km långa och har en diameter på 2 meter. De första två kilometrarna kommer att muddras ner i botten och de två sista läggs direkt på botten och stabiliseras med pålar på var sida. Ledningarna kommer att beröra två vattenförekomster med fördelningen 1,4 km i Malmö hamnområde och 2,6 km i Lommabukten. För att utreda eventuell hydromorfologisk påverkan från dessa nya utloppsledningarna på de två vattenförekomster, samt verksamhetens tillåtlighet enligt tillåtlighetsregeln i 5 kap. 4 § MB, utreddes alla relevanta kvalitetsfaktorer och underliggande parametrar. Slutsatsen är att endast parametern Bottenstruktur, som ingår i kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd, kommer att försämrats på ett otillåtet sätt i vattenförekomsten Malmö hamnområde. För Lommabukten däremot kommer inga hydromorfologiska kvalitetsfaktorer att försämrats på ett otillåtet sätt av ansökt verksamhet. Inte heller djur- och växtlivet i någon av vattenförekomsterna kommer att påverkas så pass mycket att det skulle kunna inverka på de två biologiska kvalitetsfaktorerna bottenfauna och makroalger och gömfröiga växter negativt.

1 Syfte och bakgrund

VA SYD är ett politiskt styrt kommunalförbund som med fem medlemskommuner och över en halv miljon kunder är en av Sveriges största VA- och avfallsorganisationer.

Avloppsreningssystemet MAXIMA är VA SYDs satsning på en ny regional infrastruktur för avloppsrening i medlemskommunerna Burlöv, Lomma och Malmö samt Svedala som VA SYD samtidigt erbjuder att bli medlem. Det är en av regionens största infrastruktuursatsningar i närtid och en viktig förutsättning för att tillväxtregionen Sydvästra Skåne ska kunna fortsätta växa. Med en gemensam lösning möter VA SYD behovet av utbyggnad och modernisering av avloppsreningen i kommunerna, värnar närliggande vattenmiljöer och möjliggör växande städer.

Syftet med denna rapport är att utreda den hydromorfologiska påverkan på vattenförekomsterna Malmö hamnområde och Lommabukten. Detta genomförs via tillåtlighetsregeln i 5 kap. 4 § i miljöbalken som fastställer att en verksamhet eller åtgärd inte får tillåtas om den 1) försämrar vattenmiljön på ett otillåtet sätt eller 2) äventyrar möjligheterna att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm.

2 Avgränsningar

Rapporten utreder tillåtlighetsregeln med avseende på de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna (konnektivitet, hydrografiska villkor och morfologiskt tillstånd) samt de biologiska kvalitetsfaktorerna som kan påverkas av förändrad hydromorfologi, det vill säga makroalger och gömfröiga växter (vattenväxter) samt bottenfauna.

3 Förordningar, föreskrifter och riktlinjer

Enligt tillåtlighetsregeln i 5 kap. 4 § MB får en verksamhet eller åtgärd inte tillåtas om den, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter:

1. försämrar vattenmiljön på ett otillåtet sätt (försämringsförbudet), eller
2. äventyrar möjligheterna att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm.

En otillåten försämring av vattenmiljön uppstår om a) en kvalitetsfaktor får en försämrad status mellan två klassgränser, till exempelvis från god till måttlig status, eller b), det sker en försämring av en kvalitetsfaktor som är i den sämsta klassen.

Med begreppet "äventyra" avses ett oacceptabelt risktagande som utgör ett allvarligt hot mot möjligheten att uppnå fastställd miljökvalitetsnorm (MKN). Det avgörande vid äventyrandebedömningen är med andra ord om det fortfarande bedöms vara möjligt att uppnå rätt kvalitet på vattenmiljön även om en verksamhet eller åtgärd tillåts.

Bedömning av påverkan på MKN gjordes med utgångspunkt i tillåtlighetsregeln samt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) (Havs- och vattenmyndigheten, 2019) och tillhörande vägledning för bedömningsgrunder (Havs- och vattenmyndigheten, 2023a) enligt följande:

- Befintlig status och befintlig påverkan på miljön utgår från det senast uppdaterade arbetsmaterialet från förvaltningscykel 3 i Vatteninformationssystem Sverige (VISS) vid utredningens färdigställande (VISS, 2023).
- Påverkan bedöms uppstå om status för en kvalitetsfaktor kan förändras till en lägre klassgräns på varaktig basis i vattenförekomsten.
- I det fall status för en kvalitetsfaktor bedömts till dess sämsta statusklass uppstår påverkan om den planerade verksamheten bidrar till ytterligare försämring av en underliggande parameter som har dålig status.
- Påverkan uppstår om den planerade verksamheten försvårar möjligheterna att genomföra restaureringsåtgärder i syfte att uppnå miljö kvalitetsnormen avseende ekologisk status.

4 Beskrivning av planerad vattenverksamhet

Två nya utloppsledningar från Sjölunda avloppsreningsverk planeras att anläggas intill de befintliga (Figur 5-1).

De nya ledningarna, som ersätter de befintliga, har en diameter på vardera två meter. De placeras bredvid varandra så att de upptar en yta i bredd på cirka 13 meter nere på botten och 25 meter som bredast upptill. De är upp till cirka fyra km långa och sträcker sig ut i Öresund från vattenförekomsten Malmö hamnområde ut till vattenförekomsten Lommabukten. De första två kilometrarna av ledningarna läggs i en ränna som muddrats ner i botten. Resterande del läggs direkt på botten och stabiliseras med hjälp av en rad pålar på var sida om ledningarna och en rad mellan ledningarna (Figur 5-1 och Figur 5-2).

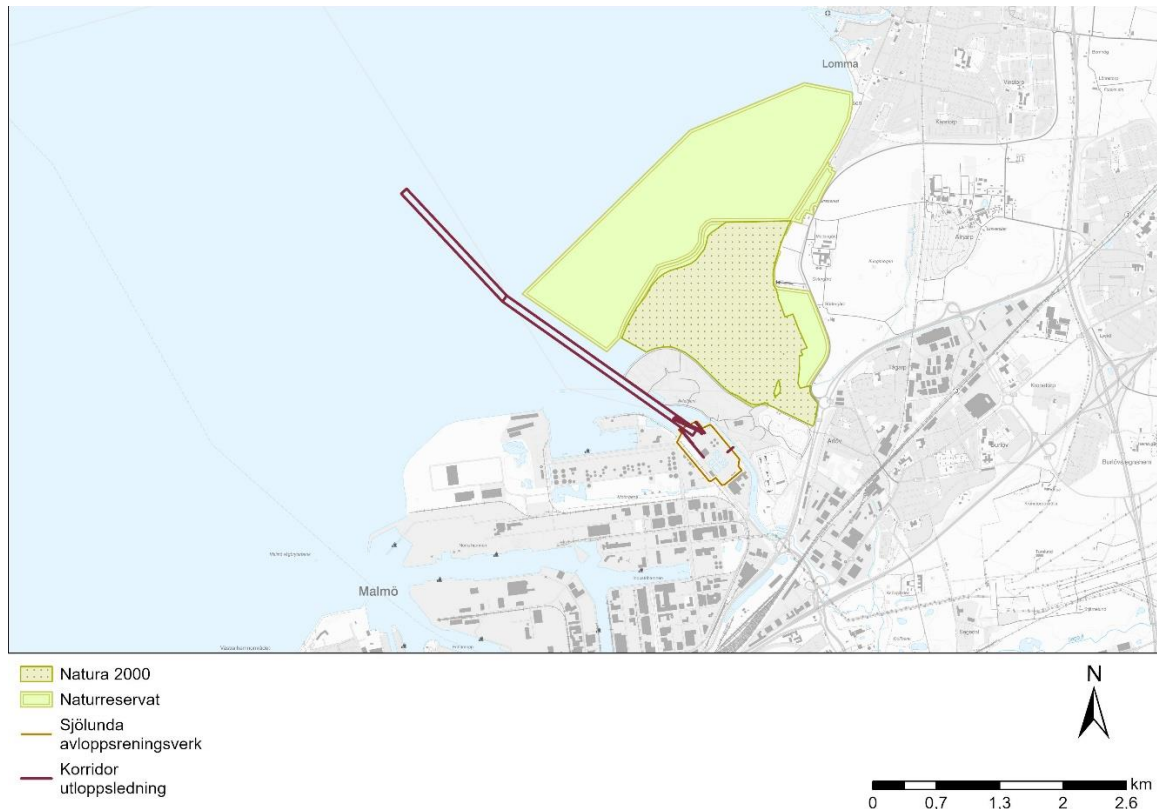
Den muddrade rännan är cirka 25 meter bred och 5 meter djup närmast land. Vartefter vattendjupet ökar, minskar behovet av muddring och således djupet på den muddrade rännan. Efter cirka 2 km från landsidan blir schaktdjupet noll och ledningen förläggs direkt på botten.

Då den första delen av muddringen kommer att ske från land (Figur 5-2) krävs det en tillfällig utfyllnad av material för att anlägga tillfällig vägbank från stranden vid Sjölunda avloppsreningsverk. Vägbanken anläggs av lämpligt material på en geotextilduk. Denna väg/utfyllnad är upp till cirka 300 m lång och cirka 6 m bred (vilket genererar en bredd om cirka 15 meter på botten). När ledningarna är förlagda avvecklas vägbanken.

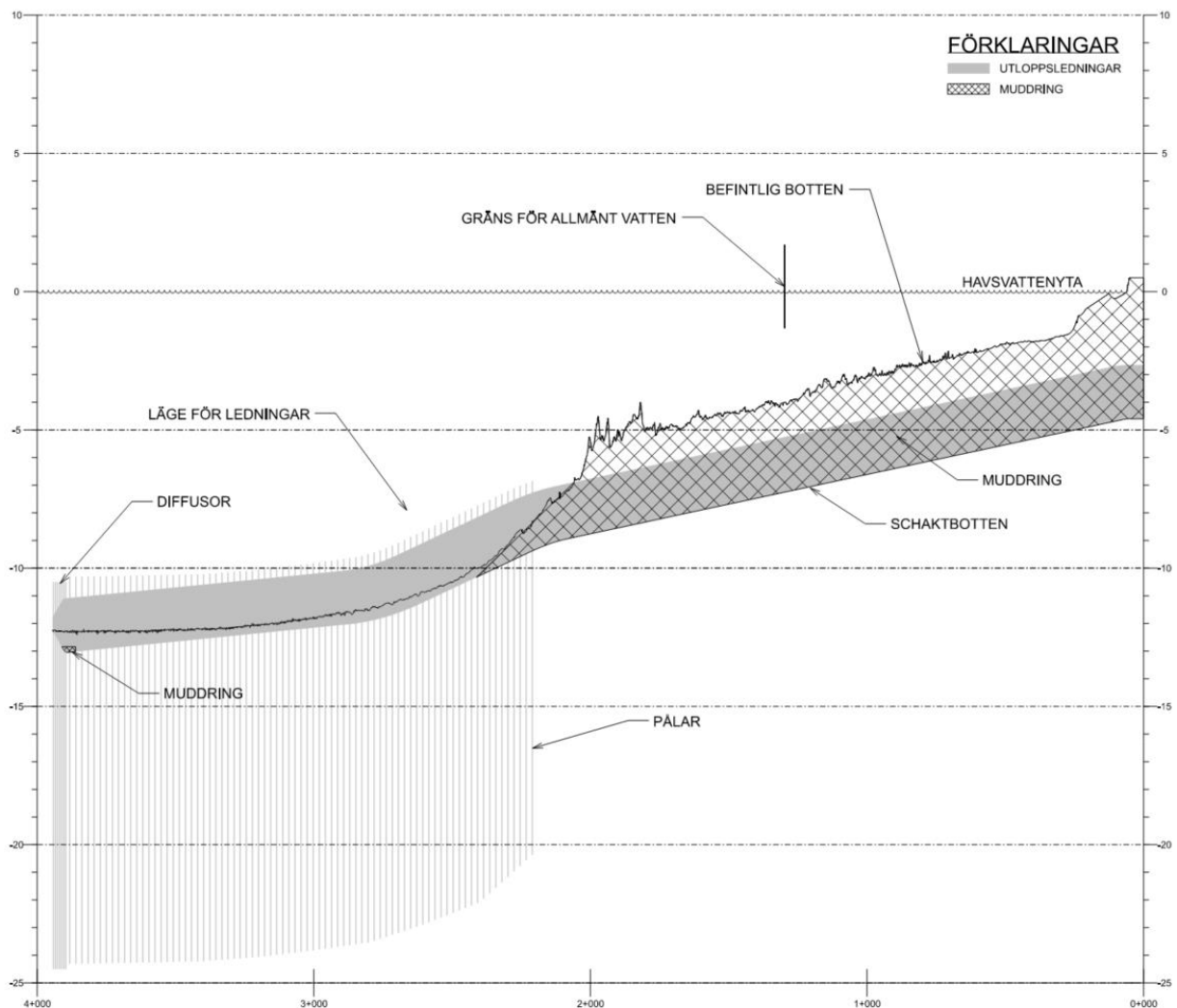
Vid slutet av utloppsledningarna, där utsläppspunkter är placerade på en sträcka om 50 meter, kommer muddring att ske i syfte att jämna till botten så att ledningarna kan ligga stabilt här.

Ledningarna kommer att ligga från strandlinjen till maximalt 12 meters djup längst ut.

Figur 4-1. Översiktsbild med de nya utloppsledningarnas placering.

Figur 4-2. Ledningssträckning, längdprofil 0–4 000 meter. Skiss från Bilaga R Ritningsförteckning.

Längs strandlinjen där ledningarna kommer att vara placerade kommer ett erosionskydd att anläggas. Stranden är idag redan artificiell då den är en del av en utfyllnad, men behöver förstärkas i och med den planerade vattenverksamheten.

De befintliga ledningarna kommer att ligga kvar. En utredning har visat att det föreligger större risk för spridning av förorenade sediment från ledningens insida vid rivning och bortforsling av ledningarna jämfört med att låta dem ligga kvar (Tyréns, 2022). Rivning och bortforsling bedöms även påverka habitatet för bottenlevande organismer genom att livsmiljön helt avlägsnas. Fotodokumentation visar att stora delar av stålledningen samt betongvikter är täckta med musslor (Figur 5-3) (Tyréns, 2022).

Figur 4-3. Musslor på befintlig utloppsledning. Bild från Tyréns (2022).

5 Vattenförekomsten Malmö hamnområde

5.1 Bedömning av ekologisk status

Enligt vattenmyndigheternas senaste klassificering (januari 2023) är nuvarande ekologiska status i Malmö hamnområde (WA27428567) *måttlig*.

Klassningen baseras på ett antal stödjande fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer som har sämre än god status (ljusförhållanden och näringsämnen). Ingen biologisk kvalitetsfaktor stödjer klassningen.

Statusklassningar för de biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna presenteras i Tabell 6-1.

Tabell 5-1. De senaste bedömningarna (kontrollerat januari 2023) av status för kvalitetsfaktorer och parametrar för vattenförekomsten Malmö hamnområde (WA27428567)

Status	Kvalitetsfaktorer	Parameter				
Ekologisk	Växtplankton	Klorofyll a	Biologiska KF			
		Totalbiomassa				
	Makroalger och gömfröiga växter					
	Bottenfauna	BQI				
	Syrgasförhållanden			Fysikalisk-Kemiska KF		
	Ljusförhållanden					
	Näringsämnen	Totala mängd kväve - sommar		Fysikalisk-Kemiska KF		
		Totala mängd kväve - vinter				
		Totala mängd fosfor - sommar				
		Totala mängd fosfor - vinter				
		Löst oorganiskt kväve (DIN) - vinter				
		Löst oorganiskt fosfor (DIP) - vinter				
	SFÅ	Koppar	Hydromorfologiska KF			
	Konnektivitet	Längsgående konnektivitet				
		Konnektivitet mellan kustvatten och kustnära områden				
	Hydrografiska villkor	Tidvattenregim				
		Strömningsförhållanden				
		Vågregim				
		Sötvatteninflöde och vattenutbyte				
	Morfologiskt tillstånd	Grunda vattenområdets morfologi				
Bottensubstrat och sedimentdynamik						
Bottenstrukturer						
	Hög	God	Måttlig	Otillfreds- ställande	Dålig	Ej klassad

5.2 Miljö kvalitetsnormer

Flera kvalitetsfaktorer har undantagits i form av tidsfrist eller mindre strängt krav och miljö kvalitetsnormen för vattenförekomstens ekologiska status är *måttlig ekologisk status till år 2039*.

De kvalitetsfaktorer som erhållit tidsfrist till år 2027 är kvalitetsfaktorn konnektivitet och näringsämnen. För näringsämnen gäller tidsfrist till 2027 bara utifrån påverkan från urban markanvändning, enskilda avlopp och reningsverk. För påverkanskällorna jordbruk och utsjöpåverkan gäller den längre tidsfristen 2039.

De kvalitetsfaktorer som erhållit det mindre stränga kravet *måttlig* status är hydrografiska villkor och morfologiskt tillstånd.

6 Vattenförekomsten Lommabukten

6.1 Bedömning av ekologisk status

Enligt myndigheternas senaste klassificering (januari 2023) är nuvarande ekologiska status i Lommabukten (WA81342479) *måttlig*.

Klassningen baseras på ett antal stödjande fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer som har sämre än god status (ljusförhållanden och näringsämnen). Ingen biologisk kvalitetsfaktor stödjer klassificeringen.

Statusklassningar för de biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna presenteras i Tabell 7-1.

Tabell 6-1. De senaste bedömningarna (kontrollerat januari 2023) av status för kvalitetsfaktorer och parametrar för vattenförekomsten Lommabukten (WA81342479).

Status	Kvalitetsfaktorer	Parameter			
Ekologisk	Växtplankton	Klorofyll a	Biologiska KF		
		Totalbiomassa			
	Makroalger och gömfröiga växter				
	Bottenfauna	BQI			
	Syrgasförhållanden			Fysikalisk-Kemiska KF	
	Ljusförhållanden				
	Näringsämnen	Totala mängd kväve - sommar			Fysikalisk-Kemiska KF
		Totala mängd kväve - vinter			
		Totala mängd fosfor - sommar			
		Totala mängd fosfor - vinter			
		Löst oorganiskt kväve (DIN) - vinter			
		Löst oorganiskt fosfor (DIP) - vinter			
	SFÄ	Koppar	Hydromorfologiska KF		
		Ciprofloxacin			
		Diklofenak			
	Konnektivitet	Längsgående konnektivitet			
		Konnektivitet mellan kustvatten och kustnära områden			
	Hydrografiska villkor	Tidvattenregim			
		Strömningsförhållanden			
		Vågregim			
		Sötvatteninflöde och vattenutbyte			
Morfologiskt tillstånd	Grunda vattenområdets morfologi				
	Bottensubstrat och sedimentdynamik				
	Bottenstrukturer				
Hög	God	Måttlig	Otillfredsställande	Dålig	Ej klassad

6.2 Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten Lommabuktens ekologiska status är *god ekologisk status till år 2039*.

Kvalitetsfaktorn näringsämnen har fått tidsfrist som är uppdelad i två årtal, där påverkan från industri, reningsverk och urban markanvändning fått undantag till år 2027 och påverkanskällorna jordbruk och utsjöpåverkan fått ett längre undantag till år 2039.

7 Hydrologisk påverkan

7.1 Ingående parametrar

Kvalitetsfaktorn hydrografiska villkor består av fyra underparametrar (se Tabell 6-1).

Av dessa är alla förutom parameter tidvattenregim relevanta att bedöma för ansökt vattenverksamhet:

- Strömningsförhållanden (endast vattenförekomsten Lommabukten)
- Sötvatteninflöde och vattenutbyte (endast vattenförekomsten Lommabukten)
- Vågregim

För de två parametrarna Strömningsförhållanden och Sötvatteninflöde och vattenutbyte utförs en bedömning enbart för vattenförekomsten Lommabukten. Dessa två parametrar kan påverkas av utloppsledningarna när de ligger på botten och inte, som i Malmö hamnområde, när de är nedsänkta i en mudderräna.

7.2 Strömningsförhållanden

7.2.1 Områdesförutsättningar

Öresund utgör, tillsammans med Lilla och Stora Bält, förbindelsen mellan Östersjön och Kattegatt. Sjölundas avloppsreningsverk ligger i Malmö, vid södra delen av Öresund. I norra delen av Öresund är vattendjupen relativt stora, se Figur 8-1. I höjd med Oskarsgrundet, i den södra delen av sundet, finns ett grundområde som kallas Limhamnströskeln (alternativt Drogdentröskeln). Tröskeln utgör ett kraftigt strömningsmotstånd och präglar hela sundets hydrodynamik (Sweco, 2023b).

Vattenrörelserna i Öresund drivs framför allt av vattenståndsskillnader mellan sundets norra och södra delar. Vattenståndsskillnaderna orsakas av storskaliga meteorologiska fenomen samt det tillskott av vatten som Östersjön får från vattendrag. Utöver vattenståndsvariationerna påverkas vattenrörelserna i Öresund också direkt av vind samt i mindre utsträckning av direkta tillflöden från vattendrag som har mynning i Öresund. Även saltskillnader och skiktad strömning mellan vattnet i norra respektive södra delen av sundet påverkar vattenrörelserna (Sweco, 2023b).

Figur 7-1. Översiktsskarta över modellområdet med inkluderande vattendrag, SMHI:s mätstationer, Lommabuktens vattenförekomst och ledningsdragningen markerade (bild från Sweco, 2023b).

Parametern Strömningsförhållanden är inte statusklassificerad för vattenförekomsten Lommabukten.

Underlaget för bedömningen av eventuell påverkan på kvalitetsfaktorn utgår därmed från resultatet från simuleringen i den hydrodynamiska modellen som utförts för aktuella vattenförekomster inom ramen för detta projekt (Sweco, 2023b).

7.2.2 Konsekvenser driftskede i Lommabukten

Parametern Strömningsförhållanden beskrivs som väsentlig avvikelse, på grund av mänsklig verksamhet, i havsströmmarnas riktning och styrka från referensförhållandet (Havs- och vattenmyndigheten, 2023a).

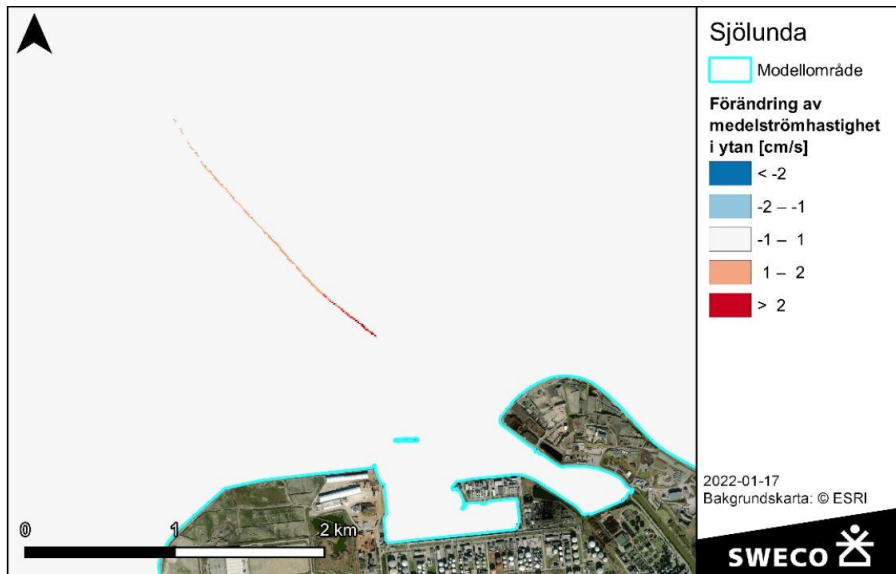
I Figur 8-2 ses medelströmhastigheten över djupet i Lommabukten under hela simuleringsperioden för nollalternativet.

Figur 7-2. Medelströmshastighet under hela modellsimuleringen utan nya utloppsledning (bild från Sweco, 2023b).

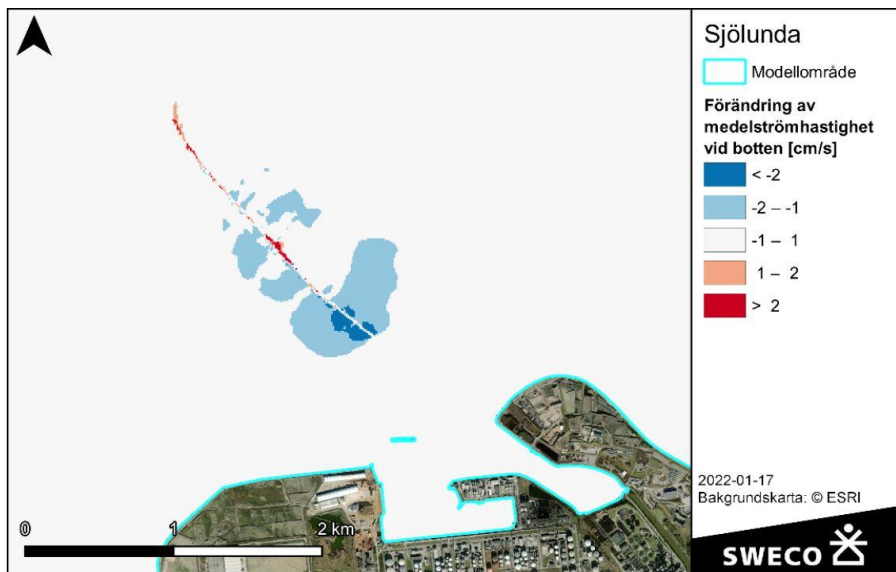

I Figur 8-3 och Figur 8-4 visas förändringen av medelströmshastigheten i ytan respektive vid botten under hela simuleringsperioden. Vid ledningarna tvingas vatten uppåt i vattenpelaren, vilket orsakar en acceleration av strömshastigheten. Detta ses i Figur 8-3 och Figur 8-4 som ett område av positiv förändring av strömshastigheterna i området ovanför ledningarna. Vinkelrätt mot ledningarna finns områden, vid botten, med negativ strömshastighetsförändring, vilket indikerar en minskning av strömshastigheten (Figur 8-4). De minskade strömshastigheterna är en konsekvens av ledningarnas blockadefekt. Vid ledningarna slut finns ett område där bottenströmshastigheterna ökar. En del av det strömmande vattnet som blockeras av ledningarna tvingas där runt ledningarna vilket också orsakar en acceleration av flödet. Cirka 500 m vinkelrätt från ledningarna visar modellresultaten att bottenströmmen minskar med 1 cm/s (Figur 8-4).

Figur 7-3. Förändring av medelströmshastighet i ytan (bild från Sweco, 2023b).

Figur 7-4. Förändring av medelströmshastighet vid botten (bild från Sweco, 2023b).

Medelströmshastigheten i vattenförekomsten Lommabukten ligger framför allt mellan strömshastighetsintervallerna 0,10 – 0,20 m/s och 0,20 – 0,40 m/s (Figur 8-2).

Resultatet av simuleringen visar ett relativt stort område med minskad medelströmshastighet vid botten (ljusblå markering i Figur 8-4). Förändringen är dock väldigt liten (minskning med maximalt 2 cm/s) och för att parametern Strömningsförhållanden ska anses avvika från ett referensförhållande ska förhållandet vara *väsentligt* förändrat från detta. En skillnad i medelströmshastighet på mindre- respektive mer än 2 cm/s skulle möjligtvis kunna bedömas som en väsentlig förändring (mörkblå och röd markering i Figur 8-4).

Området som kan anses vara väsentligt förändrat vad gäller strömningsförhållandet (det vill säga de mörkblåa och röda markeringarna i Figur 8-4) är dock väldigt litet i jämförelse med hela

vattenförekomstens yta. Av de 4 km dragna ledningarna kommer cirka 2 km placeras ovanpå havsbotten och därmed kunna påverka strömhastigheten. Om påverkansområdet i bredd i medeltal är 100 meter så blir arean påverkad yta 0,2 km² vilket motsvarar 0,18 % av vattenförekomstens totala yta (112 km² (VISS, 2023)).

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Strömningsförhållanden för vattenförekomsten Lommabukten.

7.3 Sötvatteninflöde och vattenutbyte

7.3.1 Områdesförutsättningar

Salinitetskillnaden mellan Östersjövattnet och vattnet från Kattegatt ger en densitetskillnad som leder till skiktning av vattnet i Öresund. Den normala skiktningen i Öresund består av ett sötare ytskikt av bräckt Östersjövatten ner till 10–15 m djup med en salthalt på 8–15 psu. Under det kommer först ett lager som består av ytvatten från Kattegatt med en salthalt på 15–30 psu. Allra djupast återfinns saltare vatten från Kattegatts djupområden med en salthalt på 30–34 psu (SMHI, 2009).

I Figur 8-5 visas ett längdsnitt genom Öresund under en period med ett känt stort inflöde av saltvatten genom Öresund (november 2014). Färgskalan visar saliniteten. Det saltare vattnet från Kattegatt (till vänster i figuren) följer bottenkonturerna och fyller djuphålorna i höjd med Helsingborg och Ven (Figur 8-5)

Figur 7-5. Längdsnitt i Öresund vid 2014-11-22. Färgskalan i figuren visar saliniteten (bild från Sweco, 2023b).

Parametern Sötvatteninflöde och vattenutbyte är inte statusklassificerad för vattenförekomsten Lommabukten.

Underlaget för bedömningen av eventuell påverkan på kvalitetsfaktorn utgår därmed från resultatet från simuleringen i den hydrodynamiska modellen som utförts inom ramen för detta projekt (Sweco, 2023b).

För att utreda eventuell påverkan på Lommabuktens vattenutbyte inkluderades ett fiktivt, inert och vattenlösligt spårämne som vid modellsimuleringens början fördelades jämnt i hela Lommabuktens vattenförekomst. Därefter simulerades vattenrörelserna i två olika modellversioner, en utan och en med utloppsledningarna. Därefter jämfördes resultaten från dessa simuleringar för att utreda huruvida vattenutbytet i Lommabukten påverkas (Sweco, 2023b).

7.3.2 Konsekvenser driftskede i Lommabukten

Parametern Sötvatteninflöde och vattenutbyte beskrivs som väsentlig avvikelse, på grund av mänsklig verksamhet, i vattnets uppehållstid i övergångsvatten samt retentionstiden och sötvatteninflöde i

slutna vikar i kustvattenförekomster, i relation till referensförhållandet (Havs- och vattenmyndigheten, 2023a).

Modellresultatet från spädningsförloppet med ett inert spårämne visade samma mönster mellan nollalternativet och de nya utloppsledningarna (Sweco, 2023b).

I Tabell 8-1 visas modellresultat av Lommabuktens vattenutbyte som värden av totalt ackumulerat flöde över hela Lommabuktens vattenförekomsts västra vattengräns. Där kan ses att Lommabukten har ett positivt nettoutflöde. Anledningen är att Kävlungeån, Höje å och Sege å tillför vatten till Lommabukten.

Sammanfattningsvis visar modellresultaten att Lommabuktens vattenutbyte ökar, marginellt, med utloppsledningarna (Sweco, 2023b).

Tabell 7-1. Lommabuktens ackumulerade vattenutbyte under hela simuleringsperioden.

	Inflöde	Utflöde
Nollalternativ	16,95 km ³	20,85 km ³
Med utloppsledning	16,96 km ³	20,85 km ³
Förändring	0,07 %	0,00 %

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Sötvatteninflöde och vattenutbyte för vattenförekomsten Lommabukten.

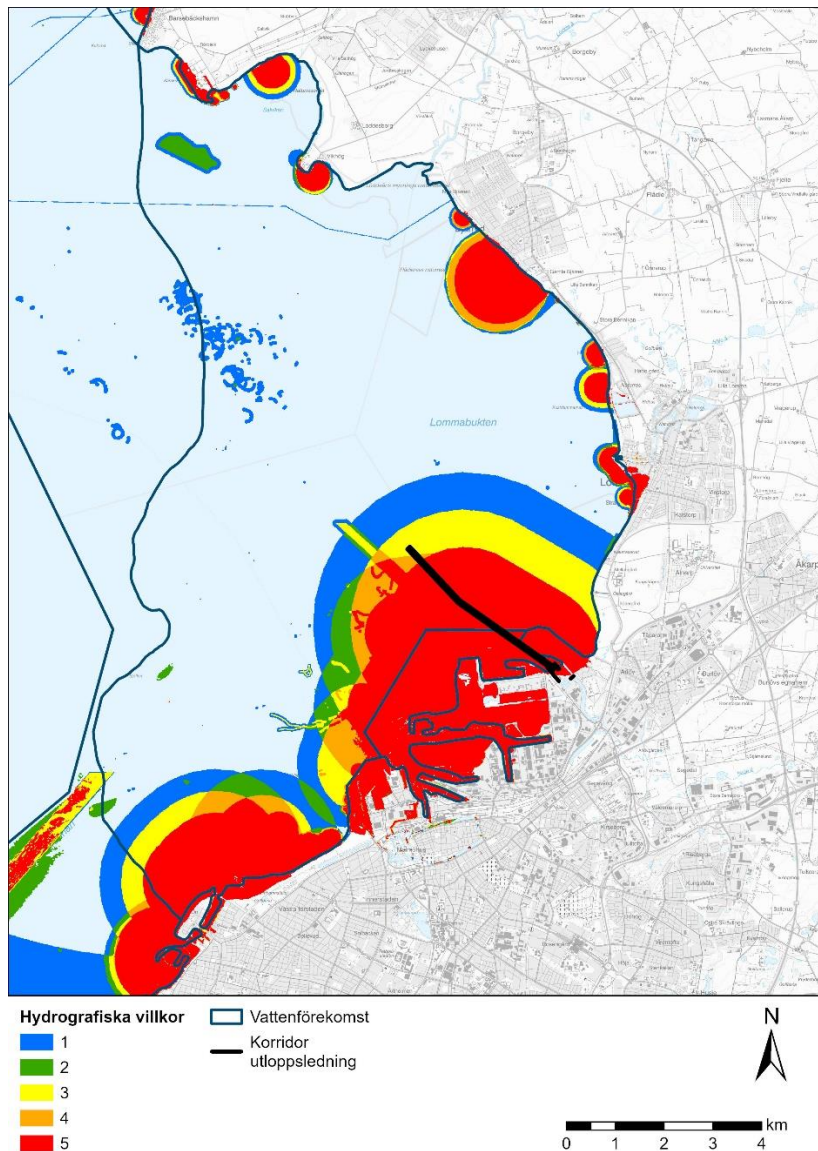
7.4 Vågregim

7.4.1 Områdesförutsättningar

Vågorna i verksamhetsområdet genereras av antingen vind eller båttrafik och våghöjden är bland annat beroende av stryklängden (det vill säga sträckan över vilken vinden blåser). Även artificiella konstruktioner så som ledningar och/eller muddringsrännor kan påverka den naturliga vågregimen.

Statusen för parametern Vågregim i Malmö hamnområde är dålig då 99,5 % av vattenförekomstens yta anses väsentligt avvika från referensförhållandet. I Lommabukten är statusen måttlig med 28 % påverkad vågregim. Klassificeringen härrör från GIS-kartor över hydromorfologiskt påverkade områden som tagits fram av Havs- och vattenmyndigheten inom projektet "Fysisk påverkan i kusten" och som finns att ladda ner på deras hemsida (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b). Parametern vågregim motsvarar här den sammanlagda arean av röda, orange och gula buffertzoner i GIS-skiktet "Hydrografiska villkor" (se Figur 8-6).

Figur 7-6. Utklipp från GIS-underlaget framtaget av Havs- och vattenmyndigheten (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b) som visar påverkan på hydrografiska villkor. Påverkanszonerna visar en klassad risk 1–5 där 1 motsvarar blå färg och 5 röd färg för påverkan på hydrografiska förhållanden. Parameter Vågregim motsvarar den sammanlagda arean av buffertzoner markerade med röd, orange och gul färg (Vattenmyndigheten, 2019).

7.4.2 Konsekvenser driftskede

Bedömning av parametern Vågregim beskrivs som väsentlig avvikelse, på grund av mänsklig verksamhet, i vågornas riktning, våglängd, våghöjd samt exponering, från referensförhållandet. Klassificeringen ska enbart utföras på det grunda vattenområdets yta vilket har definierats som djupintervallet 0–15 meter (Vattenmyndigheten, 2019). Då utloppsledningarna som djupast kommer att placeras på 12 meter innefattar ansökt vattenverksamhet i sin helhet det grunda vattenområdet som denna parameter ska klassas för.

Utloppsledningarna med tillhörande mudderränna och rader av pålar kan till viss del påverka parametern Vågregim genom att ändra motståndet (högre eller lägre) som vågenergin i det kustnära området erhåller.

7.4.2.1 Konsekvenser driftskede Malmö hamnområde

Hela vattenförekomsten Malmö hamnområde är idag bedömd som väsentligt påverkad av förändrad vågregim (Figur 8-6) och har klassificerats till den sämsta klassen, dålig. I den mån utloppsledningarna kommer att påverka vågregimen inom vattenförekomsten så kommer inte statusen att förändras från nuvarande 99,5 %. Om utloppsledningarna i stället skulle placeras i ett område i hamnen som inte är utpekade som väsentligt förändrad innebär det ingen skillnad i bedömningen. Vattenverksamheten skulle ändå inte påverka parametern väsentligt eftersom ledningarna muddras ned i botten och vattendjupet i mudderrännan i stora drag blir densamma för huvuddelen av stäckningen.

De två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Vågregim för vattenförekomsten Malmö hamnområde.

7.4.2.2 Konsekvenser driftskede Lommabukten

Delar av vattenförekomsten Lommabukten är idag bedömd som väsentligt påverkad av förändrad vågregim (Figur 8-6) och har klassificerats till måttlig status. I den mån utloppsledningarna kommer att påverka vågregimen inom vattenförekomsten så kommer inte statusen att förändras från nuvarande 28 %. Detta eftersom ledningarna kommer att förläggas inom redan påverkat område. Även om utloppsledningarna i stället skulle placeras i ett område i Lommabukten som inte är utpekade som väsentligt förändrad innebär det ingen större skillnad i bedömningen. Av de cirka 2,6 km långa ledningarna som kommer att vara placerade i vattenförekomsten Lommabukten kommer cirka 600 meter att muddras ner på botten och därmed inte påverka vattendjupet väsentligt. Den resterande längden (cirka 2 km) kommer dock att läggas på botten med stöd av pålar och på så sätt ändra djupförhållandet. Vattendjupet vid denna brytpunkt har dock ökat markant och utloppsledningarna sträcker sig vidare ut på botten som ligger djupare än 10 meter. Detta indikerar att de ligger på ett sådant djup att de inte bedöms påverka vågenergin på ett väsentligt sätt.

De två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Vågregim för vattenförekomsten Lommabukten.

8 Morfologisk påverkan

8.1 Ingående parametrar

Kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd består av tre underparametrar (se Tabell 6-1).

Statusklassningen för kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd baseras på medelvärdet av de tre underparametrarna. I och med att 1) en parameter kan ändra medelvärdet så att kvalitetsfaktorn hamnar i en sämre klass och 2) försämringsförbudet gäller per *parameter* i de fall kvalitetsfaktorn är i sämsta klassen, utförs bedömningen rörande otillåten försämring för varje enskild parameter.

8.2 Områdesförutsättningar

Morfologiskt tillstånd i kustvatten beskrivs som det tillstånd en ytvattenförekomst uppvisar avseende variation i djupförhållanden, bottenstrukturer och bottensubstrat relativt referensförhållandet.

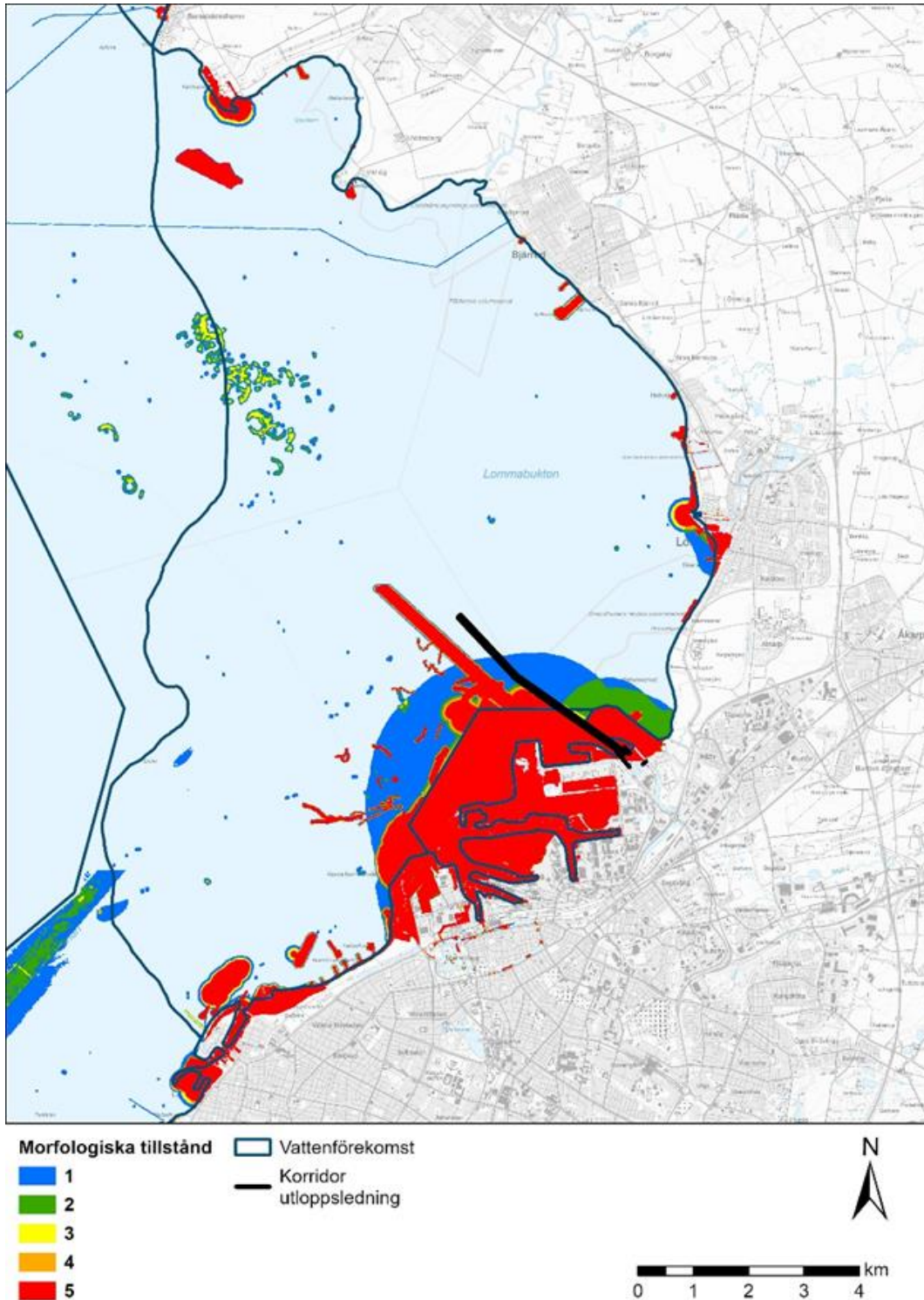
Statusen för kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd i Malmö hamnområde är dålig och alla tre parametrarna stöder klassningen genom att ha samma status (Grunda vattenområdets morfologi: 98,3 %, Bottensubstrat och sedimentdynamik: 99 % och Bottenstrukturer: 83 %).

Statusen för kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd i Lommabuken är hög och denna klassning baseras på medelvärdet av parametrarna Grunda vattenområdets morfologi: 4,89 % (hög), Bottensubstrat och sedimentdynamik: <15 % (god) och Bottenstrukturer: <5 % (hög).

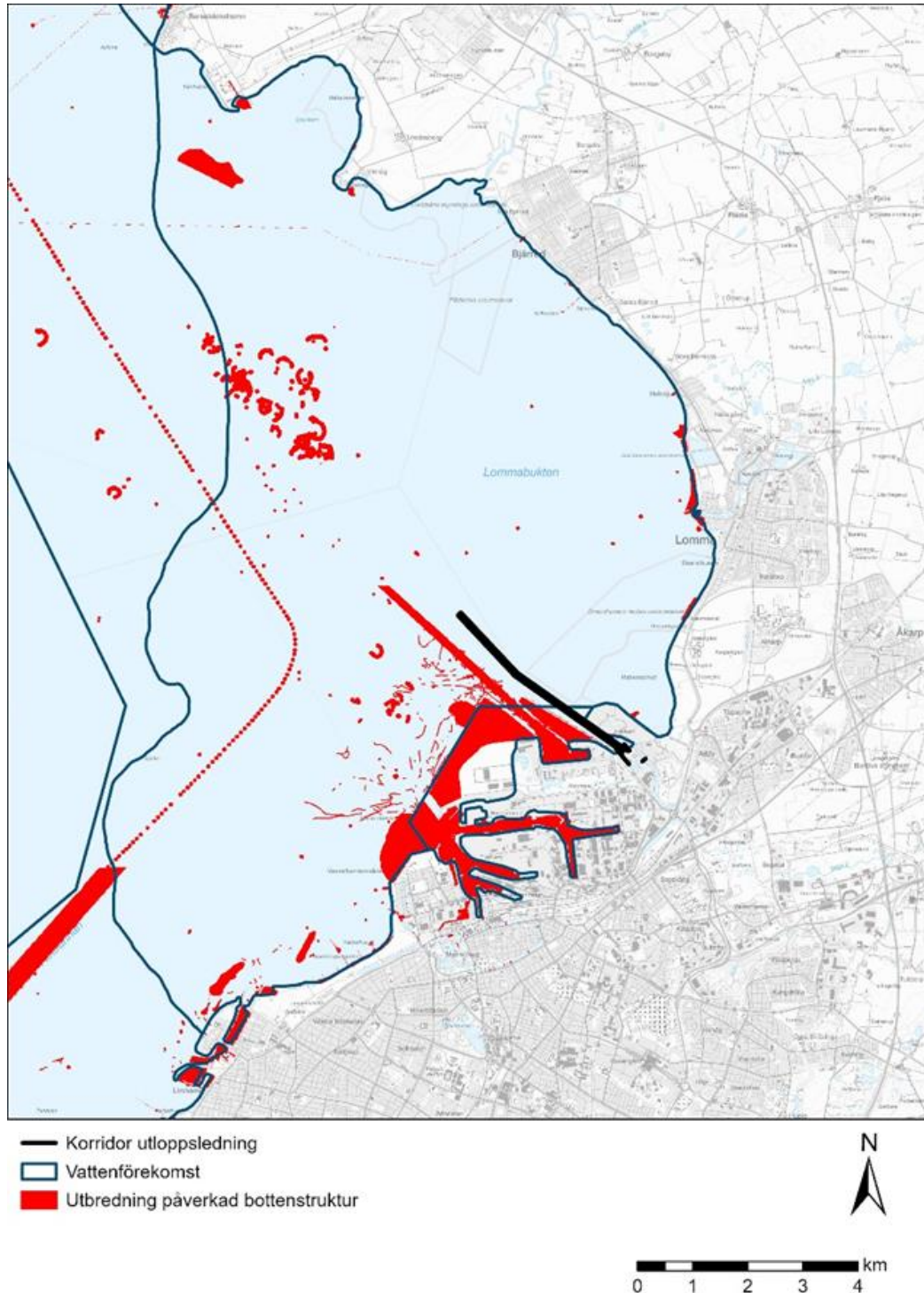
Klassningen härrör, precis som för parametern Vågregim ovan, från GIS-kartor över hydromorfologiskt påverkade områden som tagits fram av Havs- och vattenmyndigheten inom projektet "Fysisk påverkan i kusten" (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b).

Parametern Grunda vattenområdets morfologi motsvarar den sammanlagda arean av de röda och orange buffertzoner, medan parameter Bottensubstrat och sedimentdynamik representeras av buffertzoner markerade med röd, orange, gul och grön färg (Vattenmyndigheten, 2019) (se Figur 9-1). För den tredje och sista parametern, Bottenstrukturer, användes inte resultaten från modellen som genererat olika buffertzoner. I stället baserats uträkningen av påverkad area på alla karterade objekt inom Havs- och vattenmyndighetens underlag från projektet Fysisk störning (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b). Förutom dessa objekt ingick även arean av tidigare muddringar och dumpningar i området samt arean från en modellering av bottenstress (risk för störning på botten utifrån ankring eller stillhållna/backande/startande fartyg) som utfördes inom samma projekt från Havs- och vattenmyndigheten (2023b) (Vattenmyndigheten, 2019) (Figur 9-2).

Figur 8-1. Utklipp från GIS-underlaget framtaget av Havs- och vattenmyndigheten (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b) som visar påverkan på morfologiskt tillstånd. Påverkansområdena visar en klassad risk 1–5 där 1 motsvarar blå färg och 5 röd färg för påverkan på morfologiska förhållanden. Parameter Grunda vattenområdets morfologi motsvarar den sammanlagda arean av buffertzonerna markerade med röd och orange färg medan parameter Bottensubstrat och sedimentdynamik representeras av buffertzonerna markerade med röd, orange, gul och grön färg (Vattenmyndigheten, 2019).

Figur 8-2. Utklipp från Vattenmyndighetens preliminära GIS-skikt över utbredningen av påverkad bottenstruktur. I sammanställningen har arean på alla karterade objekt inom Havs- och vattenmyndighetens underlag från projektet Fysisk störning (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b) tagits med. Förutom dessa objekt ingår även arean av tidigare muddringar och dumpningar i området samt arean från en modellering av bottenstress från ankring som framtagits inom samma projekt från Havs- och vattenmyndigheten (2023b) (Vattenmyndigheten, 2019).

8.3 Grunda vattenområdets morfologi

8.3.1 Konsekvenser bygg- och driftskede

Det grunda vattenområdets morfologi beskrivs som avvikelser i bland annat djupförhållanden, strandlinjens längd och morfologi, samt förekomst av artificiella strukturer i relation till referensförhållandet. Klassificeringen ska enbart utföras på det grunda vattenområdets yta vilket har definierats som djupintervallet 0–15 meter (Vattenmyndigheten, 2019). Då utloppsledningarna som djupast kommer att placeras på 12 meter innefattar ansökt vattenverksamhet i sin helhet det grunda vattenområdet som denna parameter ska klassas för.

Planerad vattenverksamhet kan påverka denna parameter genom tillkomsten av artificiell struktur i byggskedet i och med den tillfälliga utfyllnaden av material som kommer användas för att anlägga tillfällig vägbank. Men också i driftskedet med artificiella konstruktioner så som erosionskyddet vid stranden och pålar längs med utloppsledningarna. Även mudderrännan kommer att ändra bottenstrukturen i vattenförekomsterna.

8.3.1.1 Konsekvenser bygg- och driftskede Malmö hamnområde

Hela vattenförekomsten Malmö hamnområde är idag bedömd till att uppvisa väsentligt avvikande morfologi (Figur 9-1) och har klassificerats till den sämsta klassen, dålig. I den mån utloppsledningarna kommer att påverka morfologin ytterligare så kommer inte statusen att förändras från nuvarande 98,3 % i och med att de förläggs inom redan påverkat område.

Stranden där det förstärka erosionskyddet kommer att anläggas är inte naturlig utan del av en tidigare utfyllnad. Denna verksamhet kommer därför inte påverka parametern negativt då den inte påverkar en naturlig strand/ett referensförhållande. Stranden är redan helt artificiell och ett förstärkt erosionskydd på platsen påverkar inte parametern i vare sig positiv eller negativ riktning.

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Grunda vattenområdets morfologi för vattenförekomsten Malmö hamnområde.

8.3.1.2 Konsekvenser bygg- och driftskede Lommabukten

Parametern Grunda vattenområdets morfologi är för Lommabukten statusklassificerad till hög status. Delar (4,89 %) av vattenförekomsten har dock väsentligt avvikande morfologi (Figur 9-1) och ligger därför på gränsen till den sämre klassen god (som är inom intervallet 5 – 15 % påverkad area).

Av de cirka 4 km dragna ledningarna kommer cirka 2,6 km att förläggas i vattenförekomsten Lommabukten. Om beräkningen av påverkansområdet i bredd utgår från delen som täcker botten (cirka 13 meter) blir påverkad area cirka 33 800 m² (2 600 x 13) vilket motsvarar 0,03 % av vattenförekomstens totala yta (112 km²). Vid beräkning med den bredaste bredden 25 meter blir motsvarande påverkan 0,06 % påverkad yta ((2 600 x 25) / 112 000 000 * 100)). Denna parameter kommer därför som mest kunna öka till 4,95 % (0,06 % ökning) och därmed fortsättningsvis erhålla klassen hög status.

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte sänka parametern Grunda vattenområdets morfologi från hög till god för vattenförekomsten Lommabukten.

8.4 Bottensubstrat och sedimentdynamik

8.4.1 Konsekvenser bygg- och driftskede

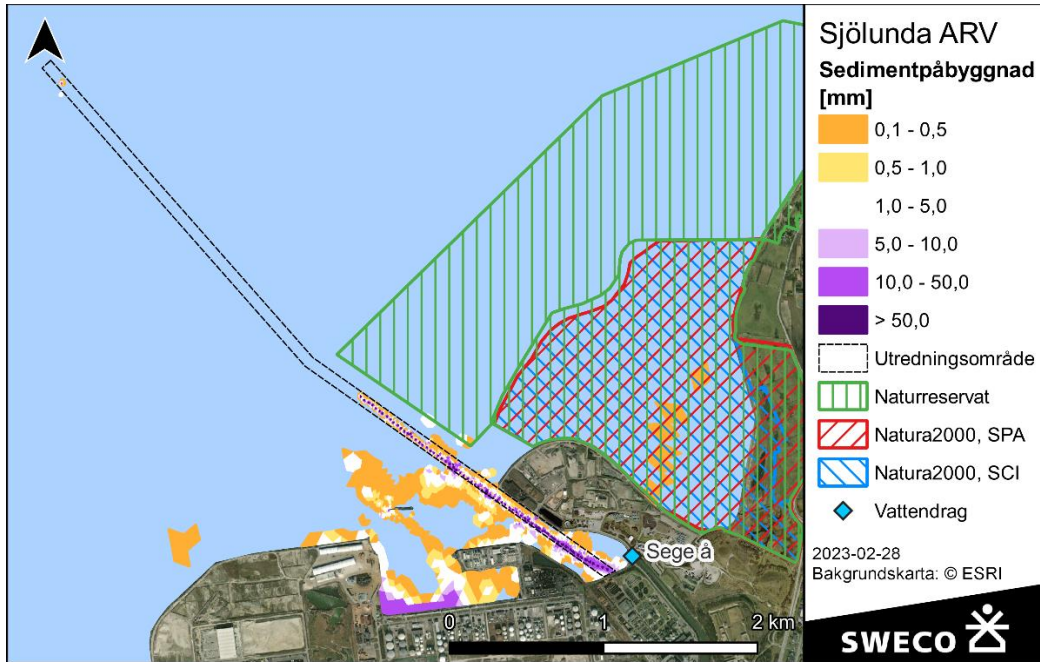
Bottensubstrat och sedimentdynamik beskrivs som avvikelser, på grund av mänsklig aktivitet, i bottensubstratets kornstorlekssammansättning, enligt SS-EN ISO 14688-1, samt erosions- och depositionsområdets läge och storlek från referensförhållandet. Klassificeringen ska utgå från hela vattenförekomstens yta (Havs- och vattenmyndigheten, 2023a).

Planerad vattenverksamhet kan, förutom med tillkomsten av artificiell struktur i och med anläggandet av utloppsledningarna, påverka denna parameter genom muddringverksamheten samt eventuellt förändrat läge och storlek på erosions- och depositionsområdena.

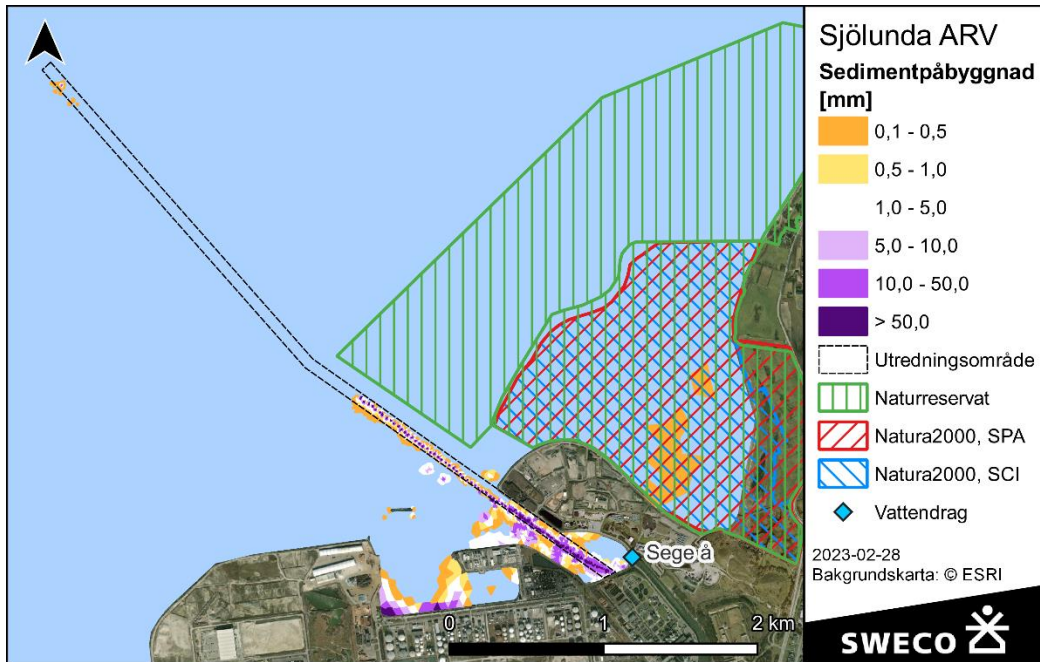
8.4.2 Konsekvenser byggskede

Underlaget för bedömningen av eventuell påverkan i byggskedet på parametern Bottensubstrat och sedimentdynamik utgår från simuleringen av sedimentspill (Sweco, 2023c) som utförts för påverkansområdet inom ramen för detta projekt. Nedan visas resultatet från simuleringen av sedimentspill vid sommar- (Figur 9-3) och vinter- (Figur 9-4) förhållanden.

Figur 8-3. Karta över sedimentpåbyggnadens mäktighet vid muddring under sommarförhållanden. Bild från Sweco, 2023c.

Figur 8-4. Karta över sedimentpåbyggnadens mäktighet vid muddring under vinterförhållanden. Bild från Sweco, 2023c.

8.4.3 Konsekvenser driftskede

Underlaget för bedömningen av eventuell påverkan i byggskedet på parametern Bottensubstrat och sedimentdynamik utgår från resultatet från strömningsutredningen (Sweco, 2023b).

8.4.4 Konsekvenser bygg- och driftskede Malmö hamnområde

Hela vattenförekomsten Malmö hamnområde är idag bedömd till att uppvisa väsentligt avvikande bottensubstrat och sedimentdynamik (Figur 9-1) och har klassificerats till den sämsta klassen, dålig. I den mån utloppsledningarna kommer att påverka bottensubstrat och sedimentdynamik ytterligare så kommer inte statusen för parametern att förändras från nuvarande 99 %. Detta eftersom de förläggs inom redan påverkat område.

I byggskedet visar resultaten från simuleringen av sedimentspill att sedimentpåbyggnaden till följd av muddring är rumsligt begränsad. Inom cirka 150 m från muddringsplatsen förväntas sedimentpåbyggnaden uppgå till cirka 5 mm (Figur 9-3 och Figur 9-4). Verksamheten är dessutom lokaliserad mycket nära Sege ås mynning där Sege å i perioder kan bidra med relativt höga naturliga grumlingshalter i det område som muddringen är planerad (Sweco, 2023c).

I driftskedet påverkans inte parametern med avseende på erosions- och depositionsområdets läge och storlek i och med att utloppsledningarna förläggs i mudderrännan. Därmed förändras inte strömregimen som i sin tur kan påverka erosion- och ackumulationsförhållanden.

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Bottensubstrat och sedimentdynamik för vattenförekomsten Malmö hamnområde.

8.4.5 Konsekvenser bygg- och driftskede Lommabukten

Parametern Bottensubstrat och sedimentdynamik är för Lommabukten statusklassificerad till god status. Delar (mellan 5–15 %) av vattenförekomsten har dock väsentligt förändrat bottensubstrat och en förändrad sedimentdynamik (Figur 9-1).

Modellresultaten från sedimentspredningsmodellen (Sweco, 2023c) visar att både sedimentkoncentrationen och sedimentpåbyggnaden under byggskedet är rumsligt begränsade (Figur 9-3 och Figur 9-4). Resultaten visar även generellt relativt låga sedimentkoncentrationer. Vid tillfällen med högre strömhastigheter där muddringen sker uppstår en uppvirvling av sedimentet med ökade koncentrationer som konsekvens. Strömhastigheterna är helt beroende av vilka meteorologiska förhållanden som råder. Vid gränsen till Natura 2000-området överskrider sedimentkoncentrationen vid botten 70 mg/l under korta perioder under vintersimuleringen. Under sommarsimuleringen är sedimentkoncentrationerna vid gränsen av Natura 2000-området något högre. Sedimentkoncentrationen uppgår då till cirka 90 mg/l vid botten under korta perioder. De modellerade sedimentkoncentrationerna som uppstår till följd av muddringen kan jämföras mot de naturliga sedimentkoncentrationer som har uppmätts i Öresund under blåsiga perioder, dessa kan lokalt uppgå till 40 mg/l (Sweco, 2023c).

Enligt modellresultaten från strömningsutredningen kommer strömhastigheten att öka något precis ovanför ledningen samt på platserna vid ledningens slut och där den övergår från att ligga i schakt till att ligga direkt på havsbotten (Figur 8-3 och Figur 8-4). Detta bedöms få en begränsad lokal påverkan på erosionsförhållandet på platsen. I området runt om ledningarna där strömhastigheten beräknas

minska något (Figur 8-3 och Figur 8-4) bedöms samtidigt en liten ökad ackumulation kunna förekomma (Sweco, 2023b).

Av de cirka 4 km dragna ledningarna kommer cirka 2,6 km att förläggas i vattenförekomsten Lommabukten. Den direkta påverkan på botten beräknas till cirka 0,03 % av vattenförekomstens yta (påverkad yta = 13 m * 2 600 m = 33 800 m² vilket motsvarar 0,03 % av vattenförekomstens totala yta om 112 km²). Även med en ökning av påverkansområdet med en faktor 10 (för att ta höjd för ökad erosion och ackumulation i anslutning till utloppsledningarna samt ökad sedimentpåbyggnad vid muddringen) blir påverkad yta endast 0,3 %, det vill säga försumbar, och kommer inte att riskera att sänka statusen till måttlig (>15 % påverkan).

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Bottensubstrat och sedimentdynamik för vattenförekomsten Lommabukten.

8.5 Bottenstrukturer

8.5.1 Konsekvenser bygg- och driftskede

Bottenstrukturer beskrivs som avvikelser av förekomst av strukturer och landformer, såsom sedimentbankar, rev och biogena strukturer, relativt referensförhållandet. I parametern ingår även förekomst av artificiella strukturer som har väsentlig påverkan på hydromorfologiska funktioner och strukturer (Havs- och vattenmyndigheten, 2023a).

Planerad vattenverksamhet kan påverka denna parameter genom tillkomsten av artificiell struktur i byggskedet i och med den tillfälliga utfyllnaden av material för att anlägga tillfällig vägbank. Men också i driftskedet med artificiella konstruktioner så som erosionskyddet vid stranden och pålar längs med utloppsledningarna. Även mudderrännan kommer att ändra bottenstrukturen i vattenförekomsten.

8.5.1.1 Konsekvenser bygg- och driftskede Malmö hamnområde

Inom vattenförekomsten Malmö hamnområde är bottenstrukturer väsentligt påverkade från referensområdet till 83 % av ytan (Figur 9-2). Till skillnad från parametern Grunda vattenområdets morfologi så ska denna parameter klassificeras utifrån hela vattenförekomstens yta och inte bara inom djupintervallet 0–15 meter. Då denna vattenförekomst är grund och aldrig djupare än 15 meter borde dessa två parametrar uppvisa liknande resultat. Grunda vattenområdets morfologi innefattar, precis som för parametern Bottenstrukturer, förekomsten av artificiella strukturer. De är också lika på så sätt att Bottenstrukturer ska innefatta till exempelvis biogena strukturer och Grunda vattenområdets morfologi - strändernas morfologi. Trots det så uppvisar de två parametrarna ganska olika resultat (jämför orange och röda buffertzoner i Figur 9-1, med utbredningen av påverkat område i Figur 9-2) vilket leder till olika areal påverkad yta relativt referensförhållandet (98,3 % för Grunda vattenområdets morfologi och 83 % för Bottenstrukturer). Anledningen till denna diskrepans är att inga modellerade buffertzoner ingick i arean över påverkat område för parametern Bottensubstrat. Denna parameter blev alltså mer restriktivt tolkad och enbart den faktiska arean för karterade objekt, plus tidigare muddringar och dumpningar, togs med i bedömningen. Därav blev också procent påverkad yta (83 %) lägre än procent påverkad yta för parameter Grunda vattenområdets morfologi (98,3 %).

Till skillnad från de två andra morfologiska parametrarna kommer planerad vattenverksamhet att ytterligare försämra utbredningen av påverkad yta för denna parameter (se Figur 9-2 som visar utloppsledningarnas sträckning i opåverkat område).

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed påverka parametern Bottenstrukturer för vattenförekomsten Malmö hamnområde.

8.5.1.2 Konsekvenser bygg- och driftskede Lommabukten

Parametern Bottenstrukturer är klassificerad till hög status i Lommabukten (<5 % påverkad yta). För utbredning av påverkan se Figur 9-2.

I Lommabukten kommer merparten av ledningarna att ligga på botten och påverkar därmed parametern genom tillkomst av artificiella strukturer. De kan eventuellt även leda till en avvikelse av förekomster av sedimentbankar eller biogena strukturer. Strömningsutredningen har även påvisat att de medför förändringar på hydrologin i området, om än väldigt lokalt.

Som tidigare beskrivits kommer arean av utloppsledningarna som täcker botten dock att vara obetydlig, cirka 0,03 % av vattenförekomstens yta ($2\ 600\ \text{m} * 13\ \text{m} = 33\ 800\ \text{m}^2$, vilket motsvara 0,03 % av totala ytan om $112\ \text{km}^2$). Även med hänsyn till påverkan på närområdet och en ökning av ytan med 10 gånger blir påverkan ändå väldigt liten (0,3 %).

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Bottenstrukturer för vattenförekomsten Lommabukten.

9 Påverkan på konnektivitet

9.1 Ingående parametrar

Kvalitetsfaktorn konnektivitet består av två underparametrar (se tabell 6-1).

Parametern konnektivitet mellan kustvatten och kustnära områden innefattar möjligheten för marina organismer eller sötvatten- och landlevande organismer med del av sin livscykel i ytvattenförekomsten att förflytta sig mellan kustvatten och sötvattenförekomster till det kustnära området. Med anledning av att det inte finns kännedom om någon organism som stämmer in på definitionen i vattenförekomsten Malmö hamnområde (där utloppsledningarna har kontakt med det kustnära området) utesluts denna parameter från vidare bedömning.

Av de två parametrarna under kvalitetsfaktorn konnektivitet är därmed följande relevant att bedöma för ansökt vattenverksamhet:

- Längsgående konnektivitet

9.2 Områdesförutsättningar

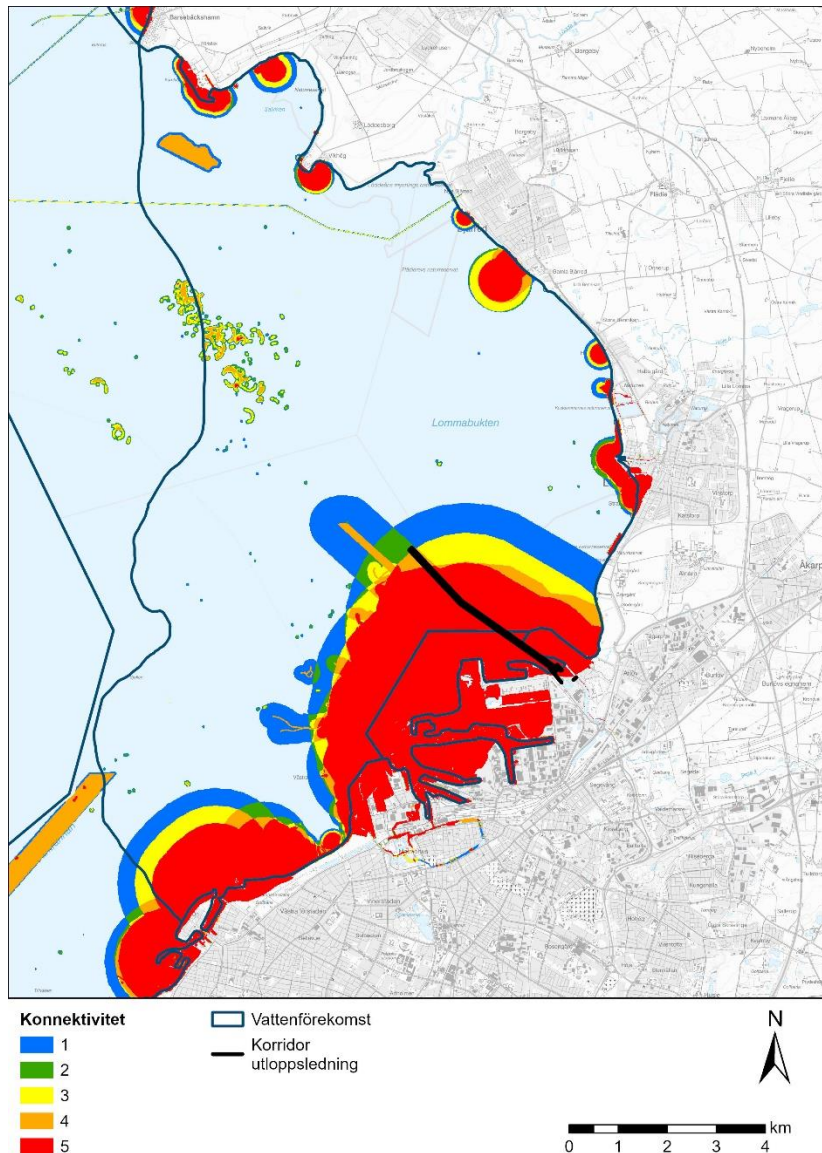
Statusen för parametern längsgående konnektivitet i Malmö hamnområde är dålig med 99 % påverkad yta. Statusen för parametern i Lommabuken är måttlig (23 %).

Klassificeringen härrör, precis som för parameter Vågregim och de tre parametrarna under kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd, från GIS-kartor över hydromorfologiskt påverkade områden

som tagits fram av Havs- och vattenmyndigheten inom projektet ”Fysisk påverkan i kusten” (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b).

Parametern Längsgående konnektivitet motsvarar den sammanlagda arean av de röda, orange och gula buffertzonererna (se Figur 10-1).

Figur 9-1. Utklipp från GIS-underlaget framtaget av Havs- och vattenmyndigheten (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b) som visar påverkan på konnektivitet. Påverkanszonerna visar en klassad risk 1–5 där 1 motsvarar blå färg och 5 röd färg för påverkan på konnektivitet. Parameter Längsgående konnektivitet motsvarar den sammanlagda arean av buffertzonererna markerade med röd, orange och gul färg.

9.3 Konsekvenser driftskede

Längsgående konnektivitet anges som avvikelse från referensförhållandet för marina organismers möjlighet att i kustvatten förflytta sig längs grunda vattenområden. Tillslutning av vikar på grund av permanenta konstruktioner utgör ett exempel på påverkanstryck som leder till försämrad konnektivitet. Klassificeringen ska enbart utföras på det grunda vattenområdets yta vilket har definierats som djupintervallet 0–15 meter (Vattenmyndigheten, 2019). Då utloppsledningarna som

djupast kommer att placeras på 12 meter innefattar ansökt vattenverksamhet i sin helhet det grunda vattenområdet som denna parameter ska bedömas för.

I underlaget till statusklassificeringen av hydromorfologin i VISS redogörs det för osäkerheter vad gäller klassningen av parametern långsgående konnektivitet (Vattenmyndigheten 2019). Den ena osäkerheten kommer sig av att det finns väldigt lite kunskap om marina organismers spridningsförmåga. Parametern ska direkt relatera till biologin, men det finns inte mycket data eller underlag att relatera till som kopplar till marina organismers spridningsförmåga vid olika fysiska störningar. Den andra osäkerheten är att i påverkanszonerna/buffertzonerna som modellerats fram så ingår, förutom fysiska strukturer som blockerar organismers rörelser, även påverkan i form av omblandning av vatten (från båttrafik) och undvikande beteenden som ett resultat av buller (i hamnar, vid ankringsplatser, längs farleder). Vattenrörelser och buller anses ha associerade biologiska effekter vilket kan vara fallet, men i vilken grad och när de leder till bristande konnektivitet är osäkert (Vattenmyndigheten 2019). Det innebär att utbredningen av bristande konnektivitet i Malmö hamnområde och Lommabukten troligtvis inte är såpass omfattande som det är klassat i VISS.

De planerade utloppsledningarna kan potentiellt påverka denna parameter genom att fungera som ett vandringshinder för marina organismers rörlighet i aktuellt område. Floran och faunan som finns i aktuellt område sprider sig dock med larver (tex östersjömusslor, blåmusslor och köpenhamnmusslan), fröer (tex ålgräs), sporer och/eller könsceller (tex makroalger) som sprider sig med strömmar. Organismerna bedöms därmed ha förmågan att sprida sig med eller utan utloppsledningarna som ligger ovanpå botten. Utloppsledningarna kan också verka positivt på spridningsmöjligheten genom att fungera som artificiell hårbotten där epifauna så som musslor kan settla.

9.3.1 Konsekvenser driftskede Malmö hamnområde

Hela vattenförekomsten Malmö hamnområde är idag bedömd till att uppvisa avvikelse vad gäller marina organismers möjlighet att förflytta sig på det grunda vattenområdet (Figur 10-1). Även om de nya utloppsledningarna skulle placeras i ett område som inte redan innefattas av bristande konnektivitet så bedöms dessa ledningar inte bidra till en försämring (se resonemang under 9.3).

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Långsgående konnektivitet för vattenförekomsten Malmö hamnområde.

9.3.2 Konsekvenser driftskede Lommabukten

Delar av vattenförekomsten Lommabukten är idag bedömd som väsentligt påverkad av bristande konnektivitet (Figur 10-1) och har klassificerats till måttlig status. Om utloppsledningarna överhuvudtaget påverkar konnektiviteten negativt (se resonemang under 9.3) så ändras inte statusen från nuvarande 23 %. Anledningen är att utloppsledningarna kommer att förläggas mer eller mindre helt inom redan påverkat område (Figur 10-1).

Vattenverksamheten med anläggandet av de två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka parametern Långsgående konnektivitet för vattenförekomsten Lommabukten.

10 Påverkan på vattenväxter

10.1 Ingående parametrar

Kvalitetsfaktorn makroalger och gömfröiga växter (vattenväxter) har ingen underparameter (se Tabell 6-1) utan klassificeras direkt på kvalitetsfaktornivå.

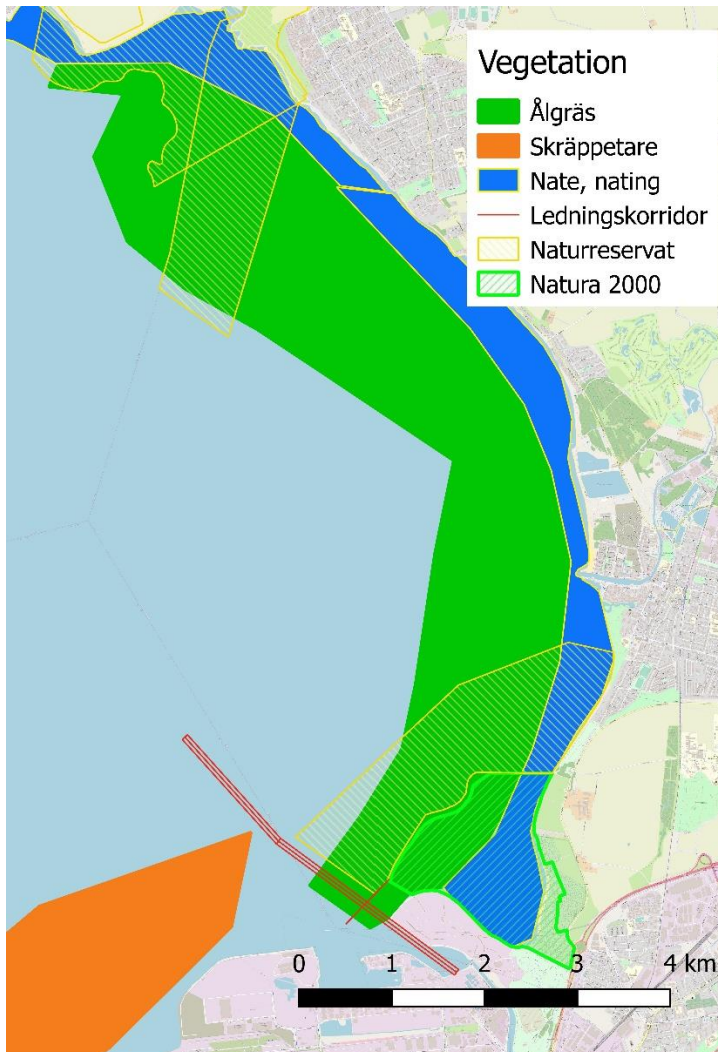
10.2 Områdesförutsättningar

Statusen för kvalitetsfaktorn makroalger och gömfröiga växter i Malmö hamnområde är god utifrån ett mätdata från 2019 (VISS, 2023). I Lommabukten är kvalitetsfaktorn hög utifrån flera mätdata mellan åren 2013–2018 (VISS, 2023).

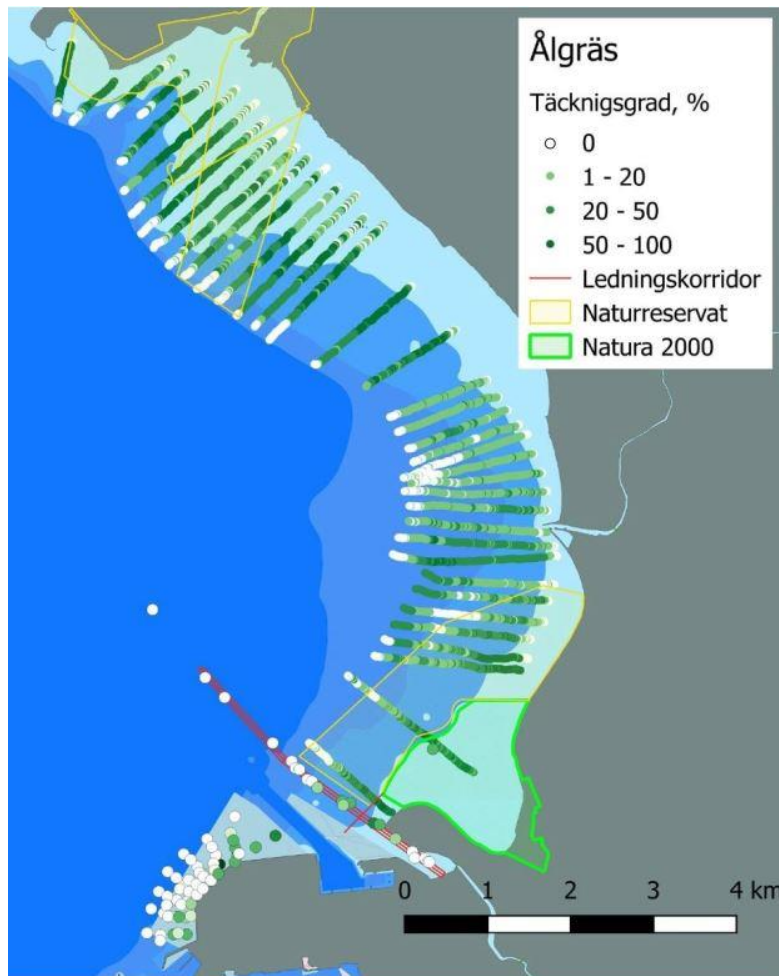
Bedömning av påverkan från ansökt vattenverksamhet på vattenväxter i aktuella vattenförekomster utgår från en utredning angående påverkan på marin flora och fauna som utförts inom ramen för detta projekt (Niras, 2023).

Vegetationen i området utgörs av ålgräsängar, fintrådiga alger och andra makroalger. I djupare områden nedom cirka 10 meter påträffas skräppetare (*Saccharina latissima*) där lämplig hårbotten förekommer (Figur 11-1). Ålgräset (*Zostera marina*) har sin huvudsakliga utbredning från cirka 1,5 till 6 meters djup och förekommer i stora områden i Lommabukten (Figur 11-1 och Figur 11-2). I de grundaste områdena påträffas nate (*Stuckenia* spp.) och nating (*Ruppia* spp.) (Figur 11-1).

Figur 10-1. Generell utbredning av vegetation i Lommabukten. Planerade utloppsrör är markerade med röd linje. Bild från Niras, 2023.

Figur 10-2. Ålgräsundersökningar i Lommabukten 2012–2021. Täckningsgrad i procent vid undersökta punkter. Bild från Niras, 2023.

10.3 Konsekvenser bygg- och driftskede

Makroalger och gömfröiga växter ska klassificeras utifrån den maximala djuputbredningen av ett antal utvalda fleråriga makroalger och gömfröiga vattenväxter som finns beskrivna i Havs- och vattenmyndighetens vägledning om bedömningsgrunder för ytvattenförekomster (Havs- och vattenmyndigheten, 2023a).

Vattenväxter kan påverkas av alla vattenverksamhetsåtgärder som kommer att utföras under bygg- och driftskedet. Det vill säga muddring, pålning, konstruktion av erosionsskydd samt anläggandet av utloppsledningarna på botten.

10.3.1 Konsekvenser byggskede

Sedimentspridningsmodelleringar visade på begränsad utbredning av sedimentpålagring orsakad av muddringsarbetena (Sweco, 2023c). Sedimentpålagring större än 10 mm uppstod enligt modellresultaten endast mycket lokalt längs den muddrade rännan samt i inre delar av Oljehamnens bassäng. Från 200 m avstånd från muddrad ränna förväntades sedimentpålagring ej överstiga 1 mm (Sweco, 2023c) och ålgräsbestånden längs muddringsrännan bedöms inte påverkas negativt av beräknade sedimentpålagringsmängder (Niras, 2023). Detta eftersom ålgräsplantan har ett utpräglat

”lodrät” växtsätt som gör att nedfallande sediment kommer att sedimentera ned mellan plantorna utan att täcka växterna. Därtill gör vågrörelser att ålgräsplantorna rör sig vilket håller dem fria från partiklar. Friska ålgräsplantor har observerats vid Landskrona trots uppskattningsvis 15 cm sandpålagring (Niras, 2023).

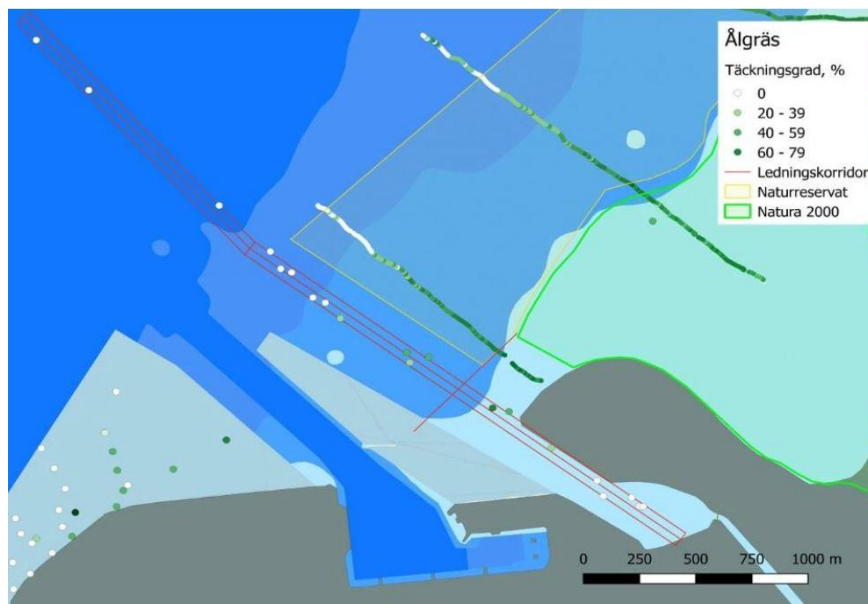
En ökad sedimentkoncentration i vattnet kan ge negativ påverkan främst genom att ljusgenomsläppligheten i vattnet minskar och ger minskad mängd ljus till vegetationen på botten. Muddringsarbetets varaktighet är en faktor som kan påverka ålgräsbestånden genom att begränsa ljusstillgången vid botten. Ålgräs kan påverkas negativt vid längre perioder av försämrade ljusstillgång, särskilt under tillväxtsäsongen (maj-september). Om muddringsaktiviteterna utförs under vinterhalvåret minskas denna negativa påverkan (Niras, 2023).

Vid muddring under vinterhalvåret bedöms sammanfattningsvis inte vattenväxtsamhället i verksamhetsområdet påverkas negativt av spridning av sedimentspill.

10.3.2 Konsekvenser driftskede

All yta som grävs bort i och med anläggandet av utloppsledningarna innebär habitatförluster där vattenväxter försvinner tills ytorna har återetablerats. Av de vegetationstyper som direkt påverkas av habitatförlust är det ålgräsbestånden som betraktas som skyddsvärda. Flera undersökningar visar på ålgräsförekomst längs muddringsrännans sträckning (Figur 11-3). Ålgräsbestånden kommer här att försvinna till följd av muddringsarbetena, men återetablering efter att ledningarna är nedgrävda kan ske naturligt från angränsande bestånd genom fröspridning eller vegetativ tillväxt (Niras, 2023).

Figur 10-3. Påträffad ålgräsförekomst vid muddringsrännan 2016–2021. Täckningsgrad i procent vid undersökta punkter. Bild från Niras (2023).

Ytan som påverkas, men som också har förutsättningar att återhämta sig, är även relativt begränsad till cirka 25 000 m² (1 000 x 25 meter). Längst in i Malmö hamn, samt längre ut i Lommabukten har inga ålgräsbestånd noterats (Figur 11-2 och Figur 11-3). Det är heller inte undersökt i detalj hur stor del av mudderrännan som upptas av ålgräsbestånd, men tidigare undersökningar i närområdet indikerar att ålgräs förekommer i stora delar av den yttre delen av mudderrännan som sträcker sig ut till 6-meterslinjen (Niras, 2023).

10.3.3 Konsekvenser bygg- och driftskede Malmö hamnområde

Kvalitetsfaktorn makroalger och gömfröiga växter har klassats till god status för vattenförekomsten Malmö hamnområde. Utifrån ett antal provpunkter inom verksamhetsområdet där förekomst av ålgräs har inventerats (Figur 11-3) finns det ett möjligt område på cirka 7 500 m² (300 x 25 meter) som kommer att påverkas. Även om vattenförekomsten är relativt liten (5 km² (VISS, 2023)) och det inte heller växer ålgräs och andra vattenväxter överallt inom dessa 5 km² bedöms inte en negativ påverkan på vattenväxter inom detta område påverka statusen på ett otillåtet sätt, det vill säga ändra statusen från god till måttlig. På längre sikt kommer även ålgräset och andra vattenväxter att till viss del kunna återetablera sig på platsen.

De två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka kvalitetsfaktorn makroalger och gömfröiga växter för vattenförekomsten Malmö hamnområde.

10.3.4 Konsekvenser bygg- och driftskede Lommabukten

Kvalitetsfaktorn makroalger och gömfröiga växter har klassats till hög status för vattenförekomsten Lommabukten. Det är endast en mycket liten del av vattenförekomsten som berörs av utloppsledningarna där det samtidigt påträffats ålgräs, det vill säga cirka 17 500 m² (700 x 25 meter) (Figur 11-1 och Figur 11-2). Som tidigare beskrivits i kapitel 10.3.2 är det heller inte undersökt i detalj hur stor del av mudderrännan som kommer att upptas av ålgräsbeståndet inom detta område. Vattenförekomsten är väldigt stor och rik på ålgräs längs hela kusten (Figur 11-1 och Figur 11-2). De ålgräsbestånd som kommer att påverkas av ansökt vattenverksamhet bedöms därför inte kunna påverka statusen på ett otillåtet sätt, det vill säga ändra statusen från hög till god.

De två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka kvalitetsfaktorn makroalger och gömfröiga växter för vattenförekomsten Lommabukten.

11 Påverkan på bottenfauna

11.1 Ingående parametrar

Kvalitetsfaktorn bottenfauna har bara en underparameter (se Tabell 6-1), det vill säga BQIm-index (Benthic Quality Index).

11.2 Områdesförutsättningar

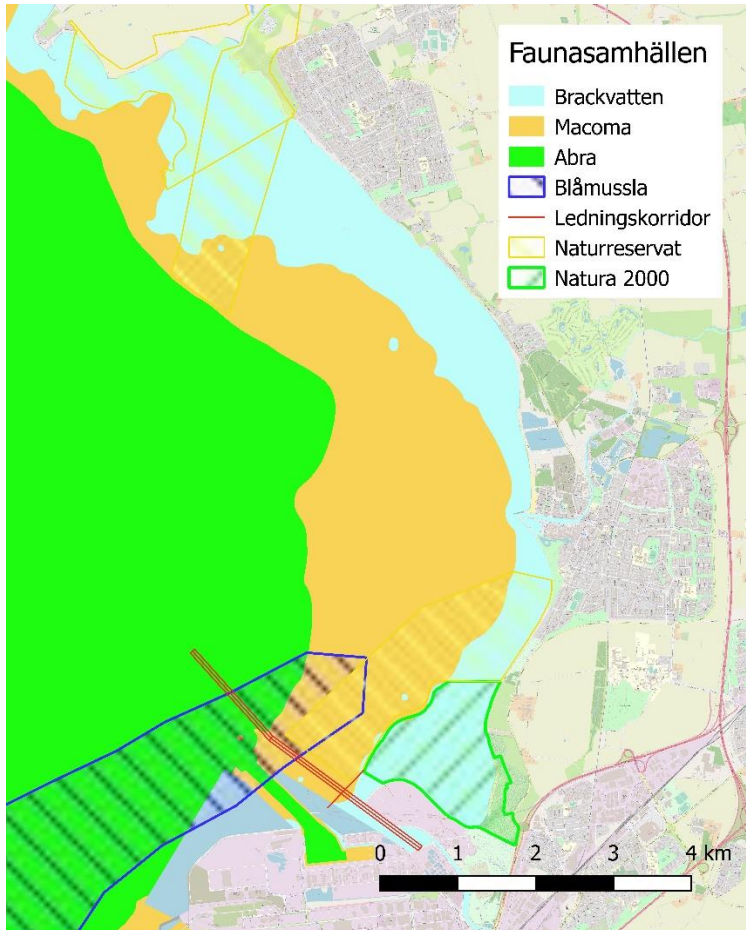
Statusen för kvalitetsfaktorn i Malmö hamnområde är inte klassad. I Lommabukten däremot är kvalitetsfaktorn klassad till god status utifrån data mellan åren 2013–2018.

Bedömning av påverkan från ansökt vattenverksamhet på bottenfaunasamhället i aktuella vattenförekomster utgår från en utredning angående påverkan på marin flora och fauna som utförts inom ramen för detta projekt (Niras, 2023).

De djupare mjukbottarna i Lommabukten uppvisar en bottenfauna av *Abra*-typ. Denna miljö befinner sig huvudsakligen på cirka 10–20 meters djup, under språngskiktet med ett saltare vatten, och domineras av musslan *Abra alba*. Bottenfaunan ner till cirka 10 meters djup är huvudsakligen av *Macoma*-typ, det vill säga med arter som tolererar relativt exponerade miljöer och med fluktuationer i framför allt salthalt. På vegetationstäckta botten påträffas en högre andel kräftdjur och i ålgräsängar

även den rödlistade köpenhamnsmusslan (*Parvicardium hauniense*). På hårbottenar förekommer även blåmusselbestånd (*Mytilus edulis*), särskilt där exponeringsgraden är för hög för att fintrådiga alger ska kunna få fäste. Ökande inslag av brackvattenfauna (fjädermyggselarver och andra vattenlevande insektslarver) förekommer på de allra grundaste bottenarna närmast land (Figur 12-1).

Figur 11-1. Generell utbredning av bottenfaunasamhället i Lommabukten. Utloppsledningarna är markerade med röd linje. Bild från Niras, 2023.

11.3 Konsekvenser bygg- och driftskede

Bottenfauna ska klassificeras utifrån BQIm-index för mjuka bottenar enligt en formel, samt taxonomiska listor, som finns beskrivna i Havs- och vattenmyndighetens vägledning om bedömningsgrunder för ytvattenförekomster (Havs- och vattenmyndigheten, 2023a).

Bottenfauna kan påverkas av alla vattenverksamhetsåtgärder som kommer att utföras under bygg- och driftskedet. Det vill säga muddring, pålning, konstruktion av erosionskydd samt anläggandet av utloppsledningarna.

11.3.1 Konsekvenser byggskede

Sedimentspridningsmodelleringar visade som tidigare nämnts på begränsad utbredning av sedimentpålagring orsakad av muddringsarbetena (Sweco, 2023c) och varken flora eller fauna bedöms därför påverkas negativt av sedimentpålagring (Niras, 2023). Bottenfaunan i området utsätts även naturligt för sedimentomlagringar vid oväderssituationer eller, längre in mot kusten, varierande grad

av sedimenttillskott från Sege å. Bottenfaunan är anpassad till och därför relativt tålig mot denna typ av variationer i miljön. Detta innebär att påverkan från muddringsarbetena inte avviker påtagligt från naturliga variationer i området (Niras, 2023).

11.3.2 Konsekvenser driftskede

All bottenyta som grävs bort i och med nedläggningen av ledningarna de första cirka 2 km innebär habitatsförluster där flora och fauna försvinner tills ytorna till viss del har återetablerats. Bottenfaunan som berörs innefattar brackvattenfauna, Macomasamhällen och vegetationsassocierad fauna. Bottenfaunan i dessa typer av miljöer har generellt god återetableringsförmåga, där larver från angränsade områden kan settla och etablera sig efter byggskedet. Miljön här är naturligt variabel och faunan som förekommer är anpassad till fluktuationer i olika miljöparametrar (Niras, 2023).

Köpenhamns musslan, som är starkt associerad till ålgräsmiljön, förekommer sannolikt i muddringsrännans sträckning. Dock får storleken på detta område betraktas som i det närmaste försumbar då man tar hänsyn till storleken på de ytor där köpenhamns musslan påträffas i regionen (Niras, 2023). Musslan är vanlig och talrik i ålgräsbestånd i hela södra Öresund och även i Hanöbukten/Blekinge (Toxicon, 2015).

Med tiden kan utloppsledningarna även fungera som nytt substrat för andra faunatyper så som blåmusselbankar. Utloppsledningar som idag finns i området visar att blåmusslor etableras på denna typ av substrat (Figur 5-3) och på så sätt ökar biomassan - och möjligtvis även mångfalden - av faunaarter. Dessa befintliga utloppsledningar har även blivit klassade som "artificiella rev" i Havs- och vattenmyndighetens GIS-underlag (Havs- och vattenmyndigheten, 2023b) vilket stöder bedömningen att de nya utloppsledningarna också kan bidra till nya habitat för bottenfauna.

11.3.3 Konsekvenser bygg- och driftskede Malmö hamnområde

Kvalitetsfaktorn bottenfauna har inte klassificerats för vattenförekomsten Malmö hamnområde. Den påverkan som kommer att ske på bottenfaunasamhället för sträckning genom vattenförekomsten (cirka 35 000 m² (1 400 x 25 meter)) bedöms dock inte påverka nuvarande förhållande/status på ett betydande negativt sätt. Som tidigare beskrivit bedöms inte grumlingen under muddringsarbetet påverka mer än lokalt. Bottenfaunan som muddras bort består av brackvattenfauna med inslag av fjädermygglarver och andra vattenlevande organismer. Längst in mot land är området väldigt påverkat av Sege å och dess uttransport av organiskt material och sediment samt av ansamlingar av fintrådiga alger utifrån, som påverkar bottenmiljön negativt. Området innefattar inga stora naturvärden (Niras, 2023). Med tiden kommer även sediment från bland annat Sege å att sedimentera över mudderrännan. Det innebär att faunan delvis har möjlighet att återetablera sig på platsen efter byggskedet. Ledningarna i sig kan även fungera som artificiella rev och på så sätt öka förekomsten av bottenfaunaarter och individer i området (se resonemang under 11.3.2).

De två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka kvalitetsfaktorn bottenfauna för vattenförekomsten Malmö hamnområde.

11.3.4 Konsekvenser bygg- och driftskede Lommabukten

Kvalitetsfaktorn bottenfauna har klassificerats till god status för vattenförekomsten Lommabukten. För den cirka 600 meter långa sträckningen i vattenförekomsten som kommer muddras består botten av ett faunasamhälle av Macoma-typ (Figur 12-1). För resterande sträckning (cirka 2 km) kommer utloppsledningarna att läggas direkt på botten. Denna botten består framför allt av ett faunasamhälle

av Ambra-typ (Figur 12-1). För Macoma-samhället betyder det att cirka 15 000 m² (600 x 25 meter) påverkas av mudderrännan och utloppsledningarna, samt att cirka 26 000 m² (2 000 x 13 meter) av Ambra-samhället kommer att slås ut när ledningarna läggs över botten. Det är dock en väldigt liten yta jämfört med hela ytan av de Macoma- och Ambra-samhällena som finns i vattenförekomsten (Figur 12-1).

De två utloppsledningarna bedöms därmed inte påverka kvalitetsfaktorn bottenfauna för vattenförekomsten Lommabukten.

12 Bedömning av vattenverksamhetens tillåtlighet

Tillåtlighetsregeln i 5 kap. 4 § MB finns beskriven i kapitel 4: Förordningar, föreskrifter och riktlinjer.

12.1 Malmö hamnområde

12.1.1 Bedömning av försämringsförbudet

De relevanta kvalitetsfaktorerna under ekologisk status för vattenförekomsten Malmö hamnområde presenteras i Tabell 13-1 nedan. De kvalitetsfaktorer som i dagsläget har statusklassificerats av Vattenmyndigheten är makroalger och gömfröiga växter (god), konnektivitet (dålig), hydrografiska villkor (dålig) och morfologiskt tillstånd (dålig). De utredningar och undersökningar som har utförts inom projektet visar att ingen av dessa kvalitetsfaktorer förutom morfologiskt tillstånd kommer att erhålla en otillåten försämring i och med ansökt vattenverksamhet. För kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd kommer parametern Bottenstrukturer att erhålla en otillåten försämring. För kvalitetsfaktorn bottenfauna, som inte har någon statusklassificering i VISS, har utredningar visat att ansökt vattenverksamhet inte kommer att påverka statusen i någon riktning.

Tabell 12-1. Sammanställning av kvalitetsfaktorer inom ekologisk status som potentiellt kan påverkas av ansökt vattenverksamhet.

Grupp av kvalitetsfaktorer	Kvalitetsfaktor
Biologiska	Makroalger och gömfröiga växter
	Bottenfauna
Hydromorfologiska	Konnektivitet (enbart längsgående konnektivitet)
	Hydrografiska villkor (enbart vågregim)
	Morfologiskt tillstånd

12.1.2 Bedömning av äventyrandet att uppnå beslutad miljö kvalitetsnorm

Vattenförekomstens miljö kvalitetsnorm för ekologisk status är måttlig ekologisk status till 2039. Anledningen till det mindre stränga kravet måttlig är kvalitetsfaktorerna hydrografiska villkor och morfologiskt tillstånd som inte anses kunna nå god status med bibehållen funktion för Malmö hamn. Utöver dessa två kvalitetsfaktorer har även kvalitetsfaktorn näringsämnen fått undantag, men då i form av tidsundantag att uppnå god status först till år 2039.

Förutom för parametern Bottenstrukturer bedöms ansökt vattenverksamhet varken förbättra eller försämra de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna. Åtgärder som är utpekade för dessa

kvalitetsfaktorer är 1) biotopvård och 2) minska påverkan av båtliv vilket inte står i konflikt med de nergrävda utloppsledningarna. De hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna kan dessutom, utan stöd av biologiska kvalitetsfaktorer (som har god status i vattenförekomsten) endast sänka den ekologiska statusen som sämst till God och äventyrar därmed inte uppnåendet av miljökvalitetsnormen.

Slutsatsen är att ansökt verksamhet inte äventyrar möjligheten att uppnå den beslutade miljökvalitetsnormen måttlig ekologisk status till 2039 i Malmö hamnområde.

12.2 Lommabukten

12.2.1 Bedömning av försämringsförbudet

De relevanta kvalitetsfaktorerna under ekologisk status för vattenförekomsten Lommabukten presenteras i Tabell 12-2 nedan. Alla har statusklassificerats av Vattenmyndigheten: makroalger och gömfröiga växter (hög), bottenfauna (god), konnektivitet (måttlig), hydrografiska villkor (måttlig) och morfologiskt tillstånd (hög). De utredningar och undersökningar som har utförts inom projektet visar att ingen av dessa kvalitetsfaktorer kommer att erhålla en otillåten försämring i och med ansökt vattenverksamhet.

Tabell 12-2. Sammanställning av kvalitetsfaktorer inom ekologisk status som potentiellt kan påverkas av ansökt vattenverksamhet.

Grupp av kvalitetsfaktorer	Kvalitetsfaktor
Biologiska	Makroalger och gömfröiga växter
	Bottenfauna
Hydromorfologiska	Konnektivitet (enbart längsgående konnektivitet)
	Hydrografiska villkor (enbart strömningsförhållanden, sötvatteninflöde och vattenutbyte och vågregim)
	Morfologiskt tillstånd

12.2.2 Bedömning av äventyrandet att uppnå beslutad miljökvalitetsnorm

Vattenförekomstens miljökvalitetsnorm för ekologisk status är god ekologisk status till 2039. Det finns bara en kvalitetsfaktor som ska åtgärdas för att uppnå normen och det är näringsämnen som fått tidsundantag till år 2039.

Ansökt vattenverksamhet kommer varken förbättra eller försämma de relevanta biologiska kvalitetsfaktorerna (makroalger och gömfröiga växter samt bottenfauna) eller de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna. Då dessa inte behöver åtgärdas finns det inga undantag för dem och därmed inga åtgärder utpekade som inte får försvåras av nya verksamheter. Ansökt verksamhet kommer inte heller att försämma statusen för de relevanta biologiska kvalitetsfaktorerna eller de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna.

Näringsämnen har måttlig status idag och ska uppnå god status enligt miljökvalitetsnormen. I enlighet med detta har ett antal möjliga åtgärder för att minska näringsbelastningen pekats ut i VISS.

Slutsatsen är att verksamheten inte äventyrar möjligheten att uppnå den beslutade miljökvalitetsnormen god ekologisk status till 2039 i Lommabukten.

13 Referenser

Havs- och vattenmyndigheten, 2019. Klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2019:25). Havs- och vattenmyndigheten.

Havs- och vattenmyndigheten, 2023a. Bedömningsgrunder för ytvattenförekomster. 2023-01-16 <https://www.havochvatten.se/planering-forvaltning-och-samverkan/vattenforvaltning/nationell-vagledning/bedomningsgrunder-for-ytvattenforekomster.html>

Havs- och vattenmyndigheten, 2023b. Fysisk påverkan i kusten – geografiska data. 2023-01-16 <https://www.havochvatten.se/data-kartor-och-rapporter/kartor-och-gis/karttjanster/karttjanster-fran-oss/fysisk-paverkan-i-kusten---geografiska-data.html>

Niras, 2023. Påverkan på marin flora och fauna av sedimentspridning vid muddring för ny utsläppstub vid Sjölunda ARV. PM.

SMHI, 2009. Årsrapport 2008, Hydrografi, Öresunds Kustvattenkontroll.

Sweco, 2023a. Teknisk beskrivning av utloppsledning – Sjölunda ARV.

Sweco, 2023b. Strömningspåverkan – Systemhandling Utloppsledning Sjölunda.

Sweco, 2023c. Sedimentspridningsmodell – Sjölunda ARV.

Toxicon, 2015. Undersökningar i Hanöbukten. Undersökningar av fintrådiga alger, epi- och infauna samt fisk under hösten 2015 på uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne län. Toxicon rapport 054-15.

Tyréns, 2022. Miljöteknisk undersökning av utloppsledning – Sjölunda ARV. PM.

Vattenmyndigheten, 2019. Vattenmyndigheternas riktlinjer för kartläggning och analys 2016-2021: Bedömning av betydande påverkan och statusklassificering för hydromorfologi i kustvatten. Parametrarna 8.2, 9.4, 10.2, 10.3 och 10.4.

VISS, 2023. Vatteninformationssystem Sverige: <https://viss.lansstyrelsen.se/>

BILAGA M4 BULLER VID UTLÄGGNING AV UTLOPPSLEDNINGAR

MAXIMA
Projekt Tillstånd
Kontinentalsockellagen

2023-07-06

Slutversion

8178 Tillståndshandling Buller vid utläggning av utloppsledningar utg 1.0
Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M4-001
Utgåva: 1.0

Titel: Bilaga M4 Buller vid utläggning av utloppsledningar

Status: Slutversion

Kontaktperson: Lena Hellberg, VA SYD

Dokumenttyp: Underlagsrapport

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M4-001

Upprättad av: Sweco Sverige AB

Författare: Grzegorz Czul, Mazdak Moghadam, Niklas Lindström

Datum: 2023-05-30

Reviderad av:

Författare:

Utgåva: 1.0

Datum: 2023-07-06

Revisionshistorik i tabell

Datum	Utgåva	Orsak till revidering	Utfört av
2023-07-06	1.0	Slutlig handling KSL, justerat försättsblad. Oförändrat innehåll.	
2023-05-30	1.0	Slutlig handling MB	Niklas Lindström, Grzegorz Czul, Mazdak Moghadam, Sweco Sverige AB

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Syfte och Bakgrund	4
2 Förutsättningar	4
2.1 Pålning	5
2.2 Muddring	5
3 Bedömningsgrunder	5
3.1 Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser	5
3.2 Bullerpåverkan på fågelområden	6
4 Underlag	7
4.1 Kartmaterial.....	7
4.2 Ljudeffekt - Pålning.....	8
4.3 Ljudeffekt – Muddring.....	8
5 Beräkningsmetod.....	9
6 Resultat	10
6.1 Natura2000-området	10
6.2 Buller vid fasad	10
7 Slutsats.....	11
8 Referenser	12

Förteckning över bilagor

Bilaga M4.1 Bullerutbredningskarta – Pålning på delsträcka 1 – Ekvivalent ljudnivå

Bilaga M4.2 Bullerutbredningskarta – Pålning på delsträcka 2 – Ekvivalent ljudnivå

Bilaga M4.3 Bullerutbredningskarta – Pålning på delsträcka 3 – Ekvivalent ljudnivå

Bilaga M4.4 Bullerutbredningskarta – Pålning på delsträcka 4 – Ekvivalent ljudnivå

Sammanfattning

Denna underlagsrapport avser en utredning av omgivningsbuller för anläggning av utloppsledningar i Öresund. I handlingen redogörs för projektets bakgrund, beräkningsmetod, rådande riktvärden samt beräknade ljudnivåer vid närliggande byggnader och i Natura2000-området i Lommabukten.

I denna underlagsrapport har de två mest bullriga aktiviteterna för anläggning av utloppsledningar analyserats, vilka är pålning med fallhejare (utförd av maximalt två pålmaskiner samtidigt) och muddring (utförd av en grävmaskin placerad på pråm). Det totala arbetsområdet omfattar en 75 meter bred och 4 kilometer lång sträcka som löper från Sjölunda avloppsreningsverk ut i Lommabukten. Muddring utförs de inre cirka 2 kilometrarna närmast land sammt ytterst vid diffusorn. Pålning utförs de yttre ca 2 kilometrarna.

Pålningens arbetsområde har delats i fyra delsträckor, med längder mellan ca 240-590 m. För varje delsträcka har en separat beräkning av buller under ett dygn och dagtid (kl. 7-19) utförts. I beräkningarna antas värsta möjliga position av pålningen inom respektive delsträcka för två pålmaskiner, samt värsta möjliga position av muddringen längs hela dess arbetsområde.

Pålningen planeras att endast ske dagtid (kl.7-19) medan muddringsarbeten utförs hela dygnet. Arbeten planeras att pågå under en tidperiod av ca 8, respektive 3 månader.

Pålningens ljudeffekt beror främst på vald maskin- och påltyp. För beräkningar har ljudeffekt 120 dBA antagits för en pålmaskin, vilket motsvarar ljudeffekten för en delvis inbyggd maskin och med dämpande mellanlägg mellan hejaren och pålen. För muddringen har ljudeffekt 106 dBA antagits, vilket motsvarar ljudeffekten för muddring med bandgående grävmaskin med lång räckvidd.

Byggbuller har utvärderats inom Natura2000-området (under ett dygn) samt vid fasad av närmaste bostäder, vård- och undervisningslokaler (under dagtid). Byggbuller vid fasad har jämförts med riktvärden från Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser, medan buller i N2000-området har jämförts med det antagna gränsvärdet 50 dBA.

Resultat för alla beräkningsfall visar att buller i N2000-området kommer underskrida gränsvärdet 50 dBA. Detta gäller under förutsättning att ljudeffekterna av de maskiner som kommer att specificeras i ett senare skede, inte kommer överstiga de redovisade i rapporten. Vid pålningen längs delsträckor 3 och 4 minskar behovet av bullerskyddsåtgärder för pålmaskinen.

Det långa avståndet mellan ljudkällan och närmaste bostäder, vård- och undervisningslokaler resulterar i relativt låga ljudnivåer vid fasad. Byggbuller under dagtid (vid kontinuerlig drift av alla ljudkällor) beräknas inte överskrida 40 dBA, vilket innebär att riktvärden för buller utomhus från Naturvårdsverkets författningssamling innehålls vid alla bostäder samt vård- och undervisningslokaler.

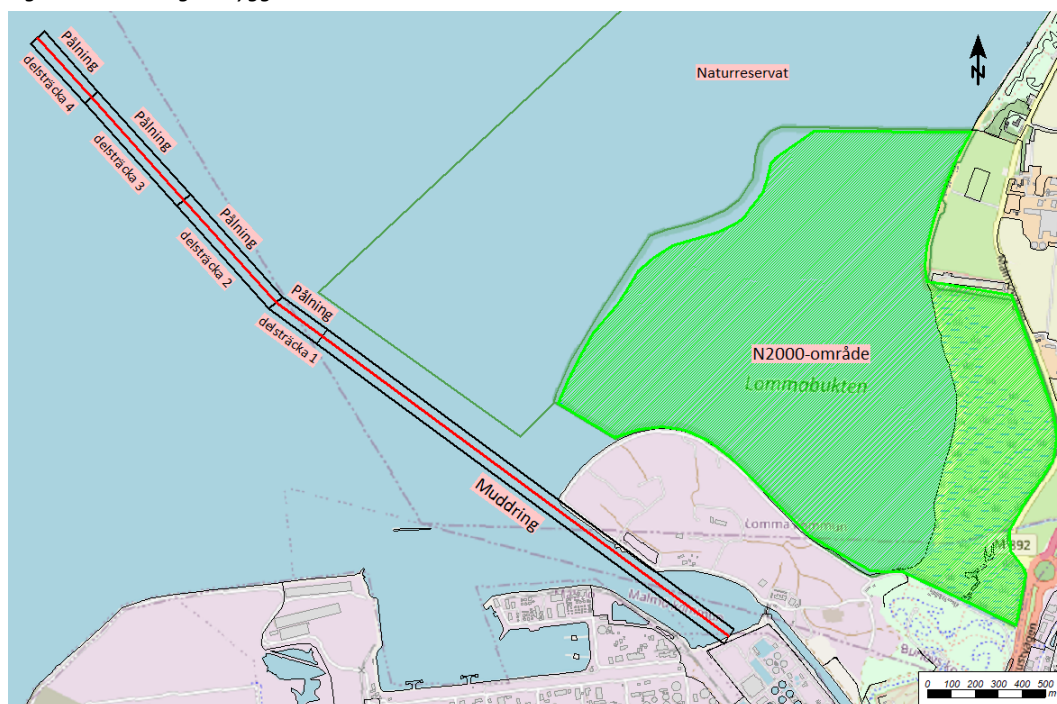
1 Syfte och Bakgrund

VA SYD är ett politiskt styrt kommunalförbund som med fem medlemskommuner och över en halv miljon kunder är en av Sveriges största VA- och avfallsorganisationer.

Avloppsreningsystemet MAXIMA är VA SYDs satsning på en ny regional infrastruktur för avloppsrening i medlemskommunerna Burlöv, Lomma och Malmö samt Svedala som VA SYD samtidigt erbjuder att bli medlem. Det är en av regionens största infrastruktuursatsningar i närtid och en viktig förutsättning för att tillväxtregionen Sydvästra Skåne ska kunna fortsätta växa. Med en gemensam lösning möter VA SYD behovet av utbyggnad och modernisering av avloppsreningen i kommunerna, värnar närliggande vattenmiljöer och möjliggör växande städer.

I denna analys bedöms hur byggarbeten från anläggandet av nya utloppsledningar i Öresund kommer att påverka ljudmiljön i det närliggande N2000-området samt vid närmaste bostäder, vård- och undervisningslokaler. Arbetsområdet omfattar en 75 meter bred och 4 kilometer lång sträcka som löper från Sjölunda avloppsreningsverk ut i Lommabukten, se Figur 1-1. Denna rapport redovisar påverkan av luftburet buller.

Figur 1-1 Placering av byggarbetsområdet och N2000-området.

2 Förutsättningar

Nedan redovisas de antaganden som legat till grund för denna utredning.

I analysen har det beaktats de två mest bullriga aktiviteterna vid anläggande av utloppsledningar, villka är pålning (utförd samtidigt av två pålmaskiner som bärs på pråmar) och muddring (utförd av en grävmaskin placerad på pråm).

2.1 Pålning

För att säkra utloppsledningarna mot strömkrakter erfordras pålning.

Det antas samtidigt arbete av två pålmaskiner som bärs på pråmar. Pråmarna lämnar hamnen i början av en arbetsdag och stannar ute på havet hela dagen. Vid behov transporteras nödvändiga föremål till och från pråmarna med en båt under aktuella arbetstider. Arbeten utförs endast dagtid (kl. 7-19) under helgfria vardagar. Arbeten planeras att pågå under en tidsperiod av cirka 8 månader.

För pålningen antas pålar som slås ned med fallhejare. Analysen har utgått från värsta scenario avseende och pålningstyper och metoder som kommer utredas mer under detaljprojekteringen, när mer detaljerad information avseende de geotekniska förhållandena finns att tillgå.

Arbetsområdet av pålningen har delats i fyra delsträckor (se Figur 1-1), med längder mellan cirka 240-590 m. För varje delsträcka har en separat beräkning av buller under ett dygn och dagtid (kl. 7-19) utförts.

I beräkningarna antas värsta möjliga position för pålning inom respektive delsträcka, vilket innebär minsta avstånd från ljudkällan till Natura2000-området och närmaste bostäder. Positionen avgörs individuellt för varje beräkningspunkt.

2.2 Muddring

Muddringsarbeten antas utföras av en grävmaskin med lång räckvidd, som bärs på en pråm.

Arbeten utförs hela dygnet under alla dagar och förväntas pågå under en tidperiod av tre månader.

I beräkningarna antas värsta möjliga position av muddring, vilket innebär minsta avstånd från ljudkällan till Natura2000-området och närmaste bostäder. Positionen avgörs individuellt för varje beräkningspunkt.

3 Bedömningsgrunder

Nedan redovisas bedömningsgrunder för utvärdering av byggbuller vid byggnader samt i fågelskyddsområden.

3.1 Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser

Naturvårdsverket har tagit fram riktvärden för att begränsa buller från byggplatser, NFS 2004:15 (Naturvårdsverket, 2004).

Bullervärdena för ekvivalent ljudnivå (L_{Aeq}) är angivna som frifältsvärden under dag, kväll respektive natt. För permanentbostäder, fritidshus och vårdlokaler finns även ett värde för maximal ljudnivå (tidsvägning; Fast), L_{AFmax} , nattetid mellan 22–07.

Tabell 3-1. Riktvärden för buller från byggplatser.

Område	Helgfri mån-fre		Lör-, sön- och helgdag		Samtliga dagar	
	Dag 07–19 L_{Aeq} (dBA)	Kväll 19–22 L_{Aeq} (dBA)	Dag 07–19 L_{Aeq} (dBA)	Kväll 19–22 L_{Aeq} (dBA)	Natt 22–07 L_{Aeq} (dBA)	Natt 22–07 L_{AFmax} (dBA)
Bostäder för permanent boende och fritidshus						
Utomhus (vid fasad)	60	50	50	45	45	70

Inomhus (bostadsrum)	45	35	35	30	30	45
Vårdlokaler						
Utomhus (vid fasad)	60	50	50	45	45	-
Inomhus	45	35	35	30	30	45
Undervisningslokaler						
Utomhus (vid fasad)	60	-	-	-	-	-
Inomhus	40	-	-	-	-	-
Arbetslokaler för tyst verksamhet						
Utomhus (vid fasad)	70	-	-	-	-	-
Inomhus	45	-	-	-	-	-

I Naturvårdsverkets skrift framgår även följande:

- 1) Med arbetslokaler menas lokaler för ej bullrande verksamhet med krav på stadigvarande koncentration eller behov att kunna föra samtal obesvärat, exempelvis kontor.
- 2) I de fall verksamhet pågår endast del av period bör den ekvivalenta ljudnivån beräknas för den tid under vilken verksamheten pågår - t.ex. under en sekvens/cykel för byggaktiviteter med intermittert buller (pålning, spontning, borrning etc).
- 3) För verksamhet med begränsad varaktighet, högst två månader, t ex spontning och pålning, bör 5 dBA högre värden kunna tillåtas.
- 4) Vid enstaka kortvariga händelser, högst 5 minuter per timme, bör upp till 10 dBA högre nivåer kunna accepteras. Detta bör dock inte gälla kvälls- och nattetid.
- 5) I de fall verksamheten är av begränsad art och även innehåller kortvariga händelser bör höjningen av riktvärdet få uppgå till sammanlagt högst 10 dBA.
- 6) Om riktvärdena för buller utomhus inte kan innehållas med tekniskt möjliga och/eller ekonomiska rimliga åtgärder bör målsättningen vara att åtminstone riktvärdena för buller inomhus kan innehållas.
- 7) I det fall riktvärden för buller utomhus kan innehållas behöver man normalt inte kontrollera riktvärdena för buller inomhus då normal fasadisolering bör innebära att dessa bullerriktvärden kan innehållas.
- 8) Buller från trafik till och från byggplatsen bör bedömas efter de riktvärden som gäller för trafikbuller. Trafik inom byggplatsen bör bedömas som byggbuller.
- 9) Bindande bestämmelser för byggverksamhet kan finnas i lokala föreskrifter i kommunen med längre gående krav på bullernivåer eller tid då arbetet får bedrivas.

3.2 Bullerpåverkan på fågelområden

Höga bullernivåer i fågelmiljöerna påverkar fåglarnas beteende och habitatkvalitet. En höjning av bullernivån motsvarar en kvantifierbar habitatförsämring.

I dag saknas det officiella riktvärden för utvärdering av byggbuller i fågelområden. En bedömning har gjorts att ljudnivåer angivna i dokument "The effects of highway noise on birds" (Robert & N. Dooling, 2007), Trafikverkets metodbeskrivning "Trafikbuller i värdefulla naturmiljöer" (Bergsten, o.a., 2016) samt Trafikverkets riktlinje "Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg" (Blidberg, 2020), utgör en lämplig utgångspunkt för utvärdering av buller i Natura2000-området.

I dokument "The effects of highway noise on birds" beskrivs olika negativa effekter av både bygg- och trafikbuller på fåglar. I dokumentet rekommenderas det att ställa krav på byggbuller (både med och utan impuls ljud) mellan 50 och 60 dBA, för att minimera bullrets effekt som kan påverka fåglarnas beteende och population.

I Trafikverkets dokument "Trafikbuller i värdefulla naturmiljöer" redovisas samband mellan olika bullernivåer från vägtrafik och förväntad försämring av fåglarnas habitatkvalitet, se Tabell 3-2.

Tabell 3-2. Effekt av bullerpåverkan på habitatkvalitet i fågelområden

Bullerzon (LAeq24h [dBA])	Effekt av bullerpåverkan
45–50	Antas motsvara i genomsnitt 10% försämring i habitatkvalitet
50–55	Antas motsvara i genomsnitt 30% försämring i habitatkvalitet
55+	Antas motsvara i genomsnitt 70% försämring i habitatkvalitet

I Trafikverkets riktlinje "Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg" anges riktvärden för vad Trafikverket anser vara en god eller i vissa fall godtagbar miljö. I riktlinjerna anges riktvärdet 50 dBA dygnsekvivalent ljudnivå för betydelsefulla fågelområden, vilka definieras som "Områden med avgörande betydelse för fågellivet och där trafikbuller riskerar att avsevärt påverka djurens beteende, försämra reproduktionen, öka dödligheten och minska populationstätheten".

Med hänsyn till slutsatserna från ovan nämnda dokument bedöms dygnsekvivalent ljudnivå 50 dBA utgöra ett lämpligt gränsvärde för både bygg- och trafikbuller.

4 Underlag

4.1 Kartmaterial

Kartmaterial med byggnadsareor och byggnadshöjder för befintliga byggnader, befintliga vägar samt terrängmodell har använts till bullerberäkningarna. Höjdsättning av byggnader har gjorts med LAS-data.

4.2 Ljudeffekt - Pålning

Pålningens ljudeffekt beror på vald maskin- och påltyp. Beräkningarna i denna utredning har baserats på uppgifter från "Omgivningspåverkan vid pål- och spontslagning" (Hintze, o.a., 1997) som innehåller ljudeffektdata från mer än 230 mätningar. Mätningarna gäller för olika pålningsmetoder, påltyper och eventuella åtgärder.

Tabell 4-1. Ljuddata för pålningen använd i utredningen (Hintze, o.a., 1997).

Påltyp	Maskintyp	Åtgärd	Ljudeffekt L_{WA} [dBA]	Tid* [%]
Rörpåle stål	Fallhejare	Ingen	133	N/A
		Delvis inbyggd	127	65
		Mellanlägg	125	70
		Delvis inbyggd + mellanlägg	120	65
		Pålning i vatten	118	60
		Inbyggd	106	N/A

*Schablonvärde från referenserna på effektiv neddrivningstid, dvs hur stor andel av arbetstiden, som angiven ljudeffekt fås.

För beräkningar har en ljudeffekt $L_{WA} = 120$ dBA antagits för en pålmaskin, vilket motsvarar ljudeffekten för en delvis inbyggd pålmaskin, med dämpande mellanlägg mellan hejaren och pålen. Den antagna effektiva neddrivningstiden på 65% innebär att den faktiska, ekvivalenta ljudeffektnivån L_{WAeq} blir 118 dBA.

Notera att det anges 2 dB lägre ljudeffektnivå för pålningen i vatten enligt Tabell 4-1, jämfört med ljudeffekten använd i beräkningarna. Ljudeffekten $L_{WA} = 120$ dBA har antagits enligt försiktighetsprincipen, för att ta hänsyn till större osäkerhet av mätdata för pålningen i vatten. Den antagna ljudeffekten (som gäller för delvis inbyggd pålmaskin med mellanlägg) avser ett medelvärde baserat på resultat från flera olika mätningar, medan ljudeffekten $L_{WA} = 118$ dBA för pålning i vatten har tagits fram utifrån en enstaka mätning.

Ljudeffektnivå $L_{WA} = 120$ dBA ($L_{WAeq} = 118$ dBA) bedöms vara ett relevant gränsvärde för den pålningsmetod som kommer att fastställas i ett senare skede.

I beräkningen antas att ljudkällan finns i genomsnitt 10 m över vattenytan.

4.3 Ljudeffekt – Muddring

Vid bedömning av ljudeffekt för muddringen har en brittisk standard BS 5228-1:2009 (The British Standards Institution, 2014) använts.

För beräkningar har en ljudeffekt $L_{WA} = 106$ dBA antagits för muddringen, vilket motsvarar ljudeffekten för muddring med bandgående grävmaskin med lång räckvidd (se tabell C.7 från den angivna standarden). Notera att det finns övriga, mer kraftfulla och bullriga maskiner.

I beräkningen antas det att ljudkällan kommer befinna sig 3 m över vattenytan.

5 Beräkningsmetod

Beräkningar av externbuller vid en byggarbetsplats (byggbuller) är baserade på en gemensam nordisk modell för beräkning av externt industribuller (Kragh, Andersen, & Jakobsen, 1982, rev. 2019).

Beräkningarna har utförts i oktavband och avser ett s.k. "medvindfall", dvs. vindriktning från källa till mottagare ($\pm 45^\circ$). Som hjälpmedel för att utföra beräkningarna har datorprogrammet SoundPLAN version 8.2 använts där ovanstående beräkningsmodell ingår. Beräkningsmodellens osäkerhet bedöms ligga inom ca ± 3 dBA.

I beräkningsprogrammet har en digital modell av området byggts upp med terräng och byggnader.

Beräkningsprogrammet tar hänsyn till de ytor och byggnader som befinner sig i närheten av källorna. Detta innebär att eventuella ljudreflexer eller skärmningar som påverkar ljudutbredningen från respektive källa räknas in automatiskt. Övriga dämpparametrar som ingår i beräkningen är dämpning p.g.a. avståndet, atmosfärsdämpning, markdämpning.

Pålningen och muddringen har modellerats som punktkällor med rörlig position längs angivna arbetssträckor. För varje delsträcka har en separat beräkning av buller under ett dygn och dagtid (kl. 7-19) utförts. I beräkningarna antas värsta möjliga position av ljudkälla inom respektive delsträcka, vilket innebär minsta avstånd från ljudkällor till Natura2000-området och närmaste bostäder. Positionen avgörs av programmet för varje beräkningspunkt.

Bullerutbredningsberäkningar redovisade som färgfält i bilaga 1 - 4 har genomförts på en höjd 2 meter ovan mark och inkluderar en reflektion. Dessa beräkningar avser dygnsekvivalent ljudnivå (ej frifältsvärde).

Ljudnivå vid fasad avser ekvivalent ljudnivå under dagtid (vid kontinuerlig drift av alla ljudkällor). Ljudnivån har beräknats för alla våningsplan och inkluderar tre reflektioner. Ett värde per våningsplan och fasad är framräknat med första våningens beräkningspunkter placerad 2 meter ovan mark och därefter med 2,8 meters höjd mellan övriga våningsplan. Det innebär att för ett 2-våningshus är första våningsplanets beräkningspunkter placerade 2 meter ovan mark och för våning 2 är de placerade 4,8 meter ovan mark.

Beräknade ljudnivåer vid fasad avser frifältsvärde, vilket är ljudnivå utan inverkan av ljudreflektion i närmast bakomvarande fasad, men inklusive reflektioner från övriga byggnader, skärmar med mera.

Största sökavstånd i beräkningarna är 5000 meter mellan ljudkälla och beräkningspunkt.

6 Resultat

Beräkningsresultat redovisas i bilagor 1 – 4 i form av bullerkartor och i detta avsnitt.

Byggbuller har utvärderats inom N2000-området (dygns ekvivalent ljudnivå) samt vid fasad av närmaste bostäder, vård- och undervisningslokaler (ekvivalent ljudnivå dagtid).

6.1 Natura2000-området

Beräkningsresultat visar att pålningen i den närmaste arbetssträckan (delsträcka 1) ger det högsta ljudbidraget i N2000-området. För denna situation beräknas dygns ekvivalent ljudnivå till 48 dBA vid gränsen till N2000-området från pålningen och 47 dBA från muddringen. Vid pålningen i delsträckor 2 – 4 som befinner sig längre bort från hamnen blir muddringen den mest dominerande ljudkällan.

Resultat för alla beräkningsfall visar att dygns ekvivalent ljudnivå i N2000-området kommer underskrida 50 dBA.

För situation där pålningen utförs i delsträcka 3 eller 4 (se bilaga 3 och 4), beräknas det minst 5 dB lägre ljudbidrag från pålningen, jämfört med situation där pålningen utförs i delsträcka 1 eller 2 (se bilaga 1 och 2). Det innebär att vid pålningen längs delsträckor 3 och 4 finns det ett mindre behov av bullerskyddsåtgärder, för att inte överskrida dygns ekvivalent ljudnivå 50 dBA. Enligt Tabell 4-1 är mellanlägget mellan pålar och fallhejaren en tillräcklig skyddsåtgärd vid pålningen på dessa delsträckor.

6.2 Buller vid fasad

Det långa avståndet mellan ljudkällan och närmaste bostäder, vård- och undervisningslokaler (cirka 1 km till den närmaste undervisningslokalen och 1,4 km till de närmaste bostäderna) resulterar i relativt låga ljudnivåer vid fasad. Ekvivalent ljudnivå dagtid (vid kontinuerlig drift av samtliga ljudkällor, det vill säga både pålning och muddring) beräknas inte överskrida 40 dBA, vilket innebär att riktvärden för buller utomhus från Naturvårdsverkets författningssamling (se Tabell 3-1) innehålls vid alla bostäder samt vård- och undervisningslokaler.

7 Slutsats

Utredningen har visat att det finns förutsättningar för att innehålla riktvärden för byggbuller vid närmaste bostäder, vård- och undervisningslokaler. Med de antagna ljudeffektnivåerna för pålning ($L_{WAeq} = 118$ dBA) och muddring ($L_{WAeq} = 106$ dBA), beräknas dygnsekvivalent ljudnivå i Natura2000-området innehålla gränsvärdet 50 dBA för samtliga ljudkällor i samtliga delsträckor.

Vid pålningen i delsträcka 1 och 2 har denna analys antagit delvis inbyggd påmaskin, med dämpande mellanlägg mellan hejaren och pålen som bullerskyddsämpande åtgärder, och i delsträcka 3 och 4 beräknas behovet av bullerskyddsämpande minska till delvis inbyggd påmaskin, som ett resultat av längre avstånd mellan ljudkällan och N2000-området. Se också Tabell 4-1.

8 Referenser

- Bergsten, A., Axenborg, A., Wahlman, H., Collinder, P., Helldin, J.-O., Askling, J., & Bengtsson, D. (2016). *Trafikbuller i värdefulla naturmiljöer - metodbeskrivning*. Trafikverket.
- Blidberg, K. (2020). *Trafikverket riktlinjer, Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg. TDOK 2014:1021*. Trafikverket.
- Hintze, S., Lindberg, S., Massarch, R., Hansson, M., Elvhammar, H., Lundahl, B., & Rehnman, S.-E. (1997). *Omgivningspåverkan vid pål- och spontslagning (rapport 95)*. Linköping: Pålkommisionen.
- Kragh, J., Andersen, B., & Jakobsen, J. (1982, rev. 2019). *Environmental noise from industrial plants, General Prediction Method, Report no. 32,*. Lydteknisk Institut.
- Robert, J., & N. Dooling, A. (2007). *The Effects of Highway Noise on Birds*. Environmental BioAcoustics LLC.
- The British Standards Institution. (2014). *BS 5228-1:2009+A1:2014 Code of practice for noise and vibration control on construction and open sites – Part 1: Noise*. BSI Standards Limited.

Utloppsledning Sjölunda Bullerutredning

Kund: VA Syd

BILAGA 1

Pålning - delsträcka 1

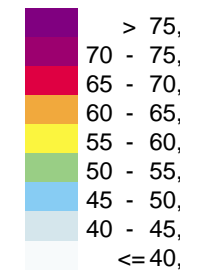
Ekvivalent ljudnivå

Beräkningsnummer: 53

Ljudutbredning i färgfält avser dygnsekvivalent ljudnivå beräknad 2 m över mark (ej frifältsvärde).
I beräkningen antas samtidigt arbete av två pålmaskiner under 12h dagtid (kl.7-19), samt kontinuerlig drift av muddringen.

Ljudnivå i fasadpunkter avser ekvivalent ljudnivå dagtid (vid kontinuerlig drift av alla ljudkällor), beräknad som frifältsvärde. Fasadpunkter visar högsta beräknade ljudnivå på något våningsplan.

L_{Aeq} [dBA]

Teckenförklaring:

- Bostadshus
- Skola / Förskola
- Övrig byggnad
- N2000-område
- Naturreservat
- Ljudkälla (rörlig position)

HANDLÄGGARE
Grzegorz Czul

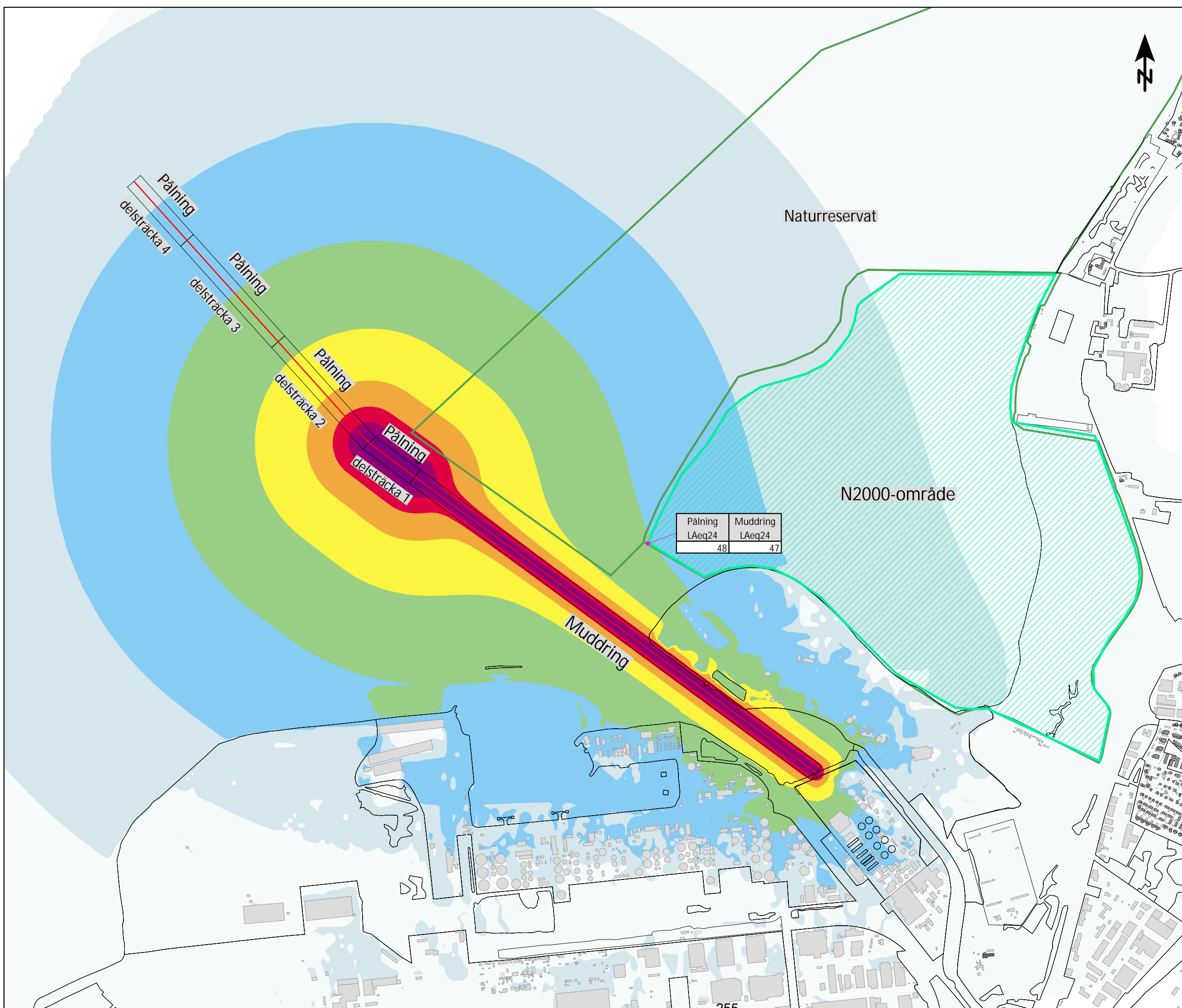
PROJ. NR:
30041480

ORT
Göteborg

DATUM
2023-05-05

SKALA
1:15000

FORMAT
A3

Pålning L _{Aeq} 24	Muddring L _{Aeq} 24
48	47

Utloppsledning Sjölunda Bullerutredning

Kund: VA Syd

BILAGA 2

Pålning - delsträcka 2

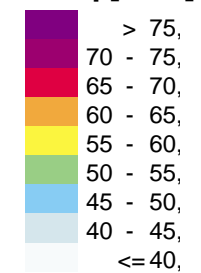
Ekvivalent ljudnivå

Beräkningsnummer: 53

Ljudutbredning i färgfält avser dygnsekvivalent ljudnivå beräknad 2 m över mark (ej frifältsvärde).
I beräkningen antas samtidigt arbete av två pålmaskiner under 12h dagtid (kl.7-19), samt kontinuerlig drift av muddringen.

Ljudnivå i fasadpunkter avser ekvivalent ljudnivå dagtid (vid kontinuerlig drift av alla ljudkällor), beräknad som frifältsvärde. Fasadpunkter visar högsta beräknade ljudnivå på något våningsplan.

L_{Aeq} [dBA]

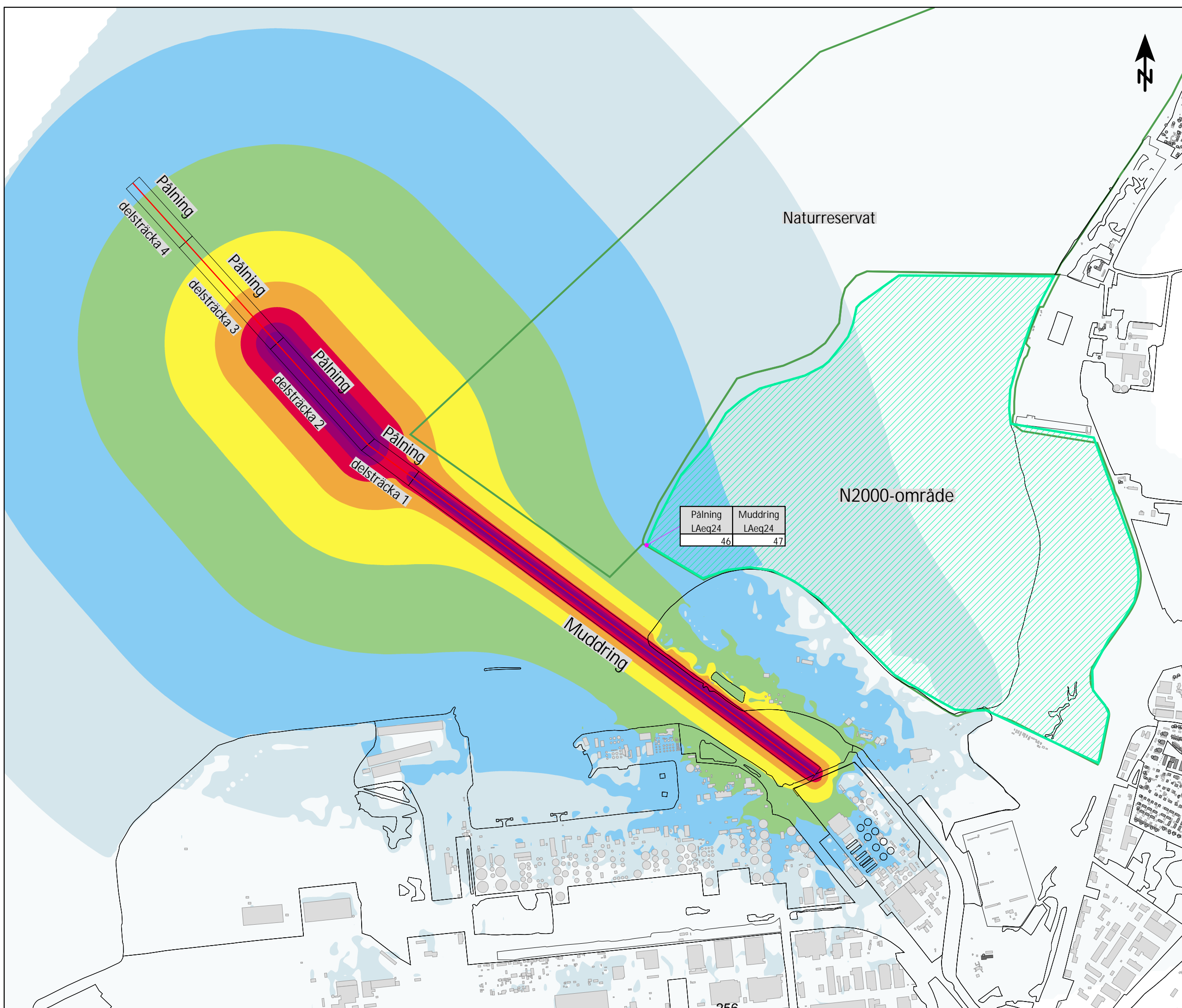

Teckenförklaring:

- Bostadshus
- Skola / Förskola
- Övrig byggnad
- N2000-område
- Naturreservat
- Ljudkälla (rörlig position)

HANDLÄGGARE Grzegorz Czul	PROJ. NR: 30041480
ORT Göteborg	DATUM 2023-05-05
SKALA 1:15000	FORMAT A3

Pålning L _{Aeq} 24	Muddring L _{Aeq} 24
46	47

Utloppsledning Sjölunda Bullerutredning

Kund: VA Syd

BILAGA 3

Pålning - delsträcka 3

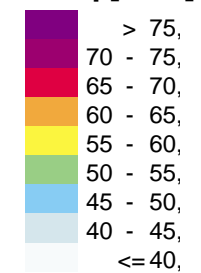
Ekvivalent ljudnivå

Beräkningsnummer: 53

Ljudutbredning i färgfält avser dygnsekvivalent ljudnivå beräknad 2 m över mark (ej frifältsvärde).
I beräkningen antas samtidigt arbete av två pålmaskiner under 12h dagtid (kl.7-19), samt kontinuerlig drift av muddringen.

Ljudnivå i fasadpunkter avser ekvivalent ljudnivå dagtid (vid kontinuerlig drift av alla ljudkällor) beräknad som frifältsvärde. Fasadpunkter visar högsta beräknade ljudnivå på något våningsplan.

L_{Aeq} [dBA]

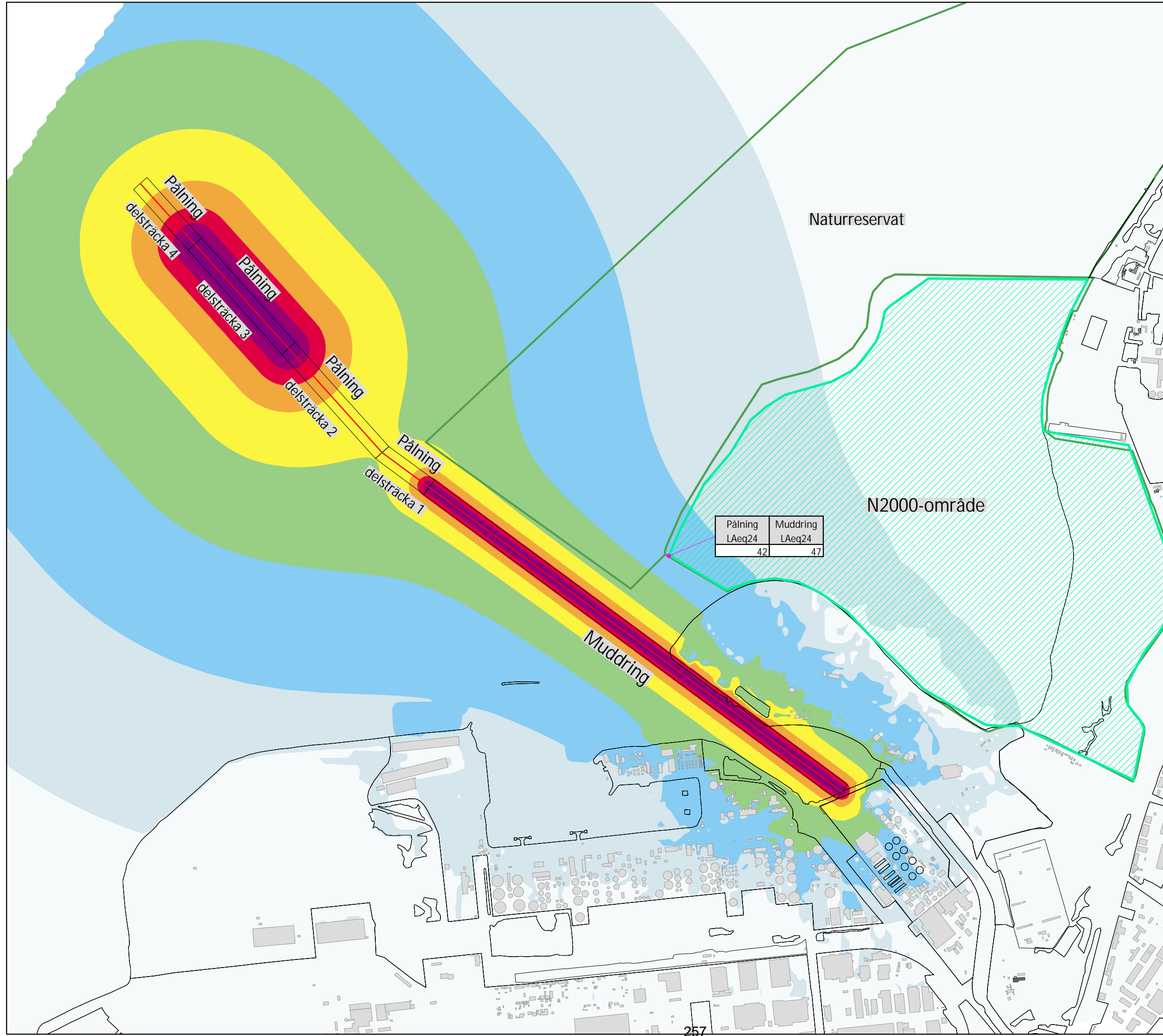

Teckenförklaring:

- Bostadshus
- Skola / Förskola
- Övrig byggnad
- N2000-område
- Naturreservat
- Ljudkälla (rörlig position)

HANDLÄGGARE Grzegorz Czul	PROJ. NR: 30041480
ORT Göteborg	DATUM 2023-05-05
SKALA 1:15000	FORMAT A3

Pålning	Muddring
L _{Aeq} 24	L _{Aeq} 24
42	47

Utloppsledning Sjölunda Bullerutredning

Kund: VA Syd

BILAGA 4

Pålning - delsträcka 4

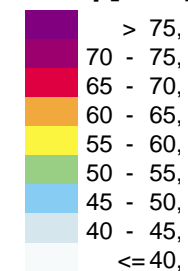
Ekvivalent ljudnivå

Beräkningsnummer: 53

Ljudutbredning i färgfält avser dygnsekvivalent ljudnivå beräknad 2 m över mark (ej frifältsvärde).
I beräkningen antas samtidigt arbete av två pålmaskiner under 12h dagtid (kl.7-19), samt kontinuerlig drift av muddringen.

Ljudnivå i fasadpunkter avser ekvivalent ljudnivå dagtid (vid kontinuerlig drift av alla ljudkällor), beräknad som frifältsvärde. Fasadpunkter visar högsta beräknade ljudnivå på något våningsplan.

L_{Aeq} [dBA]

Teckenförklaring:

- Bostadshus
- Skola / Förskola
- Övrig byggnad
- N2000-område
- Naturreservat
- Ljudkälla (rörlig position)

HANDLÄGGARE
Grzegorz Czul

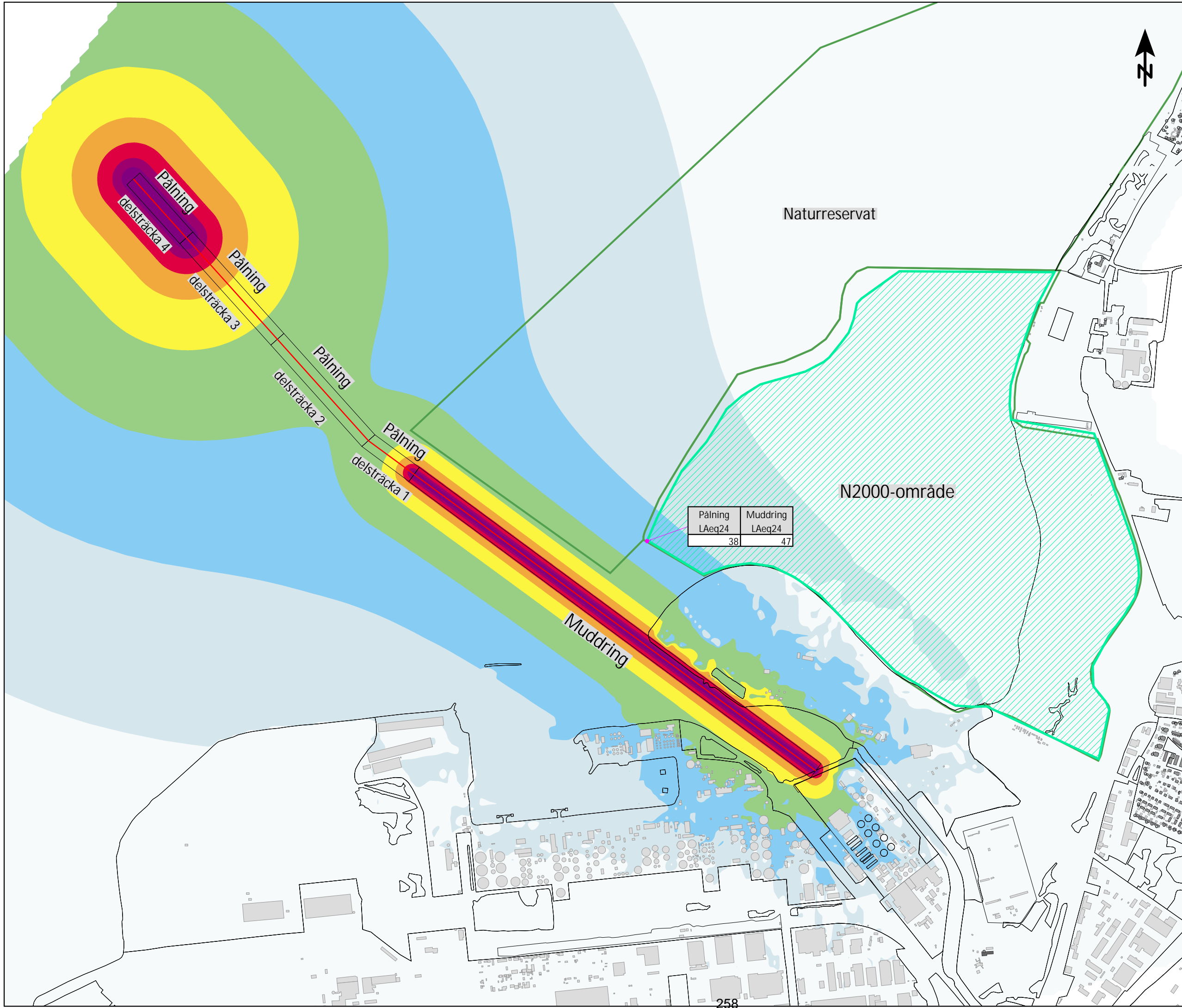
PROJ. NR:
30041480

ORT
Göteborg

DATUM
2023-05-05

SKALA
1:15000

FORMAT
A3

Pålning L _{Aeq} 24	Muddring L _{Aeq} 24
38	47

BILAGA M5, EFFEKTER PÅ MARINA VÄRDEN OCH FISKE

MAXIMA
Projekt Tillstånd
Tillståndshandling
Kontinentalsockellagen

2023-07-06

Slutversion

Bilaga M5 Effekter på marina värden och fiske utg 2.0

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M5-001

Utgåva: 2.0

Titel: Bilaga M5, Effekter på marina värden och fiske

Status: Slutversion

Kontaktperson: Lena Hellberg, VA SYD

Dokumenttyp: Underlagsrapport

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M5-001

Upprättad av: Tyréns Sverige AB

Författare: Henrik Schreiber och Robert Eriksson

Datum: 2023-05-30

Reviderad av: Tyréns Sverige AB

Författare: Anna Thyrén, Karin Gundberg

Utgåva: 2.0

Datum: 2023-07-06

Revisionshistorik i tabell

Datum	Utgåva	Orsak till revidering	Utfört av
2023-07-06	2.0	Slutlig handling KSL.	Karin Gundberg, Anna Thyrén, Tyréns Sverige AB
2023-05-30	1.0	Slutlig handling MB	Henrik Schreiber, Robert Eriksson Tyréns Sverige AB

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund.....	3
3	Bedömningsgrunder	4
3.1	Underlag	4
3.2	Utgångspunkter för bedömning av påverkan och effekt	4
4	Omgivningsbeskrivning.....	5
4.1	Naturvärden	5
4.1.1	Lommabukten	5
4.1.2	Sege å	8
4.2	Skyddade områden och riksintressen	9
4.3	Skyddade arter	12
4.3.1	Tumlare.....	12
4.3.2	Gråsäl.....	14
4.3.3	Knubbsäl	15
4.4	Yrkesfiske.....	16
4.4.1	Fångster och fiskeslag.....	16
4.4.2	Riksintresse för yrkesfisket.....	18
5	Påverkan och effekter.....	20
5.1	Naturvärden	20
5.1.1	Habitatförlust	20
5.1.2	Grumling och sedimentpålagring	20
5.1.3	Buller	25
5.1.4	Sege å	26
5.2	Skyddade områden och riksintressen	26
5.2.1	Natura 2000 och Naturreservat	26
5.2.2	Strandskyddat område	27
5.2.3	Riksintressen.....	27
5.3	Skyddade arter	27
5.4	Yrkesfiske.....	27
5.5	Sammanfattning av möjliga skyddsåtgärder	28
6	Referenser	29

1 Sammanfattning

VA SYD planerar att bygga ut kapaciteten i Sjölunda avloppsreningsverk och anlägga nya utloppsledningar. Föreliggande utredning beskriver byggskedets påverkan och effekter på naturvärden, skyddade arter, skyddade områden, yrkesfiske samt riksintressen för natur och fisk i marina områden.

Påverkan på naturvärden rör habitatförlust av främst ålgräsbestånd, ökad grumling samt sedimentpålagring. Genomförda sedimentspridningsmodeller visar på begränsad påverkan genom grumling och sedimentpålagring, särskilt om arbetena utförs under vinterhalvåret. Effekten på Lommabuktens höga naturvärden, inklusive ålgräsförekomster inom ledningarnas sträckning, bedöms sammantaget som liten.

Påverkan på riksintressen, Natura 2000 samt naturreservat bedöms bli liten och inte medföra någon märkbar effekt på de syften som skydden syftar till att bevara, varför effekten på de skyddade områdena bedöms som liten eller obetydlig. Påverkan och effekt på strandskyddat område under byggtiden är temporär, varför effekten på de värden som strandskyddet syftar till att bevara blir obetydlig.

Verksamheten bedöms inte leda till ökad dödlighet, skador eller någon påverkan på bevarandestatusen hos lokala eller regionala populationer av säl eller tumlare. Påverkan kan dock medföra ett tillfälligt flyktbeteende. Påverkan från buller på fisk och marina däggdjur bedöms sammantaget ge liten negativ eller obetydlig effekt. Ansökt verksamhet bedöms därmed vara förenlig med artskyddsförordningen.

Påverkan på yrkesfiske inklusive riksintresset kan medföra temporär marginell försämring av fisket i riksintresseområdena Lommabukten och Utposten – Kroken samt omgivande vatten. Möjligheterna att bedriva fiske förändras dock inte. Effekten på de värden som riksintresset för yrkesfiske skyddar bedöms därför som liten negativ.

2 Bakgrund

VA SYD planerar att bygga ut kapaciteten i Sjölunda avloppsreningsverk och anlägga två nya utloppsledningar, se Figur 2-1 för lokalisering. Föreliggande utredning beskriver byggskedets påverkan och effekter på naturvärden, skyddade områden och riksintresseområdesskydd, yrkesfiske samt riksintresse för yrkesfisket.

Rapporten avgränsas till att enbart innefatta byggskedet av ansökt verksamhet, dvs. då entreprenad genomförs för att anlägga ledningarna på havets botten inklusive alla delverksamheter såsom muddring, pålning m.m. Föreliggande rapport tar inte upp påverkan och effekt i driftskede. Ej heller bedöms konsekvenser av de beskrivna effekterna.

Figur 2-1. Lokalisering av nya utloppsledningar i relation till befintlig hamn och farled.

3 Bedömningsgrunder

3.1 Underlag

De underlag som ligger till grund för föreliggande rapport är dels sådana som framställts inom projektet, dels publicerat material i form av forskningslitteratur eller rapporter och data rörande förhållandena i Öresund. Referenser till nämnda källor sker i löptext och sammanställs i referenslista sist i rapporten.

Resultaten av bullerberäkningarna har utförts enligt och jämförts mot riktvärden i rapporten "Guideline for underwater noise – Installation of impact or vibratory driven piles (May 2022): Guideline for underwater noise" (Energistyrelsen 2022).

3.2 Utgångspunkter för bedömning av påverkan och effekt

I ansökt verksamhet ingår att anlägga två nya utloppsledningarna. Utloppsledningarna blir upp till 4 km långa med en diameter om cirka 2 meter vardera. De kommer i huvudsak följa befintliga utloppsledningars sträckning, men med utloppet längre ut till havs. I den inre delen, ut till cirka 2 km från land, schaktas de nya utloppsledningarna ned i en cirka 30 meter bred ränna ("muddringskorridor"). Den muddrade ytan uppgår totalt till cirka 7 hektar. Muddermassorna fraktas bort från området. Muddringskorridoren avses att passivt fyllas igen (dvs. igenfyllning kan eventuellt ske långsiktigt naturligt av partiklar som sedimenterar där). Utanför den muddrade rännan, från cirka 6 meters djup och 2 km från land, förläggs ledningarna på befintlig bottenyta. För att säkerställa

deras läge kommer de att pålas fast inom denna sträcka. Ledningarnas totala bredd, inklusive pålar, vikter och mellanlägg blir cirka 14 meter. Vid de 50 yttersta metrarna av ledningarna (vid diffusorerna) planeras muddring/avjämning och tätare pålning. Se Figur 2-1 för lokalisering av de nya utloppsledningarna. Vattendjupet vid utloppsledningarnas ände kommer att vara cirka 12 meter.

Övriga arbeten i vatten innefattar förstärkning av erosionsskydd vid strandkant, spontning i strandzon samt anläggande av en cirka 300 meter lång tillfällig vägbank för att kunna utföra muddring från land (dvs. i det område där muddring inte kan genomföras från sjösidan då det är för grunt). Den tillfälliga vägbanken kommer att rivas efter att utloppsledningarna är anlagda. Dessa arbeten sker inte på allmänt vattenområde.

Bedömningarna av påverkan och effekt utgår från att "ramp up" (succesivt ökad slagfrekvens) i kombination med "soft start" (successivt ökad slagenergi) används vid pålning för att ge eventuell rörlig fauna i närområdet möjlighet att undfly påverkansområdet och undvika att utsättas för skadligt höga ljudnivåer.

4 Omgivningsbeskrivning

4.1 Naturvärden

4.1.1 Lommabukten

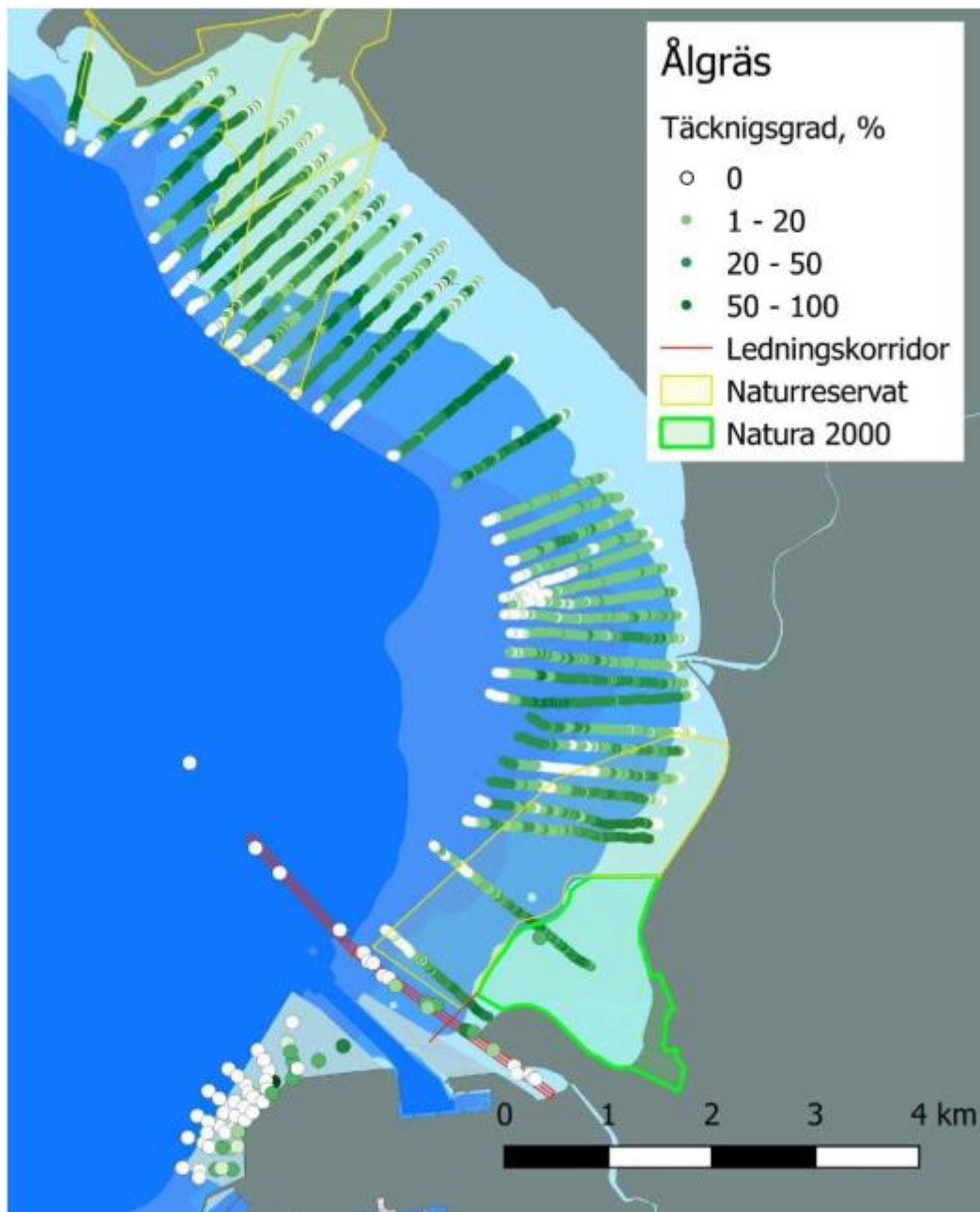
Utredningar i syfte att beskriva marina naturvärden samt påverkan och effekt på dessa från ansökt verksamhet har utförts. Dessa visar att anslutande naturvärden som kan påverkas av de nya utloppsledningarna främst utgörs av ängar av ålgräs (*Zostera marina*) och inslag av nate (*Stuckenia* spp.) samt nating (*Ruppia* spp.). Ålgräset har sin huvudsakliga utbredning från cirka 1,5 till 6 meters vattendjup och förekommer i stora områden i Lommabukten; se Figur 4-1 för ålgräsets utbredning. I Figur 4-2 beskrivs ålgräsutbredning i specifika positioner längs tänkt ledningssträckning. Inom ålgräset påträffas den rödlistade tunnskaliga småhjärtmusslan (*Parvicardium hauriense*), även kallad köpenhamsmussla.

Förutom utbredda ålgräsängar så bildar även stora områden med rik förekomst (dock ej bankbildande) av blåmussla (*Mytilus edulis*) och skräppetare (*Saccharina latissima*) höga naturvärden (Niras, 2023). Lommabuktens utbredda grundområden med ålgräs, nate (*Stuckenia* spp.) och nating (*Ruppia* spp.) bedöms utgöra viktiga uppväxtområden för många fiskarter, bland annat plattfisk och ål samt en livsmiljö för många ryggradslösa djur. Utifrån nämnda ekologiska funktioner samt förekomsten av tunnskalig småhjärtmussla bedöms Lommabuktens naturvärde vara högt.

Inga, i artskyddsförordningen, skyddade arter har presenterats i genomförda undersökningar (Niras 2023).

Figur 4-1. Generell utbredning av ytsediment, bottenfauna och vegetation i Lommabukten. Sträckning för utloppsledning är angivet med röd linje. Figur från Niras, 2023. Observera att område med blåmusslor i mellersta figuren inte är att betrakta som skyddsvärd blåmusselbank då täckningsgraden är maximalt 15 % av bottenytan längs de nya utloppsledningarnas sträckning (Niras, 2023).

Figur 4-2. Utbredning av ålgräs 2016-2021 vid området för nya utloppsledningar. Täckningsgrad i procent vid undersökta punkter. Norr är uppåt i figuren. Figur har hämtats ur Niras (2023). Information om djupkurva för 3, 6 och 10 meter är tillagd av Tyréns.

4.1.2 Sege å

Sege å är cirka 4,6 mil lång och har ett avrinningsområde som omfattar totalt 335 km². Vid mynningen är medelvattenföringen cirka 2,7 m³/s. Avrinningsområdet domineras av jordbruksmark och ån påverkas av övergödning. Sege å berörs inte direkt av ansökt verksamhet. Indirekta effekter kan dock uppstå om verksamheten påverkar fiskvandringen mellan ån och havet. I ån finns cirka 15 arter av fisk, däribland ål (akut hotad) och den ovanliga arten grönling. De arter som bedöms mer eller mindre permanent uppehålla sig i åns nedre del är abborre, braxen, löja, gädda, id, ål, mört, stor- och småspigg samt tillfälligtvis även vissa marina fiskarter. Vid tidigare provfisken har rötsimpa, sandstubb, sill, sjustrålig smörbult, svart smörbult och skrubbskädda noterats. Lekvandrande havsöring passerar under höst för lek 5 km uppströms mynningen i tillflödet Risebergabäcken samt i Sege ås huvudfåra, cirka 9 km uppströms mynningen. I april-maj vandrar havsöringssmolt förbi utloppsledningarna till havet. Även lax har tidigare dokumenterats, men vid senare tids provfisken har arten inte fångats (Eklövs Fiske och Fiskevård 2020; SLU 2021). Perioder med hög temperatur i kombination med låga flöden och låga syrgasnivåer bedöms göra att i synnerhet lax, men även öring påverkas negativt.

Mynningsområdet är upp till 2 meter djupt och har en botten av mjukt finsediment med fingrus och en del stora block. Området utgör en brackvattenmiljö som präglas av både marina och limniska förhållanden. Salthalten i området varierar beroende på flödet i Sege å samt vattenrörelser i havet. I mynningsområdet domineras vegetationen av ålgräs, hårnating, grönslick och trådslick och bottenfaunan av marina blötdjur (musslor och snäckor) samt kräftdjur. Ål har registrerats längre upp i systemet vilket visar att den åtminstone periodvis finns även i mynningsområdet och nedre delarna av ån.

Utifrån en låg naturlighet (stor mänsklig påverkan) men viss funktion för fisk och fågel bedöms naturvärdet som måttligt för berörd sträcka. Naturvärdet bedöms sammantaget som högt för ån som helhet.

4.2 Skyddade områden och riksintressen

I anslutning till de nya utloppsledningar ligger ett antal skyddade områden vilka redovisas i Tabell 1 nedan. Figur 4-3 redovisar utloppsledningarnas läge i relation till skyddade områden.

Figur 4-3. De nya utloppsledningars läge i relation till skyddade områden.

De nya utloppsledningarna anläggs delvis inom strandskyddat område (Malmö kommun 2018). Norr om Sjölundas ARV i Lommabukten finns naturreservatet Strandhusens revlar (NVR ID 2049264). I anslutning till detta naturreservat ligger naturreservatet Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fälad (NVR ID 2014124). Naturreservatet Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fälad omfattas även av Natura 2000-område enligt fågeldirektivet (Lommaområdet, SE0430173) samt art- och habitatdirektivet (Lommabukten, SE0430148) (Naturvårdsverket 2023). Utlägningsarbetena sker utanför naturreservatets och Natura 2000-områdets utbredning, vilket visas i Figur 4-3.

I Natura 2000-området Lommabukten som är det Natura 2000-område som ligger närmast ansökt verksamhet finns akvatiska naturtyper i form av Sublitorala sandbankar med dominans av ålgräs/marina kärlväxter (1117), Estuarier (1130), Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten (1140) (Figur 4-4). Av dessa är det 1117 Sublitorala sandbankar (undertyp till Sublitorala sandbankar (1110) som bedöms vara känslig vid utlägningsarbetena, då det finns en risk för negativ påverkan på ålgräsängar genom långvarig grumling eller pålagring av sediment. Naturreservatet Strandhusens revlar syftar till att bevara ålgräsängar samt att trygga dess förutsättningar som livsmiljö för bland annat fisk och marina däggdjur. Avståndet mellan de nya utloppsledningarna och det område som skyddas med Natura 2000 och naturreservatet Strandhusens revlar är som minst cirka 250 meter.

Figur 4-4. På ett avstånd av cirka 250 meter från ledningskorridoren finns Natura 2000-området Lommabukten. Inom detta finns naturtypen 1117-Sublitorala sandbankar med dominans av ålgräs/marina kärlväxter utpekad.

På större avstånd från ledningskorridoren finns även naturreservaten Flädierev samt Löddeåns mynning som även skyddas som Natura 2000 enligt fågeldirektivet (Figur 4-3). Naturreservatet Flädierev har marina bevarandemål med fokus på ålgräsängar och fågel, men i reservatsbeslutet nämns även tumlare och knubbsäl (Lomma kommun 2018).

Söder om Malmö, cirka 5 km från de nya utloppsledningarna finns riksintresseområdet Måkläppen-Limhamnströskeln. Området beskrivs i Naturvårdsverkets beslut (2000) enligt följande "Ett sandvandningsområde utan motsvarighet i Sverige. Kämpinge – Stavstensudde har strandvall (Litorina) och Danienkalksten i dagen. Området har större och mindre områden med ålgräs med artrik och varierande fauna. Viktigt produktionsområde för fisk och andra marina organismer med betydelse för många fågelarter och sälar. Området har stor art- och individrikedom av fåglar, bl.a. flera flyttfågelarter".

Riksintresse för yrkesfiske beskrivs under kapitel 4.4. I övrigt finns inga andra områdesskydd eller riksintressen i anslutning till utredningsområdet.

Tabell 1. Förteckning över skyddade områden som ligger inom utläggningsarbetenas påverkansområde. Påverkansområdet är den maximala utbredningen av den påverkan som identifierats, och i detta fall utgörs det av utbredningen av sådant undervattenbuller som kan medföra beteendeförändringar på marina däggdjur.

Område	ID	Skyddstyp	Bevarandevärden	Risk för konflikt
Löddeåns mynning	SE0430091	Natura 2000. SPA (fågeldirektivet)	Fåglar	Nej
Löddeåns mynning (norra delen)	2001528	Naturreservat	Fåglar, landmiljöer, kustnära havsmiljöer	Nej
Löddeåns mynning (södra delen)	2001529	Naturreservat	Fåglar, landmiljöer, kustnära havsmiljöer	Nej
Flädierev	2049263	Naturreservat	Ålgräsängar, fågel, evertrebrater, alger	Ja (buller anges som risk i beslut, ej i föreskrifter)
Lommaområdet	SE0430173	Natura 2000. SPA (fågeldirektivet)	Fåglar, landmiljöer, kustnära havsmiljöer	Ja (redovisas i MKB, ej i denna rapport)
Lommabukten	SE0430148	Natura 2000. SCI (art- och habitatdirektivet)	1117 - Sublitorala sandbankar, 1140 - Blottade ler- och sandbottnar. Lek- och yngelplatser för fisk. Flora, insektsfauna, fågelliv.	Ja, grumling, sedimentation och buller redovisas i denna rapport.
Södra Lommabukten med Tågarps hed och Alnarps fålad	2014124	Naturreservat	Fåglar, havsmiljöer, våtmarker.	Ja, grumling, sedimentation och buller redovisas i denna rapport.
Strandhusens revlar	2049264	Naturreservat	Ålgräsängar och marina däggdjur	Ja, grumling, sedimentation och buller redovisas i denna rapport.

4.3 Skyddade arter

De arter som finns i området och som omfattas av artskyddsförordningen (2007:845) är gråsäl, knubbsäl och tumlare. Gråsäl och knubbsäl betecknas med S, B, F i artskyddsförordningen. Tumlarerna tas upp i artskyddsförordningen med beteckningen S, B, N. Betydelsen av dessa är enligt artskyddsförordningen följande:

S: Arten förekommer i Sverige, i fråga om fåglar genom att sådana fåglar häckar regelbundet eller i betydande antal rastar i Sverige, och i fråga om andra arter genom att det i Sverige finns en population som inte är helt tillfällig.

B: Arten har enligt fågeldirektivet eller art- och habitatdirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda skyddsområden (fågeldirektivet) eller bevarandeområden (art- och habitatdirektivet) behöver utses. Arten finns upptagen i bilaga 1 till fågeldirektivet eller bilaga 2 till art- och habitatdirektivet.

N: Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Arten finns upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet.

F: Arten har enligt art- och habitatdirektivet ett sådant unionsintresse att insamling i naturen och exploatering kan bli föremål för särskilda förvaltningsåtgärder. Arten finns upptagen i bilaga 5 till art- och habitatdirektivet.

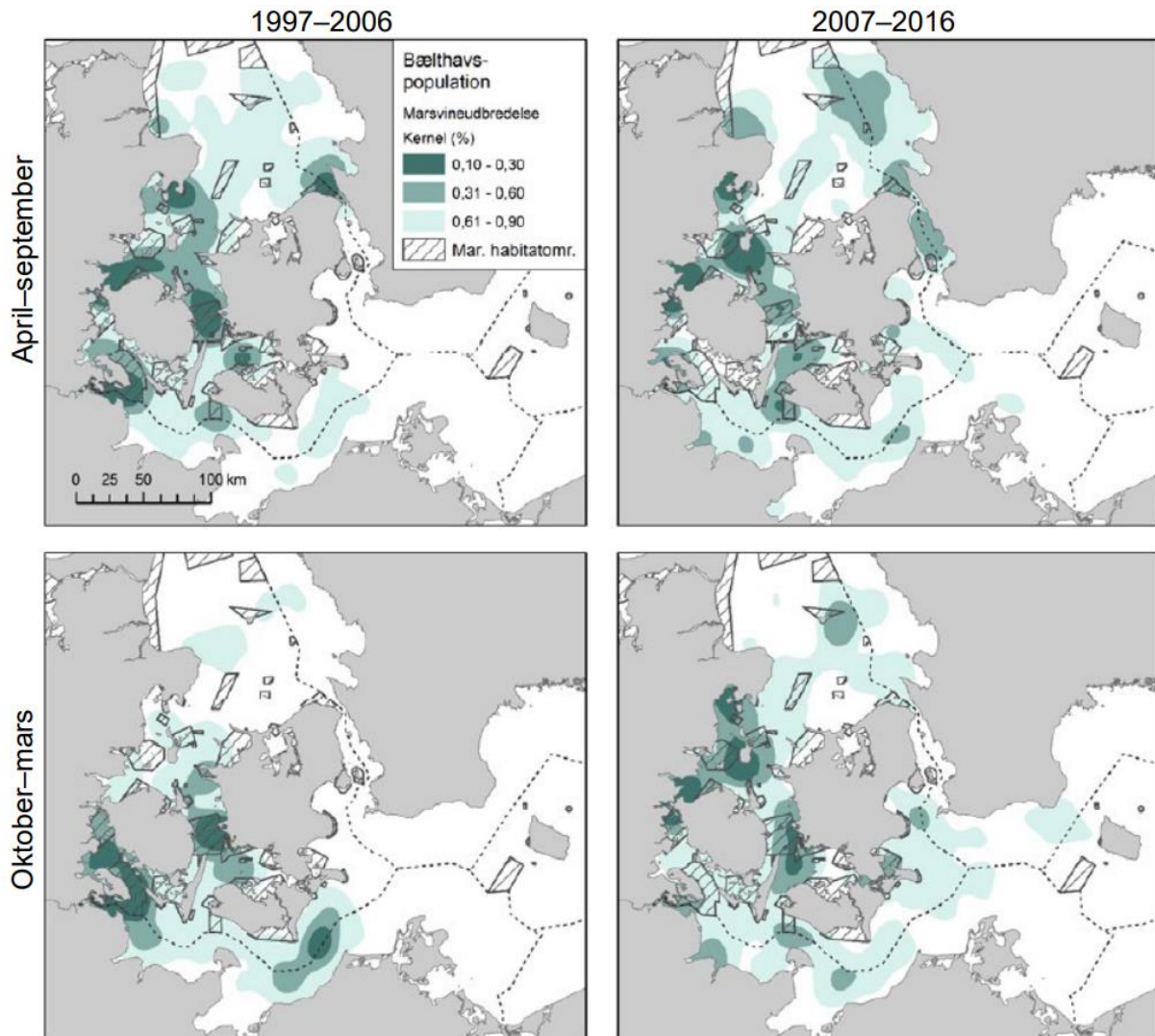
4.3.1 Tumlare

Tumlare (*Phocoena phocoena*) återfinns i tempererade och kalla havsområden på norra halvklotet. I svenska vatten särskiljs tre populationer; Nordsjö-, Bälthavs- och Östersjöpopulationen. Arten klassas som livskraftig (LC) i Sverige och globalt. Bälthavspopulationen, det bestånd som finns i Öresund, bedöms dock som sårbar (VU) av Helcom, men är inte upptagen på den svenska rödlistan. Östersjöpopulationen bedöms av Artdatabanken, Helcom och IUCN vara akut hotad. Det största hotet mot dessa populationer bedöms vara bifångster, då de fastnar i yrkesfiskets fasta bottengarn. Andra hot utgörs av miljögifter som PCB vilka orsakar nedsatt reproduktionsförmåga och immunförsvar. Tumlare har känslig hörsel och påverkas beteendemässigt av undervattensbuller.

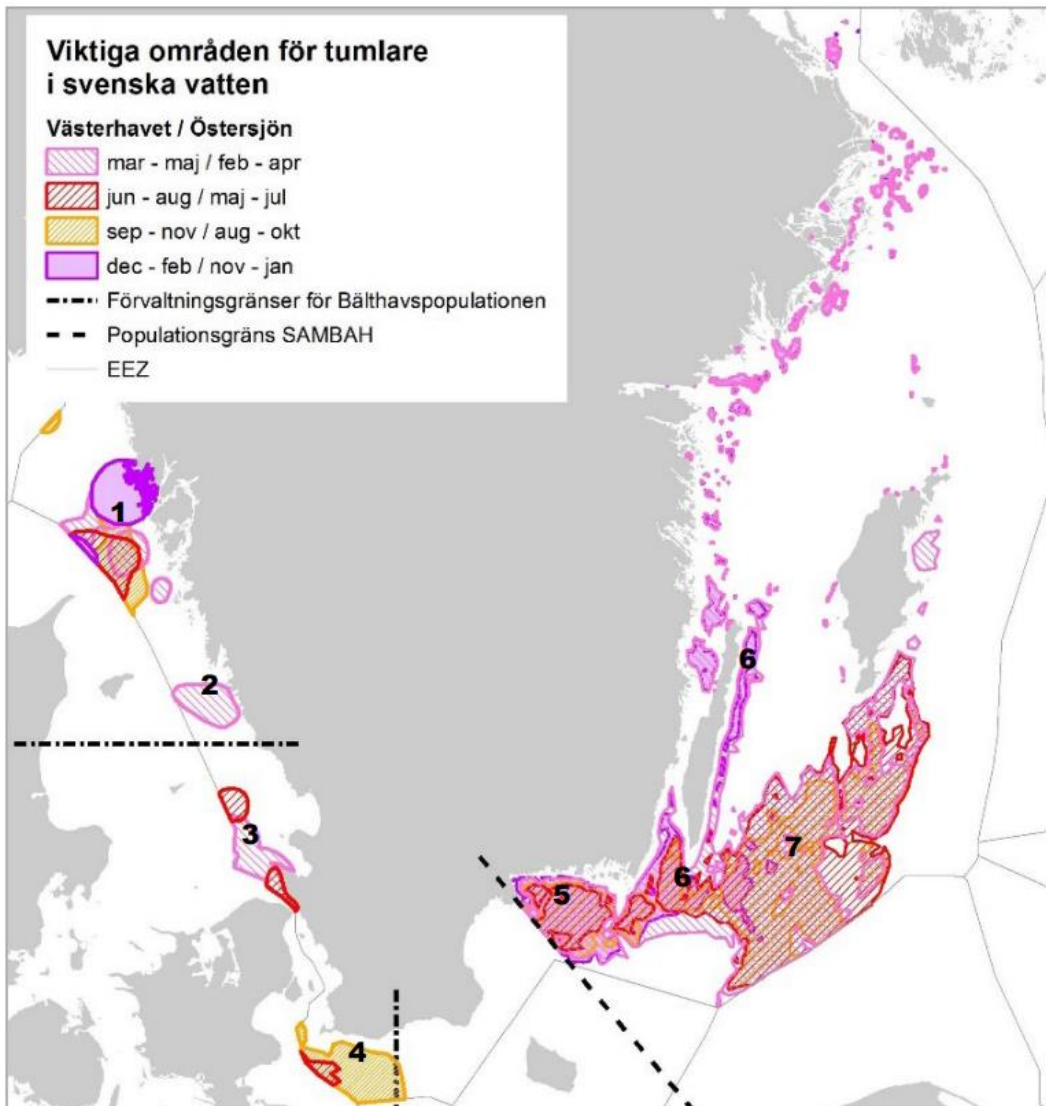
För att lokalisera viktiga områden för tumlare har tumlare försetts med satellitsändare och spårats under en rad år. Dessa satellitmärkta tumlares rörelser under 1997–2016 redovisas i Figur 4-5, uppdelat per decennium och säsong. Figuren indikerar att Lommabukten inte utgjort ett av de viktigaste områdena i regionen, men att området i viss utsträckning utgjort en uppehållsplats under sommarhalvåret den senare av de två undersökta perioderna, 2007–2016. I Havs- och vattenmyndighetens utkast till åtgärdsprogram för tumlare tas inte Lommabukten upp som något av de viktigaste områdena för arten. Men utifrån att tumlare enligt Sveegard (2018) periodvis uppehåller sig i Lommabukten under sommarhalvåret så bedöms bukten vara av måttligt värde för arten.

Tumlarerna är fridlyst enligt 4§ artskyddsförordningen (2007:845). I samma förordning finns tumlarerna upptagna som en B-art, vilket betyder att särskilda bevarandeområden ska utses för arten (Natura 2000).

Figur 4-5. Täthet (kärnområdesdensitet) av tumlare försedda med satellitsändare inom Bälthavspopulationens förvaltningsområde fördelat på två tio-årsperioder samt säsong. Kärnområdeskategorierna är hög (minsta möjliga område som rymmer 30 % av alla tumlarpositioner, medel (31–60 %) respektive låg (61–90 %). Antal tumlare och positioner per analys är: 1997–2006 april–september: 39 djur/1958 positioner; 1997–2006 oktober–mars: 18 djur/765 positioner; 2007–2016 april–september: 43 djur/1540 positioner; 2007–2016 oktober–mars: 33 djur/1076 positioner. Figur från Sveegaard et al. (2018).

Figur 4-6. Viktiga områden för tumlare i svenska vatten uppdelat kvartalsvis. Figuren är hämtad ur Havs- och vattenmyndighetens utkast till åtgärdsprogram för tumlare.

4.3.2 Gråsäl

Inventeringar visar på ett bestånd i Östersjön på cirka 40 000 individer (ICES 2021). I Sverige återfinns de flesta gråsäl i Stockholms och Södermanlands skärgårdar, Bottenhavet och Norra Kvarken samt längs sydkusten. I nuläget bedöms svenska populationerna av gråsäl vara livskraftiga (www.artfakta.se). I södra Östersjön, vilket inkluderar Sverige, Danmark och Tyskland räknades 3 380 gråsäl vid inventering 2019 (Havs- och vattenmyndigheten 2019). Några tiotal individer återfinns längs den svenska västkusten (www.artfakta.se). Lommabukten bedöms därmed inte utgöra något av de viktigaste områdena för gråsäl och bedöms vara av lågt värde för arten.

Den tidigare utbredda användningen av PCB och DDT orsakade skador på sälarnas reproduktionsorgan och många honor blev sterila. Miljögifter orsakade även skador på inre organ, klor, hud och skelett (Havs- och vattenmyndigheten 2019). Idag har de flesta av dessa skador minskat betydligt, men fortfarande är påverkan högre i Östersjön än i de Atlantiska populationerna. Tarmsår är alltjämt vanligt och den näst vanligaste dödsorsaken efter drunkning. På kort sikt är bifångster av gråsäl i fiskeredskap det allvarligaste hotet. Gråsälens föda domineras av sill, men arten är

[Bilaga M5, Effekter på marina värden och fiske](#)

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-UR-M5-001

[Bilaga M5 Effekter på marina värden och fiske utg 2.0](#)

maxima.vasyd.se

opportunist och födovalet kan växla beroende på tillgången till olika fiskarter (Havs- och vattenmyndighetens webbsida).

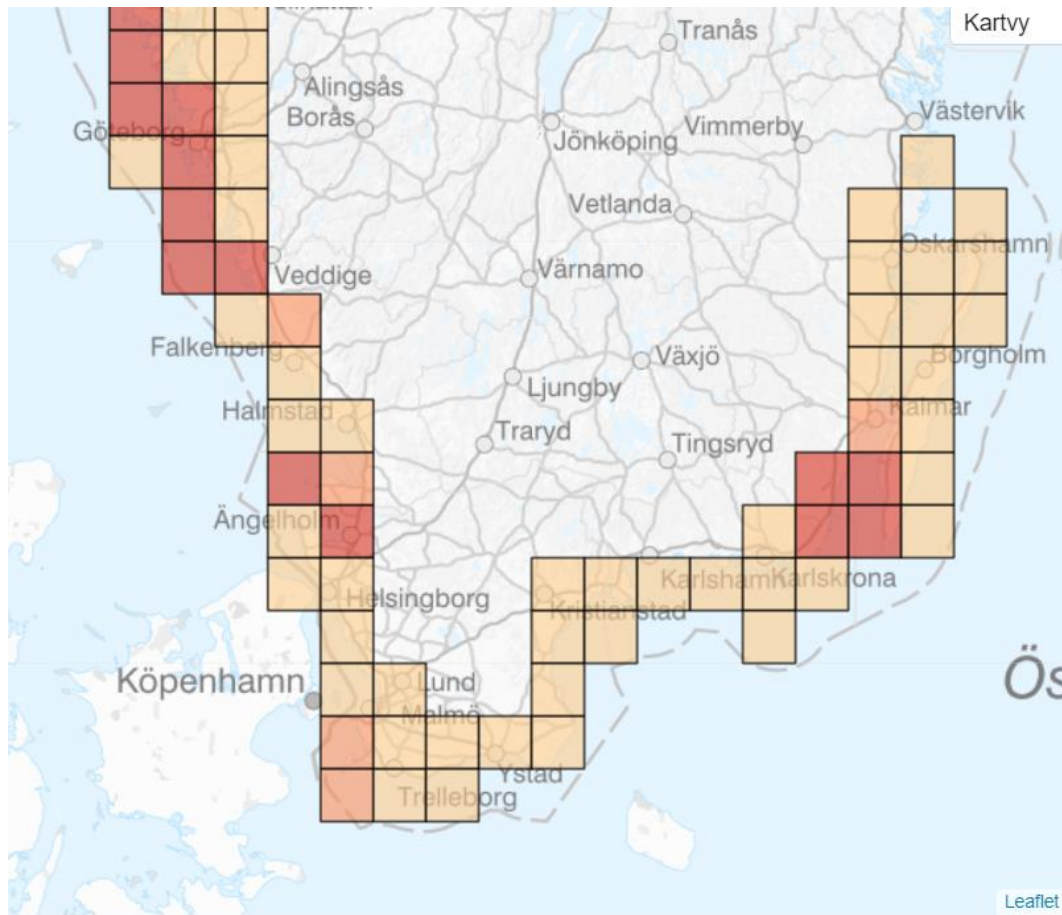
Gråsälens finns upptagen i bilaga 2 till art- och habitatdirektivet, vilken innebär att särskilda bevarandeområden behöver utses. Under 2020 och 2021 har licensjakt genomförts för att hålla nere beståndet. I Skåne rapporteras 15 gråsäl ha skjutits under 2020 (Sveriges riksdags webbsida).

4.3.3 Knubbsäl

Knubbsäl (*Phoca vitulina*) förekommer framför allt vid Västkusten ner till Öresund, samt i ett begränsat område på södra Öland (Kalmarsund) och södra Smålandskusten. En karta från www.artfakta.se över inrapporterade observationer ger en god indikation om artens utbredning (se Figur 4-7). Antalet individer på Västkusten och södra Östersjön skattas till cirka 15 000 (Havs- och vattenmyndighetens webbsida). Knubbsälen är mycket mindre än gråsälens, honor och hanar är relativt jämnstora. Hanarna blir upp till cirka 1,7 m långa och kan väga upp till cirka 140 kg. Honorna blir upp till cirka 1,7 m långa med en vikt på cirka 80 kg. De kan bli mellan 25 och 35 år gamla och det är oftast honorna som lever längst (Naturhistoriska riksmuseets webbsida). Kutarna föds i juni. Honan är med kuten på land under i stort hela digivningsperioden, men kan ge sig ut på födosök efter cirka 3-4 veckor, i slutet av perioden, då kuten lämnas på ett skär. Digivning måste dock ske på land eller i vattenbrynet. Knubbsälen finns i kustnära områden där det finns tillgång till större ytor med grunda bottnar. Här jagar knubbsälen framför allt de arter som förekommer i störst mängd och över 30 olika fiskarter kan ingå, bland annat sill och sandskädda. De kan dyka till ett par hundra meters djup. Under sensommaren byter knubbsälarna päls under en period av ett par veckor varvid en stor del av tiden tillbringas på land (Havs- och vattenmyndighetens webbsida).

Historiskt sett har knubbsäl jagats i stor omfattning. Skottpengar utfärdades under slutet av 1800-talet och bestånden av knubbsäl minskade rejält. Sedan 1974 är knubbsäl fridlyst enligt artskyddsförordningen. Skydds jakt är tillåten efter beslut av Naturvårdsverket. Hot mot knubbsäl utgörs av födobrist till följd av överfiske och bottendöd samt sjukdomar och föroreningar som påverkar hormonbalans och immunförsvar (SLU, Art-fakta). Störningar på reproduktionsplatser ökar kutdödligheten och bifångster av ungdjur i redskap leder till drunkning. Över 90 % av alla sälar som fastnar i fiskeredskap utgörs av årsungar. Arten har enligt art- och habitatdirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda bevarandeområden behöver utses. Arten finns upptagen i bilaga 2 till art- och habitatdirektivet. Knubbsälen kategoriseras dock som Livskraftig (LC) i den svenska rödlistan (SLU, Art-databanken 2020). Lommabukten ingår som en del av artens huvudsakliga utbredningsområde men inte som något av artens kärnområden (Figur 4-6). Lommabukten bedöms sammantaget vara av måttligt värde för arten.

Figur 4-7. Observationer av knobbsäl. Kartan har hämtats från www.artfakta.se och redovisar observationer de senaste 25 åren. Ju "rödare färg" desto fler observationer har gjorts.

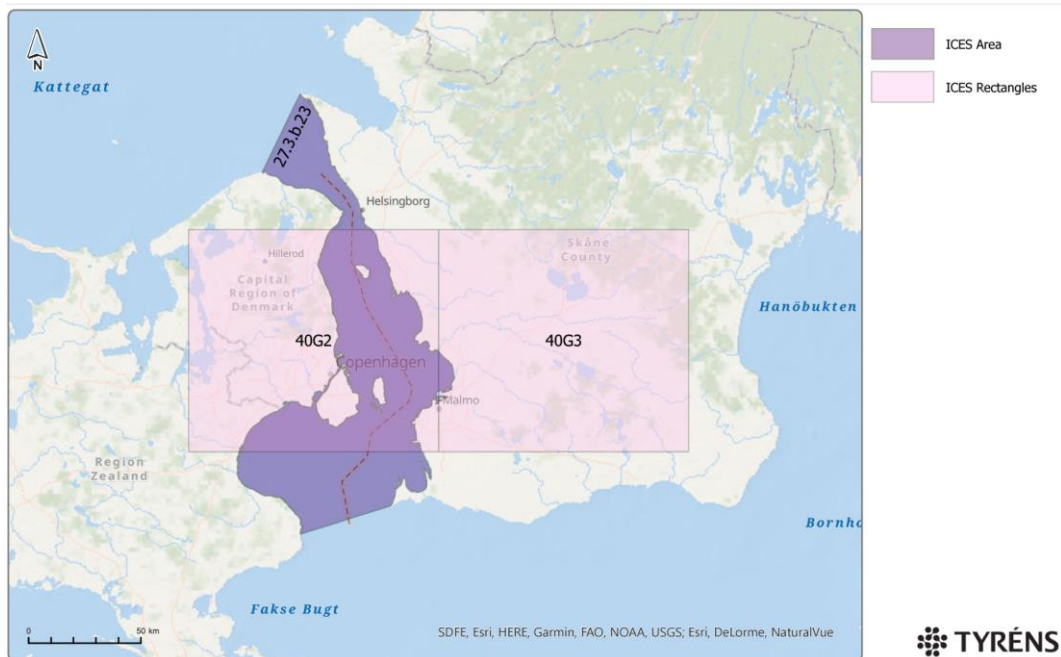
4.4 Yrkesfiske

4.4.1 Fångster och fiskeslag

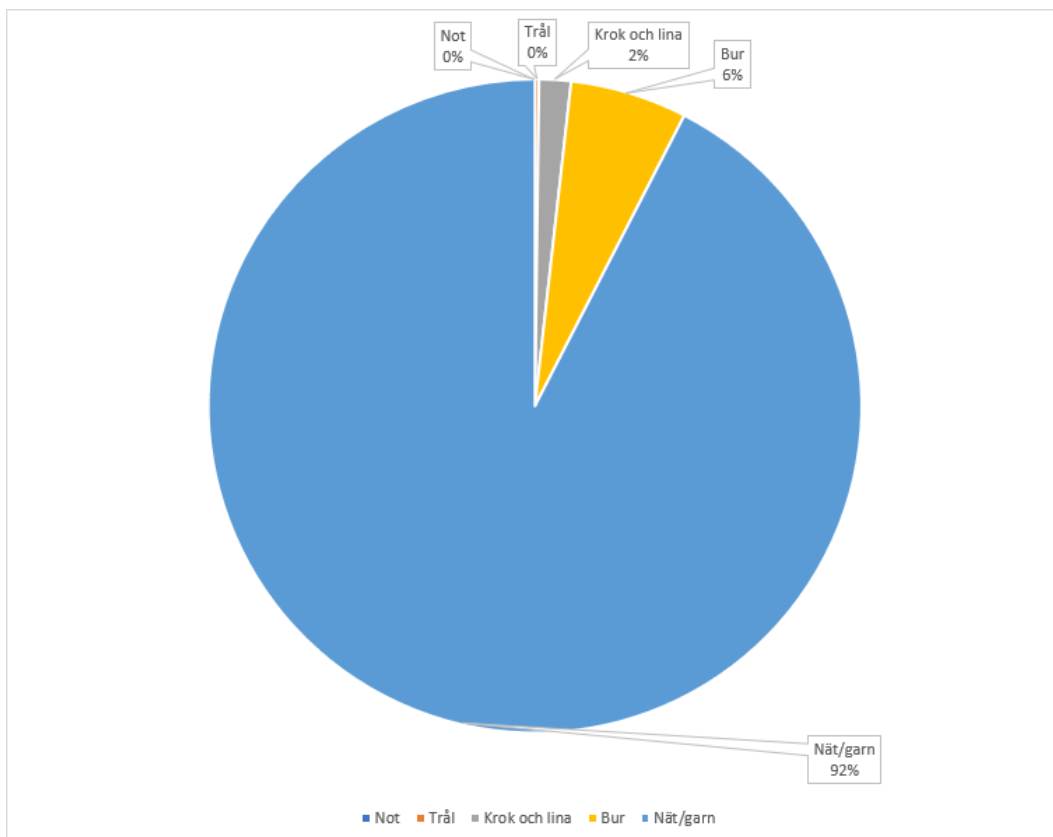
Det saknas data om yrkesfisket för den yta som utredningsområdet utgör. För att få en bild av yrkesfiskets fångster, har data insamlats från ICES (International Council for the Exploration of the Sea) (ICES 2023). Två större områden a 56x56 km (ICES kvadrater, se Figur 4-8) har använts och ett antagande gjorts om att fångsterna är homogena och representativa för utredningsområdet.

Bottentrålning är förbjudet i hela Öresund av säkerhetsskäl och yrkesfisket domineras av nätfiske vilket visas i Figur 4-9. Fisket är i huvudsak småskaligt. Analyser av ICES data visar att landningarna till största del utgörs av torsk och sill (Tabell 2 och Figur 4-10). Fisket efter torsk och sill dominerar landningarna medan de fiskarter som står för största intäkterna är torsk och ål. Det finns en tendens till att landningarna minskat av såväl torsk som sill de senaste åren.

Figur 4-8. Områden som data rörande yrkesfiske och fångster hämtats för. ICES ansvarar för indelningen i områden och inrapporterade data.

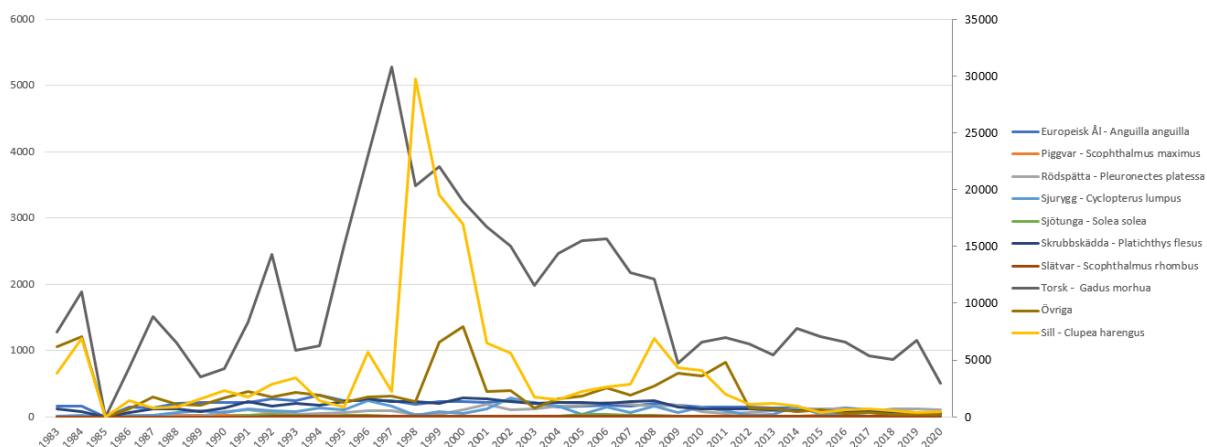
Figur 4-9. Fiskemetoder inom det yrkesfiske som äger rum i ICES-kvadrat 40G2 och 40G3. Källa: ICES 2022.

Tabell 2. De viktigaste fiskarterna i yrkesfisket inom ICES-område 40G2 och 40G3 uttryckt som ekonomisk samt volymmässig andel av totala fångsten. Källa: Gibin, M., Kovšars, M., Adamowicz, M., Zanzi, A., & Hekim, Z. (2022).

Art	Ekonomi (%)	Volym (%)
Torsk	49	50
Sill	8	28
Rödspätta	7	6
Skrubbskädda	2	4
Sjorygg	8	4
Europeisk ål	20	4
Övriga plattfiskar	4	1
Övriga fiskar	2	3

Figur 4-10. Yrkesfiskets landningar över tid (ton/år). Mängden sill ska avläsas mot den högra y-axeln, de övriga fiskarterna mot den vänstra. Källa: ICES 2019 och 2022.

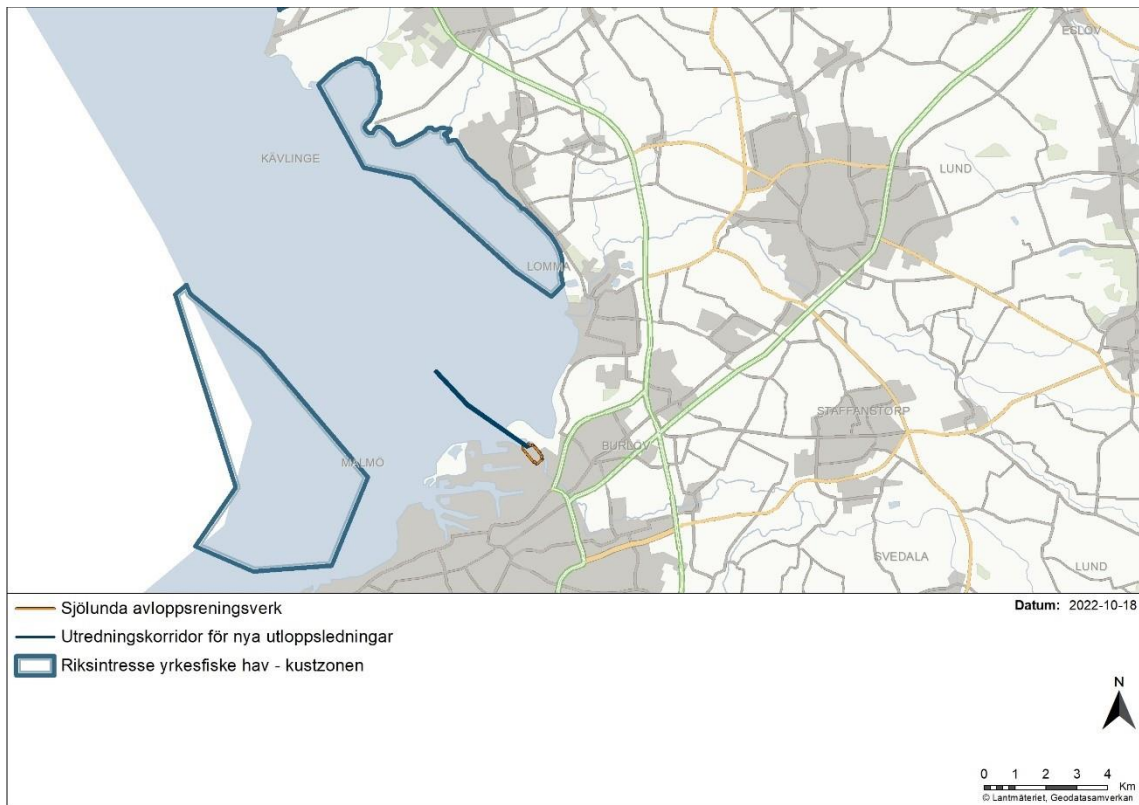

4.4.2 Riksintresse för yrkesfisket

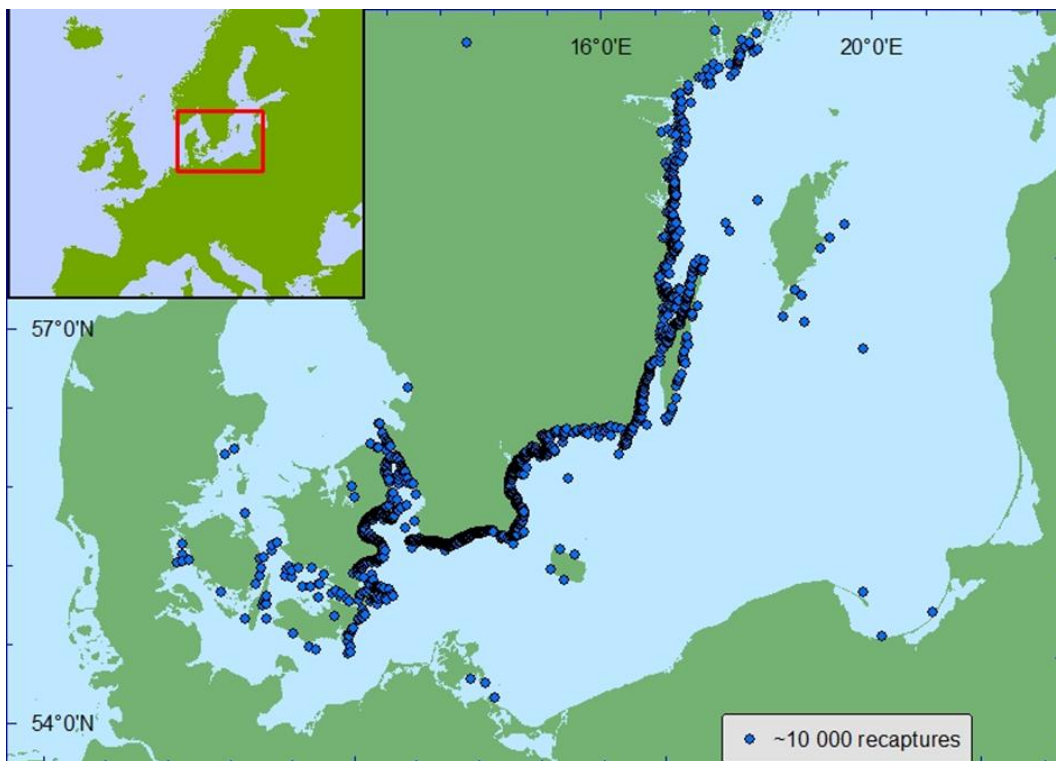
Utloppsledningarna anläggs inte inom riksintresse för yrkesfiske, men på ett avstånd av 4 km ligger riksintresseområdena 49 Utposten Kroken och 50 Lommabukten (Figur 4-11). Utposten Kroken är fångstområde för torsk, medan Lommabukten anses vara viktigt rekryteringsområde för ål och flatfisk (Fiskeriverket, 2006:1). Lommabukten kan teoretiskt påverkas indirekt av ansökt verksamhet.

Fångstdata av märkta blankålar (märkningsdatabasen, SLU, eller kartor publicerade i Sjöberg & Decker 2015) visar att återfångsterna varit mycket få i Lommabukten, i närheten av Malmö, vilket visas i Figur 4-12. Merparten av de ålar som märkts tenderar att vandra ut längs den danska sidan av sundet. Återfångsterna ökar på båda sidorna norr om Lommabukten där sundet smalnar av. Detta indikerar att blankålsutvandringen i liten grad sker via Lommabukten, i trakten av Malmö.

Figur 4-11. Två områden av riksintresse för yrkesfisket ligger cirka 4 km från de nya utloppsledningarna, i söder 49 Utposten Kroken ligger och i norr 50 Lommabukten.

Figur 4-12. Positioner för återfångster av märkta ålar sedan undersökningarna startade 1903 (ur märkningsdatabasen, SLU).

5 Påverkan och effekter

Vid anläggande av utloppsledningar bedöms i huvudsak följande påverkan uppstå:

1. Habitatförlust i muddringsområde och i område där ledningarna läggs på befintlig botten.
2. Grumling till följd av muddring.
3. Sedimentpålagring vid grumlande arbete.
4. Buller vid pålning.

Gjord sedimentprovtagning visar att halterna av föroreningar i sediment är låga och avgränsade till de inre delarna av hamnen. Spridning av föroreningar till följd av omrörning i sediment bedöms därför ha obetydliga effekter på havsmiljön och beskrivs ej närmare i rapporten. Ökad näringstillförsel till följd av omrörning i sediment bedöms vara av lokal och tillfällig karaktär och ha obetydliga effekter på naturvärden och områdesskydd i området. Frågan beskrivs därför inte närmare i föreliggande rapport.

5.1 Naturvärden

5.1.1 Habitatförlust

All yta som muddras samt den yta som övertäcks med ledningar medför habitatförlust. Bottenfaunan som berörs innefattar brackvattenfauna, Macomasamhällen och vegetationsassocierad fauna. Bottenfaunan i dessa typer av miljöer har generellt god återetableringsförmåga, där larver från angränsade områden kan settla och etablera sig om förhållanden är gynnsamma. Miljön här är naturligt variabel och faunan som förekommer är anpassad till fluktuationer i olika miljöparametrar.

Den tunnskaliga småhjärtmusslan som är starkt associerad till ålgräsmiljön, förekommer sannolikt i muddringskorridorernas sträckning. Alla musslor inom ledningssträckningen kommer drabbas av habitatförlusten, en påverkan som är momentan och som innebär att musslan i detta område dör (stor negativ effekt lokalt). Musslan är vanlig och talrik i ålgräsbestånd i hela södra Öresund samt i Hanöbukten och Blekinge. Storleken på det påverkade området bedöms som försumbar i förhållande till den totala utbredningen av arten varför effekten bedöms som obetydlig.

Av de vegetationstyper som direkt påverkas av habitatförlust har ålgräsängarna högst naturvärde. Det beror på att ålgräsängarna medför en hög biologisk mångfald då de skapar ekologiska funktioner och livsmiljö för en rad arter av fisk och evertebrater som nyttjar dessa som reproduktions- och födosöksområde. Ålgräs kommer att försvinna på de bottenytor som muddras. Återetablering kan eventuellt ske naturligt från angränsande bestånd genom fröspridning eller vegetativ tillväxt. Det är dock oklart hur lång tid återetablering kan ta. Utlägningsarbetena innebär att cirka 25 000 m² av potentiella ålgräsängar grävs bort. Sett till hela Lommabuktens förekomst av ålgräsängar innebär detta i värsta fall en permanent habitatförlust på 0,1 - 0,2 % av ålgräsängarnas totala utbredning i området. Effekten av detta bedöms som liten till måttligt negativ.

5.1.2 Grumling och sedimentpålagring

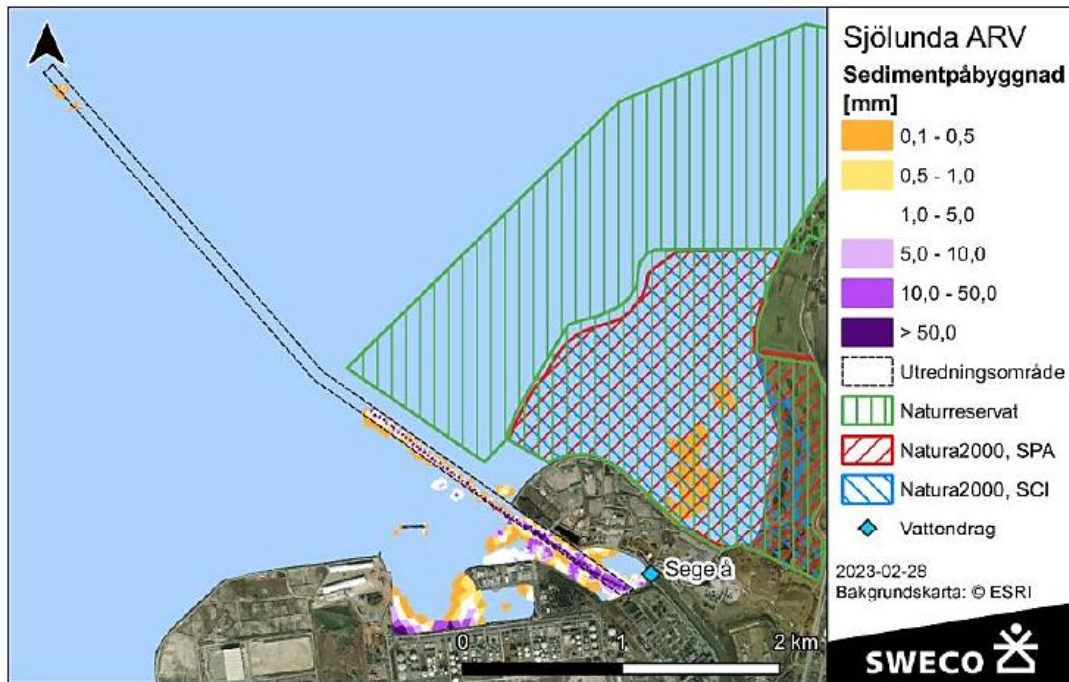
Grumling förväntas uppstå vid muddring, pålning, anläggande av erosionsskydd, tillfällig spont samt tillfällig vägbank. Erosionsskydd, tillfällig spont samt vägbank anläggs vid den allra innersta delen av muddringskorridoren och har inte beaktats i sedimentspridningsmodelleringarna eftersom omfattningen av grumling från dessa delverksamheter är liten i förhållande till övriga

muddringsarbeten, och endast ger lokal påverkan i den innersta delen av hamnen där naturvärdena bedöms som låga. Sedimentspridningsmodellen har härvidlag enbart utgått från den grumling som sker i samband med muddring.

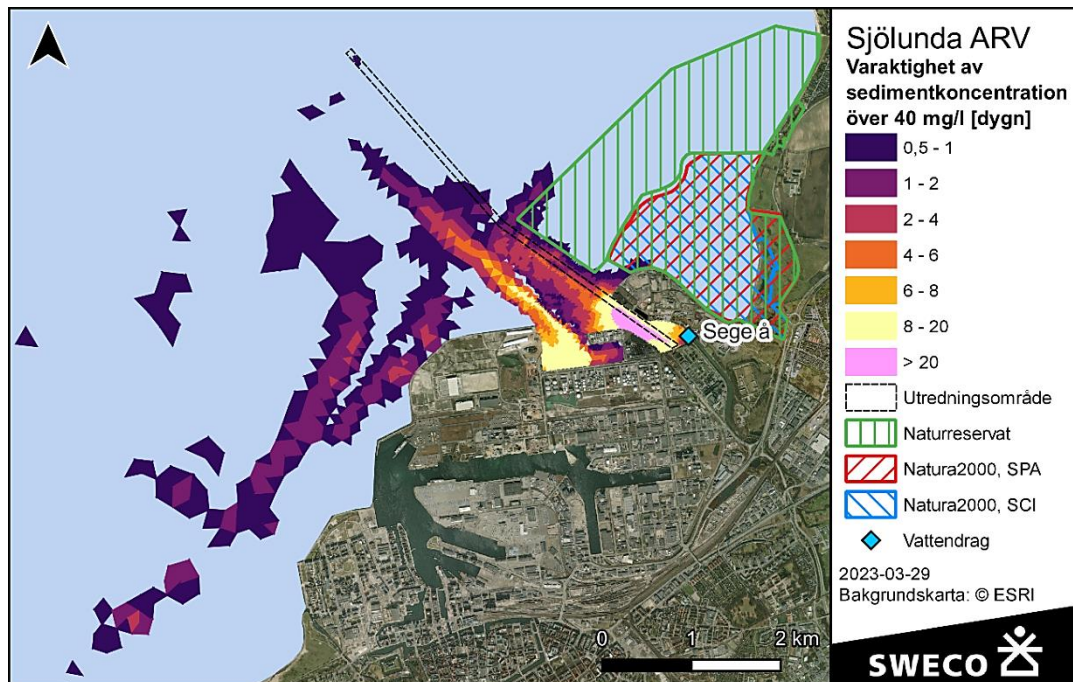
Enligt utförd sedimentspridningsmodell kommer ingen betydande sedimentpålagring ske i närliggande Natura 2000-område eller naturreservat. Modellen visar att det vid gränsen till Natura 2000-området uppstår en sedimentkoncentration på som mest cirka 90 mg/l under en kort period på sommaren. En vintersimulering visar att motsvarande sedimentkoncentration är cirka 70 mg/l. Detta beror på lugnare väder under sommaren vilket lokalt kan ge högre sedimentkoncentrationer. Cirka 700 meter in i Natura 2000-området sjunker sedimentkoncentrationen till cirka 25 mg/l. Modellresultaten visar att situationer med högre sedimentkoncentrationer sannolikt blir kortvariga; vid gränsen av natur-reservatet Strandhusens revlar uppskattas koncentrationen 100 mg/l överskridas under upp till 1 dygn under vinterförhållanden. Efter muddringen, som beräknas ta 2-4 månader, bedöms grumlingen avta till normala bakgrunds nivåer inom loppet av några veckor.

Sedimentspridningsmodelleringen visar på begränsad utbredning av sedimentpålagring orsakad av muddringsarbetena. Sedimentpålagring över 10 mm uppstår enligt modellresultaten endast mycket lokalt längs muddrings-korridoren samt i inre delar av oljehamnens bassäng. På större avstånd än 200 m från muddrings-korridoren förväntas sedimentpålagring inte överstiga 1 mm (se Figur 5-1). Modellresultaten visar på en begränsad sedimentpåbyggnad som inte förväntas ge pålagring överskridande 0,5 mm i Natura 2000-området, undantaget mycket lokal påbyggnad i svackor och gropar.

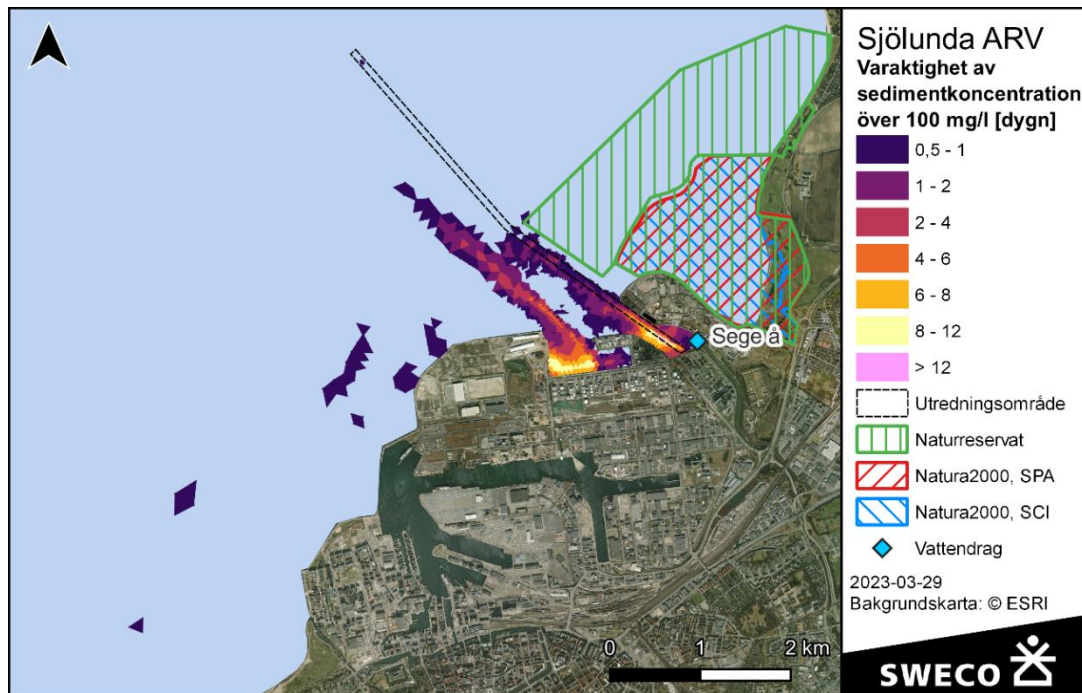
Figur 5-1. Sedimentpåbyggnadens mäktighet efter avslutad muddring under vinterförhållanden.

Figur 5-2. Varaktighet för koncentrationer över 40 mg/l under vinterförhållanden.

Figur 5-3. Varaktighet för koncentrationer över 100 mg/l under vinterförhållanden.

Ålgräs

Muddring och pålning leder till förhöjd sedimentkoncentration i vattnet. Detta kan genom minskad ljusgenomsläpplighet påverka ålgräsbeståndet negativt. Muddringsarbetenas varaktighet är en faktor som påverkar ålgräsbestånden genom att begränsa ljustillgången vid botten. Vid längre perioder av försämrad ljustillgång, särskilt under tillväxtsången (maj-september) ökar risken för negativa effekter på bottenvegetationen. Om grumlande aktiviteter utförs under vinterhalvåret, då ljustillgången är låg, så blir effekterna mindre.

Modellresultaten visar att situationer med högre sedimentkoncentrationer sannolikt blir kortvariga. Detta innebär att en negativ skuggningseffekt endast uppstår under en kort period vid en given punkt under muddringsfasen. Det bör också nämnas att spridningsmodelleringen får anses som konservativ vad gäller kornstorlek hos sedimentspill samt mängden sedimentspill som antas uppstå.

Tidigare undersökningar i Öresund har visat att det förekommer naturliga halter av suspenderat material på upp till 15-20 mg/l regionalt och lokalt halter på upp till 40 mg/l.

Bottenfaunan i området utsätts naturligt för sedimentomlagringar vid oväderssituationer och är relativt tålig mot variationer i miljön. Detta gäller även blåmusselbestånden på hårdare botten. Då det huvudsakligen är grövre partiklar som faller till botten närmast muddringskorridoren kommer sedimentpålagringen här att bestå av sand eller grövre substrat. Området är naturligt utsatt för sedimentomflyttningar och relativt stor påverkan av avrinning främst från Sege å. I området förekommande arter bedöms därför vara anpassade till en hög grad av grumling och sedimentation vilket gör att påverkan från muddringsarbetena inte påtagligt avviker från den grumlingseffekt som naturligt uppstår i området. Effekterna i form av grumling och sedimentpålagring på flora och fauna bedöms därför som liten.

Ålgräs bedöms vara relativt motståndskraftigt mot sedimentpålagring då plantan har ett utpräglat "lodrätt" växtsätt som gör att nedfallande partiklar sedimenterar mellan plantorna utan att täcka

växterna. Därtill håller vågrörelser ålgräsplantorna fria från partiklar. Att arten kan tåla relativt stor sedimentpålagring indikerar observationer gjorda vid uppföljning av ålgräs inom Öresunds Vattenvårdsförbunds (2020) övervakning. Inom denna observerades friska ålgräsplantor vid Landskrona trots uppskattningsvis 15 cm sandpålagring. Eftersom arten tål en viss pålagring och endast en mindre yta närmast utläggningsarbetena kommer att påverkas bedöms effekten på ålgräs till följd av sedimentöverlagring som liten negativ.

Området för den tillfälliga vägbanken bedöms ha lågt naturvärde och effekten av sedimentpålagring bedöms som liten och lokal. Eftersom vägbanken tas bort efter genomförd entreprenad bedöms bottenmiljön och förutsättningarna för naturvärden inom loppet av ett par år återgå till de förhållanden som råder i nuläget.

Fisk

Eftersom grumlingen bedöms bli lokal så har vuxen fisk goda möjligheter att förflytta sig till närliggande områden med mindre grumling. Några mätbara effekter på bestånd av vuxen fisk bedöms därför inte uppstå. Fiskyngel/fiskägg är mindre rörliga och därmed mer utsatta för påverkan. Lokalt, inom det begränsade område med ökad sedimentation så bedöms därför rekryteringen påverkas negativt av kantnälsfiskar, spigg, snultror och smörbultar. Arter som torsk, ål, tunga och skrubbskädda leker på andra ställen och de simfärdiga juvenilerna som ofta uppehåller sig i ålgräsängarna bedöms kunna förflytta sig till närliggande opåverkade områden. Grumlingens och pålagringens effekt på fisk bedöms sammantaget som liten negativ.

Effekten på fiskvandring mellan havet och Sege å beskrivs under kapitel 5.1.4 Sege å.

Säl och tumlare

Sälars möjligheter att visuellt upptäcka föda påverkas negativt vid kraftig grumling (Weiffen et al 2006), men det har visat sig att deras jaktmöjligheter näppeligen påverkas till följd av deras goda förmåga att detektera byten med hjälp av morrhåren som fungerar som känselspröt (Adachi et al 2022). Ökad grumling påverkar sannolikt inte heller födosökmöjligheterna för tumlare som använder sig av ekolokalisering. I samband med utläggningsarbeten kommer grumlingens omfattning vara begränsad i både tid och yta samtidigt som marina däggdjur har god förmåga att förflytta sig till andra områden i det fall grumlingen skulle innebära en störning.

En indirekt effekt vid mycket kraftig och varaktig grumling skulle kunna vara en hämmad produktion av fisk vilket skulle kunna leda till födobrist hos säl och tumlare. Men eftersom grumlingen är begränsad i tid och rum bedöms, som nämns ovan, den negativa effekten på fisk vara mycket liten. Den sammantagna bedömningen är att grumlingens effekter på sälar och tumlare blir obetydliga.

5.1.3 Buller

Bedömningar av bullereffekter och ljudnivåer har utförts utifrån metodik och jämförvärden enligt Energistyrelsen (2022), samt utifrån antaganden om källstyrka och avståndsdämpning beskrivet i Portström (2023). Dessa visar att kumulativa ljudnivåer, SELC24h, från slagpålning inte bedöms som skadliga för tumlare, knubbsäl, sill och torsk. Påverkan av buller från pålningen bedöms emellertid ge upphov till effekter i form av beteendeförändringar. Området inom vilket beteendeförändring förväntas uppstå för säl och tumlare uppgår till 10 500 meter vid slagpålning och 1500 meter vid vibrationspålning.

Eftersom utförda bullerberäkningar visar att kumulativa ljudnivåer från slagpålning inte bedöms som skadliga för sill och torsk, så bedöms inte några skador uppträda hos ål och öring. Däremot går det inte att utesluta beteendeförändringar hos dessa arter, exempelvis en minskad benägenhet att uppehålla sig vid eller vandra förbi arbetsområdet. Detta kan få till följd att ålar som nyttjar Lommabukten som uppväxtområde tillfälligt förflyttar sig till andra områden samt att ålars och öringars vandring mellan havet och Sege å hämmas under arbetsintensiva delar av dygnet. Fiskarnas drift att vandra är dock stor och något definitivt vandringshinder för arterna bedöms inte uppstå. Effekterna på fiskvandring mellan havet och Sege å bedöms som måttliga (kapitel 5.1.4 Sege å).

Genom att inleda pålning med ”ramp up” och ”soft start”, det vill säga att stegvis öka pålningstakten och slagenergin, bedöms negativa effekter på marina däggdjur minska.

Effekten från buller på fisk och marina däggdjur bedöms sammantaget som måttlig.

Effekterna från buller på fiskvandring mellan havet och Sege å beskrivs i kapitel 5.1.4 Sege å.

5.1.4 Sege å

Sege ås naturvärden bedöms som höga, delvis till följd av förekomsten av ål och havsöring. Båda dessa arter är diadroma och kommer för sin vandring behöva passera arbetsområdet. Ål och öring förekommer i vattendrag vars halt av suspenderat material kan vara mycket hög i samband med stora nederbördsmängder. I många vattendrag med havsöring är exempelvis medelhalten av suspenderat material kring 50 mg/l och toppar på flera hundra mg/l kan förekomma (Rivinoja & Larsson 2001). Eftersom dessa arter inte är känsliga för grumling samtidigt som det kommer att finnas vandringsvägar förbi det grumlade arbetsområdet så bedöms effekten av grumling som obetydlig, även med övriga arbeten avseende anläggning av tillfällig vägbank och spont samt erosionskydd.

Enligt resonemang i kapitel 5.1.3 Buller bedöms inte något definitivt vandringshinder för arterna uppstå. Effekten av buller och grumling på åls och örings vandring till och från Sege å bedöms som liten negativ.

5.2 Skyddade områden och riksintressen

5.2.1 Natura 2000 och Naturreservat

Omfattningen av grumling och sedimentation bedöms inte medföra någon märkbar negativ effekt på närliggande ålgräsängar eller tarebälten. För det närmaste Natura 2000-området, Lommabukten (SE0430148), med förekomst av ålgräsängar (naturtyp 1117), visar modellen att sedimentpåbyggnaden som mest uppgår till 0,5 mm i en begränsad del av Natura 2000-området.

Om pålning föregås av ramp up och soft start bedöms marina däggdjur samt i hög grad fiskar hinna undfly det bullerpåverkade området och undvika skador såväl generellt som inom de skyddade områden som finns inom påverkansområdet. En liten negativ effekt i form av tillfällig beteendeförändring och stress hos dessa djur bedöms inte kunna förhindras. Det bedöms sammantaget inte uppstå någon varaktig negativ effekt på marina däggdjur och fisk inom de skyddade områdena eller inom naturtyperna Sublitorala sandbankar med dominans av ålgräs/marina kärlväxter (1117), Estuarier (1130), Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten (1140).

Effekten på djurlivet i områden med områdesskydd bedöms till följd av buller, grumling och sedimentpålagring som måttlig under utläggningsarbetet.

5.2.2 Strandskyddat område

Ansökt verksamhet bedöms som ovan beskrivet medföra påverkan på områdets naturvärden i form av grumling och buller, vilket bedöms medföra en temporär liten negativ effekt. Det erosionskydd som anläggs på fastighet Malmö Hamnen 31:2 vid stranden till Sjölunda 9 påverkar ett strand- och vattenområde med lågt naturvärde. Det rörliga friluftslivet kommer att hindras inom det område som arbeten pågår i. Det bedöms medföra en temporär liten negativ effekt på möjligheterna till rekreation och friluftsliv.

5.2.3 Riksintressen

Söder om Malmö, cirka 5 km från ansökt verksamhet, finns riksintresseområdet Måkläppen-Limhamnströskeln. Syftena med riksintresset är framför allt att bevara geologiska formationer, terrestra värden och värden för fågel. Även fisk och ålgräsängar tas upp i beslutet (Naturvårdsverket, 2000). Buller bedöms kunna störa djurlivet inom Måkläppen-Limhamnströskeln, men genom att tillämpa soft start och ramp up bedöms djuren ges möjlighet att undfly bullret och effekterna i form av beteendestörningar bedöms som tillfälliga samt små eller obetydliga.

Förutom nämnda riksintresse samt Natura 2000-områden (som även utgör riksintresse) finns i anslutning till de nya utloppsledningarna områden av riksintresse för yrkesfiske. Påverkan och effekt på detta beskrivs under kapitel 5.4 Yrkesfiske.

5.3 Skyddade arter

Skyddade arter i området är säl och tumlare. Den påverkanstyp som kan medföra negativa effekter på dessa är buller. Lommabukten utgör inte ett kärnområde för gråsäl, knobbsäl eller tumlare men djur vistas i området då och då. Om soft start och ramp up tillämpas vid bullrande arbete bedöms sälar och tumlare fly undan området och undvika skador samt höga stressnivåer. Bullrets effekt på eventuella djur i närområdet bedöms utgöras av mindre beteendeförändringar och stress i samband med ramp up och soft start. Verksamheten bedöms inte leda till ökad dödlighet, skador eller någon påverkan på bevarandestatusen hos lokala eller regionala populationer. Ansökta åtgärder bedöms därmed vara förenliga med artskyddsförordningen.

5.4 Yrkesfiske

Bottentrålning i Öresund är förbjudet sedan 1932 pga. fartygstrafiken, varför de nya utloppsledningarna, trots att de är cirka 2 km längre än de befintliga, inte bedöms medföra ytterligare hinder för yrkesfisket. Ledningarna samt den tillfälliga vägbanken mm. kommer att anläggas i eller i direkt anslutning till befintlig hamn och farled (se exempelvis Figur 2-1). I arbetsområdet bedöms därför inget yrkesfiske förekomma. Det gör att verksamheten inte kommer att hindra pågående yrkesfiske i Lommabukten. I samband med arbetena bedöms fiskar i okänd omfattning röra sig i riktning bort från bullerkällan vilket skulle kunna leda till en temporär marginell försämring av fisket i riksintresseområdena Lommabukten och Utposten – Kroken samt omgivande vatten.

Negativa effekter på fiskbestånden skulle indirekt kunna påverka yrkesfisket. Men eftersom påverkan i form av grumling och sedimentpålagring samt buller blir liten enligt bedömningar ovan så bedöms denna indirekta effekt på fiskproduktionen inte uppstå i yrkesfiskets riksintresseområden 49 och 50,

eller i övrigt vatten. Effekten på yrkesfisket bedöms sammantaget som liten negativ i riksintresseområdena och omgivande vatten.

5.5 Sammanfattning av möjliga skyddsåtgärder

En förutsättning för ovan gjorda effektbedömningar är att *soft start* och *ramp up* tillämpas vid bullrande arbete.

Genomförd modellering indikerar att endast en mycket liten överlagring av partiklar uppstår på anslutande ålgräsängar. För att minimera riskerna för negativ påverkan på dessa samt naturtypen 1117 i närliggande Natura 2000-område reduceras muddringsarbetena under förhållanden med hög grumling, t.ex vid starka strömmar. Detta speciellt om muddringen sker sommartid när ålgräset har störst känslighet.

6 Referenser

- Adachi, T. Naito, Y., Robinson, P. W. Daniel P., L.A. Hückstädt, R.R. Holser, W. Iwasaki & A. Takahashi 2022. Whiskers as hydrodynamic prey sensors in foraging seals. *Ecology*, June 13, 2022.
- Eklövs Fiske och Fiskevård 2020. Fiskundersökningar i Sege å 2019.
- Energistyrelsen 2022. Guideline for underwater noise – Installation of impact or vibratory driven piles (May 2022): Guideline for underwater noise”.
- Fiskeriverket 2006:1. Områden av riksintresse för yrkesfisket. ISSN 1404-8590.
- Gibin, M., Kovšars, M., Adamowicz, M., Zanzi, A., & Hekim, Z. (2022). *Fisheries landings & effort: data by c-square*. (European Commission, Joint Research Centre (JRC)) Hämtat den 13 12 2022.
- Havs- och vattenmyndigheten 2019. Nationell förvaltningsplan för gråsäl (*Halichoerus grypus*) i Östersjön.
- Havs- och vattenmyndigheten *in press*. Utkast till åtgärdsprogram för tumlare. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2021:xx.
- ICES 2022. Official Nominal Catches 2006-2020. Version 07-12-2022. Copenhagen. Hämtat 2023-01-11.
- Lantmäteriet. Min karta. Hämtat 21-08-20 från <https://minkarta.lantmateriet.se>
- Lomma kommun 2018. Beslut och föreskrifter för marint naturreservat ”Flädierev”, Lomma kommun. Dnr KS/KF 2015:371.410.
- Lomma kommun 2018. Beslut och föreskrifter för marint naturreservat ”Strandhusens revlar”, Lomma kommun. Dnr KS/KF 2015:371.410.
- Länsstyrelsen 2023. Geodatakatalogen. Hämtat 2023-02-20 från <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>.
- Länsstyrelsen Skåne 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Lommabukten.
- Länsstyrelsen Skåne 2019. Bevarandeplan för Natura 2000-området Lommaområdet (SPA) SE0430173 i Burlöv och Lommas kommuner, Skåne.
- Malmö kommun 2018. Översiktsplan antagen 2018-05-31.
- Naturvårdsverket 2011. Ljud från vindkraftverk i havet och dess påverkan på fisk. Rapport 6436.
- Naturvårdsverket 2021. Effekter av havsbaserad vindkraft på marint liv – en syntesrapport om kunskapsläget 2021. Rapport 7049.
- Naturvårdsverket, 2023. Skyddad natur. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> den 2023-02-20.
- Naturhistoriska riksmuseets hemsida 2023. [Själar - Naturhistoriska riksmuseet \(nrm.se\)](https://www.nrm.se/)
- Portström, J. 2023. PM Sammanfattning av antaganden och resultat för beräkningar av undervattensbuller. Tyréns.

- Rivinoja, P. & Larsson, S. 2001. Effekter av grumling och sedimentation på fauna i strömmande vatten – En litteratursammanställning.
- Sjöberg, N. & Decker, W. 2015. Assessment of the fishing impact on the silver eel stock in the Baltic using survival analysis I doktorsavhandlingen Eel migration - results from tagging studies with relevance to management.
- SLU, Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige.
- SLU, Artportalen 2021. <https://www.artportalen.se/ViewSighting/ViewSightingAsMapSLU>. Svenskt elfiskeregister. Hämtat 2021-11-25 från <https://www.slu.se/institutioner/akvatiska-resurser/databaser/elfiskeregistret/>.
- Sveegaard, S., Nabe-Nielsen, J., Teilmann, J., 2018. Marsvins udbredelse og status for de marine habitatområder i danske farvande. Vidensk. Rapp. Fra DCE – Natl. Cent. Miljø Og 40.
- Sveriges Riksdag. www.riksdagen.se.
- Weiffen, M. Möller, B., Mauck, B. & Dehnhardt, G. 2006. Effect of water turbidity on the visual acuity of harbor seals (*Phoca vitulina*). Vision Research. Volume 46.
- Öresunds Vattenvårdsförbund. 2020. Undersökningar i Öresund 2019. Ålgräs. ÖVF Rapport 2020:5, Niras Sweden AB.

Ansökan om tillstånd
för utläggning av rörledning
enligt kontinentalsockellagen

Bilaga R

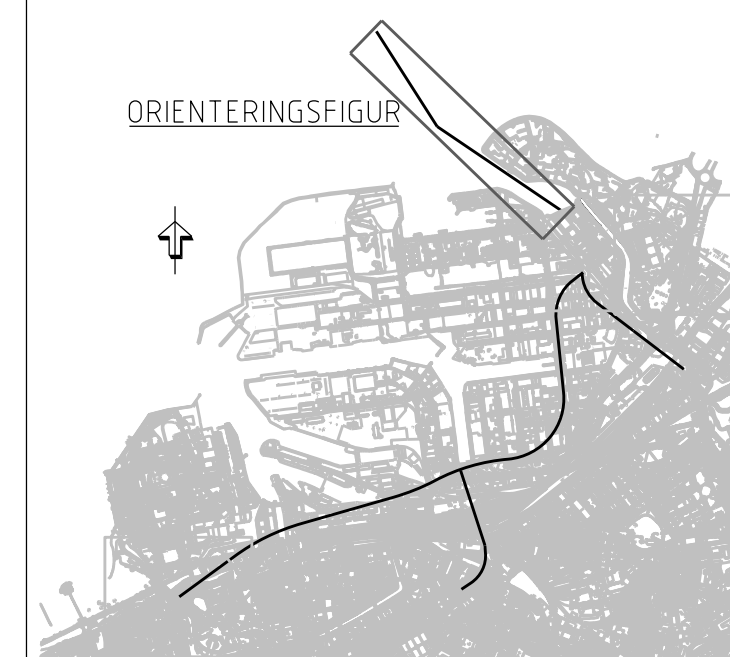
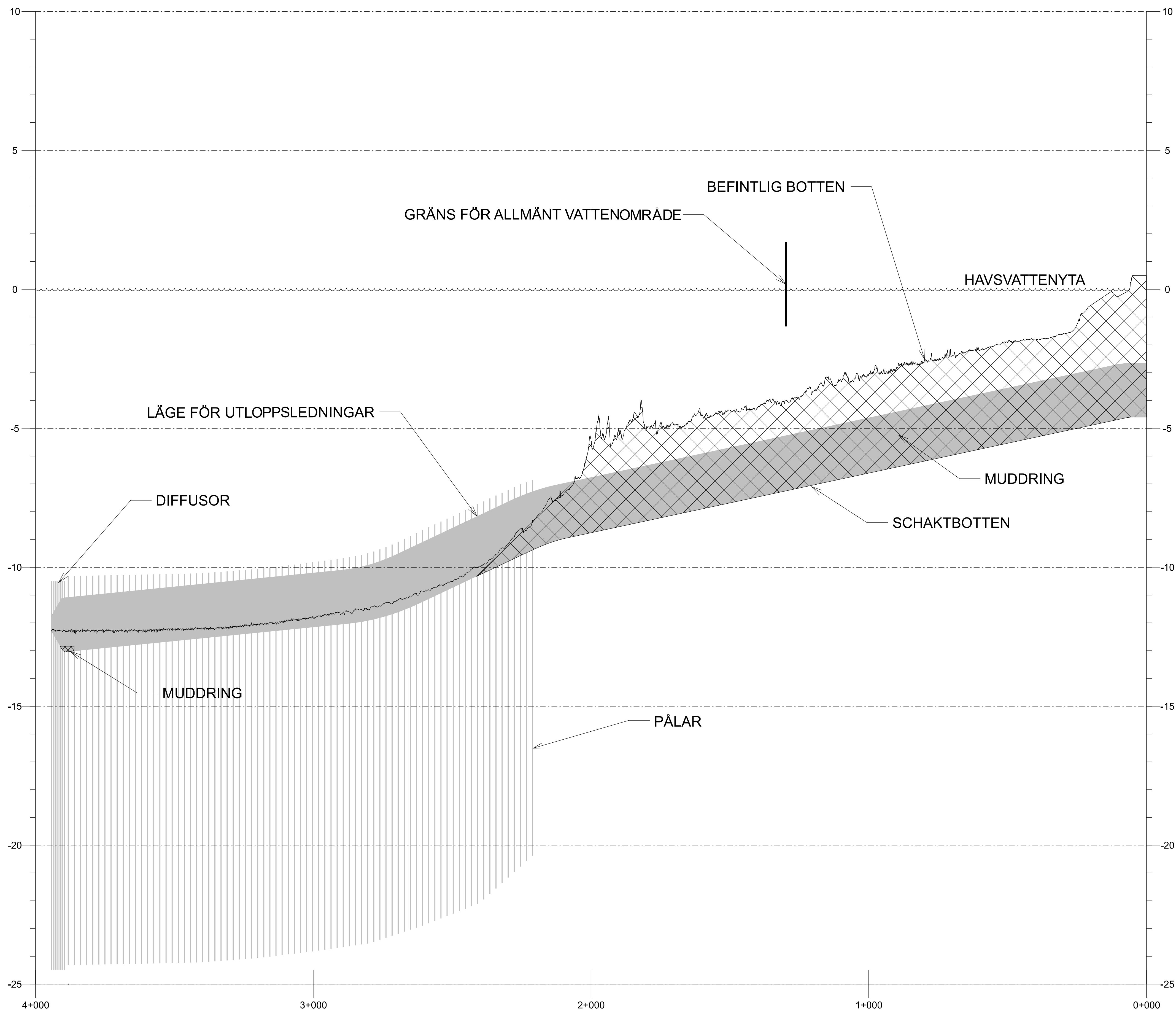
Ritningsförteckning

Version 1.0

Ritningsnummer	Dokumenttitel	Typ	Skala	Datum	Rev.	Rev. datum
PLANERAD ANLÄGGNING						
8178-P-2-1-003	PLANERAD ANLÄGGNING DRIFTSKEDE MUDDRAD RÄNNA, PÅLNING	PRINCIP PROFIL	1:750/ 1:7 500	2023-05-30	1.0	
8178-P-2-1-004	PLANERAD ANLÄGGNING DRIFTSKEDE MUDDRAD RÄNNA, PÅLNING	PRINCIP SEKTION	1.50	2023-05-30	2.0	2023-07-06
ARBETSOMRÅDE BYGGSCHEDE						
8178-P-1-1-402	ARBETSOMRÅDE BYGGSCHEDE LEDNINGSKORRIDOR ÖRESUND	ILLUSTRATIONSPLAN	1:10 000	2023-05-30	1.0	

FÖRKLARINGAR

- UTLOPPSLEDNINGAR
- MUDDRING

BET | ANT | ANDRINGEN AVSER | DATUM | SIGN
TILLSTÅNDSHANDLING

VA SYD
 Box 191
 201 21 Malmö
 040-635 00 00

MAXIMA
 UTLOPPSLEDNINGAR
 PROJEKT TILSTÅND

PROJEKT NR
8178

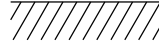
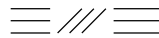
SWECO

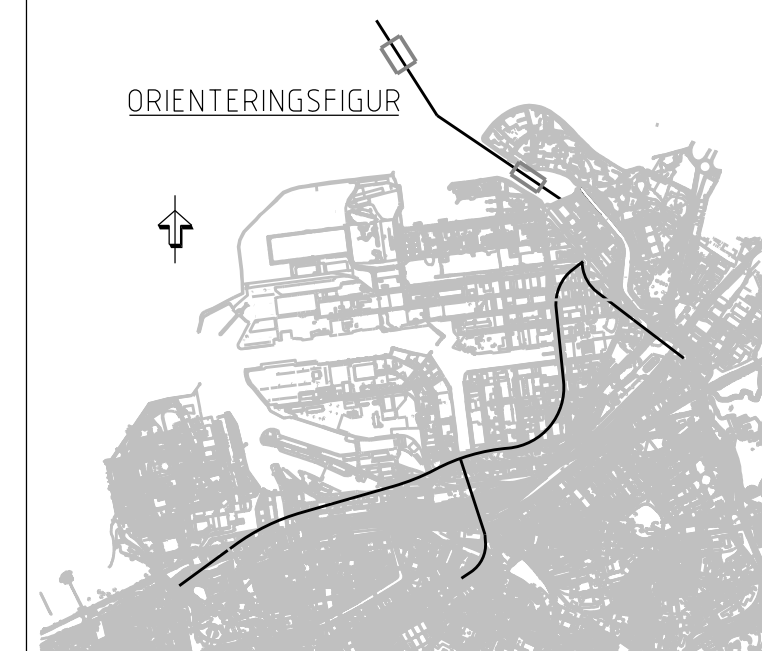
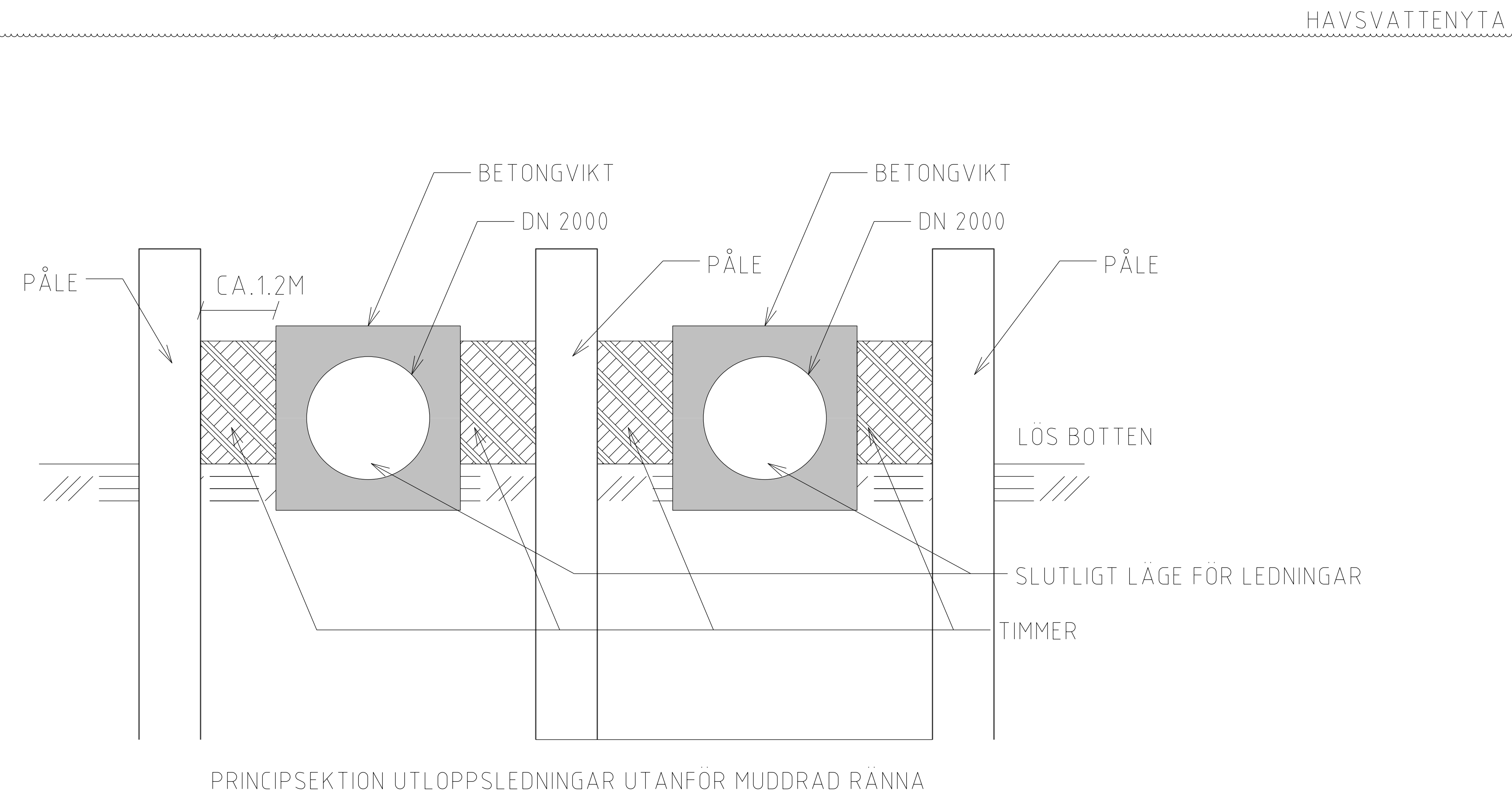
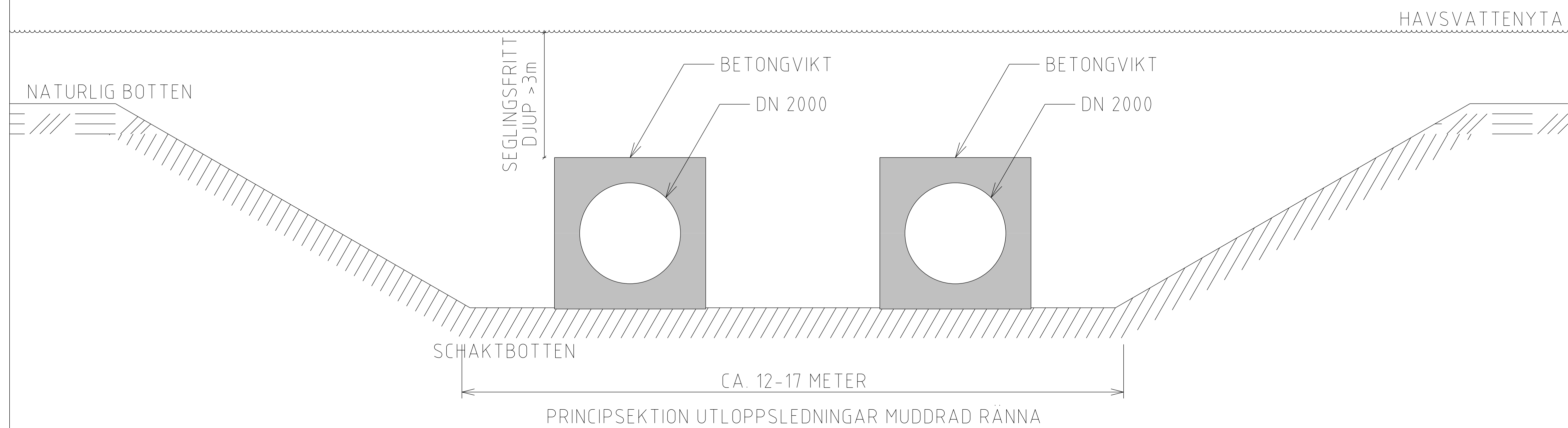
UPPDRAGSNUMMER 30041480	RITAD AV DKJÖAC	HANDLAGARE DKHÄLN
DATUM 2023-05-30	REV. DATUM	ANSVARIG DKBOBO

PLANERAD ANLÄGGNING DRIFTSKEDE
 MUDDRÄD RANNA, PÅLNING
 PRINCIP SEKTION

ANLÄGGNINGSD MA.LA	BYGGNAD	PLAN	UNDERGRUPP 320	DISCIPLIN P
SKALA 1:750 1:7500	FÖRMAT A1	RITNINGNUMMER 8178-P-2-1-003	BET 1.0	

FÖRKLARINGAR

- STABILISERING MED TIMMER MELLAN PÅLAR OCH VIKTER
- BETONG
- SCHAKTAD BOTTEN
- NATURLIG BOTTEN

Z.0	SKAPPAFFÄREN ANDRATS	2023-07-06	DKJOAC
BET	ANT	ANDRINGEN AVSER	DATUM SIGN

TILLSTÄNDSHANDLING

VA SYD
Box 191
201 21 Malmö
040-635 00 00

MAXIMA
UTLOPPSLEDNINGAR
PROJEKT TILSTÄND

PROJEKT NR
8178

UPPDRAGSNUMMER 30041480	RITAD AV DKJOAC	HANDELAGGARE DKHALN
DATUM 2023-05-30	REV. DATUM 2023-07-06	ANSVARIG DKBOBO

PLANERAD ANLÄGGNING DRIFTSKEDE
MUDDRAD RÄNNA, PÅLNING
PRINCIPSEKTION

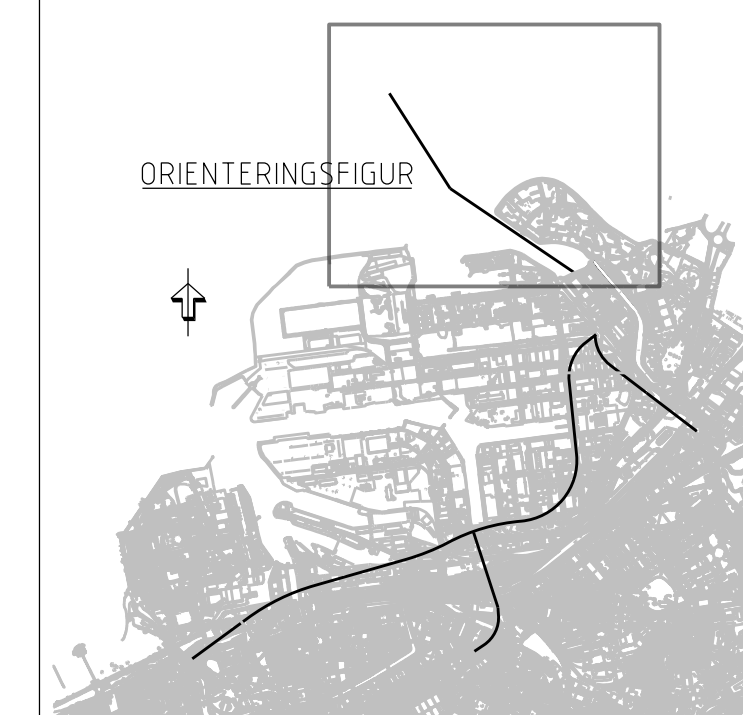
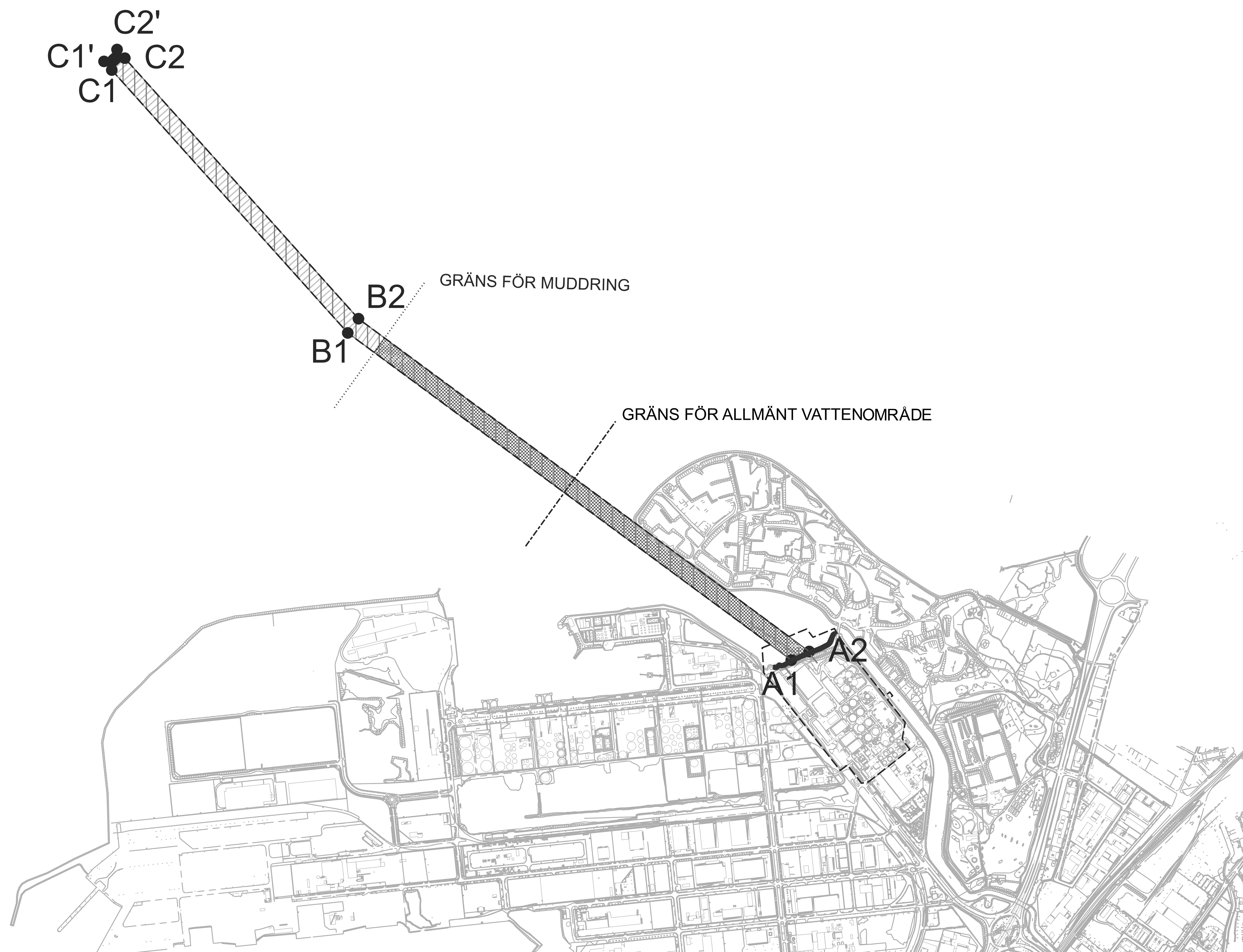
ANLÄGGNINGSD MA.LA	BYGGNAD	PLAN	UNDERGRUPP 51C	DISCIPLIN R
SKALA 1:50	FÖRMAT A1	RITNINGNUMMER 8178-P-2-1-004	BET 2.0	

FÖRKLARINGAR

- LEDNINGDKORRIDOR
- ARBETSOMRÅDE
- KOMPLETTERAT ARBETSOMRÅDE
- MUDDRING
- PÅLNING
- NYTT EROSIONSSKYDD
- GRÄNS FÖR ALLMÄNT VATTENOMRÅDE
- GRÄNS FÖR MUDDRING

KOORDINATER FÖR KORRIDOR FÖR UTLOPPSLEDNING

		SWEREF 99 TM	
		N	E
A1	6167403	376440	
A2	6167440	376517	
B1	6168807	374536	
B2	6168868	374582	
C1	6169986	373523	
C2	6169986	373579	
C1'	6169972	373490	
C2'	6170023	373546	

BET | ANT | ANDRINGEN AVSER | DATUM | SIGN
TILLSTÄNDSHANDLING

VA SYD
Box 191
201 21 Malmö
040-635 00 00

MAXIMA
UTLOPPSLEDNINGAR
PROJEKT TILSTÄND

PROJEKT NR
8178

SWECO

UPPDRAGSNUMMER 30041480	RITAD AV DK JOAC	HANDLAGGARE DKHALN
DATUM 2023-05-30	REV. DATUM	ANSVARIG DKBOBO

ARBETSOMRÅDE BYGGSKEDE
LEDNINGSKORRIDOR ORESUND
ILLUSTRATIONSPLAN

ANLÄGGNINGSD	BYGGNAD	PLAN	UNDERGRUPP	DISCIPLIN
MA.LA			01B	P
SKALA	FORMAT	RITNINGNUMMER	BET	
1:10000	A1	8178-P-1-1-4.02	1.0	

Om avloppsreningsystemet MAXIMA

VA SYD planerar ett nytt avloppsreningsystem som möter behovet av utbyggnad och modernisering i kommunerna Burlöv, Lomma, Malmö och Svedala. En gemensam lösning som värnar våra vattenmiljöer och möjliggör växande städer.

Avloppsreningsystemet MAXIMA omfattar i dagsläget ett nytt Sjölunda avloppsreningsverk i Malmö med nya utloppsledningar i Öresund, en ny stor pumpstation vid Sjölunda avloppsreningsverk, en avloppstunnel under Malmö samt överföringsledningar och pumpstationer för att ansluta berörda kommuner till Sjölunda avloppsreningsverk. Ansökan om tillstånd enligt kontinentalsockellagen omfattar utläggning av utloppsledningar.

Läs mer på vår webbsida: maxima.vasyd.se

Ansökan om tillstånd
för utläggning av rörledning
enligt kontinentalsockellagen

Bilaga T

Teknisk beskrivning

Utloppsledningar

Version 2.0

BILAGA T, TEKNISK BESKRIVNING UTLOPPSLEDNINGAR

MAXIMA
Projekt Tillstånd
Tillståndshandling
Kontinentalsockellagen

2023-07-06

Slutversion

8178 Tillståndshandling Teknisk beskrivning KSL Utloppsledning utg 2.0

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-TB-T-001

Utgåva: 2.0

Titel: Bilaga T, Teknisk beskrivning utloppsledningar

Status: Slutversion

Kontaktperson: Lena Hellberg, VA SYD

Dokumenttyp: Teknisk beskrivning

Dokument-ID: 8178-TH-KSL-TB-T-001

Upprättad av: Sweco Sverige AB

Författare: Mattias Gerdin och Caroline Björkenstig

Datum: 2023-05-30

Reviderad av: Sweco Sverige AB

Författare: Mattias Gerdin

Utgåva: 2.0

Datum: 2023-07-06

Revisionshistorik i tabell

Datum	Utgåva	Orsak till revidering	Utfört av
2023-07-06	2.0	Slutlig handling KSL	Mattias Gerdin Sweco Sverige AB
2023-05-30	1.0	Slutlig handling MB	Mattias Gerdin & Caroline Björkenstig Sweco Sverige AB

Innehållsförteckning

1	Läsanvisning.....	4
2	Bakgrund.....	4
3	Inledning.....	4
3.1	Avgränsning.....	4
3.2	Begrepp och definitioner.....	5
3.3	Nuläge.....	5
4	Förutsättningar.....	6
4.1	VA-tekniska förutsättningar.....	6
4.2	Dimensionerande havsvattennivåer.....	7
4.3	Geologiska förutsättningar.....	8
4.3.1	Batymetri och geologi.....	8
4.3.2	Föroreningar i sediment.....	8
4.4	Hydrologiska förutsättningar.....	9
5	Beskrivning av utläggning av utloppsledningar.....	11
5.1	Val av utformning.....	11
5.2	Val av ledningssträckning.....	12
5.3	Utloppsledningar.....	13
6	Drift och underhåll.....	14
6.1	Piggning.....	14
6.2	Reparationsförfarande.....	15
7	Utvärdering av bästa möjliga teknik.....	15
8	Byggmetoder och genomförande.....	16
8.1	Tidplan.....	16
8.2	Arbetsområden på land.....	17
8.3	Hantering av massor.....	17
8.4	Arbetsområden i vatten.....	18
8.5	Utläggning av utloppsledningar.....	19
8.5.1	PE-tryckrör.....	19
8.5.2	PE-profilrör.....	21
8.6	Muddring.....	24
8.7	Pålning.....	26
8.8	Transporter.....	28
8.9	Energiåtgång.....	28

8.10	Hantering av avfall.....	28
8.11	Hantering av kemiska produkter	28
8.12	Risk och säkerhet.....	29
9	Skyddsåtgärder	29
9.1	Skyddsåtgärder vid tankning	29
9.2	Skyddsåtgärder vid buller	29
10	Referenser	30

Förteckning över bilagor

Rapporten innehåller inga bilagor.

1 Läsanvisning

Föreliggande dokument utgör teknisk beskrivning för nya utloppsledningarna från Sjölunda avloppsreningsverk. Dokumentet beskriver den tekniska utformningen och arbetet med utläggning av utloppsledningarna.

2 Bakgrund

VA SYD är ett politiskt styrt kommunalförbund som med fem medlemskommuner och över en halv miljon kunder är en av Sveriges största VA- och avfallsorganisationer.

Avloppsreningsystemet MAXIMA är VA SYDs satsning på en ny regional infrastruktur för avloppsrening i medlemskommunerna Burlöv, Lomma och Malmö samt Svedala som VA SYD samtidigt erbjuder att bli medlem. Det är en av regionens största infrastruktursatsningar i närtid och en viktig förutsättning för att tillväxtregionen Sydvästra Skåne ska kunna fortsätta växa. Med en gemensam lösning möter VA SYD behovet av utbyggnad och modernisering av avloppsreningen i kommunerna, värnar närliggande vattenmiljöer och möjliggör växande städer.

När Sjölunda avloppsreningsverk byggs ut finns behov av att byta ut och dimensionera upp utloppsledningarna. Tunneln under Malmö kommer kunna möjliggöra hantering av större volymer avloppsvatten och dagvatten. Detta i sin tur ställer krav på ökad kapacitet vid Sjölunda avloppsreningsverk och på utloppsledningarna. Ett förändrat klimat med stigande havsnivåer och ökad risk för kraftiga skyfall är aspekter som är väsentliga för utformningen av avloppshantering i Malmö.

3 Inledning

Föreliggande teknisk beskrivning avser utläggning av utloppsledningarna. Den beskriver utformning, omfattning, lokalisering, bygg- och utläggningsmetod för utloppsledningarna. Vidare redogörs för val av teknik, förutsättningar för utläggning av utloppsledningarna och skyddsåtgärder som behöver vidtas för att omgivningspåverkan minimeras under byggskedet för utloppsledningarna.

Utläggning av utloppsledningarna innebär vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken eftersom muddring och pålning krävs i vattenområde. Utöver det innebär arbetet med utläggningen bullrande aktiviteter, transporter och hantering av massor och kemikalier vilket innebär miljöfarlig verksamhet enligt 9 kapitlet miljöbalken.

Utläggningen av utloppsledningarna sker till stor del inom allmänt vattenområde, vilket innebär att ansökan lämnas in enligt kontinentalsockellagen.

3.1 Avgränsning

Den tekniska beskrivningen redogör för bakgrund, samt tekniska förutsättningar och lösningar för utläggning av två utloppsledningarna inom allmänt vattenområde. För att få en nödvändig helhetsbild beskrivs arbetsmoment som är kopplade till utläggning av ledningarna i sin helhet.

3.2 Begrepp och definitioner

Arbetsområde är det område inom vilket arbetet sker till havs vid utläggning av utloppsledningarna.

Ballastvikt är en vikt, ofta gjord i betong som används för att öka vikten på ett objekt för bland annat stabilisering och sänkning.

Batymetri syftar till havsbottens terräng och är motsvarigheten till topografi på land.

Diffusor är en konstruktion som har utfallsportar för att fördela utloppsvattnet på ett större område, för att minska miljöpåverkan, som det blir om det släpps vid en punkt.

Ledningskorridor är den yta i arbetsområdet inom vilken utloppsledningarna avses placeras.

Muddermassor är de massor som grävs upp från havsbotten inför utläggning av utloppsledningarna.

Muddring är när schaktning sker i och under vatten exempelvis i syfte att fördjupa ett område. Detta kan exempelvis göras med grävmaskin eller mudderverk.

Natura 2000-område är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU där det finns särskilt skyddsvärda naturtyper eller arter.

Piggning innebär rensning av rör genom att en rensylinder förs genom röret vilket avlägsnar beläggning på insidan av röret. Renscyklindern utgår från en så kallad piggingsstation.

Schakt är ett urgrävt område för utläggning av rör eller andra konstruktioner eller för att arbete ska kunna göras under marknivå.

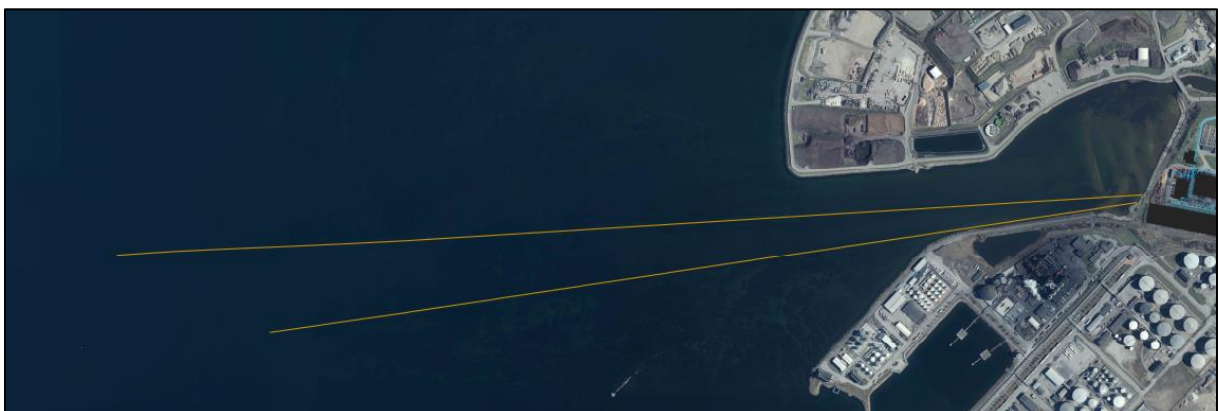
Siltgardin/Miljögardin är en finmaskig duk som används i vattnet för att förhindra sedimentspridning och grumlingsutbredning under muddringsarbete.

Självfall betyder att vatten transporteras genom ett dike, tunnel eller ledning som är förlagd med lutning, det vill säga utan behov av pumpning.

3.3 Nuläge

Befintligt avloppsreningsverk, som byggdes 1963, har idag två utloppsledningarna i Malmö hamnområde (se figur 3-1).

Figur 3-1. Befintliga utloppsledningarna.

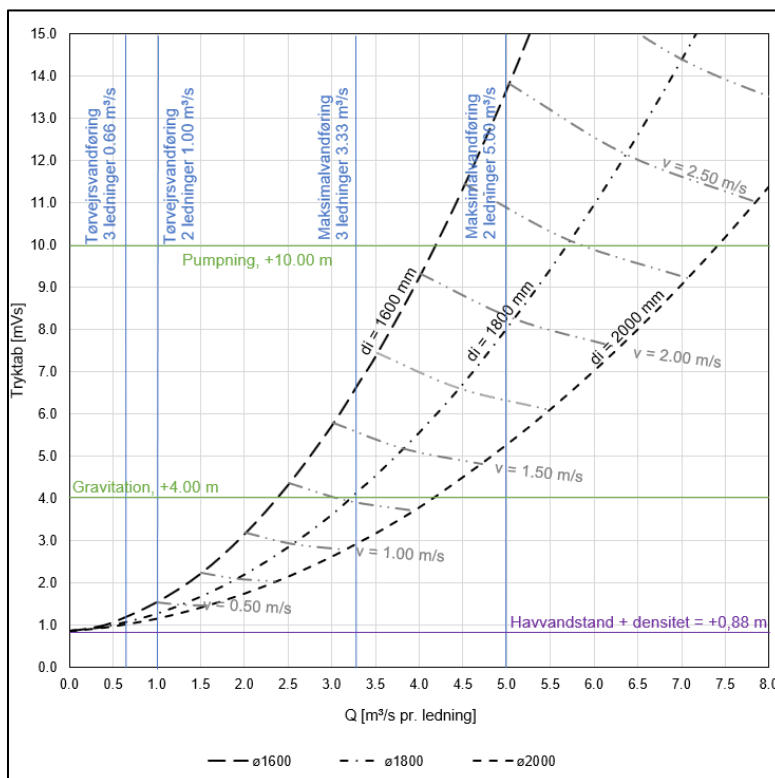
4 Förutsättningar

4.1 VA-tekniska förutsättningar

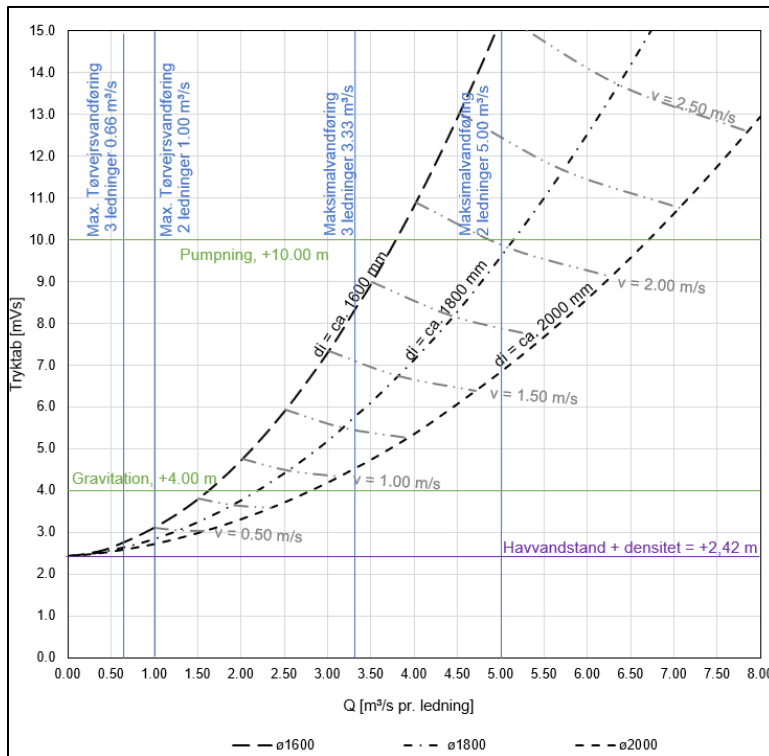
Vid dimensioneringen av utloppsledningarna har hänsyn tagits till minimala flöden under torrväder samt maximala flöden vid skyfall. Torrväderflödet definieras som ett mindre vattenflöde genom avloppsreningsverket, och förekommer ofta. Detta flöde beräknas ligga mellan 1,6 - 2,0 m³/s. Det maximala flödet definieras som det maximalt förekommande vattenflöde som Sjölunda avloppsreningsverk måste kunna släppa ut via utloppspumpstationen till utloppsledningarna. Det maximala utloppsflödet som de båda utloppsledningarna är dimensionerade för är 10 m³/s, vilket motsvarar det flöde som maximalt kan släppas ut från avloppsreningsverket.

Hydrauliska beräkningar har utförts för utloppsledningarnas framtida kapacitet. Ur ett hydrauliskt perspektiv är det möjligt att använda två ledningar med en diameter på cirka 2 meter, där kapaciteten då är tillräcklig vid maximalt vattenflöde och hög vattennivå i havet (se figur 4-1 och 4-2).

Figur 4-1. Kapacitetskurva för olika rördimensioner vid normal havsvattennivå.

Figur 4-2. Kapacitetskurva för olika rördimensioner vid hög havsvattennivå.

Vid normala flöden leds avloppsvattnet ut med självfall. Se figur 4-1 och 4-2, där det framgår olika flöden för olika rördimensioner i förhållande till havsvattennivå. Vid förhöjda vattennivåer i Öresund och/eller vid större flöden reduceras den tillgängliga tryckgradienten så att det inte längre går att leda bort avloppsvattnet med självfall. I dessa fall pumpas det reade avloppsvattnet upp i ett svalltorn för att uppnå en högre trycknivå, innan utsläpp sker till utloppsledningarna.

Svalltornet är utformat så att en trycknivå motsvarande +10 meter (RH2000) kan uppnås. Trycknivån gör det möjligt att släppa ut reat avloppsvatten vid höga vattennivåer i Öresund, i kombination med högt vattenflöde från avloppsreningsverket.

För att undvika att luft skapar problem med lyftkraft i ledningarna och minskad flödeskapacitet läggs ledningarna ut med sådant fall att luft kan vandra bakåt mot utloppspumpstationen vid låga flöden och ut via diffusordelen vid höga flöden. Vid utläggning av ledningarna krävs att inga hög- och lågpunkter skapas så att luftfickor kan ackumuleras i ledningarna. Detta säkerställs genom att ledningsschaktet får en jämt fallande profil och att ledningarna stabiliseras på botten.

4.2 Dimensionerande havsvattennivåer

Malmö stad har, baserat på FN:s klimatpanels rapport och RCP (Representative Concentration Paths) 8,5 scenario, pekat på en dimensionerande havsnivå för år 2100 som motsvarar +2,5 meter (RH2000). VA SYD räknar med ett extremt högvatten vid Sjölunda fram till år 2100, till +3,2 meter (RH2000) inklusive vågbidrag på 0,7 meter. Eftersom år 2100 ligger långt fram i tiden och med tanke på alla osäkerheter det medför avseende medelvattennivån, bedöms en dimensionering på cirka 75 procent av det scenariot vara ett rimligt antagande. Därmed är utloppsledningar dimensionerande till högvatten på +2,0 meter (RH2000).

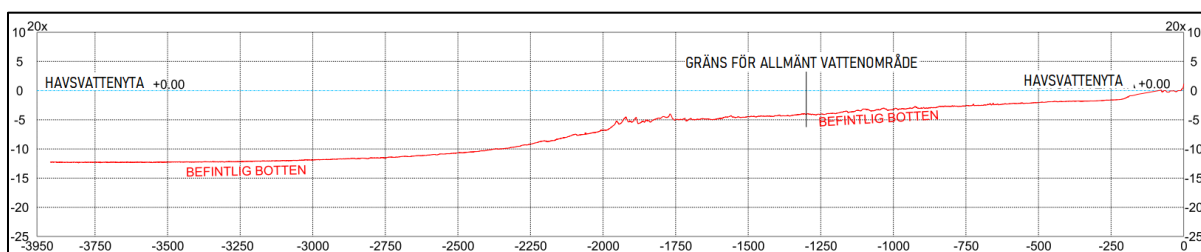
4.3 Geologiska förutsättningar

4.3.1 Batymetri och geologi

De uppgifter om förutsättningar som redovisas i detta avsnitt baseras på resultatet av undersökningar som har genomförts.

Från land, vid anslutningspunkten mot utloppspumpstationen, cirka 2 kilometer ut i havet, utgörs ledningssträckningen av ett grundare område som svagt sluttar mot nordväst. Gränsen för allmänt vattenområde (>3 meters djup) är belägen cirka 1,3 kilometer från strandkanten nordväst om avloppsreningsverket. Den yttre delen, cirka 2,7 kilometer av planerad ledningssträckning, ligger inom allmänt vattenområde. Drygt 2 kilometer från land följer ett brantare område där djupet faller från cirka 5 meter till cirka 10 meter (RH2000) på en sträcka av cirka 500 meter. Den yttre delen av ledningskorridoren är relativt plan där djupet ökar från 10 till 12 meter (RH2000) (se figur 4-3).

Figur 4-3. Batymetrin längs ledningskorridoren.

Botten i den inre grundare delen består av ett tunnare lager sand samt ytliggande block och sten som överlagrar lermorän. Sandlagret uppskattas vara cirka 0–0,5 meter mäktigt, men lokala variationer kan förekomma.

Den yttre djupare delen av ledningssträckningen har överst ett siltigt relativt löst lagrat sediment, med visst organiskt innehåll. Mäktigheten ökar utåt från 0 meter till cirka 6 meter vid utsläppspunkten. Detta sediment överlagrar lermoränen som i sin tur överlagrar kalkberget.

Undersökning av botten har gjorts inom hela ledningskorridoren. Det huvudsakliga syftet med undersökningen var att identifiera sedimentlagerföljder samt djupet till berg. Inget berg har registrerats på de nivåer som omfattar muddringen.

Fem ytprover (cirka 5 centimeter ner i sedimenten) har analyserats med avseende på kornstorleksfördelning inom muddringsområdet: SP1–SP5 (WSP 2021). Analyserna visar att den övervägande delen av det analyserade sedimentet utgörs av sand.

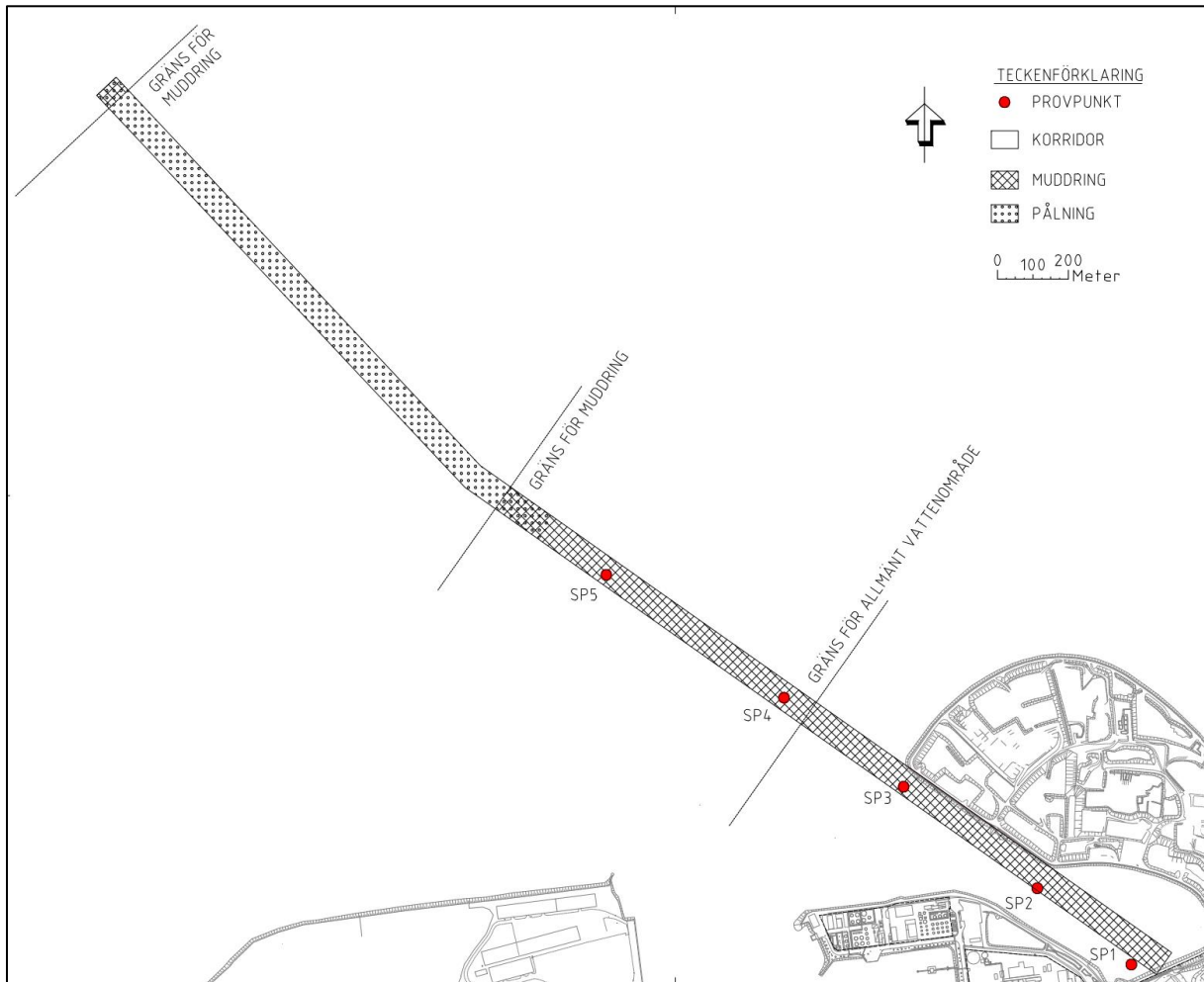
Tre djupprover (cirka 40–140 centimeter ner i sedimenten) av botten har analyserats med avseende på kornstorleksfördelning inom muddringsområdet (WSP 2021) med vibrohammarlod (vibrocorer). Samtliga analyser visar en sedimentsammansättning som innehåller cirka 10 procent lera, 30 procent silt och 60 procent sand.

4.3.2 Föroreningar i sediment

För att undersöka eventuella föroreningar i ytsedimenten utmed ledningssträckningen, har ytsedimentprovtagning utförts vid totalt 5 provtagningspunkter (WSP 2021) (se figur 4-4). Två av proverna (SP4 och SP5) är tagna inom allmänt vattenområde. En andra kompletterande

djupsedimentprovtagning utfördes i oktober 2021 (Geo 2021). På grund av hårda sediment kunde provtagning endast utföras ner till 1,4 meters djup. I djupsedimenten vid provtagningspunkterna påvisades inga föroreningar över gränsvärdena.

Figur 4-4. Provpunkter för ytsedimentprovtagning.

Analysresultaten från sedimentprovtagningen har jämförts mot ett antal olika riktvärden och bedömningsgrunder, både för marin miljö och markmiljö. Sammantaget visar provtagningen att riskerna för påverkan på marin miljö kopplade till förorenade sediment är låga och avgränsade till de inre delarna av hamnen (provpunkt SP1 och SP2, se figur 4-4). I provpunkterna SP1 och SP2 förekommer halter av enskilda PAH:er som överstiger klassgräns 3 i SGU 2017:12. Halterna av antracen och fluoranten i SP1 och SP2 överskrider riktvärden i HVMFS 2019:25 för ett eller båda av dessa ämnen.

4.4 Hydrologiska förutsättningar

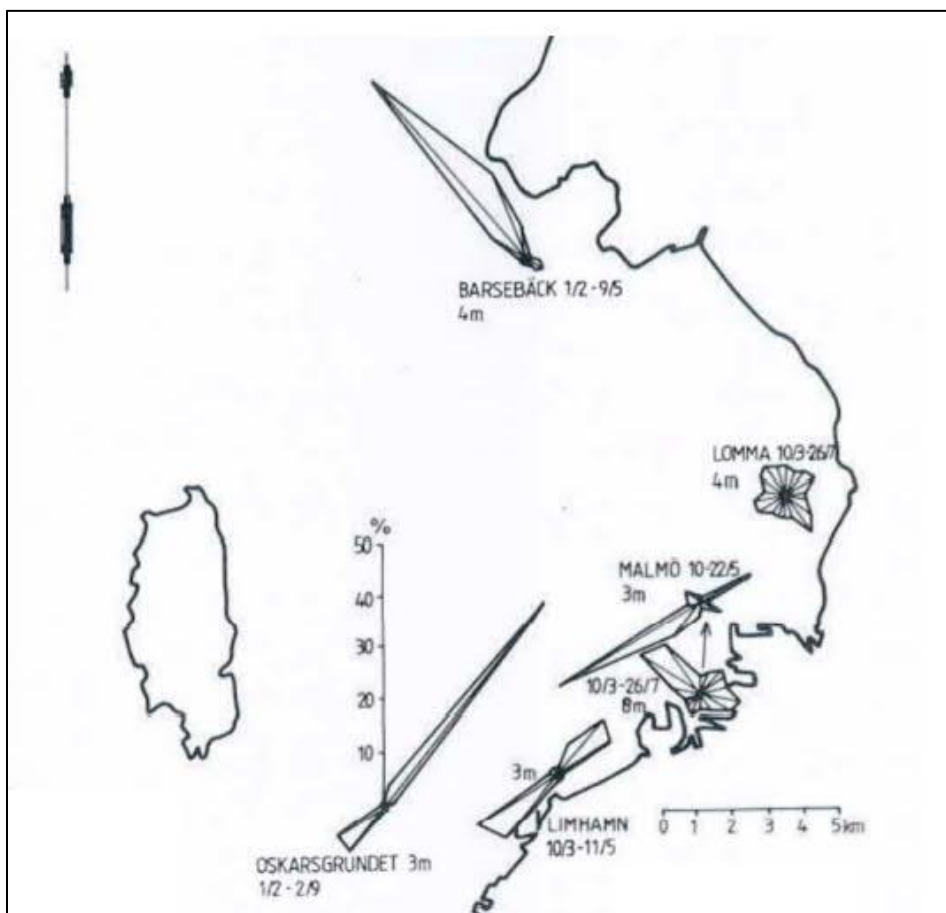
Sötvattentillskottet till Östersjön skapar en cirkulation med utströmmande vatten genom Öresund och Bälten. Strömmarna i Öresund styrs av detta sötvattenöverskott tillsammans med vind- och lufttrycksförhållandena över Östersjön och Skagerrak-Kattegatt, vilket ger upphov till vattenståndsskillnader som i sin tur driver strömmarna. Lokalt kan vinden modifiera ytströmmarna i grunda områden. De batymetriska förhållandena tillsammans med tidvatten är faktorer som också inverkar. I Öresund har strömmen dels av topografiska skäl två huvudriktningar, sydgående eller

nordgående. Vattenströmmen kan variera på djupet i och med att en bottenström med hög salthalt rör sig från Kattegatt in i Östersjön och ytligare vatten med lägre salinitet samtidigt strömmar åt motsatt håll.

Strömmarna i Öresund styr till viss del strömmarna i Lommabukten genom att det bildas en virvel som kan ge upphov till motriktad ström i den inre delen av bukten. Vid nordgående ytström i Öresund, som är vanligast förekommande, kan en medurs virvel bildas och vid sydgående en moturs. Om det uppstår en virvel eller inte är kopplat till strömhastigheten och lokal vind.

Under år 1984 genomfördes strömmätningar (Ambjörn, Cecilia (1986)) vid ett antal platser i Öresund, bland annat i Lommabukten, en bit utanför Lomma hamn på 4 meters djup (se figur 4-5). Här visade strömmätningen att alla riktningar var vanliga och ingen tydlig kustparallell komponent fanns. I södra Lommabukten, nordväst om Malmö hamn, förekom ofta en tydligt motriktad ström jämfört med strömmen vid Oskarsgrundet i Öresund. SMHI (1986) drog slutsatsen från strömmätningarna att det vid sydgående ström i Öresund utbildas en virvel cirka hälften av tiden med tyngdpunkt i norra Lommabukten, och att det vid nordgående ström förekom virvelbildning med tyngdpunkt i södra Lommabukten.

Figur 4-5. Strömningsriktningar vid mätningen 1984 (Ambjörn, Cecilia. (1986)).

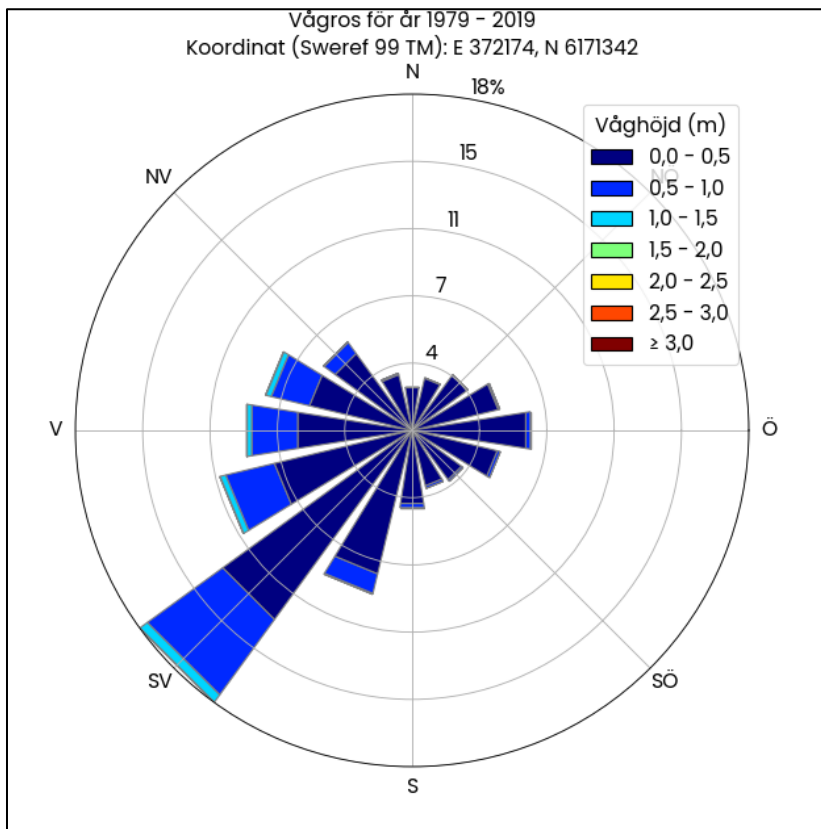
Strömmarna genom Öresund är relativt starka, vilket leder till en snabb omsättning av vattenmassan. Medelströmbilden i Öresund visar en nordgående ström i ytan och ner till 10–15 meters djup. Under det lagret strömmar vattenmassor som består av yt- och djupvatten från Kattegatt söderut (SMHI, 2009). Denna djupgående bottenström tvingas vid Limhamnströskeln delvis upp och blandas in med

det nordgående, lättare och mer bräckta ytvattnet från södra Östersjön. Under ungefär 60 procent av tiden är ytströmmen norrgående och resterande tiden sydgående eller stillastående, medan bottenströmmen under cirka 70 procent av tiden är sydgående (University of Copenhagen, 1999).

De förväntade strömhastigheterna för en dimensionerande strömningskraft med en upprepningsperiod på 50 år är cirka 2,9 m/s, som en tvärgående kraft på ledningarna.

I figur 4-6 visas beräknade vågor för en position i centrala Lommabukten. Den dominerande vågriktningen är från sydväst till väst (SGU Kartvisaren). Våghöjden i Lommabukten är moderat, eftersom möjligheten för vågor att växa till är begränsad av land.

Figur 4-6. Beräknade vågor för perioden 1979–2019 (SGU Kartvisaren).

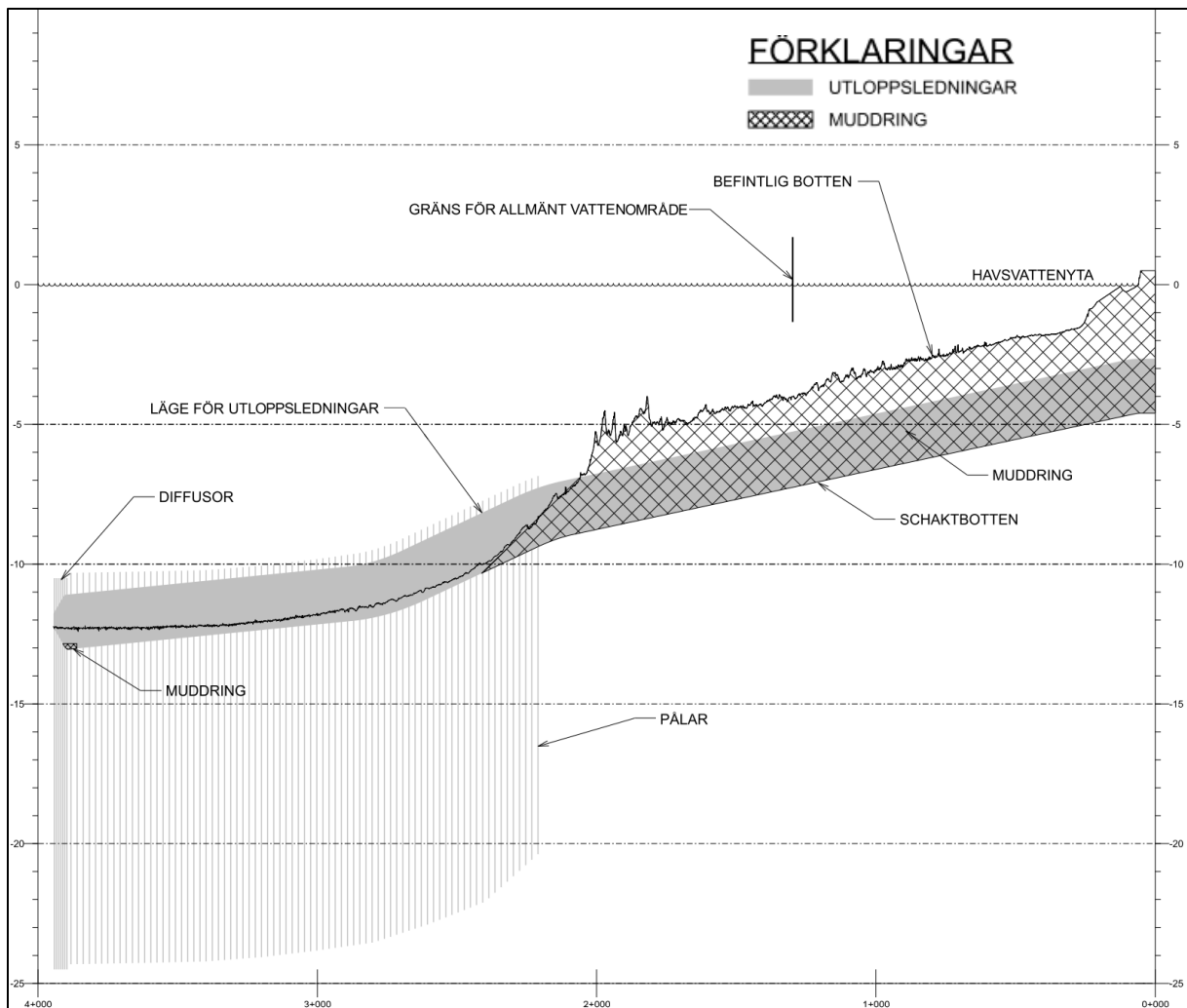
5 Beskrivning av utläggning av utloppsledningar

5.1 Val av utformning

Beskrivningen i detta kapitel innefattar utläggning av två utloppsledningar i havet samt arbetsmoment som gör dessa åtgärder möjliga.

Utloppsledningarna har en längd på cirka 4 kilometer (varav cirka 2,7 kilometer inom allmänt vattenområde) och är designade för att transportera renat avloppsvatten med självfall ut i Lommabukten. Vid mycket höga havsvattennivåer eller höga avloppsflöden finns möjlighet att pumpa ut renat avloppsvatten genom ledningarna. I figur 5-1 visas en längdprofil av en av utloppsledningarna med pålar vid de yttersta cirka 2 kilometrarna. En uppförstorad ritning finns i bilaga R.

Figur 5-1. Utloppsledningarna i muddrad ränna cirka 0–2 kilometer från land och pålar mellan cirka 2–4 kilometer från land.

5.2 Val av ledningssträckning

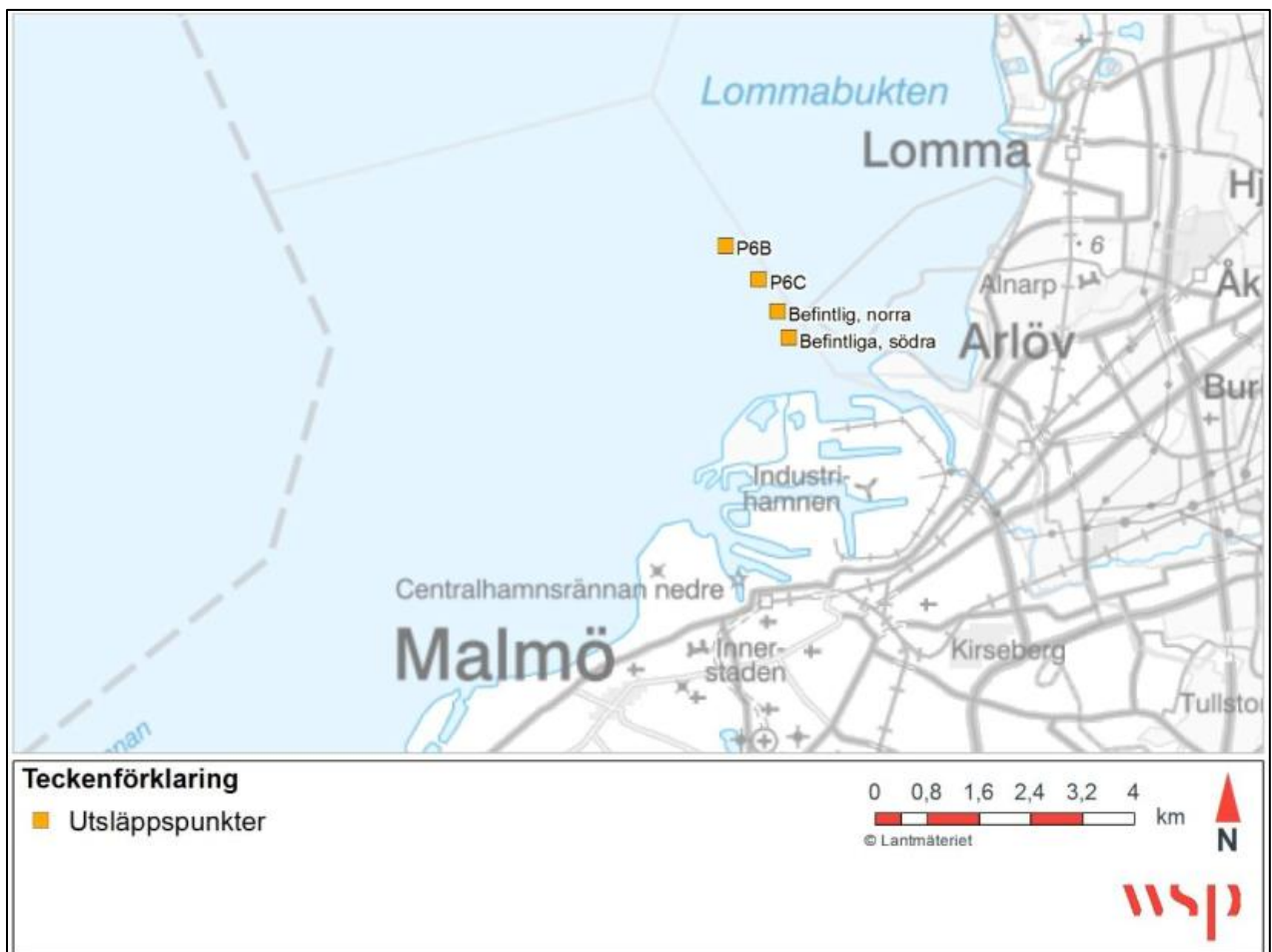
För att uppnå god utspädning och minsta möjliga omgivnings- och miljöpåverkan, mynnar utloppsledningarna cirka 4 kilometer ut i Lommabukten på ett djup av cirka 12 meter.

Placering av de nya utloppsledningarna styrs av det faktum att begränsningar uppstår från befintliga ledningars läge i söder samt av landområdet Spillepengen i norr. Endast här kan en korridor placeras för utläggning av de två nya utloppsledningarna. Ledningssträckningen kräver även hänsyn till farleden in mot Malmö oljehamn och kan därför inte förläggas längre åt sydväst. Vid sträckningen utanför de befintliga utloppsledningarna och Spillepengen, läggs ledningarna ut till en ny utsläppspunkt, P6B (se figur 5-2). Norr om utloppsledningarna ligger även marina naturreservat och Natura 2000-område (se figur 8-10). Inga övriga ledningar finns inom ledningskorridoren. Utsläppspunktens läge innebär att utsläppet får en betydande utspädning som en följd av den nordgående strömmen.

Den dominerande strömmens påverkan på utsläppet gör att utsläppsplymen pressas åt nordost och att påverkan på de skyddade områdena i Lommabukten och Natura 2000-området minimeras. En recipientutredning har gjorts som redogör för tre alternativa utsläppspunkter som utretts (se figur 5-2).

- Befintliga ledningar med befintlig utsläppspunkt (norra och södra)
- Utsläppspunkt cirka 3 kilometer från land (P6C)
- Utsläppspunkt cirka 4 kilometer från land (P6B).

Figur 5-2. Alternativa utsläppspunkter som har utretts.

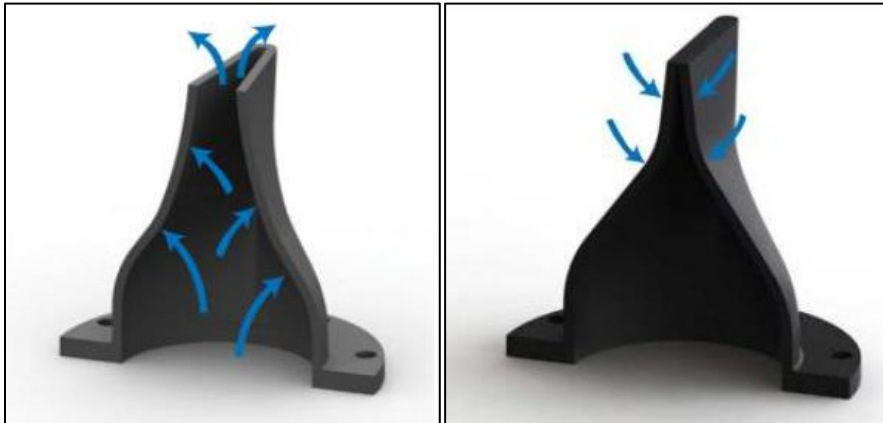
5.3 Utloppsledningar

Två alternativ på rörtyper och utläggningstekniker är aktuella som utloppsledningar (PE-tryckrör och PE-profilrör). Båda rören är tillverkade av polyeten (PE), men skiljer sig åt gällande bland annat muddringsbehov, utläggning och krav på arbetsområde på land. Rördimensionen är samma för de båda rörtyperna, cirka 2 meter i diameter. PE-rör är lämpliga att använda som utloppsrör på havsbotten eftersom de tål saltvatten, är flexibla och därmed anpassar sig till ojämnheter på botten.

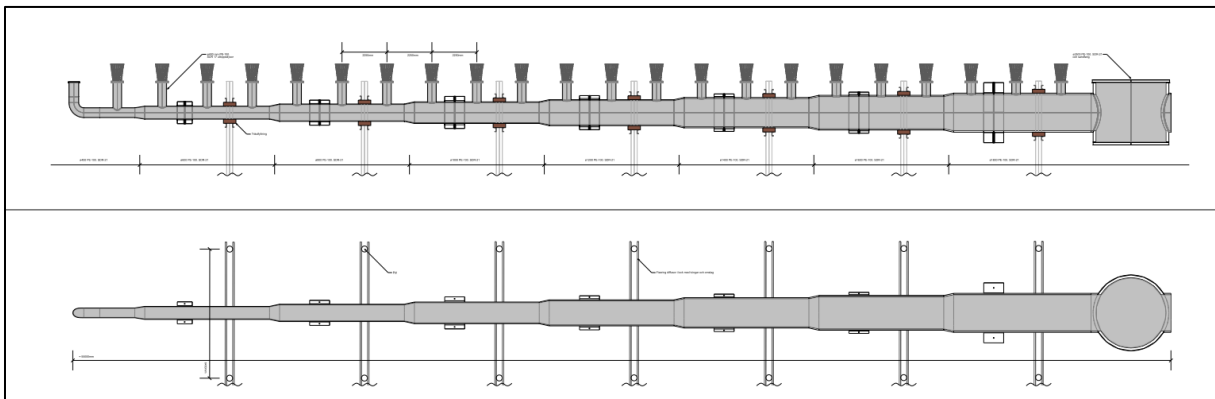
Vid utsläppspunkten, i änden av utloppsledningarna finns ett diffusorarrangemang med backventiler för att säkerställa god spridning och utspädning av det reade avloppsvattnet i Lommabukten.

I och med att diffusordelen ligger vinkelrätt mot havsströmmen förbättras omblandningen och utspädningseffekten blir effektivare. Diffusorarrangemanget är cirka 50 meter långt och består av cirka 22 utloppsdyror med backventiler som förhindrar att kallare havsvatten lägger sig i utloppsledningens ände och begränsar utflödet av det renade avloppsvattnet, se figur 5-3 och figur 5-4.

Figur 5-3. Backventil som monteras längst ut på utloppsdysor (Process Systems u.å.).

Figur 5-4. Diffusorarrangemang vid utsläppspunkt.

För att säkra utloppsledningarna från horisontella strömningskrafter på upp till cirka 2,9 m/s, fixeras ledningarna av pålar längs sträckan cirka 2-4 kilometer (se figur 8-12).

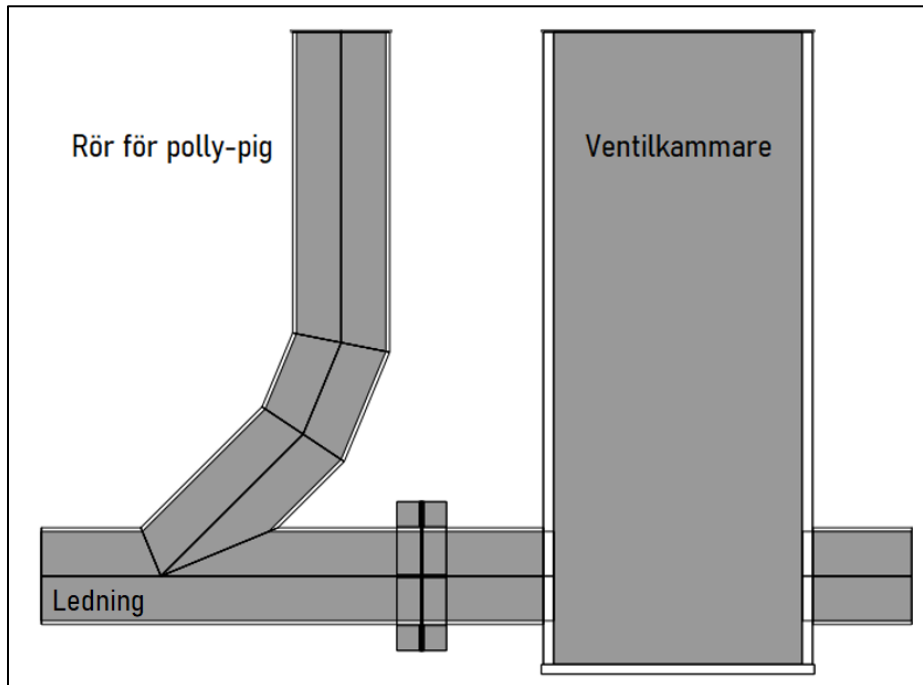
6 Drift och underhåll

6.1 Piggning

Under normal drift av avloppsreningsverket används endast en av utloppsledningarna i taget (flöden under cirka 3,5 m³/s). Vid flöden över 3,5-4 m³/s, sätts båda ledningarna i drift. Vid situationer med högt vattenstånd i Öresund eller höga avloppsvattenflöden finns möjlighet att pumpa ut renat avloppsvatten via svalltornet. När rensning, reparation eller annat underhåll krävs på någon av ledningarna finns möjlighet att styra om belastningen på ledningarna vid utloppspumpstationen. Användningen av respektive ledning växlas med ett jämnt intervall.

För att möjliggöra rensning av ledningarna med en polly-pig (renscylinder) om sediment och slam skulle lägga sig på insidan på rören, byggs en så kallad piggingsstation efter utloppspumpstationen (se figur 6-1).

Figur 6-1. Piggingsstation med ventilkammare och rör där polly-piggen (renscylindern) kan föras ner i ledningen.

6.2 Reparationsförfarande

Om det skulle uppstå en mindre skada eller spricka på rören orsakade av exempelvis ankring, kan skadorna på rören lagas utan att rören behöver tas upp till ytan för påskavning och byte av rörsektioner. Viss urgrävning under ledningen kan behöva göras för att komma åt runt om röret. Vid en allvarligare skada på röret, som exempelvis ett större hål kan den skadade rördelen behöva bytas ut. Ett nytt rörstycke skarvas på med hjälp av skjutmuffar. Material finns i beredskap för att omgående kunna starta reparationsarbetet.

7 Utvärdering av bästa möjliga teknik

Enligt hänsynsreglerna i 2 kap. 3 § miljöbalken ska bästa möjliga teknik användas för att förebygga och minska skador och olägenheter vid yrkesmässig verksamhet. Tekniken ska vara vetenskapligt och praktiskt beprövad, tekniskt tillgänglig och ekonomiskt rimlig att använda.

Utloppsledningar i marina miljöer utsätts för olika krafter i utläggningsfasen, till exempel vid transport, montering, sjösättning och förankring av ledningarna på havsbotten. Även under driftfasen utsätts ledningarna för krafter, både inre krafter i rören från utloppsflödet och yttre krafter från strömmar i Öresund och av sjötrafik. Det ställs således höga krav på rörmateriallets förmåga att hantera olika krafter, och olika materialtyper är mer eller mindre lämpliga att använda. Ett styvare rörmaterial kräver till exempel ett annat handhavande vid bogsering och sänkning än mer flexibla rör.

Utöver materialegenskaper spelar även andra parametrar in i bedömningen av vilket material som är lämpligt:

- Den tekniska lösningen avseende rörens kvalitet och egenskaper i förhållande till installation och drift under utloppsrörens livslängd
- Risker för den valda lösningen i förhållande till säkerhet vid genomförande
- Ekonomiska parametrar med hänsyn till materialkostnader, utförande och risker för oväntade kostnader vid utläggning samt drift under utloppsledningarnas hela livslängd
- Miljöpåverkan av de olika alternativen, bland annat sett till muddermassor och sedimentspridning.
- Miljömässig hållbarhet sett till materialåtgång vid tillverkning och transporter
- Masshantering med avseende på volymer som genereras vid utläggning av ledningar och hur dessa kan hanteras.

De rörmaterial som har utretts är armerade betongrör, stålrör, GRP-rör (Glass Reinforced Polyester), PVC-rör samt PE-tryckrör och PE-profilrör. PVC-rör tillverkas inte i tillräckligt stora dimensioner för att vara aktuellt. Betongrör, stålrör och GRP-rör kräver alla stabila bottenförhållande för att undvika att sättningar uppstår som riskerar att orsaka skador på ledningarna. Vidare kan inte lika långa längder sänkas åt gången som med PE-rör, vilket innebär att installationsprocessen blir mer omfattande tidsmässigt och mer undervattensarbete för att skarva rördelarna måste utföras.

PE-rör är ett flexibelt rör, antingen konstruerade med ett enhetligt, homogent fast tvärsnitt av material (PE-tryckrör) eller spiralsvetsat med hålrumprofil i rörväggarna (PE-profilrör) med god motståndskraft mot korrosion och med en korrekt installation har PE-rör en lång livslängd i den marina miljön. På grund av PE-profilrörets utformning går det åt ungefär hälften så mycket plastmaterial vid tillverkningen, jämfört med PE-tryckrör.

Vid utredning gällande antalet ledningar som är lämpliga att lägga ut, framkommer att två ledningar är det optimala med hänsyn till bland annat minimering av muddringsvolymen. Även utförandetiden och den ekonomiska aspekten har varit avgörande för valet av två ledningar.

8 Byggmetoder och genomförande

8.1 Tidplan

Tidplanen utgörs av tre skeden; planeringsskede, byggskede och driftskede.

- Planeringsskede: Projektering, ansökan om erforderliga tillstånd och upphandling av entreprenör. Produktion av byggmaterial inleds under planeringsskedet och sträcker sig in i byggskedet.
- Byggskede: Första aktiviteten i byggskedet består av tillverkning av material, vilket gör att planeringsskede och byggskede överlappar. Schaktning på land och muddring sker samtidigt och arbeten på land beräknas ta drygt 5 månader. Muddringsarbeten beräknas till 2–4 månader. De mest tidskrävande arbetena är pålning och utläggning av utloppsledningarna, vilket beräknas ta strax under 2 år.
- Driftskede: Utloppsledningarna används för att leda ut renat avloppsvatten i Lommabukten. Utloppsledningarna dimensioneras för en teknisk livslängd om 50 år.

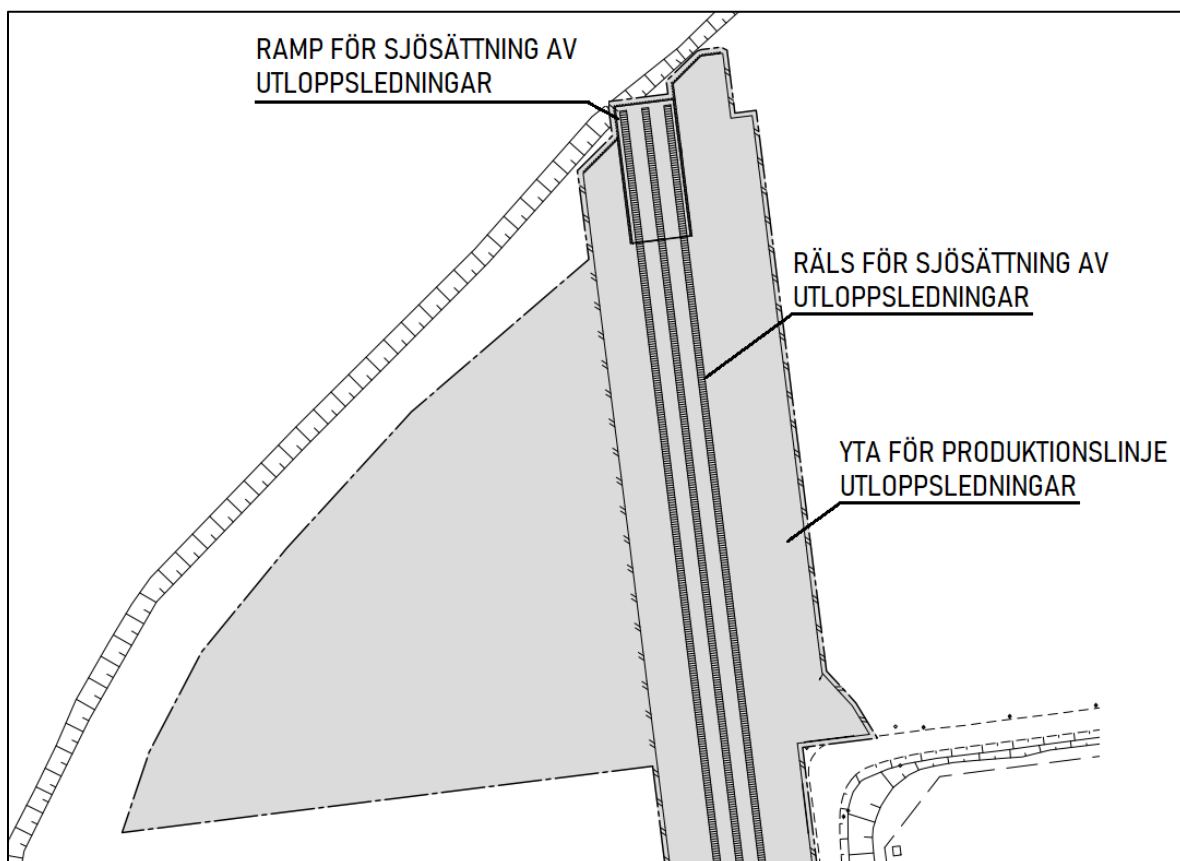
8.2 Arbetsområden på land

Yta på land krävs för förvaring av ballastvikter och vid kaj för viktning av ledning. Uppställningsplats av arbetsmaskiner så som dumpers, kranar och grävmaskiner, finns preliminärt ute i Norra hamnen.

PE-profilrören levereras landvägen, med lastbil. Förvaring sker preliminärt på en yta i västra delen av Norra hamnen. Inom inhägnat område, sker ihopsvetsning och montering av ledningsdelar och flänsar. Ytan, som är cirka 4 hektar, är tillräcklig för att innehålla bland annat avfallscontainrar, manskapsbodar, parkering för tunga fordon, yta för kemikaliehantering och arbetsytor för övriga aktiviteter som sker i området.

För att sjösätta PE-profilrören byggs en sjösättningsramp preliminärt vid strandkanten i Norra hamnen (se figur 8-1). Den består av en cirka 20–30 meter lång hårdgjord yta på land som möter vattenytan. Ledningen läggs på vagnar och förs ner i vattnet på en räls. Den behöver endast sträcka sig så långt ut i vattnet så att ledningen blir flytande och vagnarna som ledningen ligger på kan flyttas undan (se figur 8-7 och figur 8-9). När arbetet med sjösättningen är klar avvecklas rampen och strandkanten återställs till ursprunglig konstruktion.

Figur 8-1. Sjösättningsramp vid preliminär plats som anläggs vid strandkant i Norra hamnen för sjösättning av hopsvetsade PE-profilrörsledningar.

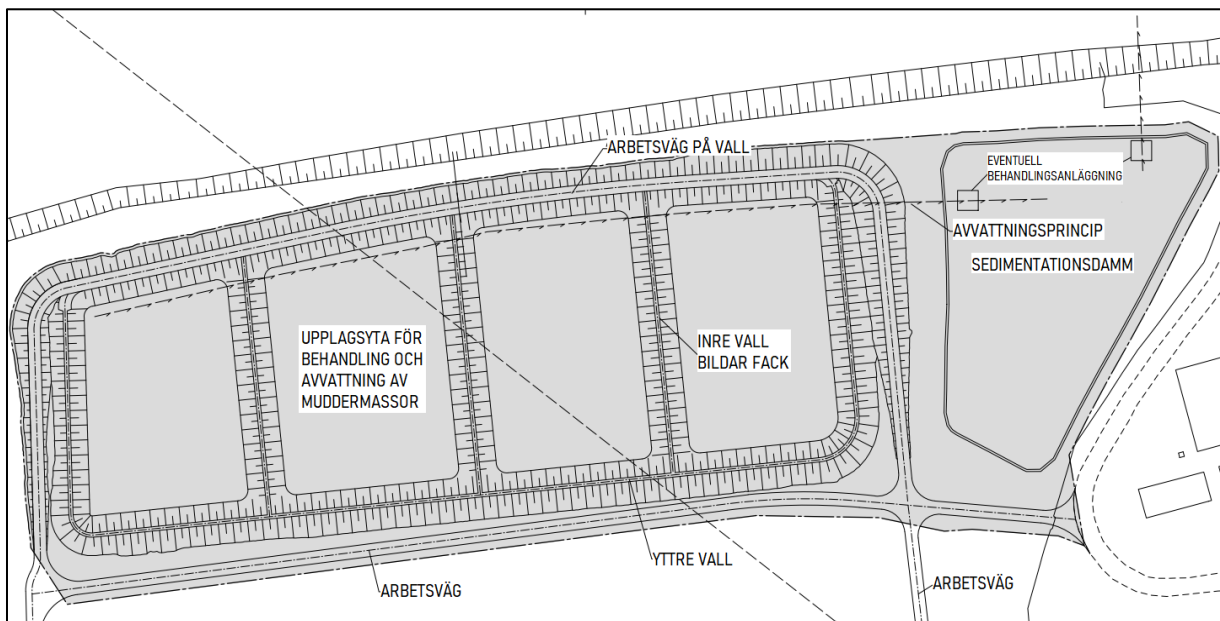

8.3 Hantering av massor

Muddermassor från ledningsschaktet mellan strandkanten och fram till cirka 2 kilometer samt massor vid de yttre cirka 50 metrarna av ledningskorridoren, beräknas totalt till cirka 190 000 tfm³ (teoretisk volym exklusive svällfaktor). Muddermassor som uppkommer inom allmänt vattenområde

uppgår till cirka 65 000 tfm³. Den yta som påverkas av muddringsarbetet är cirka 35 000 m². Muddermassorna hanteras och avvattnas på en yta om cirka 8 hektar, inklusive sedimentationsdammen på hamnområdet (se figur 8-2).

Figur 8-2. Upplagsyta för behandling av och avvattning av muddermassor ute på hamnområdet med sedimentationsdamm.

Muddermassorna lastas på pråmar som bogseras till Malmö hamn, där de lossas och transporteras till uppläggningsplatsen i Norra hamnen. För att möjliggöra hanteringen och avvattningen av massorna byggs vallar upp för att rymma cirka 2,5–3,5 meter massor på höjden. Vallarna byggs upp av befintliga massor som finns på avvattningsplatsen och stabiliserade muddermassor.

Innan muddringen påbörjas, provtas havsbotten för att undersöka om det finns eventuella föroreningar där muddring sker. De massor som inte innehåller några betydande föroreningar avvattnas direkt på ytan med dränering. Vattnet leds med självfall ut i Öresund norr om avvattningsytan och vid behov innanför en siltgardin.

Om det vid undersökning av sedimenten som ska muddras visar sig att det finns massor i något parti av ledningskorridoren som är mer förorenade än de som hittills provtagits, hanteras dessa massor utifrån vilken förorening och vilken koncentration det är fråga om.

8.4 Arbetsområden i vatten

Arbetsområdet i vattnet är cirka 75 meter brett. Arbetsområdets yta i allmänt vattenområde är totalt cirka 200 000 m². PE-tryckrör och PE-profilrör ställer olika krav på hantering i vattnet respektive land. PE-tryckrör levereras sjövägen i längder på cirka 500 meter. PE-tryckrör kan inte läggas upp på land eftersom de är så tunga att de riskerar att deformeras av sin egen vikt och bli ovala. Detta ställer detta krav på uppankrings- och viktningssplats vid kaj som behöver vara minst en kilometer lång och skyddad från vågor och vind.

Pålningsarbete med pålningsmaskin och avlastning av pålar från pråm till pålningsmaskin samt muddring med tillhörande arbetsmaskiner sker inom arbetsområdet. Även andra båttransporter och servicebåtar som exempelvis för tankning krävs vid arbete ute på vattnet.

8.5 Utläggning av utloppsledning

8.5.1 PE-tryckrör

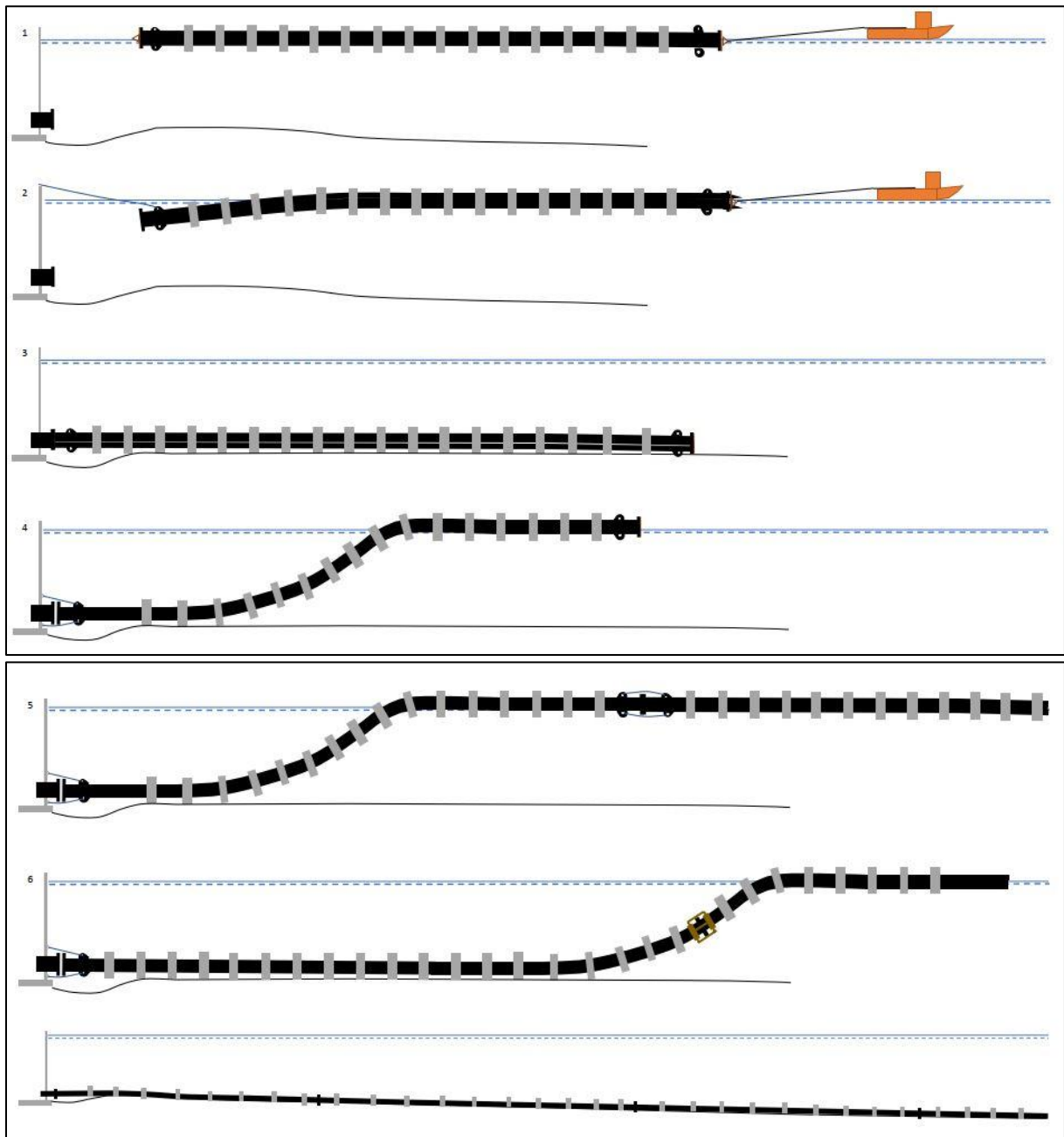
Rören levereras med sjötransport till utläggningsplatsen. Viktning av rören behöver ske vid en lämplig kaj med hjälp av pråm och mobilkran. Ballastvikterna är konstruerade som runtomslutande vikter och monteras med cirka 5 meters mellanrum. Figur 8-3 visar exempel på en oviktad och en viktad tryckledning.

Figur 8-3. Exempel på en viktad och en oviktad tryckledning som ligger flytande inför transport till viktning och sänkningsplats.

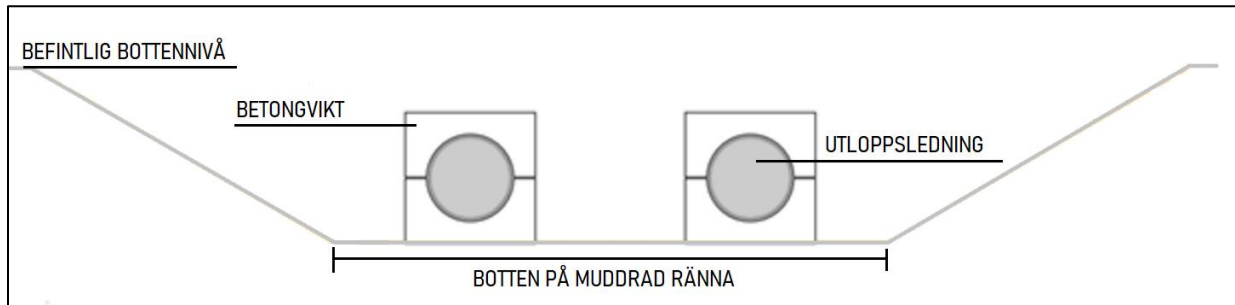
Rören bogseras sedan viktade till utläggningsplatsen och skarvas genom att den ena änden på röret lyfts upp till vattenytan (se figur 8-4). Ledningen sänks ner i sin fulla längd till botten för att sedan lyftas upp igen i ena änden för påskärvning av nästa rörlängd. Vid sänkning av röret regleras vatten och luftvolymen i röret för att möjliggöra stabil, kontrollerad och säker nedsänkning i ledningsschaktet eller direkt på havsbotten.

Figur 8-4. Illustration över sänkings och skarvningsförfarandet av PE-tryckrör. Skarvning sker vid vattenytan och rörlängderna levereras viktade till utläggningsplatsen.

Avståndet (cc-avstånd) mellan ledningarna på djupet 0–6 meter är cirka 6 meter och på djupet 6–12 meter cirka 7 meter. Se figur 8-5 för en principiell illustration över profilen på den muddrade rännan med utloppsledningarna och betongvikterna.

Figur 8-5. Principsektion av utloppsledningar i muddrad ränna.

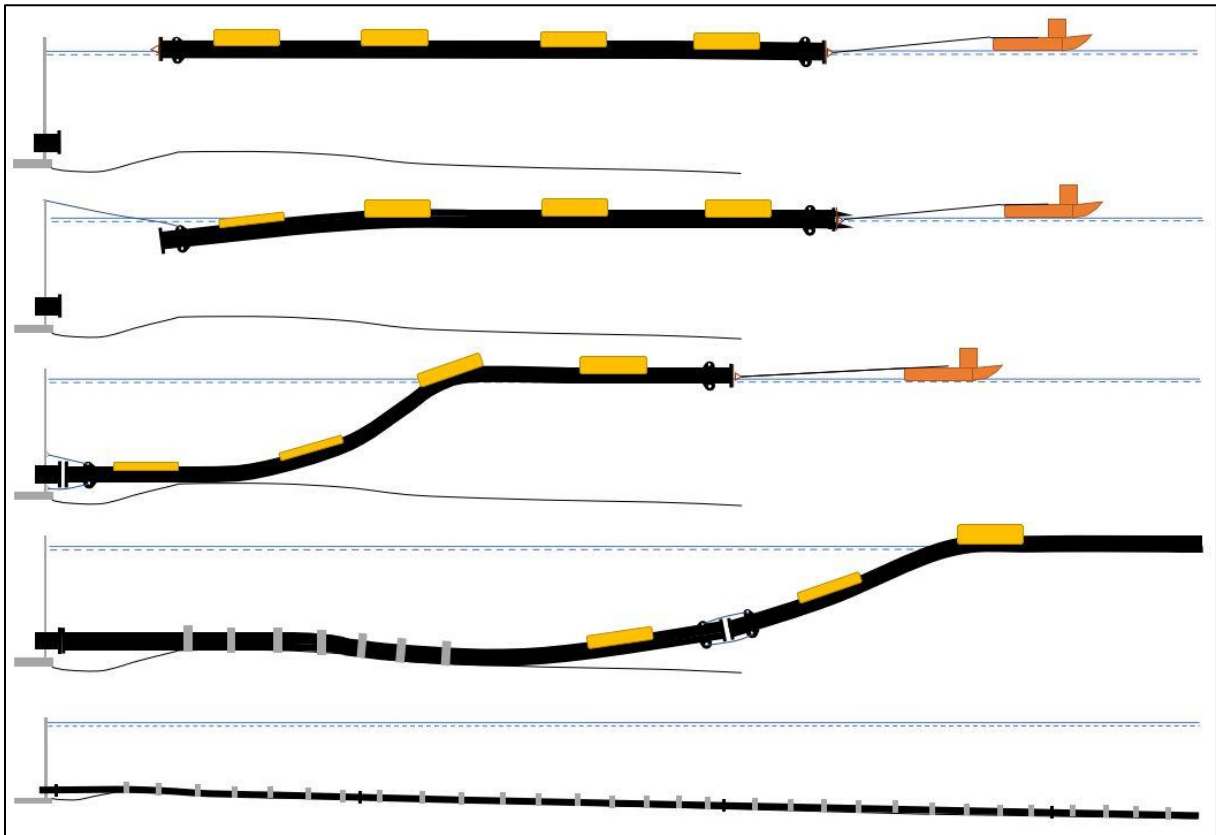
Vid utläggning av PE-tryckrör utförs ledningsschaktet djupare och bredare jämfört med PE-profilrör eftersom ballastvikterna är omslutande kring röret vilket gör att de bygger mer i höjled.

8.5.2 PE-profilrör

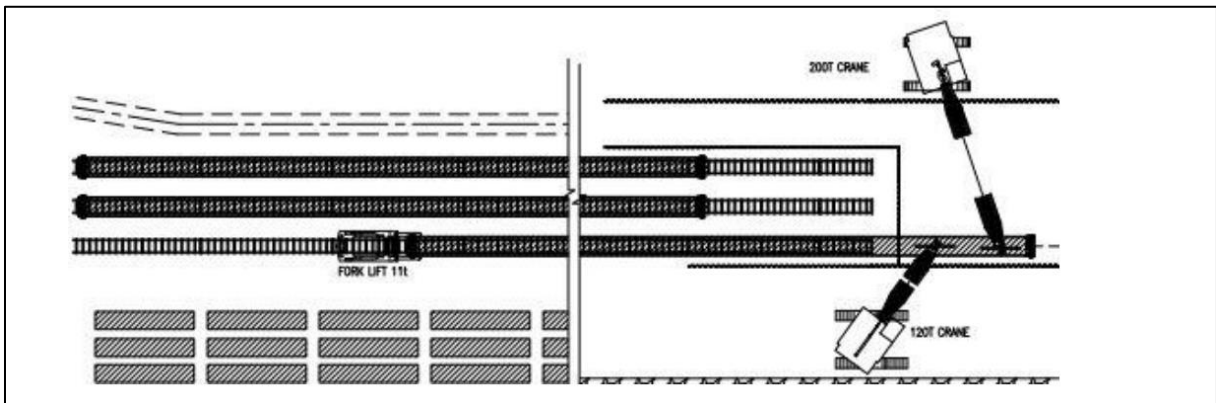
PE-profilrören som tillverkas i längder upp till 22 svetsas ihop på land till mellan 240 och 260 meters längder och flänsar monteras i ändarna på rören. En räls byggs vid svetsningsplatsen ute på hamnområdet som rören transporteras på inför sjösättning (se figur 8-7 och figur 8-9).

PE-profilrören viktas genom att fylla hålrummen i rörprofilen med en lös cementblandning. Profilfyllningen skapar en viktökning av röret med cirka 20 procent. Rören bogseras ut till installationsplatsen och sänks ner till botten på ett kontrollerat sätt med hjälp luftsäckar. Rören vinschas till rätt plats på botten för skarvning i och med att endast en kortare sträcka ligger an mot botten. Luftsäckarna som monteras på rören möjliggör en kontrollerad och stabil nedsänkning på havsbotten (se figur 8-6). För att röret ska ligga förankrat på botten ställs hästskovikter i betong (se figur 8-8) över rören när de ligger på rätt plats på botten.

Figur 8-6. Illustration över sänkings och skarvningsförfarandet av PE-profilrör. Skarvning av rören sker på botten och hästskovikter ställs på plats när röret ligger på botten.

Figur 8-7. Produktionslinje för PE-profilrör. Profilrören skarvas och förs fram på en räls för sjösättning.

Installation av både PE-tryckrör och PE-profilrör kräver relativt lugna väderförhållanden. Arbetet styrs därför efter vindpåverkan och strömförhållandena i Öresund.

Figur 8-8. Hästskovikter som ställs ovanpå PE-profilrören på botten.

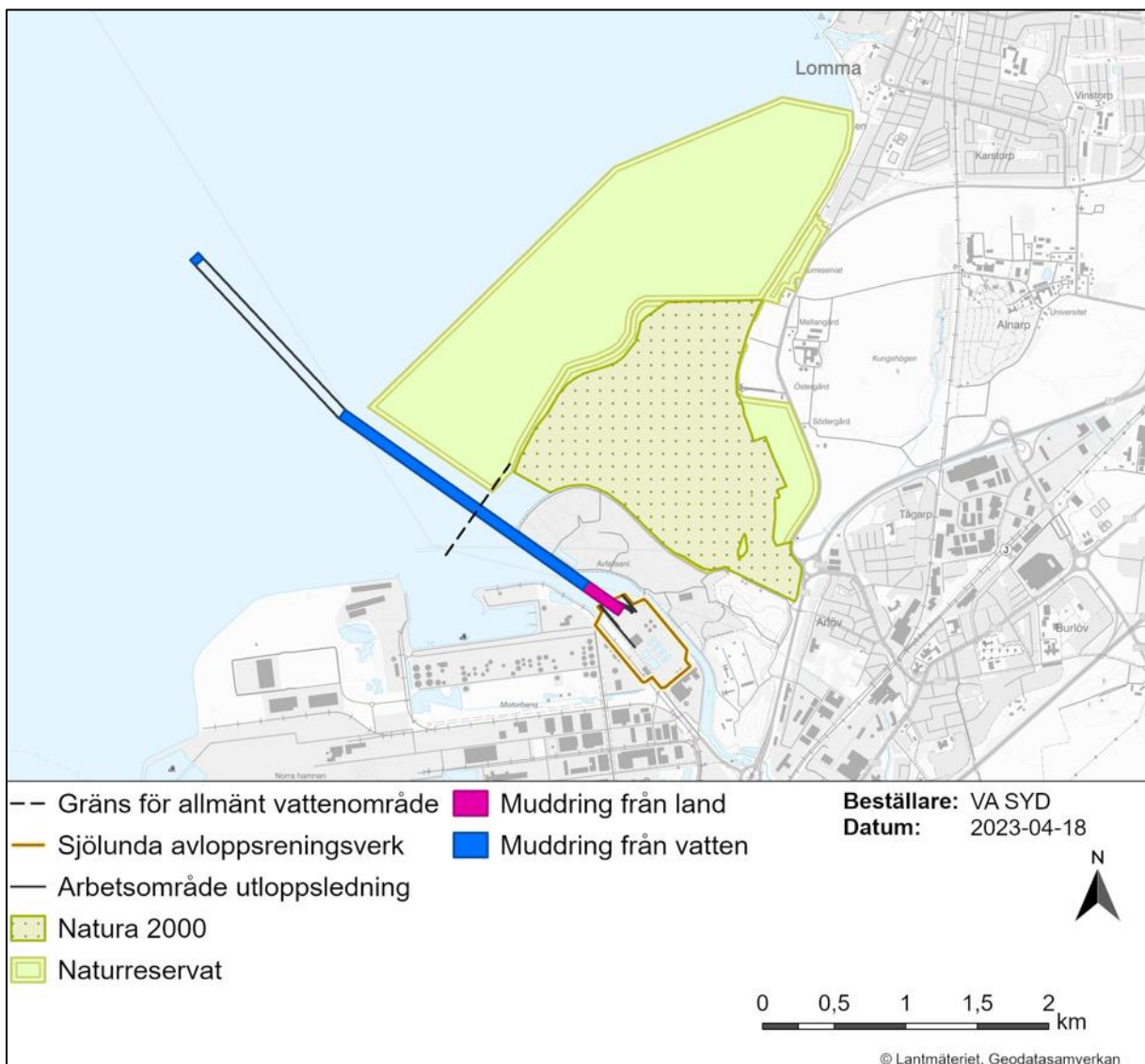
Figur 8-9. Sjösättning av PE-profilrör.

8.6 Muddring

Den totala muddervolymen beräknas till cirka 190 000 tfm³ (teoretisk fast volym). Volymen som muddras inom allmänt vattenområde uppgår till cirka 65 000 tfm³. Figur 8-10 illustrerar var muddring sker inom allmänt vattenområde. Behovet av muddring styrs av avståndet från havsbotten till vattenytan och av hydrauliska skäl, för att skapa självfall till utsläppspunkten. Avståndet från ledningens hjässa eller som minst i nivå med omgivande naturlig botten, ska vara cirka 3 meter (segelfritt djup).

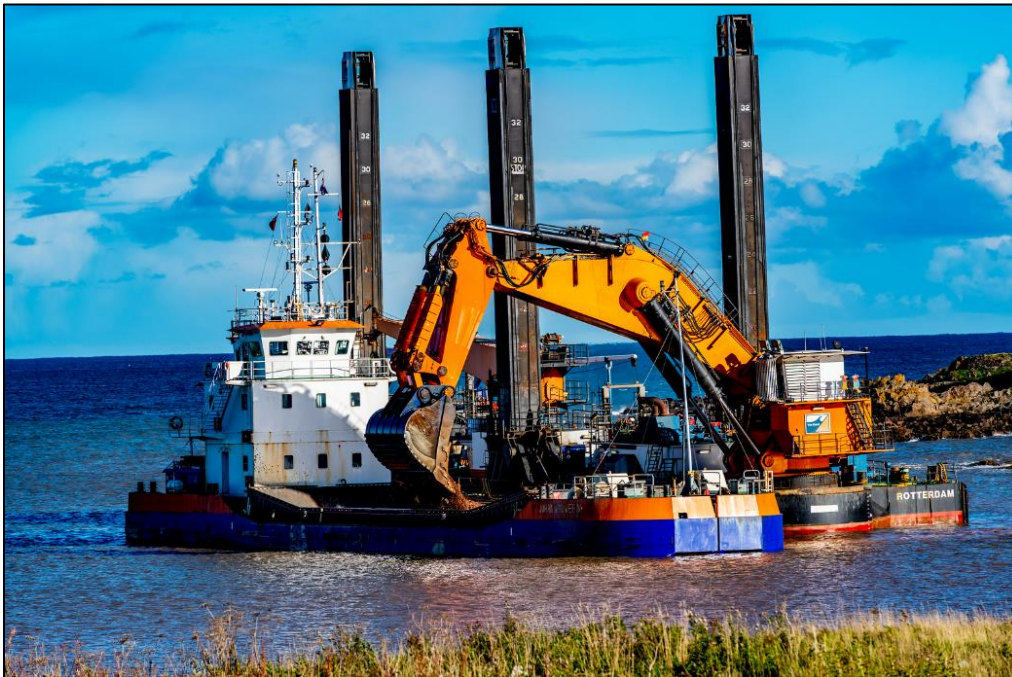
Figur 8-10. Översikt av arbetsområde i förhållande till närliggande naturreservat och Natura 2000-område. Figuren visar även var muddring sker inom allmänt vattenområde.

Muddringen från havet beräknas kunna utföras på cirka 60 dygn vid effektivt arbete, varav cirka 20 dygn inom allmänt vattenområde. I praktiken kommer det att ta längre tid beroende på hur stor del av tiden tillräckligt bra väderförhållanden råder. Beräknad muddringskapacitet är cirka 100 tfm³/timme. För PE-profilrören förväntas att muddringsvolymen blir cirka 20 000 tfm³ mindre än för PE-tryckrören, eftersom ballastvikterna (hästskovikter) för PE-profilrören inte bygger lika mycket på höjden som ballastvikterna för PE-tryckrören. Tiden för muddring beräknas därför kunna kortas med cirka 10 dagar för PE-profilrören.

Muddringen sker med ett mudderverk/enskopsverk, exempelvis en så kallad Backhoe Dredger (se figur 8-11), som kan gå in till cirka 1,4 meters vattendjup. Bredvid mudderverket ligger en pråm som muddermassorna lastas på som sedan går in till kaj för avlastning (se figur 8-11). Skopstorleken som används är cirka 5–10 m³. Det maximala grävdjupet med mudderverket är cirka 13 meter. Muddringen startar längst ute på största vattendjup och fortsätter in mot land. Detta för att samtidigt skapa ett vattendjup för själva muddringsfartyget samt pråmar. För att bevara fastheten och strukturen hos muddermassorna samt för att minimera spill, grävs massorna upp med så fulla skopor som möjligt.

Figur 8-11. Exempel på mudderverk och pråm som kan användas (Flickr 2023).

Den muddrade rännans bottenbredd är vid cirka 10 meters avstånd från strandkanten cirka 12–17 meter och har en övre bredd på cirka 32 meter. Bottenbredden är cirka 12–17 meter medan den övre schaktbredden minskar från cirka 27 meter successivt tills dess att schaktdjupet är 0 meter där muddringen avslutas.

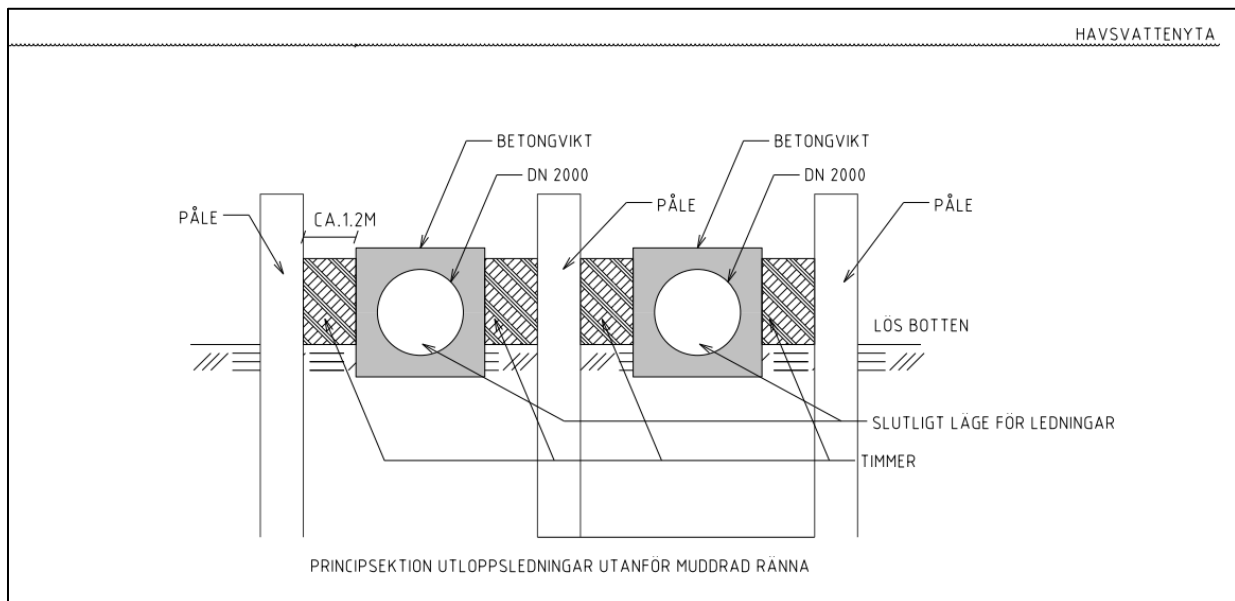
Muddring sker även vid de yttersta cirka 50 metrarna av utloppsledningarna, där diffusorerna placeras. Den totala ytan som muddras är cirka 7 hektar. Inom allmänt vattenområde utgörs den totala påverkade ytan till cirka 5 hektar (cirka 3,5 hektar för muddring och cirka 1,5 hektar för avjämning).

Mellan sträckan cirka 2 kilometer till cirka 4 kilometer sker viss avjämning av botten och borttagande av eventuellt större sten och block, på den yta där ledningen läggs ut.

8.7 Pålning

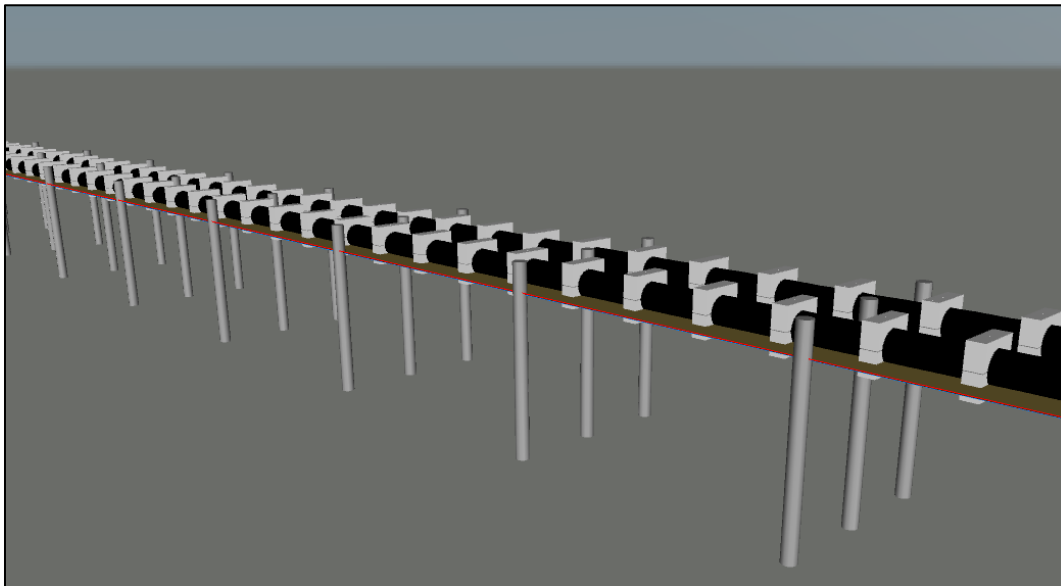
Där den muddrade rännan slutar, läggs utloppsledningarna ut på befintlig havsbotten. Utöver krafter vid utläggning/sänkning påverkas rören även väsentligt av tvärgående strömkrafter. Den primära strömriktningen i Öresund är från syd/sydväst, som till stor del är vinkelrät mot utloppsledningarna. Utloppsledningarna utsätts därför för maximala strömkrafter tvärs över ledningen, och måste säkras mot horisontell rörelse med hjälp av pålar längs ledningarna (se principiell figur 8-12, figur 8-13 och figur 8-14).

Figur 8-12. Principsektion av utloppsledningarna med pålar på sträckan cirka 2–4 kilometer från land. Rören och ballastvikterna sjunker ner i den lösare botten på den yttre delen av ledningssträckningen. Uppförstorad ritning finns i bilaga R.

De förväntade strömhastigheterna för en dimensionerande strömningskraft med en upprepningsperiod på 50 år är karakteristiskt cirka 2,9 m/s, som en tvärgående kraft på ledningarna.

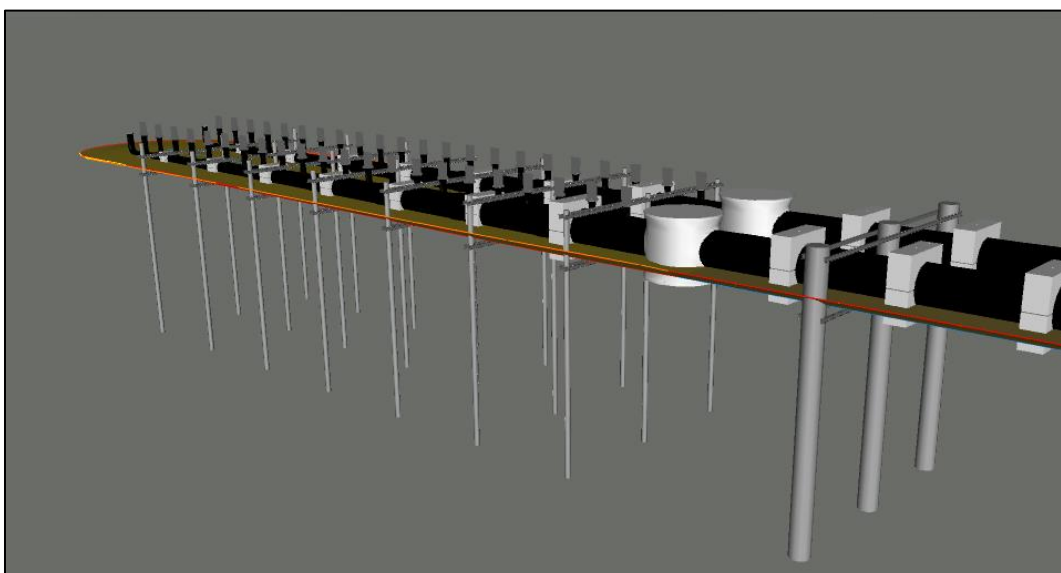
Figur 8-13. Exempel på hur pålkonstruktion kan se ut utmed utloppsledningarna för stabilisering mot horisontella krafter. Röd linje illustrerar havsbotten.

Pålningen, som endast utförs dagtid, börjar cirka 2 kilometer från stranden och sträcker sig ut till cirka 4 kilometer.

Diffusorerna säkras från påverkan av horisontella och vertikala krafter, som uppstår från tvärgående havsströmmar, sättningar i havsbotten och pulserande tryckkrafter från utloppet, med fixering genom ett pålverk med en undre och övre tving. Diffusorarrangemanget hålls på plats med pålar. Diffusorn är konstruerad så att dimensionen på röret avtar successivt (se figur 5-4 och figur 8-14).

Figur 8-14. Exempel på hur pålkonstruktion kan se ut vid diffusorarrangemanget för stabilisering mot både horisontella och vertikala krafter. Röd linje illustrerar havsbotten.

8.8 Transporter

Muddermassor transporteras till sjöss med pråm från platsen vid muddringsfartyget till avlastningskaj.

Transporten av PE-tryckrören sker enbart via vatten, och bogseras till sjöss från fabriken till Malmö. Rören behöver transporteras till och från plats för uppankring innan utläggning kan ske. Sjötransporter som krävs är bogsering av utloppsror och ballastvikter/hästskovikter till viktningsplats och rörutläggningsplats. Transporter sker även av pålar, som lastas på vid kaj och körs ut till pålningsmaskinen (som exempelvis står på en pråm). Andra sjötransporter som är aktuella är transporter av bränsle till och från pålningsmaskin och grävmaskin på pråm. Vid eventuellt uppehåll i arbetet på grund av hårt väder körs arbetsmaskiner och lastpråmar in i skyddande lägen eller till närmaste hamn.

8.9 Energiåtgång

Den största energiåtgången förekommer under byggskedet, främst i form av bränsleenergi. De mest energikrävande posterna är arbetsmaskiner. Exempel på arbetsmaskiner i vatten är mudderverk, pålningsmaskiner, båtar för muddermassor, samt fordon för transport av material till sjöss och på land.

Energiåtgången under driftskedet är mycket begränsad för utloppsledningarna. Normalt förs renat avloppsvatten ut i ledningarna via självfall. Vid höga havsvattennivåer kan pumpning krävas, vilket förbrukar el.

8.10 Hantering av avfall

Avfall som uppkommer under byggskedet material- eller energiåtervinns. Med att "återvinna avfall" avses avfallshantering som beskrivs i bilaga 2 till avfallsförordningen, eller som på annat sätt innebär att avfallet kommer till nytta som ersättning för annat material eller förbereds för att komma till sådan nytta eller en avfallshantering som innebär förberedelse för återanvändning. Energiåtervinning avser förbränning.

Farligt avfall som uppstår i projektet utgörs främst av oljor och fetter samt hydrauloljor innehållande mineralolja, för den allmänna maskinparken. Det kan även komma fram att en viss del av muddermassorna är förorenade. Farligt avfall omhändertas av godkänd mottagare.

Tillfällig förvaring av farligt avfall sker oåtkomligt för obehöriga i täta, förslutna kärl och transporter sker med godkänd transportör.

8.11 Hantering av kemiska produkter

Hantering av kemiska produkter sker både på land och till sjöss. Förvaring och hantering av miljöfarliga kemiska produkter, drivmedel och brandfarliga produkter, sker så att risk för skada på människors hälsa och miljö minimeras.

Följande är exempel på kemiska produkter som är aktuella i bygg- och utläggningskedet:

- Drivmedel
- Smörjmedel
- Hydrauloljor
- Rengöringsmedel (PE-cleaner vid svetsning av PE-profilrör)
- Bränd kalk (stabilisering av muddermassor).

8.12 Risk och säkerhet

Eftersom utloppsledningarna ligger i öppen muddrad ränna och direkt på befintlig havsbotten, finns en risk att skador på ledningarna och diffusorerna kan uppkomma vid till exempel ankring. Utloppsledningarna markeras dock ut på sjökort för att minimera den risken. Det finns även en risk för påsegling av handelsfartyg, men risken bedöms som minimal, då fartyg som avgår eller anlöper oljehamnen är nogga med att hålla sig inom farleden och har lotsplikt.

En risk under byggskedet är läckage av drivmedel och oljor från arbetsfordon på land och till havs. Erforderliga skyddsåtgärder vidtas där läckage kan förekomma.

9 Skyddsåtgärder

9.1 Skyddsåtgärder vid tankning

Om tankning behöver ske till sjöss utförs det så att risken för spill och eller utsläpp till havet undviks. Spillfria kopplingar används vid tankning och länsar appliceras vid behov. Tankning utförs inte om väderförhållanden innebär att det inte kan utföras på ett säkert sätt.

Tankning och service av fordon sker på särskilt iordningsställda hårdgjorda ytor, där eventuellt spill kan omhändertas. Saneringsutrustning för omhändertagande av eventuellt läckage ute vid mudderverk eller pålningsmaskin finns i beredskap på arbetsplatsen och alla anställda har utbildning i åtgärdshantering och sanering. Mobila bränsletankar som används vid arbetet är dubbelmantlade och invallade och förvaras i inhägnat låst område nattetid.

9.2 Skyddsåtgärder vid buller

Arbetsmoment som genererar buller är pålningsarbete, muddring, schaktning och transporter som arbetet med förberedelse och nedläggning av utloppsledningarna innebär. De högsta bullernivåerna i både luft och under vatten bedöms alstras vid pålningsarbetet. Muddringsarbetet kan ske dygnet runt medan pålningsarbetet endast sker dagtid.

Vid pålningen nyttjas metoden ramp up, för att minimera risken för störning av marina däggdjur i närområdet. Ramp up innebär att hammareenergin startar på ca 10 % av maximal hammarenergi. Därefter sker en succesiv ökning upp till 100 % under minst 20 minuter. Under samma tid ökas antalet hammarslag per tidsenhet succesivt till maximalt antal slag.

10 Referenser

Ambjörn, Cecilia. (1986). *UTBYGGNAD VID MALMÖ HAMN; EFFEKTER FÖR LOMMABUKTENS VATTENUTBYTE. SMHI Oceanografi.*

Flickr (2023). <https://www.flickr.com/photos/p300njb/44820666912/in/photostream/> [2023-04-18].

Geo (2021). Malmø. Källby-Sjölunda, Wastewater Tunnel – Outlet to Øresund, Geotechnical and Hydrogeological Investigations, Factual Report.

SMHI (2009). *Årsrapport 2008, Hydrografi, Öresunds Kustvattenkontroll.*

SGU. Kartvisaren. <https://gis.swedgeo.se/vagmodell/> [2023-06-21].

University of Copenhagen (1999). "Øresund Facts." Öresundsarkivet - Öresund Facts

Process Systems (u.å.). Flanged Duck Bill Check Valve. <https://www.valvesonline.com.au/flanged-duck-bill-check-valve> [2023-06-21]

WSP. (2021). PM Sjölunda muddringsprover, bedömning enligt miljökvalitetsnormer för sediment och riktvärden.

VASYD

Om avloppsreningsystemet MAXIMA

VA SYD planerar ett nytt avloppsreningsystem som möter behovet av utbyggnad och modernisering i kommunerna Burlöv, Lomma, Malmö och Svedala. En gemensam lösning som värnar våra vattenmiljöer och möjliggör växande städer.

Avloppsreningsystemet MAXIMA omfattar i dagsläget ett nytt Sjölunda avloppsreningsverk i Malmö med nya utloppsledningar i Öresund, en ny stor pumpstation vid Sjölunda avloppsreningsverk, en avloppstunnel under Malmö samt överföringsledningar och pumpstationer för att ansluta berörda kommuner till Sjölunda avloppsreningsverk. Ansökan om tillstånd enligt kontinentalsockellagen omfattar utläggning av utloppsledningar.

Läs mer på vår webbsida: maxima.vasyd.se

2023-11-28
Sanna Perlborn
+4641362036
sanna.perlborn@eslov.se

Kommunstyrelsen

Justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Eslöv och Kungshult

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att godkänna förslag till justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten och avloppsanläggning i Eslöv enligt bilaga 1.
- Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att godkänna förslag till justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten och avloppsanläggning i Kungshult enligt bilaga 2.

Ärendebeskrivning

VA SYD har inkommit med förslag till justering av verksamhetsområde för vatten och avloppsanläggning i Eslövs kommun. Förslaget innebär justering av verksamhetsområde i Eslöv och Kungshult.

Beslutsunderlag

VA-utbyggnadsplan för Eslövs kommun

Protokoll från Ägarnämnd Eslöv 2022-10-05

Bilaga 1 Karta över förändring av verksamhetsområde för vatten-, spillvatten och dag

Bilaga 2 Karta över förändring av verksamhetsområde för vatten- och spillvatten

Beredning

Eslövs kommun och VA SYD arbetade år 2015 fram en VA-utbyggnadsplan för att tydliggöra kommunens ansvar att ordna VA-försörjning enligt 6§ i Lagen allmänna vattentjänster (LAV). VA-utbyggnadsplanen uppdaterades under 2022 men i och med tillägget 6§ i LAV om krav på att alla kommuner ska ha en vattentjänstplan senast 1 januari 2024, beslutades den inte i Kommunfullmäktige, då VA-utbyggnadsplanen i stora delar kommer inkluderas i vattentjänstplanen. Enligt VA-utbyggnadsplanen ska Kommunfullmäktige besluta om VA SYDs verksamhetsområde för vattentjänster.

Med allmänna vattentjänster avses en VA-anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse, över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt 6§ i LAV. Det är huvudmannen som bestämmer det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas. VA SYD är huvudman för de allmänna vattentjänsterna i Eslöv.

VA SYD har inkommit med förslag på justering av verksamhetsområden för vatten- och avloppsanläggningen i Eslöv. Justeringen gäller verksamhetsområde i Långåkra, Eslöv (enligt bifogad karta 1) samt verksamhetsområde i Kungshult närliggande Kungshult (enligt bifogad karta 2)

Förslaget på justering av verksamhetsområde i Långåkra baseras på att vatten och avlopp har byggts ut i området i samband med exploatering norr om Lantmannavägen i Eslöv. Nuvarande verksamhetsområde avser vatten samt spill- och dagvatten.

Förslag på justering av verksamhetsområde i Kungshult baseras på att ett antal fastigheter kring Kungshult har pekats ut som ett utredningsområde i Eslövs VA-utbyggnadsplan. Efter att behov av VA har konstaterats för vissa av dessa fastigheter har vatten och spillvattenledningar byggts ut i delar av utredningsområdet. Nuvarande verksamhetsområde bör därför utökas till att omfatta de fastigheter där behov har konstaterats.

Ärendet är berett i dialog med Miljö och Samhällsbyggnad, miljöavdelningen.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret
Miljö och samhällsbyggnadsnämnden
VA SYD
Ägarnämnd Eslöv

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

Plats och tid: VA SYD, Hjälmaregatan 3, Malmö, vån 2, konferensrum H2O, den 5 oktober 2022 kl. 13:00-15:05

Närvarande: Janet Andersson (S) - Ordförande
 Bengt Andersson (M) - Vice ordförande
 Jan Åke Larsson (S) - Ledamot
 Lilli Trpkoski (S) – §§ 20-26 tjänstgör för Fredrik Ottesen (SD)
 Lars Holmström (V) – tjänstgör för Madeleine Atlas (C)
 Christina Sundvall - Mötessekreterare

Frånvarande: Madeleine Atlas (C) - Ledamot
 Fredrik Ottesen (SD) – Ledamot
 Håkan Bjelkengren (M) - Ersättare

Övriga deltagare: Joel Olthed
 Anna Uth
 Åse Andreasson
 Dick Johansson
 Lisa Dahlberg
 Martin Kylefors
 Thomas Persson
 Monica Malcus Nordvall
 Ewa Römberg, personalföreträdare

Tid för justering: 2022-10-11

Underskrifter: Sekreterare _____ Paragraf 15 - 26
 Christina Sundvall
 Ordförande _____
 Janet Andersson
 Justerare _____
 Jan Åke Larsson

 ANSLAG/BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla

Datum när anslaget sätts upp

Datum när anslaget tas ner

Förvaringsplats för protokoll

Ärendelista

- § 15 Upprop och tjänstgörande ledamöter
- § 16 Justeringsperson och justeringsdatum
- § 17 Godkännande av dagordning
- § 18 Justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen Eslöv
- § 19 Delårsrapport 2/2022 för VA Eslöv
- § 20 Återrapportering till kommunstyrelsen i Eslöv
- § 21 Informationsärende - Harlösa pumpstation
- § 22 Informationsärende - Löberöd avloppsreningsverk
- § 23 Informationsärende - Vattenkiosk för renat avloppsvatten
- § 24 Informationsärende - Information om pågående budgetprocess
- § 25 Informationsärende - Lägesrapport från program HAR, Hållbar avloppsrening i ett växande Skåne
- § 26 Informationsärende – Gasanläggningsprojekt på Ellinge avloppsreningsverk

§ 15 Upprop och tjänstgörande ledamöter

Upprop genomförs.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 16 Justeringsperson och justeringsdatum

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att utse Jan Åke Larsson att jämte ordföranden justera dagens protokoll. Protokollet justeras den 11 oktober 2022.

§ 17 Godkännande av dagordning

Sammanfattning

Ordföranden föreslår att det ska läggas till en informationspunkt om gasanläggningsprojekt på Ellinge avloppsreningsverk att behandlas sist på dagordningen.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att godkänna dagordningen med ovanstående tillägg.

Dnr 22/01459

§ 18 Justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen Eslöv

Sammanfattning

Som följd av exploatering i Långåkra, Eslöv och behov av allmänt vatten och spillvatten för fastigheter i Kungshult föreslås justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten och avloppsanläggning. Ärendet presenteras.

Ordföranden finner att det föreligger ett förslag till beslut, förvaltningens, med tillägg om att ärendet ska överlämnas till kommunfullmäktige i Eslöv för beslut, och att ägarnämnd Eslöv har beslutat enligt förslaget.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att godkänna förslag till justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten- och avloppsanläggning i Eslöv,

att godkänna förslag till justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten- och avloppsanläggning i Kungshult, samt

att ärendet överlämnas till kommunfullmäktige i Eslöv för beslut.

Dnr 22/01541

§ 19 Delårsrapport 2/2022 för VA Eslöv

Sammanfattning

VA SYD har upprättat ett delårsbokslut per den 2022-08-31. Lisa Dahlberg presenterar ärendet.

Ordföranden finner att det föreligger ett förslag till beslut; förvaltningen med tillägg om att delårsrapporten ska tillsändas kommunstyrelsen i Eslöv, och att ägarnämnd Eslöv har beslutat enligt förslaget.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att för sin del godkänna förslag till delårsrapport 2/2022 för VA Eslöv, samt

att tillsända den kommunstyrelsen i Eslöv.

Dnr 22/01549

§ 20 Återrapportering till kommunstyrelsen i Eslöv

Sammanfattning

Med anledning av genomförd revision i Eslövs kommun föreslås att protokoll med bifogade handlingar från ägarnämnd Eslövs sammanträden samt powerpointpresentationer från informationsärenden ska skickas till kommunstyrelsen i Eslöv.

Ordföranden finner att det föreligger ett förslag till beslut i enlighet med presenterat beslutsförslag, och att ägarnämnd Eslöv har beslutat enligt förslaget.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att protokoll med bifogade handlingar från ägarnämnd Eslövs sammanträden samt powerpointpresentationer från informationsärenden ska skickas till kommunstyrelsen i Eslöv.

§ 21 Informationsärende - Harlösa pumpstation

Sammanfattning

Monica Malcus Nordvall och Thomas Persson informerar om Harlösa pumpstation och den förundersökning som lagts ner.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 22 Informationsärende – Löberöd avloppsreningsverk

Sammanfattning

Ewa Romberg informerar om Löberöd avloppsreningsverk och den process som varit med anledning av att verket behöver byggas om.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 23 Informationsärende – Vattenkiosk för renat avloppsvatten

Sammanfattning

Martin Kylefors informerar om försök med att använda det renade avloppsvattnet från Ellinge avloppsreningsverk, dels på verket men även genom att bygga en vattenkiosk utanför verket.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 24 Informationsärende – Information om pågående budgetprocess

Sammanfattning

Lisa Dahlberg informerar om den pågående budgetprocessen.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

§ 25 Informationsärende – Lägesrapport från program HAR, Hållbar avloppsrening i ett växande Skåne

Sammanfattning

Dick Johansson ger en lägesrapport från program HAR, Hållbar avloppsrening i ett växande Skåne.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

*§ 26 Informationsärende – Gasanläggningsprojekt på Ellinge
avloppsreningsverk*

Sammanfattning

Förbundsdirektören informerar om gasanläggningsprojektet på Ellinge avloppsreningsverk och de diskussioner som varit med Orkla. Det har beslutats att gå vidare med upphandlingen i projektet.

Ägarnämnd Eslöv beslutar

att lägga informationen till handlingarna.

2022-10-12

22/01459

Beslut från ägarnämnd Eslöv VA SYD till kommunfullmäktige i Eslöv

Ägarnämnd Eslöv har vid sitt sammanträde den 5 oktober 2022 beslutat om förslag till justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Eslöv samt att överlämna ärendet till kommunfullmäktige i Eslöv för beslut, § 18 i bifogat protokoll. Protokoll från ägarnämnd Eslövs sammanträde den 5 oktober 2022 och ärende översänds.

Christina Sundvall
Nämndsekreterare
VA SYD

FÖRSLAG TILL BESLUT

Titel	Ärende-Nr	Dokument-Nr	Utgåva
Justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen Eslöv	22/01459	22/01459-3	1
Handläggare/Avd	Dokumentdatum	Sida	
Åse Gunilla Andreasson			
P360_E_Strategisk_planering		1 (2)	

Projektnr: Ange projektnr.

Justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen Eslöv

Förslag till beslut

VA SYDs Ägarnämnd Eslöv föreslås besluta

att godkänna förslag till justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten- och avloppsanläggning i Eslöv

att godkänna förslag till justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten- och avloppsanläggning i Kungshult

Sammanfattning av ärendet

Som följd av exploatering i Långåkra, Eslöv och behov av allmänt vatten och spillvatten för fastigheter i Kungshult föreslås justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten och avloppsanläggning.

Bakgrund

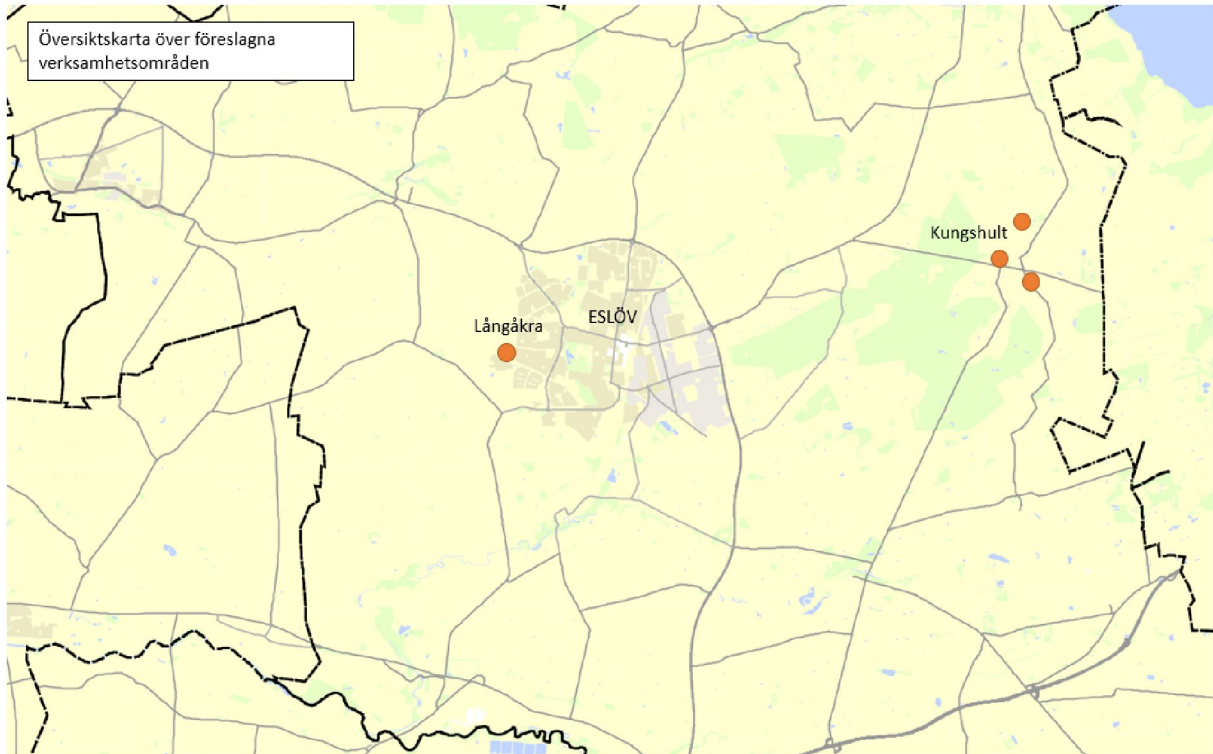
Med allmän vatten- och avloppsanläggning avses en anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse, över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Enligt LAV ska kommunen bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas. Utanför verksamhetsområdet gäller inte LAV eller, med stöd av lagen, fastställd ABVA och taxa. Fastigheter utanför verksamhetsområde kan vara anslutna till allmänna vatten- och avloppsledningar men då gäller ett rent avtalsrättsligt förhållande mellan huvudmannen och inkopplade fastigheters ägare.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Titel	Ärende-Nr	Dokument-Nr	Utgåva
Justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen Eslöv	22/01459	22/01459-3	1
Handläggare/Avd	Dokumentdatum	Sida	
Åse Gunilla Andreasson			
P360_E_Strategisk_planering		2 (2)	

Ärendet

Verksamhetsområde i Långåkra i Eslöv

Förändringen av verksamhetsområdet redovisas på karta, bilaga 1.

I samband med exploatering har vatten och avlopp byggts ut i området norr om Lantmannavägen i Eslöv. Nuvarande verksamhetsområde bör därför utökas till att omfatta även detta område. Verksamhetsområdet avser vatten samt spill- och dagvatten.

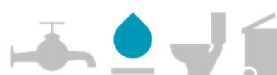
Verksamhetsområde i Kungshult närliggande i Kungshult

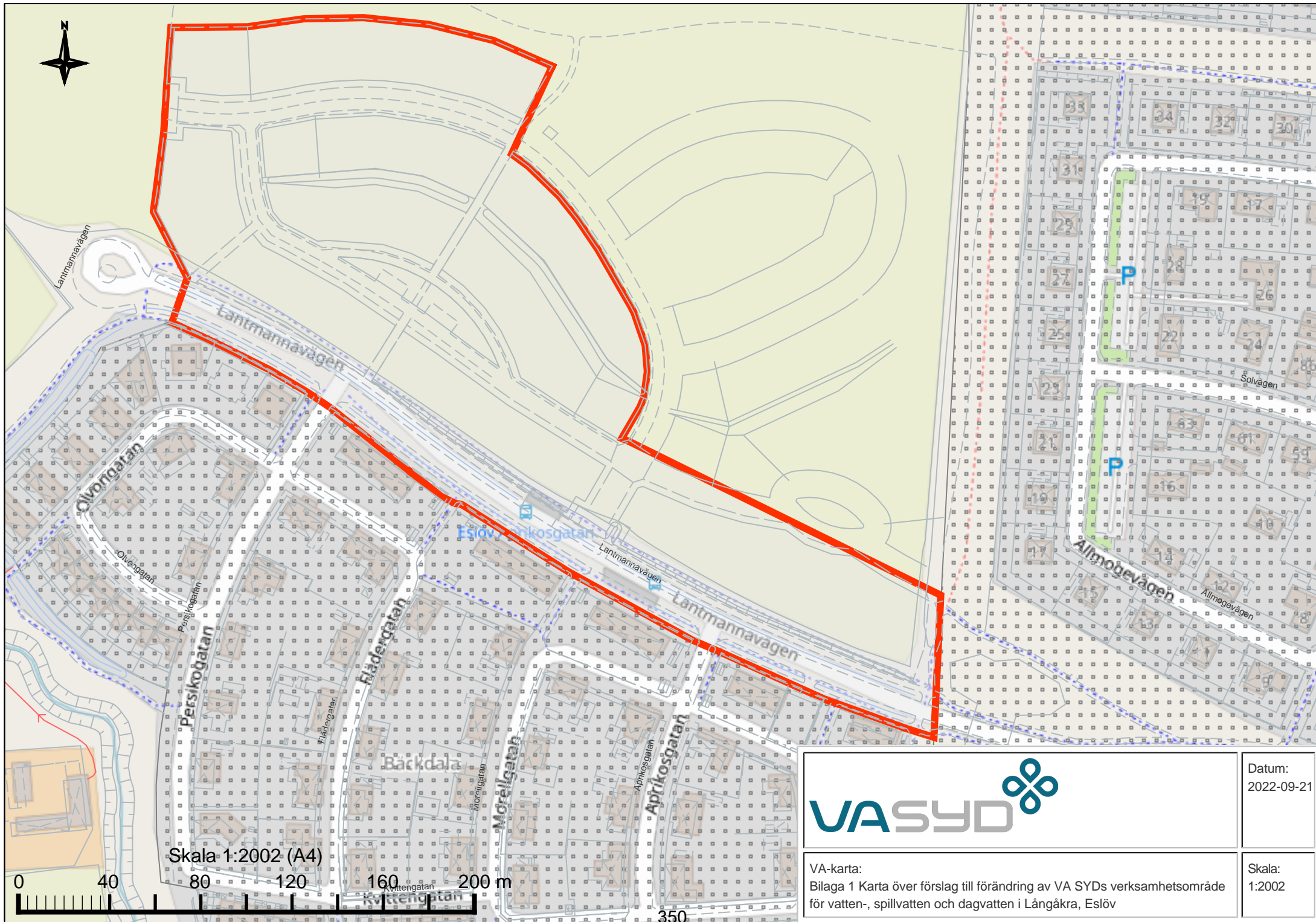
Förändringen av verksamhetsområdet redovisas på karta, bilaga 2.

Ett antal fastigheter kring Kungshult har pekats ut som utredningsområde i Eslövs VA-utbyggnadsplan. Efter att behov av VA har konstaterats för vissa av dessa fastigheter har vatten och spillvattenledningar byggts ut i delar av utredningsområdet. Nuvarande verksamhetsområde bör därför utökas till att omfatta de fastigheter där behov har konstaterats.

Bilaga 1 Karta över förändring av verksamhetsområde för vatten-, spillvatten och dagvatten i Långåkra i Eslöv

Bilaga 2 Karta över förändring av verksamhetsområde för vatten- och spillvatten i Kungshult närliggande i Kungshult

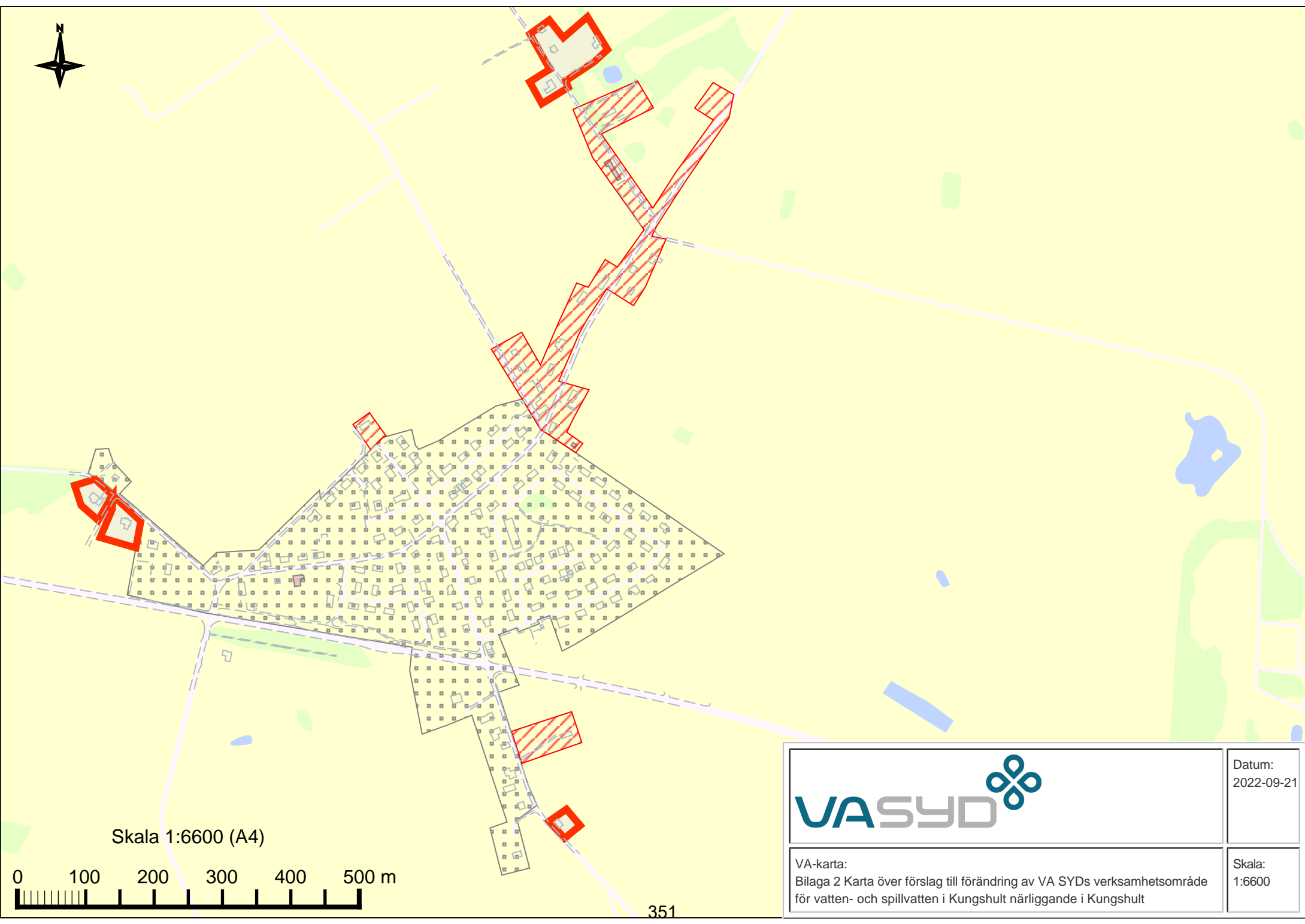

Skala 1:2002 (A4)

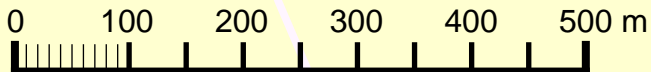

	Datum: 2022-09-21
---	----------------------

VA-karta: Bilaga 1 Karta över förslag till förändring av VA SYDs verksamhetsområde för vatten-, spillvatten och dagvatten i Långåkra, Eslöv	Skala: 1:2002
---	------------------

Skala 1:6600 (A4)

	Datum: 2022-09-21
VA-karta: Bilaga 2 Karta över förslag till förändring av VA SYDs verksamhetsområde för vatten- och spillvatten i Kungshult närliggande i Kungshult	Skala: 1:6600

2023-11-28
Sanna Perlborn
+4641362036
sanna.perlborn@eslov.se

Kommunstyrelsen

Justering av verksamhetsområde för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Stehag, Kungshult och Getinge

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att godkänna förslag till justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten och avloppsanläggning i Stehag enligt bilaga 1.
- Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att godkänna förslag till justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten och avloppsanläggning i Kungshult enligt bilaga 2.
- Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att godkänna förslag till justering av verksamhetsområde för VA SYDs allmänna vatten och avloppsanläggning i Getinge enligt bilaga 3.

Ärendebeskrivning

VA SYD har inkommit med förslag till justering av verksamhetsområde för vatten och avloppsanläggning i Eslövs kommun. Förslaget innebär justering av verksamhetsområde i Stehag, Kungshult och Getinge.

Beslutsunderlag

- VA-utbyggnadsplan för Eslövs kommun
- Protokoll från ägarnämnd Eslöv 2022-03-04 VA SYD
- Bilaga 1 Verksamhetsområde Stehag
- Bilaga 2 Verksamhetsområde Kungshult
- Bilaga 3 Verksamhetsområde Getinge

Beredning

Eslövs kommun och VA SYD arbetade år 2015 fram en VA-utbyggnadsplan för att tydliggöra kommunens ansvar att ordna VA-försörjning enligt 6§ i Lagen allmänna vattentjänster (LAV). VA-utbyggnadsplanen uppdaterades under 2022 men i och med tillägget 6§ i LAV om krav på att alla kommuner ska ha en vattentjänstplan senast 1 januari 2024, beslutades den inte i kommunfullmäktige, då VA-utbyggnadsplanen i stora delar kommer inkluderas i vattentjänstplanen.

Enligt VA-utbyggnadsplanen ska Kommunfullmäktige besluta om VA SYDs verksamhetsområde för vattentjänster.

Med allmänna vattentjänster avses en VA-anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse, över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt 6§ i LAV. Det är huvudmannen som bestämmer det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas. VA SYD är huvudman för de allmänna vattentjänsterna i Eslöv.

VA SYD har inkommit med förslag på justering av verksamhetsområden för vatten- och avloppsanläggningen i Eslöv. Justeringen gäller verksamhetsområde i Stehag (enligt bilaga 1), Kungshult (enligt bilaga 2), samt Getinge (enligt bilaga 3).

Förslaget om nytt verksamhetsområde i Stehag avser nybyggnad av ett villaområde med 95 villor. Området är redan delvis bebyggt och ledningsnätet har överlämnats från privat exploatör till VA SYD. Verksamhetsområdet avser vatten, spill- och dagvatten.

Förslaget om nytt verksamhetsområde i Kungshult avser utökning av fastigheten Hasselröd 1:36. Fastigheten är redan ansluten till den allmänna VA-anläggningen. Verksamhetsområdet avser vatten och spillvatten. Ett antal fastigheter i Kungshult har pekats ut som utredningsområde i Eslövs VA-utbyggnadsplan. Efter att behov av VA har konstaterats för vissa av dessa fastigheter har vatten och spillvattenledningar byggts ut i delar av utredningsområdet. Nuvarande verksamhetsområde bör därför utökas till att omfatta de fastigheter där behov har konstaterats.

Förslaget om verksamhetsområde i Getinge avser utökning av fastigheten Getinge 11:46 i Getinge. Fastigheten är redan ansluten till den allmänna VA-anläggningen. Verksamhetsområdet avser vatten och spillvatten.

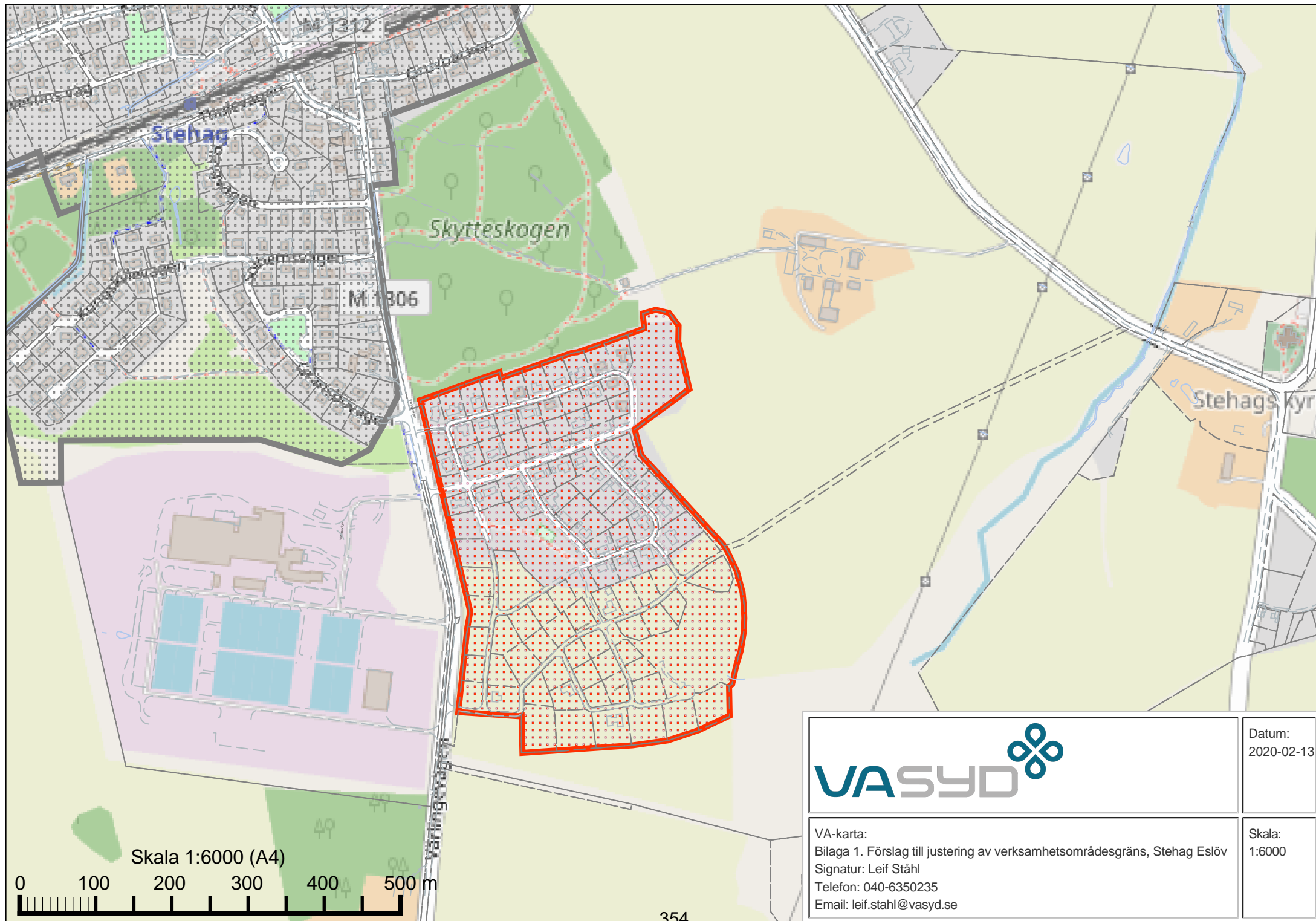
Ärendet är berett i dialog med Miljö och Samhällsbyggnad, miljöavdelningen.

Beslutet skickas till

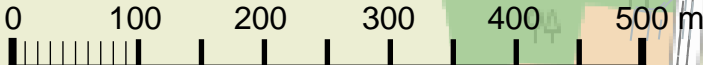
Kommunledningskontoret
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
VA SYD
Ägarnämnd Eslöv

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

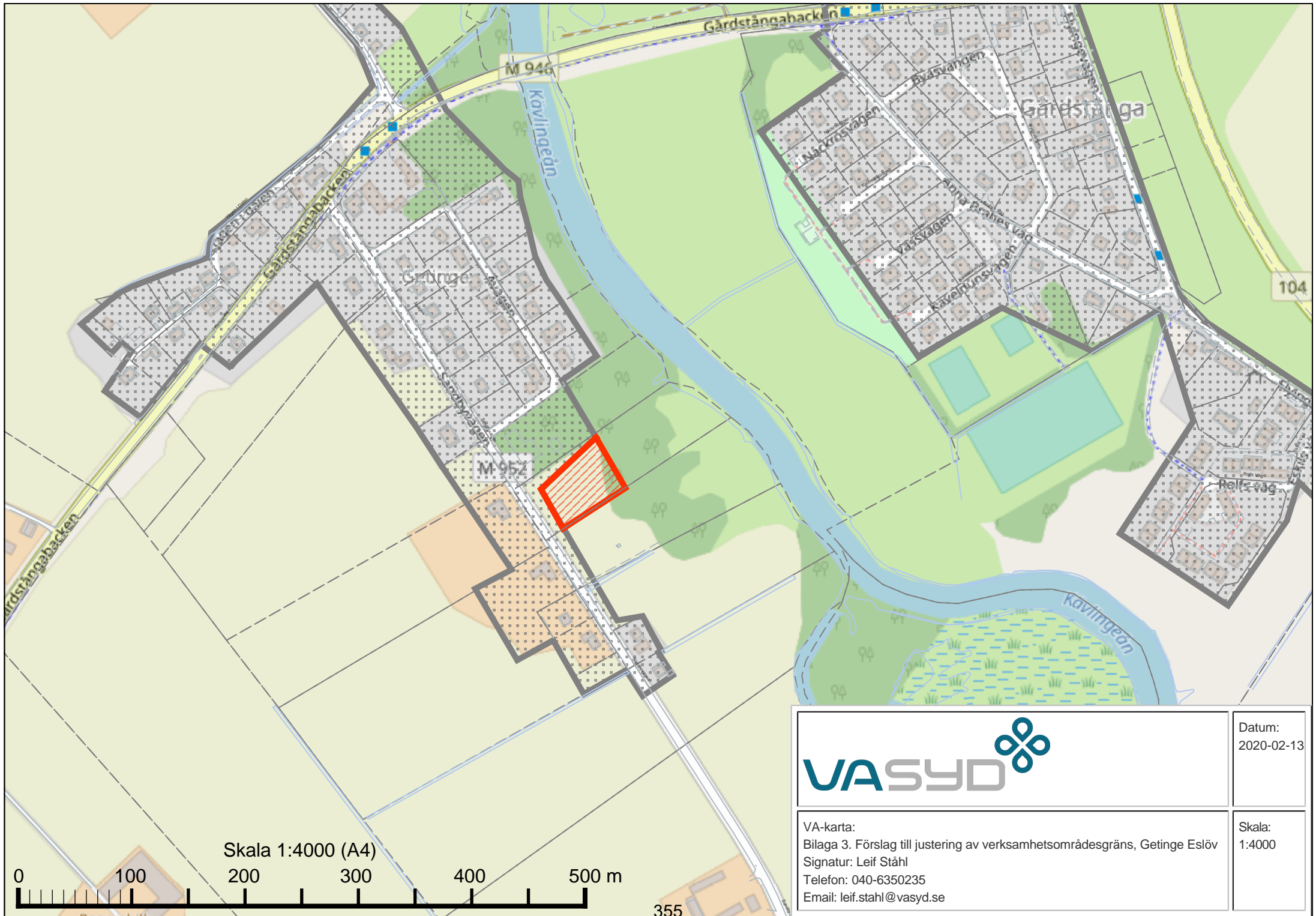
Skala 1:6000 (A4)

Datum:
2020-02-13

VA-karta:
Bilaga 1. Förslag till justering av verksamhetsområdesgräns, Stehag Eslöv
Signatur: Leif Ståhl
Telefon: 040-6350235
Email: leif.stahl@vasyd.se

Skala:
1:6000

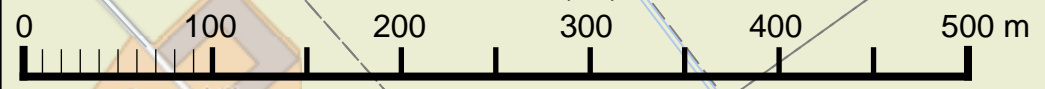

Datum:
2020-02-13

VA-karta:
 Bilaga 3. Förslag till justering av verksamhetsområdesgräns, Getinge Eslöv
 Signatur: Leif Ståhl
 Telefon: 040-6350235
 Email: leif.stahl@vasyd.se

Skala:
1:4000

Skala 1:4000 (A4)

2023-11-28

Cecilia Erlandsson

+4641362268

cecilia.erlandsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Igångsättningsbeslut för nybyggnad av föreningslokal på Husarängen

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beviljar igångsättningstillstånd för nybyggnation av föreningslokal Husarängen under förutsättning att kommunfullmäktige beviljar utökad projektbudget.
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att utöka budgeten för projektet nybyggnation av föreningslokal på Husarängen enligt bilaga ekonomi.
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att justera paragrafen omedelbart.

Ärendebeskrivning

Servicenämnden har beslutat att begära igångsättningstillstånd för föreningslokal med tillhörande markarbete på Husarängen i Eslövs tätort.

Beslutsunderlag

- Bilaga ekonomi
- Tidplan för föreningslokal Husarängen
- Illustration över föreningslokal på Husarängen

Beredning

Under våren 2023 gjorde Servicenämnden en upphandling för att ersätta byggnaden som brann ner 2021 på Husarängen. Vid utvärdering av inkomna anbud visade det sig att projektet inte rymdes inom den ram som avsatts i budget 2023.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade då att inte bevilja igångsättning för nybyggnad av föreningslokal samt tillhörande markarbete. Efter kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut reviderades basutredningen av Serviceförvaltningen och Kultur och Fritid. Ändringarna fördes in i ett nytt förfrågningsunderlag och en ny upphandling genomfördes.

Den beräknad kostnad för investering och årshyra efter ny upphandling redovisas i bilaga ekonomi. I budget för 2023 finns 21,5 miljoner kronor avsatt för projektet,

fördelat på 18,5 miljoner kronor för föreningslokalen och 3 miljoner kronor för ett garage som ingår i investeringsprojektet, konstgräsplan på Husarängen. Garaget kommer innehålla den utrustning som krävs för att sköta konstgräsplanen. Överföringen av budget från konstgräsplanen till föreningslokalen på Husarängen kommer göras till 2024.

Den nya kalkylen som upprättats av Servicenämnden innebär att projektet saknar investeringsmedel enligt bilaga ekonomi. Informationen omfattas av sekretess på grund av pågående upphandling.

Beslutet skickas till

Servicenämnden

Eva Hallberg
Kommundirektör

Mattias Larsson
Ekonomichef

2023-11-28
Måns Berger
+4641362656
mans.berger@eslov.se

Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2023 av landsbygdsutveckling

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen godkänner att promenadstråket i Örtofta överskrider maxgränsen på 500 tkr. Total kostnad för projektet får inte överstiga 700 tkr.
- Kommunstyrelsen uppdrar åt Kommunledningskontoret att fortsätta utreda cykelbanan mellan Östra Karaby och Marieholm.
- Kommunstyrelsen uppdrar åt Kommunledningskontoret att i dialog med berörda aktörer utvärdera satsningen på särskilda landsbygdsutvecklingsmedel.

Ärendebeskrivning

I den styrande majoritetens budget för 2020 stod det att ”Kommunen kommer [...] ge de boende på landsbygden direkt inflytande över årliga investeringsmedel med 1 mkr första året 2020 och därefter 1,5 mkr per år”. 2021 beslutade kommunstyrelsen att delegera till kommunstyrelsens arbetsutskott att besluta om vilka projekt som skulle tilldelas medel (§108, 2021). I budgeten för 2023 finns 1,5 mkr avsatta för landsbygdsutveckling (KF §123, 2022). I riktlinjerna för landsbygdsutvecklingsmedel (KS §160, 2022) slås vidare fast att respektive projekt som mest får kosta 500 tkr. I riktlinjerna står det även att det ska ske en årlig redovisning till kommunstyrelsen. I redovisningen framkommer att två projekt som utreds troligtvis kommer överskrida maxgränsen på 500 tkr.

Beslutsunderlag

Reviderade riktlinjer för landsbygdsutveckling

Beredning

Satsningen på landsbygdsutveckling innebär att medborgarna lämnar in förslag och sedan röstar fram det förslag som ska genomföras. Medborgarna har kunnat lämna hur många förslag som helst men max tre röster per person.

Under 2023 har den fjärde omgången av satsningen på landsbygdsutveckling genomförts i byarna Stehag, Stockamöllan och Billinge. Resultatet var 106 förslag som lämnades in från de boende. Många av förslagen var mycket snarlika så flera

jämkades samman. 40 förslag gick därefter vidare till omröstning. Totalt lämnades 591 röster.

De förslag som fick flest röster är:

- Discgolfbana Stehag	74 röster
- Billingesjön	53 röster
- Utegym i Stockamöllan	36 röster

Förslagen håller på att utredas och målsättningen är att kommunstyrelsens arbetsutskott ska kunna besluta om vilka förslag som ska genomföras innan årets slut.

Under 2023 har följande projekt genomförts:

- Utegym Flyinge
- Multisportarena Harlösa

Förhoppningen är att även utegymmet i Marieholm ska kunna uppföras under året. Ambitionen var att även motionsslingan i Gårdsstånga skulle ha färdigställts under året. Projektet har blivit försenat på grund av att dikningsföretaget har rensat i Kävlingeån vilket har lett till att området har fått körskador. Bedömningen är därför att marken behöver återhämta sig innan det är lämpligt att anlägga motionsslingan. Projektet bedöms kunna genomföras under 2024.

Under 2023 har förslaget om en ny promenadslinga i Örtofta utretts. Förslaget är komplicerat då de berör en privat markägare. Markägaren är öppen för att diskutera hur allmänheten skulle kunna få tillgång till området. Kravet från markägarens sida är att kommunen ansvarar för underhållet av anläggningen. Under en till två månader om året kommer anläggningen dessutom vara stängd då djur kommer beta på området. Anläggningens består av ca 900 meter grusad stig, en bänk och tre papperskorgar. Kommunledningskontoret och Miljö och samhällsbyggnad bedömer att omfattningen på anläggningen motsvarar motionsspåret i Gårdsstånga vilket bedöms kosta 700 tkr. Om Kommunledningskontoret ska gå vidare med projektet behöver kommunstyrelsen besluta om ett undantag från riktlinjerna där det står att ett projekt får kosta max 500 tkr.

Under året har även en cykelbana mellan Östra Karaby och Marieholm utretts. Förslaget är komplicerat då de berör flera privata markägare och en gammal outredd samfällighet. Den outredda samfälligheten gör att den initiala dragningen av cykelbanan inte bedöms vara görbar. Kommunledningskontoret utreder därför en ny dragning av cykelbana längs med väg 17. En dialog med markägarna är inledd. Markägarna är öppna för att upplåta sin mark till kommunen. Då det rör sig om produktiv jordbruksmark så önskar markägarna ersättning för intäktsbortfallet. Anläggningen kommer bestå av ca 600 meter grusad cykelbana. En preliminär kostnadsuppskattning för projektet är 900 tkr, vilket är mer än vad som anges i riktlinjerna för landsbygdsutveckling. Det är dock möjligt att söka medfinansiering för gång och cykelbanor av trafikverket (upp till 50 %). Ifall extern finansiering ska

sökas kommer genomförandet att försenas ytterligare till 2025.
Kommunledningskontoret föreslår att frågan om eventuell extern finansiering bör utredas innan beslut om genomförande fattas.

Efter att processen i Stehag, Stockamöllan och Billinge är genomförd har samtliga utvalda byar fått ta del av landsbygdsutvecklingsmedlen. Kommunledningskontoret anser därför att våren 2024 är en lämplig tid att utvärdera satsningen.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret, tillväxtavdelningen

Eva Halberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

LANDSBYGDS- UTVECKLINGSMEDEL

RIKTLINJER

Riktlinjer för landsbygdsutvecklingsmedel

I den styrande majoritetens budget för 2020 står det att Kommunen kommer [...] ge de boende på landsbygden direkt inflytande över årliga investeringsmedel med 1 mnkr första året 2020 och därefter 1,5 mnkr per år. Kommunledningskontoret har fått i uppdrag att ta fram former och riktlinjer för dessa investeringsmedel.

Under arbetets gång har inspiration hämtats från Nässjö där man arbetat med landsbygdsutveckling genom medborgardialog under flera år. Idéer och inspiration har också getts av boende på landsbygd och byar, både i kommunen som i grannkommuner. Interna möten och möte med byalagsrepresentanter har genomförts där olika idéer har lyfts. Resultaten från dessa möten följer här.

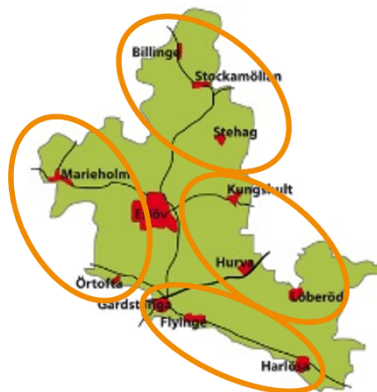
Utvecklingsmedlens syfte

Genom ökad delaktighet förbättra den fysiska miljön och därmed stärka landsbygdens attraktionskraft.

Utvecklingsmedlens omfattning och fördelning

Under 2020 finns 1 mnkr och kommande år finns 1,5 mnkr att fördela.

För att anslagna medel inte ska bli för utslätade och därmed för små för att kunna genomföra något, delas kommunen in i fyra ansökningsområden där endast ett område per år kan söka utvecklingsmedel. Indelningen har kommunens större byar som centra, men en geografisk indelning gör det möjligt för de boende mellan byarna att känna engagemang och en tillhörighet. Genom denna indelning inkluderas landsbygd men även små byar med få invånare. Det öppnar också för en möjlighet för de boende att söka gemensamma projekt som berör hela "hörnet".

Indelning och ansökningsperiod:

Kungshult	2020	I budget för 2020 finns inget definierat slut för landsbygdsutvecklingsmedlen vilket innebär att varje område har möjlighet att söka utvecklingsmedel vart fjärde år.
Hurva		
Löberöd		
Harlösa	2021	
Flyinge		
Gårdstånga		
Örtofta	2022	
Marieholm	2023	
Billinge		
Stockamöllan		
Stehag		

Indelningen är också gjord så att befolkningsunderlaget är ungefär lika stort i de fyra områdena, men något lägre i det område som startar 2020, då anslagna medel är lägre.

För att i någon mån kompensera för att byarna har olika invånarantal fördelas inte medlen direkt mellan byarna, utan de kopplas till projekt. Detta möjliggör också att även de små byarna har möjlighet att genomföra större projekt.

500 000 kr per projekt och 200 000 kr reserverat per by

Föreslagna projekt får inte kosta mer än 500 000 kr att genomföra och det är de boende i ansökningsområdet som föreslår projekt och sedan röstar om vilket/vilka som ska genomföras. För att säkerställa att även de mindre byarna får tillgång till utvecklingsmedel och inte ”röstas bort” av de boende i en större by, är 200 000 kr reserverade per by. Om inga förslag alls kommer in från någon by överförs även dessa medel till att fördelas ut mellan de övriga i ansökningsområdet om det finns flera projektförslag där.

Organisation och struktur

Huvudtanken bakom utvecklingsatsningen är att det är de boende i en bygd som själva ska föreslå och sedan besluta om vad som ska genomföras. Kommunen ska påverka så lite som möjligt.

Strukturen kring utvecklingsatsningen är enkel och ser ut så här:

Förslag – Bearbetning – Röstning – Genomförande

Förslag

Alla boende i ansökningsområdet har rätt att lämna förslag, oavsett ålder. Det finns inte någon gräns på hur många förslag varje individ får lämna.

Förslagen kan lämnas via en digital plattform – *Eslövs kommuns dialogportal* - och genom denna sker även röstning och vinnande förslag kan följas genom genomförandet. För att kunna lämna förslag och rösta måste ett konto skapas. Det är också möjligt att skicka in förslag med ”vanlig” post och dessa registreras då av kommunens tjänstepersoner. Däremot måste röstningen ske via dialogportalen.

Föreslagna åtgärder ska handla om att förbättra den fysiska miljön. Med detta menas en förbättring eller nyanläggning av en konstruktion eller plats. (Man kan inte söka medel för arrangemang eller hyra av lokal eller liknande.)

Kostnaden för den föreslagna åtgärden får inte överstiga 500 000 kr.

Åtgärden ska vara till för en bred målgrupp och vara tillgänglig för så många som möjligt, och förslaget ska följa svensk lagstiftning.

Bearbetning

Inkomna förslag bearbetat av en kommunal förvaltningsövergripande arbetsgrupp som har som uppgift att:

- Ta bort förslag som inte uppfyller riktlinjerna.
- Ta bort förslag som inte kan genomföras då markägare motsätter sig. (Trafikverket räknas som en markägare i detta sammanhang.)
- Vid behov kontakta förslagsställare för att med mindre förändringar göra förslaget genomförbart.
- Slå samman liknande förslag till ett röstbart.

Allt arbete som arbetsgruppen utför ska vara transparent, och arbetet ska redovisas på den dialogplattformen. Arbetsgruppens uppgift är inte att värdera förslagen utan enbart granska dem utifrån genomförbarhet, och framför allt för att förenkla för förslagsställarna.

Beräkningar av framtida driftskostnader, skötsel och eventuella markavtal görs inte förrän ett förslag vunnit. Detta dels beroende på att antalet förslag som kommit in vid varje tillfälle har varit så högt att arbetsinsatsen inte hade varit rimlig, men framför allt för att minimera antalet filter i processen; det är viktigt att medborgarnas förslag och kreativitet får så stort utrymme som möjligt.

Arbetsgruppen har också ett ansvar för att säkerställa att alla kommundelar informeras och får möjlighet att lämna förslag och rösta på likvärdigt sätt. Arbetsgruppen ska också säkerställa att det genomförs åtgärder på ett likvärdigt sätt. Om det inte kommer in förslag från en by eller ett område ska arbetsgruppen vidta åtgärder för att förslag ska komma in.

Arbetsgruppens uppgift är också att på sikt titta på möjligheter att låta byar i samma ansökningsområde söka gemensamma projekt som går över bygränser och som ger området en starkare attraktionskraft i ett större perspektiv.

Dessa riktlinjer måste anpassas och förändras efterhand utifrån de boendes behov och önskemål, och den dialogen mellan kommun och de boende ansvarar arbetsgruppen för.

Arbetsgruppen ska årligen redovisa för kommunstyrelsen dels vilka förslag som kommit in, men även hur genomförandet har gått. Förändringar av riktlinjer ska beslutas av kommunstyrelsen.

Röstning

Alla förslag som är genomförbara ska läggas fram för röstning. Röstningen genomförs via *Eslövs kommuns dialogportal*, och varje boende i hörnet har en till tre röster att fördela men man kan bara lägga en röst per förslag.

Förslagen kommer utifrån röstningen att rangordnas i en prioriteringslista där de förslag med flest antal röster ska genomföras inom ramen för årets anslag.

Genomförande

Kommunen ansvarar för att de förslag som vunnit röstningen genomförs.

Ambitionen är att förslagen ska genomföras under samma år som processen startade, men beroende på projektens komplexitet, storlek och behov av upphandling kan det bli aktuellt att åtgärderna genomförs först kommande år.

2023-11-28
Birgitta Petersson
+4641362449
birgitta.petersson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Antagande av upphandlings- och genomförandeplan för varor och tjänster 2024

Förslag till beslut

- Föreslagen upphandlings- och genomförandeplan för varor och tjänster 2024 för kommunstyrelsen, bilaga 1, antas.

Ärendebeskrivning

Upphandlings- och genomförandeplan för varor och tjänster 2024 ger i samband med budgetprocessen en överskådlig bild av nämndernas och kommunstyrelsens upphandlingsbehov.

Föreslagen upphandlings- och genomförandeplan 2024 för kommunstyrelsen antas under förutsättning att medel till respektive upphandlingsprojekt beviljas i kommunens budget.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Upphandlings- och genomförandeplan för varor och tjänster 2024 för kommunstyrelsen

Bilaga 2. Sammanställning av nämndernas beslutade upphandlings- och genomförandeplaner 2024

Beredning

Eslov's kommuns upphandlingsarbete grundas på de upphandlingsbehov som nämnder och styrelse beslutar om inför kommande budgetår, se bilaga 1 och 2.

Under förutsättning att upphandlings- och genomförandeplanen beslutas politiskt ges Kommunledningskontoret enligt gällande delgeringsordning möjlighet att utföra flertalet upphandlingar genom verkställighet.

Enligt kommunallagen 6 kap 38 § framgår att ärenden och beslutanderätten som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet inte får delegeras. I upphandlings- och genomförandeplanen 2024 har Kommunledningskontoret hittills inte identifierat upphandlingar som är av sådan karaktär att en politisk

ärendebereidning krävs under upphandlingsprocessen. Kommunstyrelsen har dock alltid möjlighet att få insyn i och redogörelse för de upphandlingar som önskas beredas och tas upp för beslut.

Historiskt sett har upphandling av elenergi bedömts vara en upphandling av särskild vikt. I denna föreslagna plan bedöms själva *upphandlingsprocessen* av elenergi inte vara av särskild vikt. Bakgrunden är att Serviceförvaltningen har uppdraget att utreda och föreslå strategier och riktlinjer till politiska ställningstaganden för kommunens anskaffning av elenergi innan upphandlingen påbörjas.

Om kommunstyrelsen antar upphandlings- och genomförandeplanen med full verkställighet, lyfts upphandlingsärenden enbart om förutsättningarna och innehållet väsentligen förändras, och om styrelsen så begär.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Kommunledningskontoret, inköps- och upphandlingsavdelningen

Kommunledningskontoret, ekonomiavdelningen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Susanna Karlsson
Inköps- och upphandlingschef

Bilaga 1. Upphandlings- och genomförandeplan för varor och tjänster 2024 för kommunstyrelsen

Upphandling/avtal	Beskrivning av varan/tjänsten	Beräknat värde per år (SEK)
Bevakningstjänster, larmcentral och personlarm	Bevakning, rondering, utryckning, larmmottagning, larmförmedling m m	2 000 000
Biblioteksmedia Omr 1 tryckt media	Tryckta böcker, fysiska CD-böcker samt ljudböcker	2 000 000
Bibliotekssystem och webbtjänst/biblioteksportal	Verksamhetsystem för bibliotek och skolbibliotek	200 000
Brandredskap	Brandredskap med tillhörande service	700 000
Bredband/Etablering och tillhandahållande av bredbandsnät 2025	Aktörer för tillhandahållande av fiber/bredbandsinfrastruktur på landsbygden	5 000 000
Busstransport för studieresor och utflykter	Busstransporter vid studieresor och utflykter för elever inom skola och kulturskola samt för anställda och förtroendevalda.	250 000
Byggmaterial	Byggmaterial till underhåll, utbildningsmaterial för gymnasieskola och omsorg	500 000
Elenergi 2024	Operatör för elenergiförbrukning	20 000 000
E-tjänstplattform	Uppbyggnad av externa och interna e-tjänster utifrån verksamheternas behov	450 000
HR-system	Verksamhetsystem för personal- och HR-ärenden	3 500 000
Inkassotjänster	Fakturapåminnelser, indrivning m m	70 000
Juridiska tjänster	Juridisk kompetens inom flera rättsområden samt utbildning	600 000
Kost och serveringsartiklar	Engångsmaterial till livsmedel och måltider	500 000
Hygienprodukter	Hygien- och förbrukningsartiklar för personlig hygien	400 000
Möbler - Begagnade	Begagnade möbler, renovering, försäljning av möbler till leverantör, inredningstjänst	800 000
Nätverksutrustning och tillhörande tjänster	Accesspunkter, switchar, brandväggar med tillhörande licenser, service och konsulter	4 000 000
Prenumerationstjänster	Webbtjänst för prenumerationsärenden av t ex tidningar och tidsskrifter	270 000
Programvaror och molntjänst med tillhörande konsulttjänster	Licenser för programvaror till digital infrastruktur	9 000 000
Reservkraftsaggregat	Mobila reservkraftsaggregat till strategiska måltidsproduktionsenheter vid kris	2 500 000
Webbsändningar och filminspelning (f d rörlig bild)	Sändning av politiska sammanträden och näringslivssammanskomster samt produktion av utbildningsfilmer, dokumentärer och företagspresentationer	750 000
Webbkonsulter och service av webbar	Konsulter för utveckling av kommunens webbar och intranät inklusive service	600 000
Vitvaror och tjänster	Tvättstugemaskiner, vitvaror, småel och hushållsapparater med tillhörande tjänster	200 000

Bilaga 2. Sammanställning av nämndernas beslutade upphandlings- och genomförandeplaner 2024

Förvaltning	Upphandling/avtal	Beskrivning av varan/tjänsten	Beräknat värde per år (SEK)
BoU	Digitala enheter inom gymnasieskola	MAC-datorer till lärare i gymnasieskolan	300 000
BoU	IFO HVB-BU	Hem, vård och boende för barn upp till 18 år	8 400 000
BoU	Journalssystem för elevhälsan	Verksamhetssystem för hälso- och sjukvård till skolhälsovården	300 000
BoU	Uppläsning av inlästa läromedel	Webbtjänst för inlästa läromedel inom skola	800 000
MoS	Drift av parkeringsautomater	Hyra och service av parkeringsautomater	200 000
MoS	Elanläggningar, offentlig belysning och trafiksignaler	Drift, underhåll och ombyggnad av elanläggningar, offentlig belysning och trafiksignaler	12 000 000
MoS	Huvudentreprenad för grönyte- och gatuskötsel	Grönyte- och gatuskötsel av allmän platsmark	11 000 000
MoS	Profilentreprenad grönyteskötsel finparker	Drift och skötsel av centrala parker i Eslöv	1 900 000
MoS	Vinterväghållning	Vinterväghållning, plogning och halkbekämpning	
MoS	Vägmarkeringar	Målning av vägmarkeringar, övergångsställen m m	
SeF	Bevakningstjänster, larmcentral och personlarm	Bevakningstjänster, larmcentral och personlarm	2 000 000
SeF	Bränsle och drivmedel	Stationstankning av biogas, bensin, diesel, etanol och HVO samt eldningsolja, diesel och HVO i bulk	3 500 000
SeF	Fysiskt skydd - Låssystem	Låssystem och produkter inkl service, underhåll och mindre byggsentreprenader	600 000
SeF	Fysiskt skydd - Brandlarm	Brandlarm/brandvarningssystem, utrymningslarm inkl service, underhåll och mindre byggsentreprenader	600 000
SeF	Förskolebyggnader	Modulsystem för uppförande av förskolor	151 000 000

SeF	Måleriarbete	Planerade och löpande måleriarbeten	1 400 000
SeF	Natur-/biogas	Leveranser av natur-/biogas för uppvärmning av fastigheter	500 000
SeF	Service storköksmaskiner	Service av storköksmaskiner	500 000
SeF	Storköksutrustning	Storköksutrustning för måltidsproduktion	1 000 000
SeF	Städmaskiner	Städmaskiner inkl skurmaskiner	200 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - akustik		400 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - bygg/entreprenadbesiktning		800 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - byggkonstruktör		700 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - El- besiktning		400 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - El- data		500 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - El-revision		300 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - Geoteknik inkl markundersökning		500 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - landskapsarkitekt		700 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - markbesiktning		200 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - Miljöinventering		300 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - OVK besiktning		250 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - ventilationsbesiktning		250 000
SeF	Teknisk konsulttjänst - VS- besiktning		350 000
SeF	Teknisk konsulttjänst- storkök		200 000
SeF	Teknisk konsulttjänst- styr & reglerbesiktning		250 000
SeF	Teknisk konsulttjänst: Besiktning och revision av brand- och utrymningslarm		300 000
SeF	Trädgårdsmaskiner och tillbehör, service och underhåll		1 300 000

VoO	Hjälpmedel Gånghjälpmedel		25 000 000
VoO	Hjälpmedel Kognition		
VoO	Hjälpmedel Positionering		
VoO	Hjälpmedel Ramper		
VoO	Hjälpmedel Rollatorer		
VoO	Hjälpmedelsförsörjning*	Hjälpmedelscentral för beställning, distribution, återtag och rekonditionering av hjälpmedel	
VoO	Leverans av livsmedel till ordinärt boende*	Beställning via webbshop, plock och hemleverans av livsmedel till brukare i ordinärt boende (hemtjänst)	

*Upphandlingar av särskild vikt för återrapportering till nämnden innan annonsering

2023-11-28

Ann Lagerwall

+4641362380

ann.lagerwall@eslov.se

Kommunstyrelsen

Revidering av delegeringsordning för kommunstyrelsen med anledning av begäran om VMA, Viktigt meddelande till allmänheten enligt Lag (2023:407) om viktigt meddelande till allmänheten

Förslag till beslut

- Kommundirektören, med stöd av Lag (2023:407) om viktigt meddelande till allmänheten, har behörighet att begära sändning av VMA inom kommunens geografiska område från och med 2024-01-01.
- Behörigheten förs in i kommunstyrelsens delegationsordning, gällande från 2023-10-31.

Ärendebeskrivning

Vid årsskiftet 2023/2024 införs en ny lag, Lag (2023:407) om viktigt meddelande till allmänheten, som reglerar systemet Viktigt meddelande till allmänheten (VMA). Den nya lagen tydliggör hur systemet ska fungera och reglerar ansvarsförhållandena mellan systemets olika aktörer.

Förändringen leder till att kommuner och regioner behöver bestämma vem eller vilka inom organisationen som ska ha behörighet att skyndsamt kunna besluta om att begära sändning av ett VMA. Kommuner och regioner behöver även lägga till detta i delegationsordningen.

Beslut om att kommundirektören ges behörighet att fatta beslut om sändning av VMA, i enighet med nya lagstiftningen, behöver därmed införas i Delegationsordning för kommunstyrelsen i Eslövs kommun (gällande från 2023-10-31). I samband med detta föreslås att en ny rubrik införs som bättre speglar de ärenden som samlas under den.

Beslutsunderlag

Förslag till revidering av kommunstyrelsens delegeringsordning

Beredning

En sändning av ett VMA får begäras när det finns fara för liv eller hälsa eller för omfattande skada på egendom eller miljö, om meddelandet omedelbart behöver nå allmänheten för att förhindra eller begränsa faran eller skadan.

I förordningen (2023:579) om viktigt meddelande till allmänheten anges att kommunen får begära sändning av ett VMA. I förarbetena framgår att kommunen ska kunna göra detta utifrån flera olika kommunala uppdrag, dels i samband med kommunal räddningstjänst enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och dels vid andra typer av kriser och situationer där kommunen behöver agera utifrån uppdraget i Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Kommunens behörighet att begära sändning av ett VMA kan också behöva tillämpas vid kriser och allvarliga situationer trots att räddningstjänst inte föreligger, till exempel utifrån kommunens ansvar och uppdrag enligt LEH. Därför behöver kommunen ha förmåga att fatta beslut om att begära sändning av ett VMA även vid sådana situationer. Behörigheten behöver delegeras till den eller de inom kommunen som har befogenhet att fatta omedelbara beslut i samband med en krissituation.

I likhet med principen om att kommunens behörighet att begära sändning av VMA tillämpas på den aktör som har kommunens uppdrag enligt LSO så ska bestämmelserna om VMA också tillämpas utifrån kommunens uppdrag enligt LEH. Det innebär att bestämmelserna om VMA kan tillämpas både på en kommun och på ett kommunalförbund som verkar inom samma geografiska område, men utifrån olika uppdrag; LSO respektive LEH.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret, juridiska avdelningen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Helena Heintz
Tf avdelningschef

Delegeringsförteckning – Kommunstyrelsen

I delegeringsförteckningen anges vilka ärenden eller grupper av ärenden inom nämndens område där annan än nämnden får beslutanderätt.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun- direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
A	Allmänna ärenden				
A.1	Besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.	6 kap. 39 § KL	Kommunstyrelsens ordförande, vid dennes förfall 1:e vice ordförande, vid även dennes förfall 2:e vice ordförande		
A.2	Ge tillstånd till att använda a) kommunens vapen (gäller näringsidkare) och b) kommunens logotyp.	a) Lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar	Kommundirektör Kommunikationschef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig. a) Kommunens vapen kan fritt användas av enskilda medborgare.
A.3	Avge yttrande angående antagande av hemvärnsmän.	5 § Hemvärnsförordningen	Kommundirektör Avdelningschef		Efter att Vård och Omsorg har lämnat utlåtande till Kommunledningskontoret. Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
A.6	Ansöka om extern finansiering till verksamhet och projekt.		Kommundirektör		
A.7	Besluta att inte lämna ut allmän handling och uppställa villkor för dess utlämnande samt yttra sig över ett eventuellt överklagande a) upphandlingsärenden, b) arkivärenden, c) övriga ärenden	TF, OSL	a) Inköps- och upphandlingschef b) Arkivarie c) Kommunjurist		Överklagas hos Kammarrätten. Allmän handling som inte är sekretessbelagd ska i första hand lämnas ut av den som har handlingen i sin vård och detta är en verkställighet.
A.8	Yttrande enligt lagen om allmän kameraövervakning.	12 § Kamera-bevakningslag (2018:1200)	Trygghetsamordnare		
	Eldningsförbud Krisberedskap/höjd beredskap				
A.9	Besluta om eldningsförbud.	10 kap. 1 § LSO 2 kap 7 § FSO	Kommundirektör		På inrådan av Rådningstjänst Syd
A.9.1	Beslut om sändning av VMA , Viktigt meddelande till allmänheten	Lag (2023:407) om viktigt meddelande till allmänheten	Kommundirektör		Beslutsrätt innehas också av Rådningstjänst Syd
	Säkerhetsskydd				
A.10	Besluta i frågor kopplade till säkerhetsskydd såsom att leda, samordna, analysera och kontrollera det interna arbetet med säkerhetsskydd för att identifiera och åtgärda brister.	Säkerhetsskyddslag (2018:585) Säkerhetsskyddsförordningen (2018:658)	Kommundirektör	Säkerhetsskyddschef	Säkerhetsskyddschefen är adjungerad i kommunens ledningsgrupp och delges alltid samtliga ärenden. Säkerhetsskyddschefen deltar vid behov i de möten där säkerhetsskydds-perspektiv ska beaktas.
A.10.1	Besluta om säkerhetsskyddsanalys.	2 Kap 1 § Säkerhetsskyddsför-	Kommundirektör		

		ordningen (2018:658)			
A.10.2	Ingå säkerhetsknyddsavtal.	4 kap. 1 § Säkerhets- skyddslag (2018:585)	Kommundirektör		Efter samråd med säkerhetsknyddschef

2023-11-28

Ann Lagerwall

+4641362380

ann.lagerwall@eslov.se

Kommunstyrelsen

Antagande av central krisledningsplan för Eslövs kommun

Förslag till beslut

- Central krisledningsplan för Eslövs kommun antas att gälla från 2023-12-05.
- Kommundirektören ges rätt att besluta om mindre revideringar, av mer redaktionell art, i planen. Förändringar som påverkar sakinnehållet i dokumentet ska beslutas av kommunstyrelsen.
- Antagen plan ersätter Central Krisledningsplan för Eslövs kommun, diarienummer KS.2022.0094, antagen av kommunstyrelsen 2022-03-08.

Ärendebeskrivning

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), ska alla kommuner ha en plan för hur de ska hantera en extraordinär händelse.

Nu gällande plan för kommunens centrala krisledning antogs av kommunstyrelsen så sent som 2022-03-08. Det reviderade dokumentet som nu hanteras är till alla delar, förutom i ett tillägg, detsamma som vid kommunstyrelsens beslut 2022-03-08.

Det tillagda innehållet anges på sidan 4 och beskriver att kommunens centrala krisledningsplan även är gällande vid höjd beredskap. Som följd av detta finns ännu en förklarande text lagd på sidan 10, under rubriken Höjd beredskap. Illustrationen på sidan 11 har också justerats för att även omfatta Höjd beredskap.

Beslutsunderlag

Förslag till central krisledningsplan för Eslövs kommun

Beredning

Central krisledningsplan för Eslövs kommun är ett av flera dokument som kommunen enligt LEH måste fatta beslut om under 2023. Andra dokument som ska beslutas är Risk- och sårbarhetsanalys för Eslövs kommun 2023-2026 och Riktlinjer för krisberedskapen i Eslövs kommun 2023-2026. Risk- och sårbarhetsanalys för Eslövs kommun 2023-2026 beslutades av kommunstyrelsen 2023-10-03 medan

Riktlinjer för krisberedskapen i Eslövs kommun hanteras av kommunstyrelsen 2023-12-05.

Det övergripande syftet med varje kommuns krisledningsplan är att säkerställa att alla kommuner har en god hanteringsförmåga i händelse av en kris eller ett hot om kris. Som ett stöd för detta ska en plan innehålla sådant som hur den centrala krisledningen ska bemannas, vilka resurser som ska tillsättas, ansvarsförhållanden i en kris och hur samverkan med andra aktörer ska gå till.

Dokumentet, Central krisledningsplan för Eslövs kommun, är ett styrdokument som reglerar kommunens övergripande krishantering och numera också höjd beredskap. Krishantering är den operativa insatsen och en viktig del i Eslövs kommuns totala arbete kring krisberedskap/höjd beredskap.

Krishanteringsplanen ska enligt lag vara politiskt antagen och den ska revideras varje mandatperiod, eller när behov finns. Antagen plan för kommunens centrala krishantering kompletteras med nämndernas förvaltnings specifika krishanteringsplaner.

En kris/samhällsstörning innebär alltid en sådan påfrestning på en förvaltning eller en enskild verksamhet att den ordinarie organisationen behöver anpassas och stärkas med riktat stöd och samordning.

Genom att aktivera den centrala krisledningen i dess olika krislägesnivåer kan förvaltningens eller verksamhetens förmåga att hantera den uppkomna krisen stärkas. Behovet och omfattningen av stöd och samordning av en central organisation är beroende av den specifika händelsens karaktär.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder
Eslövs kommuns författningssamling

Eva Hallberg
Kommundirektör

Helena Heintz
Tf avdelningschef

CENTRAL KRISLEDNINGSPLAN FÖR ESLÖVS KOMMUN

**ESLÖVS
KOMMUN**

Antagen 202x-xx-xx

Diarienummer

Dokumentansvarig Beredskapsfunktionen, Kommunledningskontoret

Antagen av xxx 20xx-xx-xx

Revideras senast 202x-xx-xx

1. Inledning	4
1.1. Planens övergripande syfte och mål	4
1.2. Lagstiftning	4
2. Vad är en kris?	5
2.1. Principer för krishantering	5
2.2. Vad är det som ska skyddas?	6
3. Central krisledning i Eslövs kommun	7
3.1. Syfte och mål med central krisledning i Eslöv	7
3.2. Central krisledning i tre krislägesnivåer	8
Krisläge nivå 1	8
Krisläge nivå 2	9
Krisläge nivå 3 – extraordinär händelse	9
3.3. Övergripande organisation för den centrala krisledningen	10
Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1	11
Stöd- och samordningsgrupp	11
Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2	12
Krisstaben	12
Styrgruppen	13
Krisledningsnämnden krisläge nivå 3, extraordinär händelse	14
Centrala krisstödet	15
3.4 Samverkan med externa aktörer	15
3.5 Aktivering av central krisledning	16
3.6 Ledningslokal och tekniska ledningssystem/utrustning	17
3.7 Avslut av den centrala krisledningen	18
3.8 Utvärdering efter en önskad händelse	18
4. Relaterade dokument	19
5. Viktiga begrepp	20

1. INLEDNING

En samhällsstörning är ett samlingsbegrepp som innefattar alla de händelser och företeelser som hotar eller skadar det som är skyddsvärt i vårt samhälle. Det kan vara olyckor och kriser som kommer plötsligt och som ganska snabbt går över. Men det kan också vara en kris med en mer långsam och utdragen händelseutveckling, såsom exempelvis en pandemi.

En kris eller samhällsstörning inträffar alltid i en kommun men mycket sällan är det bara den kommunala organisationen som drabbas. När det inträffar en oönskad händelse behöver därför varje kommun arbeta gemensamt med andra aktörer både inom och utom den egna organisationen. Genom samverkan och ledning kan arbetet samordnas. På så sätt kan samhällets resurser användas effektivt och hjälpbehoven tillgodoses i högre utsträckning.

1.1. Planens övergripande syfte och mål

Det övergripande syftet med varje kommuns krisledningsplan är att säkerställa att alla landets kommuner har en god hanteringsförmåga i händelse av en kris eller ett hot om kris. En krisledningsplan är tänkt att aktiveras vid oväntade händelser som hotar grundläggande värden och som utsätter kommunens verksamhet för en sådan påfrestning att den inte kan bedrivas med normala resurser och organisation. Målet vid en aktivering är att genom samordning och ledning av kommunövergripande insatser begränsa konsekvenserna inom kommunens ansvarsområde.

Planen ska bland annat innehålla hur den centrala krisledningen ska bemannas, vilka resurser som ska tillsättas, ansvarsförhållanden i en kris och hur samverkan med andra aktörer ska gå till.

Central krisledningsplan för Eslövs kommun är ett styrdokument som reglerar kommunens kommunövergripande krishantering. Krishanteringen är den operativa insatsen och en viktig del i Eslövs kommuns totala arbete kring krisberedskap.

1.2. Lagstiftning och omfattning

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), ska samtliga kommuner i landet ha en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser.

Denna krisledningsplan för Eslövs kommun omfattar hanteringen av en kris/samhällsstörning i tre steg; krisläge nivå 1 störning, krisläge nivå 2 allvarlig händelse och krisläge nivå 3 extraordinär händelse.

Krisledningsplanen gäller även vid höjd beredskap. Regeringen kan besluta om höjd beredskap (skärpt eller högsta beredskap) då Sverige är i krig eller krigsfara. Bestämmelser om höjd beredskap regleras i Regeringsformens kapitel 15.

2. VAD ÅR EN KRIS?

Det finns många olika begrepp som beskriver en händelse utöver det vanliga; kris, samhällsstörning eller önskad händelse. Oavsett benämning kräver en kris alltid en särskild hantering, ofta i form av en anpassad organisation.

En kris avser en händelse som i regel drabbar stora delar av samhället och därmed också många människor på samma gång. Men det kan också vara en önskad händelse som hotar grundläggande värden och funktioner i vårt samhälle. En kris är därmed ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och normal organisation. En kris är nästan alltid oväntad och utanför det vanliga och vardagliga.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) talar ofta om samhällsstörningar som ett gemensamt uttryck för alla delar i hotskalan, det vill säga olyckor, kriser och krig. Gemensamt för de olika samhällsstörningarna är att de hotar eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.

2.1. Principer för krishantering

Enligt principerna för svensk krishantering flyttas inte ansvaret vid en kris, utan den som har ansvaret för verksamheten i normala förhållanden har det även i en kris. En kris ska, så långt det är möjligt, hanteras på samma sätt som i vardagen.

I enlighet med de tre grundprinciperna för samhällsskydd och beredskap ska därmed en kris inom Eslövs kommuns organisation, så långt det är möjligt, hanteras av respektive förvaltning, bolag eller förbund som drabbas.

De tre grundprinciperna för krishantering i Sverige

Ansvarsprincipen – innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar vid en kris. Detta inkluderar att vidta de åtgärder som krävs för att skapa en god krishanteringsförmåga, både internt och i samverkan med andra aktörer. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.

Närhetsprincipen – innebär att en kris ska, så långt det är möjligt, hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen – innebär att organisationen som hanterar krisen, så långt det är möjligt, ska efterlikna en ordinarie organisation. Organisationen ska därför också sträva efter att så fort som möjligt kunna återgå till normal verksamhet.

Geografiskt områdesansvar

Det svenska krisberedskapssystemet bygger på principen om det geografiska ansvaret. Detta innebär att Eslövs kommun har ett övergripande områdesansvar inom kommunens geografiska område. Kommunen ska verka för samordning av de åtgärder som vidtas för att begränsa konsekvenserna av en kris.

Ansvaret innebär att varje nämnd har ett ansvar för sina respektive verksamhetsområden, inklusive samverkan och samordning. Ansvaret kan omfatta insatser både före, under och efter en kris.

2.2. Vad är det som ska skyddas?

Utifrån de mål som riksdagen och regeringen har formulerat för den svenska krisberedskapen har MSB definierat fem olika områden som i första hand ska skyddas i en kris eller oönskad händelse. De fem skyddsvärdena är i grunden likvärdiga och ska inte viktas sinsemellan, men utifrån situationen kan de behöva prioriteras olika.

Dessa fem skyddsvärden spänner över olika delar av samhället:

- **Människors liv och hälsa** – fysisk och psykisk hälsa hos dem som drabbas direkt eller indirekt av en händelse.
- **Samhällets funktionalitet** – funktionalitet och kontinuitet i det som direkt eller indirekt starkt påverkar samhällsviktig verksamhet och därmed får konsekvenser för människor, företag och andra organisationer.
- **Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter** – människors tilltro till demokratin och rättsstaten.
- **Miljö och ekonomiska värden** – miljön i form av mark, vatten och fysisk miljö, biologisk mångfald, värdefulla natur- och kulturmiljöer samt annat kulturarv i form av fast och lös egendom.
- **Nationell suveränitet** – kontroll över nationens territorium och över de politiska beslutsprocesserna i landet samt säkrande av nationens försörjning med förnödenheter.

Inom svensk krisberedskap talas det också ofta om samhällsviktig verksamhet. Detta begrepp avser en sådan verksamhet, tjänst eller infrastruktur i samhället som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Exempel på en samhällsviktig verksamhet i en kommun kan vara äldreomsorg och/eller elförsörjning. Dessa verksamheter bedrivs i många fall av offentliga aktörer såsom just kommunerna men också av ett stort antal privata.

Eslövs kommuns uppgift är att tillsammans med övriga krisberedskapsaktörer, både lokalt och regionalt, värna om samhällets skyddsvärden och i förlängningen också den samhällsviktiga verksamhet som bedrivs inom kommunens geografiska område.

3. CENTRAL KRISLEDNING I ESLÖVS KOMMUN

En kris/samhällsstörning innebär alltid en sådan påfrestning på en förvaltning eller en enskild verksamhet att den ordinarie organisationen behöver anpassas och stärkas med riktat stöd och samordning.

Genom att aktivera den centrala krisledningen i dess olika krislägesnivåer kan förvaltningens eller verksamhetens förmåga att hantera den uppkomna krisen stärkas. Behovet och omfattningen av stöd och samordning av en central organisation är beroende av den specifika händelsens karaktär.

3.1. Syfte och mål med central krisledning i Eslöv

När kommunen behöver aktivera sin centrala krishantering är det viktigt att alla fokuserar sina insatser mot samma mål. Detta för att:

- minska konsekvenserna av inträffad händelse för medborgare och andra intressenter
- säkerställa driften av den kommunala verksamheten
- genom samordning fatta beslut om hur resurser ska fördelas och nyttjas för att hantera krisen
- ge medborgare och andra intressenter så goda förutsättningar som möjligt för att fatta egna beslut
- sprida snabb, korrekt och tydlig information
- samverka med interna och externa aktörer
- inriktning och samordning i hanteringen av den oönskade händelsen uppnås
- säkerställa förtroendet för Eslövs kommun.

3.2. Central krisledning i tre krislägesnivåer

Central krisledning i Eslöv ska ses som att en anpassad eller förstärkt stödorganisation vid en uppkommen kris. Kommunen kan därmed förstärka sina resurser där viktiga samhällsfunktioner kräver skyndsamma insatser och en effektiv samordning. Samordningen handlar om att hjälpa varandra där det finns behov.

Vid en kris, eller hot om kris, som kräver en central krishantering gör kommunen en bedömning av vilka behov som finns av stöd och samordning. Den bedömda krislägesnivån är avgörande för vilka funktioner i den centrala krisledningen som ska aktiveras. Eslövs kommun har tre händelsenivåer som kan aktiveras vid en kris: krisläge nivå 1 störning, krisläge nivå 2 allvarlig händelse och krisläge nivå 3 extraordinär händelse. Dessutom finns nivån höjd beredskap/krig.

Krisläge nivå 1 - anpassad organisation

Kris som huvudsakligen hanteras inom berörd förvaltnings krisledningsorganisation, men som kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

En önskad händelse i krisläge nivå 1 störning är en händelse som i huvudsak drabbar en förvaltning och som i stor utsträckning kan hanteras inom den egna förvaltningens krisledningsorganisation. Hanteringen kan dock underlättas med ett riktat stöd och/eller en samordning från en central krisledning. Exempel på det kan vara samverkan med externa aktörer, såsom polismyndigheten och/eller räddningstjänsten. Ett annat exempel kan vara utökat stöd vid mediakontakt.

För att stötta den drabbade förvaltningen i krisläge nivå 1 aktiveras en stöd- och samordningsgrupp med deltagare ur den centrala krisstaben och/eller av enstaka funktioner som kan stötta den enskilda förvaltningen i krisen, exempelvis beredskapssamordnare och/eller kommunikatör.

En stöd- och samordningsgrupp i nivå 1 ska också kunna förutse om en kris är på väg att utvecklas till en krislägesnivå 2 eller 3, extraordinär händelse.

Stöd- och samordningsgruppen rapporterar direkt till kommundirektören.

Ansvar: Central krisledning, anpassad organisation med eventuellt stöd av nyckelpersoner i förvaltningarna.

Krisläge nivå 2 – förstärkt organisation

En allvarlig händelse är av akut karaktär. Den kräver att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan och det krävs en kommunövergripande samordning. Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Händelsen berör sannolikt flera nämnder.

En händelse i krislägesnivå 2 allvarlig händelse berör i de flesta fall flera förvaltningar samtidigt. I en sådan kris, enligt principerna för krishantering, ansvarar varje förvaltning för sin egen verksamhet i krisen men krisens omfattning gör också att det krävs ett förstärkt stöd och samordning på central nivå.

En kris i nivå 2 kan vara snabbt övergående men också pågå under en längre tid. I krisläge nivå 2 aktiveras både krisstaben och styrgruppen, vilken leds av kommundirektören. Krisstaben kan, förutom att den bemannas av övade och utbildade tjänsteman från den kommunala organisationen, också kompletteras med nyckelpersoner i organisationen med sådan kompetens som direkt kan kopplas till den särskilda händelsen.

Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Det inträffade är av stor omfattning men inte av den digniteten att krisledningsnämnden behöver ta över beslutanderätten.

Ansvar: Central krisledning, förstärkt organisation med eventuellt stöd av nyckelpersoner i förvaltningarna.

Krisläge nivå 3 – krisledningsnämnd

Kris som drabbar stora delar av samhället, avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner samt kräver skyndsamma insatser av kommunen. En extraordinär händelse kan inte hanteras inom ramen för den berörda förvaltningens krisledningsorganisation och kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

En händelse i krislägesnivå 3 beskrivs som en extraordinär händelse. En extraordinär händelse är en händelse som avviker från det normala och som ger en allvarlig störning, eller överhängande risk för en allvarlig störning, i viktiga samhällsfunktioner och som därmed kräver skyndsamma insatser av en organisation.

En extraordinär händelse bedöms inte kunna hanteras enbart inom ramen för berörda förvaltningars krisledningsorganisation eller den centrala krisledningen, utan kräver stöd och samordning även på politisk nivå. I en extraordinär händelse kan krisledningsnämnden, som är kommunens ledande politiska organ, fatta beslut om att ta över direkta beslut eller vissa delar av nämndernas ansvar.

Det är krisledningsnämndens ordförande som bedömer när en händelse är en krislägesnivå 3, extraordinär händelse. Nämnden tar då det yttersta ansvaret för krishanteringen och den tar även över berörda nämnders beslutsfattande som rör krisen.

Vid en extraordinär händelse fortsätter den centrala krisledningen, med krisstab och styrgrupp, det operativa och strategiska arbetet med krishanteringen i den särskilda händelsen. I Eslövs kommun utgör kommunstyrelsens arbetsutskott krisledningsnämnden vid en krislägesnivå 3, extraordinär händelse.

Exempel:

Exempel enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, på nivå 3, extraordinära händelser:

- den stora skogsbranden i Västmanland sommaren 2014
- de långvariga elavbrotten i Småland efter stormen Gudrun 2005
- flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004
- översvämningarna i Arvika 2000
- branden i Göteborg 1998, då många ungdomar förolyckades och skadades.

Ansvar: Krisledningsnämnd tillika kommunstyrelsens arbetsutskott, central krisledning förstärkt organisation och berörda nämnder.

Höjd beredskap/krig

Regeringen ansvarar för nivån höjd beredskap/krig och det är därmed regeringen som också fattar beslut om höjd beredskap som kan vara antingen skärpt eller högsta beredskap. Vid skärpt beredskap ska verksamheterna förbereda sig för krigsorganisation, då ordinarie lagstiftning kvarstår. Vid högsta beredskap är totalförsvaret all den verksamhet som ska bedrivas. Kommunen ska följa regeringens inriktning och den kommunala organisationen ska bygga på krisläge nivå 2 allvarlig händelse.

Ansvar: Kommunstyrelsen, högsta beslutande organ för kommunen i totalförsvaret, central krisledning och berörda nämnder.

3.3. Organisation för den centrala krisledningen

Hur den centrala krisledningen ska organiseras vid en oönskad händelse/samhällsstörning kan kopplas till den krislägesnivå som den aktuella krisen bedöms befinna sig i. Viktigt är att vara öppen för att en kris kan eskalera och därmed kräva en ny bedömning gällande krislägesnivå. Motsatsen kan också bli aktuell, när en kris stabiliseras kan det gå att bedöma den i en lägre krislägesnivå.

Den centrala krisledningen består av:

- **Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1**
Stöd- och samordningsgrupp
- **Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2**
Krisstaben
Styrgruppen
- **Krisledningsnämnden för krisläge nivå 3, extraordinär händelse**

Eskaleringstrappa för att beskriva händelsenivåerna vid samhällsstörning

Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1

En händelse i krislägesnivå 1 är en allvarlig händelse inom en enskild förvaltning. Det operativa krisarbetet i förvaltningen leds av förvaltningschefen eller av den som förvaltningschefen utser.

Den drabbade förvaltningen kan dock vara i behov av en anpassat lednings- och verksamhetsstöd av den centrala krisledningen i form av en stöd- och samordningsgrupp. Det är kommundirektören som fattar beslut om en sådan grupp ska aktiveras.

Stöd- och samordningsgrupp

I en stöd- och samordningsgrupp ska i första hand tjänstepersoner ur kommunens ordinarie krisstab ingå. Eslövs kommuns krisstab utgörs av utbildade och övade tjänstepersoner från samtliga förvaltningar. Även tjänstepersoner utanför krisstaben, med särskild kompetens som är av vikt för hanteringen av den särskilda händelsen, kan vid behov ingå i stöd- och samordningsgruppen. Stöd- och samordningsgruppen kan bestå av få funktioner, såsom beredskapssamordnare och kommunikatörer, men också breddas utifrån de behov som finns kopplat till den särskilda händelsen.

Exempel på stöd och samordning som kan vara aktuellt i nivå 1 är samordningsfunktion gentemot externa aktörer och/eller ett kompletterande stöd när det gäller mediekontakt.

En kris i krisläge nivå 1 kräver att viss verksamhet eller vissa tjänstepersoner tillfälligt lägger sina vanliga uppdrag åt sidan för att hantera krisen. I en nivå 1 ska en stöd- och samordningsgrupp även kunna arbeta och träffas över en längre period, såsom vid värmeböljan sommaren 2018. Den kan också, om så krävs, förbereda och göra organisationen beredd på att en händelse kan utvecklas till en krislägesnivå 2 eller 3.

Stöd- och samordningsgruppen arbetar enligt särskilda instruktioner och mallar.

Gruppen för ett anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd ska kunna stötta med sådant som att:

- analysera och samordna kommunens åtgärder
- skapa och följa lägesbild
- rapportera lägesbild till kommundirektören
- ta fram beslutsunderlag till kommundirektören
- genomföra kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samordna/samverka med externa aktörer såsom såsom polisen eller räddningstjänsten.

Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2

Även här är det kommundirektören som fattar beslut om den centrala krisledningen ska aktiveras och då med en organisation för krisläge nivå 2. En allvarlig händelse som bedöms hamna i nivå 2 drabbar med största sannolikhet flera förvaltningar samtidigt och behöver därmed förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd. En kris i nivå 2 kräver en övergripande samordning och att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan.

För att stödja förvaltningarna i en sådan kris aktiveras både en krisstab och en styrgrupp. Krisstaben sätts samman av de tjänstepersoner som är lämpliga utifrån den aktuella händelsen. Styrgruppen är den grupp som kommundirektören leder i en kris.

Krisstaben

I Eslövs kommun finns en utbildad och övad krisstab med tjänstepersoner från kommunens samtliga förvaltningar. Krisstaben kan i vissa kriser bestå av ett fåtal medlemmar och i andra händelser växa till en större grupp. Det innebär också att krisstaben kan ha olika uppgifter och fokus vid olika händelser.

Krisstaben ska vid behov kunna stödjas av personella resurser från en verksamhet som inte är berörd av händelsen. Det kan handla om ytterligare administrativt stöd, kommunikationsinsatser och service till hela den centrala krisledningen i form av iordningställande av lokaler, mat, teknik, transporter med mera.

Krisstabens uppdrag är att:

- analysera och samordna kommunens åtgärder
- skapa och följa lägesbild
- rapportera lägesbild till styrgruppen för central krisledning
- ta fram beslutsunderlag till styrgruppen för central krisledning
- genomföra kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samordna/samverka med externa aktörer såsom såsom polisen eller räddningstjänsten.

Följande funktioner ingår i krisstaben:

Stödfunktion stabsledning

Denna stödfunktion omfattar en stabschef som ska hålla samman stödorgani-

sationens arbete och se till att den centrala krisledningen har de resurser som behövs för att utföra uppdraget. Stabschefen har ansvaret för rapportering av lägesbild och annat sett till händelsen för styrgruppen.

Stödfunktion analys och samordning

Stödfunktionen ansvarar för att ta fram och löpande uppdatera lägesbild kring den inträffade händelsen. Lägesbilden ska innefatta analys och eventuell händelseutveckling samt en sammanfattning av utförd omvärldsbevakning. Denna stödfunktion svarar för en särskild samverkansfunktion som har att särskilt verka för samverkan med andra externa aktörer i händelsen.

Stödfunktion kriskommunikation

Denna stödfunktion ansvarar för att analysera och planera för att möta det informations- och kommunikationsbehov krisen genererar inom kommunen, hos allmänheten och hos andra parter. Stödfunktionen ansvarar också för att ta fram en medianalys.

Stödfunktion administrativt stöd

Stödfunktionen har till uppgift att stödja den centrala krisledningen med dokumentation genom sådant som minnesanteckningar från krisledningens sammanträden. Stödet kan även omfatta service i form av iordningställande av lokaler eller beställning av mat. Krisstaben arbetar enligt särskilda instruktioner och mallar.

Styrgruppen

Styrgruppen för central krisledning samlas i samband med att kommundirektören har fattat beslut om att aktivera den centrala krisledningen i en händelse enligt krisnivå 2.

Initialt består styrgruppen alltid av kommundirektören, beredskapsfunktionen samt kommunikationschefen eller en av kommunikationschefen utsedd kommunikatör. Utöver dessa tas förvaltningschefer och/eller andra tjänstepersoner in efter beslut av kommundirektören. Beslutet om vilka tjänstepersoner som ska ingå i styrgruppen görs utifrån identifierade behov sett till händelsens karaktär.

Uppgifter för styrgruppen för central krisledning:

- fastställa inriktningsbeslut om övergripande mål och direktiv för den centrala krisledningens arbete
- besluta om dimensionering av den centrala krisledningen
- snarast och sedan regelbundet informera kommunstyrelsens ordförande
- övergripande prioritering av resurser
- besluta om kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samverka och samråda på strategisk och övergripande nivå med internt och externt berörda aktörer.

Krisledningsnämnden, krisläge nivå 3, extraordinär händelse

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av ett krisläge nivå 3, extraordinär händelse. Det är krisledningsnäm-

dens ordförande som bedömer när en händelse är extraordinär, nivå 3. Nämnden har vid en extraordinär händelse rätt att överta andra nämnders befogenheter och beslutsrätt i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning. Till sitt förfogande har nämnden då alla de kommunala resurser som den behöver.

Om det beslutas om krisläge 3 ska krisledningsnämnden formulera mål för den initiala hanteringen av krisen. Ordföranden i krisledningsnämnden får besluta å nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden. Har ordföranden i krisledningsnämnden förhinder träder vice ordföranden in i dennes ställe.

Krisledningsnämndens befogenheter beskrivs mer ingående i punkt 6, Krisledningsnämndens reglemente.

Krisledningsnämnden i Eslövs kommun består av:

- kommunstyrelsens arbetsutskott

Uppgifter för krisledningsnämnden:

- tolka kommunens roll vid en extraordinär händelse
- fatta beslut rörande den kommunala organisationen avseende uppgifter och resurser
- fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen, i den utsträckning som är nödvändig, med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning
- ge inriktningsdirektiv, till exempel eventuell omflyttning av personal mellan de kommunala verksamheterna, och eventuell flytt eller stängning av verksamhet
- fatta beslut som underlättar för enskilda och grupper av människor, till exempel lämna begränsat ekonomiskt stöd till enskilda som drabbas av händelsen
- samverka med externa intressenter och begära bistånd när så krävs.

Centrala krisstödet

Enligt socialtjänstlagen (2001:4.) har varje kommun det yttersta ansvaret för att människor som bor, arbetar och vistas inom kommunens geografiska område får det stöd och den hjälp som de behöver.

Det centrala krisstödet innebär att socialtjänsten genom denna ska ha en förmåga att omedelbart kunna skicka en operativ krisstödsgrupp till en olycksplats om kommunen själv anser att socialtjänsten behöver vara på plats. Kommunen har också en skyldighet att skicka en operativ krisstödsgrupp om polismyndigheten och/eller räddningstjänsten begär hjälp vid till exempel en olycksplats.

Socialtjänstens initiala åtgärder i den akuta situationen, genom det centrala krisstödet, kan handla om att:

- upplåta lokaler där drabbade personer får sina omedelbara behov av skydd, värme, trygghet och mat tillgodosedda
- hålla ihop familjer

- ge stöd till barn och ungdomar
- underlätta för anhöriga att komma i kontakt med drabbade
- ge stöd och information till närstående
- verka i det akuta skedet i väntan på att ordinarie resurser tar över.

Det är ansvarig för socialtjänsten inom den kommunala organisationen som fattar beslut om när krisstödet ska aktiveras. I Eslövs kommun ingår ett 40-tal medarbetare, utbildade och övade, i det centrala krisstödet. Den operativa gruppen benämns Krisstöd Eslöv.

Socialtjänst benämns inom området krishantering som ”befolkningsansvar” och ska inte förväxlas med till exempel arbetsgivares skyldighet att erbjuda krisstöd till sina anställda enligt Arbetsmiljöverkets författningssamling ”Första hjälpen och krisstöd” (AFS 1999:7).

3.4 Samverkan med externa aktörer

Samverkan är en viktig del av hanteringen i en kris, detta för att olika aktörer tillsammans ska kunna uppnå en inriktning och samordning.

Eslövs kommun ska vid en regional kris/samhällsstörning kunna delta i den regionala samordningen som hålls ihop av Länsstyrelsen, detta utifrån myndighetens regionala geografiska områdesansvar. Vid en extraordinär händelse ska kommunen också på ett samordnat sätt kunna samverka på andra nivåer, såsom med andra kommuner, regionala och centrala myndigheter och privata aktörer samt med frivilligorganisationer.

Nedan beskrivs de vanligaste arbetssätten i en regional samverkan.

Samverkanskonferens

Genom att Länsstyrelsen kan kalla till en samverkanskonferens med representanter för berörda aktörer skapas en bättre helhetsbild av samhällsstörningen. Syftet kan vara att dela information om samhällsstörningens konsekvenser och vilka åtgärder som vidtas. Vid samverkanskonferenserna identifieras behov av inriktning och samordning.

Samverkansperson

Kommunen ska kunna skicka en samverkansperson till en annan aktör och ta emot samverkanspersoner från andra aktörer. Syftet med en samverkansperson kan vara att dela och/eller ta del av information som kan vara av värde i den aktuella situationen, samordna kommunikation eller bistå med kompetens.

Inriktnings- och samordningsfunktion

Vid en omfattande samhällsstörning ska kommunen vid behov kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion, ISF, bestående av beslutsfattaren från berörd förvaltning, bolag, kommunalförbund och externa offentliga och privata aktörer. Syfte är att verka för att aktörerna arbetar utifrån en gemensam inriktning och att samordning av olika aktörers åtgärder och information sker.

3.5 Aktivering av central krisledning

Det är kommundirektören som fattar beslut om aktivering av hela eller delar av den centrala krisledningen i krislägesnivåerna 1 och 2.

Följande indikationer är exempel på när detta bör ske:

- stort behov av central samordning
- en enskild förvaltning har stort behov av särskilt stöd kring till exempel samordning och kommunikation
- ordinarie rutiner, organisation och resurser svarar inte mot situationens krav
- behov av samverkan med andra organisationer
- ett stort behov av kommunikation
- ett stort medietryck
- ett stort intresse från allmänheten
- behov av aktivering av centralt krisstöd.

Den centrala krisledningen larmas, efter beslut av kommundirektören, enligt särskilda larmlistor och rutiner. Tjänsteperson i beredskap för Eslövs kommun, TIB Eslöv, är Eslövs kommuns förstahandskontakt och larmmottagare vid en större händelse eller en händelse som bedöms kunna få större konsekvenser på Eslövs kommuns verksamhet och/eller på dem som bor, verkar eller vistas i Eslövs kommun.

TIB Eslöv är kommunens larmmottagare dygnet runt på helger och helgdagar samt klockan 16.30–8.00 på vardagar. Helgfria vardagar går larmen till Eslövs kommuns Kontaktcenter för vidarebefordran till berörd förvaltning/verksamhet.

Ansvarig för att aktivera det centrala krisstödet är ansvarig tjänsteperson för den verksamhet som här regleras i socialtjänstlagen.

3.6 Ledningslokal och tekniska ledningssystem/utrustning

Ledningslokal

I händelse av en krishantering ska organisationen i första hand använda sig av lokaler i Eslövs stadshus. På första våningen finns ett särskilt avsatt och utrustat arbetsrum för den centrala krisledningen. Där kan sammanträden med få deltagare hållas. Sammanträden med många deltagare kan hållas i andra sammanträdeslokaler i stadshuset. I händelse av strömavbrott finns reservkraft för ledningslokalerna i stadshuset.

Vid behov kan krisstaben arbeta i annan aktörs lokaler som till exempel hos samverkande myndigheter eller i reservledninglokalen på brandstationen i Löddeköpinge.

Tekniska ledningssystem som Eslöv kommun hanterar

Vid samhällsstörningar används i huvudsak samma tekniska system som i den ordinarie verksamheten. Men det finns också kompletterande intern utrustning

som ska användas som stöd i en kris, såsom särskilda ”kristelefoner”. Till detta finns ytterligare system som framförallt ska användas i samverkan mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter.

Rapid Reach

RapidReach är ett automatiserat larmsystem för inkallning av hela eller delar av den centrala krisledningen.

Kristelefoner

I kommunen finns särskilda mobiltelefoner, som förvaras i det särskilt utrustade arbetsrummet i stadshuset, som framförallt ska användas till att underlätta den interna kommunikationen i samband med en kris/samhällsstörning.

Rakel

Rakel är ett nationellt kommunikationssystem för trygg och säker kommunikation och används som ett komplement till vanlig telefoni. Rakel fungerar även som reservsamband om den vanliga telefonin slutar fungera.

WIS

WIS är ett nationellt webbaserat informationssystem som är framtaget för att underlätta delning av skriftlig information mellan olika aktörer före, under och efter en samhällsstörning.

Signe kryptodator

Signe är ett system för att dela säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter mellan kommuner, statliga myndigheter, Länsstyrelsen och regionen.

Viktigt Meddelande till Allmänheten, VMA

VMA är ett varningssystem som kan användas vid olyckor och allvariga händelser. Sveriges Radio och Sveriges Television har sändningstillstånd för hanteringen av VMA. Vid behov är de skyldiga att sända ett viktigt meddelande till allmänheten, exempelvis i samband ett större utsläpp av giftig gas eller rök.

3.7 Avslut av den centrala krisledningen

Vid en kris/samhällsstörning är det kommundirektören som fattar beslut om när den centrala krisledningens verksamhet ska upphöra och den operativa krishanteringen därmed ska avslutas.

Vid en extraordinär händelse fattar krisledningsnämnden beslut om när nämndens verksamhet ska upphöra. Även kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige kan besluta om detta. Ett sådant beslut innebär att den akuta krishanteringen utifrån krisläge 3, extraordinär händelse, avslutas.

Tidpunkt och form för avvecklingen av den centrala krisledningen måste planeras och kommuniceras. Det är viktigt att tydliggöra hur eventuellt efterarbete ska tas omhand.

3.8 Utvärdering efter en önskad händelse

Efter varje insats där den centrala krisledningen har varit aktiverad ska insatsen utvärderas. Utvärderingen ska omfatta både kommunens hantering utifrån ett verksamhetsansvar och sett till det geografiska områdesansvaret.

Det är viktigt att utvärderingen dokumenteras och att erfarenheterna tas tillvara inför framtida behov av krishantering.

Det är beredskapsfunktionen vid Kommunledningskontoret som ansvarar för att en utvärdering genomförs.

4. RELATERADE DOKUMENT

Risk- och sårbarhetsanalys för Eslövs kommun

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) beskriver vilken samhällsviktig verksamhet som finns i kommunen och vad den är beroende av för att kunna fungera på ett bra sätt. RSA:n beskriver vilka sårbarheter som finns i en kommun och ger förslag på förbättringsåtgärder. RSA:n fastställs av kommunstyrelsen första året i varje ny mandatperiod.

Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap

Riktlinjerna innehåller kommunstyrelsens inriktning för det förebyggande och planerade krisberedskapsarbetet men även för arbetet under eventuella samhällsstörningar. I riktlinjerna finns också en förteckning över de förmågehöjande åtgärder som kommunstyrelsen prioriterar. Riktlinjerna utgår från risk- och sårbarhetsanalysen, och även dessa fastställs av kommunstyrelsen.

Utbildnings- och övningsplan

Utbildnings- och övningsplanen beskriver vilken kompetens som behövs för olika funktioner inom krisledningsorganisationen. Den innehåller även de utbildningar och övningar som ska planeras under mandatperioden för att säkerställa att krisledningsorganisationen har tillräcklig förmåga. Utbildnings- och övningsplanen fastställs första året i mandatperioden av kommundirektören.

Kriskommunikationsplan för Eslövs kommun

Kriskommunikationsplan för Eslövs kommun ska ge en riktning och ett stöd i hur Eslövs kommun ska kommunicera då det inträffar en kris eller en samhällsstörning inom kommunens geografiska område. En samordnad kommunikation i rätt tid stärker de inblandade aktörernas trovärdighet, förtydligar en händelse och motverkar ryktesspridning.

Övriga dokument

Det finns kompletterande dokument som beskriver mer i detalj hur arbetet ska gå till inom olika funktioner i krisledningsorganisationen eller inom vissa verksamheter.

5. VIKTIGA BEGREPP

Extraordinär händelse – med begreppet avses (i enlighet med LEH, (2006:544)) en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun.

Kontinuitetshantering – metod vars syfte är att upprätthålla verksamhet på en acceptabel nivå, oavsett vilka händelser som drabbar organisationen.

Oönskad händelse – händelse som inträffar eller uppstår, alternativt hotar att inträffa eller uppstå, och som på något sätt utmanar och negativt påverkar det som Eslövs kommun värdesätter.

Resiliens – ett systems förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig samt lära sig av oönskade händelser.

Risk – en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Samhällsstörning – en samhällsstörning ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället. En samhällsstörning drabbar många människor och har inverkan på samhällsnivå. En samhällsstörning kan orsakas av olika typer av oönskade händelser och allt mellan olyckor och krig.

Samhällsviktig verksamhet – avser en verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Dessa verksamheter bedrivs av ett stort antal privata och offentliga aktörer.

Sårbarhet – betecknar det som en aktör eller ett samhället inte har lyckats förutse, hantera, motstå och återhämta sig från. Dessa egenskaper och/eller förhållanden påverkar i sin tur hur mycket eller hur allvarligt en kris eller samhällsstörning påverkar den drabbade.

KRISLEDNINGSNÄMNDENS REGLEMENTE

Antaget av kommunfullmäktige 20080428

Bilaga till Central krisledningsplan för Eslövs kommun

ESLÖVS
KOMMUN

KRISLEDNINGSNÄMNDENS REGLEMENTE

Nämndens uppgifter och ansvar

Krisledningsnämndens uppgifter

1 §

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse. En extraordinär händelse är en större händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

2 §

Krisledningsnämnden ska för varje ny mandatperiod upprätta en plan för hur kommunen skall hantera extraordinära händelser. Planen skall redovisas till kommunfullmäktige för fastställelse.

Delegering från kommunfullmäktige

3 §

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens omfattning eller art. Ett sådant beslut skall omgående sändas till den nämnd som berörs.

När förhållandena medger det ska krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden har övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd.

Kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen får besluta att krisledningsnämndens verksamhet skall upphöra. Om kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen fattar ett sådant beslut ska de verksamhetsområden som krisledningsnämnden har övertagit omedelbart återgå till ordinarie nämnd.

4 §

Krisledningsnämnden får under en extraordinär händelse lämna begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats av händelsen.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

5 §

Krisledningsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag och förordning samt bestämmelserna i detta reglemente.

Krisledningsnämnden ska till kommunfullmäktige rapportera nämndens beslut samt sammanställning av inträffade händelser och vidtagna åtgärder under en extraordinär händelse. Rapportering ska under en extraordinär händelse ske fortlöpande inför varje närmast följande kommunfullmäktigesammanträde.

Förvaltningsorganisation

6 §

Under en extraordinär händelse står den kommunala förvaltningsorganisationen till krisledningsnämndens förfogande.

Krisledningsnämndens arbetsformer

Sammansättning

7 §

Kommunstyrelsens arbetsutskott är tillika krisledningsnämnd.

Träda i funktion

8 §

Ordföranden i krisledningsnämnden eller, om han eller hon har förhinder, vice ordföranden bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion och kallar då till sammanträde.

Brådskande ärenden

9 §

Ordföranden, eller om hen har förhinder, vice ordföranden får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden.

10 §

Från kommunens nämnder, beredningar och tjänstemän får krisledningsnämnden infordra yttranden och upplysningar som behövs för att nämnden ska kunna fullgöra sina uppgifter. Vid beredningen av ärenden som berör annan nämnds verksamhet får nämnden adjungera representanter från berörd nämnd. De adjungerade representanterna får yttra sig men inte delta i nämndens beslut.

Sekretess

11 §

Vid en extraordinär händelse övertar krisledningsnämnden en ordinär nämnds verksamhet och har då också tillgång till den ordinarie nämndens sekretessbelagda handlingar, varvid sekretesslagens regler tillämpas.

För krisledningsnämndens utlämnande av information gäller den sekretess som skulle ha gällt i den ordinarie nämnden.

Arbetsformer i övrigt

12 §

För krisledningsnämnden gäller i tillämpliga delar, med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning, vad som i övrigt anges i kommunstyrelsens reglemente om kommunstyrelsens arbetsformer.

CENTRAL KRISLEDNINGSPLAN FÖR ESLÖVS KOMMUN

**ESLÖVS
KOMMUN**

Antagen 2022-03-08

Diarienummer KS.2022.0094

Dokumentansvarig Beredskapsfunktionen, Kommunledningskontoret

Antagen av kommunstyrelsen

Revideras senast 2026-01-04

1. Inledning	4
1.1. Planens övergripande syfte och mål	4
1.2. Lagstiftning	4
2. Vad är en kris?	5
2.1. Principer för krishantering	5
2.2. Vad är det som ska skyddas?	6
3. Central krisledning i Eslövs kommun	7
3.1. Syfte och mål med central krisledning i Eslöv	7
3.2. Central krisledning i tre krislägesnivåer	8
Krisläge nivå 1	8
Krisläge nivå 2	9
Krisläge nivå 3 – extraordinär händelse	9
3.3. Övergripande organisation för den centrala krisledningen	10
Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1	11
Stöd- och samordningsgrupp	11
Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2	12
Krisstaben	12
Styrgruppen	13
Krisledningsnämnden krisläge nivå 3, extraordinär händelse	14
Centrala krisstödet	15
3.4. Samverkan med externa aktörer	15
3.5. Aktivering av central krisledning	16
3.6. Ledningslokal och tekniska ledningssystem/utrustning	17
3.7. Avslut av den centrala krisledningen	18
3.8. Utvärdering efter en oönskad händelse	18
4. Relaterade dokument	19
5. Viktiga begrepp	20
6. Krisledningsnämndens reglemente	21

1. INLEDNING

En samhällsstörning är ett samlingsbegrepp som innefattar alla de händelser och företeelser som hotar eller skadar det som är skyddsvårt i vårt samhälle. Det kan vara olyckor och kriser som kommer plötsligt och som ganska snabbt går över. Men det kan också vara en kris med en mer långsam och utdragen händelseutveckling, såsom exempelvis en pandemi.

En kris eller samhällsstörning inträffar alltid i en kommun men mycket sällan är det bara den kommunala organisationen som drabbas. När det inträffar en oönskad händelse behöver därför varje kommun arbeta gemensamt med andra aktörer både inom och utom den egna organisationen. Genom samverkan och ledning kan arbetet samordnas. På så sätt kan samhällets resurser användas effektivt och hjälpbehoven tillgodoses i högre utsträckning.

1.1. Planens övergripande syfte och mål

Det övergripande syftet med varje kommuns krisledningsplan är att säkerställa att alla landets kommuner har en god hanteringsförmåga i händelse av en kris eller ett hot om kris. Som ett stöd för detta ska en plan innehålla sådant som hur den centrala krisledningen ska bemannas, vilka resurser som ska tillsättas, ansvarsförhållanden i en kris och hur samverkan med andra aktörer ska gå till.

Dokumentet, Central krisledningsplan för Eslövs kommun, är ett styrdokument som reglerar kommunens kommunövergripande krishantering. Krishanteringen är den operativa insatsen och en mycket viktig del i Eslövs kommuns totala arbete kring krisberedskap.

1.2. Lagstiftning

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), ska samtliga kommuner i landet ha en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser.

En sådan plan ska vara politiskt antagen och den ska revideras minst en gång per mandatperiod, eller när behov finns. Central krisledningsplan för Eslövs kommun ska vara antagen av kommunstyrelsen. Den kompletteras med nämndernas förvaltningsspecifika krishanteringsplaner.

Central krisledningsplan för Eslövs kommun behandlar endast hanteringen av en kris/samhällsstörning eller extraordinär händelse i fredstid. Skulle regeringen fatta beslut om höjd beredskap, enligt lag (1996:1470) om totalförsvaret och höjd beredskap, ska krisledningsorganisationen anpassas enligt ett sådant regeringsdirektiv.

2. VAD ÅR EN KRIS?

Det finns många olika begrepp som beskriver en händelse utöver det vanliga; kris, samhällsstörning eller önskad händelse. Oavsett benämning kräver en kris alltid en särskild hantering, ofta i form av en anpassad organisation.

En kris avser en händelse som i regel drabbar stora delar av samhället och därmed också många människor på samma gång. Men det kan också vara en önskad händelse som hotar grundläggande värden och funktioner i vårt samhälle. En kris är därmed ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och normal organisation. En kris är nästan alltid oväntad och utanför det vanliga och vardagliga.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) talar ofta om samhällsstörningar som ett gemensamt uttryck för alla delar i hotskalan, det vill säga olyckor, kriser och krig. Gemensamt för de olika samhällsstörningarna är att de hotar eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.

2.1. Principer för krishantering

Enligt principerna för svensk krishantering flyttas inte ansvaret vid en kris, det vill säga att den som har ansvaret för verksamheten i normala förhållanden även har det i en kris. En kris ska, så långt det är möjligt, hanteras på samma sätt som i vardagen.

I enlighet med de tre grundprinciperna för samhällsskydd och beredskap ska därmed en kris inom Eslövs kommuns organisation, så långt det är möjligt, hanteras av respektive förvaltning, bolag eller förbund som drabbas.

De tre grundprinciperna för krishantering i Sverige

Ansvarsprincipen – innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar vid en kris. Detta inkluderar att vidta de åtgärder som krävs för att skapa en god krishanteringsförmåga, både internt och i samverkan med andra aktörer. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.

Närhetsprincipen – innebär att en kris ska, så långt det är möjligt, hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen – innebär att organisationen som hanterar krisen, så långt det är möjligt, ska efterlikna en ordinarie organisation. Organisationen ska därför också sträva efter att så fort som möjligt kunna återgå till normal verksamhet.

Geografiskt områdesansvar

Det svenska krisberedskapssystemet bygger på principen om det geografiska ansvaret. Detta innebär att Eslövs kommun har ett övergripande områdesansvar inom kommunens geografiska område. Kommunen ska verka för samordning av de åtgärder som vidtas för att begränsa konsekvenserna av en kris.

Ansvaret innebär att varje nämnd har ett ansvar för sina respektive verksamhetsområden, inklusive samverkan och samordning. Ansvaret kan omfatta insatser både före, under och efter en kris.

2.2. Vad är det som ska skyddas?

Utifrån de mål som riksdagen och regeringen har formulerat för den svenska krisberedskapen har MSB definierat fem olika områden som i första hand ska skyddas i en kris eller oönskad händelse. De fem skyddsvärdena är i grunden likvärdiga och ska inte viktas sinsemellan, men utifrån situationen kan de behöva prioriteras olika.

Dessa fem skyddsvärden spänner över olika delar av samhället:

- **Människors liv och hälsa** – fysisk och psykisk hälsa hos dem som drabbas direkt eller indirekt av en händelse.
- **Samhällets funktionalitet** – funktionalitet och kontinuitet i det som direkt eller indirekt starkt påverkar samhällsviktig verksamhet och därmed får konsekvenser för människor, företag och andra organisationer.
- **Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter** – människors tilltro till demokratin och rättsstaten.
- **Miljö och ekonomiska värden** – miljön i form av mark, vatten och fysisk miljö, biologisk mångfald, värdefulla natur- och kulturmiljöer samt annat kulturarv i form av fast och lös egendom.
- **Nationell suveränitet** – kontroll över nationens territorium och över de politiska beslutsprocesserna i landet samt säkrande av nationens försörjning med förnödenheter.

Inom svensk krisberedskap talas det också ofta om samhällsviktig verksamhet. Detta begrepp avser en sådan verksamhet, tjänst eller infrastruktur i samhället som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Exempel på en samhällsviktig verksamhet i en kommun kan vara äldreomsorg och/eller elförsörjning. Dessa verksamheter bedrivs i många fall av offentliga aktörer såsom just kommunerna men också av ett stort antal privata.

Eslövs kommuns uppgift är att tillsammans med övriga krisberedskapsaktörer, både lokalt och regionalt, värna om samhällets skyddsvärden och i förlängningen också den samhällsviktiga verksamhet som bedrivs inom kommunens geografiska område.

3. CENTRAL KRISLEDNING I ESLÖVS KOMMUN

En kris/samhällsstörning innebär alltid en sådan påfrestning på en förvaltning eller en enskild verksamhet att den ordinarie organisationen behöver anpassas och stärkas med riktat stöd och samordning.

Genom att aktivera den centrala krisledningen i dess olika krislägesnivåer kan förvaltningens eller verksamhetens förmåga att hantera den uppkomna krisen stärkas. Behovet och omfattningen av stöd och samordning av en central organisation är beroende av den specifika händelsens karaktär.

3.1. Syfte och mål med central krisledning i Eslöv

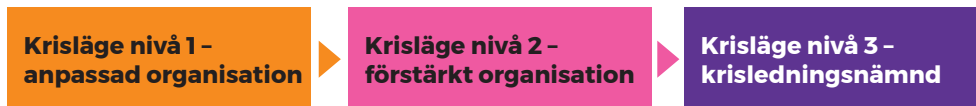
När kommunen behöver aktivera sin centrala krishantering är det viktigt att alla fokuserar sina insatser mot samma mål. Detta för att:

- minska konsekvenserna av inträffad händelse för medborgare och andra intressenter
- säkerställa driften av den kommunala verksamheten
- genom samordning fatta beslut om hur resurser ska fördelas och nyttjas för att hantera krisen
- ge medborgare och andra intressenter så goda förutsättningar som möjligt för att fatta egna beslut
- sprida snabb, korrekt och tydlig information
- samverka med interna och externa aktörer
- inriktning och samordning i hanteringen av den oönskade händelsen uppnås
- säkerställa förtroendet för Eslövs kommun.

3.2. Central krisledning i tre krislägesnivåer

Central krisledning i Eslöv ska ses som att en anpassad eller förstärkt stödorganisation vid en uppkommen kris. Kommunen kan därmed förstärka sina resurser där viktiga samhällsfunktioner kräver skyndsamma insatser och en effektiv samordning. Samordningen handlar om att hjälpa varandra i de steg där det finns ett behov.

Vid en kris, eller hot om kris, som kräver en central krishantering gör kommunen en bedömning av vilka behov som finns i form av stöd och samordning. Den bedömda krislägesnivån är avgörande för vilka funktioner i den centrala krisledningen som ska aktiveras.

Krisläge nivå 1 - anpassad organisation

Kris som huvudsakligen hanteras inom berörd förvaltnings krisledningsorganisation, men som kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

En önskad händelse i krisläge nivå 1 är en händelse som i huvudsak drabbar en förvaltning och som i stor utsträckning också kan hanteras inom den egna förvaltningens krisledningsorganisation. Hanteringen kan dock underlättas med ett riktat stöd och/eller en samordning från en central krisledning. Exempel på ett sådant stöd och/eller samordning från centralt håll kan vara samverkan med externa aktörer, såsom polismyndigheten och/eller räddningstjänsten. Ett annat exempel kan vara ett utökat stöd gällande mediakontakt.

För att stötta den drabbade förvaltningen i krisläge nivå 1 aktiveras en stöd- och samordningsgrupp med deltagare ur den centrala krisstaben och/eller av enskilda funktioner som kan stötta den enskilda förvaltningen i krisen, exempelvis beredskapssamordnare och/eller kommunikatör.

En stöd- och samordningsgrupp i nivå 1 ska också kunna förutse om en kris är på väg att utvecklas till en krislägesnivå 2 eller 3, extraordinär händelse.

Stöd- och samordningsgruppen i krisnivå 1 rapporterar direkt till kommundirektören.

Krisläge nivå 2 – förstärkt organisation

En allvarlig händelse är av akut karaktär. Den kräver att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan och det krävs en kommunövergripande samordning.

Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Händelsen berör sannolikt flera nämnder.

En händelse i krislägesnivå 2 berör i de flesta fall flera förvaltningar samtidigt. I en sådan kris, enligt principerna för krishantering, ansvarar varje förvaltning för sin egen verksamhet i krisen men krisens omfattning gör också att det krävs ett förstärkt stöd och samordning på central nivå.

En kris i nivå 2 kan vara snabbt övergående men också pågå under en längre tid. I krisläge nivå 2 aktiveras både krisstaben och styrgruppen, vilken leds av kommundirektören. Krisstaben kan, förutom att den bemannas av övade och utbildade tjänsteman från den kommunala organisationen, också kompletteras med nyckelpersoner i organisationen med sådan kompetens som direkt kan kopplas till den särskilda händelsen.

Det inträffade i en nivå 2 har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort. Det inträffade är av stor omfattning men inte av den digniteten att krisledningsnämnden behöver ta över beslutanderätten.

Krisläge nivå 3 – krisledningsnämnd

Kris som drabbar stora delar av samhället, avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner samt kräver skyndsamma insatser av kommunen.

En extraordinär händelse kan inte hanteras inom ramen för den berörda förvaltningens krisledningsorganisation och kräver stöd och/eller samordning på central nivå.

En händelse i krislägesnivå 3 beskrivs som en extraordinär händelse. En extraordinär händelse är en händelse som avviker från det normala. Det är en händelse som ger en allvarlig störning, eller överhängande risk för en allvarlig störning, i viktiga samhällsfunktioner och som därmed kräver skyndsamma insatser av en organisation.

En extraordinär händelse bedöms att den inte kan hanteras enbart inom ramen för berörda förvaltningars krisledningsorganisation eller den centrala krisledningen utan kräver stöd och samordning även på politisk nivå.

I en extraordinär händelse kan krisledningsnämnden, som är kommunens ledande politiska organ i en kris/samhällsstörning, fatta beslut om sådant som att ta över direkta beslut eller i vissa delar av nämndernas ansvar.

Det är krisledningsnämndens ordförande som bedömer när en händelse är en krislägesnivå 3, extraordinär händelse. Nämnden tar då det yttersta ansvaret för krishanteringen och den tar även över berörda nämnders beslutsfattande som rör krisen.

Vid en extraordinär händelse fortsätter den centrala krisledningen, med krisstab och styrgrupp, det operativa och strategiska arbetet med krishanteringen i den särskilda händelsen.

I Eslövs kommun är det kommunstyrelsens arbetsutskott som utgör krisledningsnämnden vid en krislägesnivå 3, extraordinär händelse.

Exempel:

Exempel enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, på nivå 3, extraordinära händelser:

- den stora skogsbranden i Västmanland sommaren 2014
- de långvariga elavbrotten i Småland efter stormen Gudrun 2005
- flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004
- översvämningarna i Arvika 2000
- branden i Göteborg 1998, då många ungdomar förolyckades och skadades allvarligt.

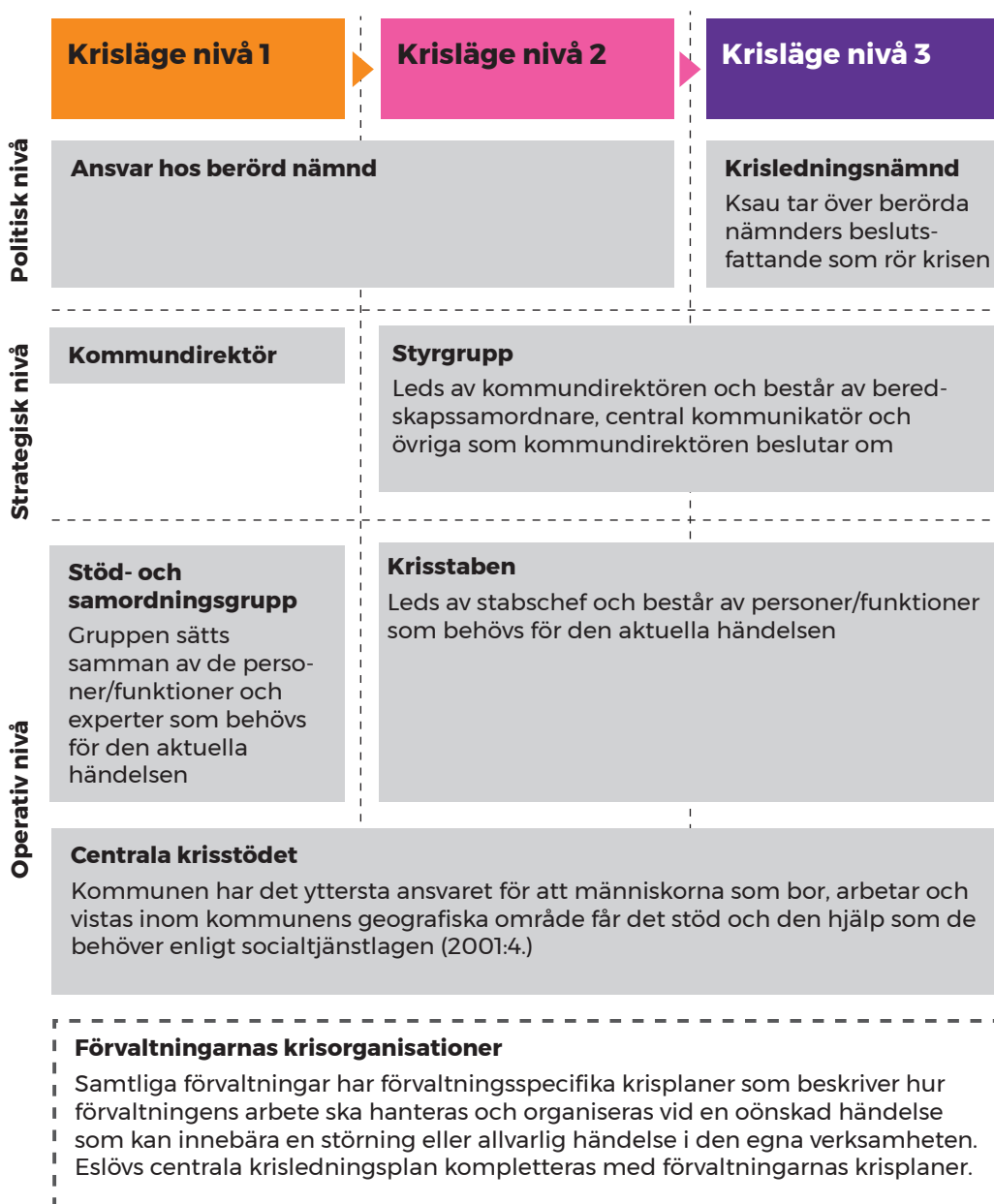
3.3. Övergripande organisation för den centrala krisledningen

Hur den centrala krisledningen ska organisera sig i samband med en oönskad händelse/samhällsstörning kan kopplas till den krislägesnivå som den aktuella krisen bedöms befinna sig i.

Viktigt är att vara öppen för att en kris kan eskalera och därmed kräva en ny bedömning gällande krislägesnivå. Motsatsen kan också bli aktuell, när en kris stabiliseras kan det gå att bedöma den i en lägre krislägesnivå.

Den centrala krisledningen består av:

- **Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1**
Stöd- och samordningsgrupp
- **Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2**
Krisstaben
Styrgruppen
- **Krisledningsnämnden för krisläge nivå 3, extraordinär händelse**

Anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 1

En händelse i krislägesnivå 1 är en allvarlig händelse inom en enskild förvaltning. Det operativa krisarbetet i förvaltningen leds av förvaltningschefen eller av den som förvaltningschefen utser.

Den drabbade förvaltningen kan dock vara i behov av en anpassat lednings- och verksamhetsstöd av den centrala krisledningen i form av en stöd- och samordningsgrupp. Det är kommundirektören som fattar beslut om en sådan grupp ska aktiveras.

Stöd- och samordningsgrupp

I en stöd- och samordningsgrupp ska i första hand tjänstepersoner ur kommunens ordinarie krisstab ingå. Eslövs kommuns krisstab utgörs av utbildade och övade tjänstepersoner från samtliga förvaltningar. Även tjänstepersoner utanför

krisstaben, med särskild kompetens som är av vikt för hanteringen av den särskilda händelsen, kan vid behov ingå i stöd- och samordningsgruppen. Stöd- och samordningsgruppen kan bestå av få funktioner, såsom beredskapssamordnare och kommunikatörer, men också breddas utifrån de behov som finns kopplat till den särskilda händelsen.

Exempel på stöd och samordning som kan vara aktuellt i nivå 1 är samordningsfunktion gentemot externa aktörer och/eller ett kompletterande stöd när det gäller mediekontakt.

En kris i krisläge nivå 1 kräver att viss verksamhet eller vissa tjänstepersoner tillfälligt lägger sina vanliga uppdrag åt sidan för att hantera krisen. I en nivå 1 ska en stöd- och samordningsgrupp även kunna arbeta och träffas över en längre period, såsom vid värmeböljan sommaren 2018. Den kan också, om så krävs, förbereda och göra organisationen beredd på att en händelse kan utvecklas till en krislägesnivå 2 eller 3.

Stöd- och samordningsgruppen arbetar enligt särskilda instruktioner och mallar.

Gruppen för ett anpassat ledningsstöd/verksamhetsstöd ska kunna stötta med sådant som att:

- analysera och samordna kommunens åtgärder
- skapa och följa lägesbild
- rapportera lägesbild till kommundirektören
- ta fram beslutsunderlag till kommundirektören
- genomföra kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samordna/samverka med externa aktörer såsom såsom polisen eller räddningstjänsten.

Förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd för krisläge nivå 2

Även här är det kommundirektören som fattar beslut om den centrala krisledningen ska aktiveras och då med en organisation för krisläge nivå 2. En allvarlig händelse som bedöms hamna i nivå 2 drabbar med största sannolikhet flera förvaltningar samtidigt och behöver därmed förstärkt ledningsstöd/verksamhetsstöd. En kris i nivå 2 kräver en övergripande samordning och att annan verksamhet tillfälligt läggs åt sidan.

För att stödja förvaltningarna i en sådan kris aktiveras både en krisstab och en styrgrupp. Krisstaben sätts samman av de tjänstepersoner som är lämpliga utifrån den aktuella händelsen. Styrgruppen är den grupp som kommundirektören leder i en kris.

Krisstaben

I Eslövs kommun finns en utbildad och övad krisstab med tjänstepersoner från kommunens samtliga förvaltningar. Krisstaben kan i vissa kriser bestå av ett fåtal medlemmar och i andra händelser växa till en större grupp. Det innebär också att krisstaben kan ha olika uppgifter och fokus vid olika händelser.

Krisstaben ska vid behov kunna stödjas av personella resurser från en verksamhet som inte är berörd av händelsen. Det kan handla om ytterligare administrativt stöd, kommunikationsinsatser och service till hela den centrala krisledningen i form av iordningställande av lokaler, mat, teknik, transporter med mera.

Krisstabens uppdrag är att:

- analysera och samordna kommunens åtgärder
- skapa och följa lägesbild
- rapportera lägesbild till styrgruppen för central krisledning
- ta fram beslutsunderlag till styrgruppen för central krisledning
- genomföra kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samordna/samverka med externa aktörer såsom såsom polisen eller räddningstjänsten.

Följande funktioner ingår i krisstaben:

Stödfunktion stabsledning

Denna stödfunktion omfattar en stabschef som ska hålla samman stödorganisationens arbete och se till att den centrala krisledningen har de resurser som behövs för att utföra uppdraget. Stabschefen har ansvaret för rapportering av lägesbild och annat sett till händelsen för styrgruppen.

Stödfunktion analys och samordning

Stödfunktionen ansvarar för att ta fram och löpande uppdatera lägesbild kring den inträffade händelsen. Lägesbilden ska innefatta analys och eventuell händelseutveckling samt en sammanfattning av utförd omvärldsbevakning. Denna stödfunktion svarar för en särskild samverkansfunktion som har att särskilt verka för samverkan med andra externa aktörer i händelsen.

Stödfunktion kriskommunikation

Denna stödfunktion ansvarar för att analysera och planera för att möta det informations- och kommunikationsbehov krisen genererar inom kommunen, hos allmänheten och hos andra parter. Stödfunktionen ansvarar också för att ta fram en medieanalys.

Stödfunktion administrativt stöd

Stödfunktionen har till uppgift att stödja den centrala krisledningen med dokumentation genom sådant som minnesanteckningar från krisledningens sammanträden. Stödet kan även omfatta service i form av iordningställande av lokaler eller beställning av mat. Krisstaben arbetar enligt särskilda instruktioner och mallar.

Styrgruppen

Styrgruppen för central krisledning samlas i samband med att kommundirektören har fattat beslut om att aktivera den centrala krisledningen i en händelse enligt krisnivå 2.

Initialt består styrgruppen alltid av kommundirektören, beredskapsfunktionen samt kommunikationschefen eller en av kommunikationschefen utsedd kommunikatör. Utöver dessa tas förvaltningschefer och/eller andra tjänstepersoner in efter beslut av kommundirektören. Beslutet om vilka tjänstepersoner som ska

ingå i styrgruppen görs utifrån identifierade behov sett till händelsens karaktär.

Uppgifter för styrgruppen för central krisledning:

- fastställa inriktningsbeslut om övergripande mål och direktiv för den centrala krisledningens arbete
- besluta om dimensionering av den centrala krisledningen
- snarast och sedan regelbundet informera kommunstyrelsens ordförande
- övergripande prioritering av resurser
- besluta om kommunövergripande kommunikationsaktiviteter
- samverka och samråda på strategisk och övergripande nivå med internt och externt berörda aktörer.

Krisledningsnämnden, krisläge nivå 3, extraordinär händelse

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av ett krisläge nivå 3, extraordinär händelse. Det är krisledningsnämndens ordförande som bedömer när en händelse är extraordinär, nivå 3. Nämnden har vid en extraordinär händelse rätt att överta andra nämnders befogenheter och beslutsrätt i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning. Till sitt förfogande har nämnden då alla de kommunala resurser som den behöver.

Om det beslutas om krisläge 3 ska krisledningsnämnden formulera mål för den initiala hanteringen av krisen. Ordföranden i krisledningsnämnden får besluta å nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden. Har ordföranden i krisledningsnämnden förhinder träder vice ordföranden in i dennes ställe.

Krisledningsnämndens befogenheter beskrivs mer ingående i punkt 6, Krisledningsnämndens reglemente.

Krisledningsnämnden i Eslövs kommun består av:

- kommunstyrelsens arbetsutskott

Uppgifter för krisledningsnämnden:

- tolka kommunens roll vid en extraordinär händelse
- fatta beslut rörande den kommunala organisationen avseende uppgifter och resurser
- fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen, i den utsträckning som är nödvändig, med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning
- ge inriktningsdirektiv, till exempel eventuell omflyttning av personal mellan de kommunala verksamheterna, och eventuell flytt eller stängning av verksamhet
- fatta beslut som underlättar för enskilda och grupper av människor, till exempel lämna begränsat ekonomiskt stöd till enskilda som drabbas av händelsen
- samverka med externa intressenter och begära bistånd när så krävs.

Centrala krisstödet

Enligt socialtjänstlagen (2001:4.) har varje kommun det yttersta ansvaret för att människor som bor, arbetar och vistas inom kommunens geografiska område får det stöd och den hjälp som de behöver.

Det centrala krisstödet innebär att socialtjänsten genom denna ska ha en förmåga att omedelbart kunna skicka en operativ krisstödsgrupp till en olycksplats om kommunen själv anser att socialtjänsten behöver vara på plats. Kommunen har också en skyldighet att skicka en operativ krisstödsgrupp om polismyndigheten och/eller räddningstjänsten begär hjälp vid till exempel en olycksplats.

Socialtjänstens initiala åtgärder i den akuta situationen, genom det centrala krisstödet, kan handla om att:

- upplåta lokaler där drabbade personer får sina omedelbara behov av skydd, värme, trygghet och mat tillgodosedda
- hålla ihop familjer
- ge stöd till barn och ungdomar
- underlätta för anhöriga att komma i kontakt med drabbade
- ge stöd och information till närstående
- verka i det akuta skedet i väntan på att ordinarie resurser tar över.

Det är ansvarig för socialtjänsten inom den kommunala organisationen som fattar beslut om när krisstödet ska aktiveras. I Eslövs kommun ingår ett 40-tal medarbetare, utbildade och övade, i det centrala krisstödet. Den operativa gruppen benämns Krisstöd Eslöv.

Socialtjänst benämns inom området krishantering som ”befolkningsansvar” och ska inte förväxlas med till exempel arbetsgivares skyldighet att erbjuda krisstöd till sina anställda enligt Arbetsmiljöverkets författningssamling ”Första hjälpen och krisstöd” (AFS 1999:7).

3.4 Samverkan med externa aktörer

Samverkan är en viktig del av hanteringen i en kris, detta för att olika aktörer tillsammans ska kunna uppnå en inriktning och samordning.

Eslövs kommun ska vid en regional kris/samhällsstörning kunna delta i den regionala samordningen som hålls ihop av Länsstyrelsen, detta utifrån myndighetens regionala geografiska områdesansvar. Vid en extraordinär händelse ska kommunen också på ett samordnat sätt kunna samverka på andra nivåer, såsom med andra kommuner, regionala och centrala myndigheter och privata aktörer samt med frivilligorganisationer.

Nedan beskrivs de vanligaste arbetssätten i en regional samverkan.

Samverkanskonferens

Genom att Länsstyrelsen kan kalla till en samverkanskonferens med representanter för berörda aktörer skapas en bättre helhetsbild av samhällsstörningen. Syftet kan vara att dela information om samhällsstörningens konsekvenser och vilka

åtgärder som vidtas. Vid samverkanskonferenserna identifieras behov av inriktning och samordning.

Samverkansperson

Kommunen ska kunna skicka en samverkansperson till en annan aktör och ta emot samverkanspersoner från andra aktörer. Syftet med en samverkansperson kan vara att dela och/eller ta del av information som kan vara av värde i den aktuella situationen, samordna kommunikation eller bistå med kompetens.

Inriktnings- och samordningsfunktion

Vid en omfattande samhällsstörning ska kommunen vid behov kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion, ISF, bestående av beslutsfattaren från berörd förvaltning, bolag, kommunalförbund och externa offentliga och privata aktörer. Syfte är att verka för att aktörerna arbetar utifrån en gemensam inriktning och att samordning av olika aktörers åtgärder och information sker.

3.5 Aktivering av central krisledning

Det är kommundirektören som fattar beslut om aktivering av hela eller delar av den centrala krisledningen i krislägesnivåerna 1 och 2.

Följande indikationer är exempel på när detta bör ske:

- stort behov av central samordning
- en enskild förvaltning har stort behov av särskilt stöd kring till exempel samordning och kommunikation
- ordinarie rutiner, organisation och resurser svarar inte mot situationens krav
- behov av samverkan med andra organisationer
- ett stort behov av kommunikation
- ett stort medietryck
- ett stort intresse från allmänheten
- behov av aktivering av centralt krisstöd.

Den centrala krisledningen larmas, efter beslut av kommundirektören, enligt särskilda larmlistor och rutiner. Tjänsteperson i beredskap för Eslövs kommun, TIB Eslöv, är Eslövs kommuns förstahandskontakt och larmmottagare vid en större händelse eller en händelse som bedöms kunna få större konsekvenser på Eslövs kommuns verksamhet och/eller på dem som bor, verkar eller vistas i Eslövs kommun.

TIB Eslöv är kommunens larmmottagare dygnet runt på helger och helgdagar samt klockan 16.30–8.00 på vardagar. Helgfria vardagar går larmen till Eslövs kommuns Kontaktcenter för vidarebefordran till berörd förvaltning/verksamhet.

Ansvarig för att aktivera det centrala krisstödet är ansvarig tjänsteperson för den verksamhet som här regleras i socialtjänstlagen.

3.6 Ledningslokal och tekniska ledningssystem/utrustning

Ledningslokal

I händelse av en krishantering ska organisationen i första hand använda sig av lokaler i Eslövs stadshus. På första våningen finns ett särskilt avsatt och utrustat arbetsrum för den centrala krisledningen. Där kan sammanträden med få deltagare hållas. Sammanträden med många deltagare kan hållas i andra sammanträdeslokaler i stadshuset. I händelse av strömavbrott finns reservkraft för ledningslokalerna i stadshuset.

Vid behov kan krisstaben arbeta i annan aktörs lokaler som till exempel hos samverkande myndigheter eller i reservledningslokalen på brandstationen i Löddeköpinge.

Tekniska ledningssystem som Eslöv kommun hanterar

Vid samhällsstörningar används i huvudsak samma tekniska system som i den ordinarie verksamheten. Men det finns också kompletterande intern utrustning som ska användas som stöd i en kris, såsom särskilda "kristelefoner". Till detta finns ytterligare system som framförallt ska användas i samverkan mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter.

Rapid Reach

RapidReach är ett automatiserat larmsystem för inkallning av hela eller delar av den centrala krisledningen.

Kristelefoner

I kommunen finns särskilda mobiltelefoner, som förvaras i det särskilt utrustade arbetsrummet i stadshuset, som framförallt ska användas till att underlätta den interna kommunikationen i samband med en kris/samhällsstörning.

Rakel

Rakel är ett nationellt kommunikationssystem för trygg och säker kommunikation och används som ett komplement till vanlig telefoni. Rakel fungerar även som reservsamband om den vanliga telefonin slutar fungera.

WIS

WIS är ett nationellt webbaserat informationssystem som är framtaget för att underlätta delning av skriftlig information mellan olika aktörer före, under och efter en samhällsstörning.

Signe kryptodator

Signe är ett system för att dela säkerhetskyddsklassificerade uppgifter mellan kommuner, statliga myndigheter, Länsstyrelsen och regionen.

Viktigt Meddelande till Allmänheten, VMA

VMA är ett varningssystem som kan användas vid olyckor och allvarliga händelser. Sveriges Radio och Sveriges Television har sändningstillstånd för hante-

ringen av VMA. Vid behov är de skyldiga att sända ett viktigt meddelande till allmänheten, exempelvis i samband ett större utsläpp av giftig gas eller rök.

3.7 Avslut av den centrala krisledningen

Vid en kris/samhällsstörning är det kommundirektören som fattar beslut om när den centrala krisledningens verksamhet ska upphöra och den operativa krishanteringens därmed ska avslutas.

Vid en extraordinär händelse fattar krisledningsnämnden beslut om när nämndens verksamhet ska upphöra. Även kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige kan besluta om detta. Ett sådant beslut innebär att den akuta krishantering utifrån krisläge 3, extraordinär händelse, avslutas.

Tidpunkt och form för avvecklingen av den centrala krisledningen måste planeras och kommuniceras. Det är viktigt att tydliggöra hur eventuellt efterarbete ska tas omhand.

3.8 Utvärdering efter en önskad händelse

Efter varje insats där den centrala krisledningen har varit aktiverad ska insatsen utvärderas. Utvärderingen ska omfatta både kommunens hantering utifrån ett verksamhetsansvar och sett till det geografiska områdesansvaret.

Det är viktigt att utvärderingen dokumenteras och att erfarenheterna tas tillvara inför framtida behov av krishantering.

Det är beredskapsfunktionen vid Kommunledningskontoret som ansvarar för att en utvärdering genomförs.

4. RELATERADE DOKUMENT

Risk- och sårbarhetsanalys för Eslövs kommun

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) beskriver vilken samhällsviktig verksamhet som finns i kommunen och vad den är beroende av för att kunna fungera på ett bra sätt. RSA:n beskriver vilka sårbarheter som finns i en kommun och ger förslag på förbättringsåtgärder. RSA:n fastställs av kommunstyrelsen första året i varje ny mandatperiod.

Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap

Riktlinjerna innehåller kommunstyrelsens inriktning för det förebyggande och planerade krisberedskapsarbetet men även för arbetet under eventuella samhällsstörningar. I riktlinjerna finns också en förteckning över de förmågehöjande åtgärder som kommunstyrelsen prioriterar. Riktlinjerna utgår från risk- och sårbarhetsanalysen, och även dessa fastställs av kommunstyrelsen.

Utbildnings- och övningsplan

Utbildnings- och övningsplanen beskriver vilken kompetens som behövs för olika funktioner inom krisledningsorganisationen. Den innehåller även de utbildningar och övningar som ska planeras under mandatperioden för att säkerställa att krisledningsorganisationen har tillräcklig förmåga. Utbildnings- och övningsplanen fastställs första året i mandatperioden av kommunstyrelsen.

Eslövs kommuns kriskommunikationsplan

Eslövs kommuns kriskommunikationsplan ska ge en riktning och ett stöd i hur Eslövs kommun ska kommunicera då det inträffar en kris eller en samhällsstörning inom kommunens geografiska område. En samordnad kommunikation i rätt tid stärker de inblandade aktörernas trovärdighet, förtydligar en händelse och motverkar ryktesspridning.

Övriga dokument

Det finns kompletterande dokument som beskriver mer i detalj hur arbetet ska gå till inom olika funktioner i krisledningsorganisationen eller inom vissa verksamheter.

5. VIKTIGA BEGREPP

Extraordinär händelse – med begreppet avses (i enlighet med LEH, (2006:544)) en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun.

Kontinuitetshantering – metod vars syfte är att upprätthålla verksamhet på en acceptabel nivå, oavsett vilka händelser som drabbar organisationen.

Oönskad händelse – händelse som inträffar eller uppstår, alternativt hotar att inträffa eller uppstå, och som på något sätt utmanar och negativt påverkar det som Eslövs kommun värdesätter.

Resiliens – ett systems förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig samt lära sig av oönskade händelser.

Risk – en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Samhällsstörning – en samhällsstörning ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället. En samhällsstörning drabbar många människor och har inverkan på samhällsnivå. En samhällsstörning kan orsakas av olika typer av oönskade händelser och allt mellan olyckor och krig.

Samhällsviktig verksamhet – avser en verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Dessa verksamheter bedrivs av ett stort antal privata och offentliga aktörer.

Sårbarhet – betecknar det som en aktör eller ett samhället inte har lyckats förutse, hantera, motstå och återhämta sig från. Dessa egenskaper och/eller förhållanden påverkar i sin tur hur mycket eller hur allvarligt en kris eller samhällsstörning påverkar den drabbade.

6. KRISLEDNINGSNÄMNDENS REGLEMENTE

Nämndens uppgifter och ansvar

Krisledningsnämndens uppgifter

1 §

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse. En extraordinär händelse är en större händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

2 §

Krisledningsnämnden ska för varje ny mandatperiod upprätta en plan för hur kommunen skall hantera extraordinära händelser. Planen skall redovisas till kommunfullmäktige för fastställelse.

Delegering från kommunfullmäktige

3 §

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens omfattning eller art. Ett sådant beslut skall omgående sändas till den nämnd som berörs.

När förhållandena medger det ska krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden har övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd.

Kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen får besluta att krisledningsnämndens verksamhet skall upphöra. Om kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen fattar ett sådant beslut ska de verksamhetsområden som krisledningsnämnden har övertagit omedelbart återgå till ordinarie nämnd.

4 §

Krisledningsnämnden får under en extraordinär händelse lämna begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats av händelsen.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

5 §

Krisledningsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag och förordning samt bestämmelserna i detta reglemente.

Krisledningsnämnden ska till kommunfullmäktige rapportera nämndens beslut samt sammanställning av inträffade händelser och vidtagna åtgärder under en extraordinär händelse. Rapportering ska under en extraordinär händelse ske fortlöpande inför varje närmast följande kommunfullmäktigesammanträde.

Förvaltningsorganisation

6 §

Under en extraordinär händelse står den kommunala förvaltningsorganisationen till krisledningsnämndens förfogande.

Krisledningsnåmndens arbetsformer

Sammansåttning

7 §

Kommunstyrelsens arbetsutskott är tillika krisledningsnåmnd.

Tråda i funktion

8 §

Ordföranden i krisledningsnåmnden eller, om han eller hon har förhinder, vice ordföranden bedömer när en extraordinår händelse medför att nåmnden ska tråda i funktion och kallar då till sammantråde.

Brådiskande årenden

9 §

Ordföranden, eller om hen har förhinder, vice ordföranden får besluta på nåmndens vågnar i årenden som är så brådiskande att nåmndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmålas till nåmnden.

10 §

Från kommunens nåmnder, beredningar och tjänstemån får krisledningsnåmnden infordra yttranden och upplysningar som behövs för att nåmnden ska kunna fullgöra sina uppgifter. Vid beredningen av årenden som berör annan nåmnds verksamhet får nåmnden adjungera representanter från berörd nåmnd. De adjungerade representanterna får yttra sig men inte delta i nåmndens beslut.

Sekretess

11 §

Vid en extraordinår händelse övertar krisledningsnåmnden en ordinår nåmnds verksamhet och har då också tillgång till den ordinarie nåmndens sekretessbelagda handlingar, varvid sekretesslagens regler tillåmpas.

För krisledningsnåmndens utlåmnande av information gåller den sekretess som skulle ha gållt i den ordinarie nåmnden.

Arbetsformer i övrigt

12 §

För krisledningsnåmnden gåller i tillåmpliga delar, med hänsyn till den extraordinåre händelsens art och omfattning, vad som i övrigt anges i kommunstyrelsens reglemente om kommunstyrelsens arbetsformer.

2023-11-28

Ann Lagerwall

+4641362380

ann.lagerwall@eslov.se

Kommunstyrelsen

Antagande av riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2023-2026

Förslag till beslut

- Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2023-2026 antas som det styrande dokumentet för krisberedskapsarbetet under mandatperioden.
- Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2019-2022 upphör att gälla den 5 december 2023.

Ärendebeskrivning

Sveriges kommuner ska, i enlighet med lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, anta ett styrdokument för varje kommuns krisberedskapsarbete kommande mandatperiod. Detta regleras också i den överenskommelse som tecknats mellan Sveriges kommuner och landsting (SKR) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) gällande kommuners krisberedskap. Styrdokumentet ska antas under mandatperiodens första år och sträcka sig till nästkommande val.

Styrdokumentet ska innehålla information om kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys, planering inom krisberedskap, hur arbetet bedrivs och ska bedrivas inom kommunen under mandatperioden samt hur den statliga ersättningen ska användas.

Beslutsunderlag

Förslag till riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2023-2026

Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2019-2022

Beredning

Förslagna riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskapsarbete 2023-2026 fungerar som styrdokument enligt de krav som staten anger. Riktlinjerna beskriver dels kommunens arbete med krisberedskapsarbetets olika delar samt dels vilken ambition som finns inom respektive område. Riktlinjerna innehåller också mål och fokusområden för krisberedskapsarbetet i Eslövs kommun.

Det är innehållet och resultatet av det analysarbete som har gjorts inom ramen för den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen, Risk- och sårbarhetsanalys för Eslövs kommun 2023-2026, diarienummer KS.2023.0519, och beslutad av kommunstyrelsen 2023-10-03, som ligger till grund för vad Riktlinjerna för Eslövs kommuns krisberedskap 2023-2026, innehåller. Syftet med riktlinjerna är de ska fånga de behov av åtgärder inom den kommunala krisberedskapen som anses nödvändiga att genomföra, kopplade till RSA:n, för att stärka kommunens förmåga inom vissa givna områden.

Till Riktlinjerna för Eslövs kommuns krisberedskap 2023-2026 finns bilaga 1, Planering 2023-2026, och denna innehåller en mer detaljerad angivelse kring de åtgärder som planeras under mandatperioden. Bilagan utgör en inriktning för mandatperioden men prioriteringarna kan komma att ändras med hänsyn till förändrade förutsättningar inom verksamheten. Ändringar i bilagan beslutas av kommundirektören.

Tidigare Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2019-2022, diarienummer KS.2019.0444, upphör att gälla när Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2023-2026 fastställts.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder
Eslövs kommuns författningssamling

Eva Hallberg
Kommundirektör

Helena Heintz
Tf avdelningschef

RIKTLINJER FÖR ESLÖVS KOMMUNS KRISBEREDSKAP 2023-2026

Innehåll

Beskrivning av dokumentets funktion.....	2
Avgränsning	4
Civilt försvar.....	4
Krisberedskapsarbetet i Eslövs kommun	5
Målsättningar för Eslövs kommuns krisberedskapsarbete	5
Fokusområden under mandatperioden 2023-2026	7
Styrning av krisberedskapsarbetet i Eslöv.....	9
Krisberedskapsarbetets olika delar	10
Risk- och sårbarhetsanalys - RSA	10
Utvärdering och erfarenhet efter en kris.....	10
Planering.....	11
Geografiskt områdesansvar	12
Ambition för åren 2023-2026.....	13
Risk- och sårbarhetsanalys	13
Riskidentifiering och kontinuitetshantering	13
Geografiskt områdesansvar	14
Övning och utbildning.....	15
Den statliga ersättningen.....	16
Allmänt.....	16
Användning av tilldelade medel.....	16
Bilaga 1 – Planering.....	17

Beskrivning av dokumentets funktion

Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH, reglerar arbetet inom krisberedskapen i kommuner och regioner.

Bestämmelserna i lagen syftar till att kommuner och regioner ska minska sårbarheten i respektive verksamhet och ha en god förmåga att hantera samhällsstörningar, extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Andra lagar som kommunens krisberedskapsarbete ska förhålla sig till är Förordning (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinär händelse i fredstid och höjd beredskap och Kommunallagen (2017:725), kap 5, 1§.

Utifrån lagstiftningen tecknade Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, MSB, och Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, en överenskommelse för 2023 som ytterligare preciserade statens förväntningar på hur uppgifterna i lagen ska genomföras. Där reglerades även den ersättning som kommunerna erhåller för det arbete som utförs inom ramen för överenskommelsen mellan MSB och SKR.

Nedan preciseras kommunernas uppgifter. Uppgifterna beskrivs i 2.kap i LEH delas in i följande verksamheter:

- risk- och sårbarhetsanalys
- planering
- geografiskt områdesansvar
- utbildning och övning
- rapportering

Enligt överenskommelsen mellan MSB och SKR ska kommunerna också ta fram ett styrdokument/riktlinje för hur arbetet med krisberedskap ska bedrivas i kommunen. Eslövs kommun har valt att dokumentet Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2023-2026, detta för att dokumentet ska passa in i kommunens struktur för styrdokument.

Riktlinjen ska enligt en instruktion, i enighet med överenskommelsen mellan MSB och SKR innehålla följande beskrivningar kring:

- övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund.
- kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.
- kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar

- vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden

Som en del i överenskommelsen ska kommunen även ta fram:

- reglemente för krisledningsnämnden
- instruktion för kommundirektören som ska ange vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap
- övnings- och utbildningsplan för mandatperioden
- plan för hur kommunen ska hantera extraordinära händelser

Dessa riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap gäller 2023-2026 och ska antas av kommunstyrelsen. Riktlinjerna för Eslövs kommun har ingen rättslig verkan avseende kommunala bolag och förbund.

Avgränsning

Syftet med riktlinjerna är att utifrån LEH och kommunöverenskommelsen mellan MSB och SKR (2019-2023) beskriva kommunens arbete med krisberedskap och inriktningen för hur kommunen ska fullgöra sina åtaganden samt redovisa hur den ekonomiska ersättningen ska användas under mandatperioden.

Dokumentet inkluderar inte annat säkerhetsarbete eller uppgifter enligt annan lagstiftning, såsom till exempel Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO och Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Civilt försvar

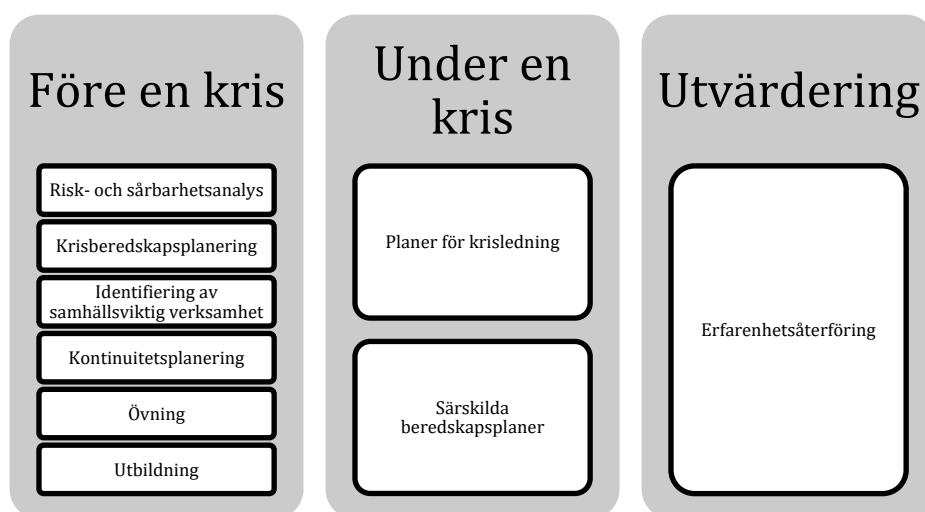
Kommunernas arbete med civilt försvar grundar sig i LEH. Enligt lagen ska kommuner arbeta för att minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fredstid. På så sätt uppnås också en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Riktlinjer för Eslövs kommuns krisberedskap 2023-2026 hanterar de åtgärdsbehov som framkommit i arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys under den gångna mandatperioden. Kommunens arbete med civilt försvar kan därför sammanfalla med arbetet med krisberedskap under mandatperioden. De delar av kommunens arbete som är direkt riktade mot arbete med civilt försvar redovisas inte i detta styrdokument.

Krisberedskapsarbetet i Eslövs kommun

Eslövs kommuns övergripande mål med sitt krisberedskapsarbete är att på ett effektivt och rationellt sätt minska verkningar och skador vid sådana händelser som klassas som extraordinära. Detta genom att kommunen ska ha en god planläggning inom området samt årliga utbildningar och övningar.

Eslövs kommuns arbete har sin tyngdpunkt i skedet före en kris vilket syns i antalet aktiviteter som sker i detta steg.

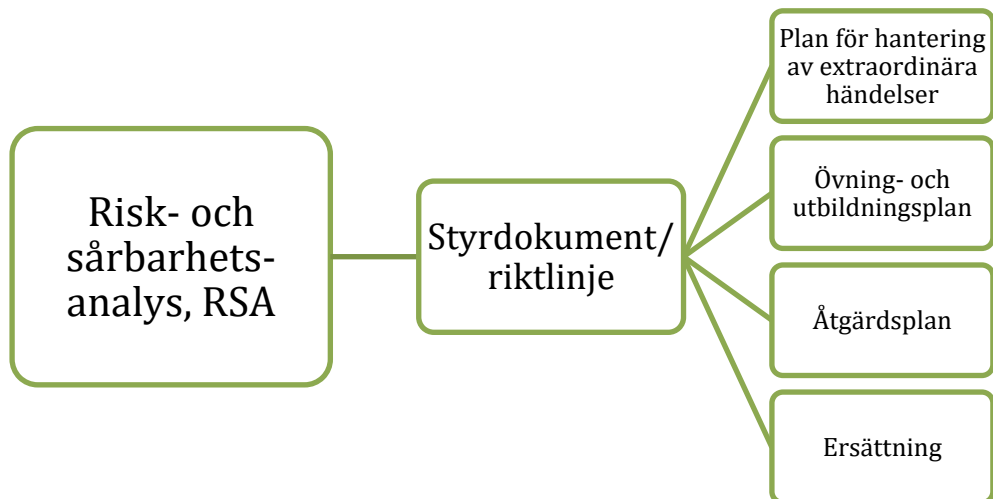
Målsättningar för Eslövs kommuns krisberedskapsarbete

Inriktningsbeskrivningen för kommunens krisberedskapsarbete är att:

- kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (RSA).
- samtliga kommunens samhällsviktiga verksamheter ska vara delaktiga i framtagande av risk- och sårbarhetsanalyser samt planera för åtgärder för att minska konsekvenser vid en inträffad extraordinära händelser.

Målsättningarna för krisberedskapsarbetet utgör grundfundament för det arbetet. Målsättningarna är att:

- reducera risk för, och konsekvenserna av, oönskade händelser som kan medföra samhällsstörningar och/eller kris i Eslövs kommun.
- värna om liv och hälsa för de som bor och verkar i Eslöv.
- kontinuerligt upprätthålla Eslövs kommuns funktionalitet.
- begränsa eller helt hindra skador på egendom och miljö.

Fokusområden under mandatperioden 2023-2026

Nedan följer de fokusområden som utgör Eslövs kommuns prioriteringar inom krisberedskapsarbetet för perioden 2023-2026.

- Stärka kommunens förmåga genom ökad försörjningsberedskap
- Stärka kommunens förebyggande arbete kring pågående dödligt våld (PDV)
- Etablering av information- och trygghetspunkter samt stärka samarbetet med frivilligorganisationerna
- Fortsatt utveckling av kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys och kontinuitetsplanering
- Fortsatt stärka samverkan med kommunala bolag och förbund

Stärka kommunens förmåga genom ökad försörjningsberedskap

En omfattande störning i livsmedelsförsörjningen skulle innebära stora konsekvenser för hela samhället. Människors liv och hälsa är beroende av livsmedel.

I det kommunövergripande risk- och sårbarhetsarbetet har måltidsproduktionen identifierats som en samhällsviktig verksamhet. Det framgår också tydligt att framförallt livsmedelsförsörjningen har många beroenden. Exempel på sådana är el, kompetent personal, vatten, fjärrvärme, internet, olika sorters utrustning och funktionella lokaler för just måltidsproduktion.

Kunskapshöjande insatser kring sårbarheter och risker när det gäller försörjningen av livsmedel i den kommunala verksamheten är viktig. Med fler alternativ och ökad anpassningsbarhet, blir också verksamheten mindre sårbar vid försenade leveranser, ändrad varutillgång, personalfrånvaro med mera.

Förutom livsmedelsförsörjningen behöver kommunen också analysera andra områden kopplat till försörjning kopplat vid en större krishändelse, exempel på detta är behovet av drivmedel och läkemedel i kommunens samhällsviktiga verksamheter.

Stärka kommunens förebyggande arbete kring pågående dödligt våld (PDV)

Det är lätt att tro att PDV mest inträffar i skolmiljö men faktum är att en sådan händelse kan inträffa i alla former av offentlig miljö.

Idag finns det ingen kommunövergripande plan i kommunen för hur arbetet ska bedrivas löpande kopplat till PDV. En sådan skulle även kunna belysa ett utvecklingsbehov vad gäller förbättrad rollfördelning och utökad samarbete mellan olika förvaltningar och verksamheter.

En kommunövergripande plan för att stärka kommunens arbete kring PDV bör också innehålla ett kunskapsstöd och stöd för övningar i egen organisation.

Etablering av information- och trygghetspunkter samt stärka samarbetet med frivilligorganisationerna

Eslövs kommun ska inrätta informations- och trygghetspunkter i kommunen. Fokus är att de ska inrättas som en punkt för stöd och trygghet för kommunens invånare vid en krishändelse i fredstid.

Informations- och trygghetspunkterna avses lokaliseras till Svenska Kyrkans lokaler i åtta orter i kommunen och utrustas med elverk, grundläggande utrustning, enklare mat, varm dryck, filtar, vattendunkar och reservsamband.

Punkterna blir en del av Eslövs kommuns krisorganisation och aktiveras av kommundirektören inom ramen för den centrala krisledningen. Vid behov kan Eslövs kommuns centrala krisstöd knytas till en eller flera av punkterna.

Eslövs kommun har för avsikt att bemanna punkterna genom avtal med Frivillig Resursgrupp, FRG, som i sin tur upprättas av Civilförsvarsförbundet.

Fortsatt utveckling av kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys

Eslövs kommun har under den gångna mandatperioden implementerat en arbetsmetod för sitt RSA-arbete. Vald metod för arbetet har tagits fram av Malmö Stad och riskforskare vid LTH och har döpts till ”Tre steg för ett tryggare Malmö”. Efter en lokal anpassning efter kommunens förutsättningar har metoden får arbetsnamnet ”Malmömetoden”.

Kommunen ska fortsatt arbeta systematiskt med risk- och sårbarhetsanalyser där prioriteringar och implementering av åtgärder samt uppföljning och utvärdering ska vara en naturlig del i kommunens samtliga verksamheter.

Det påbörjade arbetet med kontinuitetshantering, inom ramen för Malmömetoden, kommer att fortsätta inom den kommunala organisationen. Då en grundläggande genomgång kopplat till ämnet är genomförd i verksamheterna kommer arbetet gå vidare med fortsatta analyser men också mer tydligt arbeta med reservlösningar för verksamheternas kritiska beroenden, detta för att öka motståndskraft i verksamheterna.

Fortsatt stärka samverkan med kommunala bolag och förbund

Kommunen har en regelbunden samverkan med krishanteringsrådet, tillsammans med 12 kommuner i sydvästra Skåne. Rådet träffas flera gånger per år.

Ett flertal betydelsefulla kommunala uppdrag återfinns i kommunala bolag och förbund. Eslövs kommun vill stärka samverkan och samarbetet för en bättre krisberedskap.

Att stärka samverkan med kommunala bolag och förbund kommer också att ge en gynnsam effekt i arbetet för totalförsvaret.

Styrning av krisberedskapsarbetet i Eslöv

Eslövs kommun har beredskapssamordnare placerade centralt på kommunledningskontoret. Beredskapssamordnarna ska verka för en god krisberedskap inom kommunens samtliga förvaltningar och placeringar på den centrala förvaltningen underlättar detta arbete.

Centralt tas ett flertal underlag fram som i varierande grad styr förvaltningarnas arbete. Ett sådant exempel är kommunens centrala krisledningsplan som har kompletterats med förvaltningarnas egna krisledningsplaner. Samtliga krisledningsplaner är framtagna från samma ”mall”.

I övrigt bedrivs arbetet i hög grad i projektform där grupper sammansätts utifrån uppgiftens krav. Detta dokument är ett styrande dokument för detta arbete.

Krisberedskapsarbetets olika delar

Risk- och sårbarhetsanalys - RSA

Eslövs kommun arbete med RSA innebär att en sammanställd och kommunövergripande analys tas fram varje ny mandatperiod och att det där emellan sker mindre analysomgångar.

Under den gångna mandatperioden har kommunen arbetat systematiskt, i enighet med en särskild arbetsmetod, med kommunens övergripande risk- och sårbarhetsanalys. Metoden som kommunen har arbetat utifrån skiljer sig från andra arbetsmetoder för RSA genom att de två processerna för riskhantering och kontinuitetshantering hanteras parallellt, eller ”slås samman”. Detta är en fördel för den del av organisationen som arbetar med analysen då en sammanslagning underlättar arbetet.

Arbetet har under perioden fortsatt mer konkret genom att risker också underbyggs med statistik och fakta. Utifrån detta tas vissa scenarion fram som läggs ovanpå vissa risker och därmed framkommer behov av åtgärder.

Under arbetet har sakkunniga och referensgrupper från samtliga av kommunens förvaltningar deltagit, totalt ett 100-tal. I arbetet redovisar också referensgrupperna vilka åtgärder som verksamheten vidtar för att stärka möjligheten till att skydda sin verksamhet mot risken eller att öka förmågan till hantering.

Utvärdering och erfarenhet efter en kris

Avseende utvärdering och återföring av erfarenheter har Eslöv ett aktivt förhållningssätt. Ett flertal kriser har inträffat de senaste åren vilket föranlett åtgärder. Ett sådant exempel är revideringen av kommunens centrala krisledningsplan som har anpassats för att denna bättre ska kunna svara mot de behov som har identifierats vid såväl skarpa händelser som vid övningar.

Vidare är ett aktivt arbete med beredskapsplaner, där såväl kunskap som förmåga till operativt beslutsfattande ökar, en åtgärd som vidtagits baserat på tidigare erfarenheter.

Andra exempel är att kommunen har identifierat ett behov av att klargöra hur kommunen kan kalla in krisledningsnämnden och i allmänhet utbilda

kring beslutsfattande. I detta sammanhang planeras kunskapshöjande åtgärder under mandatperioden.

Planering

Eslövs kommuns planering avseende krisberedskap bygger på de tre delarna beredskapsplaner, samhällsviktig verksamhet samt övning och utbildning.

Dessa delar redovisas på ett allmänt plan nedan. För specifika åtgärder och när dessa planeras att genomföras hänvisas till bilagorna 1 och 2.

Begrepp	Syftar till	Mottagare
RSA – risk- och sårbarhetsanalys	Identifiera och beskriva risker och sårbarheter	Hela organisationen
Handlings- och beredskapsplaner	Att hantera en händelse och minska konsekvenserna av det inträffade.	Kommunens verksamheter som är berörda av planernas innehåll. Krisledningen och övriga som är inblandade i den operativa hanteringen av händelsen.
Samhällsviktig verksamhet och kontinuitetsplanering	Att där så är möjligt minimera risken att en kris uppstår.	Verksamheten (som genomför kontinuitetsplanering)

Genom kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalysen framkommer vissa risker och sårbarheter som bedöms angelägna att på olika sätt arbeta vidare med. De risker och sårbarheter som analyseras djupare omsätts i beredskapsplaner.

Beredskapsplaner syftar till att utgöra ett underlag för att bättre kunna hantera en extraordinär händelse eller annan krishändelse i kommunens geografiska område. Beredskapsplaner bör innehålla dels fakta om förhållandena i den specifika händelsen samt möjliga åtgärder som kan vidtas av krisledningen.

Geografiskt områdesansvar

Eslövs kommun har ett fungerande arbete avseende det geografiska områdesansvaret.

Nuvarande arbete består av:

- Krishanteringsråd tillsammans med 12 kommuner i sydvästra Skåne som syftar till att utveckla samverkan mellan offentliga och privata aktörer såväl före som under och efter en kris.
- Medverkan i andra regionala nätverk.
- Deltagande i konferenser, kurser och nätverksträffar som syftar till att bygga en förmåga inom krisberedskapsområdet.
- Samverkanforum för medlemskommunerna inom det geografiska område VA SYD omsluter.
- Samverkanforum för medlemskommunerna inom det geografiska område Räddningstjänsten Syd omsluter.
- Samverkanforum för medlemskommunerna inom det geografiska område Kraftringen omsluter.
- Vidmakthållande av utomhusvarningssystem, VMA.

Ambition för åren 2023-2026

Risk- och sårbarhetsanalys - RSA

Den kommunala risk- och sårbarhetsanalysen ska skapa medvetenhet och kunskap om risker och sårbarheter i kommunen på ett sätt som är användbart både i vardagen och vid allvarliga händelser.

Syftet med analysen är att öka medvetenheten och kunskaperna hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga, ge underlag för planering och genomförande av åtgärder som minskar risker och kommunens sårbarheter och stödja den fysiska planeringen. Dessutom ska analysen utveckla kommunens förmåga att hantera inträffade kriser.

Målen med analysen ska vara att ge en god kunskap om risker och sårbarheter som kan påverka kommunens verksamhet, stödja en planering för hur risker och sårbarheter kan undanröjas eller minskas och även ligga som grund för möjligheten att hålla god förmåga att hantera extraordinära händelser.

Kommunen belyste i tidigare riktlinjer för kommunens beredskapsarbete att det fanns ett behov av att utveckla arbetet med RSA. Dels genom att integrera arbetet tydligare i de olika förvaltningarna och dels arbeta mer systematiskt med tänkbara kriser i hela skalan för att på så sätt bygga en mer robust organisation och verksamhet. Detta skulle också möjliggöra en tydligare och mer kontinuerlig uppföljning av förbättringsåtgärderna.

Genom att implementera en arbetsmetod för risk- och sårbarhetsarbetet har kommunen lyckats involvera en stor mängd medarbetare i kommunen i processen.

Ambitionen är att fortsätta arbetet utifrån vald metod och ytterligare utveckla arbetet med RSA under mandatperioden 2023-2026.

Riskidentifiering och kontinuitetshantering

Den riskidentifiering som har skett inom ramen för analysen har sin utgångspunkt i den arbetsmetod som finns för kontinuitetshantering och RSA inom Eslövs kommun. Detta arbete sker kontinuerligt och kommer fortsätta kommande mandatperiod. Riskidentifiering sker således regelbundet och är baserad både på vägledande litteratur,

omvärldsutveckling och kommunens egna erfarenhet. De generella risker som har identifierats redovisas under för detta avsedd rubrik.

Flera av de risker som är identifierade i RSA-arbetet är aktuella för fördjupande analyser under kommande mandatperiod för att ytterligare utveckla kommunens arbete med krisberedskap och kontinuitetshantering.

Eslövs kommun avser att fortsätta arbetet med kontinuitetshantering i kommunens verksamheter under kommande mandatperiod. Arbetet fokuserar i första hand på den samhällsviktiga verksamheten som finns i kommunens organisation.

Arbetet kommer ytterligare att kunskapshöja den egna organisationen och leda till att det långsiktiga arbetet kan fortsätta inom kommunen. Vissa områden kommer att analyseras för att kommunen sen ska kunna vilken verksamhet som är samhällsviktig och hur denna kan säkras i olika krissituationer.

Slutresultatet blir att viss verksamhet, bedömd som samhällsviktig, tar fram planering för att kunna upprätthålla verksamheten vid påfrestningar, så kallad kontinuitetshantering. Vidare är en viktig del av arbetet att också kunna acceptera vissa risker och sårbarheter.

Avseende konkreta åtgärder inom området planering, benämnt Planering 2023-2026, hänvisas till bilaga 1.

Geografiskt områdesansvar

Kommunen ska verka för att ge aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför extraordinära händelser.

Eslövs kommun har som ambition att utveckla samverkan med andra offentliga och privata aktörer för att på ett tydligare sätt ge aktörerna möjlighet att samverka inför en krishändelse, oaktat om denna utvecklas till en extraordinär händelse eller inte.

Kommunen ska också som verka för att tillsammans med arbeta förebyggande gällande samverkan med närliggande kommuner och

relevanta aktörer utanför det egna geografiska området. Denna utveckling ska i första hand ske inom ramen för kommunsamverkan i sydvästra Skåne.

Den statliga ersättningen

Allmänt

Av staten tilldelade medel enligt 5 kap. 1§ LEH täcker en större del av centrala funktioner som kommunen vidmakthåller inom krisberedskap och civilt försvar.

Användning av tilldelade medel

Grundbeloppen nyttjas till:

- Lön till beredskapssamordnare för fullgörande av uppgifter som kommunen har enligt överenskommelserna krisberedskap och civilt försvar.

Verksamhetsersättningen nyttjas till:

- Lön till beredskapssamordnare för fullgörande av uppgifter som kommunen har enligt överenskommelserna krisberedskap och civilt försvar.
- Övningar och utbildningar.

Ersättning för utomhusvarningssystemen nyttjas till:

- Ersättning till den aktör som på kommunens uppdrag vidmakthåller befintligt utomhusvarningssystem.

Bilaga 1 – Planering 2023-2026

Kopplat till krisberedskapen planerar Eslövs kommun att genomföra följande planering och åtgärder under mandatperioden:

Åtgärd	Ansvarig	Tidsperiod
Utredning reservkraft för äldreomsorgen	Beredskapsfunktionen, KIK	2024
Genomföra reservkraftsförbättringar för äldreboenden och beredskapskök	Beredskapsfunktionen, KIK	2023-2026
Etablering av informations-och trygghetspunkter i kommunens tätort och byar.	Svenska kyrkan/ Beredskapsfunktionen, KIK	2023-2024
Etablera samarbete Frivillig Resursgrupp, FRG	Kävlinge Civilförsvarsförening/ Beredskapsfunktionen, KIK	2023-2024
Planeringsförutsättningar för nödvatten, fortsatt arbete med rutiner och kartmateriel för en nödvattenhändelse.	VA SYD / Beredskapsfunktionen, KIK	2023-2024
Plan för ett kommunövergripande arbete kring pågående dödligt våld, PDV	Trygghetssamordnare/ Beredskapsfunktionen, KIK	2024
Identifiera behovet av en försörjningsberedskap inom flera områden, såsom livsmedel, vattenförsörjning, personal, drivmedel och läkemedel.	Beredskapsfunktionen, KIK	2024-2026
Öka medborgarens medvetande av vikten av hemberedskap för ökad	Kommunikationsavdelningen/ Beredskapsfunktionen, KIK	2023-2026

förmåga att klara sig en längre tid vid störningar i vatten- och elförsörjningen.		
Utvärdera behovet av en alternativ ledningsplats i egen kommun, och även i annan kommun.	Beredskapsfunktionen, KIK	2024
Översyn inkallningssystem	Beredskapsfunktionen, KIK	2024

2023-11-28

Ann Lagerwall

+4641362380

ann.lagerwall@eslov.se

Kommunstyrelsen

Ansökan om tillstånd att avveckla skyddsrum i Kastanjen 1 (Eslövs gamla brandstation)

Förslag till beslut

- Servicenämnden får ansöka hos Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) om bedömning om skyddsrummet i fastigheten Kastanjen 1 (Eslövs gamla brandstation) kan avvecklas eller inte.

Ärendebeskrivning

Det säkerhetspolitiska läget i Europa har allvarligt försämrats och med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina påverkar detta Sveriges säkerhet. Upprustning av civilt försvar pågår och säkerhetsställande av landets skyddsrum är en del i arbetet.

Tillsynsmyndighet för Sveriges skyddsrum är Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), som inspekterar skyddsrummen ungefär vart tionde år. Detta för att säkerställa att skyddsrummen fortfarande uppfyller kraven och fungerar som de ska.

Under hösten 2022 och fram till hösten 2023 har kommunens samtliga skyddsrum besiktigats och samtliga brister och kompletteringar av skyddsutrustning har åtgärdats.

Efter denna tillsyn vill servicenämnden nu ges möjligheten att be MSB bedöma om skyddsrummet inom fastigheten Kastanjen 1 (Eslövs gamla brandstation) kan avvecklas eller inte. Efter ett utlåtande från MSB kommer servicenämnden sedan fatta beslut om skyddsrummet ska avvecklas eller inte.

Beslutsunderlag

Servicenämndens beslut § 91, 2023

Skyddsrummsstatus

Fotografier

Beredning

En kommun är, som fastighetsägare, ansvarig för de skyddsrum som finns inom de fastigheter som kommunen äger. Detta innebär bland annat att dessa skyddsrum ska

vara tillgängliga och iordningsställda inom 48h om regeringen beordrar höjd beredskap.

Kommunen som fastighetsägare ansvarar också för att all utrustning finns och att skyddsrummen fungerar som det är tänkt. I Eslövs kommun finns skyddsrum i 20 fastigheter som ägs av kommunen.

MSB genomförde, på uppdrag av kommunen, en besiktning av kommunens samtliga skyddsrum hösten 2022. Enligt kontrollresultaten av genomförda skyddsrumstillsyner var standarden på kommunens skyddsrum överlag ”god”. En hel del åtgärder krävdes dock för att återställa skyddsrummen till MSB:s krav. Det saknas också en hel del utrustning, såsom verktyg och annan skyddsrumsutrustning, som behöver köpas in för att uppfylla ställda krav.

Precis som att det är MSB som ansvarar för inspektionerna av landets skyddsrum så är det också MSB som värderar och fattar beslut om en avveckling av skyddsrum. För att MSB ska ge en sådan tillåtelse krävs särskilda skäl, vilket servicenämnden bedömer att det finns i den aktuella fastigheten Kastanjen 1 (Eslövs gamla brandstation).

Särskilda skäl är att skyddsrummet i besiktningen bedömts inte vara iordningställbar inom 48 timmar då el och vattenrörinstallationer löper genom skyddsventiler och dörröppning för skyddsörr.

Enligt besiktningsprotokoll medför bristerna i skyddsrummet vid Kastanjen 1 större åtgärd- och renoveringsinsatser. Skyddsrummets storlek som är under 20m² vilket är enligt MBS ett giltigt skäl för avveckling, skyddsrummet rymmer 20 platser vilket MSB också bedömer som få platser.

En certifierad skyddsrumssakkunnig måste även göra en avvecklingsbesiktning om hela skyddsrummet ska avvecklas. Avvecklingsbesiktningen bekostas av fastighetsägaren.

Om MSB tillåter att skyddsrummet får avvecklas, ansvarar fastighetsägaren för att ta bort all skyddsutrustning från skyddsrummet. Skylten SKYDDSRUM ska också tas bort.

Med anledning av bristerna föreslås att en ansökan om avveckling av skyddsrummet skickas till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

Beslutet skickas till

Serviceämnden

Eva Hallberg
Kommundirektör

Helena Heintz
Tf avdelningschef

Servicenämnden

§ 91

SOT.2023.0154

Ansöka om avveckling av skyddsrum på Kastanjen 1 (Eslövs gamla brandstation)**Ärendebeskrivning**

Det säkerhetspolitiska läget i Europa har allvarligt försämrats och med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina påverkar detta Sveriges säkerhet. Upprustning av civilt försvar pågår och säkerhetsställande av skyddsrum är en del i arbetet. Under hösten 2022 och fram till hösten 2023 har skyddsrummen besiktigats och samtliga brister och kompletteringar av skyddsutrustning åtgärdats.

Eslövs kommun som fastighetsägare ansvarar för att det ska vara möjligt att ställa i ordning skyddsrummen inom 48 timmar om regeringen beordrar höjd beredskap och ansvarar för att all utrustning finns och att skyddsrummen fungerar som det ska.

Tillsynsmyndighet är Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som inspekterar skyddsrummen ungefär vart tionde år för att säkerställa att de fortfarande uppfyller kraven och fungerar som de ska.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Ansöka om avveckling av skyddsrum på Kastanjen 1 (Eslövs gamla brandstation)
- 103442-3 Skyddsrumstatus
- 103442-3_foto3_220926
- 103442-3_foto8_220926
- 103442-3_foto9_220926

Beredning

Skyddsrum med fastighetsbeteckning Kastanjen 1 (gamla brandstationen) har efter besiktning bedömts inte iordningställbar inom 48 timmar då el och vattenrörinstallationer löper genom skyddsventiler och dörröppning för skydds dörr. Enligt besiktningssprotokoll medför bristerna större åtgärd- och renoeringsinsatser. Skyddsrummets storlek som är under 20m² är enligt MBS ett giltigt skäl för avveckling. Med anledning av bristerna föreslås att en ansökan om avveckling av skyddsrummet skickas till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, beslutar om ett skyddsrum kan avvecklas. För att det ska tillåtas måste det finnas särskilda skäl. Om MSB tillåter att skyddsrummet får avvecklas, ansvarar fastighetsägaren för att ta bort all skyddsutrustning från skyddsrummet. Skylten SKYDDSRUM ska också tas bort. En

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Servicenämnden

certifierad skyddsrumssakkunnig måste även göra en avvecklingsbesiktning om hela skyddsrummet ska avvecklas. Avvecklingsbesiktningen bekostas av fastighetsägaren.

Linda Thörnqvist, säkerhetsstrateg redogör för ärendet under nämndens sammanträde.

Beslut

Servicenämnden föreslår att kommunstyrelsen godkänner ansökan om avveckling av skyddsrum på Kastanjen 1 (Eslövs gamla brandstation)

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Resultat av utförd statuskontroll av skyddsrum

Formuläret ifylls i dator. Använd tab-tangenten för förflyttning.

Beställare:	Eslöv Kommun
Fastighet:	Kastanjen 1
Kommun:	Eslöv
Gatuadress:	Gröna Torg 5
Skyddsrum nummer:	103442-3
Utförandedatum:	2022-09-26

Detta dokument utgör underlag för att köpare och säljare rätt ska kunna bedöma befintligt skyddsrum i samband med ägarbyte av fastigheten. Den som är byggnadens ägare har det fulla ansvaret för skyddsrummet och dess utrustning. Ytterligare information om skyddsrum finns på www.msb.se/skyddsrum.

På uppdrag av ovan angiven beställare har undertecknad besökt aktuell byggnad för en skyddsrumstillsyn samt gjort en statuskontroll av det aktuella skyddsrummet. Resultatet av detta redovisas i bilagan till detta dokument. Kontrollen har utförts i enlighet med avsnitt 4:22 i publikationen SR 15 utgiven av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Skyddsrummets status vid kontrolltillfället framgår av bilagan. För varje kontrollpunkt anges med Ja om påståendet stämmer och med Nej om det inte stämmer och därmed utgör ett fel som behöver åtgärdas. Har det inte gått att utföra kontroll enligt kontrollpunkten anges Oåtkomligt. Om punkten är aktuell för skyddsrumstypen i fråga framgår av markeringen 1|2|3. Markering (U) respektive (E) anger om ett fel kommer att bedömas som underhållsåtgärd eller ersättningsberättigande åtgärd vid en framtida skyddsrumskontroll.

Ort och datum: Kattarp 2022-09-26

Namn och underskrift: Peder Thysell

Skyddsrumssakkunnig nummer SRG806

Bilaga: Skyddsrumstatus
Kopia till: MSB för registrering (via Frida)

Skyddsrumstatus

Bilaga: Skyddsrumstatus

1. Registeruppgifter från genomförd statuskontroll

Skyddsrumnummer	103442-3	
Datum för statuskontroll	2022-09-26	
Fastighetsbeteckning	Kastanjen 1	
Gatuadress vid ingången	Gröna Torg 5	
Kommun	Eslöv	
Typ av teknisk bestämmelse	☐ A6/S3 ☐ S7 ☒ Askr ☐ Nskr	☐ TB74 ☐ TB78 ☐ SR ☐ Anläggning
Typ av luftrening	☐ Saknas ☒ Gas- och dimfilter	☐ Sandfilter ☐ F-A-G-filter
Skyddsrummets koordinater i SWEREF 99 TM	N= 6188913	E= 393412
Foton	☒ Två representativa interiörbilder och en exteriörbild skickas in.	

2. Kontrollresultat från genomförd skyddsrumstillsyn

1. Angiven fastighet är bebyggd.	☒ Ja
2. Angivet skyddsrum finns.	☒ Ja
3. Skyddsrumsskylt finns uppsatt vid skyddsrummets ingång.	☒ Ja ☐ Nej
4. Det är möjligt att iordningställa skyddsrummet inom två dygn.	☒ Ja ☐ Nej
5. Kringbyggda skyddsörrar finns.	☐ Ja ☒ Nej
6. Alla ej kringbyggda skyddsörrar hänger på sina gångjärn.	☒ Ja ☐ Nej
7. Skjutbart väggelement finns.	☐ Ja ☒ Nej
8. Minst en reservutgång finns.	☒ Ja ☐ Nej
9. Reservutgång är förbyggd på utsidan.	☐ Ja ☒ Nej
10. Förstärkning med stålbalkar/pelare i skyddsrummet finns.	☐ Ja ☒ Nej
11. Det finns gravt rostiga ingjutningsgods/ståldetaljer.	☐ Ja ☒ Nej
12. Det finns omfattande fuktskador på insida stommen.	☐ Ja ☒ Nej
13. Håltagning utan igensättning finns i omslutande stomme.	☐ Ja ☒ Nej

Skyddsrumstatus

3. Resultat av genomförd statuskontroll (Ev. kommentarer sist i dokumentet)

01. Skyddsrumsfunktion			
01a	Det är möjligt att iordningställa skyddsrummet inom två dygn.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☒ Nej ☐ Ej aktuell ☒ Se kommentar
01b	Skyltar om läge på skyddsrum och skyddsrumsförråd finns och är uppsatta.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
02. Luftsluss			
02a	Fast luftsluss finns vid reservutgång.	1 - -(E) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
02b	Fast luftsluss finns vid skyddsrummets ingång.	1 2 - (E) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03. Skydds dörr			
03a	Inklädnad möjliggör inspektion och underhåll.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03c	Dörrblad är monterat.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03d	Dörrblad går fritt från golv, väggar eller installationer vid öppnande och stängande.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☒ Nej ☐ Ej aktuell ☒ Se kommentar
03e	Dörr är riktigt påhängd och justerad i karm.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03f	Ingjutning av karm och tröskel är riktigt gjord.	1 2 3(E) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03j	Mittpost till pardörr finns och fungerar.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03m	Dörr i splitterskyddat läge har minst 15 mm plåt i dörrbladet.	1 - -(E) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03n	Dörr i ej splitterskyddat läge har minst 30 mm plåt i dörrbladet.	1 - -(E) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar

Skyddsrumstatus

03o	Dörr är inåtgående.	1 1 -(E) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03y	Fast tröskel finns.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03z	Dörr vid öppning utan permanent luftsluss är betongfylld.	- 2 -(E) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03å	Dörr till permanent luftsluss i ej splitter-skyddat läge är betongfylld.	- 2 -(E) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03ae	Tättningslist till stötupptagande gummilist är monterad och oskadad.	- 2 -(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03af	Stötupptagande list är av gummi samt är monterad och oskadad.	- 2 -(E) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03ag	Dörr är utåtgående.	- 2 3(E) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03aj	Dörrblad tätar runt om i karm vid stängd dörr.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
03ak	Kullager är smorda och hela.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
04. Gastät dörr			
04a	Inklädnad av dörr är lätt demonterbar.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
04d	Dörrblad inklusive karm är av godkänd typ.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
04e	Dörrblad är påhängt och justerat i karm.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
04f	Dörrblad går fritt från golv, väggar eller installationer vid öppnande och stängande.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
04g	Ingjutning av karm med tröskel är riktigt gjord.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar

Skyddsrummsstatus

04i	Dörrblad är tätt.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
04j	Tröskel finns.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
04v	Mittpost till pardörr finns och fungerar.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
05. Genomföring med övertrycksventil			
05a	En genomföring för övertrycksventil finns per ventilationsaggregat.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
05c	Genomföring till övertrycksventil är riktigt ingjuten.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
05i	Genomföring till övertrycksventil finns i yttre begränsningsvägg till luftsluss.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
05k	Antalet fasta övertrycksventiler är en per 50 skyddsrumplatser.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☒ Se kommentar
05o	Samtliga genomföringar för automatiska övertrycksventiler finns i luftslussen.	- 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar

06. Skyddslucka			
06a	Inklädnad möjliggör inspektion och underhåll.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
06b	Lucka och karm med funktion som reservutgång finns och är av godkänt utförande.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
06c	Luckblad är påhängt och justerat i karm.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
06e	Ingjutning av karm är riktigt gjord.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
06f	Gångjärn är rengjorda och smorda.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar

Skyddsrumstatus

06g	Skyddslucka i splitterskyddat läge har minst 12 mm plåt i luckbladet.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
06h	Skyddslucka i ej splitterskyddat läge har minst 30 mm plåt i luckbladet.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
07. Gastät lucka			
07a	Lucka med karm är av godkänd typ.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
07b	Luckblad är påhängt och justerat i karm.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
07c	Lucka är inåtgående.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
07d	Ingjutning av karm är riktigt gjord.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
07f	Luckblad är tätt.	1 - -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
08. Igensättning för reservutgång			
08a	Skyddsrum har minst en reservutgång som går att öppna inåt.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
08b	Igensättning är av godkänd typ.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
08c	Karm är riktigt ingjuten och i innerliv med vägg.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
08i	Stållucka är komplett monterad.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
09. Genomföring med skyddsplåt			
09a	Öppning i omslutande stomme har genomföring för skyddsplåt.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
09b	Genomföring för skyddsplåt är av godkänd typ.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar

Skyddsrumstatus

09c	Genomföring är riktigt ingjuten, rost-skyddsbehandlad och utan rostangrepp.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
10. Skjutbart väggelement			
10a	Väggelement med karm finns och är riktigt utfört.	- 2 -(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
10d	Täckplåt över hjulbana finns.	- 2 -(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
11. Monterbar pelare			
11a	Antal pelare och fotplåtar är rätt.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
11e	Lastfördelningsplåt med hål finns i tak.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
12. Skyddsrumsstomme			
12a	Skyddsrumsstomme är hel och ursparingar eller kvarsittande formstag av trä saknas.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
13. Ventilationsaggregat			
13a	Tillräckligt antal ventilationsaggregat finns.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
13b	Ventilationsaggregat är av godkänd typ.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
13m	Varje ventilationsaggregat har skyddsfiler typ FAG med godkännandemärkning.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☒ Nej ☐ Ej aktuell ☒ Se kommentar
17. Rörledningar			
17a	Skyddsrummet saknar ledning för hetvatten eller gas.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
17b	Utrymme som gränsar till skyddsrummet saknar ledning för hetvatten eller gas.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
17d	Ledning genom skyddsrumsstommen har genomföring av godkänd typ.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar

Skyddsrumstatus

17e	Genomföring eller monterad ledning med fri ände är försluten.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
18. Avloppsinstallationer			
18a	Genomgående avloppsledning i skyddsrummet är av gjutjärn eller rostfritt stål.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
18b	Ingjutningsram för renslucka har skyddsplåt med tätningslist.	1 2 - (U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
18c	Ingjutet rensrör av annat material än rostfritt stål eller gjutjärn har skyddsplåt.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
18e	Fredsavlopp utan ventilgrop har egen avstängning.	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
19. Tappställe och golvbrunn			
19c	Golvbrunn för skyddsrumsdrift är avstängningsbar.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
22. Luftintag i skyddsrummet			
22a	Manuell stötvågsventil finns mellan intagsöppning och ventilationsaggregat.	1 - - (U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
22d	En automatisk stötvågsventil finns för varje ventilationsaggregat (placerad i förrådet).	- 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
22g	Uteluftskanal fram till stötvågsventil finns och är utförd av stål.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
22k	Genomföring för luftintag finns och är rätt utförd.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
23. Utvändigt			
23a	Utvändigt stigschakt är av rätt typ.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
23e	Reservutgång som mynnar under mark är ej motfylld.	- - 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
23h	Uteluftskanal mynnar i det fria.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar

Skyddsrumstatus

23i	Uteluftskanal är utförd av stålrör.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
23q	Motfylld uteluftskanal är kringgjuten.	- 3(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
24. Skyddsrumsförråd			
24a	Utrymme för förvaring av skyddsrumsmaterielen finns inom samma fastighet.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
24b	Skyddsrumsförrådet är torrt och uppvärmt.	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar
24c	Utrustning för flera skyddsrum i samma förråd är åtskild och märkt.	1 2 -(U) ☐ Oåtk.	☐ Ja ☐ Nej ☒ Ej aktuell ☐ Se kommentar
25. Utrustning i skyddsrumsförrådet			
25a	All lös utrustning är förvarad i skyddsrumsförrådet..*)	1 2 3(U) ☐ Oåtk.	☒ Ja ☐ Nej ☐ Ej aktuell ☐ Se kommentar

*) Förutom lösa komponenter från skyddsrummets olika funktioner finns utrustning enligt tabellen nedan.

Lös utrustning i skyddsrummet
☒ Vattenslang med strålrör
☒ Nyckel till golvbrunn
☐ Kompletterande fånganordning för radiator inklusive skruvar
☐ Kompletterande fånganordning för armaturer inklusive skruvar
☐ Förskruvning med tillbehör för antenngenomföring
☐ Förskruvning med tillbehör för telegenomföring
☐ Iordningställanderitning
☒ Vattenkäril
☒ Grävspade
☒ Hinkar
☒ Lina 10 m
☒ Bågfilsställning
☒ Bågfilsblad
☒ Hammare
☒ Huggmejsel
☒ Mejselhammare

Skyddsrumstatus

- Kombinationstång
- Skiftnyckel
- Bräckjärn
- Verkstadsslägga
- Spett
- Spruta för fogmassa
- Elastisk fogmassa
- Nyckel till monterbar pelare

Kommentarer:

01a-1 Skyddsrummet bedöms inte iordningställbart inom 48 timmar då el och vattenrörs-installationer löper genom skyddsventiler och dörröppning för skydds dörr.

Iordningställanderitning / manual saknas hur dessa installationer skall demonteras vid skyddsrumsfdrift. (U)

03d-1 Skydds dörr går ej att stänga då vattenledning är monterad genom dörrposten. Vattenledning avlägsnas. (U)

05n-1 Befintlig skyddsventil / fast övertrycksventil (finns i skyddsrumsförrådet) skall monteras i gasfånget. Infästningsring inkl. skruvar saknas för montering, insida. (se bifogad bild)

Monteringsdetaljer anskaffs och monteras.

Vattenledningar 2 stycken samt elledningar 3 stycken samt 2 stycken hydralledningar tas bort från ventilgenomföringen. (U)

13m Skyddsrummet har gas och dimfilter. (E)
Ingen åtgärd för tillfället.

25a Elastisk fogmassa om 2 liter samt tillhörande fogspruta anskaffas och placeras i skyddsrumsförrådet. (U)

Skyddsrumstatus

2023-11-28
Moa Åhnberg
+4641362084
moa.ahnberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över Översiktsplan 2035 för Hörby kommun, samråd

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen antar förvaltningens yttrande över Översiktsplan 2035 för Hörby kommun som sitt och skickar det till Hörby kommun.

Ärendebeskrivning

Eslovskommun har mottagit Hörby kommuns förslag till ny översiktsplan att yttra sig över.

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och bidra till att skapa en samlad bild över kommunens förutsättningar. Översiktsplanen uttrycker kommunens politiska vilja och syn på olika allmänna intressen och den är vägledande för all efterföljande planering. Den beskrivs som ett viktigt strategiskt dokument för kommunens utveckling.

Beslutsunderlag

Följebrev till Remiss - Översiktsplan 2035 för Hörby kommun
Samrådsförslag Översiktsplan 2023
Miljökonsekvensbeskrivning för översiktsplan, ÖP 2035 för Hörby kommun

Beredning

Hörby kommuns *Översiktsplan 2035* har sin utgångspunkt i den politiska visionen *Hörby – det rediga samhället 2030*. Visionen består av fem fokusområden; Stark centralort, Levande landsbygd, Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Ökad trygghet.

Kopplat till vision och fokusområden finns en utvecklingsstrategi, kallad Lokal flerkärnighet, vilken beskriver var och hur Hörby kommun ska utvecklas. Utifrån utvecklingsstrategin är orter och samhällen i kommunen indelade i en tillväxtmotor (Hörby tätort), fyra lokala kärnor samt nio byar.

Förslaget till översiktsplan möjliggör för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent vilket motsvarar 530 bostäder, men samtidigt ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent till år 2035.

I förslaget till översiktsplan beskriver Hörby kommun utgångspunkterna för den fysiska planeringen fram till år 2035 med avstamp i visionen om Det rediga samhället samt utvecklingsstrategin Lokal flerkärnighet. Fokus ligger framförallt på interna kopplingar och samband, men kommunen skriver också att regioner och kommuner är alltmer beroende av varandra och att frågor som tidigare var av mer lokal karaktär idag även är regionala. En följd av att detta är det finns ett behov av regional och mellanregional planering samt mellankommunala samarbeten.

Som relevanta samverkans-/beröringsområden med Eslövs kommun nämns framförallt möjligheten att skapa ett sammanhängande gång- och cykelstråk runt Ringsjön, gemensamt arbete med besöksnäring samt det samägda avfalls- och återvinningsbolaget MERAB. Dessutom finns i beskrivningar om kollektivtrafik och tillgänglighet allmänna skrivningar om Eslöv en lokal tillväxtmotor/strategisk nod med ett serviceutbud.

Kommunledningskontoret delar bilden av att regionala och mellankommunala samarbeten är viktiga. Det handlar både om att utveckla och stärka funktionella samband och om att lyfta Mittskåne i ett regionalt perspektiv. Kommunledningskontoret ser gärna att Eslövs och Hörbys kommuner, tillsammans med Höörs kommun, inleder ett samtal om hur det är möjligt att arbeta gemensamt för att utveckla Mittskånes regionala roll, exempelvis i arbetet med regionplanen för Skåne och i frågor rörande kollektivtrafik och infrastruktur.

Utöver ovan nämnda områden är markanvändning för energiproduktion ytterligare ett sakområde där Kommunledningskontoret ser att Eslövs kommun och Hörby kommun kan komma att behöva samarbeta framåt. I planförslaget finns ställningstaganden för vindkraftsetableringar, Kommunledningskontoret menar att frågor som rör solcellsanläggningar också är viktiga att hantera.

Beslutet skickas till

Hörby kommun, planeringochutveckling@horby.se

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

HÖRBY KOMMUN

SAMRÅDSFÖRSLAG

ÖVERSIKTSPLAN

2035

2023-09-20

Innehållsförteckning

Läsanvisningar	6
Inledning	6
Planeringsförutsättningar	6
Utgångspunkt	6
Utvecklingsstrategi	6
Riksintressen	6
Tematiska fördjupningar	6
Mark- och vattenanvändning	6
Konsekvenser	7
Genomförande och uppföljning	7
Vad är en översiktsplan?	8
Dialog och förankring	8
Process	10
Digital översiktsplan	11
Hörby kommun i siffror	12
Hörby kommun – då till nu	13
Hörby kommun i Skåne	14
Utgångspunkt	15
Stark centralort	15
Levande landsbygd	16
Blomstrande näringsliv	16
Ett gott liv	16
Ökad trygghet	17
Planeringsförutsättningar	18
Lagstiftning och styrdokument	18
Mellankommunala frågor	18
Trender	22
Hållbar utveckling i Hörby kommun	25
Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet	27
Bebyggelse	29
Grön infrastruktur	30
Transportinfrastruktur	31
Riksintressen	33

Riksintresse för Naturvård	36
Riksintresse för Friluftsliv.....	37
Riksintresse för Kulturmiljövård	37
Riksintresse för Yrkesfiske i inlandsvatten.....	38
Riksintresse för Värdefulla ämnen och mineraler	38
Riksintresse för Kommunikationer	38
Riksintresse för Totalförsvarets militära del	38
Natura 2000-områden	39
Tematiska fördjupningar.....	41
Människan och medborgaren	42
Civilsamhället	42
Befolkning.....	43
Trygghetsfrågor.....	47
Barnperspektivet	47
Psykisk ohälsa.....	48
Flyktingmottagande	49
Utanförskap, segregation och polarisering.....	49
Hemlöshet.....	50
Jämställdhet och tillgänglighet	50
Bostäder och bebyggelse.....	51
Bostadsförsörjning.....	51
Bebyggelse.....	52
Arkitektur och gestaltad livsmiljö	98
Näringsliv	116
Arbetsmarknad.....	116
Sysselsättning.....	116
Branschfördelning.....	117
Kompetensförsörjning.....	117
Näringsliv i kommunen	118
Lokalisering.....	122
Naturmiljö	123
Grön infrastruktur	123
Biologisk mångfald	125
Ekosystemtjänster.....	125

Naturmiljön i Hörby kommun	128
Skyddade områden i Hörby kommun.....	136
Hänsynsområden	140
Ansvarsområden	141
Naturvärdesinventering i Hörby kommun.....	142
Övriga viktiga naturmiljöer.....	142
Vattenmiljö	144
Yt- och grundvatten	144
Vattenskyddsområden.....	147
Avrinningsområden och recipienter.....	147
Vattenförekomster.....	148
Miljö kvalitetsnormer för vatten	150
Vattenförvaltning.....	150
Strandskydd	153
Jord-, skogs- och vattenbruk	155
Jordbruk	155
Skogsbruk.....	156
Vattenbruk	156
Kulturmiljö.....	158
Kulturmiljöarbetet	158
Kulturlandskapets framväxt	158
Riksintresse för kulturmiljövården	161
Värdefulla kulturmiljöer.....	162
Byggnadsminnen.....	168
Fornlämningar.....	169
Kultur	169
Friluftsliv och rekreation	171
Allemansrätten.....	171
Riksintresse för friluftsliv.....	172
Friluftsområde av regional betydelse	172
Friluftsområde av lokal betydelse och populära besöksmål	174
Vandrings-, cykel- och ridleder.....	175
Lokala vandrings-, cykel- och ridleder.....	175
Fiske- och badplatser.....	175

Tillgång och tillgänglighet.....	175
Transportinfrastruktur.....	179
Vägar.....	179
Kollektivtrafik.....	183
Gång- och cykeltrafik.....	185
Tung och långsamtgående trafik.....	187
Parkering.....	188
Järnväg och flyg.....	188
Framtida transportsystem och mikromobilitet.....	189
Teknisk infrastruktur.....	190
Energiutvinning.....	190
Energidistribution.....	195
Mobilnät och bredband.....	198
Vatten och avlopp.....	199
Dagvatten.....	203
Avfall och materialåtervinning.....	205
Förskola och skola.....	207
Förskola.....	207
Skola.....	207
Behov av platser i skola och förskola.....	208
Flexibla och ändamålsenliga lokaler.....	210
Utemiljö och friyta.....	211
Omsorg.....	213
Stödinsatser i Hörby kommun.....	213
En åldrande befolkning i Hörby kommun.....	213
Omsorgsverksamheterna i Hörby kommun.....	214
Framtida behov av vård och omsorg.....	215
Klimatförändringar.....	218
Klimatpåverkan.....	218
Klimatanpassning.....	218
Förändrat klimat i Skåne.....	219
Hur påverkas samhällets olika sektorer av ett förändrat klimat?.....	221
Klimatrisker i Hörby kommun.....	225
Miljö, hälsa och säkerhet.....	229

Buller.....	229
Luftföroreningar	230
Vattenkvalitet.....	231
Skyddsavstånd till verksamheter.....	235
Transport av farligt gods och radioaktiva ämnen	236
Förorenad mark	236
Radon.....	236
Mikroplaster.....	237
Magnetfält och trådlös teknik	237
Digitalisering och informationsteknik	238
Krisberedskap.....	238
Räddningstjänst.....	239
Mark- och vattenanvändningskarta	241
Konsekvenser.....	243
Genomförande och uppföljning	245

Läsanvisningar

Den digitala översiktsplanen är indelad i olika flikar, kapitel. Nedan ges en kort beskrivning vad de olika kapitlen innehåller.

Inledning

Vad är en översiktsplan och hur tas en sådan fram? Vilka har varit inblandade i processen med att ta fram en ny översiktsplan? Hur och när har dialog och kommunikation skett?

Planeringsförutsättningar

Hur förhåller sig översiktsplanen till regional planering och vilka mellankommunala frågor är viktiga att ta hänsyn till i översiktsplaneringen? Vilka omvärldstrender ser Hörby kommun och hur kommer det att påverka den fysiska planeringen? Hur kan vi säkerställa en hållbar utveckling av Hörby kommun? Vilka lagar, planer och andra dokument behöver den översiktliga planeringen arbeta efter?

Utgångspunkt

Den politiska visionen om *Det rediga samhället* beskriver Hörby kommun år 2030.

Utvecklingsstrategi

Redovisar den utvecklingsinriktning som gäller för hela kommunen fram till år 2035 vad gäller bebyggelse, grön infrastruktur och transportinfrastruktur. Alla dessa är viktiga strukturer för att stödja en önskad samhällsutveckling.

Riksintressen

Redovisar de riksintressen som berör Hörby kommun samt kommunens syn på hur dessa områden ska tillgodoses.

Tematiska fördjupningar

Redovisar de allmänna intressena som är av särskild vikt för Hörby kommuns utveckling fram till 2035. Här redovisas också ställningstaganden och riktlinjer för efterföljande planering i Hörby kommun för respektive intresse.

Mark- och vattenanvändning

Redovisar i mark- och vattenanvändningskarta hur Hörby kommuns mark- och vattenområden ska användas.

Konsekvenser

Presenterar den miljökonsekvensbeskrivning som arbetats fram parallellt med översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver de områden som kan få betydande miljöpåverkan om planen genomförs.

Genomförande och uppföljning

Beskriver verktyg för hur *Översiktsplan 2035* avses genomföras och följas upp.

Inledning

Vad är en översiktsplan?

Enligt *Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)* ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan för hela kommunens yta. Det säkerställs genom att kommunen ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. I planeringsstrategin ska kommunen ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar, till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen samt bedöma planens aktualitet.

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och bidra till att skapa en samlad bild över kommunens förutsättningar. I översiktsplanen ska kommunen redovisa grunddragen för den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen, och informationen ska presenteras i en mark- och vattenanvändningskarta. Översiktsplanen ska även visa hur kommunen avser använda, utveckla och bevara den byggda miljön, och det ska framgå hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och miljö kvalitetsnormer. Översiktsplanen uttrycker kommunens politiska vilja och syn på olika allmänna intressen.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande och innehållet går därför inte att överklaga. Däremot är översiktsplanen vägledande för all efterföljande planering och är därför ett viktigt strategiskt dokument för kommunens utveckling.

Kommunfullmäktige beslutade år 2019 att gällande *Översiktsplan 2030* inte är aktuell i sin helhet och att en ny översiktsplan ska tas fram. I starten av år 2020 påbörjades därför arbetet med att ta fram en ny översiktsplan, *Översiktsplan 2035*.

Dialog och förankring

Allmänhetens inflytande

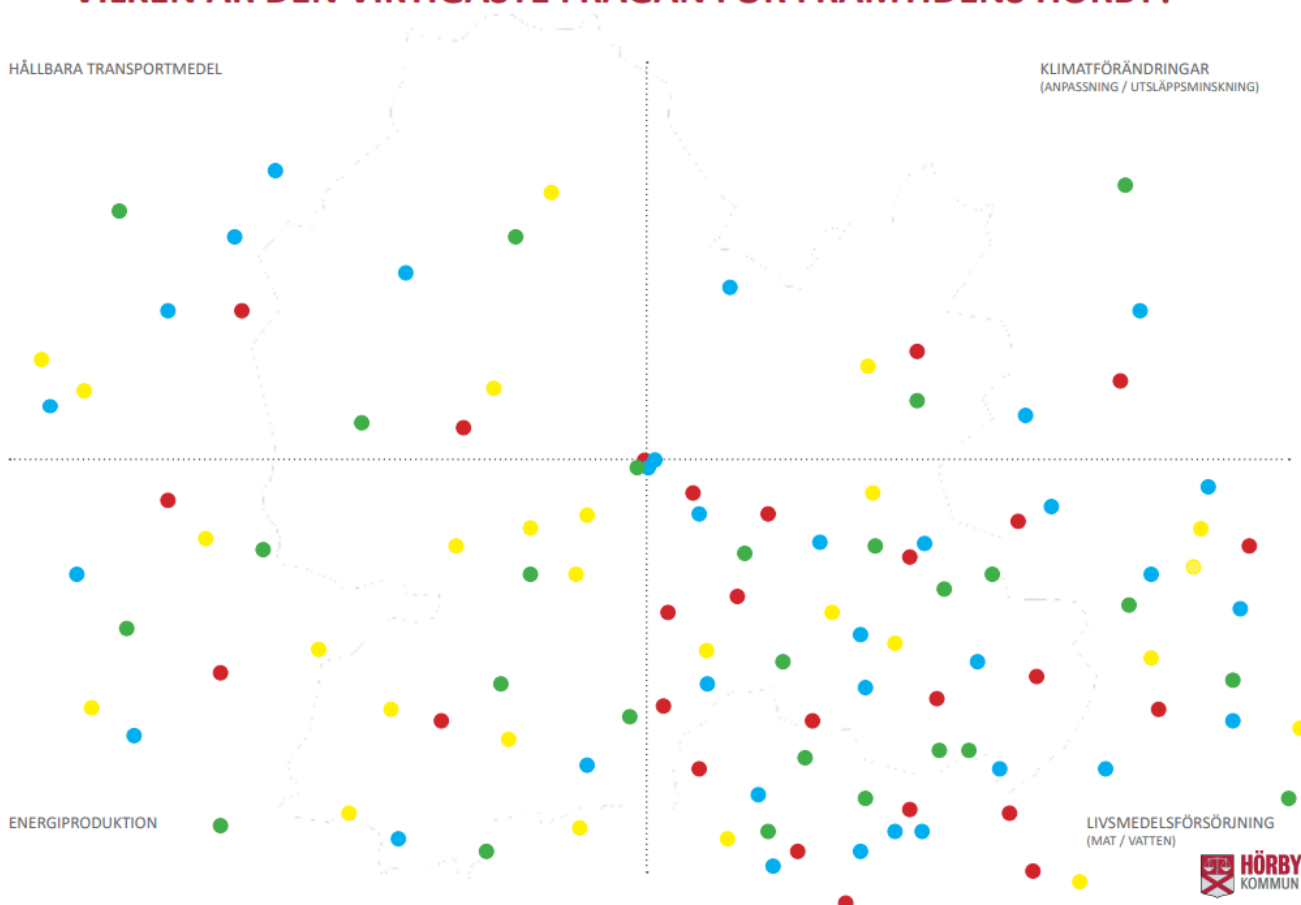
Att ta fram en kommunövergripande översiktsplan är en process som pågår under en längre period, och som erbjuder allmänheten att vid flertalet tillfällen ta del av och påverka innehållet i planen. I samband med framtagandet av den förra översiktsplanen, *Översiktsplan 2030*, genomförde Hörby kommun ett gediget dialogarbete med bland annat medborgare, barn och unga, tjänstemän, politiker, föreningar och företagare. De åsikter som framfördes under denna process var mycket värdefulla i arbetet med *Översiktsplan 2030* och bedöms fortfarande vara aktuella. Under processen med att ta fram kommunens nya översiktsplan, *Översiktsplan 2035*, har Hörby kommun arrangerat kompletterande dialoger med politiker och tjänstemän, men även med byaföreningar, barn och ungdomar samt näringslivet.

Dialogarbete

Under hösten 2022 skickades en enkät ut till alla byaföreningar i Hörby kommun med förhoppning om att samla in värdefulla synpunkter och kunskap kring byarna, attraktionsfaktorer för en levande landsbygd samt företagande och entreprenörskap. Svarefrekvensen var relativt låg men av de svar som inkom fanns det gemensamma faktorer som ansågs viktiga för flertalet av byaföreningarna. Några faktorer som ansågs viktiga var bland annat förbindelser med kollektivtrafik, att det finns trygga mötesplatser, att det finns ett aktivt föreningsliv och att det finns möjlighet att bo kvar i närområdet även som gammal eller sjuk.

I november 2022 arrangerades en Yrkesdag för elever i årskurs 8 på uppdrag av kommunens studie- och yrkesvägledare. Yrkesdagen syftade till att informera eleverna om olika yrken inom den kommunala sektorn. Under dagen fick eleverna möjlighet att komma med synpunkter och tankar kring utvecklingen av Hörby kommun. På frågan om vad som är det bästa med Hörby kommun lyftes saker såsom den fina naturen, att det är nära till mycket och att kommunen är lagom stor, att det finns ett utbud av aktiviteter, fotbollsplaner, butiker och restauranger samt skolan och kompisarna. Därutöver fick eleverna välja vilken fråga som de ansåg viktigast för framtidens Hörby.

VILKEN ÄR DEN VIKTIGASTE FRÅGAN FÖR FRAMTIDENS HÖRBY?

Under våren 2023 genomfördes workshops med elever i årskurs 5 i Hörby kommuns grundskolor. Workshopparna syftade till att involvera barn och unga i processen med att ta fram en ny översiktsplan, och samtidigt delge kunskap om kommunens arbete. Workshopparna handlade om utvecklingen av Hörby kommun i relation till den översiktliga och långsiktiga planeringen av kommunen.

Politisk förankring

Översiktsplanen är kommunens viktigaste och mest långsiktiga dokument för användningen av mark- och vattenområden, och det är därför viktigt att den färdiga planen har en bred politisk förankring. I början av processen hölls möten med ett brett urval av kommunens politiker och sedan dess har diskussionerna fortsatt i en mindre politisk styrgrupp. Där har bland annat kommunens utveckling och framtida betydelse diskuterats utifrån tidigare mål, politisk vision, omvärldens påverkan, tillväxtfrågor samt miljö kvalitetsmål och hållbar utveckling.

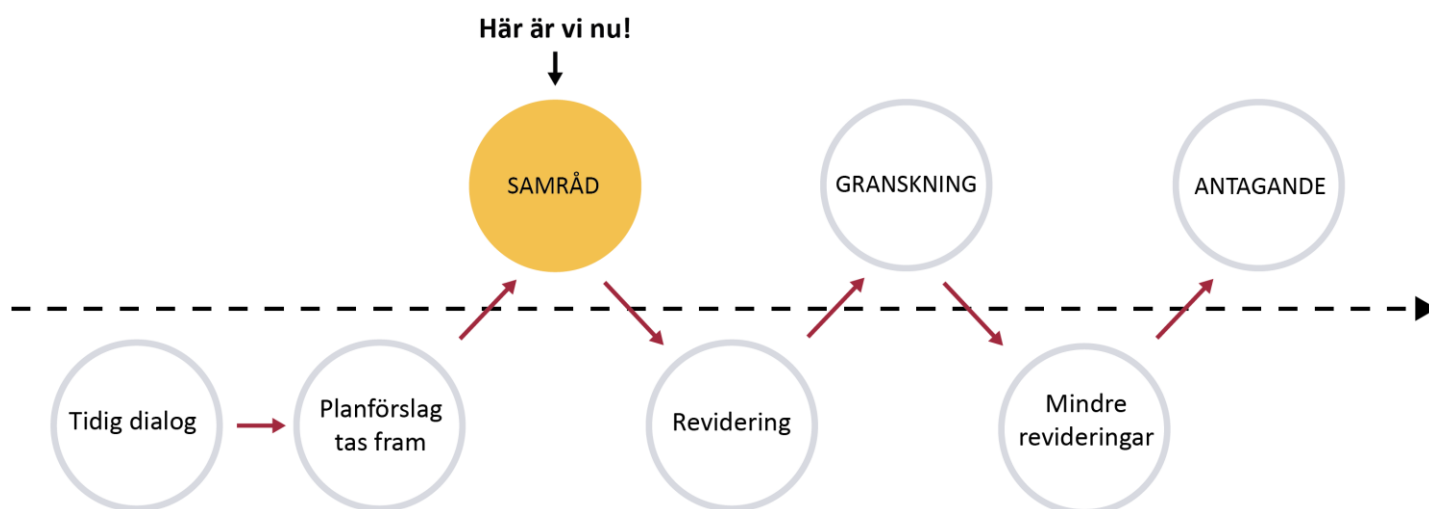
Dialog med myndigheter, regionala organ och kommuner

Under processen med framtagandet av *Översiktsplan 2035* har samråd och diskussioner förts kontinuerligt med bland annat Länsstyrelsen, Region Skåne, Trafikverket och Skånetrafiken.

Dialogen med grannkommunerna är en viktig del i arbetet med översiktsplanen. Kommunen har i olika mellankommunala forum diskuterat kommunövergripande frågor och gett andra kommuner möjlighet att komma med synpunkter.

Process

Arbetet med en översiktsplan delas in i olika skeden; samråd, granskning och antagande. Hur processen ska gå till regleras i plan- och bygglagen.

Digital översiktsplan

Översiktsplan 2035 är en digital översiktsplan, med text och interaktiva kartor i en storymap (kartberättelse). Förhoppningen är att en digital översiktsplan ska vara mer tillgänglig för användaren med tydliga bilder, kartor och texter. Den ger också förutsättningar för fler och bredare målgrupper att läsa och ta del av innehållet.

Hörby kommun i siffror

Hörby kommun har en yta på 433 km².

Cirka 3 % av kommunen är vatten.

Nästan 50 % av kommunens yta är jordbruksmark.

7,2 % av kommunen är bebyggd eller anlagd mark.

Det regnar ungefär 700–800 mm per år i Hörby kommun.

Av denna nederbörd bidrar 200–300 mm till grundvattenbildningen och resten rinner via diken, bäckar, småvatten och sjöar till havet.

I Hörby kommun har 81,3 % av medborgarna i åldern 20-64 år jobb. (2021).

79 % av kvinnorna i kommunen och 83 % av männen i kommunen har jobb (2021).

Det är många i Hörby kommun som pendlar till arbete i en annan kommun. År 2021 pendlade drygt 4 200 av Hörby kommuns medborgare till arbeten utanför kommunen.

De vanligaste arbetena i kommunen finns inom vård och omsorg. Andra stora branscher i kommunen är tillverkning, utbildning och handel (2021).

I Hörby kommun bor 15 718 personer (2022).

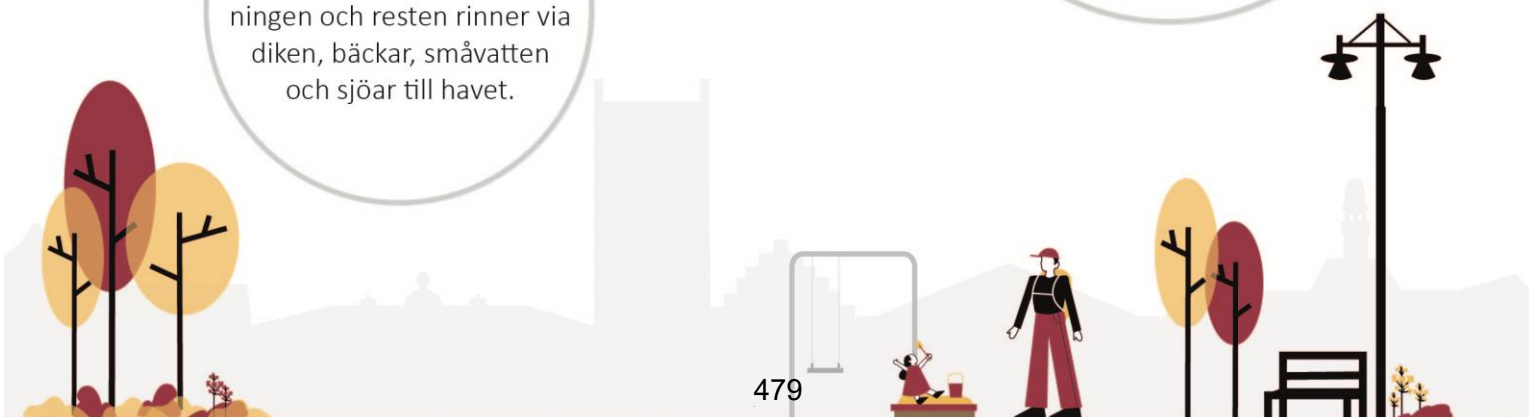
49,2 % av medborgarna i Hörby kommun är kvinnor och 50,8 % är män (2022).

Medelåldern i kommunen är 43,6 (2022).

60,7 % av medborgarna bor i tätort och 39,3 % på landsbygd (2020).

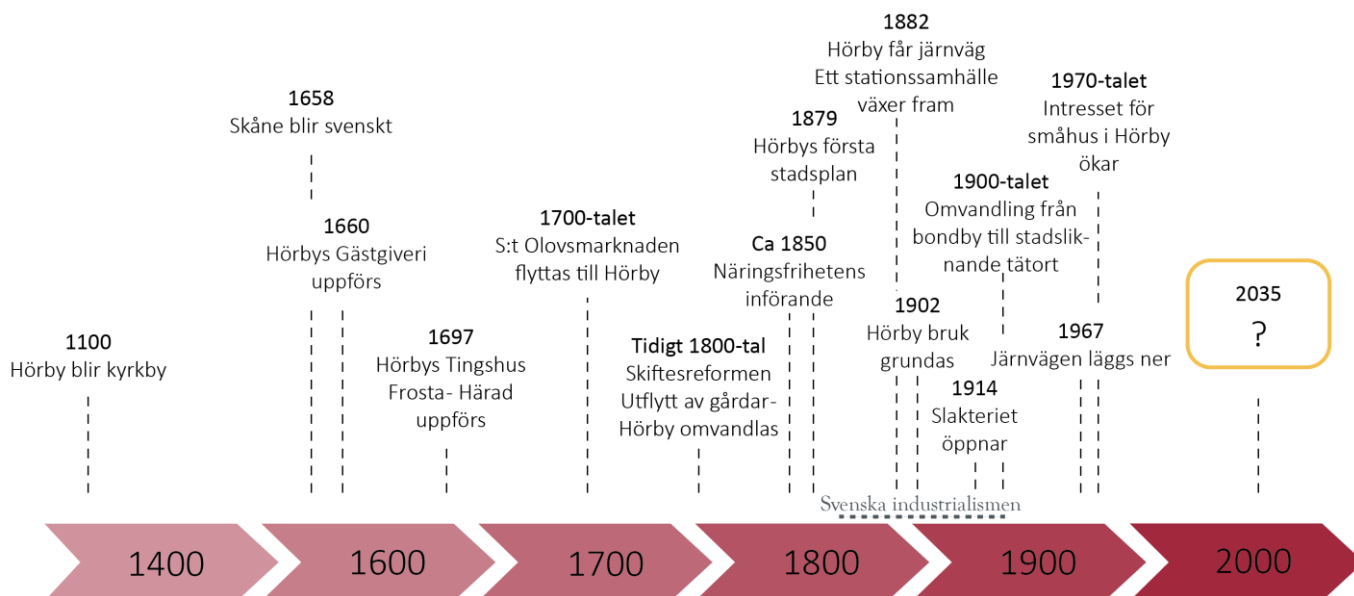
I Hörby kommun bor nästan 80 % av de boende i enfamiljshus.

Ungefär var tredje medborgare (34%) i Hörby kommun har eftergymnasial utbildning, 51 % har en gymnasieutbildning och 21 % en förgymnasial utbildning som högsta utbildning (2017).

Hörby kommun – då till nu

När Hörby blev en kyrkby under 1100-talet var förmodligen Ousby, eller Osbyholm, större än Hörby. Hörby tätort har alltid varit en betydande mötesplats som marknads- och handelsort i mötespunkten mellan två av Skånes viktigaste vägsträckningar. Det var först under 1660-talet när en gästgivaregård och ett tingshus uppfördes som Hörbys utveckling tog fart, och befolkningen ökade. Och det skulle dröja ända fram till sent 1800-tal före nästa stora utvecklingsfas. I samband med att järnvägen byggdes ut genom Hörby fick orten sin starkaste tillväxtperiod och ett typiskt stationssamhälle skapades. Med järnvägen gjorde också industrialismen sitt intåg med tidsenliga verksamheter som Hörby mejeri, Gamla bränneriet, Hörby bruk och Skånska andelsslakteriet. Med många bevarade och väl omhändertagna historiska byggnader finns det tydliga tecken på Hörby tätorts framgång och roll som tjänste- och servicesamhälle samt centralort. I samband med att järnvägen lades ner 1967 avtog befolkningsökningen och befolkningstillväxten planade ut. Sedan slutet av 1960-talet har Hörby tätort haft en liten men stadig befolkningsökning.

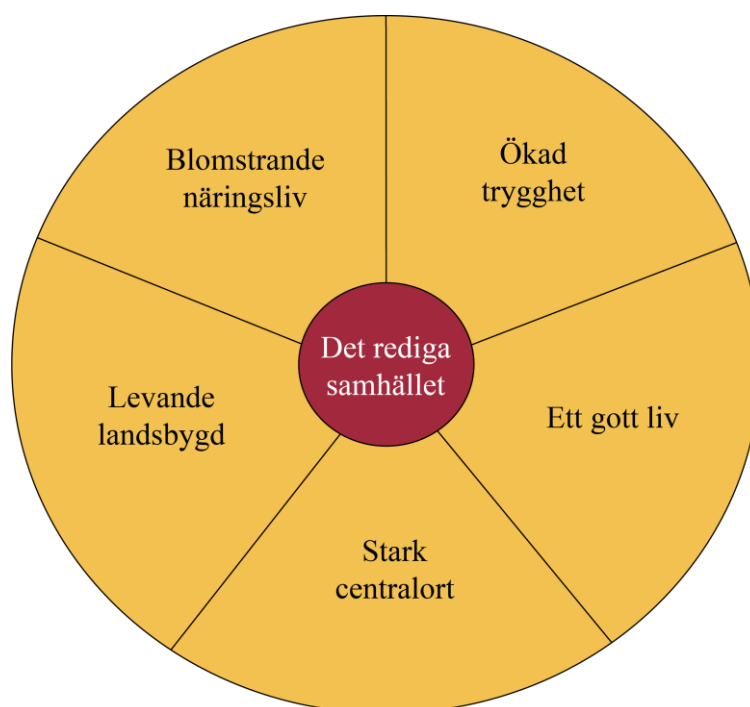
Hörby kommun i Skåne

Hörby kommun är en del av det flerkärniga Skåne, en av Sveriges tre storstadsregioner. Tillsammans med Köpenhamn och Öresundsregionen utgör Skåne dessutom en europeisk storstadsregion, vilken Hörby kommun också är en del av. Mångfalden av olika miljöer och orter sammanbundna av infrastruktur och kollektivtrafik ger Skånes medborgare tillgång till ett brett utbud av arbetstillfällen, boendemiljöer, utbildningsmöjligheter, naturupplevelser och fritidsaktiviteter inom nära avstånd.

Utgångspunkt

Hörby kommuns Översiktsplan 2035 har sin utgångspunkt i den politiska visionen *Hörby – det rediga samhället 2030*. Visionen anger en önskad framtida utveckling för Hörby kommun. Visionen består av fem fokusområden; Stark centralort, Levande landsbygd, Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Ökad trygghet. Fokusområdena är sammanflätade och beroende av varandra för att fungera och utvecklas. Nedan följer en beskrivning av de fem fokusområdena.

Stark centralort

I Hörby tätort finner du allt du behöver för att klara vardagen. Att utveckla tillväxten och servicen i hela kommunen är Hörby tätorts främsta uppgift som lokal tillväxtmotor. En variation i fråga om boende, arbetsplatser, kultur, handel, nöjen och andra verksamheter gör att Hörby utvecklas till en nyskapande tätort, samtidigt som orten behåller sin historiska förankring. Hörby centrum ska vara den självklara mötesplatsen för alla människor. Det ska vara tryggt och säkert att vistas i Hörby tätort under alla tider på dygnet. Stadsmiljön ska ha hög kvalitet, god tillgänglighet och en stark småskalig stadskaraktär där torgen, parkerna och åpromenaden längs Hörbyån möter den omgivande naturen. Hörby tätort är en viktig kollektivtrafiknod med goda lokala och regionala kollektivtrafikkopplingar.

Hörby tätort har alla förutsättningar för att vara en drivande och attraktiv tillväxtmotor för hela kommunen. Genom att marknadsföra tätortens gemytliga småstadskaraktär och dess strategiska läge, i kombination med medborgarnas entreprenörsanda, kan dess attraktivitet som handels- och företagscentrum förbättras och Hörby kommuns position som nav i mittskåne stärkas.

Levande landsbygd

Hela kommunen ska leva. Här får du god samhällsservice, ett brett kulturutbud och rikt föreningsliv på landsbygden. Genom en väl utvecklad koppling och ett gott samarbete mellan kärnorna och de mindre byarna i omlandet skapas förutsättningar för att bibehålla och utveckla en levande landsbygd där det finns goda möjligheter att både bo och verka med god service i strategiska lägen. Historiskt kulturlandskap, böljande fält, ädellövskogar, Linderödsåsen och de levande byarna är exempel på unika värden som landsbygden i Hörby kommun kan erbjuda. Genom att ta tillvara på och utveckla det unika i varje ort och inom varje område kan exempelvis utveckling, hälsa, integration, jämlikhet, trygghet och tolerans främjas.

Ungefär hälften av Hörby kommuns befolkning bor utanför centralorten. Landsbygden är dessutom attraktiv för både besökare och nya invånare. Ett väl fungerande och rikt nätverk av service runt om i kommunen är grundläggande för att hela Hörby kommun ska utvecklas och leva. I detta har kommunen ett stort ansvar men det är främst medborgarna själva som vet vad som behövs för att utveckla sin by och sitt omland. Stoltheten över sin by och sin kommun är den bästa grunden för att skapa en positiv utveckling och den mest effektiva marknadsföringen av en landsbygd med framåtanda.

Blomstrande näringsliv

Det är enkelt för dig att etablera, driva och utveckla din verksamhet. Hörby kommuns läge centralt i Skåne och i knutpunkten mellan två stora trafikleder är mycket strategiskt för företagsetableringar. Närheten till den starka forskningskulturen i Lund skapar förutsättningar för etablering av företag med anknytning till dessa anläggningar. Arbetsmarknaden i Skåne är stark och stabil samtidigt som en stor del av Hörby kommuns medborgare är sysselsatta inom kommunens gränser. Branscher som medicinteknik, jord- och skogsbruk, besöksnäring och handel är starka i Hörby. Hörby kommuns storlek, täthet och bredd av människor, varor och tjänster ger ekonomisk utveckling. Samtidigt är det viktigt att attrahera en varierad arbetskraft till Hörby och regionen för att klara efterfrågan på kvalificerad kompetens till näringslivet. Attraktiva kommunikationer och kollektivtrafik stärker banden inom Skåne och är därmed viktiga för utvecklingen i Hörby kommun. Ökad tillgänglighet kan stärka näringsliv, sysselsättning, utbildning, kultur och besöksnäring.

Hörby kommun präglas av en stark företagsanda och ett utpräglat entreprenörskap. Orten har en lång tradition som företagscentrum med ett brett tjänsteutbud, marknader, handel och gröna näringar. Kreativiteten och framtidsvisionerna inom företagslivet är motorn för utveckling och tillväxt i ett sammanhang där kommunens främsta roll är att bidra med mötesplatser, hög servicegrad och god infrastruktur i syfte att stimulera näringslivets positiva utveckling.

Ett gott liv

Här upplever du livskvalitet och känner framtidstro. Hörby kommun ska stärkas som en öppen, nyskapande och nära plats i Öresundsregionen och Skåne med möjlighet för människor att förverkliga sina drömmar genom hela livet. Kommunens liv och innehåll ska präglas av delaktighet,

kreativitet, öppenhet och tolerans. Att bo och verka med god tillgänglighet till natur, kultur och varierade fritidsaktiviteter är en självklarhet i Hörby kommun, oavsett om du är gammal eller ung. Inom Hörby kommun finns unika förutsättningar för ett utvecklat samspel mellan människa och natur. Närheten till naturen, dess rika utbud av upplevelser och höga natur- och kulturvärden bidrar starkt till kommunens attraktivitet. Sammanhängande grönområden har stora ekonomiska, sociala, miljömässiga och kulturhistoriska värden och ger dessutom förbättrad folkhälsa.

Kommunen planerar för och sätter ramarna för den framtida utvecklingen genom strategisk planering av boende, verksamheter och servicefunktioner. Det är medborgarna som har förutsättningarna och möjligheterna att fylla vardagen i Hörby med liv och innehåll. Genom att arbeta tillsammans kan förutsättningar skapas för en levande kommun med hög livskvalitet och plats för alla. Genom att värna de tysta och nattmörka områdena på Linderödsåsen, Ringsjöns vatten och de vidsträckta skogsområdena skapas förutsättningar för medborgare och besökare att även i framtiden kunna njuta av vacker fågelsång, bad och gnistrande stjärnhimmel i en ostörd miljö.

Ökad trygghet

I Hörby kommun känner du dig trygg genom hela livet och finner en stark gemenskap. Boende och verksamma i kommunen ska känna trygghet, glädje och stolthet över att kalla sig Hörbybor och besökare ska uppleva kommunen som öppen och välkomnande och som en plats att återvända till. Samhörigheten och gemenskapen mellan Hörbyborna ger god livskvalitet och stärker känslan av trygghet. Att uppleva trygghet i Hörby kommun är att uppleva trygghet i begreppets bredare bemärkelse. Allt från trygg tillgång till ett rikt basutbud av bostäder, vård och service genom hela livet till en trygg fysisk miljö är en självklarhet i Hörby kommun. Kommunens attraktiva fysiska miljöer bidrar till att öka närvaron av människor och det skapar en ökad trygghetskänsla.

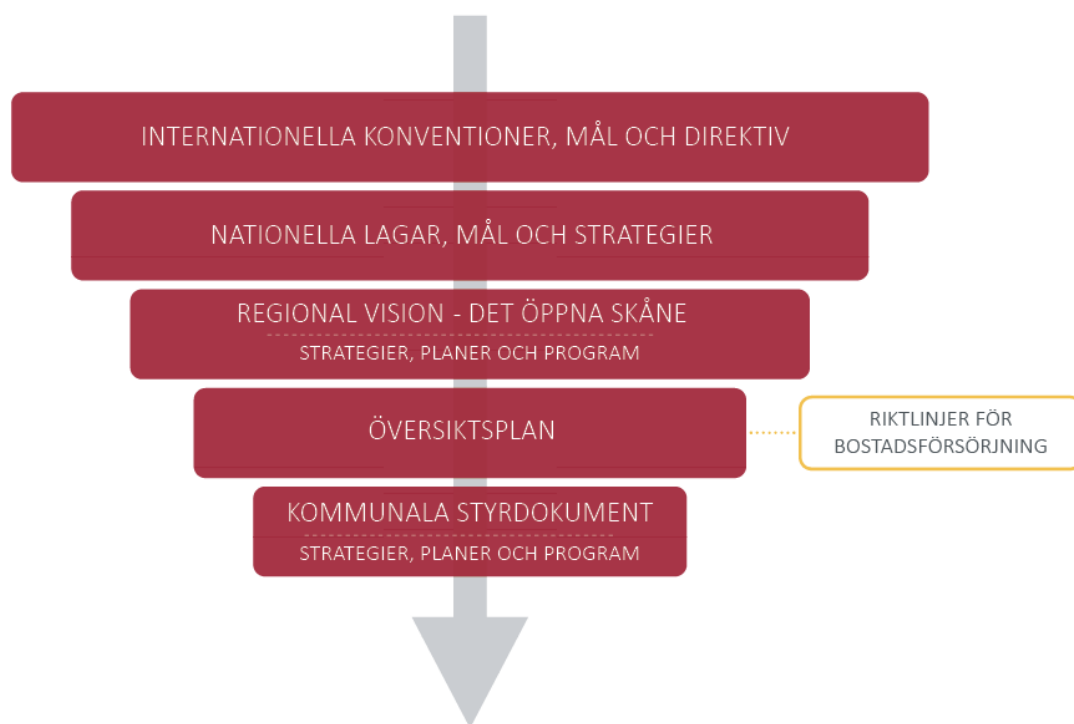
Genom en långsiktig strategisk planering kan kommunens utbud av bostäder, vård och service utvecklas och bidra till trygghet genom livet. Trygghetsarbetet utgår från hur Hörbyborna upplever tryggheten, det är de som kan sin närmiljö. Attraktiva platser och stråk är grundläggande för en trygg fysisk miljö då det bidrar till att öka närvaron av andra människor. Genom att planera för ett varierat innehåll, en mänsklig skala, god överblickbarhet och bra belysning skapas en utformning som motverkar barriäreffekter. Genom att involvera kommunens medborgare skapas förutsättningar för delaktighet, samhörighet och en stark gemenskap.

Planeringsförutsättningar

I denna del redogörs kort de förutsättningar som översiktsplanen har att förhålla sig till och som påverkar mark- och vattenanvändningen i Hörby kommun.

Lagstiftning och styrdokument

Översiktsplanering påverkas av internationella direktiv och planer, nationella lagar samt nationella, regionala och lokala mål och strategier. Av speciell vikt är *Agenda 2030*, *Plan- och bygglagen*, *Miljöbalken*, *Miljö kvalitetsmålen*, *Miljö kvalitetsnormer*, *Det flerkärniga Skåne*, *Regionplan för Skåne 2022–2040*, *Politisk vision för Hörby kommun* samt *Riktlinjer för bostadsförsörjning*.

Mellankommunala frågor

Kommuner och regioner är alltmer beroende av varandra, bland annat när det gäller frågor som rör arbetsmarknad, miljö, energi, kommunikationer, handel och bostadsförsörjning. Frågor som tidigare var av mer lokal karaktär är idag även regionala. Vikten av regional, mellanregional planering samt mellankommunala samarbeten är därför stor. Hörby kommun har identifierat 16 mellankommunala frågor.

Gång- och cykelvägar

Tillsammans med Höörs och Eslövs kommuner finns möjlighet att skapa ett sammanhängande stråk av gång- och cykelvägar runt Ringsjön. I den regionala cykelvägsplanen, Cykelvägsplan för Skåne 2018 – 2029, ingår objektet Fulltofta-Hörby för att koppla samman gång- och cykelvägsnäten samt att göra det möjligt för boende i Ludvigsborg att via gång- och cykelvägar ta sig till de närliggande tätorterna.

Tillsammans med Höörs och Kristianstads kommuner finns möjlighet att skapa en sammanhängande cykelväg längs banvallen över Linderödsåsen med en sammanhängande sträckning från Kristianstad i nordost till Snogeröd i sydväst.

Tillsammans med Sjöbo kommun finns möjlighet att från Hörby kommun knyta gång- och cykelvägsnätet söderut mot Sjöbo. Syftet är främst att knyta samman olika turistleder men även att underlätta för arbetspendling inom och till arbetsmarknader utanför kommunen.

Vandrings-, cykel- och ridleder

Två av Skåneledens delsträckor, Nord till sydleden och Ås till åsleden passerar genom Hörby kommun och vidare in i Höörs, Kristianstads och Tomelillas kommuner. Totalt omfattar nätverket över 100 mil av sammanhängande vandringsleder och berör många av Skånes kommuner. Tillsammans med Höörs och Eslövs kommuner finns möjlighet att skapa en sammanhängande vandringsled längs Ringsjön och Fulltofta för att öka tillgängligheten till områdena. Hörby kommun berörs tillsammans med flertalet andra skånska kommuner av planeringen av två regionala cykelleder med sträckningarna Malmö – Kristianstad samt Båstad – Ystad. I Hörby kommun finns en ridled med koppling vidare till bland annat Hässleholms och Perstorps kommuner.

Kollektivtrafik

Planeringen av den regionala busstrafiken är ett gemensamt intresse för kommunerna. Kollektivtrafik över kommungränserna är viktigt då det knyter samman arbetsmarknaden och de regionala kärnorna. Det är viktigt för kommunerna att det går att åka kollektivt på sträckorna Hörby – Lund/Malmö, Hörby – Kristianstad, Hörby – Höör samt Hörby – Ystad via Sjöbo.

Transporter

Transportinfrastrukturens funktion är av mellankommunalt intresse. Utveckling av E22 och riksväg 13 samt på sikt en eventuell omläggning av riksväg 23 är frågor som berör Hörby kommun tillsammans med ett flertal andra kommuner i Skåne.

Flygtrafik

Hörby kommun berörs av influensområde för Sebbarps flygfält. Flygfältet är beläget alldeles intill kommungränsen i Eslövs kommun, men stora delar av dess influensområde berör Hörby kommun.

Natur och grönstruktur

Hörby kommun berörs av flera rekreationsområden, värdefulla och skyddade naturområden samt områden av riksintresse för natur- och kulturvården som sträcker sig över kommungränserna. För att säkerställa dessa samt verka för en fungerande grönstruktur krävs samarbete med flera av grannkommunerna.

Vattenvård – Ringsjöns, Kävlingeåns, Österlens, och Helgeåns vattenråd

Hörby kommun består av ett antal små avrinningsområden vilka ingår i tre stora avrinningsområden som förser Östersjön, Kattegatt och Öresund med vatten. Detta innebär att vattnet passerar genom ett antal kommuner innan det slutligen rinner ut i havet. För att förbättra vattenkvaliteten behöver kommunerna i Skåne, andra myndigheter, markägare, intresseorganisationer och andra aktörer samverka. Av särskilt intresse är uppströmsarbete.

Gemensam VA – Räddningstjänstnämnd för Hörby och Höör

Hörby kommun och Höörs kommuner har gått samman i en gemensam VA-verksamhet och delar även räddningstjänst. De båda verksamheterna ingår i den gemensamma nämnden VA-Räddningstjänstnämnden. I den gemensamma VA-verksamheten har dock respektive kommun skilda VA-kollektiv, egna taxor och eget ägande av sina respektive ledningsnät.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten i Hörby och Höörs kommuner är ett samarbete under namnet SkåneMitt.

Tillsammans har kommunerna bland annat gemensam räddningschef samt en insatschefsberedskap för ledningssamordning vid större händelser. Hörby ingår även i Skåne Nordost-samarbetet med tillgång till brandingenjörskompetens samt andra personella och materiella resurser.

Geoinfo Mittskåne

Geoinfo Mittskåne är ett samarbete mellan Hörby kommun och Höörs kommun inom området kartor, GIS och mätning. Geoinfo Mittskånes uppdrag är att tillgodose kommunerna med grundläggande geografiska data.

MERAB – Mellanskånes Renhållningsaktiebolag

MERAB är ett regionalt avfalls- och återvinningsföretag som ägs av kommunerna Eslöv, Hörby och Höör. MERAB svarar för driften av sex återvinningscentraler och ansvarar för insamling av hushållsavfall i de tre kommunerna.

Från och med 1 januari 2024 övergår insamlingsansvaret även för förpackningar till kommunerna, vilket MERAB i egenskap av renhållningsansvarigt bolag kommer att ta hand om.

Besöksnäring

En viktig förutsättning för att utveckla besöksnäringen är samarbete över kommungränserna. Hörby kommun samarbetar bland annat med grannkommunerna Eslöv och Höör samt med företagarföreningen MittSkåne under namnet Visit MittSkåne, för att utveckla och sprida information om besöksnäringen i området. Mer information om samarbetet finns på Visit MittSkånes hemsida visitmittskane.se

Hörby kommun ingår även i besöks- och destinationssamverkan inom Skåne Nordost.

Digital infrastruktur

Tillgången till stabil uppkoppling är för många en viktig faktor för lokalisering av verksamhet eller val av bostadsort. Det är angeläget med samverkan mellan kommuner för att uppnå den kvalitet, kapacitet och driftsäkerhet på bredband som företag och privatpersoner efterfrågar. Region Skånes roll är att samordna insatserna i regionens kommuner. Hörby kommun arbetar aktivt för en utbyggnad av bredbandsnätet i samarbete med övriga kommuner, regionen samt andra aktörer på marknaden.

Vindkraft

Grannkommunernas vindkraftsutbyggnad kan påverka boendekvaliteten och naturmiljön i Hörby kommun. Likaså kan en etablering av vindkraftverk i Hörby kommun påverka grannkommunerna. Det är därför viktigt med dialog i samband med planering och bygglovsgivning av vindkraftverk i gränstrakterna.

Kommunal service i kommungränserna

Tillgänglighet till viktiga samhällsfunktioner ses som ett mellankommunalt intresse. Samarbeten och samverkan med grannkommunerna kan inledas för ett flexibelt utnyttjande av resurser. Det kan till exempel vara specialresurser inom äldreården eller samverkan kring hemtjänst i närheten av kommungränserna.

Förskola och skola

Hörby kommun har ingen gymnasieskola, undantaget en fristående gymnasieskola med yrkesprogram och introduktionsprogram. Kommunens ungdomar går i gymnasieskolor i andra kommuner, bland annat i Lund, Eslöv, Malmö och Kristianstad. Ett visst utbyte av grundskoleelever sker också mellan grannkommunerna, framför allt i anslutning till kommungränserna. Det gäller till viss del även förskola.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid planläggning, lov- och tillståndsgivning, säkerställande eller åtgärder som påverkar mellankommunala frågor alltid samverka med berörd kommun/kommuner samt myndigheter.

Trender

Aldrig förr har omvärlden befunnit sig i en sådan snabb förändring som nu. Flera globala megatrender gör sig gällande vilket ger genomslag ända ned på lokal nivå. Det är resultatet av en rad olika faktorer, små som stora, sammanflätade eller enskilda, samt dess lång- och kortsiktiga effekter. Genom att vara medvetna om de trender och de förutsättningar, möjligheter och utmaningar som förändringar i omvärlden medför står Hörby kommun bättre rustade för att öka kommunens beredskap och stärka dess förmåga att agera inför vad som händer i omvärlden. Den fysiska planeringen är ett av många verktyg för att möta samhällets föränderlighet. I *Översiktsplan 2035* har nio trender identifierats, vilka bedöms särskilt påverka planeringen av den fysiska miljön i Hörby kommun och möjligheten att uppnå den politiska visionen om *Det rediga samhället*.

Geopolitisk osäkerhet

Under de senaste åren har Europas och Sveriges geopolitiska läge förändrats och försämrats. Rysslands invasion av Ukraina under 2022 har lett till ett kraftfullt geostrategiskt skifte inom försvars- och säkerhetsområdet. Detta har fått en rad omedelbara effekter. Bland annat ett förnyat och fördjupat fokus på säkerhet både militärt och digitalt samt ökat fokus på självhushållning och lokal produktion.

Ökad ekonomisk osäkerhet – prishöjningar, inflation, räntestegring

Flera händelser i världen, små som stora har lett till en ökad ekonomisk osäkerhet och sårbarhet. Covid-19-pandemin var en av de faktorer som utlöste ekonomisk osäkerhet med ökad belastning på de offentliga finanserna och omprioriteringar inom politiken som följd. Situationen förvärrades ytterligare i och med kriget i Ukraina. Som en omedelbar effekt av kriget i Ukraina har påverkan på priser för energi, drivmedel, och insatsvaror såsom stål och konstgödsel ökat. Detta har i sin tur lett till prishöjningar, hög inflation och räntehöjningar vilket påverkar såväl samhällsutvecklingen som människors livsvillkor.

Klimatförändringar

Klimatförändringar har och kommer fortsatt att ha stor påverkan på samhället och det gäller från global till lokal nivå. För att möta klimatförändringarna behöver utsläppen av växthusgaser minska kraftigt, samtidigt som samhället anpassas till nya förutsättningar. I framtiden kommer det bli både blötare och varmare, och det kommer att vara stora säsongsvariationer. Under vintern kommer det regna mer med stor risk för översvämningar, medan det på sommaren kommer vara varmt med stor risk för bland annat torka och markbränder. Det kommer också bli fler och värre extrema väderhändelser såsom skyfall och värmeböljor. Klimatförändringarna påverkar också den biologiska mångfalden negativt som människans möjligheter att nyttja de ekosystemtjänster som naturen ger oss. Det påverkar också samhällets förmåga att hantera förändringar. Klimatförändringarna förväntas resultera i nya flyktingströmmar och förändrade flyttmönster hos människor, när tidigare bebodda områden inte längre är lämpliga. Klimatförändringarna kommer att vara mer eller mindre kännbara i alla samhällssektorer.

Skillnader i livsvillkor samt ökad polarisering

Den ekonomiska standarden har ökat stadigt i Sverige men ökningen är ojämnt fördelad. De ekonomiska skillnaderna har ökat mellan de som har arbete och de som inte har det, men även mellan människor som har arbete. Det syns framför allt genom en uppdelning av medelklassen. Denna uppdelning drivs övervägande av två trender: teknik som ersätter jobb, och brist på investeringar i innovation för att skapa nya jobb. Samtidigt finns även tydliga skillnader i livsvillkor bland yngre och äldre generationer, mellan stad och landsbygd samt mellan de som är födda i Sverige och de som är födda utomlands. Skillnader i livsvillkor förstärks ytterligare genom den geopolitiska och ekonomiska osäkerheten i världen, vilket i sin tur ger en ökad polarisering i samhället.

Demografiska förändringar

Världens befolkning fortsätter att öka, dock något långsammare än de senaste åren. Människor blir friskare och äldre, vilket gör att andelen äldre ökar. Samhället möter nya utmaningar när färre personer ska försörja allt fler. Detta påverkar både den ekonomiska utvecklingen och den sociala strukturen, men skapar också ett ökat tryck på välfärdssystemen både i stad och på landsbygd.

Förändrad globalisering och ökad regional integration

Globaliseringen ersätts i allt högre grad av en internationell regionalisering med större politiska centra som samverkar genom bilaterala avtal mellan olika länder, eller mellan EU och olika länder, snarare än global frihandel. Detta har förstärkts ytterligare genom Covid-19-pandemin. Långväga och komplexa försörjningskedjor med ”just in time delivery” har visat på sårbarheter i det internationella handelssystemet som fått företag och andra aktörer att tänka om. Tillsammans med den geopolitiska utvecklingen och behovet av mer lokal produktion för att säkerställa nationellt oberoende och ökad krisberedskap ses nu en begynnande trend mot återindustrialisering av Europa, lokal energiförsörjning samt hemflyttning av produktion (åtminstone till EU, om inte till Sverige).

Fortsatt och ökad digitalisering

Digitaliseringen är en av de stora trenderna som förändrar förutsättningarna i vår omvärld. Digitaliseringen kommer att fortsätta och öka, men dess nytta behöver vägas mot de ökade sårbarheterna och attacktorna som detta för med sig. Ökade digitalisering kan exempelvis innebära ökade hot från nationalstater och organiserad brottslighet vars syfte är att störa verksamheter eller tillskansa sig pengar eller information. Ökad digitalisering kan också innebära ett ökat digitalt utanförskap. I det alltmer digitaliserade samhället krävs insatser för att alla ska ha samma möjlighet att tillgodogöra sig information och ta del av samhällstjänster. Annars riskerar delar av befolkningen att hamna i ett digitalt utanförskap.

Sviktande tillit till institutioner och teknik

Välfärdsstatens förmåga att utföra grundläggande tjänster utmanas på flera sätt just nu. Utmaningarna är flera och de är dessutom delvis omstridda. Likaså är lösningarna omstridda.

Utmaningarna består bland annat i vikande skattekraft, behov av stora investeringar och värderingsförskjutningar, värderingssystem som inte hänger ihop samt ökat politikerförakt.

Kompetensförsörjning utgör en fortsatt utmaning

Akademisk utbildning har under de senaste decennierna setts som en garant för ett utvecklande arbetsliv, och högskolor och universitet har växt både i storlek och antal. Akademiska studier har setts som ett sätt att motverka social ojämlikhet och att öka humankapitalet inom landet. Samtidigt leder allt fler kurser och utbildningar inte entydigt till arbete, eftersom kunskapsutbudet inte alltid matchas mot efterfrågan på arbetsmarknaden.

Under pandemin har samhällets grundfunktioner visat sig vara oundgängliga för samhällets fortsatta funktion under stress. Undersköterskor, sjuksköterskor, vårdbiträden, transportörer och speditörer är exempel på yrkeskategorier utan vilka samhället skulle stannat under pandemin. Flera av dessa är yrkesutbildningar och inte universitets- eller högskoleutbildningar. Samtidigt behövs djup specialistkompetens inom strategiskt viktiga branscher, exempelvis inom life science, med tech och cybersäkerhet.

Hållbar utveckling i Hörby kommun

Översiktsplan 2035 ska bidra till en hållbar utveckling av Hörby kommun. I Hörby kommun definieras begreppet Hållbar utveckling enligt Brundtlandskommissionen:

”Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”

Hållbar utveckling är en process som syftar till mänskligt välbefinnande och en fungerande ekonomi utan att förbruka jordens resurser. År 2015 antog FN:s medlemsländer *Agenda 2030*. En ambitiös och omfattande handlingsplan för hållbar utveckling med 17 globala mål. De 17 globala målen är sammanflätade och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling; den ekologiska, den sociala och den ekonomiska dimensionen. Den ekologiska dimensionen handlar om jordens ekosystem och dess förmåga att hantera och återhämta sig, till exempel från mänskliga ingrepp. Den sociala dimensionen fokuserar på människan; människans välbefinnande, rättvisa, rättigheter och individens behov. Den ekonomiska dimensionen kretsar kring att säkerställa en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser på den ekologiska eller sociala dimensionen.

Sveriges miljömål, ett övergripande generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål, beskriver det tillstånd i den svenska miljön som Sveriges miljöarbete ska leda till. Miljömålen bidrar till att säkerställa den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. Det är därför viktigt att låta både *Agenda 2030* och *Sveriges miljömål* beröra den kommunala utvecklingen.

En kartläggning av *Agenda 2030* och Sveriges miljömål mot den politiska visionen *Det rediga samhället* har genomförts. Kartläggningen visar att arbetet med *Översiktsplan 2035* för att uppnå den politiska visionen bidrar till att uppnå *Agenda 2030* och *Sveriges miljömål*.

Vidare har även miljö kvalitetsmålen arbetats in i översiktsplanen genom den politiska visionens fem fokusområden. Genom att inkludera miljö kvalitetsmålen i översiktsplanen kopplas flera av de viktigaste faktorerna som påverkar miljön, såsom byggnation, industri och vägar direkt till miljö kvalitetsnormerna och skapar möjligheter att arbeta proaktivt med att möta dessa.

De ställningstaganden och riktlinjer som finns i *Översiktsplan 2035* är framtagna för att styra den långsiktiga utvecklingen av Hörby kommun mot den politiska visionen *Det rediga samhället*. Ställningstaganden och riktlinjer bidrar också till att uppnå *Agenda 2030*, och Sveriges miljömål och förtydligas genom en åtgärds- och uppföljningsplan.

STARK CENTRALORT

SOCIALA

LEVANDE LANDSBYGD

BLOMSTRANDE NÄRINGSLIV

ETT GOTT LIV

ÖKAD TRYGGHET

EKONOMISKA

EKOLOGISKA

Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet

Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* beskriver var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas. Syftet är att uppnå den politiska visionen *Det rediga samhället* men även bidra till genomförandet av regionala planer och strategier. *Lokal flerkärnighet* ska också bidra till ett effektivt utnyttjande av mark och resurser genom att låta planeringen av den fysiska miljön utgå från människan, där fungerande ekosystem sätter ramarna och ekonomin är ett medel och en förutsättning.

Utvecklingsstrategin består av tre samverkande strukturer; bebyggelse, grön infrastruktur och transportinfrastruktur. Planeringen av bebyggelse för bostäder, verksamheter och service som transportinfrastruktur, teknisk infrastruktur och grön infrastruktur har en stor betydelse för vilken tillväxt, klimatpåverkan och livskvalitet som skapas i Hörby kommun.

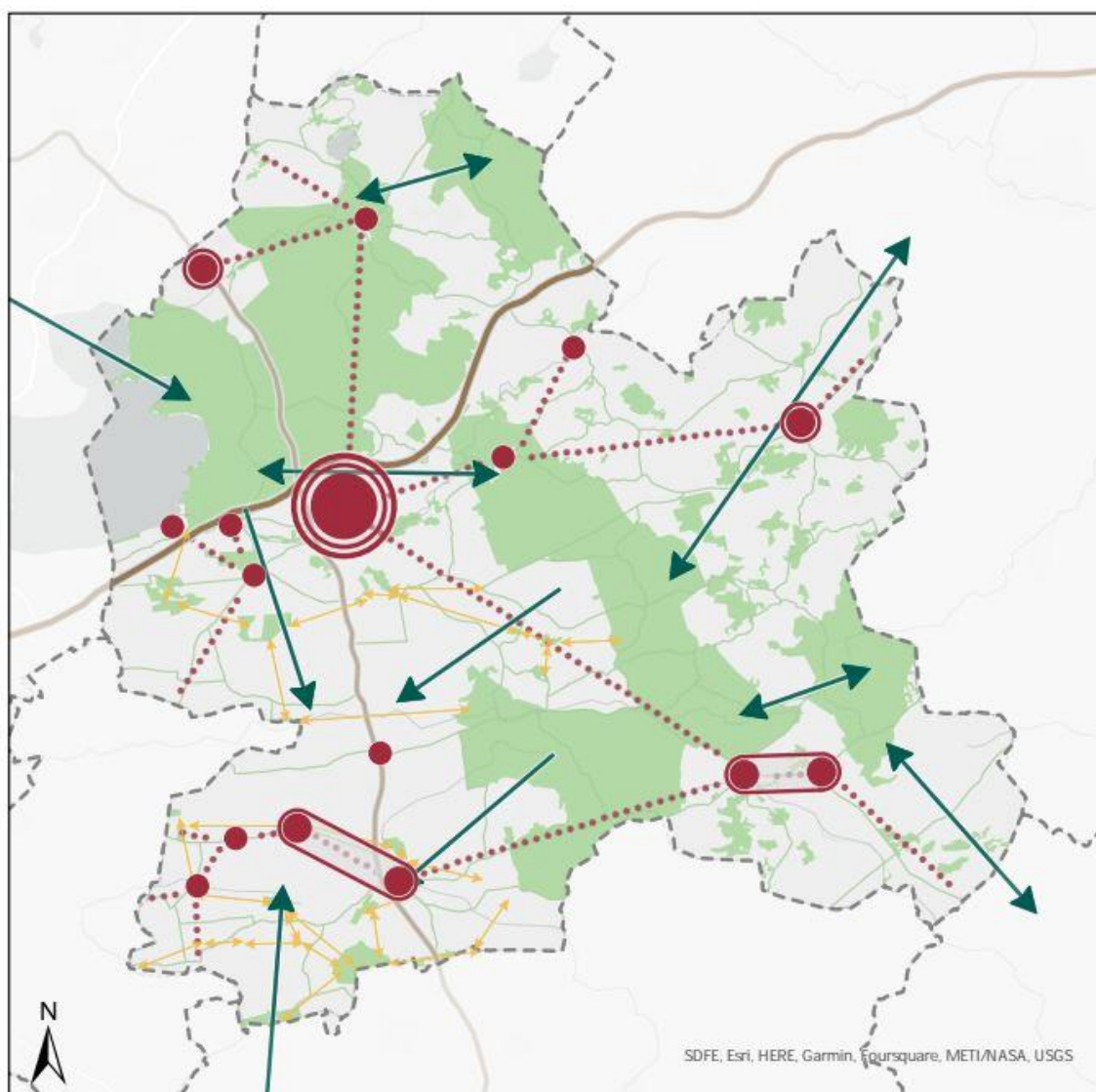
Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* utmärker sig med Hörby tätort som tillväxtmotor, fyra lokala kärnor samt nio mindre byar, vilka binds samman av ett finmaskigt nät av vägar i ett fantastiskt naturlandskap. Den lokala flerkärniga strukturen med sina korta avstånd och närhet mellan tätort och landsbygd, och ett fantastiskt natur- och kulturlandskap som stark identitetsbärare, är en stor styrka för Hörby kommun och grunden för den framtida utvecklingen.

För att Hörby kommun ska kunna fortsätta utvecklas krävs en stark ekonomi, så att både kort- och långsiktiga investeringar i infrastruktur såsom vatten och avlopp, vägar, fastigheter, samhällsservice och långsiktigt skyddande av natur- och kulturområden kan genomföras. För ett fungerande samhälle behövs också investeringar och samordning i frågor om bibehållande av samhällsservicenivån, stärkt civilsamhälle, digitalisering och energiförsörjning.

För att kommunens resurser ska kunna användas effektivt och svara mot kommuninvånarnas behov såväl nu som långsiktigt krävs inte bara en gemensam inriktning, utan också samordning och samverkan mellan och inom de kommunala verksamheterna liksom med andra kommuner, myndigheter och andra aktörer.

Samtidigt har omvärlden aldrig förr befunnit sig i en sådan snabb förändring som nu. Flera globala megatrender gör sig gällande vilket ger genomslag ända ned på lokal nivå. Det är resultatet av en rad olika faktorer, små som stora, sammanflätade eller enskilda samt dess lång- och kortsiktiga effekter. Den fysiska planeringen är ett av många verktyg för att möta samhällets föränderlighet. Hörby kommun behöver därför vara medvetna om de trender och de förutsättningar, möjligheter och utmaningar som förändringar i omvärlden medför. Genom att vara förberedd och ta höjd för omvärldens föränderlighet ökar kommunens beredskap och förmåga att möta och agera efter nya förutsättningar i samhället.

För att Hörby kommun ska kunna planera hållbart och resurseffektivt samt styra samhällsutvecklingen i önskad riktning behövs också en organisation som arbetar proaktivt. En organisation som vågar. Vågar vara lösningsorienterad och som har en vilja att våga testa nytt, använda och utveckla nya typer av samarbetsformer med olika parter som bland annat civilsamhället, näringsliv och forskning.

0 5 10 km

- Lokal tillväxtmotor
- Lokal kärna
- Byarna i omlandet
- Infrastrukturstråk av stor lokal betydelse
- Infrastrukturstråk av stor regional och nationell betydelse

- Infrastrukturstråk av stor regional, nationell och internationell betydelse
- Befintligt samband som behöver förstärkas
- Mindre samband som behöver etableras
- Större samband som behöver etableras
- Naturområde
- Kommungränser

Bebyggelse

Hörby tätort som lokal tillväxtmotor har tillsammans med kommunens fyra lokala kärnor och de nio mindre byarna i omlandet en central betydelse för Hörby kommuns framtida utveckling. Den flerkärniga strukturen innebär en växelvis interaktion där varje ort har sina styrkor och roller samtidigt som de är beroende av varandra. Den flerkärniga strukturen skapar också fördelaktiga förutsättningar att enkelt kunna förflytta sig mellan olika målpunkter i vardagen såsom arbetsplatser, förskola och skola samt fritidsaktiviteter.

Hörby tätort utgör en lokal tillväxtmotor i Hörby kommun. Med sitt strategiska läge mitt i Skåne vid både riksväg 13 och E22 är det nära till regionens tillväxtmotorer som Lund, Malmö och Kristianstad – Hässleholm. Det finns också effektiva förbindelser till andra närliggande lokala tillväxtmotorer som exempelvis Höör, Eslöv och Sjöbo. Hörby tätort har alla förutsättningar för att vara en drivande och attraktiv tillväxtmotor för hela kommunen med hög servicenivå och attraktiva livsmiljöer med en kombination av bostäder, näringsliv, grönområden och olika typer av arbetsplatser.

Hörby kommuns fyra lokala kärnor: Östraby – Västerstad, Ludvigsborg, Önnköping – Långaröd och Killhult är viktiga servicenoder ute på landsbygden. De kompletterar det serviceutbud och de funktioner som finns i Hörby tätort och som det finns ett behov av att ha nära hemmet. Tillgängligheten till god lokal service såsom förskola och skola, dagligvaruaffär och goda kollektiva förbindelser är några av de viktigaste funktionerna för att skapa en levande landsbygd med goda möjligheter att både bo och verka i. För att kunna definieras som lokal kärna bedömer Hörby kommun att en enskild eller två närliggande byar behöver uppfylla två av funktionerna: förskola eller skola, dagligvaruaffär eller regionbusstrafik.

Hörby kommun har nio större byar: Ringsjöstrand, Osbyholm, Lyby, Södra Rörum, Satsrup, Äspinge, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala. Byarna har en viktig roll som mötesplats för de boende utanför de lokala kärnorna och Hörby tätort. De är också populära lokala och regionala besöksmål med stor utvecklingspotential då natur- och kulturlandskapet är en av Hörby kommuns främsta attraktionsfaktorer.

Hörby kommuns bebyggelseutveckling ska möta efterfrågan på bostäder, verksamheter och service. Utvecklingen måste ske i en takt och på platser där kommunen har en förmåga att möta utvecklingen på bästa sätt och samtidigt behålla sin småskaliga karaktär. För att kunna göra detta krävs nogra och väl gjorda avvägningar. Att styra utvecklingen till områden där kommunen har bäst förmåga att hantera utvecklingen, handlar om att säkra ett effektivt nyttjande av resurser. Det vi bygger finns kvar under en mycket lång tid och påverkar således vårt sätt att bo, leva och verka såväl i nutid som i framtid. Det som byggs och de miljöer som skapas idag behöver vara hållbara över tid och flexibla i sin användning.

Bebyggelseutvecklingen behöver möta efterfrågan på bostäder oavsett inkomst, ålder och kön och gå hand i hand med näringslivsutvecklingen så att företag och invånare får möjlighet att kunna

etablera sig och växa i Hörby kommun. Även civilsamhället och föreningslivet behöver vara en del av bebyggelseutvecklingen. Lokaler, platser och verksamhetsområden som riktar sig mot civilsamhället och föreningar behövs i såväl Hörby tätort som de lokala kärnorna och de mindre byarna.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska för ett effektivt markutnyttjande och god hushållning prioritera bebyggelseutveckling till följande geografiska områden
 1. Hörby tätort
 2. De lokala kärnorna (1. Östraby – Västerstad 2. Ludvigsborg 3. Önnköping – Långaröd och 4. Killhult)
 3. Byarna i omlandet

Grön infrastruktur

En av Hörby kommuns främsta attraktionsfaktorer är det fantastiska naturlandskapet. I Hörby kommun är naturen aldrig långt borta för kommunens medborgare, varken i tätorten eller på landsbygden. All natur, från finparker och villaträdgårdar till den mer vilda naturen samt sjöar och vattendrag ingår i vad som kallas en grön infrastruktur.

Grön infrastruktur är ett nätverk av natur och vatten som binder ihop landskapet och bidrar till hållbara, välmående och fungerande livsmiljöer för växter, djur och människor. En välfungerande grön infrastruktur och rik biologisk mångfald ligger till grund för ekosystemens förmåga att tillhandahålla olika tjänster, såsom rening av luft och vatten, pollinering och natur för upplevelser samt produktion av livsmedel, så kallade ekosystemtjänster. Grön infrastruktur kan beskrivas på olika nivåer, från nationellt till lokalt. Det innebär att grön infrastruktur på lokal nivå är en del av en regional grön infrastruktur som i sin tur är en del av en nationell grön infrastruktur.

Det svenska landskapet har blivit alltmer artfattigt och naturmiljöer har fragmenterats genom mänsklig exploatering och intensifierat brukande. Det har resulterat i förlust av naturliga livsmiljöer för många arter. När arter försvinner och ekosystem rubbas riskerar vi att förlora de viktiga funktioner och tjänster som naturen ger oss, vilket i sin tur skapar stora och förödande konsekvenser för samhället. För att trygga tillgången på livsviktiga resurser såsom rent vatten, ren luft och mat i framtiden, men även tillgång till attraktiva platser att bo, leva och verka på, behövs en fungerande grön infrastruktur. För en fungerande grön infrastruktur behövs i sin tur en variation av olika naturtyper i olika storlek och kontaktytor mellan olika naturområden.

Genom god planering kan förutsättningar skapas för välfungerande ekosystem på land och i vatten. Med hjälp av grön infrastrukturplanering är det möjligt att skapa ett nätverk av natur och gröna områden. Genom gröna nätverk och korridorer förbättras robustheten i samhället och ekosystemtjänster kan säkerställas för framtidens Hörby. Genom att arbeta med att förstärka kopplingar och utöka gröna ytor skapas goda livskvaliteter för både människor och djur som kan bestå i framtidens samhälle.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för en grön infrastruktur som upprätthåller livsviktiga ekosystemtjänster genom att
 - utveckla, skapa och binda samman gröna stråk med större sammanhängande grönområden.
 - värna biologisk mångfald och skydda den unika variationen av landskapstyper och viktiga naturtyper som finns i kommunen.
 - arbeta i samverkan med andra aktörer för mellankommunal grönstruktur.

Transportinfrastruktur

En välfungerande transportinfrastruktur är en förutsättning för utveckling av samhället. Med ett väl utvecklat och väl underhållet transportsystem ökar tillgängligheten till Hörby kommun. Hörby tätort, de lokala kärnorna och byarna i omlandet är sammanbundna av infrastruktur och ger Hörby kommuns medborgare, företag och besökare tillgång till ett brett utbud av arbetstillfällen, boendemiljöer, utbildningsmöjligheter, naturupplevelser och fritidsaktiviteter inom nära avstånd. Riksväg 13 och E22 utgör stommen i Hörby kommuns transportinfrastruktur och kompletteras av ett mindre finmaskigt vägnät.

Hörby tätorts strategiska placering mitt i Skåne och intill både riksväg 13 och E22 gör att det också är nära till regionens tillväxtmotorer såsom Lund, Malmö och Kristianstad – Hässleholm. Det är också nära till andra strategiska noder och större orter med en hög servicenivå såsom Sjöbo, Höör och Eslöv.

Hörby tätort är en viktig kollektivtrafiknod som möjliggör både inomkommunala och regionala resor och byten. En väl utvecklad kollektivtrafik ökar möjligheterna för arbetspendling, ger ökad tillgång till kultur och fritid, är bra för trafiksäkerhet och miljö och ger ökad rörlighet för ungdomar och personer utan körkort.

Den lokala flerkärniga strukturen med sina korta avstånd mellan Hörby tätort, de lokala kärnorna samt byarna i omlandet samt de regionala tillväxtmotorerna stärker Hörby kommuns attraktivitet och konkurrenskraft. Det är en stor styrka för Hörby kommun att ta vara på i all planering.

Samtidigt är transportinfrastruktur ytkrävande och användandet har stor negativ påverkan på miljön. Bullerproblematik, utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar är några av de problem som uppstår till följd av transporter av varor, gods och människor. Förbränning av fossila bränslen står för det största bidraget till växthuseffekten både i Sverige och övriga världen. Det svenska transportsystemet är idag starkt beroende av fossila bränslen och av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser står vägtrafiken för nästan en tredjedel. De klimatpåverkande utsläppen från transporter beror också på hur mycket fossila bränslen som går åt under fordonets livslängd. Utöver driften av fordonet, omfattar livscykeln också aspekter som materialutvinning, tillverkning, underhåll, återvinning och skrotning av fordonet, samt anläggning, drift och underhåll av transportinfrastrukturen. För att begränsa transportsystemens klimatpåverkan behöver utsläppen

av fossila bränslen att minska. Genom bra samhällsplanering, ny teknik som ger effektivare fordon, ökad andel fordon som drivs av förnybar energi, fler som kan och vill arbeta hemifrån samt fler som väljer kollektivtrafik, micromobilitetslösningar, cykel eller går kan transportsystemens påverkan minska.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska stärka Hörby tätort som lokal och regional transportinfrastrukturnod.
- Hörby kommun ska verka för ett diversifierat transportsystem som ger kommunens medborgare och besökare möjligheter att välja olika färdmedel.
- Hörby kommun ska använda befintlig infrastruktur på ett effektivt sätt och säkerställa att förutsättningar finns för ett framtida transportsystem som är effektivt vad gäller framkomlighet, ytor och resurser.

Riksintressen

Riksintressen avser geografiska områden som har pekats ut för att de har sådana speciella värden eller förutsättningar att de bedöms vara betydelsefulla för hela Sverige. De innehåller nationellt viktiga värden och kvalitéer och ska bevaras så att inte värdena påtagligt skadas, och de ska skyddas från åtgärder som kan komma i konflikt med det samhällsintresse som legat till grund för riksintresseförklaringen. Områden för riksintresse regleras i 3–4 kap. *Miljöbalken (1998:808)*.

Att ett område är redovisat som riksintresse innebär inte ett ovillkorligt skydd eller en direkt rätt att använda det för det ändamål som det redovisats för. Ett område eller delar av det kan bedömas vara av riksintresse för mer än ett ändamål. Det är först i en juridiskt bindande plan eller i en tillståndsprövning som frågan om dess användning slutligen avgörs. Områden som är av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål.

För ett antal områden beskrivna i 4 kap. *Miljöbalken (1998:808)* finns regler om hur man bedömer exploateringsföretag eller andra ingrepp. Dessa områden är av riksintresse i sin helhet med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns där. Det är bland annat Natura 2000-områdena.

I Hörby kommun finns totalt 20 områden av riksintresse; fem för naturvård, ett för friluftsliv, två för kulturmiljövård, ett för yrkesfiske i inlandsvatten, ett för värdefulla ämnen och mineraler, ett för väg och framtida vägnät samt två för totalförsvaret samt sju Natura 2000-områden.

Totalt överlappar 19 riksintresseområden i Hörby kommun med ett annat riksintresseområde, det gäller såväl stora som mindre områden. Flera av riksintresseområden överlappar med mer än ett riksintresseområde. Dessa riksintresseområden finns i kommunens nordvästra delar, framför allt i och kring Ringsjöbygden. Vid genomgång av riksintressenas beskrivande värden har kommunen gjort bedömningen att tre av dessa områden har värden som är motstridiga annat riksintresse och dess värde. Det gäller följande riksintresseområden;

- Naturvård, Område N 34, Fulltofta – Kommunikationer, E22.
- Friluftsliv, FM 06 Frostavallen – Natura 2000 (Fågeldirektivet).
- Friluftsliv, FM 06 Frostavallen – Natura 2000 (Art- och habitatdirektivet).

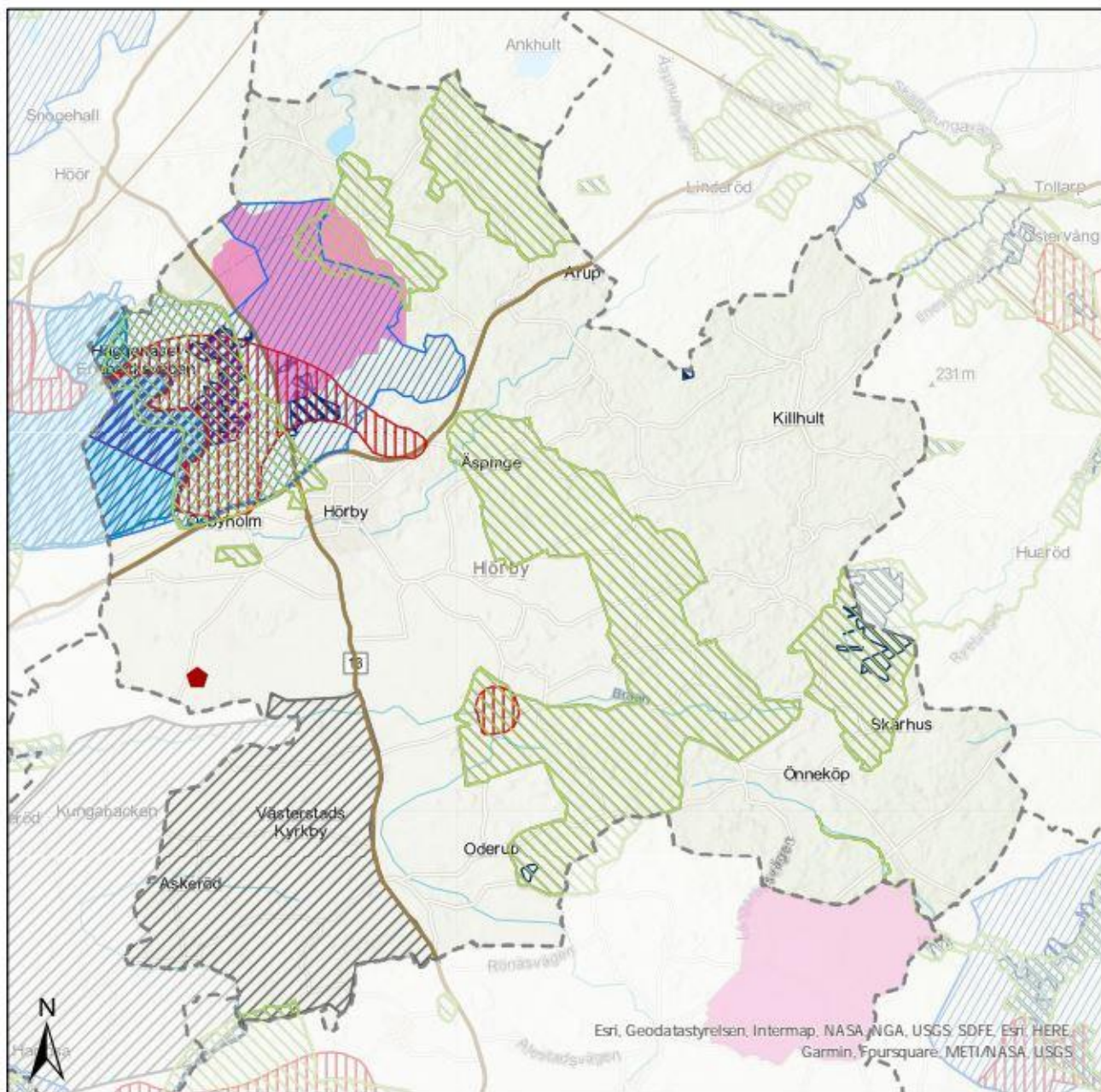
För Naturvård, Område N 34, Fulltofta – Kommunikationer, E22 är bedömningen att inget ställningstagande behövs. E22 bildar en barriär igenom riksintresseområde N34 Fulltofta kring Hörby Fälad, med risk för negativ påverkan på spridningsstråk och grön infrastruktur. Området som påverkas utgör en väldigt liten del av den totala arealen av hela område N34, även om den lokala påverkan är omfattande.

För Friluftsliv, område FM 06 Frostavallen – Natura 2000 (Fågeldirektivet) och Natura 2000 (Art- och habitatdirektivet) är bedömningen att riksintresset för Natura 2000 (Fågeldirektivet och Art- och habitatdirektivet) väger tyngre i de områden som sammanfaller. Detta då en fungerade grön infrastruktur med en rik biologisk mångfald är en förutsättning för friluftslivet. Ett oansvarigt friluftsliv kan dessutom inverka negativt på känsliga och värdefulla områden såsom Natura 2000-områden.

Vidare finns fyra riksintresseområden som överlappar men där en bedömning av motstridiga värden inte bedöms vara möjlig. Detta med bakgrund till att område TM0526 – Totalförsvaret omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)*. Detta gäller för följande områden;

- Totalförsvaret TM0526 – Kulturmiljö, Området Fulltofta – Osbyholm – Nunnäs.
- Naturvård, Område N 34, Fulltofta – Totalförsvaret TM0526.
- Friluftsliv, FM 06 Frostavallen – Totalförsvaret TM0526.
- Totalförsvaret TM0526 – Natura 2000 (Art- och habitatdirektivet), Östra Fulltofta.

Den föreslagna mark- och vattenanvändningen i *Översiktsplan 2035* utgår bland annat ifrån de olika riksintresseområden som finns i kommunen. Genom att i stort sätt behålla pågående markanvändning och arbeta enligt de ställningstaganden som görs i denna plan bedömer Hörby kommun att riksintressena kan tillgodoses. I *Översiktsplan 2035* finns endast ett nytt utbyggnadsområde som berörs av riksintressen, område SB6 i Ludvigsborg. SB6 omfattas av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Område SBS6 ligger precis i utkanten av riksintresseområdena och påverkar inte dess kärnvärden. En exploatering av området bedöms därför inte innebära påtaglig skada för riksintressena.

0 5 10 km

- Riksintresse för naturvård
- Riksintresse för friluftsliv
- Riksintresse för kulturmiljövården
- Riksintresse för yrkesfiske i inlandsvatten
- Riksintresse för värdefulla ämnen och mineraler

- Riksintresse för kommunikationer
- Riksintresse för totalförsvaret - hinderfrihet
- Riksintresse för totalförsvaret - influensområde

- Natura2000, Art- och habitatdirektivet
- Natura2000, Fågeldirektivet
- Flygplats, MSA-yltor
- Kommungränser

Esri, Geodatastyrelsen, Intermap, NASA, NGA, USGS, SDGE, Esri, HERE, Garmin, Foursquare, METI/NASA, USGS

Riksintresse för Naturvård

I Hörby finns fem riksintressen för naturvård;

N 34 Fulltofta, Odlingslandskap på Linderödsåsen (cirka 5 000 hektar)

Området består av totalt nio delområden varav fyra ligger inom Hörby kommun;

- Delområde f – Fulltofta. Odlingslandskap vid Häggenäs och Fulltofta. Hagmarker med gamla ekar och stengårdsgårdar vittnar om äldre kulturlandskap.
- Delområde g – Södra Rörum. Odlingslandskap med olika hagmarkstyper med värdefull flora.
- Delområde h – Hagstad och Fundersed. Varierande odlingslandskap med små åkermarker, olika hagmarkstyper omväxlande med små skogsområden av olika typer som ek, bok, fuktlövskogar och planterade barrskogar.
- Delområde i – Lyby. Stubbskottsängarna vid Lyby är belägna på mycket näringsrik mark och det finaste exemplet inom länet på välbevarad rest av denna ålderdomliga naturtyp. Floran är mycket artrik med arter som kärnäva, skånsk nunneört, underviol, aklejruta och blåsippa. Beteckningen stubbskottsäng är en sammanfattande benämning på flera olika äldre hävdformer, vilka alla innebär att träd och buskar periodvis skärs ned till basen.

N57 Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup (5 210 hektar)

Området uppvisar ett representativt odlingslandskap med utskiftade gårdar och småbruk i mellanbygd. Här finns naturbetesmarker som utgörs av öppen hagmark, blandlövhage, ekhage, blandlövhage, annan träd- och buskbärande hage och buskrik utmark. Här återfinns art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter som slättergubbe och fältgentiana. Det representativa odlingslandskapet ligger i Mellanbygden och har en varierad topografi. Sniberup utgörs av öppen hagmark, naturbetesmark, blandlövhage och buskrik utmark. Här finns vegetationstyper som fårsvingeltorräng, rödvenäng, högörtäng, ljunghed, stagghed och rödvenhed. De art- och individrika växtsamhällena hyser arter som jordtistel, backtimjan, knägräs, darrgräs, rödkämpar, kärrsälting, majviva, och smörbollar.

N58 Fjällmossen (1 262 hektar)

Området utgörs av Fjällmossen, ett värdefullt myrkomplex med en högt värderad plåtåformigt välvd mosse samt ett representativt odlingslandskap, Ingmanstorp – Harphult, i skogs- och mellanbygd.

N66 Verkaån med dalgång (8 764 hektar)

Området utgörs av Verkaån och dess biflöden. Farhultsbäcken är ett biflöde och tillhör källområdet i trakten av gamla länsgränsen och ligger uppströms Hemmeneköp i Hörby kommun.

N84 Borstbäcken – Skartofta ängar – Torpaklint – Helvetesgraven – Frualid (2 186 hektar)

Området utgörs av Borstbäcken vilken strömmar fram genom en djup lövskogsklädd ravin för att rinna ut i Vombsjön efter ett bitvis hastigt lopp ner för slutningen mellan lerskifferslätten och Vombsänkan. Vattnet i Borstbäcken är ovanligt rent och därför ett intressant studieobjekt för limnologer. Den skogsklädda djupt nedskurna bäckravinen hyser ett rikt och varierat växt- och djurliv. Endast den övre delen av Borstbäcken ligger inom Hörby kommun medan resterande sträcka ligger i Sjöbo kommun.

Riksintresse för Friluftsliv

I Hörby kommun finns ett riksintresse för friluftsliv;

FM 06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta (14 429 hektar)

Områdena Frostavallen och Fulltofta tillsammans med Ringsjön och kulturlandskapet på Bosjöklosterhalvön utgör mycket attraktiva och välbesökta rekreationsområden för människor såväl lokalt, regionalt som nationellt. Landskapet i området är varierat med ett småkuperat odlingslandskap, löv- och granskogar, mindre sjöar och vattendrag, grusåsar och markerade dalgångar.

Riksintresse för Kulturmiljövård

I Hörby kommun finns två riksintressen för kulturmiljövården;

M:K67 Fulltofta – Osbyholm – Nunnäs

Området utgörs av kuperat slotts- och odlingslandskap med förhistorisk kontinuitet och omfattande väg-, allé- samt hägnadssystem kring godsen Fulltofta och Ousbyholm vars stordrift präglar landskapets utveckling. I området finns omfattande koncentration av fornlämningar med anknytning till förhistorisk jakt och fiske i Ringsjön, järnåldersgravfält vid Nunnäs och Hästäng med bland annat domarringar, skeppssättningar, talrika stengärdesgårdar, äldre hägnadssystem och en bevarad kyrkväg mellan Fulltofta och Åspinge via Hästäng. I området kring Fulltofta finns Fulltofta herrgård med bebyggelse från 1800-talets mitt med tillhörande park, Fulltofta kyrka av medeltida ursprung, S:t Magnhilds källa samt torp och ensamliggande gårdar. Längre söderut ligger Ousbyholms slott som är av medeltida ursprung med 1600-talsbebyggelse men som omgestaltats under 1930-talet.

M:K72 Östra Sallerup

Området innefattar sockencentrum med karaktäristisk och välbevarad bebyggelse i ett småbrutet odlingslandskap med förhistorisk bosättningskontinuitet. I området återfinns även

bronsåldershögen Klackabacken, Östra Sallerups 1200-tals kyrka som under 1800-talet omgestaltats, gamla skolan i korsvirke, nya skolan i tegel från år 1900, prästgård och prästlöneboställe från 1900-talet, bostads- och gatuhus samt parken med Karl XI:s stenar med tillhörande dammar och kanalsystem från 1680-talet, vilka alla är viktiga uttryck för riksintresset.

Riksintresse för Yrkesfiske i inlandsvatten

I Hörby kommun finns ett riksintresse för yrkesfiske;

RI YF 80 Ringsjön

Ringsjön utgör ett viktigt fångstområde för yrkesfiske i inlandsvatten.

Riksintresse för Värdefulla ämnen och mineraler

I Hörby kommun finns ett riksintresse för värdefulla ämnen och mineraler;

M 5 Fyndighet av kvartsitisk sandsten

Området ligger vid Lyby. Fyndigheten kvartsitisk sandsten beskrivs som industriråvara av hög kvalitet.

Riksintresse för Kommunikationer

I Hörby kommun finns ett riksintresse för kommunikationer.

E22 Trelleborg – Blekinge – Norrköping

E22 utgör inte bara en viktig nationell förbindelse mellan Skåne, Blekinge och ostkusten norrut utan är också en viktig förbindelse mellan nordöstra Skåne och Öresundsregionen för såväl arbetspendling som godstransport. Vägen ingår även i det utpekade kollektivtrafiknätet och är med i det rekommenderade nätet för transport av farligt gods. E22 ingår även i det av EU utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T.

Riksintresse för Totalförsvarets militära del

I Hörby kommun finns två riksintressen för totalförsvarets militära del;

Område TM0526

Området ligger öster om Ludvigsborg och är ett område klassat som Påverkansområde övrigt. Ett påverkansområde övrigt är ett område kring ett riksintresse eller område av betydelse för totalförsvarets militära del. Uppgifter om den exakta lokaliseringen av riksintresset eller området av betydelse samt uppgifter om vilken verksamhet som bedrivs där omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)*.

Område TM0040

Området är klassat som område med särskilt behov av hinderfrihet i kommunen inom vilket det föreligger ett särskilt behov av att säkerställa hinderfrihet i anslutning till riksintresset eller området av betydelse. Detta främst i syfte att möjliggöra samövning mellan Försvarmaktens flygande förband och markförband. Området berör Hörby kommuns sydvästra hörn.

Natura 2000-områden

Natura 2000-områden är ett nätverk av EU:s mest skyddsvärda naturområden. Nätverket skapades inom EU för att hejda utrotningen av växter och djur, och för att skydda deras livsmiljöer. Områdena utses med stöd av två EU-direktiv, antingen fågeldirektivet eller art- och habitatsdirektivet. Alla Natura 2000-områden klassas automatiskt som riksintresse för naturvård och flertalet är dessutom skyddade som naturreservat.

I Hörby finns sju Natura 2000-områden som är utpekade utifrån båda direktiven.

Natura 2000 – Art- och habitatdirektivet

Borstbäcken

Borstbäcken har en mycket rik kryptogamflora, varav många arter är rödlistade. Området har också ett stort geovetenskapligt värde. Borstbäckens dalgång skär vinkelrätt igenom lerskifferberggrundens slutningszon mot Vombsänkan. I dalsidan finns blottningar av silurberggrunden. Bäckens omges av gammal fuktlov- och ängsbokskog, som i äldre tid varit betespräglad.

Fjällmossen

Fjällmossen ligger på Linderödsåsen och är Sveriges sydligaste större mosse och en av få av denna typ av mosse i norra Europa. Fjällmossen är en högmosse delvis omgiven av moränjordar som delvis är planterade med gran eller används som betesmark. Mossens hydrologi är nästan ostörd bortsett från några mindre förändringar i utkanten av området.

Fulltofta

Området Fulltofta ligger nordväst om Hörby tätort på Linderödsåsens sydvästsluttning med utsikt över Östra Ringsjön. I de norra delarna är terrängen oregelbunden och kullig med större inslag av skogs- och hagmarker medan de sydligare delarna består betesmarker, alskogar och andra lövskogar. Karaktäristiskt för området är de många ekhagarna. De många äldre ekarna i området vittnar om platsens historia och om att området tidigare till stora delar varit betes- och slättermark. De utgör tillsammans ett av de värdefullaste eklandskapen i Skåne.

Sniberups Fälad

Stora delar av Linderödsåsen täcktes under 1800-talet av sammanhängande ljungbevuxna fäladsmarker med enar. Sniberups Fälad utgör en rest av ett sådant område med lång beteskontinuitet. Här finns mångskiftande och artrika vegetationstyper och floran är till största delen helt påverkad.

Timan

Gammal hedbokskog, som utvecklades fritt under väldigt lång tid, med en del ovanligare lav- och mossarter. Timan var en del av en gemensam utmark för Köinge by. Området är till stor del omringat av granskog planterad under senare delen av 1900-talet.

Östra Fulltoftaområdet

Området består av rika ädellövskogar, främst bok, av varierande ålder belägna öster om Ringsjön. Lav-, moss- och svampfloran är artrik. Vid Ramsarp finns gammal bokskog med inslag av ek, lind, ask och lönn. Flera av bokarna är grova och spärrgreniga. Det förekommer högstubbar och död ved. Markvegetationen är örtrik.

Natura 2000 – Fågeldirektivet

Fulltofta – Ringsjön

Området består av lövskog, betesmarker och buskmarker. Skogarna och strandängarna bedöms som mycket värdefulla för fågellivet. Området är också viktigt för flyttfåglar. Här finns arter som; bivråk, brun kärrhök, brushane, dvärgmåsa, fiskgjuse, fisktärna, grönbena, kungsfiskare, ljungpipare, mellanskarv, nattskärna, röd glada, rördrom, skräntärna, skärfläcka, smålom, småtärna och spillkråka.

Ställningstaganden

- Alla riksintressen i Hörby kommun ska ha företräde före ett enskilt intresse om exploatering.
- Vid avvägning mellan två allmänna intressen prioriteras sådant som ur ett nationellt och regionalt perspektiv ger god hushållning av mark- och vattenområden.
- Riksintressen för Naturvård och Natura 2000-områden samt riksintresse för Friluftsliv bedöms generellt vara förenliga under förutsättning att friluftslivet nyttjas på ett ansvarstagande och hållbart sätt. I konfliktsituationer ska riksintressen för Naturvård överordnas riksintressen för Friluftsliv. Detta då en fungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald bedöms vara en förutsättning för att upprätthålla de naturvärden som utgör ett område av intresse för friluftsliv.

Tematiska fördjupningar

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa vad de anser är allmänna intressen. Vid beslut som rör mark- och vattenanvändningen ska hänsyn tas till de allmänna intressena. Vissa av de allmänna intressena bedöms vara av riksintresse och har ett starkare skydd, de redovisas under fliken Riksintressen. Under tematiska fördjupningar redovisas allmänna intressen som är viktiga för Hörby kommuns utveckling.

De tematiska fördjupningarna som presenteras ligger till grund för Hörby kommuns mark- och vattenanvändningskartan.

Översiktsplan 2035 innehåller följande tematiska fördjupningar:

- Människan och medborgaren
- Bostäder och bebyggelse
- Näringsliv
- Naturmiljö
- Vattenmiljö
- Jord-, skogs- och vattenbruk
- Kulturmiljö
- Friluftsliv
- Transportinfrastruktur
- Teknisk infrastruktur
- Förskola och skola
- Omsorg
- Klimatförändringar
- Miljö, hälsa och säkerhet

Människan och medborgaren

God social sammanhållning, framtidstro, tillit, delaktighet och möjlighet att påverka sitt liv och sin omgivning är livsviktiga faktorer i ett hållbart samhälle. Möjligheten att påverka sina egna livsvillkor skapar också en starkare känsla av delaktighet och inflytande.

Den fysiska planeringen skapar förutsättningar för goda levnadsvillkor och människors möjlighet att påverka sin livssituation. Det är därför viktigt att allas, såväl vuxnas som barns och äldres erfarenheter och behov synliggörs och tas hänsyn till i den fysiska planeringen. Medborgarnas delaktighet kan innebära allt från tidig dialog i planeringsprocessen till att mer konkret delta i gestaltning och utformning av den fysiska miljön. Som medborgare i Hörby kommun ska man känna att man har möjlighet att påverka både sin vardag och samhällets utveckling.

Civilsamhället

Civilsamhället utgörs av enskilda människor, grupper och organisationer som agerar tillsammans för gemensamma intressen. Även olika typer av sociala rörelser och nätverk samt föreningar tillhör civilsamhället. Civilsamhället är självstyrande och bygger på frivillighet och är helt åtskilt från staten, det enskilda hushållet och näringslivet. Civilsamhället verkar inom områden såsom demokrati, arbetsmarknad, forskning, välfärd och krishantering. Civilsamhället har haft en viktig roll i samhällets utveckling, och bedöms i framtiden få en allt större betydelse. En av civilsamhällets främsta styrkor är att dess aktörer är förankrade i samhället där de arbetar. De har därför mycket god kännedom om de människor som bor och verkar där, samt de utmaningar och möjligheter som finns lokalt. Civilsamhället spelar en nyckelroll i att skapa samhörighet och sammanhållning. Genom att skapa samhällen som inkluderar och värdesätter människor skapas tillit och ett starkt socialt kapital. Det är en viktig resurs i den fysiska planeringen.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska i den fysiska planeringen verka för att skapa demokratiska samhällen som inkluderar och värdesätter medborgare genom att
 - stärka samverkan med civilsamhället för att kunna möta nya och komplexa samhällsutmaningar.
 - ta vara på medborgarnas engagemang och drivkraft.

Befolkning

Befolkningsutveckling i Skåne

Skånes befolkning förväntas under prognosperioden 2022 – 2031 öka med 8,5 procent eller 119 000 invånare, från 1 401 425 den 31 dec 2021, till cirka 1 521 000 invånare år 2031. Det innebär en befolkningsökning lite över rikets förväntade utveckling för tidsperioden. Ökningstakten i såväl riket som i Skåne förväntas vara jämnt fördelad över prognosperioden.

Befolkningsökningen består av både nyfödda barn och nyinflyttade personer. Under prognosperioden kommer de stora barnkullarna som föddes på 1990-talet upp i åldrar där fruktsamheten är hög och barnafödandet förväntas ligga kvar på en hög nivå. I kombination med en stor inflyttning bidrar detta till att Skåne kommer att ha en stark befolkningstillväxt de närmsta åren. Antalet personer som avlider förväntas öka något under prognosperioden i takt med att befolkningen ökar.

Befolkningsprognos Skåne 2022–2031

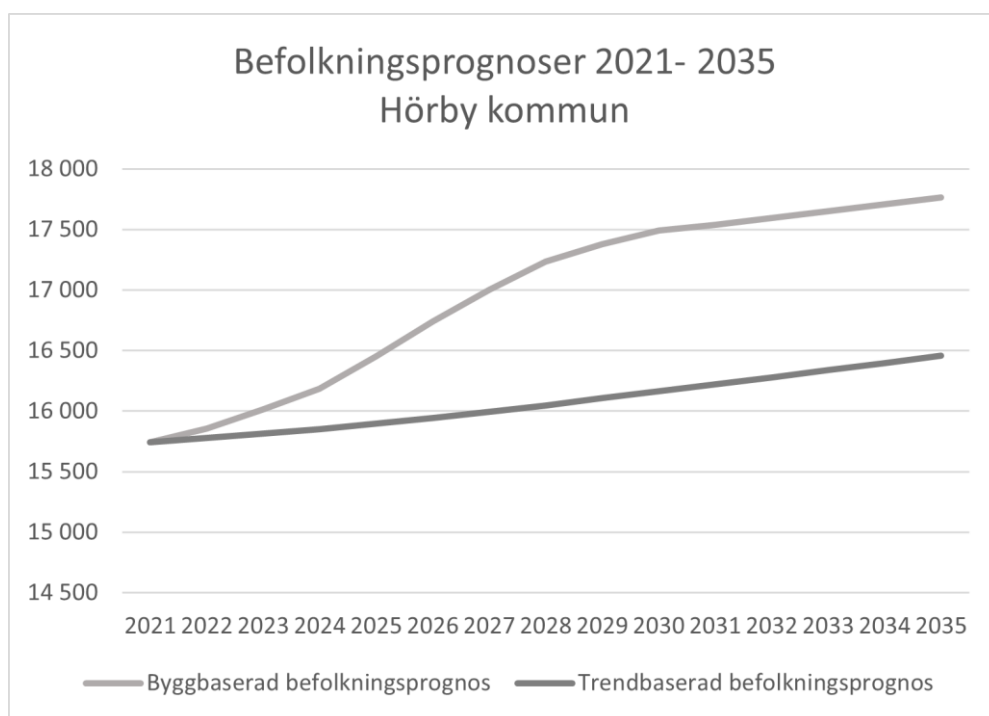
Skånes åldersstruktur kommer att förändras markant under den närmaste tioårsperioden trots att medelåldern endast förväntas öka med mindre än ett halvt år. Barn från 12 år och unga vuxna samt personer i åldrarna 80 år och äldre förväntas öka i särklass mest fram till 2031. År 2021 var medellivslängden vid födelsen drygt 84 år för kvinnor och nästan 81 år för män.

Under prognosperioden förväntas Malmö, Lund och Helsingborg fortfarande vara de kommuner där befolkningen ökar mest, räknat i antal personer. Även om man ser till den procentuella ökningen har de stora kommunerna en stor förväntad folkökning, en trend som även syns i flera av de mindre kommunerna i västra Skåne. Här utmärker sig exempelvis Båstad, Svedala och Trelleborg. I slutet av prognosperioden förväntas folkmängden öka i de flesta skånska kommuner.

Prognosen visar på en ökad koncentration av unga till de stora städerna, samt större demografiska skillnader mellan stad och landsbygd. Trenden att fler unga väljer att bosätta sig i städer fortsätter och fler förväntas också få åtminstone sitt första barn där. Familjer flyttar inte längre lika snabbt till kranskommunerna när barnåren nalkas. Detta leder till att Skånes tre största städer Malmö, Helsingborg och Lund förväntas öka sin procentuella andel av Skånes födda barn under prognosperioden medan städernas andel av äldre förväntas sjunka.

Befolkningsutveckling i Hörby kommun

Hörby kommun har för perioden 2021–2035 tagit fram två olika befolkningsprognoser, en byggbaserad prognos och en trendbaserad prognos. Oavsett val av prognosmodell kommer befolkningen i Hörby kommun att öka. Hur stor denna ökning blir beror framför allt på inflyttningen. Inflyttningen styrs i stor grad av hur många bostäder som kommer att byggas under prognosperioden. Prognoserna ska ses som två möjliga scenarion för hur befolkningsutvecklingen kan komma att se ut år 2035. I den trendbaserade prognosen baseras kommunens inflyttning på en tidsserieanalys, det vill säga hur den historiska inflyttningen sett ut. I den byggbaserade prognosen baseras inflyttningen istället på kommunens planberedskap och ett antagande om tillkommande bygglov utanför detaljplanlagt område.

Befolkningsprognoser 2021–2035 Hörby kommun

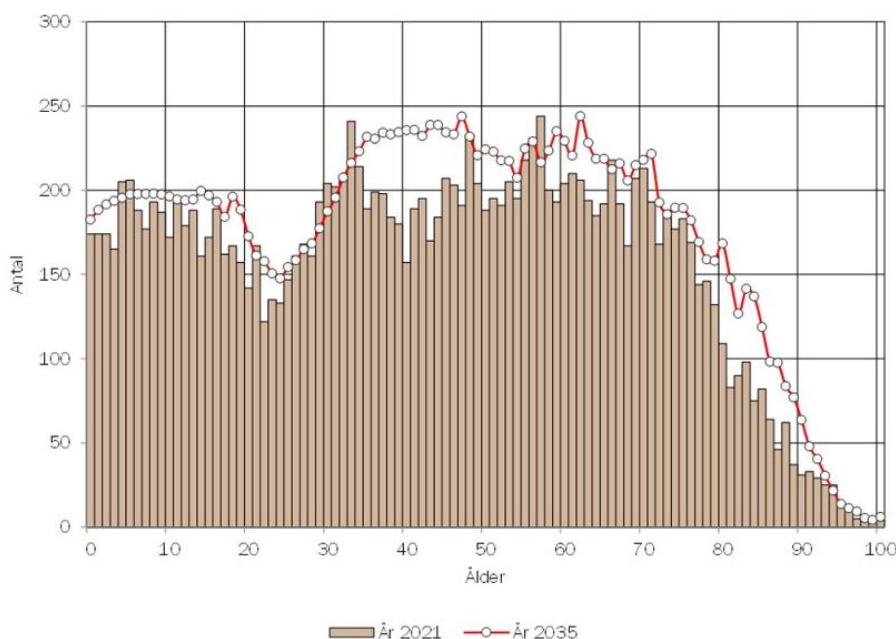
Enligt scenario 1, trendbaserad prognos, kommer befolkningen att öka med 4,5 procent fram till 2035 och enligt scenario 2, byggbaserad prognos, kommer befolkningen att öka med 12,8 procent fram till 2035. I antal invånare innebär detta en differens på 1 300 invånare.

I scenario 1, trendbaserad prognos, förvänts befolkningen öka i Hörby tätort, Killhult, Östra Sallerup – Ormatorp, Ludvigsborg, Södra Rörum och Äspinge – Satsrup. Befolkningsökning sker framför allt i åldersgrupperna 15–24 år, 36–48 år och 78 år och äldre. En minskning i antal personer mellan år 2021 och 2035 ses framför allt i åldersgrupperna 30–34 år och 55–58 år.

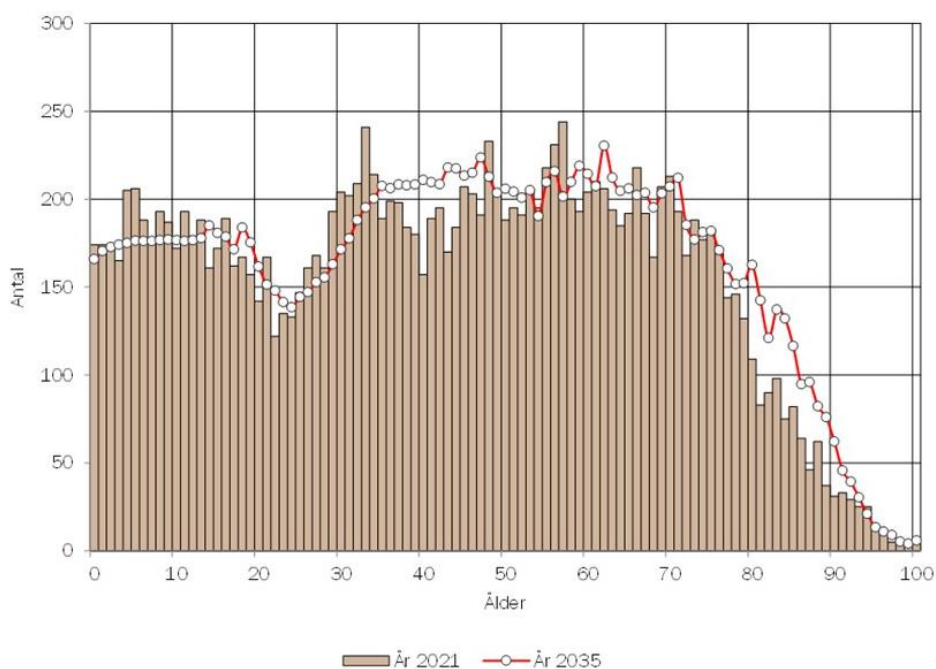
I scenario 2, byggbaserad prognos, förvänts befolkningen öka i Hörby tätort, Östraby – Västerstad, Önnköping, Killhult, Östra Sallerup – Ormatorp, Ludvigsborg, Södra Rörum och Äspinge – Satsrup. Befolkningsökning sker i de flesta åldersgrupperna. En minskning i antal personer mellan år 2021 och 2035 ses framför allt i åldersgrupperna 30–34 år.

Båda prognoserna visar att åldersgruppen 78 år och äldre markant kommer öka. Det innebär att Hörby kommun har en åldrande befolkning precis som Skåne. En åldrande befolkning innebär ett ökat tryck på välfärdssystemet som behöver anpassas för att på bästa sätt tillgodose medborgarnas behov. Detta påverkar både den ekonomiska utvecklingen och den sociala strukturen i samhället. Det innebär att varje förvärvsarbetande person kommer att behöva försörja allt fler människor.

Befolkningens sammansättning efter ålder i Hörby kommun år 2021 och år 2035 enligt den byggbaserade och den trendbaserade befolkningsprognosen visar tydligt på Hörby kommuns åldrande befolkning.

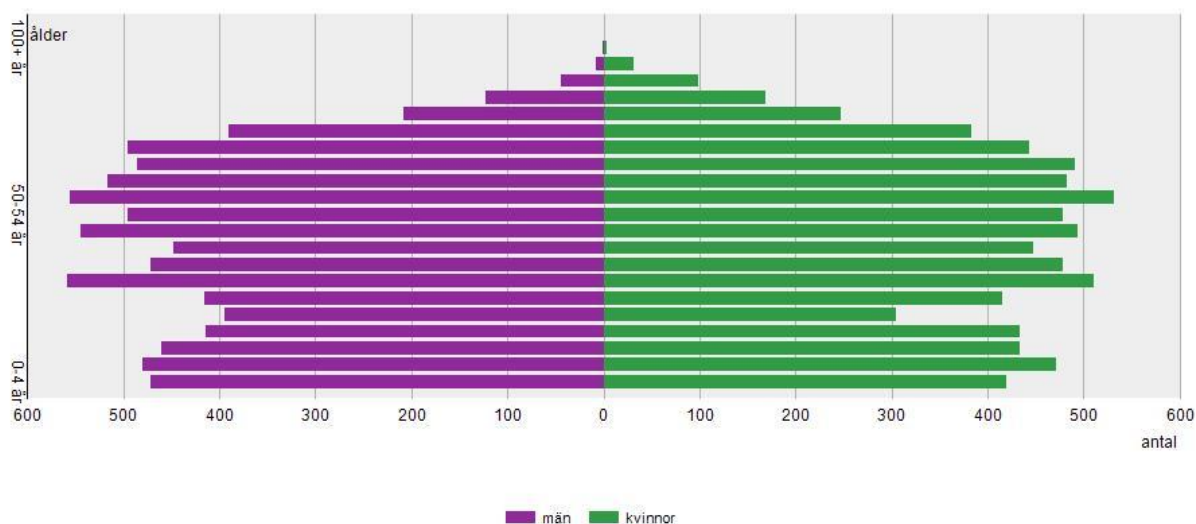

Byggbaserad befolkningsprognos - Antal invånare efter ålder i Hörby kommun år 2021 och 2035. Källa: Statisticon AB

Trendbaserad befolkningsprognos - Antal invånare efter ålder i Hörby kommun år 2021 och 2035. Källa: Statisticon AB

Hörby kommun har en relativ jämn fördelning mellan män och kvinnor inom respektive åldersgrupp. Totalt sett är det fler män än kvinnor i kommunen. I åldersgruppen 78 år och äldre är kvinnorna fler än männen. Det beror framför allt på att kvinnor lever längre än män.

Folkmängd efter ålder och kön 2021. Källa SCB.

Trygghetsfrågor

Att känna sig trygg är en förutsättning för att kunna vara en aktiv individ och för att kunna delta i olika aktiviteter i samhället. En upplevelse av otrygghet skapar begränsningar i vardagen som hindrar framför allt kvinnor från att ta del av vissa av samhällets funktioner och aktiviteter.

Den upplevda otryggheten i samhället ökar, och Region Skånes folkhälso rapport visar att otryggheten i Skåne ligger något högre än rikssnittet. Även i Hörby kommun finns utmaningar avseende trygghet, trots att den faktiska utsattheten för brott är låg. Otrygghet och rädsla för att gå ut ensam är generellt större hos kvinnor än hos män, vilket även knyter an till jämställdhetsfrågor. En god gestaltning av den fysiska miljön bidrar på många sätt till känslan av trygghet och gemenskap, och är ett viktigt verktyg för att öka känslan av trygghet. Även belysning i det offentliga rummet är en viktig aspekt, och en trygghetsskapande åtgärd under dygnets mörka timmar. På kommunens allmänna platser, torg, gator och grönområden ska det finnas förutsättningar för alla att vistas och trivas. Tillgänglighet till mötesplatser är grundläggande för ett inkluderande och tryggt samhälle, och de allmänna ytorna i kommunen ska vara tillgängliga, inkluderande samt upplevas som både säkra och trygga.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att kommunen uppfattas som trygg och säker att bo, arbeta och vistas i genom att
 - vid planering låta ett trygghetsskapande och brottsförebyggande perspektiv genomsyra utvecklingen av befintliga miljöer och planeringen av nya områden. Till exempel genom att arbeta med olika belysningsåtgärder som stödjer ett levande, tryggt och jämlikt offentligt rum.
 - skapa trygga, säkra gaturum och attraktiva stadsmiljöer genom att ha en god gestaltning av allmänna platser.
 - ha en tydlig och målinriktad kontinuerlig dialog med medborgare, fastighetsägare, verksamheter och föreningar kring den upplevda tryggheten i Hörby kommun.
 - samverka med andra myndigheter och relevanta aktörer i trygghetsfrågor och för ett stärkt civilt försvar.

Barnperspektivet

I Sverige är barnkonventionen lag sedan 1 januari år 2020. Det ökar behovet av att arbetet med barns rättigheter i den fysiska planeringen. Barnets bästa ska alltid sättas i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn. Det finns ingen fastställd definition av vad som är barnets bästa; det och barnets bästa måste avgöras i det enskilda fallet.

Trygga och goda uppväxtförhållanden är avgörande för barns och ungas hälsa och för folkhälsan på lång sikt och är därför ett mycket viktigt perspektiv i kommunens planarbete. Barn använder de flesta miljöer i ett samhälle men har i många fall ingen eller väldigt liten möjlighet att påverka

innehåll och utformning. Det är viktigt att arbeta såväl med barnens egna perspektiv som med barnperspektivet, det vill säga vuxnas ögon på barns miljö. Barn som har tillgång till gröna och varierade utemiljöer har bättre möjligheter till lek och fysisk aktivitet, vilket har positiva effekter för hjärnans utveckling, exempelvis inlärning och motoriska färdigheter. Barn behöver trygga och tillgängliga närmiljöer som är användbara, grönskande och upplevelserika.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att alla barn i Hörby kommun kan växa upp i en trygg, utvecklande och stimulerande miljö med närhet till lekplatser och naturområden genom att
 - arbeta enligt Lek- och aktivitetsplan för Hörby kommun 2017–2030.
 - synliggöra, belysa och beakta barnperspektivet vid planering och inför beslut som berör barn och unga.
 - barns och ungas delaktighet och inflytande i frågor som berör dem ska ses som en resurs i planeringen av den fysiska miljön.

Psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa är ett stigande problem i samhället och särskilt bland unga vuxna. Den allmänna hälsan hos medborgarna påverkas både av individuella förutsättningar och av hur samhället är utformat. Idag finns det stora skillnader i folkhälsa beroende på kön, ålder, hur man bor och socioekonomiska förhållanden. I den fysiska planeringen behöver hänsyn tas till dessa utmaningar.

Ofrivillig ensamhet är vanligt förekommande och kan leda till både psykisk och fysisk ohälsa. Mest utbredd är ensamheten bland unga och bland de allra äldsta i samhället. Studier visar även att den upplevda ensamheten är större bland personer boende i städer än bland personer bosatta på landsbygden. Samhällets fysiska utformning påverkar medborgare och besökare på många sätt, och genom god fysisk planering och gestaltning kan både psykisk och fysisk hälsa främjas, och även ensamhet i viss grad motverkas. Forskning visar att vistelse i gröna miljöer både minskar stress, motverkar demens och stimulerar till fysisk aktivitet, vilket i sin tur motverkar psykisk ohälsa. Gröna miljöer skapar även möjlighet till sociala interaktioner. Det finns ett tydligt samband mellan mängden grönska i gaturummet, kvaliteten på grönskan och den upplevda sociala sammanhållningen på grannskapsnivå. Medborgarnas tillgång till kvalitativa gröna miljöer är därför en viktig aspekt vid planering och förändring av offentliga utomhusmiljöer.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska genom god fysisk planering och gestaltning främja universell användning, att bygga funktionellt, tillgängligt och hållbart för att främja en god psykisk och fysisk hälsa.

Flyktingmottagande

Enligt Skånes befolkningsprognos för 2021–2030 förväntas flyktingströmmar från Syrien, Afghanistan och Irak som varit stora under framför allt 2015, att minska kraftigt på grund av bland annat gränskontroller och hårdare lagstiftning i såväl Sverige som i många andra EU-länder. Detta gör det svårare att söka sig till Sverige. Enligt Tidöavtalet kommer antalet kvotflyktingar att minska kraftigt från cirka 6 400 per år till 900 per år. För Hörby kommun innebär det, som det ser ut i dagsläget, ett mottagande av 1–2 personer på år. Ett förändrat säkerhetsläge i Europa och i världen förändrar flyktingströmmarna. Även klimatförändringar leder till att människor tvingas lämna sina hem till följd av bland annat översvämningar och torka, vilket förväntas ge ändrade och nya migrationsströmmar i framtiden. Det skapar i sin tur nya behov.

Utanförskap, segregation och polarisering

Klyftorna mellan olika grupper i samhället har vuxit under de senaste årtiondena. Det handlar om klyftan mellan yngre och äldre generationer, mellan stad och landsbygd samt mellan de som är födda i Sverige och de som är födda utomlands. När klyftorna växer blir även polariseringen i samhället större, vilket påverkar sammanhållningen negativt. Det sker när uppdelningen mellan grupper blir så stor att individers tillgång till sociala gemenskaper begränsas och det uppstår barriärer mot att smälta in i nya sociala sammanhang. En faktor som förstärker detta är att invånarnas verklighetsuppfattning glider isär när en minskad andel information vi tar till oss är gemensam.

Tillit mellan människor och tillit till politiker, myndigheter och offentlig sektor är en förutsättning för ett väl fungerande demokratiskt samhälle. Ett aktivt arbete med inkludering är viktigt för att motverka polarisering, oavsett om det handlar om förhållanden mellan stad och landsbygd eller olika grupper i samhället.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att de sociala och ekonomiska klyftorna i samhället minskar genom att
 - stödja insatser som minskar ojämlikhet i livsvillkor och hälsa.
 - i den fysiska planeringen särskilt beakta utformning av det offentliga rummet, utomhusmiljöer och offentliga byggnader.
- Hörby kommun ska verka för att
 - möta invånarinitiativ och främja medskapande i kommunala planeringsprocesser genom nya arbetsformer.
 - tilliten mellan medborgare och tillit till politiker, myndigheter och offentlig sektor ökar.

Hemlöshet

Hemlöshet finns i många olika former. Socialstyrelsen definierar hemlöshet utifrån fyra olika situationer; från akut hemlöshet, institutionsvistelse och boende i stödboende till att ha ordnat ett eget kortsiktigt boende. Gemensamt för alla som inryms i Socialstyrelsens definition av hemlöshet är dock en ytterst osäker boendesituation och en svårighet att ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden. Det finns inga säkra siffror över hemlöshet i Hörby kommun eller i Skåne, men rapporter från Socialstyrelsen och hjälporganisationer indikerar att hemlösheten i Sverige inte minskar, utan snarare tvärtom ökar. Det handlar främst om den strukturellt betingade hemlösheten som orsakas av brist på ekonomiska och sociala förutsättningar att ta sig in på ordinarie bostadsmarknad. Ett förändrat ekonomiskt världsläge kan leda till att hemlösheten i samhället ökar. De grupper som redan före en förändring befann sig i en utsatt situation är också de som drabbas allra hårdast. Till den grupp som är mest sårbar hör till exempel många barnfamiljer, nyanlända, utrikes födda och unga personer.

Jämställdhet och tillgänglighet

Alla människor är olika, och alla människor har en egen uppsättning förmågor, oförmågor, styrkor och svagheter. Det gör att olika människor behöver olika saker för att få vardagen att fungera. Samhället är till för alla och människans behov bör alltid vara utgångspunkten när den fysiska miljön planeras och utformas. Det övergripande nationella målet för jämställdhetspolitiken innebär att kvinnor och män är lika värda och har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Ett jämställt och tillgängligt samhälle ska tillhandahålla en god livsmiljö så att alla människor har likvärdiga möjligheter att vara delaktiga som självständiga individer. Detta oavsett ålder, kön, funktionsvariation eller sexualitet. Vidare är människor även olika och har olika behov, och jämställdhet innebär att allas behov värderas lika högt. Jämställdhetsperspektivet behöver integreras i alla delar av samhället och inom stadsplaneringen innebär det att jämställdhetsperspektivet ska finnas med i alla steg av planeringsprocessen.

Den fysiska miljön påverkar våra vardagsliv på olika sätt beroende på exempelvis ålder, kön och fysiska begränsningar. Det är viktigt att samhället som helhet har en variation av verksamheter och platser för olika behov och att olika behov prioriteras lika mycket. Närhet, tillgänglighet och kommunikationer påverkar i vilken grad människor kan ta del av samhällets funktioner och service.

Bostäder och bebyggelse

För att vara en attraktiv boendekommun behöver Hörby kommun kunna erbjuda bostäder med varierande bostadsmiljöer och boendeformer med goda kommunikationer, god tillgång till natur och andra mötesplatser och ha en väl utvecklad service för medborgarnas olika behov i livets alla skeden.

Bostadsförsörjning

Bostadsförsörjningen i en kommun är beroende av faktorer och aktörer utanför kommunens rådighet. Den nationella bostadspolitiken och finansiella regelverk är två avgörande faktorer. Vidare påverkar konjunkturen efterfrågan på bostäder och därmed också olika aktörers vilja att bygga. Genom en framsynt översiktsplanering och detaljplanering tillsammans med markanvisningar och avtalsarbete har kommunen verktyg att styra och påverka utvecklingen av bostadsbeståndet. Arbetet med bostadsförsörjning ska genomsyras av en tillväxt som anpassas till platser där kommunen har god förmåga att möta utvecklingen exempelvis genom att det finns god tillgång till kollektivtrafik och annan infrastruktur.

Av riktlinjer för bostadsförsörjning framgår att behovet av hushåll ökar mest i åldersgruppen 80 år och äldre, med 348 hushåll eller motsvarande 49 procent fram till år 2035. För övriga åldersgrupper ökar behovet med två till fem procent eller 182 hushåll. Det ger ett behov av totalt 530 bostäder fram till år 2035.

De stora ökningarna som kommer i åldersgruppen 80 år sker främst i antal ensamstående utan barn men även i antal samboende/gifta. För övriga grupper är ökningarna relativt jämnstora och innebär inga större förändringar i behovet av typ av hushåll utan endast i antal. Det behövs därför ett tillskott av boenden lämpliga för åldersgruppen 80 år och äldre.

För att möta behovet av bostäder i osäkra tider behöver kommunens planering ta höjd för att exploateringsviljan sjunker något, och därmed peka ut mer mark för bostäder än behovet. Detta för att säkerställa en framtida bostadsförsörjning.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska möjliggöra för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent och ett hushållsbehov på 7,4 procent motsvarande 530 hushåll, men samtidigt ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent fram till år 2035 genom att ha en planberedskap för bostäder, service och verksamheter.
- Hörby kommun ska arbeta enligt kommande *Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026*.

Bebyggelse

Bebyggelsen i Hörby kommun är utspridd men har ändå en tydlig flerkärnig struktur. En flerkärnig struktur innebär att bebyggelsen är koncentrerad till Hörby tätort, samt större och mindre byar runt om i Hörby kommun. Varje ort och by har sina styrkor och roller samtidigt som de är beroende av varandra.

Hörby tätort

Hörby tätort är kommunens största ort och utpekad som lokal tillväxtmotor i kommunen. Hörby tätort är en småskalig handelsort med gamla anor, och ligger strategiskt intill både E22 och riksväg 13 mitt i Skåne. Från Hörby tätort är det nära till de regionala tillväxtmotorerna Lund, Malmö och Kristianstad–Hässleholm. Det är också nära till andra större tätorter såsom Höör, Sjöbo och Eslöv. Hörby tätort är en viktig regional och lokal kommunikationsnod, inte minst för kollektivtrafiken. Tillgängligheten inom Hörby kommun och till Hörby tätort är av stor vikt för boende, pendlare och besökare. Från Hörby tätort kan man med kollektivtrafik nå flera målpunkter, såväl lokala som regionala.

Bebyggelsen i Hörby tätort består i huvudsak av mångfunktionell bebyggelse. Hörby tätorts roll som historisk handelsort är framträdande i den stadsmässiga bebyggelsestrukturen, framför allt kring Gamla och Nya torg. Det finns många bevarade och väl omhändertagna historiska byggnader i och kring centrum. I utkanten av Hörby tätort ses framför allt villamattor med typhus.

Gamla torg i Hörby tätort

Invånarna i Hörby tätort har bra tillgång till grönområden av olika storlek och funktion samt serviceanläggningar. De större områdena är Karnas Backe, Hörby Fälad och Råby Hällor. Till de mindre grönområdena hör ett antal anlagda parker, öppna gräsytor och mindre gröna områden. Rakt igenom Hörby tätort rinner Hörbyån. Hörbyån och dess omkringliggande grönska utgör ett viktigt stråk för såväl människor som växter och djur. Kopplingen mellan de större grönområdena i Hörby tätort och de omgivande grönområdena i anslutning till Hörby tätort bedöms som otydliga. Det gäller även mellan olika grönområden inom tätorten.

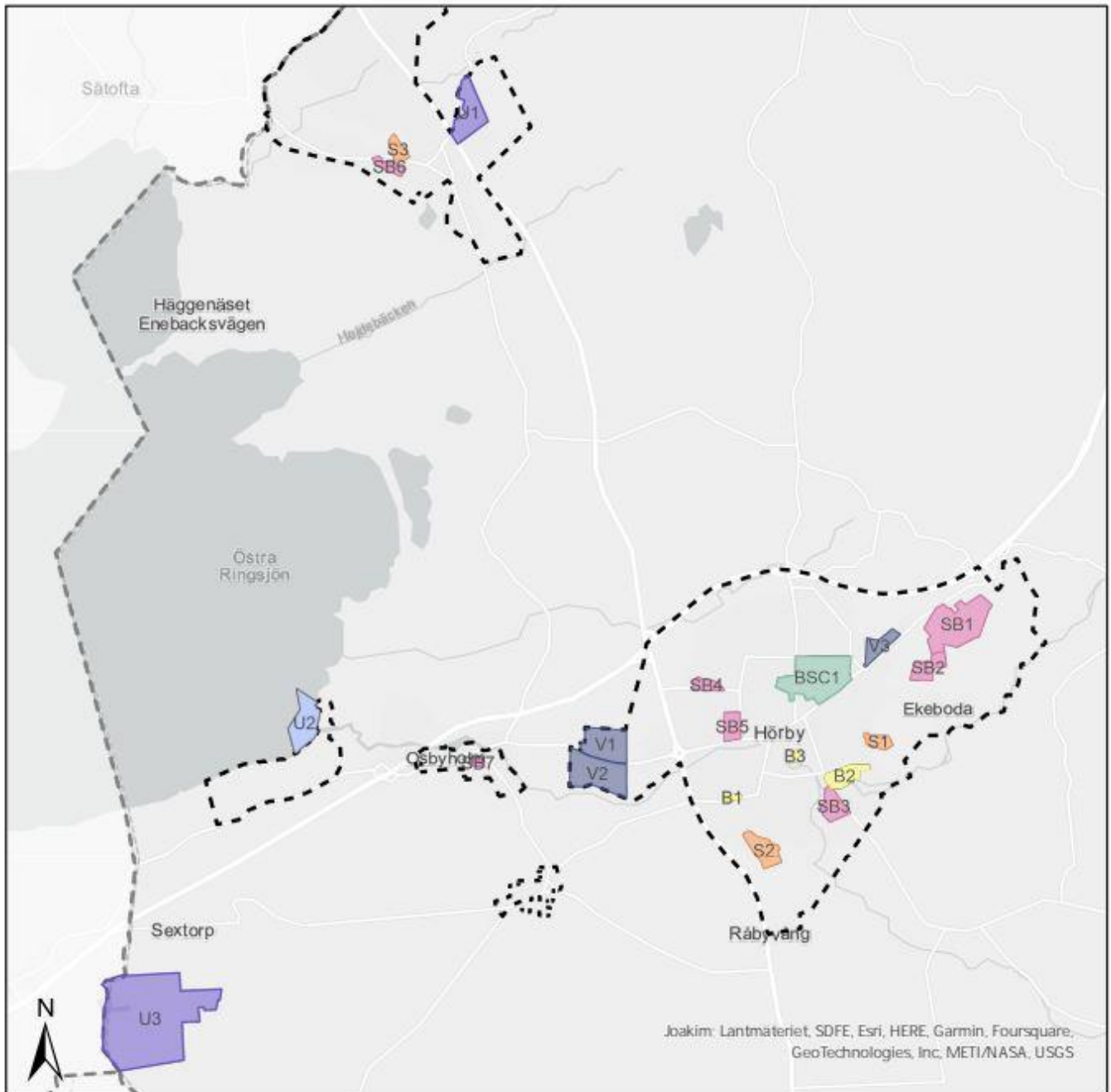
Hörby tätorts historiska roll som marknads- och handelsort har påverkat dess utvecklingen som serviceort. Handeln är än idag av stor betydelse för Hörby tätort där detaljhandel och kommersiell service i huvudsak är koncentrerad till Hörby tätorts centrum, vid Gamla och Nya torg och längs med Nygatan och Storgatan. Utöver detaljhandeln finns även torghandel. Offentlig service i Hörby tätort innefattar skola, vård, omsorg samt kultur och fritid, och har en viktig funktion för samhället och medborgarna. De lite större affärerna, som exempelvis livsmedelsbutiker, är placerade något längre ut från centrum. Därutöver är bilhandeln stark och har en stor betydelse för Hörby kommun. I norr, mellan E22 och Kristianstadsvägen, ligger Industriområdet och Industriparken kommunens största sammanhängande verksamhetsområden. Ytterligare ett verksamhetsområde väster om tätorten finns, norr och söder om Ringsjövägen.

Utbyggnadsområden i Hörby tätort

I Hörby tätort pekas 14 utbyggnadsområden ut fram till år 2035. Det gäller områden för utveckling av befintlig verksamhet eller där ny markanvändning föreslås. Utbyggnadsområden avser användningen bostäder (B), service (S), centrum (C) och verksamheter (V). Med service menas både kommunal och offentlig service. Med verksamheter menas verksamheter, industri och handel som inte bör lokaliseras i anslutning till bostäder.

Utbyggnadsområden som redovisas är utpekade med bakgrund till det behov av bostäder, service och verksamheter som bedöms uppstå fram till år 2035 enligt framtagna befolknings- och hushållsbehovsprognoser. I utpekandet av de olika utbyggnadsområdena har en rad olika allmänna intressen vägts mot varandra. Den användning som föreslås för respektive område är den markanvändning som ur ett strategiskt perspektiv ger ett effektivt markutnyttjande och en god hushållning av mark samt god samhällsekonomi.

För ny bebyggelse, oavsett omfattning och användning, sker en prövning i kommande detaljplanering om vad som är lämplig markanvändning, och vilka utredningar som behövs för att göra en sådan lämplighetsprövning. Översiktsplanen avser endast att ge en vägledning för kommande planeringsarbete. För de områden som pekats ut som utredningsområden är bedömningen att områdena kan vara intressanta för exploatering men att ytterligare utredning krävs.

Joakim: Lantmateriet, SDPE, Esri, HERE, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc, METI/NASA, USGS

0 5 10 km

--- Kommungränser	Utbyggnadsområde för service och bostäder
Utbyggnadsområde för bostäder	Utbyggnadsområde för verksamhet
Utbyggnadsområde för bostäder, service och centrum	Utredningsområde för bostäder 2035
Utbyggnadsområde för service	Utredningsområde för badplats
	[- - -] Orter

Område B1

Område B1 är ett mindre område som ligger i sydvästra delen av Hörby tätort. I söder gränsar området till Lybyvägen och Nya kyrkogården, i väst till ett mindre skogsområde och i öster till Ängsgatan. I norr gränsar området till befintlig enplans radhusbebyggelse från 1960-talet. Området utgörs av öppen gräsyta utan dokumenterade naturvärden. Ytan bedöms svåransvänd för lek och rekreation. Området omfattas av en detaljplan för park och plantering från 1962. Område B1 gränsar i väst till ett vattenskyddsområde. Kommunala avloppsledningar samt dagvattenledningar passerar genom området. Kommunala vattenledningar ligger i angränsning till området, öster ut. Inom området finns lågpunkter identifierade. Området omfattas inte av något riksintresse, det finns heller inga kända kulturmiljövärden.

Inom område B1 föreslås bostäder.

Motivering och efterföljande planering

En omvandling av området bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Genom att förtäta i området ökar trygghetskänslan för invånarna och ger en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En förutsättning för att kunna förtäta området är att en ny detaljplan tas fram och att avlopps- och dagvattenledningar kan flyttas samt att det intilliggande vattenskyddsområdet för grundvatten inte påverkas negativt.

Vidare är det viktigt att vid en planläggning av området utreda dagvattenfrågan då naturmark tas i anspråk, och att det inom området finns flera lågpunkter identifierade. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat och vattenskyddsområdet som ligger i anslutning av området. Området bedöms kunna lämpa sig för marklägenheter.

Område B2

Området B2 ligger i sydöstra delen av Hörby tätort i anslutning till Hörbyån, nordöst om vårdcentralen. Området gränsar till Råbygatan i väst och till Näckrosgratan i norr. Området används idag framför allt för butiksförsäljning, lagerlokaler, tork för spannmål och ett antal silor. Den östra delen av området utgörs av ängsmark och en mindre gräsyta. I den södra delen av området, som angränsar till Hörbyåns dalgång, finns ett naturområde med naturvärdesklass 3 enligt *Naturvårdsprogram för Hörby kommun*. Naturområdet utgörs av en bäckdalgång med omgivande äldre blandädellövskog partivis blandat med äldre askskog och är ett populärt område för rekreation. Området omfattas av en detaljplan från 2001 för handel med lantbruksprodukter och byggprodukter med produktförädling, dock ej livsmedel. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns i anslutning till området. Inom området finns flera identifierade lågpunkter. Området omfattas inte av något riksintresse, det finns heller inga kända kulturmiljövärden.

Inom område B2 föreslås bostäder.

Motivering och efterföljande planering

En omvandling av området bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Genom att förtäta i området ökar trygghetskänslan för invånarna och ger en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En förutsättning för att kunna omvandla området är dels att en ny detaljplan tas fram, dels att nuvarande verksamhet omlokaliseras på företagarnas eller kommunens initiativ, till andra områden och lokaler.

Vid en ny planläggning återinträder strandskyddet, och dispens från strandskyddet måste sökas hos Länsstyrelsen. För att kunna upphäva strandskyddet ska det finnas särskilda skäl och att intresset av att ta området i anspråk, det sätt som avses med planen, ska väga tyngre än strandskyddintresset. Vid en planläggning bör stor hänsyn tas till att medborgare och besökare kan promenera längs dalgången och att ett område kring och i vattendraget skyddas för växter och djur.

Vidare är det viktigt att vid en exploatering av området utreda dagvattenfrågan då naturmark delvis tas i anspråk. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljökvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Området bedöms kunna lämpa sig för en variation av flerbostadshus i 3–5 våningar.

Område B3

Område B3 ligger cirka 300 meter öster om Gamla torg i direkt anslutning till Hörbyån. Området används idag som verkstadslokaler för reparation av traktorer och jordbruksmaskiner samt uppställningsplats för fordon. I nordost gränsar området till Råbygatan och i söder gränsar området till Hörbyån, ett naturområde med naturvärdesklass 3 enligt *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021). Hörbyåns karaktär är varierad med snabbare strömmar, mindre forsar och mer lugnflytande vatten. Variationen av livsmiljöer i och längs med Hörbyån är tydlig och bedöms hysa en stor artrikedom av djur och växter som lever i eller intill vattnet. I övrigt gränsar området till bostäder från 1900-talets första hälft. Hela området berörs av ett större område som är utpekad av Riksantikvarieämbetet som möjlig fornlämning. Fornlämningen avser bytomt/gårdstomt (L1989:2321).

Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns i områdets norra del utmed Råbygatan. Området omfattas inte av något riksintresse och är utpekad av Länsstyrelsen som potentiellt förorenat. Området omfattas av detaljplan för bostadsändamål i öppet byggnadssätt, fristående hus, i två våningar från 1946.

Inom område B3 föreslås bostäder.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger inom ett centrum- och kollektivtrafikhärla område i Hörby tätort med goda förutsättningar att skapa ett attraktivt boende i nära anslutning till Hörbyån, handel och service. En omvandling av området bedöms som en naturlig utveckling av Hörby tätort. Genom att omvandla området ökar trygghetskänslan för invånarna och en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

En förutsättning för utveckling av området är att nuvarande verksamhet omlokaliseras till andra områden och lokaler. Vidare bör man även säkerställa att ingen översvänningsrisk föreligger från Hörbyån eller att en sådan risk kan minimeras. En dagvattenutredning bör därför tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt risken för höga flöden i Hörbyån. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Område BSC1

Område BSC1 är en del av det Gamla industriområdet i centrala Hörby tätort. I söder angränsar området till Kristianstadvägen och i norr till Parkgatan. Väster ut finns Slagtoftavägen och öster ut Kraftgatan. Området används idag till handels-, bilförsäljnings- och verksamhetsändamål. Inom området finns även Hörby busstation. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt inom området. Området saknar grönområden men vegetationsytor med sly och gräs finns framför allt längs gatorna. Ett större område med sly och gräsvegetation är planlagt för dagvattenhantering. Inom området finns ett fornlämningsområde utpekad av Riksantikvarieämbetet. Fornlämningen avser en gammal avrättningsplats, Galgebackarne (L1989:2863). Området omfattas inte av något riksintresse men är utpekad av Länsstyrelsen som potentiellt förorenat. Inom delar av området finns flera lågpunkter identifierade. Hela området omfattas av detaljplaner och området är framför allt planlagt för industri, småindustri och verksamheter.

Inom område BSC1 föreslås bostäder, service, besöksanläggningar och centrum.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger centralt inom ett centrum- och kollektivtrafikhärla område i Hörby tätort med goda förutsättningar att skapa ett attraktivt centrumnära boende med mycket god tillgång till service, handel, kollektivtrafik och större grönområden. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En omvandling av området bedöms som en naturlig utveckling av Hörby tätort.

En förutsättning för utveckling av området är dels att nuvarande verksamheter omlokaliseras till andra områden och lokaler, dels att en eller flera nya detaljplaner tas fram.

Områdets läge i befintligt industriområde och utmed Kristianstadvägen gör att området är bullerpåverkat. Vid en planläggning av området, delområden, behöver man ta fram en

bullerutredning. Det utpekade området för fornlämning behöver utredas. Vidare behöver även dagvattenfrågan och risken för översvämning utredas. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat. Inom området finns idag flera platser som är utpekade som potentiellt förorenade områden, dessa områden behöver utredas och hanteras.

Då tillgången till grönområde inom området saknas behöver detta tas i beaktande vid planläggning. Området bör planeras så att tillgång till mindre grönområden/park finns.

Område SB1 och SB2

Område SB1 och SB2 ligger strax nordost om Hörby tätort. Områdena utgörs i huvudsak av gran- och lövskog, ängs- och hagmarker i en kuperad terräng. Ängs- och hagmarkerna har jordbruksklassificeringen klass 4. På ängs- och hagmarkerna finns inslag av åkerholmar, stengärdsgårdar och trädriddar. Områdena ligger förhållandevis högt med delvis utsikt över Hörby tätort. Områdena är i dag oexploaterade med undantag för några mindre gårdar och hus. Områdena SB1 och SB2 angränsar i väst till ett detaljplanelagt område för bostäder och förskola, Statten Östra från 2022. Område SB2 angränsar också till ett detaljplanelagt område, Statten södra, från 2005.

Södra delen av område SB1 vid gränsen till område SB2 omfattas av fornlämning, Fossil åker (L1985:312). Område SB2 omfattas delvis av en fornlämning, Fossil åker – röjningsröseområde (L1989:3163). Båda områden är utpekade av Riksantikvarieämbetet. Område SB2 sammanfaller med ett utpekade värdefullt naturområde för lövlandskap med naturvärdeklass 3, enligt *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021). Naturområdet har som helhet betydelse för det rörliga friluftslivet samt som tätortsnära natur. Särskilt värdefulla är partier med alsumpskogar och bäckar med omgivande översilningsmark samt de naturvärdesarter som är knutna till denna miljö. Även igenväxningsmarker med mycket slån, fläder och hagtorn samt solexponerade brynmiljöer är värdefulla. Inom delar av området finns flera lågpunkter, framför allt inom område SB1. Inget av områdena omfattas av detaljplan. Områdena omfattas heller inte av något riksintresse.

Inom område SB1 och SB2 föreslås bostäder och skola.

Motivering och efterföljande planering

Område SB1 och SB2 ligger i utkanten av Hörby tätort med närhet till kollektivtrafik, servicefunktioner och god tillgång på natur. Områdenas terrängförhållanden och omgivande natur ger goda förutsättningar för att skapa attraktiva boenden och skola i trivsamma och naturnära miljöer. En omvandling av områdena bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Genom att förtäta i området ökar trygghetskänslan för invånarna och ger en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur delvis kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En förutsättning för att kunna omvandla området är att en ny detaljplan tas fram.

Område SB2 sammanfaller i stort med ett utpekade naturområde för lövlandskap med naturvärdesklass 3. En exploatering av område SB2 förutsätter att stor hänsyn tas till de naturvärden som finns. En exploatering av områdena bedöms inte påverka möjligheterna för det rörliga friluftslivet förutsatt att hänsyn tas till möjligheterna att röra sig inom områdena och till omkringliggande områden. För att bevara områdets kvaliteter och karaktär bör de mindre skogspartierna och de kulturhistoriska lämningarna integreras i bebyggelsemiljön. För båda områdena gäller också att fornlämningsområdena utreds vidare.

En utveckling av området innebär att jordbruksmark med jordbruksklassificeringen klass 4 tas i anspråk. Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge små negativa konsekvenser; detta då endast en mindre areal produktiv jordbruksmark och naturområde berörs. Att jordbruksmark tas i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för ny skola och nya bostäder fram till 2035 enligt framtagna befolkningsprognoser. Det innebär att det allmänna intresset för bostäder och service väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark.

Vidare behöver man också utreda möjligheterna till att ansluta till det kommunala avlopps- och vattennätet, hur området ska trafikförsörjas samt dagvattenfrågan. En dagvattenutredning behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Områdena bedöms kunna lämpa sig för villor.

Område SB3

Område SB3 ligger i Hörby tätorts sydöstra del. Området utgörs av ett vårdområde med bland annat Hörby vårdcentral, vårdboende och behandlingshem. En mindre del i södra delen av området utgörs av parkmark och lövskog. Området ligger längs med Råbygatan och gränsar i söder till villabebyggelse från 2000-talets början. I väst gränsar området till Hörbyån, ett naturområde med naturvärdesklass 3 enligt *Naturvårdsprogram för Hörby kommun (2021)* och i sydväst till naturreservatet Råby hällor.

Inga kända dokumenterade naturvärden finns inom området. Område SB3 berörs av en fornlämning – hög (L1989:2942) utpekade av Riksantikvarieämbetet. Området omfattas av detaljplan för allmänt och allmännyttigt ändamål, från 1946. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt inom området. Det finns flera identifierade lågpunkter inom området. Område SB3 omfattas inte av något riksintresse och det finns inga utpekade lågpunkter.

Inom område SB3 föreslås vård och bostäder.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger inom ett centrum- och kollektivtrafiknära område i Hörby tätort och lämpar sig väl för en utveckling av vård- och omsorgsverksamheter samt bostäder. Lokalerna bör bevaras i den

mån det är möjligt och integreras med ny bebyggelse inom området. Genom en utveckling av området kan flera olika värdenheter samlas och utvecklas inom samma område. Området har också goda förutsättningar att skapa ett attraktivt boende i nära anslutning till service och handel samt Hörbyån och andra naturområden. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

En förutsättning för utveckling av bostäder inom områdets södra del är att en ny detaljplan för bostäder tas fram. Vid en planläggning behöver man kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat. Vid en planläggning av området bör stor hänsyn tas till utformning och placering av ny bebyggelsen i förhållande till befintlig bebyggelse och grönområden.

Område SB4

Område SB4 omfattar ett område runt Källhaga, särskilt boende för kognitiv svikt, och ligger i Hörby tätorts norra del. Inom områdets östra del finns två beachbollplaner samt en större gräsyta som vid behov används till idrottsändamål och även för olika marknader. Området gränsar i söder till Byggmästargatan och i norr till naturreservatet Hörby Fälad. Öster ut finns i anslutning till området Hörby Sportcenter och Lågehallarna. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt inom området. Inom område SB4 finns flera identifierade lågpunkter. Området omfattas inte av något riksintresse men angränsar till ett riksintresse för naturvården. Hela området ligger inom vattenskyddsområde och omfattas av specifika vattenskyddsföreskrifter. En mindre del av området berörs av ett större område utpekad av Riksantikvarieämbetet som fornlämningar, område med Fossil åkermark (L1989:3106). Inom området finns en äldre hembygdsstuga med anor från både 1600-talet och 1800-talet vilken bedöms ha stort kulturhistoriskt värde. Området omfattas av två äldre detaljplaner för allmänt ändamål, parkmark och mark för kulturhistoriskt minnesmärke.

Inom området SB4 föreslås vård, annan service eller bostäder.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger inom ett centrum- och kollektivtrafiknära område i Hörby tätort och lämpar sig väl för en utveckling av den pågående omsorgsverksamheten eller för annan allmän användning. Området lämpar sig också för utveckling av bostäder.

En förutsättning för utveckling av bostäder inom området är att en ny detaljplan tas fram och att nuvarande verksamheter flyttas inom området eller till annan plats. En utveckling eller omvandling av området oavsett användning kan också komma att innebära att befintliga idrotts- och rekreativa ytor tas i anspråk, och att utpekad fornlämningsområde samt hembygdsstugan påverkas negativt. Vid en planläggning eller utveckling av området behöver detta utredas och hanteras så att den negativa påverkan minimeras. Man bör även utreda om hembygdsstugan kan/bör lokaliseras till en annan plats. Vidare behöver man även utreda dagvattenfrågan. En dagvattenutredning behöver

kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljökvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Område SB5 Frostaskolan

Område SB3 omfattar ett område runt Frostaskolan, en kommunal grundskola med låg-, mellan- och högstadielklasser i Hörby tätort med utsikt över Hörbyån. Området utgörs av skolbyggnader och skolgård och omges av ett bostadsområde med villor i rutnätsmönster. I söder gränsar området till Ringsjövägen och i norr till Skolgatan. I väst gränsar området till Komministergatan och i öst till Norregatan. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt till området. Det saknas grönområden inom området men det finns ett flertal ytor som utgörs av gräsmatta, och det finns enstaka träd. Området omfattas av en äldre detaljplan för allmänt och allmännyttigt ändamål. Inom området finns flera identifierade lågpunkter. Området omfattas inte av riksintressen och det finns inga dokumenterade kulturvärden eller fornlämningar inom området.

Inom område SB5 föreslås skola eller bostäder.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger inom ett centrum- och kollektivtrafiknära område i Hörby tätort med goda förutsättningar att utveckla befintlig verksamhet eller skapa attraktiva boende med utsikt över Hörbyån.

En förutsättning för utveckling av bostäder inom området är att en ny detaljplan tas fram och att nuvarande verksamheter omlokaliseras. Vid en planläggning av området bör en dagvattenutredning tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljökvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat. Området bedöms kunna lämpa sig för villor.

Område S1 Öster om Älvdalsskolan

Område S1 omfattar ett område öster om Älvdalsskolan i Hörby tätorts östra del och angörs via Vallmogatan. Området utgörs av öppen ängs- och betesmark, skog och en mindre bostadsfastighet i kuperad terräng. Ängs- och hagmarken har jordbruksklassificering klass 4. Området gränsar i norr till Karnas backe med tillgång till olika motionsspår, boulebana och fler frisbeeplanor. I syd och öst gränsar området till skog-, ängs- och hagmarker. I väst angränsar området till en luftburen kraftledning, 130 kV, vilken har en nord-sydlig riktning. I norr finns även luftburen kraftledning, 20 kV, vilken har en öst-västlig riktning. Båda kraftledningarna går ner till en fördelningsstation som finns vid Kristianstadsvägen. Det finns inga dokumenterade natur- eller kulturvärden inom området och området omfattas inte av riksintressen. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt till området. I den östra delen av området har en större lågpunkt identifierats, lågpunkten visar på stor utbredning och djup. Området omfattas inte av detaljplan.

Inom område S1 föreslås utveckling av service med tyngdpunkt på utveckling av idrottsverksamhet på Älvdalsskolan.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger i direkt anslutning till Älvdalsskolan och lämpar sig väl för en utveckling av Älvdalsskolans idrottsverksamhet. En utveckling av Älvdalsskolans idrottsverksamhet medför också att lokalerna kan användas av Hörbys medborgare och föreningar under kvällstid. En utveckling av området bedöms även leda till positiva effekter för välbesökta Karnas Backe som ligger i direkt anslutning till område S1, men även till andra omkringliggande grönområden när områden knyts ihop och tillgängliggörs.

En utveckling av området innebär att ängs- och hagmark med jordbruksklassificeringen klass 4 och naturområden tas i anspråk. Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge små negativa konsekvenser, detta då en endast en väldigt liten areal ängs- och hagmark och naturområden berörs. Att ta ängs- och hagmark samt naturområden tas i anspråk anses vara nödvändigt för att säkerställa en utveckling av Älvdalsskolans idrottsverksamhet. Det innebär att det allmänna intresset för service väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark och naturområden.

Eftersom en exploatering av området innebär att naturmark tas i anspråk, och för att det finns en större identifierad lågpunkt bör både en naturvärdesinventering och dagvattenutredning tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Vid en planläggning av området behöver stor hänsyn tas till människors hälsa och säkerhet då området gränsar till kraftledningarna. Vidare bör stor hänsyn tas till det kuperade landskapet vid utformning av placering av bebyggelse.

Område S2 Georgshillsskolan

Område S2 ligger i Hörby tätorts södra delar och innefattar ett område runt Georgshillsskolan samt ett mindre område som utgörs av jordbruksmark. Jordbruksmarken har jordbruksklassificeringen, klass 7. Området ligger längs Ystadsvägen och gränsar i norr till ett område för vårdboende och öster till ett skogsområde samt delvis till naturreservatet Råby hällor. Det finns inga dokumenterade natur- eller kulturvärden inom området och området omfattas inte av riksintressen. Kommunalt vatten och avlopp samt kommunalt dagvattensystem finns framdraget till området. Det finns flera identifierade lågpunkter inom området. Området omfattas av detaljplan för skola och daghem samt sport- och idrottshall från 1992.

Inom område S2 föreslås skola och idrott.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger i anslutning till Hörby tätort och lämpar sig väl för en utveckling och utvidgning av Georghillsskolan och dess idrottsverksamhet. Områdets läge möjliggör även att befintlig transportinfrastruktur kan användas, området är också anslutet till kommunalt vatten och avlopp samt till det kommunala dagvattennätet. En utvidgning av idrottsverksamheten vid Georghillsskolan medför också att lokalerna kan användas av Hörbys medborgare och föreningar under kvällstid.

En utveckling av området innebär att jordbruksmark med jordbruksklassificeringen klass 7 tas i anspråk. Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge små negativa konsekvenser, detta då endast en mindre areal produktiv jordbruksmark berörs. Att jordbruksmark tas i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för utveckling av Georghillsskolan. Det innebär att det allmänna intresset för service väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark.

För att kunna utveckla området behöver en ny detaljplan tas fram för de område som utgörs av jordbruksmark. Vid en planläggning bör en dagvattenutredning tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten.

Område V1 och V2

Område V1 och V2 ligger cirka 2 kilometer utanför Hörby tätort mot Osbyholm. Områdena ligger i nära anslutning till en av Hörby tätorts infartsleder, trafikplats Norrehe. Områdena ligger i Slättbygden som karaktäriseras av ett öppet storskaligt jordbrukslandskap i ett svagt böljande landskap med långa utblickar. Områdena utgörs av åkermark med jordbruksklassificeringen klass 7. De två områdena delas upp av väg 1134 som ansluts till E22 i väster och riksväg 13 i öster. Väg 1134 är en statlig väg och viktig för omdirigering av trafik på E22 vid händelser av bland annat olyckor och incidenter.

Strax norr om området finns den gamla banvallen som i dag är en väl utnyttjad gång- och cykelväg mellan Osbyholm och Hörby tätort. I öst gränsar områdena till detaljplanlagt område för verksamheter, i söder till Hörbyån och i norr och väster till åkermark. I väst gränsar områdena till en luftburen kraftledning på 400 kV, Sydvästlänken. Strax söder om området ligger Hörbys reningsverk med ett rekommenderat skyddsavstånd på minst 500 meter. Skyddsområdet berör och påverkar markanvändningen i område V2. Kommunalt vatten och avlopp finns framdraget till verksamhetsområdet i öster. Det finns inga dokumenterade kulturvärden eller naturvärden inom områdena och områdena berörs inte av något riksintresse.

Inom område V1 och V2 föreslås verksamheter.

Motivering och efterföljande planering

Områdena ligger i utkanten av Hörby tätort med ett kollektivtrafikhärläge och lämpar sig därför väl för lokalisering av verksamheter. En förutsättning för att utveckla området är att en detaljplan tas fram.

En utveckling av områdena innebär att jordbruksmark tas i anspråk (här ingår befintliga verksamheter och bebyggelse). Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge måttliga negativa konsekvenser trots att en relativt stor areal produktiv jordbruksmark tas i anspråk och viss fragmentering sker genom att kvarvarande arealer blir mindre. Effekten av exploateringen blir att landskapets öppenhet och utblickar delvis försvinner. Eftersom exploateringen ligger intill tätorten och utbyggnadsområdet redan delvis är exploaterat och ligger i anslutning till ett befintligt verksamhetsområde bedöms dock konsekvenserna som små. Att jordbruksmark tas i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för nya verksamhetsområden. Det innebär att det allmänna intresset för verksamheter väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark.

För att en exploatering av områdena ska vara möjlig behöver man utreda möjligheterna att kunna nyttja det kommunala vatten- och avlopps nätet samt infart från den statliga väg 1134. Vidare behöver även dagvattenfrågan och risken för översvämning utredas. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten.

Vid en planläggning av områdena behöver stor hänsyn tas till människors hälsa och säkerhet då området gränsar till 400 kV luftburna kraftledningar. Vidare bör man planera områdena med mycket grönska som binder samman området med Hörbyån och Hörby Fälåd. Gatorna bör utformas med gröna inslag. Vidare gör områdenas placering, i utkanten av Hörby tätort, att områdena är bland det första man ser när man kommer till Hörby tätort. För att skapa en trevlig infart till Hörby tätort bör inte upplag och skrymmande varor placeras i direkt anslutning till väg 1134.

Område V1 lämpar sig i huvudsak för handel och personalintensiva verksamheter. Område V2 lämpar sig mer för blandade verksamheter som inte är personalintensiva. Exempel på icke personalintensiva verksamheter kan vara upplag, lager och entreprenadverksamheter. Detta då område V2 berörs av ett skyddsavstånd på 500 meter från reningsverket strax söder om Hörbyån.

Område V3

Område V3 ligger inom industriområdet Industriparken i norra delen av Hörby tätort. Öster om området ligger Kraftgatan och i syd ligger Kristianstadsvägen. Området utgörs idag av natur, yngre och äldre lövskog i sluttande terräng. Den östra delen av området skiljer sig från den västra genom en tydlig höjdskillnad. De finns inga dokumenterade värden för vare sig natur eller friluftsliv. Inom området finns ett mindre område som pekats ut som fornlämning av Riksantikvarieämbetet. Fornlämningen utgörs av fossilåkermark – röjningsröseområde (L1989:2324). Vid en arkeologisk förundersökning 2013, för den mellersta delen av röjningsområdet, påträffades inget av antikvariskt intresse. Inom planområdet rekommenderas inga ytterligare åtgärder, se beslut från Länsstyrelsen Skåne. Området omfattas inte av riksintresse. Området omfattas av detaljplan för fornlämning från 2002. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt till området.

Inom område V3 föreslås verksamheter.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger i det befintliga industriområdet Industriparken i Hörby tätort lämpar sig därför väl för verksamheter. En förutsättning för att utveckla området är att en detaljplan tas fram. Utbyggnad av område V3 innebär att naturmark tas i anspråk. För att en exploatering av området ska vara möjlig behöver man göra en naturvärdesinventering samt en dagvattenutredning som kartlägger hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Eftersom området ligger väl synligt från Kristianstadsvägen bör området planeras så att det finns en korridor av natur längs med Kristianstadsvägen. Det gör bland annat att man kan binda samman olika grönområden och samtidigt skapa en trevlig och inbjudande infart till Hörby tätort.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska tillämpa en god hushållning med mark i Hörby tätort genom att
 - eftersträva en tät och funktionsblandad småskalig stadskaraktär.
 - ytkrävande och bullriga verksamheter i centrumnära lägen inne i tätorten flyttas till andra verksamhetsområden för att skapa plats för exploatering av nya bostäder, servicefunktioner samt mindre verksamheter.
- Hörby kommun ska verka för en god bebyggd miljö genom att
 - verka för fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker, handel, verksamheter, föreningsliv samt möten).
 - utveckla och förbättra tillgängligheten till grönområden och Hörbyån i Hörby tätort och framhäva dess karaktär som ett viktigt inslag i stadsmiljön.
 - låta det offentliga rummet samspele med bebyggelse och grönområden.
 - arbeta med att öka andelen grönska i den bebyggda miljön för att skapa attraktiva boendemiljöer.
- Hörby kommun ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbara genom att
 - utgå från ett livstidsperspektiv vid bedömning om hållbarhet.
 - ny bebyggelse i större utsträckning utgörs av resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik.
 - minska klimatpåverkan i byggprocessen.
 - använda klimatsmarta byggmaterial.
 - främja återbruk.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden samt drift

- I samband med detaljplanering och bygglov öka tillgängligheten till grönområden i form av att skapa tydliga kopplingar mellan den bebyggda miljön, ortens parker och det omkringliggande landskapet.
- I samband med detaljplanering bör en tidig dialog med civilsamhället, föreningslivet och näringsliv hållas för skapandet av gemensamhetsytor för lokal interaktion, handel och verksamheter.
- I samband med detaljplanering i Hörby tätort och de lokala kärnorna arbeta med grönytefaktor.

De lokala kärnorna

Hörby kommun har fyra lokala kärnor: Ludvigsborg, Östraby – Västerstad, Önnköping – Långaröd, och Killhult. De lokala kärnorna utgör viktiga servicenoder och kompletterar det serviceutbud och de funktioner som finns i Hörby tätort och som det finns ett behov av att ha nära hemmet. De lokala kärnorna har därmed en mycket viktig roll för kommunens utveckling men framför allt för en levande landsbygd med goda möjligheter att både bo och verka med god service.

Ludvigsborg

Ludvigsborg är en större by öster om Ringsjön intill kommungränsen till Höörs kommun. Ludvigsborg tillhör Ringsjöbygden; ett område som karaktäriseras av ett vackert natur- och kulturlandskap. Ludvigsborg har en viktig roll som lokal kärna i Hörby kommuns norra delar. Från Ludvigsborg finns goda kollektiva förbindelser med regionbusstrafik till både Hörby och Höör samt vidare till Kristianstad, Malmö och Lund.

Bebyggelsen i Ludvigsborg är varierad och följer de smala vägarna i öppet naturlandskap. I bykärnan är bebyggelsen samlad kring det gamla vägnätet och den nedlagda järnvägen. Bykärnan har med tiden förtätats med nya hus vilket bland annat skapat den varierade villabebyggelsen. Bostadsbeståndet utanför bykärnan består främst av före detta fritidshus. Karaktäristiskt för dessa stugområden är att bebyggelsen ligger i grupper, med stora tomter och väl tilltagna grönområden mellan sig. Storlek och standard varierar mellan områdena, men i de delar som har kommunalt vatten och avlopp sker en relativt snabb omvandling från säsonsboende till åretruntboende.

Bostadsgata i Ludvigsborg

Inom de tätbebyggda områdena är Ludvigsborg också rikt på grönstruktur. Den luftiga bebyggelsen har lämnat luckor och sammanhängande stråk av naturmark insprängt i villabebyggelsen, vilket skapar rymd och förstärker känslan av närhet till naturen. Kvesarumsån genomkorsar de centrala delarna av byn, och längs med ån sträcker sig ett naturligt sammanhängande grönstråk som förbindelselänk mellan skogsområdena i öster och det öppna landskapet i väster. Grönstråket vid Kvarndammen via Granliden ned till Häggenäshalvön binder samman skogsdungar, ängs- och hagmarker.

Ludvigsborgs läge mellan de sammanhängande skogsområdena i Fulltofta och det kulturhistoriskt värdefulla öppna landskapet ner mot Ringsjön utgör grunden för den attraktiva boendemiljön i området. I nära anslutning till byn finns stora skyddade naturområden, naturreservat och Natura 2000-områden. Ludvigsborg berörs av riksintressen för naturvård, friluftsliv samt totalförsvarets militära del. Ludvigsborg angränsar i sydväst även till ett större område med landskapsbildsskydd. Landskapsbildsskydd finns till för att skydda värdet av framför allt den visuella upplevelsen av ett landskap. Skyddet reglerar till exempel bebyggelse och vägar. Det krävs tillstånd från Länsstyrelsen för att utföra åtgärder som kan ha negativ effekt på landskapsbilden i dessa områden.

Ludvigsborg har ett fungerande serviceutbud med dagligvarubutik centralt i byn, den kommunala förskolan Skogsgläntan samt Ludvigsborgs friskola med undervisning i årskurserna F–9 samt fritidsverksamhet. Det finns också flera vårdboenden.

I Ludvigsborg finns många små företag, varav majoriteten är knutna till innehavarens bostad. I övrigt domineras näringslivet av vårdanläggningar samt ett pensionat vid Sätöftavägen. I Ludvigsborg finns en livsmedelsbutik som är av stor vikt för orten som lokal kärna och som servicenod för omlandet.

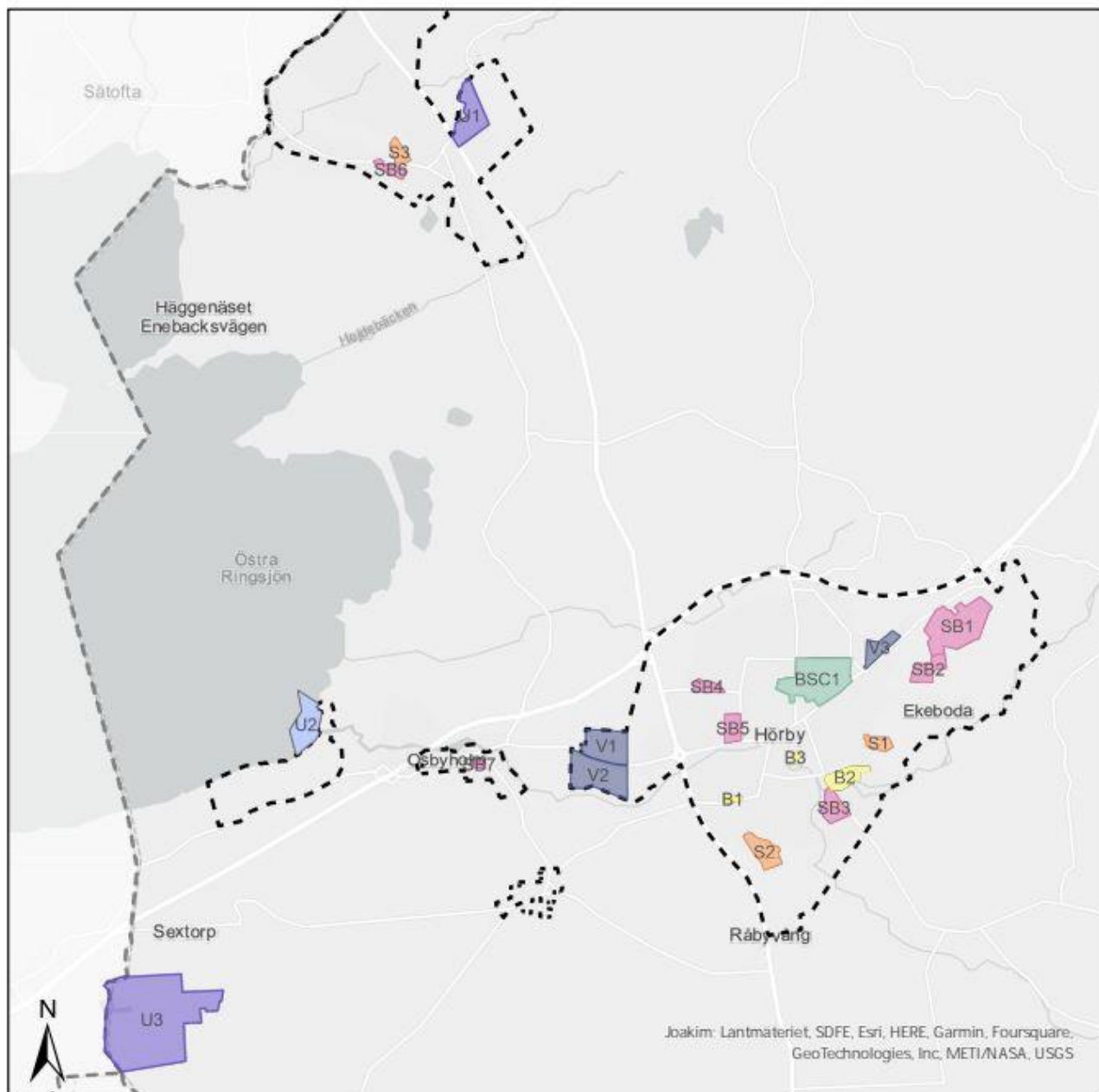
Ludvigsborg har ett aktivt föreningsliv med stor betydelse för sammanhållningen och utvecklingen i byn.

Utbyggnadsområden i Ludvigsborg

I Ludvigsborg pekas två nya utbyggnadsområden och ett utredningsområde ut fram till 2035; det gäller områden där en ny markanvändning föreslås. Utbyggnadsområden avser användningen bostäder (B) och service (S). Med service menas både kommunal och offentlig service.

Utbyggnadsområden som redovisas är utpekade med bakgrund till det behov av bostäder, service och verksamheter som bedöms uppstå fram till år 2035 enligt framtagna befolknings- och hushållsbehovsprognoser. I utpekandet av de olika utbyggnadsområdena har en rad olika allmänna intressen vägts mot varandra. Den användning som föreslås för respektive område är den markanvändning som ur ett strategiskt perspektiv ger ett effektivt markutnyttjande och en god hushållning av mark samt god samhällsekonomi.

För ny bebyggelse, oavsett omfattning och användning, sker en prövning i kommande detaljplanering om vad som är lämplig markanvändning och vilka utredningar som behövs för att göra en sådan lämplighetsprövning. Översiktsplanen avser att endast ge en vägledning för kommande planeringsarbete. För de områden som pekats ut som utredningsområden är bedömningen att områdena kan vara intressanta för exploatering men att ytterligare utredning krävs.

Joakim: Lantmäteriet, SDPE, Esri, HERE, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc, METI/NASA, USGS

0 5 10 km

--- Kommungränser	Utbyggnadsområde för service och bostäder
Utbyggnadsområde för bostäder	Utbyggnadsområde för verksamhet
Utbyggnadsområde för bostäder, service och centrum	Utredningsområde för bostäder 2035
Utbyggnadsområde för service	Utredningsområde för badplats
	Orter

Område SB6 Söder om Fulltoftavägen

Området SB6 ligger längs med Fulltoftavägen i höjd med Stallbackevägen, centralt i Ludvigsborg med närhet till kollektivtrafik, servicefunktioner och god tillgång på natur. Kommunalt vatten och avlopp finns framdraget till området. Området ligger nära den planerade Allhallen och Skogsgläntans förskola. Området utgörs av jordbruksmark med undantag för några hus längs med Fulltoftavägen. Jordbruksmarken är klassificerat som jord- och skogsklass 3. Det finns inga kända kulturvärden inom området men området berörs av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Vidare finns en större lågpunkt identifierad inom området. Området omfattas delvis av detaljplan för bostäder, från 1961.

Inom område SB6 föreslås skola och bostäder.

Motivering och efterföljande planering

För att möta befolkningsutvecklingen i Ludvigsborg och behovet av en ny skola behöver ny mark tas i anspråk. Områdets läge möjliggör att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Genom att förlägga ny skola i anslutning till nya Allhallen och Skogsgläntans förskola kan verksamheterna inte bara dra nytta av varandra utan även erbjuda medborgarna i Ludvigsborg en ny mötesplats. Det kan inom del av området även vara aktuellt med bostäder.

En utveckling av området innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge små negativa konsekvenser, detta då en mindre areal produktiv jordbruksmark med klassificering 3 tas i anspråk. Att jordbruksmark tas i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för ny skola och bostäder. Det innebär att det allmänna intresset för bostäder och service väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark. En utbyggnad av område SB6 innebär ett intrång i ett riksintresse för naturvård och ett riksintresse för friluftsliv. En exploatering av området bedöms inte innebära påtaglig skada för riksintressena. Detta eftersom kärnvärdena inom område SBS6 ligger precis i utkanten av riksintresseområdena och ej berörs då exploateringsområdet är lokaliserat i utkanten av de två riksintresseområdena.

För att kunna utveckla området för skola och bostäder behöver en ny detaljplan tas fram. Vid en planläggning bör man särskilt utreda trafikfrågan. Detta då en exploatering av området kan innebära ökad biltrafiknettoalstring samt leda till nya trafikmönster till och från området. En trafikutredning behöver också ta hänsyn till den övergripande trafiksituationen i Ludvigsborg.

Vidare behöver man utreda dagvattenfrågan. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Område S3 Norr om Fulltoftavägen

Område S3 ligger norr om korsningen Fulltoftavägen/Stallbackevägen, centralt i Ludvigsborg med närhet till kollektivtrafik och servicefunktioner och god tillgång på natur. Området angränsar till

den nya Allhallen och Skogsgläntans förskola. Kommunalt vatten och avlopp samt kommunalt dagvattensystem finns framdraget till området. Området utgörs av en mindre jordbruksfastighet med huvudbyggnad och ladugård omringad av kuperad ängsmark och skog. Inom området finns fler lågpunkter identifierade. Det finns inga kända natur- eller kulturvärden inom området och området berörs inte av riksintressen. En liten del av området omfattas av detaljplan för allmänt ändamål, från 1961.

Inom område S3 föreslås skola.

Motivering och efterföljande planering

För att möta befolkningsutvecklingen i Ludvigsborg och behovet av en ny skola behöver ny mark tas i anspråk. Områdets läge möjliggör att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Genom att förlägga ny skola i anslutning till Allhall och förskola kan verksamheterna dra nytta av varandra. En utveckling av området innebär att ängs- och skogsmark tas i anspråk. Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge små negativa konsekvenser, detta då endast en mindre areal ängs- och skogsmark tas i anspråk. Att ta ängsmark i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för ny skola.

För att kunna utveckla området för skola behöver en ny detaljplan tas fram. Inom ramen för en ny detaljplan bör man särskilt utreda trafikfrågan. Detta då en exploatering av området kan innebära ökad biltrafiknettoalstring samt leda till nya trafikmönster till och från området. En trafikutredning behöver också ta hänsyn till den övergripande trafiksituationen i Ludvigsborg.

Vidare behöver man utreda dagvattenfrågan. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljökvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Område U1 Bondemölla

Område U1, Bondemölla, ligger i Ludvigsborg på östra sidan om riksväg 13 mot Höör. I söder gränsar området mot fritidsområdet Väderpipan, i öst till skogsområde med rekreativstråk och i norr till Södra Rörumsvägen. Området utgörs mestadels av lövskog, med partier av gran. Ett öppet fält med jordbruksmark finns i planområdets centrala delar. Det finns inga kända naturvärden men delar av området är utpekade av Riksantikvarieämbetet som fornlämning (L1989:2268), Fossil åker – röjningsröseområde. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns inte utbyggt till området men kommunalt vatten och avlopp finns i angränsade bostadsområde, Väderpipan. En omvandling av området bedöms som en naturlig utveckling av Ludvigsborgs östra del.

En förutsättning för utveckling av området är att riksväg 13 åtgärdas och förses med planskild korsning vid Ludvigsborgsvägen/Riksväg 13, samt att en exploatering inte påverkar eller innebär en risk för påtaglig skada på utpekade riksintresseområde för totalförsvarets militära del, område TM0526.

Området omfattas inte av detaljplan. Området föreslås utredas vidare för bostäder.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger i nära anslutning till Ludvigsborg vilket möjliggör att befintlig infrastruktur delvis kan användas. En omvandling av området bedöms som en naturlig utveckling av Ludvigsborgs östra del. En förutsättning för utveckling av området är att riksväg 13 åtgärdas och förses med planskild korsning vid Ludvigsborgsvägen/Riksväg 13, samt att en exploatering inte påverkar eller innebär en risk för påtaglig skada på utpekat riksintresseområde för totalförsvarets militära del.

Vidare behöver man i samband med en planläggning utreda följande saker; buller, möjlighet till anslutning för kommunalt vatten och avlopp, fornlämningar samt trafik. Vidare behöver även dagvattenfrågan och risken för översvämning utredas. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid all planering och nybyggnation inom Ludvigsborg särskilt beakta
 - riksintressen för naturvård, friluftsliv, kulturmiljövården, totalförsvaret, kommunikationer, yrkesfiske i inlandsvatten samt natura2000-områden.
 - bevarandet av värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
 - utveckling och förbättring av tillgängligheten till omgivande natur- och vattenområden.
 - möjliggörandet av fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker), handel, verksamheter, föreningsliv samt möten.
- Hörby kommun ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbara genom att
 - utgå från ett livstidsperspektiv vid bedömning om hållbarhet.
 - ny bebyggelse i större utsträckning utgörs av resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik.
 - minska klimatpåverkan i byggprocessen.
 - använda klimatsmarta byggmaterial.
 - främja återbruk.
- Hörby kommun ska arbeta med att öka andelen grönska i den bebyggda miljön för att skapa attraktiva boendemiljöer.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid ny byggnation värna och ta hänsyn till värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
- Värna tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.
- I samband med detaljplanering bör en tidig dialog med civilsamhället, föreningslivet och näringsliv hållas för skapandet av gemensamhetsytor för lokal interaktion, handel och verksamheter.

Östraby – Västerstad

Östraby och Västerstad är två större byar i den sydvästra delen av kommunen, cirka en mil utanför Hörby tätort. Östraby och Västerstad tillhör Slättbygden vilket karaktäriseras av ett aktivt jordbruk med inriktning på växtodling och djurhållning. Östraby och Västerstad har en viktig roll som lokal kärna i kommunens södra delar. Byarna ligger på var sin sida om riksväg 13 och har ett avstånd på cirka fyra kilometer emellan varandra. Östraby och Västerstad har goda kollektiva förbindelser med regionbusstrafik till både Hörby och Sjöbo. Busshållplats med mindre infartsparkering för bil och cykel finns i Östraby.

Både Östraby och Västerstad är typiska radbyar, med en bebyggelse utmed bygatan. Bebyggelsen i Östraby och Västerstad består framför allt av äldre hus och byggnader från 1900-talets första hälft. Karaktäristiskt för Östraby är de många hus som uppfördes med kombinerade bostads- och affärshus, vilket visar på att Östraby historiskt varit en blomstrande by med etablerade verksamheter längs hela bygatan. Även i dag finns ett antal aktiva verksamheter i byn, även om tidigare affärslokaler i stor utsträckning står tomma eller används för andra ändamål idag.

Hus i Östraby

Det svagt böljande öppna landskapet i Slättbygden med aktivt storskaligt jordbruk med inriktning på växtodling och djurhållning har lett till att det saknas större sammanhängande grönområden. Grönområden utgörs framför allt av trädgångar, vegetationsbeksädda väg- och dikeskanter, mindre vattendrag samt mossar. Östraby upplevs som en grön by, mycket tack vare de uppvuxna trädgårdarna, kyrkogårdens öppna arealer samt Kärrbäcken som sammanbinds med Sniberupsån. I Västerstad finns flera mindre grönområden. Västerstads kyrka ligger i direkt anslutning till ett av områdets största grönområden som består av lövskog och som är tillgängligt för rekreation och friluftsliv. Likaså finns ett lite mindre grönområde strax väster om byn, i anslutning till vägen mot Dala. I byns östra del kantas vägen av en allé som Länsstyrelsen pekat ut som värd att bevara. Ursprungligen bestod allén av ett hundratal almar, men i dag finns enbart ett fåtal kvar. De kvarstående träden bidrar till områdets landskapskaraktär.

I både Östraby och Västerstad har utbudet av funktioner och service historiskt sett varit större. Kommersiell service i orterna saknas sedan lanthandeln i Östraby lades ner för några år sedan. En återkomst av en dagligvaruaffär i orten hade varit mycket positivt för utvecklingen och framtidstron i bygden och skulle förmodligen föra med sig flera positiva effekter. I Östraby finns grundskola som omfattar klasserna F-6 samt fritidsverksamhet och i Västerstad finns förskola.

Precis som för många andra mindre byar präglas företagandet i Östraby av småföretag, ofta knutna till den egna bostadsfastigheten. I Östraby finns goda möjligheter att bedriva denna typ av företag då många av husen utmed bygatan redan då de uppfördes var kombinerade bostads- och affärshus. Mer yrkrävande verksamheter bedrivs i ortens omland, framför allt i ombyggda ekonomibyggnader. Västerstads största verksamhet är Hörby Lantmän med hantering av spannmål. Denna verksamhet har under senare år expanderat kraftigt. Verksamheten har en viktig roll inom Slättbygden då detta är traktens huvudsakliga näring.

Östraby har ett aktivt föreningsliv och i dag finns bland annat bygdeföreningen, byalaget och olika intresseföreningar med stor betydelse för sammanhållningen i byn. Västerstad har inte några egna föreningar utan medborgarna engagerar sig i föreningar i angränsande byar. Särskilt stort upptagningsområde har Askeröds idrottsförening där flertalet av barnen i både Västerstad och Östraby är eller har varit aktiva under någon period.

Utbyggnadsområden i Östraby – Västerstad

Inga nya utbyggnadsområden för bostäder, service, verksamheter pekas ut i Östraby – Västerstad.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid all planering och nybyggnation inom Östraby – Västerstad särskilt beakta
 - riksintresse för totalförsvaret.
 - bevarandet av värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
 - utveckling och förbättring av tillgängligheten till omgivande natur- och vattenområden.
 - möjliggörandet av fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker), handel, verksamheter, föreningsliv samt möten.
- Hörby kommun ska vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse inom Slättbygden ta stor hänsyn till befintlig jordbruksverksamhet. Jord- och skogsbruksnäringen bör skyddas mot exploatering som påtagligt kan försvåra möjligheterna att bedriva jord- och skogsbruk.
- Hörby kommun ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbara genom att
 - utgå från ett livstidsperspektiv vid bedömning om hållbarhet.
 - ny bebyggelse i större utsträckning utgörs av resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik.
 - minska klimatpåverkan i byggprocessen.
 - använda klimatsmarta byggmaterial.
 - främja återbruk.

- Hörby kommun ska arbeta med att öka andelen grönska i den bebyggda miljön för att skapa attraktiva boendemiljöer.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid ny byggnation värna och ta hänsyn till värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
- Värna tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.
- I samband med detaljplanering bör en tidig dialog med civilsamhället, föreningslivet och näringsliv hållas för skapandet av gemensamhetsytor för lokal interaktion, handel och verksamheter.
- Vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till större jordbruksgårdar, (djurbesättning på mer än 100 djurenheter, dvs. lantbruk klassade som C-anläggningar enligt *Miljöbalken (1998:808)*, till vilka det rekommenderade skyddsavståndet är 500 meter) för att säkerställa att verksamheterna kan bedrivas vidare och att eventuella problem med lukt och andra olägenheter som alstras av jordbruket undviks.

Önneköp – Långaröd

Önneköp och Långaröd är två större byar i Långaröds socken, knappt två mil sydöst om Hörby tätort utmed länsväg 1057. Orterna ligger på Linderödsåsen, cirka 200 meter över havet och tillhör Mellanbygden. Önneköp – Långaröd har bra pendlingsavstånd till Hörby tätort och kollektivtrafikförsörjs med buss 471. Det är även nära till Sjöbo i Sjöbo kommun.

Bebyggelsen i Önneköp är varierad och samlad längs byns gator med en relativt tät struktur. Detta i kombination med byggnadernas genomgående placering och utformning ger byn en enhetlig karaktär. Bygatan i nord-sydlig riktning kantas i huvudsak av äldre bebyggelse medan byns södra del består av nyare bebyggelse. Bebyggelsen i Långaröd är varierad och samlad kring Långaröds kyrka. Långaröd och dess kyrka utgjorde tidigare sockencentrum med bland annat affär, skola och diverse hantverkare, men sedan början av 1800-talet har Önneköp i större utsträckning utvecklats till sockencentrum.

Parkering omringad av bebyggelse i Önneköp

Landskapet runt Önneköp har en varierande karaktär med stort inslag av öppna betesmarker och uppodlade fält. Det finns flera större sammanhängande grönområden i utkanten av byn och i den sydvästra delen rinner Farhultsbäcken. Önneköp saknar ett tydligt grönstråk som går genom hela byn men ortens många uppvuxna trädgårdar bidrar till grönskan. Detta märks tydligast längs byns lokalgator där grönskan sammanbinds med den omkringliggande naturen.

I Långaröd är kyrkogården en av de viktigaste gröna strukturerna i byn. Strax utanför byn finns flera sammanhängande skogsområden lämpliga för friluftsliv. Norr om Långaröds skola rinner en mindre å, och i anslutning till denna finns en större damm.

Önnköping har historiskt haft ett stort utbud av affärer och verksamheter. Under 1930-talet fanns bland annat lanthandlare, mejeri, bageri, toffelmakare, urmakare, sadelmakare, smed, skomakare, skraddare, snickare, garntillverkning, manufakturaffär och taxibolag, samt något senare även två banker och ett postkontor. Allt eftersom har verksamheterna upphört och i dag finns endast ett fåtal kvar, däribland lanthandeln och bageriet. Även Långaröd hade tidigare ett stort utbud av verksamheter i form av en stor mängd hantverkare och affär. Området runt Önnköping – Långaröd är en del av ett större kluster av kulturverksamheter, Kulturstråket, med en blandning av verksamheter som kulturvandringar, museum, återbruksbutik och caféer. Utmärkande för verksamheterna i Önnköping är utöver lanthandeln det småskaliga företagandet. I både Önnköping och Långaröd och i dess omgivningar är besöksnäringen en stark trend och en näring som förväntas växa under de kommande åren.

I Långaröd finns Långaröds skola med undervisning i klasserna F–6 samt fritidsverksamhet. Skolan har ett stort upptagningsområde som bland annat innefattar Önnköping. I varken Långaröd eller Önnköping finns kommunal förskola. I Önnköping finns en fristående förskola.

Önnköping – Långaröd har ett aktivt föreningsliv med en engagerad byaförening. Föreningen har drivit igenom många olika projekt inom bygden.

Utbyggnadsområden i Önnköping – Långaröd

Inga nya utbyggnadsområden för bostäder, service, verksamheter pekas ut i Önnköping – Långaröd.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid all planering och nybyggnation inom Önnköping - Långaröd särskilt beakta
 - bevarandet av värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
 - utveckling och förbättring tillgängligheten till omgivande natur- och vattenområden.
 - möjliggörandet av fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker), handel, verksamheter, föreningsliv samt möten.
- Hörby kommun ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbara genom att
 - utgå från ett livstidsperspektiv vid bedömning om hållbarhet.
 - ny bebyggelse i större utsträckning utgörs av resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik.
 - minska klimatpåverkan i byggprocessen.
 - använda klimatsmarta byggmaterial.
 - främja återbruk.

- Hörby kommun ska arbeta med att öka andelen grönska i den bebyggda miljön för att skapa attraktiva boendemiljöer.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid ny byggnation värna och ta hänsyn till värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
- Värna tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.
- I samband med detaljplanering bör en tidig dialog med civilsamhället, föreningslivet och näringsliv hållas för skapandet av gemensamhetsytor för lokal interaktion, handel och verksamheter.

Killhult

Killhult ligger cirka 1,5 mil öster om Hörby tätort på Linderödsåsens södra sida, nära gränsen till Kristianstad kommun. Killhult genomkorsas av två statliga vägar. Länsväg 1082, Ilnestorpsvägen, och länsväg 1074. Det ger byn goda pendlingsmöjligheter och kollektivtrafiken försörjs via kommunens närtrafik.

Killhult har en blandad bebyggelse. Större delen av bebyggelsen har tillkommit under 1900-talets första hälft. Bebyggelsen i Killhult har kompletterats sporadiskt under årens lopp vilket har givit orten en något osammanhängande bebyggelsestruktur med olika placering av husen i förhållande till vägnätet samt ett antal lucktomter.

Kyrkan i Killhult

Närheten till Linderödsåsens natur är en stor tillgång för Killhult, som både angränsar till stora skogsområden och öppna betesmarker. Killhult ligger i Mellanbygden vilket kännetecknas av ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker, och där by- och odlingsstrukturerna är av gammalt ursprung.

Killhult har ett bra serviceutbud med lanthandel, förskola och skola. Ortens lanthandel ligger centralt i byn och utgör en central mötesplats precis som den kommunala skolan. Killhults skola omfattar klasserna F–6 samt förskola och fritidsverksamhet.

Företagsandan inom byn är stark och flera av byns medborgare driver egna företag i och utanför Killhult. Småföretagandet, vilket i stor utsträckning är knutet till innehavarens bostad eller jordbruksfastighet, präglar bygden. Killhult har även ett mycket aktivt föreningsliv där byborna värnar om byn och dess medborgare. I orten finns förutom byföreningen en rad andra aktiva föreningar, bland annat en idrottsförening. Föreningarna arrangerar varje år ett antal evenemang, något som är viktigt för bybornas sociala gemenskap och ortens fortsatta utveckling.

Utbyggnadsområden i Killhult

Inga nya utbyggnadsområden för bostäder, verksamheter eller service pekas ut i Killhult.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid all planering och nybyggnation inom Killhult särskilt beakta
 - bevarandet av värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
 - utveckling och förbättring av tillgängligheten till omgivande natur- och vattenområden.
 - möjliggörandet av fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker), handel, verksamheter, föreningsliv samt möten.
- Hörby kommun ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbara genom att
 - utgå från ett livstidsperspektiv vid bedömning om hållbarhet.
 - ny bebyggelse i större utsträckning utgörs av resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik.
 - minska klimatpåverkan i byggprocessen.
 - använda klimatsmarta byggmaterial.
 - främja återbruk.
- Hörby kommun ska arbeta med att öka andelen grönska i den bebyggda miljön för att skapa attraktiva boendemiljöer.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid ny byggnation värna och ta hänsyn till värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
- Värna tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.
- I samband med detaljplanering bör en tidig dialog med civilsamhället, föreningslivet och näringslivet hållas för skapandet av gemensamhetsytor för lokal interaktion, handel och verksamheter.

Byarna i omlandet

Hörby kommun har nio mindre byar; Ringsjöstrand, Osbyholm, Lyby, Södra Rörum, Satsrup, Äspinge, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala. Byarna i omlandet har en viktig roll som mötesplats för boende utanför de lokala kärnorna och Hörby tätort. De är också populära besöksmål med stor utvecklingspotential då naturen och landskapet är en av Hörby kommuns främsta attraktionsfaktorer. Byarna i omlandet tillhör olika bygder, Ringsjöbygden, Slättbygden och Mellanbygden, där alla har olika landskapskaraktärer, kvaliteter och förutsättningar. Gränserna mellan bygderna är inte precisa då övergångarna mellan bygderna i realitet är något flytande.

Ringsjöbygden

Ringsjöområdet utgörs av östra delen av Östra Ringsjön och sträcker sig från Ludvigsborg fram till E22 vid Osbyholm i nord-sydlig riktning. Ringsjöbygden är ett mycket attraktivt område i Hörby kommun vars största kvalitet är dess närhet till Ringsjön, samt dess strategiska läge med närheten till de större regionala tillväxtmotorerna Hörby tätort och den lokala kärnan Ludvigsborg.

Bebyggelsen i Ringsjöbygden utgörs i stor utsträckning av en blandning av äldre småbyar, ensamliggande gårdar, nybyggda villaområden samt fritidshus. Bebyggelsen omgärdas av betes- och odlingsmark med närhet till vattnet och en fantastisk utsikt över Ringsjön. Ringsjöbygden omfattas av riksintressen för Naturvård, Kulturmiljövård, Friluftsliv samt Natura 2000-områden. En stor del av Ringsjöbygden omfattas av landskapsbildsskydd, enligt 19 § *Naturvårdslagen* i dess lydelse före den 1 januari 1975.

Ringsjöbygden har god tillgång till grundläggande servicefunktioner som dagligvaruaffär, skola, vård, omsorg och utbud av fritidsaktiviteter. Servicefunktionerna är framför allt lokaliserade till Ludvigsborgsområdet. Ludvigsborg är Ringsjöbygdens viktigaste servicenod även om avståndet till Hörby tätort är relativt kort oavsett var man befinner sig i området. Boende i Ludvigsborgsområdet vänder sig i viss grad även till Höör istället för Hörby. Företagandet i Ringsjöbygden är varierat och med en hög andel egna företagare, de flesta inom jord- och skogsbruk. Jordbruken är förhållandevis små med en stor andel deltidslantbruk som bland annat kompletteras med skogsbruk och förvärvsarbete utanför gården.

Inom Ringsjöbygden finns förutom den lokala kärnan Ludvigsborg en mindre by, Ringsjöstrand. Övrig samlad bebyggelse finns framför allt utmed Ringsjöns södra och östra stränder och utgörs till stor del av före detta fritidsbebyggelse såsom Tappavitt, Häggenäset med Strandvägen och Ringsborg.

Ringsjöstrand

Ringsjöstrand ligger längs med Östra Ringsjön, några kilometer väster om Hörby tätort. Strax söder om Ringsjöstrand passerar E22 vilket medför bra pendlingsavstånd till bland annat Lund och Malmö, men även österut mot Kristianstad. Den gamla banvallen mellan Snogeröd och Hörby ger goda förutsättningar att gå och cykla mellan Ringsjöstrand, Osbyholm och Hörby tätort.

Den lokala servicen i Ringsjöstrand är begränsad. Det finns säsongsvis tillgång till ett visst utbud av dagligvaror på Ringsjöstrands camping, något som har potential att utökas om antalet permanentboende i området ökar. Närheten till Hörby tätort bidrar dock till att servicenivån i byn ändå bedöms som mer än god.

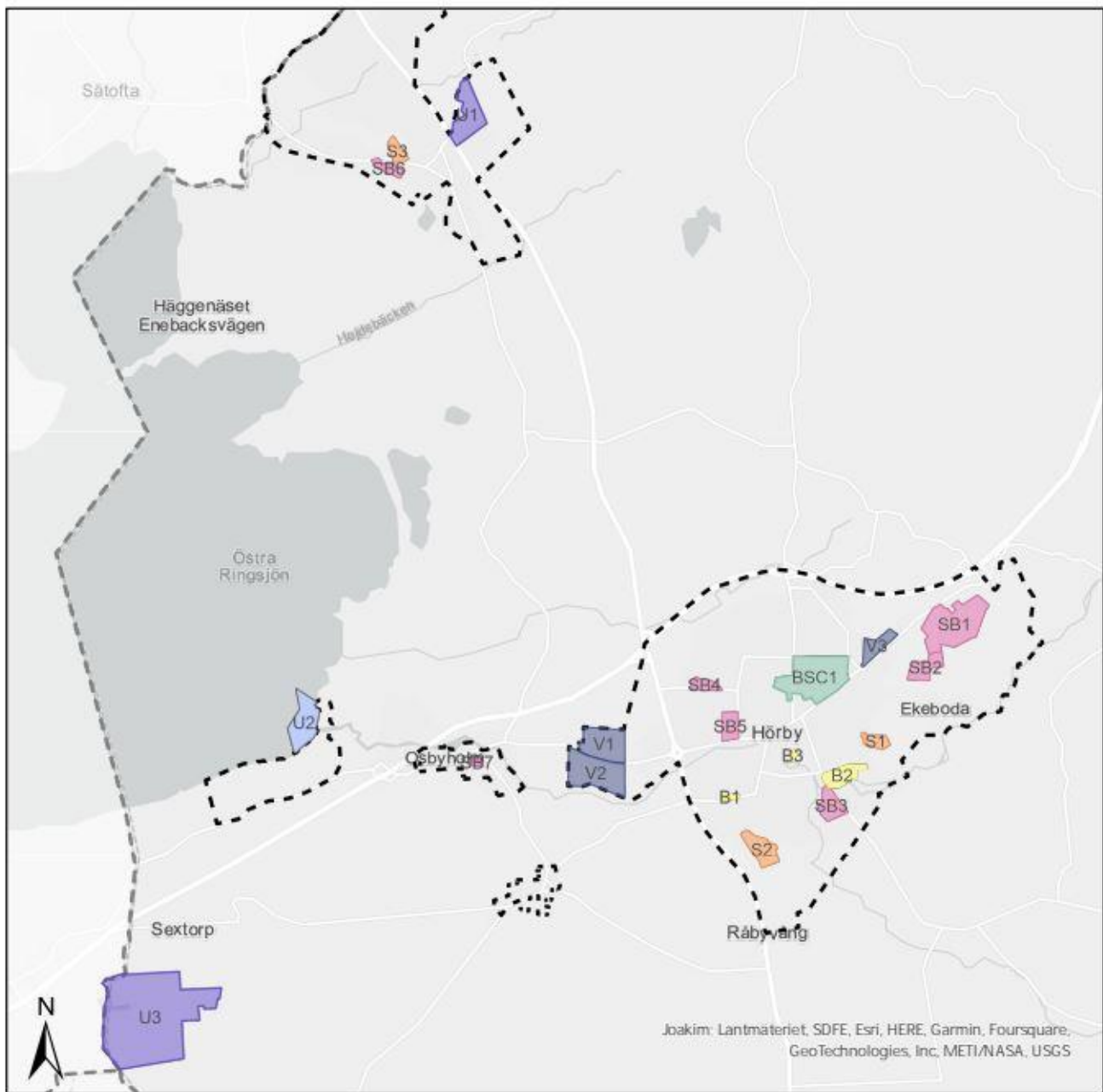
I Ringsjöstrand förekommer risk för översvämningar och höga vattenstånd i Östra Ringsjön. Detta förväntas förvärras ytterligare i och med ett förändrat klimat.

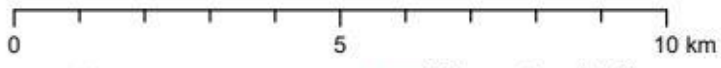
Bostadsgata i Ringsjöstrand

Utbyggnadsområden inom Ringsjöbygden

Inga nya utbyggnadsområden för verksamheter, industri och handel eller service pekas ut i Ringsjöbygden fram till 2035. Däremot pekas ett utredningsområde ut, Ringsjöstrand. För de områden som pekats ut som utredningsområden är bedömningen att områdena kan vara intressanta för exploatering men att ytterligare utredning krävs.

Joakim: Lantmäteriet, SDFE, Esri, HERE, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc, METI/NASA, USGS

--- Kommungränser	Utbyggnadsområde för service och bostäder
Utbyggnadsområde för bostäder	Utbyggnadsområde för verksamhet
Utbyggnadsområde för bostäder, service och centrum	Utredningsområde för bostäder 2035
Utbyggnadsområde för service	Utredningsområde för badplats
	Orter

Område U2 Ringsjöstrand

Område U2 utgörs av ett vattenområde i södra delen av Östra Ringsjöstrand, vid Ringsjöstrands camping. Området föreslås utredas vidare för kallbadhus.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid all planering och nybyggnation inom Ringsjöbygden särskilt beakta
 - riksintressen för naturvård, friluftsliv, kulturmiljövården, kommunikationer totalförsvaret, yrkesfiske i inlandsvatten samt natura2000-områden.
 - bevarandet av värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
 - utveckling och förbättring av tillgängligheten till omgivande natur- och vattenområden.
 - möjliggörandet av fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker), handel, verksamheter, föreningsliv samt möten.
- Hörby kommun ska vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse inom Slättbygden ta stor hänsyn till befintlig jordbruksverksamhet. Jord- och skogsbruksnäringen bör skyddas mot exploatering som påtagligt kan försvåra möjligheterna att bedriva jord- och skogsbruk.
- Hörby kommun ska vid exploatering inom Ringsjöbygden säkerställa lägsta grundläggningsnivå utmed Ringsjöstrand.
- Hörby kommun ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbara genom att
 - utgå från ett livstidsperspektiv vid bedömning om hållbarhet.
 - ny bebyggelse i större utsträckning utgörs av resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik.
 - minska klimatpåverkan i byggprocessen.
 - använda klimatsmarta byggmaterial.
 - främja återbruk.
- Hörby kommun ska arbeta med att öka andelen grönska i den bebyggda miljön för att skapa attraktiva boendemiljöer.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid ny byggnation värna och ta hänsyn till värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
- Värna tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.

- I samband med detaljplanering bör en tidig dialog med civilsamhället, föreningslivet och näringsliv hållas för skapandet av gemensamhetsytor för lokal interaktion, handel och verksamheter.

Mellanbygden

Mellanbygden sträcker sig från norr till söder i kommunens östra delar. I Mellanbygden finns de två lokala kärnorna Killhult och Önnköping – Långaröd samt de tre större byarna Södra Rörum, Satsrup och Äspinge. Mellanbygden utgörs av två delområden, ett område nordväst om E22 och ett område sydöst. Det nordvästra delområdet, runt Södra Rörum, vänder sig i stor utsträckning mot den lokala kärnan Ludvigsborg och Höörs tätort. I det sydöstra området är de lokala kärnorna Killhult och Önnköping – Långaröd viktiga servicenoder.

Inom mellanbygden finns också flera fritidsbyar varav de största är Fundersed, Skogsbyn, Trulstorp, Ekastorp och Västantorp, Gammalstorp öster om Äspinge samt Skäpperöd söder om Önnköping. Inom Mellanbygden finns också många mindre samlingar av gårdar, ibland med inslag av gathus. Exempel på sådana är Kölleröd, Östra Sallerup, Herröd, Harphult, och Pärup.

I Mellanbygden finns det mest typiska Hörbylandskapet – ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker där by- och odlingsstrukturen är av gammalt ursprung. Bebyggelsen består till stor del av mindre gårdar och mycket fritidsbebyggelse, dels samlade fritidshusområden, dels utspridda i landskapet. De småskaliga byarna erbjuder en trygg social tillvaro och god tillgång till natur. Mellanbygden omfattas av riksintresse för naturvård, kulturvård samt totalförsvarets militära del.

I Mellanbygden är jord- och skogsbruket en viktig näring och inkomstkälla, även om arbetet alltmer övergår från heltids- till deltidssysselsättning. Inom Mellanbygden är det i flera områden relativt långt till service, detta gäller särskilt i de norra och östra delarna av kommunen.

Inom Mellanbygden finns tre mindre byar av lokal betydelse; Södra Rörum, Satsrup och Äspinge.

Södra Rörum

Södra Rörums kyrkby ligger väl sammanhållen i ett omgivande landskap till största delen bestående av fäladsmarker och skog. Större delen av den nuvarande bebyggelsen i Södra Rörum består av äldre byggnader med anor från 1800-talet eller 1900-talets första hälft. Det finns också en del nyare bebyggelse främst utmed Husarlyckevägen. Hela Södra Rörum omfattas av riksintresse för naturvård N34 (Södra Rörum), delar av området berörs av riksintresse för totalförsvarets militära del, område TM0526. Södra Rörum berörs av Hällens naturreservat och ett flertal värdefulla naturområden utpekade i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021). Däribland område 28 (Lindskog med naturvärdesklass 2), område 29 (beteslandskap med naturvärdesklass 3), område 26 (Ädellövskog på åsar med naturvärdesklass 2), område 30 (Bokskogar med naturvärdesklass 2) samt område 31 (Fäladsmark och bokskog med naturvärdesklass 3).

Kyrkan i Södra Rörum

Satserup

Satserup har ett attraktivt läge uppe på Linderödsåsen, cirka tio km nordost om Hörby och endast ett par kilometer öster om E22 och Ekeröds busshållplats. Från Ekeröds busshållplats finns goda bussförbindelser mot Kristianstad, Hörby och Malmö-Lund. Satserups äldsta delar ligger något skilda från den del som växte upp kring Satserups station från slutet av 1800-talet.

Äspinge

Äspinge ligger cirka tre kilometer öster om trafikplats Hörby norra. Ursprungligen var byn samlad i direkt anslutning till kyrkan, men idag är bebyggelsen i huvudsak samlad längs bygatan några hundra meter nordöst om kyrkan. Under 1880-talet fick byn järnvägsstation då linjen mellan Hörby och Tollarp togs i bruk, men den låg knappt en kilometer väster om byn och kom inte att påverka bebyggelsestrukturen i byn. Äspinge omfattas av riksintresse för naturvård N57 (Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup).

Utbyggnadsområden inom Mellanbygden

Inga nya utbyggnadsområden för bostäder, verksamheter eller service pekas ut i Mellanbygden fram till år 2035.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid all planering och nybyggnation inom Mellanbygden särskilt beakta
 - riksintressen för naturvård, kulturmiljövården, totalförsvaret, friluftsliv samt natura-2000 områden.
 - bevarandet av värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
 - utveckling och förbättring av tillgängligheten till omgivande natur- och vattenområden.
 - möjliggörandet av fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker), handel, verksamheter, föreningsliv samt möten.
- Hörby kommun ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbara genom att
 - utgå från ett livstidsperspektiv vid bedömning om hållbarhet.
 - ny bebyggelse i större utsträckning utgörs av resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik.
 - minska klimatpåverkan i byggprocessen.
 - använda klimatsmarta byggmaterial.
 - främja återbruk.
- Hörby kommun ska arbeta med att öka andelen grönska i den bebyggda miljön för att skapa attraktiva boendemiljöer.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid ny byggnation värna och ta hänsyn till värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
- Värna tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.
- I samband med detaljplanering bör en tidig dialog med civilsamhället, föreningslivet och näringsliv hållas för skapandet av gemensamhetsytor för lokal interaktion, handel och verksamheter.

Slättbygden

I Slättbygden finns förutom den lokala kärnan Östraby-Västerstad även fem mindre byar Osbyholm, Lyby, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala. Stråket Askeröd, Dala, Västerstad och Östraby är av särskild vikt för utvecklingen i Slättbygden. I Slättbygden finns även ett stort antal småbyar som mer kan liknas vid samlingar av gårdar, ibland med inslag av gathus. Exempel på sådana är Oderup, Råby, Östra Sallerup och Brunslöv.

Bebyggelsen och bebyggelsestrukturen i Slättbygden är starkt påverkad av det öppna storskaliga jordbruket i ett svagt böljande landskap. Bebyggelsen är gles men jämnt fördelad över landskapet och gårdarna är generellt arealmässigt större på Slättbygden än i Mellanbygden. Tillgången på bra åkermark har också medfört ett ekonomiskt välstånd och de enskilda byggnaderna är ofta större, pampigare och uppförda i mer exklusiva material som tegel eller betong.

Även om den största delen av marken i Slättbygden är brukad jordbruksmark finns det inslag av många värdefulla natur- och kulturmiljöer som till exempel enskilda träd och trädgångar, artrika ängs- och hagmarker och mossar. Det svagt böljande öppna landskapet, med fälten inramade av vegetation är Slättbygdens kännetecknande särprägel. I den södra delen av Slättbygden omfattas ett mindre område av riksintresse för naturvård samt ett större område av totalförsvarets militära del. Inom de södra delarna av Slättbygden är avståndet till service relativt långt. Den västra delen av området vänder sig i viss mån mot orter utanför Hörby kommun, exempelvis Löberöd, men detta är inte lika utpräglat som i Mellanbygden. Slättbygden saknar tillgång till dagligvaruhandel sedan några år tillbaka då lanthandeln i Östraby lades ner. Däremot finns det i Mellanbygden en viss detaljhandel, framför allt i Korsholm – Norra Västerstad. För bygdens utveckling är det önskvärt att få tillbaka en lanthandel.

Slättbygden domineras av aktivt jordbruk med inriktning på växtodling och djurhållning, och de flesta gårdarna är heltidsjordbruk. Förutsättningarna för ett ekonomiskt bärkraftigt jordbruk är viktigt inom i Slättbygden.

Osbyholm

Osbyholm ligger vid Hörbyån nära utloppet i Östra Ringsjön, cirka 3,3 km väster om Hörby tätort. Från Osbyholm finns även gång- och cykelväg till Hörby tätort. Osbyholm ligger i ett landskap där både historisk och modern tid har haft inverkan på byns och bygdens utveckling. Osbyholms slott har under en lång tid varit hjärtat i byn varifrån en del av bebyggelsen har sitt ursprung. Strax norr om Osbyholm passerar E22, vilket gör att byn ligger på ett bra pendlingsavstånd till bland annat Lund och Malmö. Norra delarna av Osbyholm omfattas av riksintresse för kulturvård M:K67 (Fulltofta – Osbyholm – Nunnäs), Friluftsliv FM06 (Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta) samt naturvård N34 (Fulltofta).

Lyby

Lyby ligger cirka 3 km utanför Hörby tätort och 1,5 km utanför Osbyholm, med en fantastisk utsikt mot både Ringsjön och Hörby tätort. Byn ligger väl samlad runt kyrkan utmed landsväg 1119, Hörbyvägen. Lyby omringas av öppen jordbruksmark med långa utblickar. Strax öster om byn ligger en större jordbruksfastighet med säkerhetszon som omöjliggör en förtätning. I norr gränsar Lyby till naturreservatet Askebacken.

Bostadsgata i Lyby

Korsholm – Norra Västerstad

Byn började växa fram utmed nuvarande riksväg 13 och korsvägen mot Östra Sallerup och Önnköping efter laga skiftet i mitten av 1800-talet, då gårdar skiftades ut från bland annat Östra Vedåkra. Korsholm började användas som ortsnamn först under 1880-talet. I dag utmärker sig Korsholm – Norra Västerstad främst genom de handelsetableringar med försäljning av jordbruksmaskiner och detaljhandel som finns i orten. En del av Korsholm – Norra Västerstad omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del TM0040 (Område med särskilt behov av hinderfrihet).

Askeröd

Nuvarande Askeröds by tillkom i huvudsak i samband med att järnvägen etablerades under 1860-talet. Byns centrala delar är samlade kring den före detta järnvägsstationen och bebyggelsen sträcker sig sedan längs byns gator. Sedan 1940-talet har ingen ny bostadsbebyggelse tillkommit i byn, med undantag för två dubbla tegellängor från 1970-talet. Byggnadsarkitekturen har under åren hållit hög

standard och flera av husen är kulturhistoriskt värdefulla. Askeröd omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del TM0040 (Område med särskilt behov av hinderfrihet).

Hus i Askeröd

Dala

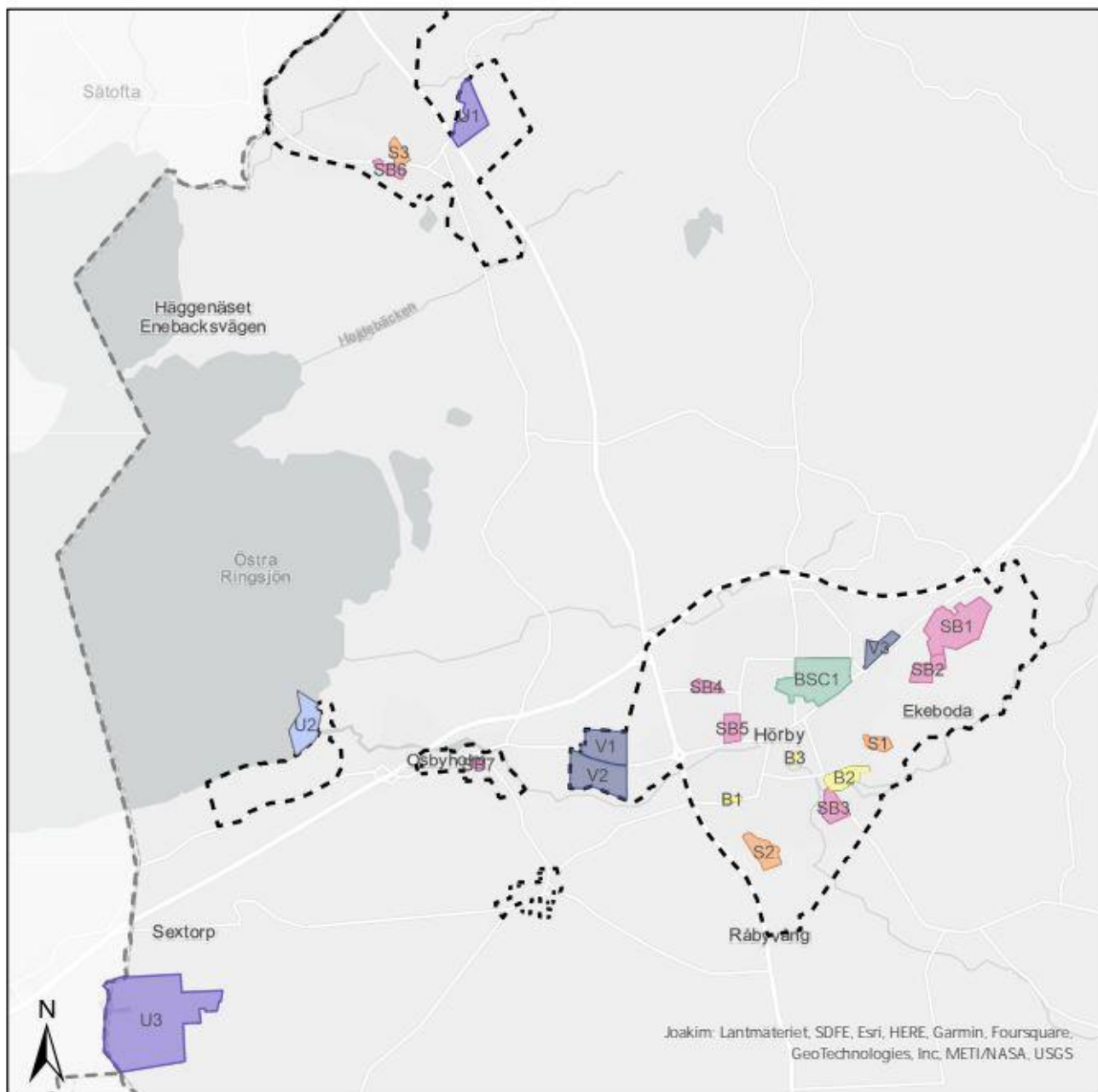
Dala, liksom de intilliggande byarna har alltid varit en aktiv jordbruksby, en karaktär som fortfarande kan urskiljas. Bebyggelsen utgörs till stor del av aktiva eller avstyckade före detta jordbruksfastigheter och ligger utsträckt på ömse sidor om landsväg 1123. Bitvis finns också inslag av villatomter, de flesta bebyggda under första halvan av 1900-talet. Dala omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del TM0040 (Område med särskilt behov av hinderfrihet).

Utbyggnadsområden inom Slättbygden

Inom Slättbygden pekas ett utbyggnadsområde och ett utredningsområde ut fram till år 2035. Dessa avser områden för ändrad och ny markanvändning. Utbyggnadsområdet avser användningen service (S). Med service menas både kommunal och offentlig service.

Utbyggnadsområden som redovisas är utpekade med bakgrund till det behov av bostäder, service och verksamheter som bedöms uppstå fram till år 2035 enligt framtagna befolknings- och hushållsbehovsprognoser. I utpekandet av de olika utbyggnadsområdena har en rad olika allmänna intressen vägts mot varandra. Den användning som föreslås för respektive område är den markanvändning som ur ett strategiskt perspektiv ger ett effektivt markutnyttjande och en god hushållning av mark samt god samhällsekonomi.

För ny bebyggelse, oavsett omfattning och användning, sker en prövning i kommande detaljplanering om vad som är lämplig markanvändning och vilka utredningar som behövs för att göra en sådan lämplighetsprövning. Översiktsplanen avser endast att ge en vägledning för kommande planeringsarbete. För de områden som pekats ut som utredningsområden är bedömningen att områdena kan vara intressanta för exploatering men att ytterligare utredning krävs.

Joakim: Lantmäteriet, SDFE, Esri, HERE, Garmin, Foursquare, GeoTechnologies, Inc, METI/NASA, USGS

0 5 10 km

--- Kommungränser	Utbyggnadsområde för service och bostäder
Utbyggnadsområde för bostäder	Utbyggnadsområde för verksamhet
Utbyggnadsområde för bostäder, service och centrum	Utredningsområde för bostäder 2035
Utbyggnadsområde för service	Utredningsområde för badplats
	Orter

Område SB7 Hagadal

Område SB7 ligger centralt i Osbyholm längs med Osbyholm Hagadalsvägen, cirka 3 kilometer utanför Hörby tätort. Område SB7 omfattar ett område runt Hagadal, särskilt boende för äldre och personer med kognitiv svikt. Större delen av området utgörs av byggnad, resterande yta består av parkering och gräsmatta. Det finns flera träd, buskage och planteringar. Hagadal omges av bostadsbebyggelse, fristående villor med uppvuxna trädgårdar. Område SB7 omfattas av en detaljplan från 1990 för bostäder och vård. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns i anslutning till området. Inom området finns inga identifierade lågpunkter. Det finns heller inga kända natur- och kulturvärden eller utpekade riksintressen. Området angränsar dock till ett av Riksantikvarieämbetet utpekade fornlämningsområde, bytomt (L1989:2395).

Inom område SB7 föreslås Service (vård och skola) eller bostäder.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger centralt i Osbyholm med närhet till kollektivtrafik och Hörby tätort och lämpar sig väl för en utveckling av den pågående omsorgsverksamheten eller för annan service, till exempel förskola samt bostäder. En förutsättning för utveckling av annan service är att en ny detaljplan tas fram och att nuvarande verksamheter omlokaliseras. Vid en planläggning av området bör en dagvattenutredning tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Område U3 Elisefarm

Område U3, Elisefarm ligger i västra delen av Hörby kommun vid kommungränsen till Höörs kommun. I norr gränsar området till E22, i väst till Höörs kommun och i söder och öster till jordbruksmark. Området innehåller ingen befintlig bebyggelse men angränsar till Elisefarms gårds huvudbyggnad och ekonomibygnader som idag har verksamheter som restaurang, spa, hotell och golfbana. Det går en 400 kV kraftledning i den södra delen av fastigheten Norrto 8:2.

Område U3 omfattas av en detaljplan från 2003 och medger användningen Idrott (Y), idrotts- och sportanläggningar av alla slag med tillhörande byggnader. Området utgörs av jordbruksmark med jordbruksklassificeringen klass 7. Det finns inga kända naturvärden i området. En mindre del av områdets norra del är utpekade av Riksantikvarieämbetet som fornlämning (L1990:9287), Boplats. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns inte utbyggt till området. I nuläget finns ej kapacitet i befintligt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

Hörby kommun och Höörs kommun tog år 2020 fram ett planprogram för området. Höörs kommun har under 2022 tagit fram ett samrådsförslag till detaljplan för Elisefarm. Detaljplanen möjliggör för cirka 200 bostäder.

Området är under utredning för fortsatt arbete.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid all planering och nybyggnation inom Slättbygden särskilt beakta
 - riksintresse för naturvård, kulturmiljövård, kommunikationer samt totalförsvaret.
 - bevarandet av värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
 - utveckling och förbättring av tillgängligheten till omgivande natur- och vattenområden.
 - möjliggörandet av fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker), handel, verksamheter, föreningsliv samt möten.
- Hörby kommun ska vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse inom Slättbygden ta stor hänsyn till befintlig jordbruksverksamhet. Jord- och skogsbruksnäringen bör skyddas mot exploatering som påtagligt kan försvåra möjligheterna att bedriva jord- och skogsbruk.
- Hörby kommun ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbara genom att
 - utgå från ett livstidsperspektiv vid bedömning om hållbarhet.
 - ny bebyggelse i större utsträckning utgörs av resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik.
 - minska klimatpåverkan i byggprocessen.
 - använda klimatsmarta byggmaterial.
 - främja återbruk.
- Hörby kommun ska arbeta med att öka andelen grönska i den bebyggda miljön för att skapa attraktiva boendemiljöer.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid ny byggnation värna och ta hänsyn till värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
- Värna tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.
- I samband med detaljplanering bör en tidig dialog med civilsamhället, föreningslivet och näringsliv hållas för skapandet av gemensamhetsytor för lokal interaktion, handel och verksamheter.
- Vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till större jordbruksgårdar, (djurbesättning på mer än 100 djurenheter, dvs. lantbruk klassade som C-anläggningar enligt *Miljöbalken (1998:808)*, till vilka det rekommenderade skyddsavståndet är 500 meter)

för att säkerställa att verksamheterna kan bedrivas vidare och att eventuella problem med lukt och andra olägenheter som alstras av jordbruket undviks.

Arkitektur och gestaltad livsmiljö

Arkitektur och gestaltad livsmiljö är viktiga verktyg för ett hållbart samhällsbyggande. Det handlar om en helhetssyn på utformningen av våra livsmiljöer; platserna där vi bor, arbetar och lever våra liv. Arkitektur handlar om både ny och befintlig bebyggelse, både hus och ytorna mellan husen, i såväl stadsmiljö som landsbygd. Men även arkitekturens, konstens och det byggda kulturarvets fysiska och immateriella kvaliteter såsom platsers sociala mångfald och tidslager. Den byggda miljön i Hörby kommun är varierande och består av många intressanta miljöer, bebyggelsekaraktärer samt byggnader. Den byggda miljön kan beskrivas utifrån de fyra områdena; Hörby tätort, Ringsjöbygden, Slättbygden och Mellanbygden.

Hörby tätort

Hörby tätort har varit under förändring sedan mitten på 1100-talet när Hörby blev kyrkby. Tätortens historiska roll som handelsort är framträdande i den stadsmässiga bebyggelsestrukturen, med flera handelstorg och flera kulturhistoriskt värdefulla byggnader med högt arkitektoniskt värde, vissa ritade av framstående arkitekter. Även Hörbyån har haft en central roll i samhället och stor påverkan på bebyggelsestrukturen. Det går att särskilja flera viktiga händelser som påverkat bebyggelseutveckling, arkitektur och Hörby i stort. Bland annat uppförandet av Hörby kommuns gästgiveri och Hörby kommuns tingshus Frosta Härad under mitten av 1600-talet, flytten av S:t Olovsmarknaden till Hörby under 1700-talet. Med industrialismens intåg och utbyggnaden av järnvägen under sent 1800-tal växte ett stationssamhälle fram i Hörby tätort. Under denna tid kom en rad tidsenliga verksamheter som Hörby mejeri, Gamla bränneriet, Hörby bruk och Skånska andelsslakteriet att etableras. Även handelstorgen är tydligt inslag i bebyggelsestrukturen.

Hörby bruk i Hörby tätort

De många bevarade och väl omhändertagna historiska byggnaderna ger också tydliga tecken på Hörby tätorts framgång och roll som tjänste- och servicesamhälle samt centralort. Bebyggelsen i Hörby tätort är idag blandad och består av äldre byggnader, villaområden av olika karaktär samt flerbostadshus i olika skalor. I centrala Hörby följer bebyggelsen vägstrukturen vilken utgörs av rutnätsmönster med tydliga kvarter och områden.

Runt förra sekelskiftet kretsade Hörby centrum kring vägkorsningen Gamla torg, kyrkan och Råbygatan. Det var en central plats i samhället där bland annat Gamla torg användes som handelsplats. Råbygatan följer än idag samma sträckning som runt sekelskiftet. Utmed Råbygatan kan man se flera äldre små hus vilka följer gatan, så kallade gathus.

I slutet av 1800-talet när järnvägen byggdes ut till Hörby byggdes även Nygatan ut som en axel mellan Gamla torg och stationshuset. Detta var startskottet för det tidstypiska idealet om rutnätsstaden, ett rätvinkligt planmönster där gator och kvarter bildar rutor.

Den gamla kärnan av Hörby tätort består till största del av 1 ½-planshus i gatulinjen som skapar en stadskaraktär med mer eller mindre slutna kvarter. Centrum med dess gator och torg vittnar om äldre planeringsprinciper som sträcker sig tillbaka till förra seklets början. Även om en del av den äldre bebyggelsen har ersatts av nya byggnader genom åren så har inte karaktären förändrats och sammantaget uppvisar Hörby tätorts centrala delar höga kulturhistoriska värden.

Råbygatan i Hörby tätort

I utkanten av den gamla kärnan av Hörby tätort finns många äldre hus kvar, bland annat flera fina och representativa patriciervillor. Patriciervillorna uppfördes till det övre samhällsskiktet och är ofta byggda i klassicerande stil. Under 1890-talet karaktäriseras patriciervillorna av brant takfall i plåt och fasadmateriäl i spontad träpanel. Villorna var också ofta dekorerade med tinnar, torn och andra utsmyckningar för ett festligare uttryck. Under 1900-talet blev allt fler patriciervillor inspirerade av jugendstilen vilket framför allt ses i val av fasadmateriäl. Svenska herrgårdar med symmetriska fasader men även svenska barocken blev inspirationskällor. De mjuka formerna som återfinns i jugendstilen var svåra att bygga i trä, varför man gick över att bygga allt fler villor i puts. Takfallen var fortsatt branta och man använde sig ofta av brutna mansardtak, även om sadeltak förekom. Fasaderna var ofta dekorerade med putsade reliefer och listverk för att framhäva herrgårdskänslan. Längs med Västergatan finns fina exempel på patriciervillor från denna tid. Under 1910-talet växte ytterligare en arkitekturstil som hade inflytande på patriciervillornas utformning, nationalromantiken. Patriciervillorna under denna tidsepok var nästan alltid rektangulära eller kvadratiska med burspråk. Loggior var också vanliga på nationalromantikens patriciervillor. Taken var fortfarande branta, antingen med sadeltak eller mansardtak. En del villor hade även valmade tak då villans form var kvadratisk. De flesta fasaderna hade fönsterluckor med utsmyckningar samt en ytterdörr som var indragen från fasaden. Arbetarbostäderna till Hörby Bruk på Bruksgatan är ett tidstypiskt och välbevarat exempel på nationalromantikens intåg i Hörby tätort.

Utanför centrumkärnan utgörs bebyggelsen till största del av utbredd villabebyggelse. Även här finns flera byggnader och områden typiska för sin tid. Till exempel är området kring Magistergatan en väl sammanhållen och oförändrad femtiotalsmiljö. Även Komministergatan, Byggmästargatan, Skolgatan och Elevgatan uppvisar arkitektur från 1950-talet. 1950-talet var formgivningens decennium. Villorna skulle ha ett tilltalande utseende och samtidigt vara praktiska att bo i. Villorna hade ofta en fasad av tegel eller puts. Asbestcement, eternit, blev trendigt som fasadmateriäl. Även olika materiäl och kulörer kunde blandas på samma hus. Rött eller gult tegel kunde kombineras med partier i puts eller träpanel i dämpande kulörer. På 1960-talet, rekordåren, kom många nya byggnadsmateriäl. Fasader av mexitegel, plåt eller betong var trendigt. Byggandet skulle vara rationellt med prefabricerade delar, vilket passade bra med estetiken. Detaljer på fasaderna fick ofta grova dimensioner och enkla former.

Magistergatan i Hörby tätort

Under framför allt 1970-talet kom många av Hörby tätorts gamla hus att rivas för att ge plats åt framför allt bostäder, oftast i form av flerbostadshus. Under samma period växte villamattor med typhus fram i tätortens utkanter. Whilborgsområdet är ett tidstypiskt område, byggt enligt planeringsprincipen SCAFT (Stadsbyggnad, Chalmers, Arbetsgruppen För Trafiksäkerhet). Utseendet på 1970-talets villor påverkades av den energikris som rådde under 1970-talet. Nya hus fick mindre fönster och tjockare ytterväggar än tidigare. Fönsterluckor blev modernt även om de bara var för syns skull. Stora takfall och djupt neddragna tak är typiskt för 1970-talet. Många hus från denna tid byggdes i souterräng med gillestuga och garage nere. Både träpanel, kalksandsten och tegel användes som fasadmateriel och ibland även kombinerat. Taket dominerade husen, det drogs ner till överkant på fönstren där en långt utdragen, inklädd takfot avslutade. Taken täcktes med betongpannor och fönster med spröjs blev återigen vanligt.

Under 2000-talet har ny bebyggelse tillkommit, framför allt i området kring Stattena, vilka uppvisar en nymodernistisk stil där husen ofta har putsade fasader och en asymmetrisk fönstersättning med olika storlekar på fönster.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för en god gestaltning med höga arkitektoniska värden genom att
 - hålla en hög ambitionsnivå i arkitekturen och beakta platsens historia och arkitektur vid byggnation och vid utformningen av ny bebyggelse, offentliga ytor

och stadsrum, till exempel torg, parker, grönområden, mötesplatser och ytor för aktivitet eller bostadsgårdar.

- gestaltungsfrågor tidigt tas med i planeringsprocessen för att skapa dialog och förståelse för resultatet.
 - arbeta med kunskapsöverföring mellan detaljplanering/bygglov och genomförande.
 - följa upp gestaltning och utformning i exploaterings- och genomförandavtal.
- Hörby kommun ska bevara, vårda och utveckla bebyggelsen i Hörby tätort genom att
 - bebyggelsens täthet och höjdskala anpassas till läget i orten och förhållandet till omgivande bebyggelse. Särskild hänsyn ska tas till Hörby kyrka. Nya byggnader placeras så att det nya huset får stöd i landskapet.
 - låta bebyggelsens utformning och gestaltning utgå från platsens identitet, befintliga bebyggelsestrukturer och omkringliggande bebyggelse vad gäller skala, fasadutformning, materialval och färgsättning.
 - restriktivt pröva ny bebyggelse som gör avtryck i samtiden eller som står i kontrast till lokal byggnadstradition.
 - vid om- och tillbyggnader bevara karaktäristik i den tidstypiska arkitekturen och den tidens formspråk och ideal.
 - i framtagande av detaljplaner skydda allmänna platser som är särskilt värdefulla ur historiskt, kulturhistoriskt, miljömässigt eller konstnärligt uttryck.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden samt drift

- Ny bebyggelse bör
 - ta hänsyn till historiska strukturer såsom gränser i landskapet, siktlinjer, vägdragningar och vattendrag samt landmärken såsom Hörby kyrka.
 - placeras med hänsyn till den naturliga omgivande miljön för att undvika fragmentering och störningar i de ekologiska systemen.
 - anpassas efter rådande terrängförhållanden så att onödiga markingrepp, till exempel schaktning och utfyllnad, undviks.
- Vid detaljplanering och bygglov ta hänsyn till
 - värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
 - tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.
 - kulturhistoriskt värdefulla byggnader och sammanhängande bebyggelsemiljöer och vid behov ta fram en kulturgeografisk landskapsanalys.

- Vid alla planläggningar bör en kulturgeografisk landskapsanalys tas fram om risk för påverkan på kulturhistorisk värdefull byggnad/sammanhängande bebyggelsemiljö eller påverkan på natur- och kulturlandskapet föreligger.
- I samband med planläggning i Hörby tätort bör värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer skyddas mot förvanskning genom införande av planbestämmelser.

Ringsjöbygden

Bebyggelsen i Ringsjöbygden utgörs i stor utsträckning av en blandning av äldre småbyar, ensamliggande gårdar, nybyggda villaområden samt fritidshus. Bebyggelsen omgärdas av betes- och odlingsmark med närhet till vattnet och en fantastisk utsikt över Ringsjön. Vägstrukturen utgörs av smala slingrande äldre vägar. Det öppnare landskapet närmast Ringsjön präglas av herrgårdsmiljöerna kring Osbyholms slott och Fulltofta herrgård. Den mer slutna skogsdominerade östra delen av Ringsjöbygden har en spridd bebyggelsebild med mindre gårdsmiljöer.

Ludvigsborg

Ludvigsborgs bykärna har en varierad och luftig bebyggelse samlad kring det gamla vägnätet och den nedlagda järnvägen. Bykärnan har med tiden förtätats med nya hus vilket gett en varierad villabebyggelse. Bostadsbestånd utanför själva bykärnan består främst av före detta fritidshus. Karaktäristiskt för dessa stugområden är att bebyggelsen ligger i grupper med stora tomter och med väl tilltagna naturområden däremellan. Under senare delen av 1900-talet har även ett antal mindre radhusområden tillkommit i byn, exempelvis bebyggelsen utmed Vattenvägen, Rallargränd och delar av Kvarndammsvägen. Under 2000-talet har Ludvigsborg expanderat ytterligare, främst genom nya villatomtsområden. Karaktäristiskt för dessa områden är placering av hus på mindre tomter längs en lokalgata.

Den luftiga bebyggelsen har lämnat luckor och sammanhängande stråk av naturmark insprängt i villabebyggelsen, vilket skapar rymd och förstärker känslan av närhet till naturen. Kvesarumsån genomkorsar de centrala delarna av byn, och längs med ån sträcker sig ett naturligt sammanhängande grönstråk som förbindelselänk mellan skogsområdena i öster och det öppna landskapet i väster. Grönstråket vid Kvarndammen via Granliden ned till Häggenäshalvön binder samman skogsdungar, ängs- och hagmarker.

Ringsjöstrand

Bebyggelsen i Ringsjöstrand ligger som rand efter strandlinjen utmed Östra Ringsjön och består framför allt av fritidshus från tidigt 1990-tal som omvandlats till permanenta bostäder. De få lucktomter som finns kvar utmed stränderna och som inte blivit bebyggda utgör tydliga utblickskorridorer mot Ringsjön.

Promenadstråk längs med Ringsjön vid Ringsjöstrand

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att god gestaltning med höga arkitektoniska värden genomsyrar planeringen från idé till fysiskt resultat genom att
 - vid detaljplanering och bygglov hålla en hög ambitionsnivå i arkitekturen och beakta platsens historia och arkitektur vid byggnation och vid utformningen av ny bebyggelse samt offentliga ytor och stadsrum, till exempel torg, parker, grönområden, mötesplatser och ytor för aktivitet eller bostadsgårdar.
 - gestaltungsfrågor tas med tidigt i planeringsprocessen för att skapa dialog och förståelse för resultatet.
 - arbeta med kunskapsöverföring mellan detaljplanering/bygglov och genomförande.
 - följa upp gestaltning och utformning i exploaterings- och genomförandeavtal.
- Hörby kommun ska bevara, vårda och utveckla de lokala kärnorna och byarna i omlandet genom att
 - bebyggelsens täthet, höjdskala och gestaltning anpassas till läget i byn och förhållandet till omgivande bebyggelse. Nya byggnader placeras så att det nya huset får stöd i landskapet.
 - låta bebyggelsens utformning och gestaltning utgå från platsens identitet, befintliga bebyggelsestrukturer och omkringliggande bebyggelse vad gäller skala, fasadutformning, materialval och färgsättning.

- restriktivt pröva ny bebyggelse som gör avtryck i samtiden eller som står i kontrast till lokal byggnadstradition.
- vid om- och tillbyggnader bevara karaktäristik i den tidstypiska arkitekturen och den tidens formspråk och ideal.
- i framtagande av detaljplaner skydda allmänna platser som är särskilt värdefulla ur historiskt, kulturhistoriskt, miljömässigt eller konstnärligt uttryck.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Ny bebyggelse bör
 - anpassas till och utgå från platsens identitet, befintliga bebyggelsestrukturer och omkringliggande bebyggelse vad gäller skala, fasadutformning, materialval och färgsättning, men också tillåtas göra avtryck av samtiden eller stå i kontrast till lokal byggnadstradition.
 - anpassas till befintlig bebyggelsestruktur och till exempel uppföras på tomtplatser som tidigare har nyttjats eller i anslutning till befintlig samlad bebyggelse.
 - ta hänsyn till historiska strukturer såsom synliga ägo gränser i landskapet, siktlinjer, vägdragningar och vattendrag.
 - placeras med hänsyn till den naturliga omgivande miljön för att undvika fragmentering och störningar i de ekologiska systemen.
 - anpassas efter rådande terrängförhållanden så att onödiga markingrepp, till exempel schaktning och utfyllnad undviks.
- Vid detaljplanering och bygglov ta hänsyn till
 - värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
 - tillgängligheten till gröna- och vattenområden samt stigar och leder.
 - kulturhistoriskt värdefulla byggnader och sammanhängande bebyggelsemiljöer och vid behov ta fram en kulturgeografisk landskapsanalys.
- Vid alla planläggningar bör en kulturgeografisk landskapsanalys tas fram om risk för påverkan på kulturhistorisk värdefull byggnad/sammanhängande bebyggelsemiljö eller påverkan på natur- och kulturlandskapet föreligger.
- I samband med planläggning inom Ringsjö-, Mellan- och Slättbygd bör värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer skyddas mot förvanskning genom införande av planbestämmelser.

Mellanbygden

Bebyggelsen i Mellanbygden utgörs framför allt av mindre gårdar och fritidsbebyggelse. Fritidsbebyggelsen är dels samlade i fritidshusområden, samt dels utspridda i landskapet. Gårdarna

bestod ofta av en väl samlad bebyggelse i u-form där bostadshuset uppfördes i ett plan med inredd vind med minst 45 graders takvinkel och träfasad. Effekterna av 1800-talets skiftesreformer går tydligt att urskilja genom att många av husen i byarna är placerade längs landsvägarna med avlånga smala skiften, vilket gjort att landskapet fått ett fiskbensliknande mönster. Mellanbygden representerar det typiska Hörbylandskapet. Ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker och där by- och odlingsstrukturerna är av gammalt ursprung.

I norra Mellanbygden har bebyggelsen starkt influerats av småländsk byggnadstradition med boningshus något skilda från uthusen och där bebyggelsen är mer terränganpassad än symmetrisk. Det finns en stor variation bland bostadshusens karaktär, allt från mindre trähus till större hus ofta uppförda i stenmaterial med putsade fasader. Vanligast är dock hus med skiftesverk, knuttimring eller en kombination av dessa två. Ett resultat av den förhållandevis goda tillgången på virke. Den rika tillgången på sten gjorde också att hus uppförda helt eller delvis med gråstensväggar var mycket vanliga.

Önneköp – Långaröd

Långaröd och dess kyrka utgjorde tidigare sockencentrum med bland annat affär, skola och diverse hantverkare, men sedan början av 1800-talet har Önneköp i större utsträckning utvecklats till sockencentrum. I samband med laga skiftet, 1830- till 1840-talet kom dåvarande bebyggelse att splittras; bara ett fåtal fastigheter från 1800-talets början finns bevarade. En stor andel av bebyggelsen tillkom under 1800-talets slut och 1900-talets början i form av gathus. Det resulterade i den radhusliknande by man ser idag. Bebyggelse har även tillkommit under senare delen av 1900-talet och under 2000-talets början.

Bebyggelsen i Önneköp är samlad längs byns gator med en relativt tät struktur. Detta i kombination med byggnadernas genomgående placering och utformning ger byn en enhetlig karaktär. Bebyggelsen är småskalig och består framför allt av gathus, gårdar och egnahem. Generellt ses äldre bebyggelse i de norra delarna av byn medan den södra delen består av nyare bebyggelse. Önneköp omringas av ett landskap med varierande karaktär med stort inslag av öppna betesmarker och uppodlade fält.

Bostadsgata i Öneköp

Killhult

Killhult har en blandad bebyggelse. Större delen av bebyggelsen har tillkommit under 1900-talets första hälft, framför allt under 1930–1950-talet, och endast ett fåtal hus från 1800-talet är bevarade. Bostadsbyggandet inom byn var stort ända fram till 1950-talet då arbetsutvandringen ägde rum. Lediga bostäder blev till fritidshus som i dag återgått till att vara åretruntboende. Bebyggelsen i Killhult har kompletterats sporadiskt under årens lopp vilket har gett upphov till en något osammanhängande bebyggelsestruktur med ett antal lucktomter och olika placering av husen i förhållande till vägnätet. Bebyggelsens utformning varierar även den med olika byggnadsstilar och fasadmaterial.

Hus i Killhult

Södra Rörum

Södra Rörums bebyggelse ligger väl samlad kring Södra Rörums kyrka men sträcker sig även längs byns gator. Södra Rörum omringas av ett öppet landskap bestående av fäladsmarker och skog. Större delen av den nuvarande bebyggelsen i Södra Rörum består av äldre byggnader med anor från 1800-talet eller 1900-talets första hälft. Det finns också en del nyare bebyggelse främst utmed Husarlyckevägen där bland annat 15 marklägenheter uppförts i slutet av 1980-talet.

Gård i Södra Rörum

Satserup

Satserup ligger uppe på Linderödsåsen. Satserup består av en äldre och en nyare del. Den nyare delen, stationsbyn, växte fram i samband med att järnvägen mellan Hörby och Tollarp anlades i slutet av 1800-talet. Linjen lades ner på 1960-talet och idag används den gamla banvallen som cykel- och promenadväg. Den gamla bykärnan finns delvis kvar, även om flera gårdar flyttades ut på 1830-talet då byn skiftades. Kring stationen fanns tidigare småindustrier såsom bryggeri, kvarn och sågverk. Satserup ligger i delvis öppet landskap men där skogen dominerar. I den gamla delen av Satserup fanns tidigare två affärer och en skola, den gamla byggd på 1890-talet, numera privatbostad och den ”nya” från 1931. Skolan lades ner år 1974 och används nu som fritidsgård och samlingspunkt.

Äspinge

Ursprungligen var Äspinge samlat i direkt anslutning till kyrkan, men efter skiftena kom bebyggelsen i huvudsak att samlas längs bygatan några hundra meter nordöst om kyrkan vid Äspinge Gård. Under 1880-talet fick byn järnvägsstation då linjen mellan Hörby och Tollarp togs

i bruk, men den låg knappt en kilometer väster om byn och kom inte att påverka bebyggelsestrukturen i byn.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att god gestaltning med höga arkitektoniska värden genomsyrar planeringen från idé till fysiskt resultat genom att
 - vid detaljplanering och bygglov hålla en hög ambitionsnivå i arkitekturen och beakta platsens historia och arkitektur vid byggnation och vid utformningen av ny bebyggelse samt offentliga ytor och stadsrum, till exempel torg, parker, grönområden, mötesplatser och ytor för aktivitet eller bostadsgårdar.
 - gestaltungsfrågor tas med tidigt i planeringsprocessen för att skapa dialog och förståelse för resultatet.
 - arbeta med kunskapsöverföring mellan detaljplanering/bygglov och genomförande.
 - följa upp gestaltning och utformning i exploaterings- och genomförandeavtal.
- Hörby kommun ska bevara, vårda och utveckla de lokala kärnorna och byarna i omlandet genom att
 - bebyggelsens täthet, höjdskala och gestaltning anpassas till läget i byn och förhållandet till omgivande bebyggelse. Nya byggnader placeras så att det nya huset får stöd i landskapet.
 - låta bebyggelsens utformning och gestaltning utgå från platsens identitet, befintliga bebyggelsestrukturer och omkringliggande bebyggelse vad gäller skala, fasadutformning, materialval och färgsättning.
 - restriktivt pröva ny bebyggelse som gör avtryck i samtiden eller som står i kontrast till lokal byggnadstradition.
 - vid om- och tillbyggnader bevara karaktäristik i den tidstypiska arkitekturen och den tidens formspråk och ideal.
 - i framtagande av detaljplaner skydda allmänna platser som är särskilt värdefulla ur historiskt, kulturhistoriskt, miljömässigt eller konstnärligt uttryck.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Ny bebyggelse bör
 - anpassas till och utgå från platsens identitet, befintliga bebyggelsestrukturer och omkringliggande bebyggelse vad gäller skala, fasadutformning, materialval och färgsättning men också tillåtas göra avtryck av samtiden eller stå i kontrast till lokal byggnadstradition.
 - anpassas till befintlig bebyggelsestruktur och till exempel uppföras på tomtplatser som tidigare har nyttjats eller i anslutning till befintlig samlad bebyggelse.
 - ta hänsyn till historiska strukturer såsom synliga ägo gränser i landskapet, siktlinjer, vägdragningar och vattendrag.

- placeras med hänsyn till den naturliga omgivande miljön för att undvika fragmentering och störningar i de ekologiska systemen.
- anpassas efter rådande terrängförhållanden så att onödiga markingrepp, till exempel schaktning och utfyllnad undviks.
- Vid detaljplanering och bygglov ta hänsyn till
 - värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
 - tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.
 - kulturhistoriskt värdefulla byggnader och sammanhängande bebyggelsemiljöer och vid behov ta fram en kulturgeografisk landskapsanalys.
- Vid alla planläggningar bör en kulturgeografisk landskapsanalys tas fram om risk för påverkan på kulturhistorisk värdefull byggnad/sammanhängande bebyggelsemiljö eller påverkan på natur- och kulturlandskapet föreligger.
- I samband med planläggning inom Ringsjö-, Mellan- och Slättbygd bör värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer skyddas mot förvanskning genom införande av planbestämmelser.

Slättbygden

Bebyggelsen och bebyggelsestrukturen i Slättbygden är starkt påverkad av det öppna storskaliga jordbruket i ett svagt böljande landskap. På Slättbygden dominerade förr den sydsvenska gårdstypen som bestod av en fyrlängad kringbyggd gård som omgärdade en gemensam få- och mangård. Problem med blåst och vind i det öppna landskapet var ett stort bekymmer och de kringbyggda gårdarna gav skydd. Boningshuset låg oftast i öst-västlig riktning. Slättlandskapet i syd dominerades av korsvirkeshus, där facken i virkesstommen fylldes med bland annat lera. Under skiftesreformerna delades marken upp antingen i ett fiskbensmönster eller i en schackruteliknande indelning, vilken fick till följd att vägnätet på många sträckor rätades upp och anpassades efter den nya indelningen. Bebyggelsen är därför gles men jämnt fördelad över landskapet och gårdarna är generellt arealmässigt större på Slättbygden än i Mellanbygden. Tillgången på bra åkermark har också medfört ett ekonomiskt välstånd och de enskilda byggnaderna är ofta större, pampigare och uppförda i mer exklusiva material som tegel eller betong. Enstaka hus och torp utan tillhörande jordbruksmark förekom inte i någon större utsträckning på Slättbygden, däremot fanns arbetarbostäder i anslutning till de större gårdarna.

Östraby – Västerstad

Östraby är en klassisk skånsk radby med tätt placerade gathus. Östraby växte fram i samband med enskiftet år 1819 då byggnader flyttades till respektive gårds mark, och jordbruksmark styckades av. På marken som styckades av uppfördes nya byggnader. Ett fåtal byggnader finns kvar från tidigt 1800-tal. Därefter har byn förtätats, i huvudsak under 1900-talets första hälft. Ny bebyggelse har i

viss mån anpassats för att passa in i skala och placering. Det som skiljer nya byggnader från gamla är framför allt val av byggnadsmaterial. På de äldre byggnaderna har många husdetaljer ersatts eller tagits bort vilket påverkat bebyggelsekaraktären och det kulturhistoriska värdet negativt. Historiskt har Östraby varit en blomstrande by med etablerade verksamheter längs hela bygatan vilket kan urskiljas i byggnadernas arkitektur. Även i dag finns ett antal aktiva verksamheter i byn, även om tidigare affärslokaler i stor utsträckning står tomma eller används för andra ändamål idag.

Västerstads bebyggelse har tillkommit under lång tid och bebyggelseutvecklingen har till största del skett utmed bygatan, vilket bildat en klassisk skånsk radby. Från början bestod Västerstad av ett fåtal torp som utvecklades till kringbyggda och slutna gårdar. Bebyggelsen låg då till största del öster om byns nuvarande centrum, i anslutning till kyrkoruinen. Under åren 1820 till 1850 splittrades Västerstad då gårdarna utlokalisades till jordbruksmarker utanför byn. I och med detta förändrades hela byns bebyggelsestruktur och karaktär. Bostadsbyggandet tilltog under 1850-talet då fler människor började söka sig till orten. Största delen av bebyggelsen är från tiden före 1915. Även perioden mellan 1916 och 1947 är framträdande, i synnerhet runt kyrkan. Bebyggelse som tillkommit senare är framför allt verksamheter som Lantmännen, byggnader i anslutning till skolan och byggnader inom jordbruket.

Kyrkan i Östraby

Osbyholm

Osbyholm ligger i ett landskap där både historisk och modern tid har haft inverkan på byns och bygdens utveckling. Osbyholms slott har under en lång tid varit hjärtat i byn varifrån en del av bebyggelsen har sitt ursprung. Större delen av bebyggelsen har tillkommit under järnvägens senare del, till största del mellan 1930- och 1970-talet och har bidragit till byns struktur och utveckling. Bebyggelsen består till största del av gathus och egnahem samt olika typer av småhus. I byns östra del finns en del äldre hus från 1800-talet och i anslutning till Osbyholms slott ligger ett flertal egnahemsbyggnader från 1900-talet, vars mark numera har avstyckats för att ingå i större brukningsenheter. På senare tid har även omläggningen av E22 satt sin prägel på landskapsbilden, bland annat genom att Osbyholm slott kom att avskärmas från Osbyholm. Under 2000-talet har ny bebyggelse tillkommit, framför allt i de västra delarna av Osbyholm, vilka uppvisar en nymodernistisk stil där husen har putsade fasader och en asymmetrisk fönstersättning med olika storlekar på fönster.

Lyby

Lyby är en kyrkby som ligger på en höjdrygg i landskapet med utsikt över Ringsjön och har en traditionell skånsk bebyggelsestruktur där husen ligger samlad i anslutning till Sankt Annas kyrka och längs med Lybyvägen. Bebyggelsen är blandad och flera hus uppvisar arkitektoniska värden. Lyby omges av ett öppet jordbrukslandskap. Ett större grönområde i norr bidrar till byns ändå lummiga karaktär.

Hus i Lyby

Korsholm – Norra Västerstad

Byn började växa fram utmed nuvarande riksväg 13 och korsvägen mot Östra Sallerup och Önnköping efter laga skiftet i mitten av 1800-talet då gårdar skiftades ut från bland annat Östra Vedåkra. I dag utmärker sig Korsholm – Norra Västerstad främst genom de handelsetableringar med försäljning av jordbruksmaskiner och detaljhandel som finns i orten. Bebyggelsestrukturen upplevs som något spridd och bebyggelsen är varierad både till stil och ålder. Den äldre bebyggelsen ses framför allt i delen Norra Västerstad.

Askeröd

Nuvarande Askeröds by tillkom i huvudsak i samband med att järnvägen etablerades under 1860-talet. Byns centrala delar är samlade kring den före detta järnvägsstationen och bebyggelsen sträcker sig sedan längs byns gator. Sedan 1940-talet har ingen ny bostadsbebyggelse tillkommit i byn, med undantag för två dubbla tegellängor från 1970-talet. Byggnadsarkitekturen har under åren hållit hög standard och flera av husen är kulturhistoriskt värdefulla. Byborna värnar om den välbevarade bebyggelsestrukturen som finns i byn och flera av husen är varsamt renoverade.

Gamla Stationshuset i Askeröd

Dala

Dala, liksom de intilliggande byarna har alltid varit aktiva jordbruksbyar, en karaktär som fortfarande kan urskiljas. Bebyggelsen utgörs till stor del av aktiva eller avstyckade före detta jordbruksfastigheter och ligger utsträckt på ömse sidor om landsvägen mellan Västerstad och

Löberöd. Bitvis finns också inslag av villatomter, de flesta bebyggda under första halvan av 1900-talet.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att god gestaltning med höga arkitektoniska värden genomsyrar planeringen från idé till fysiskt resultat genom att
 - vid detaljplanering och bygglov hålla en hög ambitionsnivå i arkitekturen och beakta platsens historia och arkitektur vid byggnation och vid utformningen av ny bebyggelse samt offentliga ytor och stadsrum, till exempel torg, parker, grönområden, mötesplatser och ytor för aktivitet eller bostadsgårdar.
 - gestaltungsfrågor tas med tidigt i planeringsprocessen för att skapa dialog och förståelse för resultatet.
 - arbeta med kunskapsöverföring mellan detaljplanering/bygglov och genomförande.
 - följa upp gestaltning och utformning i exploaterings- och genomförandeavtal.
- Hörby kommun ska bevara, vårda och utveckla de lokala kärnorna och byarna i omlandet genom att
 - bebyggelsens täthet, höjdskala och gestaltning anpassas till läget i byn och förhållandet till omgivande bebyggelse. Nya byggnader placeras så att det nya huset får stöd i landskapet.
 - låta bebyggelsens utformning och gestaltning utgå från platsens identitet, befintliga bebyggelsestrukturer och omkringliggande bebyggelse vad gäller skala, fasadutformning, materialval och färgsättning.
 - restriktivt pröva ny bebyggelse som gör avtryck i samtiden eller som står i kontrast till lokal byggnadstradition.
 - vid om- och tillbyggnader bevara karaktäristik i den tidstypiska arkitekturen och den tidens formspråk och ideal.
 - i framtagande av detaljplaner skydda allmänna platser som är särskilt värdefulla ur historiskt, kulturhistoriskt, miljömässigt eller konstnärligt uttryck.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Ny bebyggelse bör
 - anpassas till och utgå från platsens identitet, befintliga bebyggelsestrukturer och omkringliggande bebyggelse vad gäller skala, fasadutformning, materialval och färgsättning men också tillåtas göra avtryck av samtiden eller stå i kontrast till lokal byggnadstradition.
 - anpassas till befintlig bebyggelsestruktur och till exempel uppföras på tomtplatser som tidigare har nyttjats eller i anslutning till befintlig samlad bebyggelse.
 - ta hänsyn till historiska strukturer såsom synliga ägo gränser i landskapet, siktlinjer, vägdragningar och vattendrag.

- placeras med hänsyn till den naturliga omgivande miljön för att undvika fragmentering och störningar i de ekologiska systemen.
- anpassas efter rådande terrängförhållanden så att onödiga markingrepp, till exempel schaktning och utfyllnad undviks.
- Vid detaljplanering och bygglov ta hänsyn till
 - värdefull naturmiljö, gröna stråk och stora sammanhängande grönområden. Detta så att viktiga spridningskorridorer och ekosystemtjänster kan upprätthållas.
 - tillgängligheten till grön- och vattenområden samt stigar och leder.
 - kulturhistoriskt värdefulla byggnader och sammanhängande bebyggelsemiljöer och vid behov ta fram en kulturgeografisk landskapsanalys.
- Vid alla planläggningar bör en kulturgeografisk landskapsanalys tas fram om risk för påverkan på kulturhistorisk värdefull byggnad/sammanhängande bebyggelsemiljö eller påverkan på natur- och kulturlandskapet föreligger.
- I samband med planläggning inom Ringsjö-, Mellan- och Slättbygd bör värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer skyddas mot förvanskning genom införande av planbestämmelser.

Näringsliv

Näringsliv avser alla värdeskapande verksamheter och produktionsprocesser som genererar varor och tjänster för försäljning. Näringslivet innefattar såväl offentliga myndigheter som privata företag och föreningar. Ett välmående och växande näringsliv är en förutsättning för Hörby kommuns utveckling.

Hörby kommun betraktar sig som *En modern handelsort med gamla anor*, vilket symboliserar den historiskt viktiga roll Hörby har haft som marknads- och handelsort. Hörby kommun präglas av en stark företaganda och ett utpräglat entreprenörskap. Orten har en lång tradition som företagscentrum med ett brett tjänsteutbud, marknader, handel och gröna näringar. Kreativiteten och framtidsvisionerna inom företagslivet är motorn för utveckling och tillväxt i ett sammanhang där kommunens främsta roll är att bidra med mötesplatser, hög servicegrad och god infrastruktur i syfte att stimulera näringslivets positiva utveckling.

Näringslivsstrategi för Hörby kommun är under framtagande.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Skåne är stark och stabil, och Region Skåne arbetar för att Skåne ska bli en sammanhållen geografisk arbetsmarknadsregion i stället för flera små. Hörby kommuns storlek, täthet och bredd av människor, varor och tjänster ger ekonomisk utveckling. Samtidigt är det viktigt att attrahera en varierad arbetskraft till Hörby och regionen för att klara efterfrågan på kvalificerad kompetens till näringslivet. Attraktiva kommunikationer och kollektivtrafik stärker banden inom Skåne och är därmed viktiga för utvecklingen i Hörby kommun. Ökad tillgänglighet kan stärka näringsliv, sysselsättning, utbildning, kultur och besöksnäring.

Sysselsättning

Tillgång till ett meningsfullt arbete är en viktig grund för god hälsa och för ett välfungerande samhälle. Medborgarnas tillgång till arbete, såväl inom kommunen som i andra kommuner är viktig för Hörby kommuns fortsatta utveckling och attraktionskraft i regionen. Kommunens geografiska läge med närhet till viktiga kommunikationer och stora städer ger medborgarna goda möjligheter att bo i kommunen och arbeta på annan ort.

Sysselsättningsgraden i Skåne är den lägsta i Sverige och Skåne tampas med en hög andel långtidsarbetslösa. Både antalet sysselsatta och befolkningen i förvärvsarbetande ålder i Hörby har ökat de senaste åren, men eftersom befolkningen i kommunen har stigit snabbare än sysselsättningen så har sysselsättningsgraden minskat.

En stor del av Hörbys medborgare är sysselsatta inom kommunens gränser, både i den offentliga och privata sektorn. Hörby är också en pendlingskommun och med det centrerade läget i Skåne är det relativt nära till de större städerna i Skåne. Detta innebär att en stor andel av kommunens

medborgare pendlar ut till andra kommuner såsom Lund, Malmö, Eslöv och Höör för att jobba. Samtidigt har kommunen också inpendlare varav de flesta som pendlar in till kommunen kommer från Höör, Eslöv och Kristianstad samt Malmö.

I Hörby kommun har arbetslösheten legat på relativt jämna nivåer sedan år 2010. Under Covid-19-pandemin var arbetslösheten något högre men i takt med återgången till det normala har arbetslösheten återgått till stabila nivåer. Arbetslösheten tenderar att vara lägre hos ungdomar och vuxna med gymnasial och eftergymnasial utbildning än hos dem som endast har förgymnasial utbildning. Av andelen arbetslösa är en stor andel långtidsarbetslösa, det vill säga arbetslösa med mer än tolv månaders sammanhängande tid utan arbete. Desto längre en person stått utanför arbetsmarknaden, desto svårare är det för denna att komma tillbaka in i arbete.

Branschfördelning

De största branscherna i Hörby kommun utgörs av den offentliga sektorn och den största andelen anställda arbetar inom branscherna vård och omsorg. Inom den privata sektorn är de fem största branscherna tillverkning och utvinning, bygg, handel, jordbruk, skogsbruk och fiske samt företagstjänster. Några av kommunens största arbetsgivare finns framför allt i den privata sektorn och inom branscherna medicinteknik samt tillverkning och anläggning.

Hörby kommun har en hög andel företag inom branschen jordbruk, skogsbruk och fiske, 9 procent, där motsvarande siffra för både Skåne och riket är 2 procent. Detta innebär att Hörby kommun är en plats som lämpar sig väl för dessa näringar och det är något som kommunen vill fortsätta utveckla och bevara.

Varje år startas omkring 100–150 nya företag inom Hörby kommun vilket resulterar i att det finns många små företag i kommunen. I Hörby kommun är cirka 80–85 procent av alla företag enmansföretag. Den höga andelen småföretag är både en tillgång och en utmaning. Ett näringsliv med många mindre företag, som är aktiva i flera olika branscher, är mindre konjunkturkänsligt än ett näringsliv som domineras av ett fåtal stora företag inom liknande branscher.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning handlar om att säkerställa verksamhetens tillgång till medarbetare och rätt kompetens, både på kort och lång sikt. En förutsättning för fortsatt utveckling av näringslivet i Hörby kommun är förmågan att attrahera och bibehålla kompetens och entreprenörskap.

En viktig del inom kompetensförsörjning handlar om att föra vidare värdefull kunskap från den äldre generationen till ungdomar och unga vuxna för att säkerställa rätt kompetens i framtiden. Detta innebär att utbildning är en viktig faktor för att behålla företag både inom den privata och offentliga sektorn. Skolans uppdrag är att ge alla elever teoretisk och praktisk utbildning och kunskap för att förbereda dem för det framtida arbetslivet. Skolan har därmed en viktig uppgift i att lägga en grund för framtida kompetensförsörjning. Prao och praktik är inslag i skolans löpande uppdrag som är viktiga i relation till näringslivet. På samma sätt är insatser som särskilt syftar till

att förbereda ungdomar för ett framtida entreprenörskap viktigt. Exempel på detta är arbete med Ung Företagsamhets grundskolematerial vilket är en integrerad del i Hörby kommuns grundskoleundervisning.

För att motverka utanförskap och underlätta insteg på arbetsmarknaden arbetar Hörby kommun löpande med arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Detta för att skapa meningsfull sysselsättning för dem som står utanför arbetsmarknaden samt för att matcha företagets behov av kompetens. De senaste årtiondena har det skett stora digitala förändringar på arbetsmarknaden och inom välfärdstjänster. Fortsatt digitalisering och automatisering innebär nya förutsättningar och leder till hög strukturuomvandling i arbetsmarknadens mellanskikt. Nya digitala verktyg och ett nytt förhållningssätt till distansarbete skapar än större möjligheter till ett flexibelt arbetsliv där bostadsort och arbetsplats inte nödvändigtvis behöver vara lokaliserade i närheten av varandra.

För att säkra företagets och kommunens framtida kompetensförsörjningsbehov behöver det föras en löpande och fungerande dialog mellan näringslivets aktörer. Det bör ske en löpande samverkan mellan grundskola, högskola, universitet, yrkes- och lärlingsutbildningar samt kommunens arbetsmarknadsenhet och företagen i kommunen, för att kartlägga behov för framtida kompetensförsörjning.

Trender i omvärlden visar att den lokala kompetensförsörjningen kommer att bli en viktig fråga framöver allteftersom företag vill korta produktionskedjorna och lokaliseras närmre marknaden där produkterna säljs.

Näringsliv i kommunen

Ringsjöbygden

Företagandet i Ringsjöbygden är varierat och med en hög andel egna företagare, de flesta inom jord- och skogsbruk. Jordbruken är förhållandevis små med en stor andel deltidslantbruk som bland annat kompletteras med skogsbruk och förvärsarbete utanför gården. Ofta har företagen också flera driftsriktningar, vilket gör dem mer motståndskraftiga mot konjunktursvängningar för enskilda produktionsgrenar. Fysiskt kommer det till uttryck genom relativt blandad markanvändning, vilket bidrar till områdets attraktivitet och till en socioekonomisk stabilitet.

Rekreation och besöksnäring är en annan framtidsnäring som växer inom Ringsjöbygden. Områdets rika kulturhistoria och rofyllda miljöer utgör områdets dragningskraft. Även fritidsfisket tillsammans med övrig upplevelsenäring har en utvecklingspotential, liksom upplevelseturism kopplad till yrkesfisket. På vackert belägna fastigheter med bra boendemöjligheter finns förutsättningar för att ytterligare utveckla besöksnäringen.

Ringsjöbygden har i det stora hela god tillgång till grundläggande servicefunktioner som dagligvaruaffär, skola, vård, omsorg och utbud av fritidsaktiviteter. Närheten till Hörby tätort stärker serviceutbudet.

I området finns den lokala kärnan Ludvigsborg som har ett grundläggande utbud av offentlig service. I Ludvigsborg finns dagligvaruhandel, förskola och skola samt äldre- och serviceboende. I Ludvigsborg finns många små företag, varav majoriteten är knutna till innehavarens bostad. I övrigt dominerar näringslivet av vårdanläggningar samt ett pensionat vid Sätöftavägen. I Ludvigsborg finns en livsmedelsbutik. Den är av stor vikt för orten och som lokal kärna samt som servicenod för omlandet.

Mellanbygden

I Mellanbygden är jord- och skogsbruket en viktig näring och inkomstkälla, även om arbetet alltmer övergår från heltids- till deltidssysselsättning. Inom Mellanbygden är det i flera områden relativt långt till service, detta gäller särskilt i de norra och östra delarna av kommunen. I området finns två lokala kärnor, Killhult och Önnköping – Långaröd, vilka är viktiga servicenoder inom Mellanbygden. Önnköping har historiskt haft ett stort utbud av affärer och verksamheter som exempelvis lanthandel, smed, skomakare och ett postkontor. Allt eftersom har verksamheterna upphört och i dag finns endast ett fåtal kvar, däribland lanthandeln och ett bageri. Utmärkande för verksamheterna i Önnköping är utöver lanthandeln det småskaliga företagandet. Även Långaröd hade tidigare ett stort utbud av verksamheter i form av en stor mängd hantverkare och affär.

Killhult har ett bra serviceutbud med lanthandel, förskola och skola. Företagsandan inom byn är stark och flera av medborgarna driver egna företag i och utanför Killhult. I Killhult finns en företagarförening, Svensköps företagarförening, vars syfte är att värna om det lokala företagsklimatet och företagarnas intresse gentemot myndigheterna. Föreningen bidrar även till att medlemmarna kan stötta och utbyta erfarenheter med varandra.

På senare år har besöksnäringen med bland annat bed & breakfast, privata museer, bagerier och konstutställningar, vuxit sig stark i Mellanbygden. Gårdsbutiker med försäljning av lokalt producerade varor men även försäljningen av hantverksprodukter och heminredning, lockar besökare till området.

Slättbygden

På Slättbygden dominerar det traditionella jordbruket med odlings- och betesmarker. I flera av byarna på Slättbygden finns större och ytkrävande företag etablerade, de flesta med agrar anknytning. Exempel på detta är spannmålshandling samt försäljning och reparation av jordbruksmaskiner, men det finns också ett par renodlade handelsföretag och verkstadsföretag. Östraby och Västerstad är två mindre orter på Slättbygden som är starkt präglade av jordbruksnäringen.

I Östraby finns en skola och i Västerstad finns en förskola. Det finns däremot inte något äldre- eller serviceboende. I de båda orterna har utbudet av funktioner och service historiskt sett varit större och idag saknas kommersiell service i orterna.

Förr i tiden var Östraby en by med många verksamheter etablerade längs med bygatan. Idag finns det endast ett mindre antal småföretag i byn, och en stor del av de gamla affärslokalerna står tomma eller används för andra ändamål. Mer ytkrävande verksamheter bedrivs i ortens omland, ofta i ombyggda ekonomibyggnader.

Västerstads största verksamhet är Hörby Lantmän med hantering av spannmål. Denna verksamhet har under senare år expanderat kraftigt. Verksamheten har en viktig roll inom bygden då detta är traktens huvudsakliga näring.

Handel och service

Hörby tätort har en klassisk småstadsprägel och har ett brett utbud av kommersiell och offentlig service.

Kommunal/offentlig service

Hörby kommun har en relativt väl utvecklad offentlig service, där större delen av serviceutbudet finns i Hörby tätort. Offentlig service innefattar skola, vård och omsorg samt kultur och fritid och har en viktig funktion för samhället och dess medborgare.

Kommersiell service

Handel är viktig för kommunens utveckling och attraktivitet. Den ger invånarna ett bra utbud av varor och tjänster som förstärker kommunens dragningskraft och innebär många arbetstillfällen. Det finns en Köpmannaförening vars medlemmar omfattar en stor del av handlarna i Hörby tätort. Föreningen har ett viktigt uppdrag i att verka för ett levande centrum.

Handeln och service är än idag av stor betydelse för Hörby och är något som kommunen önskar bevara och fortsätta utveckla. Detaljhandel och kommersiell service är i huvudsak koncentrerat till Hörby tätorts centrum, längs med Gamla och Nya torg samt Nygatan och Storgatan. De större affärerna, som exempelvis livsmedelsbutikerna, är placerade en bit utanför centrum. Utöver detaljhandeln arrangeras torghandel en gång i veckan, månadsmarknad en gång i månaden och den stora Hörby marknad en gång om året. Utöver detaljhandeln, torghandel och marknaderna är bilhandeln stark i Hörby tätort och har en stor betydelse för kommunen.

Kommunen arbetar ständigt för att förbättra och utveckla den centrumhandel och torghandel som finns inne i tätorten och stärka Hörby tätorts roll som lokal tillväxtmotor i kommunen. Hörby kommun anser att det inte är lämpligt med några externa handelsområden i kommunen utan vill fokusera på den redan existerande centrumhandeln i tätorten.

Verksamheter och industri

Verksamhets- och industriområden är näringar som kan vara störande, kräva stora ytor mark eller medföra störande trafik, vilket innebär att dessa är olämpliga att lokalisera i direkt anslutning till bostäder. Verksamheter som är ytkrävande, störande eller innebär risker ska lokaliseras i verksamhetsområden.

Hörby tätorts läge mitt i Skåne direkt i anslutning till två av Skånes viktigare kommunikationsleder, E22 och riksväg 13, skapar goda förutsättningar för positiv verksamhetsutveckling. I Hörby tätort finns kommunens största sammanhängande verksamhetsområden. I norr, mellan E22 och Kristianstadvägen, ligger Industriområdet och Industriparken, där större delen av områdena används av verksamheter och ytan för nyetableringar är begränsad. Väster om tätorten, norr och söder om Ringsjövägen, finns ett verksamhetsområde med möjlighet till ytterligare etableringar i begränsad utsträckning.

Besöksnäring och turism

Besöksnäringen i Hörby kommun har en stark potential för fortsatt utveckling. Runt om i kommunen finns det vackra platser att övernatta på, gårdar och butiker som erbjuder lokalproducerade livsmedel och unika natur- och kulturmiljöer att besöka.

Hörby kommun har inte några stora turistmagneter i betydelse av året runt-evenemang, däremot finns det återkommande evenemang inom kommunen som lockar tusentals besökare varje år. Ett exempel är Hörby marknad som arrangerats i över 270 år i följd, och som är en av de äldsta marknaderna i Sverige.

I Ringsjöbygden pågår ett destinationsprojekt för att utveckla en destination för naturturism och upplevelser längs Rönne å och runt Ringsjön. Projektet syftar till att locka fler besökare till området samt öka kunskapen om våra vatten- och naturmiljöer. En av de positiva följdeffekterna är att det kommer ge företag möjlighet att växa och kan också leda till att nya verksamheter startas.

Det är viktigt att fortsatta turismsatsningar görs med hänsyn till kommunens natur- och kulturvärden och att dessa värden värnas och bevaras. Att arbeta med hänsyn till kommunens unika natur- och kulturmiljöer kan bidra till en stärkt besöksnäring och verksamhetsutveckling.

Areella näringar och livsmedelsproduktion

Areella näringar är ett samlingsbegrepp för näringar som använder biologiska och naturgeografiska resurser på land och i vatten. Till areella näringar hör exempelvis jordbruk, skogsbruk, fiske- och vattenbruk samt livsmedelsframställning. Det kan till exempel vara mjölk- och köttproduktion, bi- och växtodling, skogsbruk och trädgård. Näringarna är av stor nationell betydelse för vår försörjning.

Den skånska jordbruksmarken är grundläggande för livsmedelsproduktionen och aktörer i Skåne kan visa vägen till ett långsiktigt hållbart livsmedelssystem. En stark inhemsk livsmedelsproduktion ökar möjligheten till högre grad av självförsörjning och minskar sårbarheten vid krislägen. Det finns också en stor exportpotential. För att skapa ett mer hållbart livsmedelssystem bör den livsmedels- och primärproduktion som finns i kommunen stärkas och värnas.

Lokalisering

Det är viktigt att ett varierat utbud av lokaliseringsmöjligheter kan erbjudas, så att företag kan hitta rätt plats för sin verksamhet. Samtidigt måste marken utnyttjas effektivt vilket innebär att skapa många arbetstillfällen på liten yta. Andra viktiga frågor att hantera vid lokalisering av nya företag och verksamheter är vatten och avlopp, kollektivtrafik och transportmöjligheter. Det finns också fördelar med att samla liknande verksamheter i kluster. Idag finns också möjlighet att bedriva verksamhet helt digitalt, vilket öppnar upp möjligheten att ha kontoret i hemmet beläget i en liten ort eller ute på landsbygden.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska för ett blomstrande näringsliv
 - arbeta enligt kommande *Näringslivsstrategi för Hörby kommun*.
 - ha en planberedskap för verksamheter och industri.
 - upprätthålla samverkan och god dialog med företag, föreningar och civilsamhället i frågor avseende näringslivsutveckling.

- Hörby kommun ska vid lokalisering av verksamheter verka för
 - att nya verksamhetsområden som är ytkrävande och bullriga lokaliseras i utkanten av Hörby tätort.
 - att befintliga ytkrävande och bullriga verksamheter i centrumnära lägen inne i tätorten flyttas till verksamhetsområden i utkanten av Hörby tätort för att skapa plats för exploatering av nya bostäder, servicefunktioner samt mindre verksamheter.
 - att nya verksamheter, som inte är ytkrävande och bullriga, ska lokaliseras i anslutning till befintliga verksamhetsområden i Hörby tätort, de lokala kärnorna samt byarna i omlandet.
 - att inga nya bullrande verksamheter lokaliseras inom utpekade tysta områdena.

Naturmiljö

Naturmiljö är allt det som finns omkring oss som inte är bebyggelse eller andra konstruktioner som skapats av oss människor. Begreppet innefattar därför allt från den välskötta villaträdgården till naturskog, rullstensåsar och blomstrande vägrenar. Den naturmiljö vi har idag har skapats och formats genom historien, både av naturens egna krafter och till följd av mänsklig aktivitet. De stora penseldragen i det svenska landskapet skapades till stor del under och strax efter den senaste istiden för cirka 10 000 år sedan. På en mer lokal skala har dock mänsklig aktivitet såsom jord- och skogsbruk, industri och bostadsbyggande satt stor prägel på landskapet och naturmiljön.

Naturmiljön fortsätter att förändras som en följd av mänsklig aktivitet och andra mer eller mindre naturliga faktorer och kommer att fortsätta att förändras även i framtiden. Klimatförändringarna förväntas till exempel påverka naturen och landskapet mycket i och med förändrade nederbördsmonster, stigande havsnivåer och ökade temperaturer. Detta kommer avsevärt att ändra förutsättningar för växter och djur men också för människan.

Naturmiljön är en resurs för människan, och ger oss mycket av det som är mest grundläggande för vårt samhälle och vår överlevnad, såsom vatten att dricka, mat att äta och luft att andas. Naturen får oss också att må bättre, både fysiskt och psykiskt genom att minska stress, uppmuntra till fysisk aktivitet och social interaktion. Naturmiljön har även en kulturhistorisk dimension, och visar på vårt svenska och skånska kulturarv genom till exempel stengärdesgårdar, pilevallar och odlingsrösen.

Naturmiljön i Hörby kommun är en av kommunens främsta attraktionskrafter och bidrar till att människor vill bo, besöka och verka här. Naturmiljön gynnar även invånarnas välmående såväl fysiskt som psykiskt. Genom att i planeringen av samhället ta hänsyn till grön infrastruktur, förlust av biologisk mångfald, ekosystemtjänster, fragmentering av områden och minskad hävd kan Hörby kommuns bidra till att kommunens naturmiljö fortsätter vara attraktiv, nu som i framtiden.

Grön infrastruktur

Grön infrastruktur är det nätverk av grönska som binder ihop landskapet och säkrar de nödvändiga funktioner som naturen ger oss, och som vi är beroende av, liksom transportinfrastruktur och teknisk infrastruktur. Dessa nödvändiga funktioner brukar kallas ekosystemtjänster. Grön infrastruktur definieras enligt Naturvårdsverket som;

”ekologiskt funktionella nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras, samt att för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet”

Grön infrastruktur är ett samlande begrepp och innefattar alla typer av gröna områden, från välhållna finparker och villaträdgårdar till den mer vilda naturen. Även sjöar, åar och andra

vattenområden omfattas av begreppet. De gröna områdena kan med andra ord se mycket olika ut och även ha olika stor betydelse för rekreation, biologisk mångfald och kulturmiljön.

Det svenska landskapet har blivit allt artfattigare och naturmiljöer har fragmenterats genom mänsklig exploatering och intensifierat brukande vilket har lett till förluster av naturliga livsmiljöer för många arter. När arter försvinner och ekosystem rubbas riskerar vi att förlora de viktiga funktioner och tjänster som naturen ger oss, vilket i sin tur skapar stora och förödande konsekvenser för samhället. För att trygga tillgången på livsnödvändiga naturresurser såsom rent vatten, luft och mat i framtiden behövs en fungerande grön infrastruktur. För en fungerande grön infrastruktur behövs i sin tur en variation av olika naturtyper i olika storlek samt kopplingar mellan olika naturområden.

Genom att förstärka kopplingar och utöka befintliga gröna miljöer skapas förutsättningar för goda livsmiljöer för både människor och djur, som kan bestå även i framtidens samhälle. En välfungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald ligger till grund för ekosystemens förmåga att stötta och försörja samhället med viktiga funktioner. Därför är ekosystem och biologisk mångfald viktiga faktorer för Hörby kommuns framtida utveckling och i den kommunala planeringen. Det gäller även framtida utveckling på regional och nationell nivå. Grön infrastruktur beskrivs vanligen genom begreppen värdekärnor, värdestråk, vardagslandskapet och gröna länkar som alla behövs för en fungerande grön infrastruktur.

Värdekärnor

Värdekärnor är sammanhängande naturområden med ett stort antal naturliga faktorer som skapar förutsättningar för höga naturvärden och en rik biologisk mångfald. Det kan till exempel handla om gräsmarker, ädellövskog eller andra områden med höga naturvärden.

Värdestråk

En värdestråk är ett större sammanhängande område eller landskapsavsnitt med särskilt höga ekologiska bevarandevärden. I värdestråk finner man särskilt hög täthet av värdekärnor i jämförelse med omgivande landskap. Värdestråk är inte skyddsområden utan de avsnitt i landskapet där det finns störst möjligheter att nyskapa, restaurera och bevara befintliga naturvärden.

Vardagslandskapet

Vardagslandskapet består av landskapet som ligger utanför de särskilt värdefulla eller skyddsvärda områdena, de så kallade värdestråken. Vardagslandskapet är ofta hårt brukat men har på många platser höga värden, bland annat i form av isolerade värdekärnor för biologisk mångfald. I vardagslandskapet gäller det att identifiera de värden som finns och bevara eller utveckla dem så att ekosystemen återställs. Vardagslandskapet har stor betydelse för ekosystemtjänsterna och vanliga arter som minskar och är hotade, som gulsparr och backsippa. Vardagslandskapet skapar också förutsättningar för att binda samman värdestråk, vilket krävs för att på längre sikt bevara den biologiska mångfalden.

Gröna länkar

Vardagslandskapet har en viktig funktion som spridningsområde för biologisk mångfald. I landskapet behöver vi behålla och utveckla befintliga korridorer och spridningsöar som binder samman värdekärnor och värdestrakter. Dessa korridorer och spridningsöar kallas för gröna länkar. Länkarna koncentreras ofta till naturliga samband i landskapet såsom kuster, vattendrag och sjöar, åsar och dalgångar. Länkar kan också finnas utmed järnvägar, vägar och kraftledningsgator.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är den samlade variationen av alla organismer och biotoper som finns i ett område och med biotoper menas livsmiljöer för växter och djur. Begreppet biologisk mångfald inkluderar flera dimensioner som genetisk mångfald, mångfald av olika arter och en mångfald av ekosystem. De olika typerna av mångfald hänger ihop i ett komplext samband. Biologisk mångfald är det naturkapital som bland annat tillhandahåller ekosystemtjänster.

Vår planets biologiska mångfald är hotad. Nationellt anses cirka tio procent av alla växt- och djurarter vara direkt hotade av utrotning och ytterligare ungefär tio procent anses ligga på gränsen till utrotning. Tillståndet för Sveriges växter, djur och svampar bedöms vart femte år i den så kallade rödlistan som tas fram av ArtDatabanken, och som fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Listan omfattar arter som har minskat eller har små populationer och därmed löper ökad risk att dö ut i Sverige. Mellan åren 2000 och 2020 har det rapporterats uppgifter om 317 olika rödlistade arter i Hörby kommun till Artportalen.

Orsaken till förlust av biologisk mångfald är främst att arternas livsmiljöer förändrats eller i värsta fall försvunnit helt. Har en gång en art eller genetisk variation försvunnit kan den inte återskapas. Det behövs kraftfulla åtgärder för att så snabbt som möjligt stoppa utvecklingen. Förlust av biologisk mångfald beror framför allt på intensiva produktionssystem för jordbruket, byggnadsarbeten, stenbrott, överexploatering av skogar, hav, floder, sjöar och mark, utbredning av främmande arter, föroreningar och, i allt större utsträckning, globala klimatförändringar.

Ekosystemtjänster

Vårt samhälle är beroende av biologisk mångfald och fungerande ekosystem eftersom de försörjer oss med viktiga funktioner och produkter som till exempel mat på bordet, ren luft att andas och ett behagligt lokalklimat. Alla dessa tjänster och produkter som vi får av ekosystemen kallas ekosystemtjänster. Ekosystemtjänsterna delas ofta in i fyra kategorier; stödjande ekosystemtjänster, reglerande ekosystemtjänster, försörjande ekosystemtjänster och kulturella ekosystemtjänster.

Stödjande ekosystemtjänster

Stödjande ekosystemtjänster innefattar de grundläggande ekosystemfunktioner som är en förutsättning för de andra ekosystemtjänsterna. Produktion av näringsrik jord, fotosyntes och cirkulation av näringsämnen och vatten är exempel på stödjande ekosystemtjänster.

Reglerande ekosystemtjänster

Reglerande ekosystemtjänster är de ekosystemtjänster som påverkar och reglerar miljöfaktorer såsom till exempel klimatreglering genom kolinlagring, rening av vatten och luft, nedbrytning av organiskt material och pollination.

Försörjande ekosystemtjänster

Försörjande ekosystemtjänster är alla de varor som ekosystemen producerar och som vi nyttjar. Mat, vatten, medicin, fibrer och trä är exempel på försörjande ekosystemtjänster.

Kulturella ekosystemtjänster

De kulturella ekosystemtjänsterna innefattar de mer ogripbara tjänster som ekosystemet ger oss. Det är till exempel rekreation, inspiration och fysisk och psykisk hälsa.

Olika ekosystemtjänster är ofta beroende av varandra och därför behövs ekosystem som är robusta och motståndskraftiga. Det uppnås genom en stor variationsrikedom i form av landskap med många olika typer av ekosystem, livsmiljöer och arter samt stor genetisk variation inom arterna. Genom att skapa fungerande grön infrastruktur förbättras förutsättningarna för robusta ekosystem som kan ge många ekosystemtjänster. Det är lika viktigt i bebyggd miljö som i landskapet i stort. Det finns ofta ett stort överlapp mellan områden av betydelse för biologisk mångfald och områden av betydelse för ekosystemtjänster. Ett område som levererar få ekosystemtjänster kan ha stor betydelse beroende på läge och behov på platsen eller risk för negativ påverkan på ekosystemtjänsten i fråga.

Grönska och vatten i urbana miljöer ger ekosystemtjänster som till exempel luftrening, behagligt lokalklimat, bullerdämpning och mötesplatser, medan skogen ger oss rekreation, pollinering och produktion av byggmaterial och bioenergi. Hur vi använder mark och vatten, planerar och bygger avgör om vi kan bevara och utveckla ekosystemens kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster är ett kapital som kommunen behöver förvalta och investera i. De utgör också en resurs för att möta framtida förändringar och behov.

Ekosystemtjänster i Hörby kommun

I Hörby kommun finns många ekosystemtjänster och de skiljer sig åt beroende på var i kommunen man befinner sig. De ekosystemtjänster som pekats ut i denna översiktsplan är gjorda utifrån en övergripande bedömning med bakgrund mot *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* och olika data över markanvändning. Den övergripande bedömningen ska ses som en indikation över vilka ekosystemtjänster som finns i kommunen, var de finns samt hur dessa skiljer sig åt mellan olika områden.

Naturmiljön i Hörby kommun

Hörby kommun ligger i mitten av Skåne, i övergången mellan skogsbygd och mellanbygd, vilket skapar ett varierat landskap med många olika typer av naturmiljöer. I Hörby kommun finns allt ifrån stora sammanhängande naturområden till mindre naturområden, buskage och alléer till jordbruksmark, skog och vatten. Det ger ett rikt naturliv och är av stort värde för den biologiska mångfalden och för människors möjlighet till rekreation.

Kommunens södra delar domineras av ett öppet odlingslandskap, och i nordost höjer sig Linderödsåsen med stora arealer av skog. Topografin och den landskapsbild som uppkommit genom nuvarande och historisk markanvändning beror i hög grad på de naturgeografiska förutsättningarna, det vill säga berggrund, jordarter och vatten i marken.

Berggrunden har en avgörande roll i hur ett landskap formas och hur det kan nyttjas. I Hörby kommun är den så kallade Tornquistzonen en viktig faktor. Denna geologiska sprickzon skapar kontrasten mellan Linderödsåsen i nordöst och det slättlandskap som återfinns i kommunens sydvästra delar. I vardagligt tal brukar formationen också benämnas som gränsen mellan det typiska svenska landskapet och det danska och syd-kontinentala slättlandskapet. De nordliga och ostliga delarna av Hörby kommun domineras av urberg och steniga, torra och näringsfattiga jordarter. De västra och södra delarna av kommunen karaktäriseras av sedimentär berggrund av lersten, lerskiffer, kalksten och sandsten. Här är jorden finkornig, näringsrik och kalkrik och bra för jordbruk.

Utifrån de geologiska förutsättningarna i kommunen kan fyra landskapskaraktärer identifieras. Dessa ligger till grund för och sammanfaller med de fyra bygderna som kommunen delas in i; Hörby tätort, Ringsjöbygden, Slättbygden och Mellanbygden. Gränserna mellan bygderna är inte precisa då övergångarna mellan bygderna i realitet är något flytande.

Hörby tätort

De mänskliga aktiviteterna har starkt påverkat det stadsliknande landskap som ses i Hörby tätort. Kännetecknade för landskapet är den varierade bebyggelsestrukturen och Hörbyån med dess omkringliggande grönstråk, parker, trädgårdar, enskilda träd och mindre vattendrag. Det gröna stråket som löper längs Hörbyåns hela sträckning skapar förutsättningar för biologisk mångfald och livsmiljöer för insekter och smådjur samt för livsviktiga ekosystemtjänster för människan.

I Hörby tätort återfinns främst sociala och reglerande ekosystemtjänster men i viss mån även stödande ekosystemtjänster. I den urbana miljön bedöms de försörjande ekosystemtjänsterna som små då inget jordbruk eller skogsbruk bedrivs här. Hörbyån och det omkringliggande grönstråket är ett tydligt exempel på ett naturområde som genererar många ekosystemtjänster i Hörby tätort. Grönstråket längs Hörbyån skyddar bland annat mot erosion och översvämningar, sänker temperaturen, renar luft samt bjuder in till fysisk aktivitet och social interaktion. Detta är viktiga faktorer både för det mentala och fysiska välbefinnandet för medborgarna i tätorten.

I direkt anslutning till Hörby tätort finns flera större sammanhängande naturområden med höga naturvärden. Inom gångavstånd från tätorten finns också ett antal större sammanhängande grönområden som lämpar sig väl för friluftsliv och motion. Bland annat ligger Karnas backe strax öster om Hörby tätort med motionsslingor. I utkanten av Hörby tätort ligger även Råby hällor som sträcker sig ända in i tätorten i syd-nordlig riktning längs Hörbyån. Området bjuder på spännande terräng i form av en ravindal med terrasser och andra kulturlämningar samt ängar, betesmarker och blandlövsskog. I den norra delen av tätorten ligger naturreservatet Hörby Fälad, en ålderdomlig enefälad som påminner om det traditionella skånska odlingslandskapet. Både Råby Hällor och Hörby Fälad har identifierade höga naturvärden. De två fågelarterna av kommunens ansvarsarter förekommer regelbundet inom tätorten.

För att utveckla tillgången till tätortsnära natur och stärka den gröna infrastrukturen, samt skapa förutsättningar för en rik biologisk mångfald och ekosystemtjänster behöver kopplingar mellan olika naturområden och naturmiljöer i och utanför tätorten utvecklas och tillskapas. Vidare behöver man även arbeta med bekämpning av invasiva arter, undvika fragmentering av naturmiljöer och ökad andel brukad mark.

VÄRDEN FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

- Äng och park
- Kyrkogårdar
- Mosaik av vattendrag, träddungar, parker, ängar
- Träddungar
- Ängsplanteringar/blomplanteringar

HOT MOT BIOLOGISK MÅNGFALD

- Minskad hävd
- Fragmentering
- Estetik över biologiska värden
- Brist på skugga
- Invasiva arter
- Försämrade vattenkvalitet

Huvudsakliga ekosystemtjänster i Hörby tätort

Ringsjöbygden

Den kalkrika jorden i kommunens västliga delar har skapat förutsättningarna för Ringsjöbygden. Detta landskap utgörs av östra delen av Östra Ringsjön och sträcker sig från Ludvigsborg till E22 vid Osbyholm i nord-sydlig riktning. Ringsjöbygden är ett värdefullt natur- och kulturlandskap. Omkring Fulltofta och Häggenäs finns skyddade naturområden med inslag av stengårdsgårdar och gamla ekar som vittnar om äldre kulturlandskap. Landskapet kännetecknas av en mosaik av betesmarker, alléer, skog och vattendrag med långa siktlinjer. En stor del av Ringsjöbygden omfattas också av landskapsbildsskydd, enligt 19 § *Naturvårdslagen (1964:822)*. I Ringsjöbygden finns höga naturvärden och biologiska värden och därmed kan de stödjande, reglerande och kulturella ekosystemtjänsterna förväntas vara många och kvalitativa. Till exempel bidrar det populära naturreservatet Fulltofta med kulturella ekosystemtjänster till kommunens medborgare och besökare utifrån. De försörjande ekosystemtjänsterna i Ringsjöbygden bedöms vara mindre påtagliga eftersom livsmedelsproduktionen och skogsproduktionen är förhållandevis låg i denna del av kommunen.

Utmed de södra och västliga delarna av Ringsjöbygden är omgivningarna främst öppen mark medan den norra delen av området domineras av blandskog. Även Alskog finns, framför allt i de mer våta områdena som till exempel Häggenäsudden. Området är utpekade som Natura 2000-område under fågeldirektivet.

Ringsjöbygden är av stor betydelse för den gröna infrastrukturen. I området finns många naturområden som klassas som mycket värdefulla. Det handlar till exempel om betesmarker, ängar och ädellövskog. Det är också i denna del av kommunen som en hög koncentration av de kommunala ansvarsarterna och ansvarsbiotoperna finns.

Området kring Fulltofta är av särskild betydelse för den gröna infrastrukturen eftersom här finns stora och många områden med mycket höga naturvärden. Området är även av stor betydelse för friluftslivet både i kommunen och regionalt.

VÄRDEN FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

- Ängs- och betesmark
- Mosaiklandskap med vattendrag
- Obrukad skog
- Våtmarker/kärr
- Gamla/döda träd
- Rotvältor

HOT MOT BIOLOGISK MÅNGFALD

- Minskad hävd
- Fragmentering
- Överexploatering
- Rationell skogsskötsel
- Invasiva arter

Huvudsakliga ekosystemtjänster i Ringsjöbygden

Mellanbygden

Mellanbygden återfinns i kommunens nord- och östsida. I Mellanbygden finns det mest typiska Hörbylandskapet. Odlingslandskapet karaktäriseras av kontrasten och övergången mellan skogs- och slättlandskap. Här finns ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker där by- och odlingsstrukturerna är av gammalt ursprung. Linderödsåsen är med sitt småskaliga odlingslandskap med många värdefulla ängs- och hagmarker ett tydligt exempel. Dessa områdens kulturhistoriska värden är på många håll stora med bland annat stengärdesgårdar från tiden både före och efter skiftet.

I Mellanbygden finns många områden med höga naturvärden och det finns flera viktiga områden för biologisk mångfald. Till exempel finns fyra av Hörby kommuns fem ansvarsarter här, samt 24 biotopskyddade skogsområden. Många av de naturområden som återfinns i Mellanbygden är enskilda och saknar därmed tydliga kopplingar till andra områden. Det gäller framför allt områden i de norra delarna av Mellanbygden. I de östra och södra delarna återfinns fler områden i anslutning till varandra. Avsaknaden av kopplingar mellan områden påverkar den gröna infrastrukturen negativt och även den biologiska mångfalden.

Genom Mellanbygdens varierande landskap bedöms även variationen av ekosystemtjänster vara stor. I Mellanbygden bedrivs både jord- och skogsbruk som är försörjande ekosystemtjänster, men det varierade landskapet skapar även stödjande ekosystemtjänster som livsmiljöer för djur och växter, jordmånsbildning och biologisk mångfald. Även de kulturella ekosystemtjänsterna bedöms vara påtagliga genom de många naturområden som finns tillgängliga för friluftsliv och rekreation.

VÄRDEN FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

- Ängs- och betesmark
- Mosaiklandskap med vattendrag
- Gamla/döda träd
- Våtmarker/kärr

HOT MOT BIOLOGISK MÅNGFALD

- Minskad hävd
- Fragmentering
- Rationell skogsskötsel
- Invasiva arter
- Granplantering
- Torrläggning av våta områden

Huvudsakliga ekosystemtjänster i Mellanbygden

Slättbygden

Slättbygden i Hörby kommun är en del av Skånes ris- och mellanbygd och karaktäriseras av ett öppet jordbrukslandskap med breda vyer och långa siktlinjer. Detta beror framför allt på de förändringar som gjordes under 1800-talet och 1900-talet vilket medförde att åkerareal blev alltmer dominerande i risbygden, och att spannmålsproduktionen ökade märkbart efter enskiftet. Risbygden är idag det man kallar för Slättbygden. Det svagt böljande öppna landskapet med aktivt storskaligt jordbruk med inriktning på växtodling och djurhållning inramade av trädgångar, vegetationsbeksädda väg- och dikeskanter, mindre vattendrag samt mossar är Slättbygdens kännetecken. Slättbygden är den av kommunens bygder som har minst värdefull natur. De naturområden med höga naturvärden som finns i Slättbygdens är utspridda och saknar tydliga kopplingar mellan varandra. Det saknas både ansvarsart och ansvarsbiotop inom Slättbygden.

Eftersom Slättbygden i stor utsträckning utgörs av ett homogent och storskaligt jordbrukslandskap blir även ekosystemtjänsterna i landskapet homogena. Där jordbruksmark dominerar är livsmedelsproduktion den huvudsakliga ekosystemtjänsten. Utöver livsmedelsproduktion är det karaktäristiska slättilandskapet även identitetsskapande för området och regionen, vilket är en kulturell ekosystemtjänst. Även stödjande och reglerande ekosystemtjänster finns i det öppna slättilandskapet och möjliggör det storskaliga jordbruket. Högst koncentration av stöttande och reglerande ekosystemtjänster bedöms finnas i kantzonerna och i anslutning till vattendrag där vegetationen är mer variationsrik.

VÄRDEN FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

- Ängar
- Växtlighet i kantzoner
- Kyrkogårdar
- Mosaik av vattendrag, trädungar, parker, ängar
- Träd i kantzoner
- Osådda åkersektioner
- Lägg till biotopskydd

HOT MOT BIOLOGISK MÅNGFALD

- Minskad hävd
- Fragmentering
- Estetik över biologiska värden
- Användning av bekämpningsmedel
- Övergödning
- Monokultur
- Brist på skugga

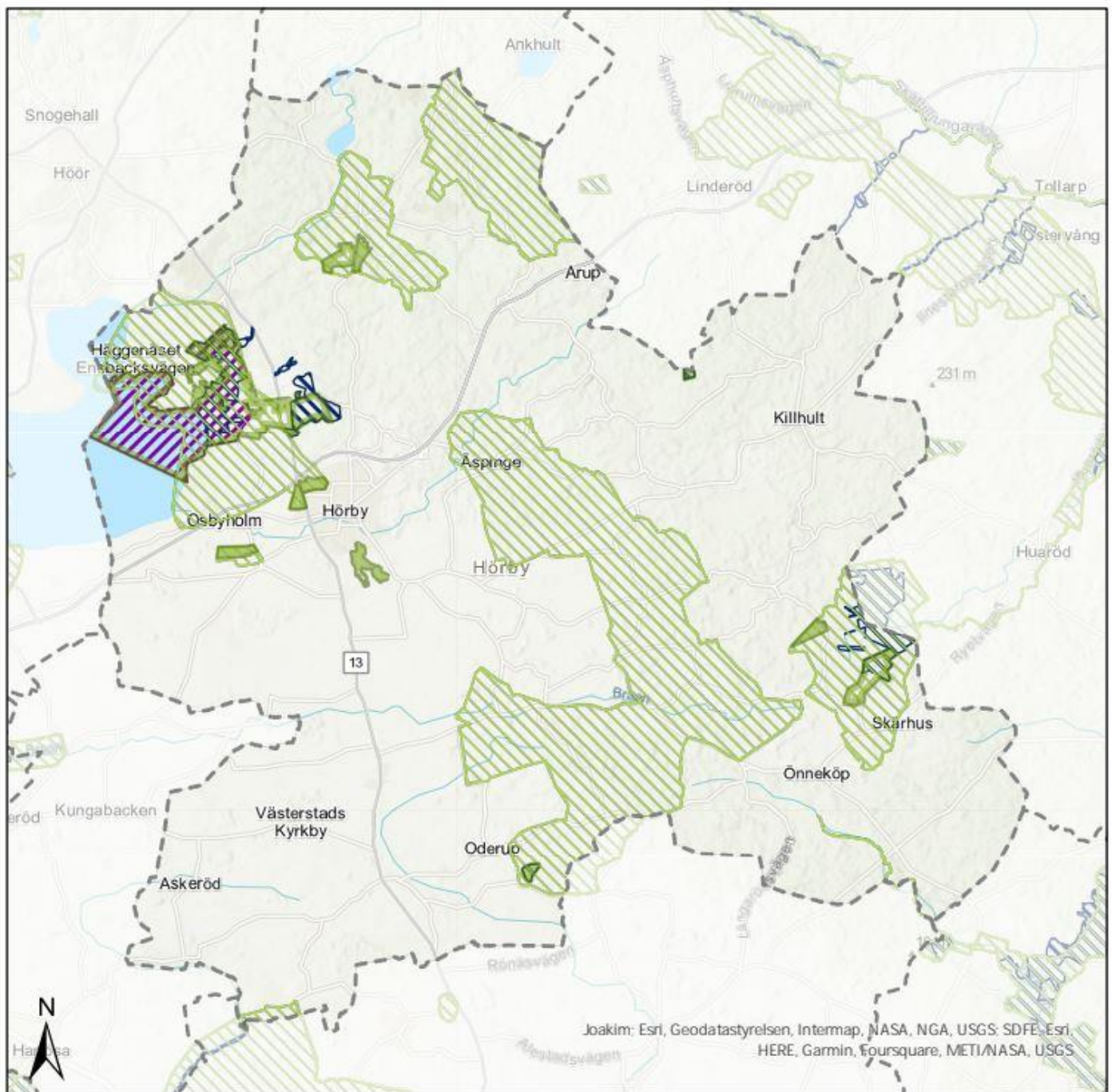
Huvudsakliga ekosystemtjänster i Slättbygden

Skyddade områden i Hörby kommun

I Hörby kommun finns en rad skyddade natur-, kultur- och vattenområden. Vissa områden är inlösta av staten eller kommunen medan andra skyddas via olika typer av naturvårdsavtal mellan staten, kommunen och privata markägare eller bolag. Gemensamt för dessa är att det finns ett formellt skydd och en plan för hur de aktuella värdena ska bevaras för framtiden. Exempel på sådana områden är Natura 2000-områden, naturreservat, biotopskyddsområden och naturvårdsavtal.

Utöver de formellt skyddade områdena finns områden som skogsägare och markägare frivilligt avsätter vid skogsavverkning eller i skogsbruksplaner. En stor del av den här typen av områden sammanfaller med områden som i andra inventeringar visat sig vara särskilt värdefulla att bevara enligt Skogsstyrelsens inventering av värdefulla biotoper, kommunens naturvårdsprogram eller Länsstyrelsens naturvårds- och kulturmiljöprogram. Dessa avsättningar är svåra att styra ur ett strategiskt övergripande perspektiv eftersom de bygger på frivillighet, men är samtidigt viktiga att peka ut inom översiktsplaneringen för att redogöra för naturvärdet i kommunen.

0 5 10 km

- Kommungränser
- ▭ Naturreservat
- ▨ Riksintresse för naturvård
- ▤ Natura2000, Art- och habitatdirektivet
- ▥ Natura2000, Fågeldirektivet

Riksintressen för Naturmiljö och Natura 2000

I Hörby finns fem riksintressen för naturvård och sju Natura 2000-områden som är utpekade utifrån båda direktiven. Mer information om Riksintressen och andra värden i Hörby kommun finns att läsa under avsnittet Riksintressen.

Naturreservat

Naturreservat är det vanligaste sättet att skydda naturen. Det kan inrättas av kommunen eller Länsstyrelsen och kan bildas på statlig, privat eller kommunal mark. Syftet med att bilda naturreservat kan vara att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftsliv. I Hörby kommun är ungefär tre procent av kommunens yta naturreservat. Det finns tretton naturreservat i kommunen. Alla naturreservat har en skötselplan och föreskrifter som reglerar vad som är tillåtet i reservatet. Föreskrifterna skiljer sig åt mellan naturreservaten beroende på vilka motiv som ligger bakom reservatsbildningen. Eftersom skötselplan och föreskrifter fastställs i reservatsbeslut och vinner laga kraft blir de juridiskt bindande. Mer information om naturreservaten i Hörby kommun finns att läsa i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun del 1 och 2 samt del 3*.

Hörby kommuns 13 naturreservat;

- Askebacken med Lyby stubbskottsäng
- Borstbäcken
- Fjällmossen – Viggarrum
- Fjällmossen
- Fulltofta gård
- Fulltofta – Häggenäs
- Hjällen
- Hunnabacken
- Hörby Fälad
- Råby Hällor
- Sniberups Fälad
- Timan
- Fulltofta

Biotopskyddsområden

Biotopskyddsområde är en skyddsform som kan användas för mindre mark- och vattenområden som utgör livsmiljöer för hotade växt- och djurarter eller som annars är särskilt skyddsvärda, enligt 7 kap. 11 § *Miljöbalken (1998:808)*. Biotoperna är också viktiga för vanligare arter, samt för omväxling i landskapet.

Genom att skydda sådana värdefulla naturmiljöer förbättras förutsättningarna för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden. Skyddet bidrar också till att Sverige uppfyller FN:s

överenskommelse om biologisk mångfald samt de nationella miljökvalitetsmål som riksdagen har antagit.

Det finns två olika former av biotopskyddsområde; generellt skydd och skydd för enskilda biotoper.

Generellt skydd

Generellt skydd av biotoper gäller ett antal biotoptyper som har minskat i omfattning men är värdefulla för växt- och djurarter, särskilt i områden där landskap är fragmenterade. Generellt skydd gäller i hela landet och berör följande sju biotoptyper;

- Allé
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Odlingsröse i jordbruksmark
- Pilevall
- Småvatten och våtmark i jordbruksmark
- Stenmur i jordbruksmark
- Åkerholme

Skydd för enskild biotop

Enskild biotop avser enskilda områden, till exempel en äng med många djur- och växtarter. Dessa värdefulla biotoper inkluderar såväl skogs- och jordbrukslandskapet som sjöar, vattendrag, kust och hav.

I Hörby kommun finns 31 enskilda biotopskyddsområden beslutade av Skogsstyrelsen. Dessa är skogsområden såsom äldre ädellövsskogar, marker med mycket gamla träd samt alkärr. Därutöver har Länsstyrelsen pekat ut tre biotopskydd; Södergårds rikkärr, Hemmeköps rikkärr och Bråån vid Åkarp.

Övrigt skyddad natur

I Hörby kommun finns även flera områden som skyddas på annat sätt;

Naturminne

Det finns ett naturminne i Hörby kommun. Naturminnet utgörs av en ek vid Skiljehus som är minst 200 år gammal och fridlyst. Det innebär att det är förbjudet att på något sätt skada trädet.

Landskapsbildsskydd

I Hörby kommun finns ett stort område vid Häggenäs kallat ”Öster om Ringsjön” som omfattas av landskapsbildsskydd, enligt 19 § *Naturvårdslagen (1964:822)* i dess lydelse före den 1 januari 1975.

Det är därför förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd;

- Uppföra helt ny byggnad (med undantag av ekonomibygnader för jordbrukets och skogsbrukets behov)
- ta bort stengärdesgårdar som ligger i anslutning till befintliga vägar, inom eller intill betesmarker eller i fastighetsgränser
- utföra landskapsändrande schaktningar och utfyllnader
- anordna upplag för annat ändamål än för jord- eller skogsbruksändamål
- utföra skogsodling på förut icke skogsbärande mark
- kalavverka lövskog eller omföra lövskog till barrskog.

Djur- och växtskyddsområden

I Hörby kommun finns ett fågelskyddsområde som ligger i Natura 2000-området Fjällmossen. Området inrättades ursprungligen för att skydda spelplats och häckningslokal för orre.

Hänsynsområden

I Hörby kommun finns flera områden som är värdefulla för naturmiljön men som inte är skyddade enligt lag. Dessa områden benämns Hänsynsområden, och inom dessa områden ska stor hänsyn tas till deras specifika värden.

Nyckelbiotop

En nyckelbiotop är inget skydd i sig utan ett skogsområde som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö idag har stor betydelse för skogens flora och fauna. Där finns eller förväntas finnas rödlistade arter. I Hörby kommun finns ett stort antal nyckelbiotoper.

Tysta och icke ljusförorenade områden

I Skåne har det blivit allt svårare att hitta tysta miljöer och icke ljusförorenade områden och i framtiden riskerar dessa områden att bli en bristvara. Att långsiktigt värna om tysta och icke ljusförorenade områden är och kommer fortsatt vara viktigt. Dessutom behöver kunskapen om de kort- och långsiktiga effekterna kartläggas. Tysta och icke ljusförorenade områden sammanfaller ofta med områden med höga natur- och kulturvärden.

Tysta områden

Många människor upplever sig störda av ljud från exempelvis biltrafik, tågtrafik, flygtrafik, fläktar, skjutbanor och vindkraftverk. Bakgrundsbuller påverkar människors hälsa och välbefinnande både direkt och indirekt. Buller är ett oönskat ljud, men vad vi uppfattar som buller är individuellt och upplevelsen av oönskade ljud varierar mellan olika personer och beroende på vilken plats man befinner sig på. Tysta områden är naturligtvis inte helt tysta områden, men påverkas i mindre grad än andra, av samhällsbuller. Ofta sammanfaller tysta områden med områden med höga natur- och kulturvärden. I ett tyst område kommer man att kunna höra de naturliga ljuden från fåglar, bäckar, vinden och skrattande människor.

I Hörby kommuns norra och östra delar finns stora sammanhängande områden som upplevs som tysta. Ljudmiljön är en viktig kvalitet för upplevelsen av natur- och kulturmiljön och har stor betydelse för att uppnå ett av miljökvalitetsmålen.

De utpekade områdena uppfyller följande kriterier;

- Bullernivån från väg, järnväg och flygtrafik understiger i största möjliga mån 30 dBA.
- Störande och/eller bullrande industri- och fritidsverksamheter saknas eller är sällsynta, exempelvis tåkter, vindkraftverk, skjutbanor och motorbanor.
- Omfattande genomfartstrafik saknas.
- Området har höga natur-, kultur- och friluftsvärden.

Icke ljusförorenade områden

Icke ljusförorenade områden, nattmörka platser, blir mer och mer sällsynta i takt med att bebyggd miljö och infrastruktur blir alltmer upplyst. Ljuset från den bebyggda miljön gör att ljuset sprids över det omgivande landskapet och mot natthimlen. Detta artificiella ljus gör att många miljöer har dagsliknande ”vitt” ljus under större delen av dygnet.

Människor är i grunden anpassade till dagsljusförhållanden och belysning skapar ökad trygghet och välbefinnande. Belysningen har däremot många negativa effekter för den biologiska mångfalden och ekosystemens funktion, och kan även ha negativa effekter på människors hälsa. Djur och växter är beroende av den naturliga omställningen mellan dag och natt. Nattaktiva djurarter, såsom de flesta däggdjur, groddjur och många insekter, är beroende av mörker eller mycket svagt ljus för sin överlevnad. För dessa kan förlusten av nattmörkret leda till ökad predation, svårighet att hitta föda, ändrade konkurrensförhållanden mellan arter eller att djur lockas till farliga miljöer såsom vägbelysning.

I Hörby kommun sammanfaller de icke ljusförorenade områdena till stor del med kommunens tysta områden.

Ansvarsområden

Ansvarsområden är antingen ansvarsbiotoper eller ansvarsarter. Ansvarsbiotoper är naturområden som är särskilt viktiga att värna för dess kvaliteter. Ansvarsarter innebär arter som är sällsynta eller hotade där en stor del av dess förekomst ligger inom en begränsad del av artens utbredningsområde. Hörby kommun har både ansvarsbiotoper och ansvarsarter.

Ansvarsbiotoper

Ansvarsbiotoper är miljöer som är särskilt viktiga att värna för dess kvaliteter och där exempelvis en kommun, ett län eller ett land har ett ansvar på grund av särskilt stora förekomster eller kvaliteter av biotopen. Ansvarsbiotoper utgör biologiskt värdefulla naturmiljöer med liten och ofta minskande utbredning men där en stor andel eller särskilda kvaliteter finns i kommunen.

I den regionala strategin, *Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län* (2019), lyfts ett antal skånska ansvarsbiotoper. Hit hör bokskog, ekskog, blandädellövskog, trädbärande ängar och hagar, klubbaskog samt tallskog. Flertalet av dessa skogsbiotoper förekommer i Hörby kommun men i varierande omfattning och kvalitet. Utifrån de inventeringar och rapporter som tagits fram under arbetet med *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* är det i första hand kommunens blandädellövskog, ekskog, sumpskog och gräsmarker som är särskilt prioriterade som ansvarsbiotoper.

Ansvarsarter

En ansvarsart kan betraktas som en art som är sällsynt eller hotad där en stor del av den totala förekomsten finns inom en begränsad del av artens utbredningsområde. Den nation, region eller kommun som hyser de flesta individer av en viss art kan då sägas ha ett särskilt ansvar eftersom den sannolikt hyser en betydelsefull del av populationen och har därigenom ett särskilt ansvar för den artens bevarande. Mer information finns i Länsstyrelsens publikation *Kommunala ansvarsarter i Skåne* (2017). I denna föreslår Länsstyrelsen några arter som varje kommun har ett särskilt ansvar för. Arterna är också representanter för ovanliga naturmiljöer. Åtgärder för att gynna ansvarsarterna kan öka intresset för arterna och deras biotoper och därigenom kan deras betydelse spridas till den naturintresserade allmänheten. Arbetet kan på sikt leda till att förbättra förutsättningarna för ovanliga eller hotade naturmiljöer vilket även kan gynna flera andra arter som har liknande krav på livsmiljön.

Hörby kommuns ansvarsarter är följande arter;

- Kärlväxter: granspira
- Storsvampar: saffranstikka
- Insekter): Chrysolina sturmi
- Fåglar: gröngöling (kommunfågel), fiskgjuse

Naturvärdesinventering i Hörby kommun

I samband med framtagande av *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* gjordes en naturvärdesinventering; totalt inventerades 215 områden. En samlad bedömning av de inventerade objekternas naturvärdesklass gjordes utifrån bedömningsgrunderna art och biotop. De anges i en tregradig skala enligt SIS standard där 1 är Högsta naturvärde, 2 är Högt naturvärde, och 3 är Påtagligt naturvärde.

Övriga viktiga naturmiljöer

Hagmarker är en stor och mångformig grupp av naturbetesmarker. De delas in i olika typer beroende på vilket trädslag som dominerar. Det finns även öppna hagmarker utan träd. Hörby kommun innehar en fjärdedel av alla ängs- och hagmarker i hela gamla Malmöhus län. Ett exempel är Hörby Fälåd som bitvis har hagmarkskaraktär. Ängs- och hagmark utgör den tredje största naturtypen i kommunen med en tiondel av den totala arean.

Hörby kommun har ett relativt stort antal fäladsmarker, exempelvis är delar av Sniberupsområdet enefälad. Den för Skåne typiska enefäladen är ofta höglänt, torr och trädlös, förutom dess bestånd av enbuskar. Fältskiktet består ofta av ljung och är ofta örtrikt. Fäladsmarken är ofta blockrik, vilket gör den olämplig för uppodling.

Många av enefäladerna håller på att växa igen och det är främst björksly som tar över om området inte hålls efter med röjning och bete. Fäladsmark har också planterats med gran i stor utsträckning. Därför är det viktigt att arbeta med bevarandet av dessa naturmiljöer för att förhindra att de försvinner.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt *Naturvårdsprogram för Hörby kommun*.
- Hörby kommun ska utveckla kommunens naturmiljö, öka samhällets motståndskraft och främja tillgängligheten till naturen genom att
 - bevara och värna biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
 - värna och skydda områden med höga naturvärden, viktiga naturtyper och landskapstyper.
 - i samband med planering av nya utbyggnadsområden ska gaturummens gröna miljöer utvecklas och tillgängligheten till närliggande grönområden värnas och förbättras.
 - bevara och skydda större sammanhängande grönområden.
 - koppla samman mindre och större grönområden genom gröna stråk.
 - öka arealen av skyddad natur.
 - bekämpa invasiva arter på kommunal mark där behov finns i enlighet med EU-förteckningen.
- Hörby kommun ska långsiktigt arbeta med att öka kunskapen om naturens betydelse i samhället för rekreation, livsmedel- och dricksvattenförsörjning, näringsliv, folkhälsa och motståndskraft.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden samt drift

- Vid detaljplanering, bygglov och drift bör områden med höga naturvärden, viktiga naturtyper och landskapstyper hanteras så att negativ påverkan på dessa i första hand undviks, i andra hand minimeras och i tredje hand kompenseras.
- Vid förändring, planering och exploatering bör Hörby kommun ta hänsyn till och dra nytta av de platsspecifika förutsättningarna för att främja och värna den naturliga variationen i landskapet.

Vattenmiljö

Vatten cirkulerar i ett ständigt kretslopp och består av ett sammanhängande nätverk av ekologiskt funktionella miljöer på land och i vatten. Detta brukar kallas för blå infrastruktur. Vatten är därför inte bara en av våra viktigaste naturtillgångar och vårt viktigaste livsmedel. Vattnet har också en livsviktig roll för landskapet och den biologiska mångfalden. Vattenmiljöerna med sina gröna kantzoner är en av de viktigaste förutsättningarna för ett rikt växt- och djurliv i Skåne. Sjöar, våtmarker och småvatten utjämnar vattenföringen och minskar risker för översvämningar och torka. De reducerar närsalter och är värdefulla miljöer för både djur och växter. Cirka tre procent av Hörby kommuns yta består av vatten.

Yt- och grundvatten

Vatten bildas när vattenånga avdunstar från sjöar och hav och faller ned som regn och snö. Vatten kan delas in i yt- eller grundvatten. Ytvatten är allt vatten som finns på markytan såsom hav, sjöar, vattendrag och våtmarker. Ytvattnets förekomst och volym beror på topografi och geologi medan dess kvalitet i huvudsak beror på avrinningsområdets karaktär och hur marken används. Grundvatten är allt vatten som finns under markytan. När nederbörd faller mot marken och tränger ned i och genom jordlager och berggrund bildas grundvatten. Alla yt- och grundvatten i Hörby kommun utgörs av limniska ekosystem som består av sötvatten. De är mångfunktionella och bidrar med flera olika ekosystemtjänster som är livsviktiga för människan. De bidrar bland annat med försörjande ekosystemtjänster som livsmedel, bland annat dricksvatten och fisk. Vidare även olika kulturella ekosystemtjänster som ger oss möjlighet till rekreation och bidrar till vår fysiska och mentala hälsa, samt reglerande ekosystemtjänster som vattenrening och reglering av vattenflöden.

Ytvatten

Ytvattnet i Hörby kommun utgörs av sjöar, vattendrag, småvatten och våtmarker.

Sjöar

Den östra delen av Ringsjön inklusive Sätöftasjön är den största och viktigaste sjön i Hörby. Andra sjöar som finns i kommunen är Sjöbergasjön, Kvesarumssjön och Sjököpssjön.

Ringsjön

Delar av Östra Ringsjön och Sätöftasjön ligger i Hörby kommun. Ringsjön är Skånes näst största sjö med sina 3 660 hektar. Tillrinningsområdet är 347 km² och det största djupet är 18 meter. Sjön är en slättsjö med högt näringsinnehåll och grumligt vatten. Stränderna är främst grusiga och vass växer i huvudsak vid Sätöftasjöns stränder. I väster och söder består omgivningarna av öppen mark, medan det i norr finns skog. Häggenäsudden är bevuxen med bland annat alskog och hela udden står periodvis under vatten. Sjön är en av Sveriges mest produktiva och har stor betydelse för både yrkes- och fritidsfisket. Här finns till exempel både gädda och gös. Fågellivet runt sjön är rikt med bland annat sångsvan, skäggdopping och änder. Ringsjön har stor betydelse för friluftslivet med

anlagda strövområden och bad- och campingplatser. Ringsjön utgör också reservvattentäkt för kommuner anslutna till Sydvatten AB.

Övergödningsproblematik

Ringsjön har länge fått ta emot stora mängder näringsämnen från jordbruk och avlopp, vilket medfört alltför höga halter av fosfor. Cirka 20 procent av fosfor som når Ringsjön kommer från enskilda avlopp. Övergödningsproblematik har bland annat bidragit till kraftiga algbloomingar och en förändrad sammansättning av hela faunan och florin i sjön. Därför har ett restaureringsprojekt, Projekt Ringsjön, startats med syfte att reducera Ringsjöns bestånd av vitfisk för att minska sannolikheten för algblooming. Minskade andelar växtplankton bidrar till ökat siktdjup så att mer ljus når botten, vilket bidrar till att undervattensväxter åter kan breda ut sig. Detta medför i sin tur minskad risk för syrebrist på botten. Ringsjön omfattas av *Fiskvattendirektivet (2006/44/EEG)*.

Sjöbergasjön

Sjöbergasjön, norr om Södra Rörum är cirka 40 hektar stor. Den har ett maximalt djup på tre meter och ligger på gränsen mellan Hörby och Hässleholms kommuner. Den ingår i Vramsåns delavrinningsområde och är en del av Helgeåns avrinningsområde. Sjön är nästan helt omgiven av skogsmark, och tillrinningsområdet inom Hörby kommun är cirka 90 hektar. Fiskbeståndet domineras helt av mörtfisk och sjön är i övrigt relativt fattig på ryggradslösa djur. I Sjöbergasjöns utlopp har det funnits flodpärlmussla.

Kvesarumssjön

Kvesarumssjön ligger söder om Sjöbergasjön i ett småkuperat landskap. Den är en liten näringsrik sjö på cirka 49 hektar och dess största djup är 2,1 meter. Sandstranden domineras av högväxt vass och säv. Omgivningen domineras av skogsmark, främst av gran, men det finns även en del ädellövträd. Ett kärrmarksområde med mycket björk finns i sydväst. Berggrunden består av urberg med grusig urbergsmorän. I sjön finns bland annat fågelarter som häger och knipa, och fiskar som gädda och abborre är vanliga. Sjöns östra och västra sida har ett stort värde för rekreation och bad.

Sjököpssjön

Sjököpssjön var fram till början av 1900-talet en omtyckt och välbesökt fiskesjö. Här fanns fisk som gädda, ruda och mört. Sjököpssjön torrlades av staten år 1917 för att skapa en torvtäkt. Torvmossen kom aldrig att utnyttjas och dämmena kan fortfarande skönjas. Sjököpssjön är cirka 0,5 hektar men var vid seklets början dubbelt så stor. Igenväxningen är idag påtaglig.

Vattendrag

Åar, bäckar och diken utgör landskapets livsnerver. Vattendrag som har kvar sitt naturliga lopp har en självrenande förmåga, till skillnad från åkerlandskapets utträtade och kulverterade vattendrag. Ett naturligt lopp betyder också större vattenmagasinerande förmåga och utjämning av vattenflödena. Det finns tolv vattendrag som är klassade som vattenförekomst i Hörby kommun. Dessa är Kvesarumsån, Hörbyån, Lybybäcken, Bråån, Mjöån, Segesholmsån, Verkaån, Sniberupsån, Torpsbäcken, Krupparebäcken, Hejebäcken och Borstbäcken. Det finns också 22

vattenförekomster klassade som Övrigt vatten. Av dessa är 20 mindre rinnande vattendrag och bäckar varav majoriteten utgår från olika våtmarker.

Hörbyån

Hörbyån, som är Ringsjöns största tillflöde, rinner upp på Linderödsåsens sydvästliga sluttningar. Av tillrinningsområdets totala areal på 145 km² är åkermarken drygt hälften och resten består av tätorten, skog- och våtmarker. Utöver insjööring har man funnit täta bestånd av stationär öring, främst uppströms vid reningsverket.

Kvesarumsån

Kvesarumsån avvattnar Kvesarumssjön och mynnar i Ringsjön vid Sätofta efter att ha passerat ett tämligen glesbebyggt område och därefter genom Ludvigsborg. Kvesarumsåns goda fallhöjd har tidigare utnyttjats för kvarndrift. Där finns ett gott bestånd av bäcköring och Ringsjööring som går upp och leker i vattendragets nedre delar.

Bråån

Bråån, i kommunens södra del, rinner upp i ett urbergsområde på Linderödsåsens västsluttning och följer därefter en dalgång i västlig riktning. Denna är delvis en ravin och på andra ställen liknar den mer en bred dal med huvudsakligen betesmarker närmast vattendraget. Avrinningsområdets storlek uppgår till 174 km² varav mer än 70 procent utgörs av åkermark.

Småvatten och våtmarker

Småvatten är vattensamlingar som är mindre än en hektar och som aldrig torkar ut. Det kan till exempel vara mangelgravar, dammar eller vattenhål. I Hörby kommun finns mer än 500 småvatten. De inventerades under 1997 och 1998, och ett 40-tal småvatten klassades som mycket värdefulla ur naturvårdssynpunkt.

Våtmarker är marker där vatten under en stor del av året finns nära markytan. Det kan handla om fuktängar, mossar och kärr. I Hörby kommun är cirka nio procent av kommunens yta våtmarker. Våtmarker är multifunktionella och tillhandahåller många ekosystemtjänster som människan är beroende av. Under perioder med överskott av vatten kan våtmarker magasinera stora mängder vatten, vilket både stärker grundvattenbildningen under perioder med liten grundvattenbildning, skyddar omgivande områden vid torra och minskar risken för bränder samt jämnar ut flöden och minskar risken för översvämning. Våtmarker renar vatten från näringsämnen och miljögifter och minskar således näringsläckage till känsliga vattendrag, sjöar och hav. Våtmarker är en av de artrikaste biotoperna i landet och cirka 800 våtmarksarter är upptagna på rödlistan. I Hörby kommun återfinns de allra flesta våtmarker i Mellanbygden. Lyby mosse, Viss mosse, Fjällmossen, Vrånge mosse, Sjömossen och Torastorpmossen är några av kommunens större mossar.

Grundvatten

Grundvatten utgör en försörjande ekosystemtjänst och tillhandahåller människan färskvatten, både som dricksvatten men också som vatten för jordbruk och industrier. Rent grundvatten är beroende

av en rad olika indirekta ekosystemtjänster som rening av vatten genom växter och bakterier. Även våtmarker är värdefulla för grundvattenbildningen då de har en hög förmåga att magasinera och rena vatten, speciellt under perioder med överskott av vatten, vilket normalt är mellan oktober och april. Våtmarkens vattenhållande egenskaper möjliggör för en jämnare infiltration till grundvattensmagasin under perioder med liten grundvattenbildning.

Det finns sex stycken klassificerade grundvattenförekomster i Hörby kommun. Den största grundvattenförekomsten är Hörby. De andra fem är Södra Rörum, Slagtofta, Svensköp, Önnköping och Oderup som är mindre förekomster.

Vattenskyddsområden

Vatten är världens viktigaste livsmedel och rent vatten kan således räknas som en av våra allra viktigaste naturresurser. Vattenskyddsområden kan bildas för att skydda både grundvatten och ytvatten. Syftet med vattenskyddsområden är att skydda vattentillgången för framtiden och bibehålla en god vattenkvalitet ur ett flergenerationsperspektiv. Vattenskyddsområdet ska skydda vattenförekomsten mot sådan verksamhet som kan medföra risk för förorening. Skyddet ska minska risken för såväl punktvisa föroreningsrisker som diffusa utsläppskällor.

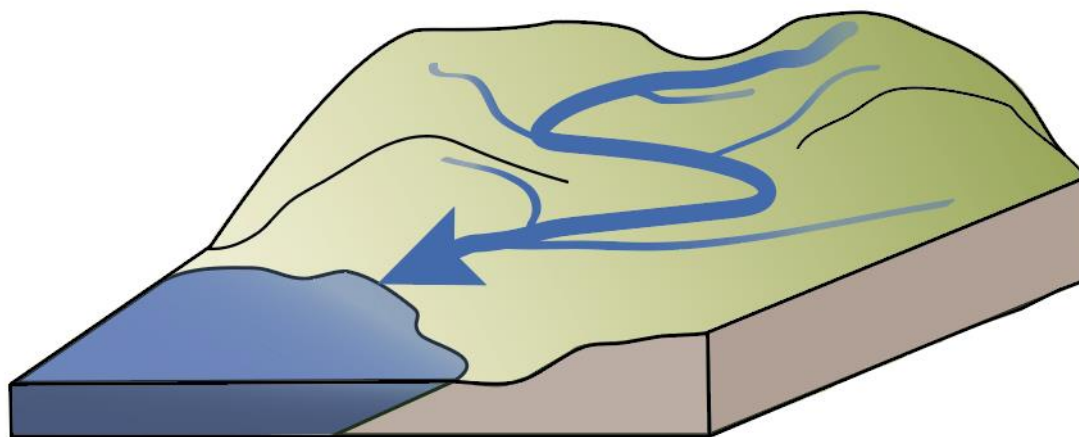
Mer information om vattenskyddsområden i Hörby finns att läsa under Teknisk infrastruktur – Vatten och avlopp.

Avrinningsområden och recipienter

Landskapets form påverkar var och hur vatten rinner. En höjd rygg i landskapet delar flödet från regn och smältvatten åt olika håll tills vattnet når en recipient såsom ett större vattendrag, sjö eller hav. Dessa höjdryggar kallas för vattendelare. Vattendelarna i landskapet bildar avrinningsområden. Ett avrinningsområde definieras som det område, både markyta och vattenyta, som samlar upp all den nederbörd som rinner till en viss recipient.

Allt som sker i avrinningsområdet i form av utsläpp och liknande avgör vilka förhållanden det är i vattenmiljön. Därför behöver avrinningsområden ligga till grund för beslut om vad som ska göras för att komma tillrätta med vattenproblem. Det kan till exempel vara problem med övergödning eller försurning.

Hörby kommun har fyra huvudavrinningsområden. Rönneåns avrinningsområde mynnar ut i Kattegatt, Kävlingeåns avrinningsområde mynnar i Öresund samt Helgeåns och Österlens avrinningsområde som båda mynnar ut i Hanöbukten. De fyra avrinningsområden består i sin tur av mindre delavrinningsområden.

Vattenförekomster

I princip allt vatten i Sverige, förutom det öppna havet, är indelat i mindre enheter som kallas vattenförekomster. Detta görs för att kunna beskriva tillståndet i vattnet och bedöma vilka mål som ska gälla. Det finns fyra sorters vattenförekomster; sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten. Vattenförekomsterna är också indelade i olika vattenkategorier, detta för att kunna gruppera och jämföra vatten med liknande naturliga förutsättningar. I Hörby kommun finns 19 klassificerade vattenförekomster; sex grundvatten, en sjö och tolv vattendrag. Det finns också 22 övrigt vatten, av dessa är två sjöar och resterande 20 är mindre vattendrag varav majoriteten av dessa utgår från olika våtmarker.

Vattenförekomst (grundvatten)	Härkomst	Yta	Huvudavrinningsområde	Distrikt	Delas med kommun
Hörby	Sedimentär	45 km ²	Rönne å - SE96000	Västerhavet	Höör
Södra Rörum	Urbergsförekomst	0, 86 km ²	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
Slagtofta	Urbergsförekomst	0, 95 km ²	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
Svensköp	Urbergsförekomst	0, 71 km ²	Helgeå - SE88000	Södra Östersjön	
Önnköping	Urbergsförekomst	2 km ²	Kustområde SE88089	Södra Östersjön	
Oderup	Urbergsförekomst	0, 94 km ²	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	

Vattenförekomst (sjö)	Härkomst	Yta	Huvudavrinningsområde	Distrikt	Delas med kommun
Östra Ringsjön		25 km ²	Rönne å - SE96000	Västerhavet	Höör

Vattenförekomst (vattendrag)	Härkomst	Yta	Huvudavrinningsområde	Distrikt	Delas med kommun
Kvesarum ån	Naturlig	16 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	Höör, Kristianstad
Rönne å: Lybäck - Källa	Naturlig	22 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	Kristianstad
Rönne å (Hörbyån): Östra Ringsjön- Lybybäcken	Naturlig	6 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
Lybybäcken	Naturlig	19 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
Mjöån	Naturlig	27 km	Helge å - SE88000	Södra Östersjön	Kristianstad
Segesholmsån	Naturlig	23 km	Kustområde SE88089	Södra Östersjön	Kristianstad
Julebodaån	Naturlig	21 km	Kustområde SE88089	Södra Östersjön	Kristianstad, Tomelilla, Simrishamn
Verkån	Naturlig	34 km	Kustområde SE88089	Södra Östersjön	Tomelilla, Simrishamn, Sjöbo
Kävlingeån: Djurrödsbäcken- Källa	Naturlig	30 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Sjöbo
Torpsbäcken	Naturlig	15 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Sjöbo
Borstbäcken	Naturlig	17 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Sjöbo, Eslöv
Bråån	Naturlig	28 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Sjöbo, Eslöv, Höör

Vattenförekomst (Övrigt vatten)	Härkomst	Yta	Huvudavrinningsområde	Distrikt	Delas med kommun
Kvesarum sjön		0, 49 km ²	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
Sjöbergasjön		0, 28 km ²	Helge å - SE88000	Södra Östersjön	Hässleholm
Hejdebacken		8 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
Kruddarebäcken		6 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
WA30479407 Utgår från Viss mosse		12 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
WA57264532 Utgår från Köinge		5 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
WA 96850059 Utgår ifrån Hulta mosse		2 km	Helge å - SE88000	Södra Östersjön	
WA 61790579 Utgår nordväst om Maa		2 km	Helge å - SE88000	Södra Östersjön	Kristianstad
WA 13452805 Utgår väster om Svensköps mosse		6 km	Helge å - SE88000	Södra Östersjön	
WA 59456763 Utgår från Vrånge mosse		5 km	Helge å - SE88000	Södra Östersjön	Kristianstad
Björkerödsbäcken		5 km	Helge å - SE88000	Södra Östersjön	Kristianstad
WA71695686 Utgår väster om Fjällmossen		13 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	
WA62781411 Utgår från Ingemanstorp		6 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	
WA54338126 Utgår från Eke (Kristianstad)		6 km	Kustområde SE88089	Södra Östersjön	Kristianstad
WA86200863 Utgår från Skäpperöd		8 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Sjöbo
WA16759570 Utgår från Långemosse		7 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Sjöbo
WA74836990 Utgår öster om Bjälkhult (Sjöbo)		7 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Sjöbo
WA88559582 Utgår ifrån Svartemosse		8 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Sjöbo
WA14426642 Utgår ifrån Sjömosse		4 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	
Harlösabäcken		14 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Eslöv
WA98761374 Utgår ifrån Västerstad mot Sebbarp		1 km	Kävlingeån - SE92000	Södra Östersjön	Eslöv
WA15444302 Utgår från Lyby mosse		4 km	Rönne å - SE96000	Västerhavet	

Miljökvalitetsnormer för vatten

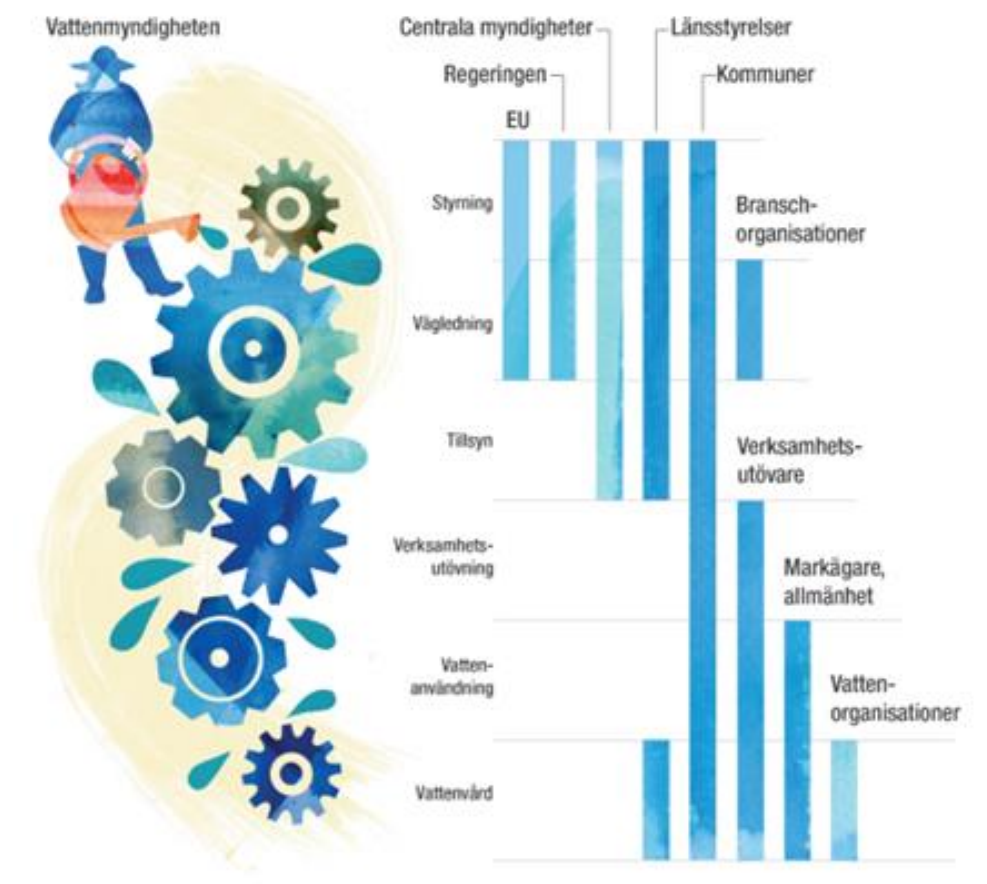
Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt styrinstrument för myndigheter och domstolar, som används vid till exempel tillståndsprovning, tillsyn och fysisk planering. Miljökvalitetsnormer för vatten inrättades år 2009 och innefattar bestämmelser om krav på vattenkvaliteten. Miljökvalitetsnormen (MKN) för vatten reglerar vilken vattenkvalitet som ska råda i sjöar, vattendrag, grundvatten, kustvatten och havet vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå *God status* och att ingen vattenförekomst får ha en försämrad status, detta enligt försämringsförbudet. Undantag från försämringsförbudet kan enligt *Miljöbalken (1998:808)* bara tillåtas under vissa särskilda omständigheter. Miljökvalitetsnormerna ses över vart sjätte år och en vattenförekomst kan då få en annan norm än tidigare, antingen på grund av ny kunskap eller för att miljöns status har förändrats. När normerna förändras kan det i sin tur leda till förändrade förutsättningar när tillstånd för olika verksamheter omprövas.

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska vara vägledande för de åtgärder som behöver vidtas i syfte att uppnå miljökvalitetsnormerna. En utgångspunkt i *EU:s vattendirektiv* är att förvaltningen av vatten baseras på avrinningsområden och inte administrativa gränser. Arbetet med miljökvalitetsnormer är därför en mellankommunal fråga.

Mer information om enskilda vattenförekomster och specifika vattenkvalitetsnormer hittas under avsnittet Miljö, hälsa och säkerhet – Vattenkvalitet.

Vattenförvaltning

Vattenförvaltning är ett samlingsord för det arbete som görs med vatten av svenska myndigheter och kommuner. Det är *EU:s vattendirektiv* som ligger till grund för arbetet och som syftar till att Sverige ska förbättra vårt vatten (sjöar, vattendrag, grundvatten och kustnära hav) samt skapa en hållbar förvaltning av dem. Sverige är uppdelat i fem vattendistrikt, och en Länsstyrelse i varje vattendistrikt är utsedd att vara vattenmyndighet. Hörby kommun tillhör Södra Östersjöns och Västerhavets vattendistrikt. Länsstyrelsen i Kalmar och Länsstyrelsen Västra Götaland är vattenmyndigheter för dessa distrikt. I varje distrikt finns en vattendelegation som fattar vattenmyndighetens beslut. Vattenförvaltningen i Sverige sker i cykler om sex år. För varje cykel beslutar vattenmyndigheterna om förvaltningsplaner och åtgärdsprogram som beskriver vad kommuner och myndigheter behöver göra för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten.

Vattenråd

Hörby kommun är med i fyra lokala vattenråd; Helgeåns vattenråd, Kävlingeåns vattenråd, Ringsjöns vattenråd och Österlens vattenråd. Vattenråden är forum för bland annat samverkan och åtgärder mellan olika aktörer med syfte att förbättra och uppnå en hållbar förvaltning av våra vatten.

Ringsjöns vattenråd

Ringsjöns vattenråd, tidigare Ringsjökommittén, är en ideell förening där kommunerna samt ett antal organisationer och företag med intresse och verksamhet i sjön deltar. Rådets huvuduppgift är att övervaka sjöns tillstånd samt verka för att förbättra vattenkvaliteten och minska övergödningen.

Kävlingeåns vattenråd

Kävlingeåns vattenråd bildades 1958 ur Samarbetsnämnden för Kävlingeåns sanering sedan den dåliga vattenkvaliteten i ån uppmärksammats. I Kävlingeåns avrinningsområde ingår delar av nio kommuner: Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Sjöbo, Tomelilla och Ystad. Avrinningsområdet omfattar förutom Kävlingeån, dess två större biflöden Bråån och Klingavälsån,

elva sjöar samt ett stort antal mindre tillflöden vilket inkluderar både anlagda och naturliga dammar. Förbundet tar prov på vattnet i ån som sedan ligger till grund för vattenvårdande åtgärder.

Österlens vattenråd

Österlens vattenråd utgör en frivillig medlemsorganisation för kommuner, företag, markägare, myndigheter, organisationer och enskilda personer som har intresse i vården och nyttjandet av Österlens vattenmiljöer. Verkeån är en av de åar som övervakas inom Österlens vattenråd och dess avrinningsområde berör sydöstra delen av Hörby kommun.

Helgeåns vattenråd

Helgeåns vattenråd är en ideell förening som syftar till att skapa ett frivilligt öppet rådgivande forum för så många olika intresseområden som möjligt inom Helgeåns åtgärdsområde. Ändamålet är att medlemmarna tillsammans ska verka för en hållbar förvaltning av vattenresurserna i enlighet med EU:s vattendirektiv. Helgeåns avrinningsområde ingår i södra Östersjöns vattendistrikt och berör Skåne, Kronobergs och Jönköpings län med totalt nio kommuner. I Hörby kommun berörs kommunens östra delar.

Utmaningar i Södra Östersjöns vattendistrikt

Tillgången till rent dricksvatten och en miljö fri från skadliga ämnen är viktiga förutsättningar för både oss människor och allt annat levande. Det är rentav avgörande för att samhället ska kunna fortsätta att utvecklas. Det finns stora utmaningar i alla typer av vatten och det gäller såväl vattenkvalitet, förändrade flöden och onaturliga konstruktioner som påverkar växt- och djurlivet i vatten, som att det ska finnas vatten i tillräcklig mängd, varken för lite eller för mycket på en gång. De utmaningar som finns i Södra Östersjöns vattendistrikt och där flertalet är aktuella för Hörby kommun kan sammanfattas enligt nedan.

Torka, vattenbrist och ibland översvämning

Delar av distriktet har redan problem med torka och vattenbrist och detta förväntas förvärras i takt med högre medeltemperatur. Klimatförändringarna förväntas ge långa perioder av torka under vår och sommar, medan kraftiga skyfall oftare kommer att ske under vinter. Det betyder att de flesta vattendrag kommer att få en hög vintertillrinning, men en minskad tillrinning under vår och sommar. Detta innebär att säsongen med låga flöden blir längre. Under sommaren är det dessutom många som behöver vatten. Bland annat behöver jordbruket bevattna grödor och ge dricksvatten till djuren samtidigt som turismen medför en större befolkning att försörja med dricksvatten. Detta kan komma att bli en särskilt tuff utmaning för distriktet i framtiden. Mer frekventa skyfall innebär en ökad risk för översvämningar som förutom skador på infrastruktur och livsmedelsproduktionen även kan leda till en ökad transport av närsalter och miljögifter. Tillsammans med en minskad svaveldeposition och en förändrad markanvändning är klimatförändringar även en drivande faktor bakom brunifieringen av sjöar och vattendrag.

Övergödningen

Övergödning i sjöar, vattendrag och kustvatten är och fortsätter vara en utmaning. Algblomning, syrebrist och bottendöd är några av de problem som övergödning bidrar till. Det orsakas framför allt av näringsläckage från jordbruk, men även små avlopp och urban markanvändning bidrar till övergödningen.

Miljögifter i dricksvatten

Miljögifter återfinns i flera ytvatten men även i grundvatten. Miljögifter kommer både från historiska utsläpp från industrier och lantbruk, men också från nya utsläppskällor.

Många hinder i vattendragen

Fysiska förändringar såsom dammar, kraftverk, felpplacerade trummor och gamla kvarnar leder till förändrade livsbetingelser för vattenlevande organismer och utgör bland annat vandringshinder för fisk. Samtidigt uppfyller vissa av dessa fysiska förändringar viktiga funktioner för samhället i form av exempelvis markavvattning eller kraftproduktion, medan andra är viktiga och intressanta kulturmiljöer.

Brunare vatten

Brunifiering av vatten beror ofta på att mer organiskt material lakas ut och bryts ner till mindre partiklar som transporteras med vatten. Orsakerna för detta är delvis beroende på naturliga processer orsakad av läckage av järn och organiskt material från omgivande mark. Brunare vatten har dock kommit att intensifieras av bland annat ökad intensitet vid skyfall och erosion, vilket påverkar såväl sjöarnas ekosystem som produktionen av dricksvatten från ytvatten. Detta problem förekommer dock inte i Hörby kommun eftersom allt dricksvatten kommer från grundvattentäkter.

Försurning

Försurningen av sjöar och vattendragen är en fortsatt utmaning. Även om bidraget till försurningen från deposition av försurande ämnen har minskat finns det ett fortsatt behov av kalkning i många av distriktets sjöar och vattendrag. I distriktet bedrivs dessutom ett aktivt skogsbruk på, i vissa områden, försurningskänsliga jordar. En framtida ökad efterfrågan på biobränslen riskerar att öka försurningsproblematiken på sikt.

Strandskydd

Strandskyddet gäller i hela Sverige vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag, och gäller 100 meter från strandkanten både upp på land och ut i vattnet samt miljön under vattnet vid normalt vattenstånd. Länsstyrelsen kan utvidga strandsskyddszonen upp till 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa strandskyddets syfte.

Syftet med strandskydd är att;

- trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden.
- bevara goda livsvillkor för växt- och djurliv.

Genom strandskyddet kan alla njuta av fina strandområden. Inom den strandskyddade zonen är det förbjudet att; uppföra byggnader, ändra byggnader eller sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten från att röra sig där, gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer samt utföra åtgärder som kan skada växt- och djurlivet. Anläggningar eller anordningar som är förbjudna kan till exempel vara bryggor, pirar, staket och parkeringsplatser. Andra åtgärder som kan skada växt- och djurlivet kan vara att fälla träd, muddra, lägga upp massor eller att gödsla.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för en fungerande blå infrastruktur som tillhandahåller akvatiska ekosystemtjänster såsom livsmedel, naturupplevelser, flödesutjämning/vattenmagasiner samt livsmiljöer för växter och djur.
- Hörby kommun ska vid planering utgå från ett avrinningsområdesperspektiv och uppströmsarbete.
- Hörby kommun ska samverka med Helgeåns vattenråd, Kävlingeåns vattenråd, Ringsjöns vattenråd och Österlens vattenråd med syfte att uppnå god vattenkvalitet.
- Hörby kommun ska vid planering ta hänsyn till områden som är av betydelse för grundvattenbildning. Nybyggnation eller andra åtgärder som riskerar att försämra områdets naturliga förmåga att fördröja, rena och infiltrera vatten bör undvikas.
- Hörby kommun ska tillsammans med MittSkåne Vatten säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn samt yttranden

- Bevara, återskapa och tillskapa våtmarker för bland annat hantering av dagvatten, som kolsänka, samt minska risken för skogsbränder och oönskad näringstillförsel till sjöar och vattendrag.
- Vid planläggning och förvaltning
 - identifiera och beskriva akvatiska ekosystemtjänster såsom flödesreglering och vattenrening vid exploatering.
 - bevara och värna biologisk mångfald.
 - särskilt värna brynzonen mellan land och vatten.

Jord-, skogs- och vattenbruk

Jord-, skogs- och vattenbruk är viktiga näringar i Hörby kommun och bedöms få ännu större betydelse för att säkerställa framtida livsmedelsförsörjning och dämpa framtida klimatpåverkan. Samtidigt förändras klimatet, energi- och drivmedel rusar i pris och den biologiska mångfalden är hotad. Jord-, skogs- och vattenbruk behöver därför möta dessa ändrade förutsättningar. Parallellt påverkar också jord-, skogs- och vattenbruk både miljön och klimatet negativt, framför allt genom utsläpp av växthusgaser. Jordbruk, såväl som skogsbruk, drivs ofta med fossila bränslen för bland annat arbetsmaskiner och uppvärmning av jordbruksbyggnader. Därutöver produceras även växthusgaserna metan och lustgas från djurens fodermältning, gödselhantering och kväveomvandling i jordbruksmarken.

Jordbruk

Jordbruk är nyttjande av mark för växtodling eller bete, och i Hörby kommun utgörs stora delar av kommunens yta av jordbruksmark. Särskilt kommunens sydöstra del, Slättbygden, domineras av ett storskaligt jordbrukslandskap. Det är särskilt den gynnsamma jordarten i Slättbygden som gör markerna lämpade för jordbruk, i första hand för växtodling. I de norra och östra delarna av kommunen, Mellanbygden, övergår de storskaliga jordbruksmarkerna i ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker.

Den svenska åkermarken finns klassad i en 10-gradig skala där klass 10 är den högsta klassen. Klassningen bygger på produktionsförmåga/avkastningsvärde på 70-talet från Jordbruksverket. Klassningen kan användas för att få en övergripande bild av markens produktionsvärde, men ger endast en grov uppskattning av jordens värde och en god användning av jordbruksmark bör inte endast utgå från Jordbruksverkets klassificering. Bland annat kan det finnas geografiska aspekter som innebär en annan syn på jordbruksmarken. I Hörby kommun klassas den bästa jordbruksmarken som 7 och den sämsta som 3.

Andra viktiga biotoper som pilevallar, alléer, mangelgravar, igenväxande torvhål eller andra våtmarker, skogsdungar kring gårdarna, åkerrenar, obrukade zoner längs vattendrag eller markvägar är alla en del av odlingslandskapet och har en stor betydelse för den biologiska mångfalden. Biologisk mångfald är i sin tur en förutsättning för livsviktiga ekosystemtjänster. De försörjande tjänsterna såsom mat, som jordbruket genererar, är beroende av en lång rad stödjande ekosystemtjänster som till exempel bördig mark, nedbrytning av växtmaterial och avföring från boskapsdjur, pollination och skadedjursreglering.

Under de senaste decennierna har brukandet av marken i kommunen intensifierats, vilket resulterat i en förändrad landskapsbild. Det småskaliga mosaikliknande landskapet har ersatts av ett storskaligt jordbruk med liten variation. Ett mindre varierat landskap ger också ett mindre varierat djur- och växtliv, vilket innebär en ökad sårbarhet. En variation av djur, växter och markanvändning skapar ett naturligt skydd mot störningar såsom klimatförändringar, skadedjur och sjukdomar.

För att vi ska kunna fortsätta producera jordbruksprodukter måste växtnäringsläckage, bekämpningsmedelsanvändning och klimatpåverkan minska samtidigt som jordbruket behöver ställas om efter ett förändrat klimat. Längre perioder av höga temperaturer och låg markfuktighet kan leda till torka och minskade eller inga skördar alls, vilket kan få stora ekonomiska konsekvenser för jordbruket. Ökad temperatur och förändringar i nederbördsmonster riskerar också att leda till stress hos både växter och djur samt ökad risk för sjukdomar och skadedjur, vilket också kan påverka ekonomin. Det kan därför bli nödvändigt att börja odla mer tåliga växter vilka ofta är mindre högproduktiva men som istället står emot värme, torka och regn bättre.

Ett varmare klimat förväntas också ge längre vegetationsperioder och ge gynnsammare förhållanden för viss växtlighet och bättre möjligheter att hålla boskapsdjur ute längre, vilket istället kan komma att gynna jordbruket. Längre vegetationsperioder kan också ha en positiv inverkan på koldioxidupptag, och vissa grödor kan vara alternativ till fossila bränslen.

Skogsbruk

Skogsbruk är nyttjande av skog för produktion av exempelvis trävaror, papper, bioenergi och annat där träd är råvaran. Skåne är med svenska mått mätt ett skogsfattigt landskap och i Hörby kommun utgörs nästan en tredjedel av markytan av skog. Skogstätast är kommunens norra och östra delar.

Det bedrivs skogsbruk i kommunen, både av stora skogsbolag och av mindre aktörer och privatpersoner. En stor del av skogen i kommunen utgörs av barrskog, och trots att Hörby kommun ligger söder om granens sydgräns består barrskogen nästan uteslutande av gran. Skogsbruk med andra barrträslag förekommer också i kommunen, men inte i lika stor utsträckning som med gran. I kommunen finns även lövskog, till exempel björk- och bokskog varav en del inte omfattas av skydd i form av naturreservat eller annat.

När klimatet ändras kommer skogsbruket att påverkas på flera olika sätt, både positivt och negativt. Klimatförändringar förväntas medföra längre växtperioder och en ökad skogstillväxt. Samtidigt riskerar skogen att ta skada till följd av torka, skogsbränder, stormar och angrepp av skadegörare, som till exempel granbarkborre och skadesvampar. Ett varmare klimat kan även leda till att nya främmande arter etablerar sig och förändrar växt- och konkurrensförhållandena och på sikt hotar att konkurrera ut dagens biologiska mångfald. För att möta dessa nya utmaningar behöver skogsbruket anpassas till ett förändrat klimat. Det kan till exempel handla om att odla nya träddarter som trivs bättre i det nya klimatet eller att förändra skogsbruket mot ett hyggesfritt eller blandat skogsbruk som är mer motståndskraftigt mot störningar. För att skogen ska kunna fortsätta leverera virke och biobränsle, ekosystemtjänster och andra nyttigheter är det viktigt att skogsbruket är långsiktigt hållbart och anpassat till ett förändrat klimat.

Vattenbruk

Vattenbruk är odling av fisk, kräftdjur, musslor och ostron samt alger. Odling kan ske i sjöar, hav samt på land i olika system. Odlingssystemen kan vara slutna eller delvis slutna och kombineras med annan odling, till exempel grönsaker. Samodling bidrar till att minska näringsläckage och renar

vatten. Vid samodling av till exempel fisk och musslor fångar musslorna upp mycket av näringsläckaget och omvandlar det till egen biomassa. I denna filtreringsprocess renas även vattnet.

Majoriteten av det som produceras i svenska vattenbruk är produktion för livsmedelskonsumtion men produktion av utsättning och produktion för gödsel, bränsle samt industriprodukter förekommer också. Efterfrågan på hållbara matproduktionssystem som skapar arbetstillfällen, större självförsörjningsgrad, klimatsäkra odlingsystem samt en större kontroll och acceptans för fisken som livsmedel gör vattenbruk till en växande näringsgren med stor tillväxtpotential.

I dagsläget finns inga vattenbruk i Hörby kommun.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska värna jordbruksnäringen samt säkerställa framtida livsmedelsproduktion genom att undvika exploatering (om den inte är nödvändig för jordbruksnäringen) på jordbruksmark.
- Hörby kommun ska långsiktigt arbeta med att öka kunskapen om naturens betydelse i brukssamhället samt vikten av att dessa bedrivs hållbart och kretsloppsbaseerat.
- Hörby kommun ska främja samverkan mellan aktörer för att minska klimatpåverkan från jord-, skogs- och vattenbruk, öka biologisk mångfald och bevara det öppna kulturlandskapet.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn samt yttranden

- Ny bruksverksamhet bör förläggas så att befintlig transportinfrastruktur kan nyttjas.
- I arrende- och markanvändningsavtal ska hållbart brukande av mark samt jakt förespråkas. Till exempel naturbete på fälader.
- I samverkan med myndigheter och privata aktörer verka för
 - energi- och resurseffektivisering av jord-, skogs-, och vattenbruk.
 - att undvika monokulturer och förespråka artrikedom inom jord- och skogsbruk.

Kulturmiljö

Kulturmiljöer är miljöer som har påverkats av människor och som i varierande grad präglats av olika mänskliga aktiviteter. En kulturmiljö berättar en historia och kan vara allt från en enskild byggnad eller plats till strukturer, föremål, vägar eller hela landskapsavsnitt. Kulturmiljö omfattar inte bara landskapets fysiska innehåll utan även immateriella företeelser som ortnamn, traditioner eller sägner som är knutna till en plats eller ett område. Våra kulturmiljöer hjälper oss att förstå hur samhället växt fram under de förutsättningar som funnits på just den här platsen. Våra kulturmiljöer är en del av kulturarvet och är viktiga då de hjälper oss att förstå tidigare generationer och ger en ökad förståelse för dagens samhälle.

Hörby kommuns historia sträcker sig långt tillbaka och landskapet är rikt på kulturmiljöer såväl i tätorten som på landsbygden. Kulturmiljöerna i Hörby kommun utgörs framför allt av jordbrukslandskapet, byar och mindre gårdar, bruksmiljöer, fornlämningsområden och äldre vägsträckningar. Vissa av dessa kulturvärden är av riksintresse medan andra är av regionalt och lokalt värde. Kulturmiljöer är en viktig resurs för bebyggelseutveckling, näringsliv, friluftsliv och besöksnäring.

Med flera nya kommuninvånare är det viktigt att kunna avläsa kommunens historia för att skapa förankring och känsla för platsen. Det bästa sättet att upprätthålla en kulturmiljö är att den får leva och brukas på ett genomtänkt sätt. Även jordbruket och kulturlandskapet utgör en viktig förutsättning för att det även i framtiden ska vara möjligt att behålla, förstå och uppleva Hörby kommun.

Kulturmiljöarbetet

Kulturmiljöarbetet ska enligt de nationella kulturmiljömålen främja ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer där förvaltningen av landskapet sker utifrån en helhetssyn. Kulturmiljölagens övergripande syfte är att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. I kulturmiljölagen finns bestämmelser om fornlämningar, byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen, kulturföremål och ortnamn.

Kulturmiljöarbetet handlar om att offensivt och aktivt vårda, bevara och utveckla våra kulturmiljöer. Kulturmiljöarbete bedrivs på nationell, regional och lokal nivå, både av det offentliga förvaltandet och av det civila samhällets organisationer. Genom vård och förvaltande tillsammans skapas och möjliggörs platser för rekreation och reflektion som bidrar till ökad livskvalitet.

Kulturlandskapets framväxt

Det är när de första människorna sätter sina avtryck som kulturlandskapets framväxt tar sin början. Området runt Ringsjön har genom sitt läge i Skånes inland, mellan de sydvästsåska slättbygderna och Kristianstadsslätten i den nordvästra delen av kommunen, utgjort en central bygd i Skånes inland under såväl förhistorisk som historisk tid.

De forntida spåren i landskapet

De äldsta tydliga spåren efter mänsklig aktivitet i Hörby kommun är från äldre stenåldern då människor främst livnärde sig på jakt och fiske. Övergången till yngre stenåldern, även kallad bondestenåldern, skedde i och med jordbrukets introduktion. Odling och boskapsskötsel innebar att människorna blev mer stationära och den äldsta bondekulturen var därmed etablerad. I Hörby kommun finns boplatssättningar och offerfynd från den här perioden i stora delar av kommunen. Fynden utgörs främst av nedgrävda yxor eller mejslar i flinta och finns belagda över stora delar av kommunområdet. Ringsjöbygden och Slättbygden förefaller ha hyst en betydande befolkning under den här perioden och bland annat har lämningar efter boplatser påträffats vid Lyby mosse.

En unik och viktig markör för den mellanskånska bondestenåldern är Klintadösen, en megalitgrav daterad till 3400 f Kr. Klintadösen är placerad mellan Västra och Östra Ringsjön och är unik eftersom det är den enda av Skånes megalitgravar som är placerad i inlandet. Övriga megalitgravar i Skåne är placerade utmed kusterna. En megalitgrav är ett tydligt tecken på att området burit en betydande bosättning, och Klintadösen är därmed en viktig indikator på Ringsjöbygdens betydelse som bosättningsområde för perioden.

Under järnåldern förändrades klimatet och blev kallare, vilket påverkade levnadsvillkoren och fick till följd att det skapades nya behov, och människan började därför att vinterstalla sina boskap. I och med uppställningen av boskap skapades förutsättningar för systematisk gödning av den odlade marken som fick en ökad betydelse. Det ledde till en mera stadigvarande bebyggelse och vad man kan uttrycka som en första bebyggelsestruktur.

Det har inte gjorts några större arkeologiska utgrävningar i området runt Ringsjön och några boplatser från denna tid har därför inte undersökts. Däremot finns det lösfynd och synliga lämningar såsom gravhögar och stenrösen som tyder på att det funnits forntida bosättningar i området. I Hörby finns ett stort antal registrerade platser med fornfynd runt om i kommunen.

Medeltidens kulturlandskap

Den medeltida historien i Hörby kommun är inte så väl undersökt. En av anledningarna till detta kan vara att Skåne tillhörde Danmark och att tidsperioden därför inte blivit särskilt väl kartlagd. På medeltiden utgjordes bebyggelsen i Hörby kommun främst av kyrkbyar, kyrkans marker, frälsegårdar och någon enstaka ensamgård.

Under 1100-talet införs sockenindelningen på landsbygden. Sockenkyrkorna är de äldsta fasta punkterna i det medeltida landskapet och i Hörby kommun finns det tio sockenkyrkor, som alla har sitt ursprung i den tidigmedeltida territorialindelningen. Kommunen delades in i de tio socknarna Fulltofta, Hörby, Lyby, Långaröd, Svensköp, Södra Rörum, Västerstad, Äspinge, Östraby och Östra Sallerup.

Till tidig medeltid hör även offerkällor som varit viktiga samlingsplatser och haft ett rituellt värde i landskapet. I Hörby kommun finns det fem kända källor, vilka är S:ta Magnhilds källa, S:t Olofs

källa, Hanakällan samt två offerkällor i Svensköp. Mest känd är S:ta Magnhilds källa från 1200-talet med stark helgonkult bunden till både källan och Fulltofta kyrka.

Historisk tid

Under 1600-talet växer Hörby fram som centralort. Kyrkan med prästgård är viktiga markörer för Hörby kommuns roll som sockencentrum under nästan 1 000 år. Andra viktiga markörer är tingshuset som från 1600-talet och framåt utmärkte Hörby som centrum för Frosta Härad. Under 1600-talet uppfördes även Hörby gästgiveri och placerades vid det som idag är Gamla torg.

Under mitten av 1700-talet ska en ny plats väljas för den så kallade S:t Olofs-marknaden i Hallaröd. Hörby tätort blir den nya platsen, och sedan år 1748 genomförs Hörby marknad under två dagar varje år. Från 1700-talet fungerade Hörby tätort som marknadsplats vilket delvis gett tätorten den utformning vi ser idag, med byggnader runt om torgbildningar, vilka är av stor betydelse för Hörby kommuns karaktär.

Under 1600-talet och 1700-talet var knappt hälften av kommunens gårdar frälseägda, medan gårdar brukade av skattebönder utgjorde drygt en fjärdedel. Detta var en förhållandevis stor andel jämfört med övriga Skåne. Resterande andel gårdar brukades av kronobönder och kyrkobönder. Under tidsperioden växte Hörby kommuns bebyggelsemönster sakta men säkert fram med stora byar omväxlande med små och spridda bebyggelser. Till denna tidsperiod hör även många av de långa sträckor av stengården som kommunen är så rik på och som ger en speciell karaktär åt kulturlandskapet.

1800-talet och det moderna samhällets framväxt

Den medeltida bebyggelsestrukturen stod sig relativt oförändrad fram till dess att skiftesreformerna genomfördes under början av 1800-talet. I perioden fram till 1860 genomfördes skiftet praktiskt taget i alla av kommunens byar och ett stort antal gårdar flyttades ut ur byarna till nyskapande sammanhängande odlingsmarker.

Den agrara revolutionens landskap i Hörby kommun bär därför på ett tydligt historiskt arv från det äldre odlingslandskapet samtidigt som landskapets rumsliga struktur till stora delar förändrats. Skiftets effekter på landskapsbilden varierar inom Hörby kommun, där de större byarna påverkades mest. Under 1800-talet påverkades vägnätet även av skiftesreformerna. Från att i större utsträckning ha följt topografin och i huvudsak förbundit byarna med varandra blev vägarna nu anpassade efter den nya fastighetsstrukturen. I många av kommunens byar uppstod en ny struktur och så kallade radbyar bildades när flera gårdar placerades längs med en väg, ofta i anslutning till den gamla bygatan.

Under mitten av 1800-talet införs handelsfriheten, och Hörby kommuns roll som handelsort stärks ytterligare och i takt med industrialisering ökar befolkningen i orten. I slutet av 1800-talet byggdes ett par olika järnvägssträckningar och dessa får stor betydelse för ortens utveckling. När järnvägen byggdes fick Hörby tätort en explosionsartad tillväxt och ett typiskt stationssamhälle skapades.

Järnvägens påverkan på samhället kan skimras än idag med klassiska stationshus och omkringliggande byggnader som gett tätorten och byarna en viss karaktär.

Det som framför allt kännetecknar industrialiseringen i Hörby är att den är starkt kopplad till jordbrukets utveckling. I en inventering av industriminnen i kommunen visade det sig att av de 64 industrier som tillkommit före 1939 var 58 knutna till livsmedelsindustrin. De äldsta kategorierna i detta sammanhang är vattenkvarnar och väderkvarnar som ligger spridda över hela kommunen. I Hörby kommun har det funnits 32 kvarnar, varav cirka hälften utgjordes av vattenkvarnar. Andra typer av industriella verksamheter som uppkom under slutet av 1800-talet var brännerier, mejerier, bryggerier och stärkelsefabriker.

År 1842 infördes skolplikt i Sverige vilket påverkade det vardagliga livet. Enligt en inventering som gjorts av kommunens små- och folkskolor har det funnits cirka 70 stycken skolhus i Hörby kommun, varav det äldsta bevarade skolhuset ligger intill Fulltofta gård.

1900-talet

Under första halvan av 1900-talet fortsatte Hörby tätort att växa och centrum fick en alltmer stadsmässig bebyggelsekaraktär genom framför allt nya tvåvåningshus. Men från 1950-talet stagnerar orten, något som manifesteras av att den sista järnvägslinjen läggs ned 1967. Under slutet av 1970-talet märks återigen en uppgång då Hörby kommuns läge gjorde det populärt för pendlare, något som lämnat avtryck i de stora villamattorna med typhus som växte fram i ortens utkanter. Gatunätet känns framför allt igen genom att de är planerade så att genomfartstrafik undviks. 1970-talets kataloghus går ofta i en mörk färgskala, medan den yngre bebyggelsen är betydligt kulörtare och samtidigt mer brokig. Utöver villabebyggelse är det framför allt ytkrävande fritidsanläggningar som satt sin prägel på Hörby under efterkrigstiden.

Riksintresse för kulturmiljövården

Ett riksintresse för kulturmiljövården är ett område som är unikt i Sverige. Det skyddas i lagen av *Miljöbalken (1998:808)* med syftet att värna om miljön som helhet. Miljöbalken stadgar att områden som är av riksintresse för kulturmiljövården ska skyddas från åtgärder som kan medföra påtaglig skada. Länsstyrelserna bevakar riksintressena, men det ligger på kommunernas ansvar att beakta Miljöbalkens regler vid till exempel bygglov, planläggning och annan kommunal handläggning.

I Hörby kommun finns två riksintressen för kulturmiljövården;

M:K67 Fulltofta – Osbyholm – Nunnäs

Området innefattar kuperat slotts- och odlingslandskap med förhistorisk kontinuitet och omfattande allé- och vägsystem och hägnadssystem kring godsens Fulltofta och Osbyholm vars stordrift präglar landskapets utveckling. I området finns omfattande koncentration av fornlämningar med anknytning till förhistorisk jakt och fiske i Ringsjön, järnåldersgravfält vid Nunnäs och Hästäng med bland annat domarringar, skeppssättningar, talrika stengärdesgårdar, äldre hägnadssystem och bevarat vägsystem – kyrkvägen Fulltofta – Hästäng – Äspinge. Fulltofta

herrgård med bebyggelse från 1800-talets mitt med tillhörande park. Fulltofta kyrka av medeltida ursprung, S:t Magnhilds källa, torp och ensamliggande gårdar. Osbyholms slott av medeltida ursprung med 1600-talsbebyggelse som omgestaltats under 1930-talet, vallgravar, park, ekonomibebyggelse i gråsten, stenvalvsbroar och grindstuga. Vid Hörbyån finns Osbyholms vattenkvarn från 1800-talet.

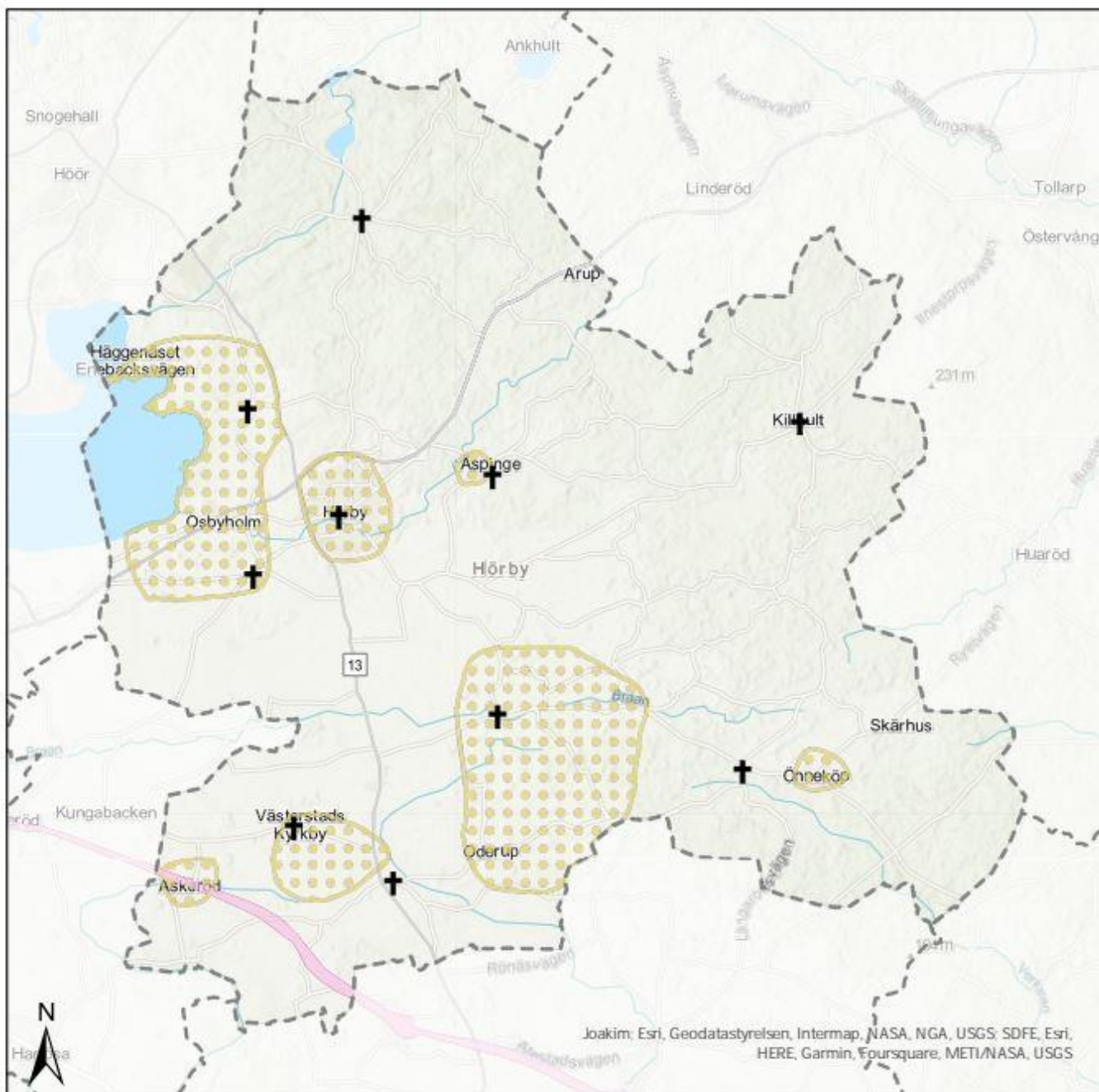
M:K72 Östra Sallerup

Området innefattar sockencentrum med karaktäristisk och välbevarad bebyggelse och parkanläggning i småbrutet odlingslandskap med förhistorisk bosättningskontinuitet. Uttryck för riksintresset: Bronsåldershögen Klackabacken. Den högt belägna Östra Sallerups 1200-tals kyrka som under 1800-talet omgestaltats, gamla skolan i korsvirke, nya skolan i tegel från år 1900, prästgård och prästlöneboställe från 1900-talet, bostads- och gatuhus, parken med Karl XI:s stenar med tillhörande dammar och kanalsystem från 1680-talet. I området ingår även: Radiomaster.

Värdefulla kulturmiljöer

Kulturmiljöprogram för Skåne togs fram 2006 av Länsstyrelsen Skåne och är ett regionalt kunskapsunderlag som pekar ut värdefulla kulturmiljöer i Skåne. Landsbygden och kommunens orter och byar är viktiga delar av kommunens kulturarv, och det finns många kulturmiljöer som är viktiga att uppmärksamma, vårda och utveckla. Nedan följer en sammanställning över värdefulla kulturmiljöområden och kulturmiljöstråk som identifierats av Länsstyrelsen.

- Askeröd
- Hörby
- Nunnäs – Fulltofta – Osbyholm – Lyby
- Västerstad
- Ystad – Eslövs järnväg
- Äspinge
- Önnköping
- Östra Sallerup – Sniberup – Hörby rundradiostation

0 5 10 km

-- Kommungränser

Typ

✚ Kyrka

Ystad-Eslövs järnväg

Värdefulla kulturmiljöer i Hörby

Askeröd

Askeröd är en liten by i Västerstads socken som ligger i Hörby kommuns sydvästra del, på gränsen till Eslövs kommun. Byn är ursprungligen en gammal bondby som under mitten av 1800-talet utvecklades till ett framgångsrikt stationssamhälle i samband med järnvägsdragningen mellan Ystad och Eslöv. Askeröd är en av Mellanskånes mest välbevarade och mest typiska småbyar. Byns karaktär bygger mycket på den bebyggelsestruktur som byn fick i samband med järnvägens etablerande. Järnvägsstationen står kvar i byns centrum och banvallarna kan fortfarande urskiljas. Stationshuset i Askeröd skiljer sig av någon anledning från banans övriga, men är i likhet med dem byggt i tegel och med samma typ av mönstermurning i form av en rundbågefris.

Askeröd präglas av en småskalig bebyggelse med tillhörande trädgårdar enligt trädgårdsstadsideal. Större delen av byns bebyggelse kommer från 1870–1920-talet då byn utvecklades som mest och endast två dubbla tegellängor har tillkommit i byn sedan 1940-talet. Bebyggelsen utgörs till största del av trä- och tegelhus i så kallade gathus och egnahem. Flertalet av fastigheterna har varsamt renoverats vilket medför att byn bevarats i ett gott skick.

I byn finns en ekhage som är natur- och kulturskyddad och som inhyser ett flertal gamla sparbanksekar och ett rikt djurliv. Byn är omgiven av fungerande lantbruk som underhåller det typiska mellanskånska kulturlandskapet, småkuperat och med en blandning av åker, äng och skogsdungar, oftast bok.

Hörby

På 1100-talet anlades en kyrka på platsen för Hörby tätort. Längs Hörbyåns norra strand och öster om kyrkan låg före skiftet den gamla bondbyn, omfattande ett 20-tal gårdar. Från bondbyn finns huvudsakligen de gamla bygatornas, Råbygatans och S:t Olofsgatans, sträckning bevarad. Kvarntorps kvarn och några gårdslängor och gatuhus finns också bevarade från tiden före skiftet. På 1890-talet byggdes en ny och större kyrka parallellt med den gamla, som infogades i den nuvarande byggnaden.

Hörby har i jämförelse med flertalet skånska stationssamhällen en annorlunda historia, där expansionen inleds redan på 1600-talet med gästgivaregård och ett tingshus som stärkte Hörby kommuns roll som administrativt centrum. På 1700-talet förstärks rollen ytterligare när marknaden kommer till orten och det är vid denna tidpunkt som många av Hörby kommuns torg tillkommer, och som än idag visar på Hörby kommuns roll som anrik handelsort. Stadsplanemönstret norr om Gamla torg är ovanligt då det tillkommit före järnvägen och visar på en tätortsutveckling oberoende av järnvägen. Gatunätet är väl bevarat och den bebyggelse som finns kvar från denna tidpunkt har högt historiskt värde. Från slutet av 1800-talet genomgår Hörby en hastig utbyggnad med järnvägar, industrialisering och befolkningsökning. Här känner man igen mönstret från andra stationssamhällen.

Hörby blev municipalsamhälle år 1894 och slutligen köping år 1900. Vid sekelskiftet 1900, då Hörby förvandlades från bondby till en stadsliknande tätort, tillkom även en mängd offentliga

byggnader som banker och affärer samt institutionsbyggnader som skolor och ett lasarett. År 1900 ersattes Gästgivaregården av Stora hotellet, en pampig byggnad vid Gamla torg, som uppvisar en blandstil mellan jugend och nationalromantik.

Nunnäs – Fulltofta – Osbyholm – Lyby

Området Nunnäs – Fulltofta – Osbyholm – Lyby ligger nordväst om Hörby tätort och öster om Ringsjön. Området visar en kontinuerlig utveckling av kulturlandskapet från förhistorisk tid över medeltid till nutid. De förhistoriska lämningarna har förutom ett rent vetenskapligt värde även betydelse för landskapsbilden. Landskapet utmärks av en kuperad terräng med omväxlande odlade fält, betesmark och skogsdungar. De ensamliggande smågårdarna och före detta torplägenheterna ger liksom det ålderdomliga vägsystemet en god bild av forna tiders odlingslandskap. Längor i gråsten eller med brädfodring tillhör det traditionella byggnadsskicket i området.

I Nunnäs finns ett järnåldersgravfält i en ekdunge med bland annat skeppssättningar, domarring och resta stenar. Ytterligare gravfält och stensättningar återfinns även i de numera skogbevuxna men ursprungligen öppna markerna öster om Fulltofta. I Fulltofta finns omfattande lämningar av fossil åkermark. Det fornlämningstäta området utgjorde sannolikt den södra delen av ett mindre centralområde i Skånes inland vid denna tid.

Fulltofta kyrka uppfördes under sent 1100-tal och har trots viss renovering en medeltida prägel. Kyrkan bildar, tillsammans med Fulltoftagårdens längor i gråsten och bostadshus i tegel, en samlad bebyggelseenhet. En bit ifrån ligger mangårdsbyggnaden, en tvåvåningsbyggnad i klassicistisk stil från 1855 med putsade fasader. Den har troligen föregåtts av en korsvirkesanläggning belägen vid ladugården.

I Osbyholm finns Osbyholms slott och gods vars äldsta delar härstammar från 1600-talet. Godset är vitputsade och försedd med två fasta flyglar samt ett hörntorn. Anläggningen byggdes om senast på 1930-talet då man försökte återställa dess ursprungliga 1600-talskaraktär. Bostadshuset för de anställda är vitputsade och ansluter i stil till 1800-talets senare del. Genom dragningen av E22 har godset hamnat på ena sidan vägen och byn och vattenkvarnen på den andra sidan. Osbyholms vattenkvarn är en vitputsad tvåvåningsbyggnad i gråsten och tegel. Den ligger på en gammal kvarnplats, känd sedan 1100-talet. Anläggningen utgör tillsammans med damm, kvarnränna och möllarebostad ett gott exempel på äldre vattenkvarnar. År 1911 anlades ett mejeri i Osbyholm, som i början av 1950-talet byggdes om till cementgjuteri. Ett tidstypiskt fenomen då mejerihanteringen centraliserades vid denna tid medan det ökade behovet av cementprodukter gjorde att det uppstod små cementgjuterier på flera platser.

Från Osbyholm går en mindre, allékantad väg söderut till Lyby kyrkby. Kyrkan är medeltida men kraftigt omgestaltad i samband med 1800-talets befolkningsökning. Bebyggelsen i Lyby består huvudsakligen av gårdar och gathus, och ligger grupperad längs de vägar som strålar samman här. Byn bestod före laga skifte av ett 20-tal gårdar, varav flera frälseägda under Osbyholm. Vid skiftet

1858 sammanslogs en del av frälsegårdarna för att bilda två större brukningsenheter, Lybygården och Fridhem.

Västerstad

Västerstad ligger i Hörby kommuns sydvästra del, cirka en mil från Hörby tätort. Västerstad har en bebyggelsestruktur som kan liknas vid en radby med bebyggelse placerad längs med bygatan. Bebyggelsestrukturen är bevarad ända sedan laga skiftet ägde rum under år 1847–1848 och ingen ny bebyggelse har tillkommit sedan dess. Jordbruket har alltid varit en viktig del för byn och en karaktär som fortfarande kan urskiljas. Hörby Lantmäns lokalisering har stor betydelse för Västerstad och de omkringliggande byarnas fortsatta utveckling.

I Västerstad finns det en hel del historiska byggnader som är viktiga för byn. Bland annat finns Västerstadsgården med intilliggande kyrkoruin. År 1877 stod byns nya kyrka färdig i nygotisk stil, varefter den gamla kyrkan fick förfalla.

Landskapsbilden runt Västerstad varierar mellan långsträckta vyer och uppvuxna skogsområden. Omkringliggande mark består främst av uppodlad jordbruksmark. Av speciell betydelse för landskapsbilden är allén och de öppna och relativt småskaliga odlingsfälten.

Ystad – Eslövs järnväg

År 1863 påbörjades bygget av Ystad – Eslövs järnväg. Banan öppnades för trafik år 1865 på sträckan Ystad – Bjärsjölagård och år 1866 var hela sträckningen till Eslövs station öppen. Järnvägen är en återspeglning av samhällsutvecklingen i stort och synliggör till stor del det manuella anläggningsarbetet och etablerandet av moderna kommunikationer som exempelvis telegraf och telefonen.

I stationssamhällena är inte bara stationshusen viktiga, utan även övriga byggnader och anläggningar som exempelvis järnvägshotell, godsmagasin, uthus, lastkajer, perronger, lokstall, vattenkastare, skyltar och signaler. Även orternas struktur, där järnvägsdragningen främst ses i uppdelningen av en fram- och baksida, är viktig. Där tydliga stations- eller järnvägsator finns har de ett stort värde.

Små samhällen bildades vid flera av stationerna, även om det bara var Tomelilla som blev en betydande ort. Vid stationerna uppstod också en jordbruksanknuten industri med sockerbruket i Köpingebro och slakteriet i Tomelilla som de största. I samtrafik med banor från övriga Sverige dominerade lantbruksprodukter söderifrån samt timmer och torvströ norrifrån.

Ystad – Eslövs Järnväg förstatligades den 1 juli år 1941 då SJ tog över driften. Godstrafiken på sträckan Eslöv-Tomelilla upphörde år 1975 och sista persontåget Ystad – Eslöv gick den 30 maj 1981. Banan revs slutligen år 1984.

Äspinge

Äspinge är beläget öster om Hörby tätort och är ett område rikt på fornlämningar. Fornlämningsområdet har ett karaktäristiskt läge i ett för Mellanskåne typiskt småbrutet odlingslandskap. Cirka 500 meter väster om Äspinge kyrkby reser sig en höjdplatå som är väsentlig för landskapsbilden. Den skogsklädda kullen rymmer ett gravfält från järnåldern med kvadratiska och runda stensättningar samt en domarring. Samlade fornlämningsområden av sådant slag som detta förekommer endast i mindre omfattning och främst inom mellan- och skogsbygden i Skåne.

Ursprungligen var byn samlad i direkt anslutning till kyrkan, men efter skiftena kom bebyggelsen i huvudsak att samlas längs bygatan några hundra meter nordöst om kyrkan. År 1886 öppnades Äspinge station på järnvägen mellan Hörby och Kristianstad. Järnvägen erbjöd nya möjligheter och ett bränneri uppfördes intill spåret år 1895. Något samhälle uppstod däremot aldrig kring denna landsbygdsstation och järnvägstrafiken upphörde på 1960-talet. Bränneriet lades också ner år 1970. Nuvarande bebyggelse består av några gårdar, gathus och ett mindre spannmålsmagasin och är lokaliserad till den gamla landsvägen.

Framväxten av det moderna samhället kan skönjas i de utskiftade gårdarna, den utvidgade kyrkan, järnvägen, bränneriet och transformatorstationen. Här kan man utläsa jordbrukets rationalisering under 1800-talet, befolkningsökning, nya kommunikationer, industrialisering och så småningom elektrifiering.

Önneköp

Önneköp ligger i Hörby kommuns sydöstra del, tillhörande Långaröds socken, beläget cirka två mil utanför Hörby tätort. Från början var Önneköp en jordbrukarby men kom efter hand att utvecklas till en handelsby med marknader och olika verksamheter. Byn har utvecklats likt andra skånska stationssamhällen, men tillskillnad från de allra flesta andra byar kom, aldrig järnvägen till Önneköp. I Önneköp finns bland annat en lanthandel, ett bageri, ett lanthandelsmuseum och en restauranger. Karaktärsdragen för handelsbyn är inte lika framträdande idag men går till viss del att utskilja genom bebyggelsens bevarade arkitektur.

Bygatan kantas av mindre gathus från i huvudsak 1800-talets slut och 1900-talets början, medan lokalgatorna kantas av bebyggelse från 1900-talets mitt som skapar dess karaktär och bidrar till att de skiljer sig något från bygatan. Bebyggelsen är småskalig och består framför allt av gathus, gårdar, egnahem och en liten andel modernare villor. Bebyggelsens fasadmateriäl består till största del av trä eller tegel. Byns karaktär bygger till stor del på den väl bevarade bebyggelsestrukturen samt byns starka bysammanhållning och drivande föreningar. Önneköp omges av ett varierat landskap med öppna betesmarker och uppvuxna skogsområden, ett landskap som är karaktäristiskt för området.

Östra Sallerup – Sniberup – Hörby rundradiostation

Området Östra Sallerup – Sniberup – Hörby rundradiostation är ett typiskt småbrutet odlingslandskap i mellersta Skåne och är till stor del präglad av Mellanbygdens specifika näringsstruktur med djurhållning och animalieproduktion. Stengärdesgårdarna och vägarna i

området betonar det småskaliga ägarmönstret och visar att området var bebott redan under förhistorisk tid. Karaktäristiskt för området är att dagens landskap så tydligt är besläktat med 1800-talets, som i sin tur har rötter i det landskap som fanns före den agrara revolutionen.

Kyrkan i Östra Sallerup är anlagd under 1200-talet. Kyrkan har genomgått ett antal renoveringar och tillbyggnader, och på traditionellt vis ligger den gamla skolbyggnaden nära kyrkan. Östra Sallerups folkskola har på senare tid blivit kulturhus och erbjuder olika utställningar och evenemang.

Sniberups fälad ligger på Linderödsåsens sydvästsluttning i södra delen av området. Den enbevuxna fäladsmarken utgör en rest av de fäladsmarker som i äldre tid täckte större delen av åsen. En fågata med stenmurar tillkommen på 1830-talet ger tillsammans med stengärdesgårdarna landskapspartiet en ålderdomlig prägel. Några stensättningsliknande lämningar och odlingsrösen kan tyda på att marken har tagits i anspråk redan under förhistorisk tid.

År 1937 anlades en rundradiostation norr om Östra Sallerup. En del av 1900-talets spjutspetsteknologi flyttade ut på landet. Den trådlösa telegrafin utvecklades till praktisk användbarhet vid sekelskiftet 1900. I Sverige var det främst förbindelser till sjöfarten som förverkligades med radions hjälp. I Sverige inleddes regelbundna rundradiosändningar 1925 av AB Radiotjänst. Anläggningen i Östra Sallerup utvidgades med en kortvågsstation för sändningar till utlandet år 1952. Samtidigt utökades markarealen, för att få plats med den omfattande antennanläggningen, från 18 hektar till 160 hektar. Det stora området med alla dess antenner domineras visuellt av den 323 meter höga FM/TV-masten som är synlig från stora delar av Skåne.

Andra värdefulla kulturmiljöer

Utöver de utpekade områdena i Länsstyrelsens *Kulturmiljöprogram för Skåne* finns det andra platser, områden och miljöer i kommunen som kan vara värdefulla att bevara. Några potentiellt intressanta platser, områden och miljöer är bland annat de gamla banvallarna, mossar, kyrkor och kvarnar. Dessa är dock ej utredda och det krävs vidare utredning för att peka ut dessa som en del av kommunens värdefulla kulturmiljöer.

Byggnadsminnen

Karl XI:s stenar, en prästgårdspark i Östra Sallerup

Parkanläggningen med Karl XI:s stenar anlades i slutet av 1600-talet av kyrkoherde Jöns Henriksson. Inför anläggandet av parken i Östra Sallerup var han troligen inspirerad av Frederiksborgs renässansträdgårdar. Prästgårdsparkens ursprungliga utseende är inte känt, men huvuddragen med kvartersindelning, stensättningar, kanaler och dammar är bevarade från parkens tillkomst. Marken har fortsatt att användas till bete och slätter men strukturerna har bevarats.

Parkens sydöstra kvarter är platsen för ett par koncentriskt ordnade cirklar av jordfyllda stensättningar. Den större cirkeln har en diameter av cirka 90 meter. Anläggningen har i modern tid för det mesta tolkats som en jättelik kompass. Väderstrecken stämmer nästan.

Fornlämningar

Fornlämningar utgör lämningar efter människors verksamheter under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk, är varaktigt övergivna och har tillkommit före år 1850. Genom *Kulturmiljölagen (1988:950)* omfattas fornlämningar av ett generellt skydd. Det innebär att nyupptäckta fornlämningar skyddas automatiskt. Något särskilt myndighetsbeslut behöver inte fattas för att skyddet ska gälla. Om man under pågående markarbeten skulle påträffa en fornlämning måste man därför omedelbart avbryta arbetet och meddela Länsstyrelsen. Lagskyddet gäller inte bara själva lämningen utan också ett område kring fornlämningen. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, ändra eller skada en fornlämning. Hörby kommun är en av de mest fornlämningstäta kommunerna i Skåne.

Kultur

Hörby kommun har ett stort kulturutbud. Det finns allt från uppskattade kulturmiljöområden, till kulturstråket i anslutning till Öneköp och Kölleröd, till ett flertal mindre muséum runt om i kommunen. I kommunen finns bland annat Östra Sallerups kulturhus och Kulturbryggeriet i Öneköp.

Hörby kommun har en lång historia som handelsort och Hörby marknad är ett uppskattat årligt evenemang med många besökare. Hörby Kulturkalas är en familjefest för alla åldrar. Syftet med Kulturkalaset är att lyfta Hörby kommuns barn och unga och ge dem en plats där de kan visa upp sig och sina talanger. Hörby Kulturkalas genomförs genom samverkan mellan lokalt näringsliv, Hörby kommun, ungdomar och ideella krafter.

Hörby kommun planerar att bygga ett kulturhus i Hörby tätort. Kulturhuset kommer att omfatta den gamla biografen Metropol och sammankopplas med ny bebyggelse. I kulturhuset kommer det att finnas utrymme för flera olika kulturverksamheter.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att bevara, vårda och utveckla kommunens natur- och kulturmiljöer.
- Hörby kommun ska verka för att tillgängliggöra natur- och kulturområden för kommunens medborgare och besökare.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Vid underhåll och förvaltning av kulturhistoriska byggnader och miljöer bör kulturhistoriska och estetiska värden tas tillvara och vårdas med traditionella material och tekniker.

- Vid alla planläggningar bör en kulturgeografisk landskapsanalys tas fram om risk för påverkan på kulturhistoriskt värdefull byggnad/sammanhängande bebyggelsemiljö eller påverkan på natur- och kulturlandskapet föreligger.
- Ny bebyggelse inom värdefulla kulturhistoriska områden bör
 - anpassas till och utgå från platsens identitet, historia och befintliga bebyggelsestrukturer.
 - anknyta till lokal byggnadstradition och platsens identitet samt anpassas till befintlig omkringliggande bebyggelse vad gäller skala, fasadutformning, materialval och färgsättning.
- I samband med planläggning bör värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer skyddas genom införande av skyddsbestämmelser.
- Ta hänsyn till de naturliga kulturmiljöerna såsom våtmarker, ängs- och betesmarker, traditionella odlingslandskap och bruksmiljöer.
- Bete av öppna marker uppmuntras för att motverka igenväxning av kulturlandskapet.

Friluftsliv och rekreation

Friluftsliv, rekreation och att vistas i naturen har mycket stor betydelse för folkhälsa, fysisk aktivitet, stressåterhämtning, inlärning, välbefinnande och turism. De flesta former av friluftsliv betyder fysisk aktivitet, som i sig har många positiva hälsoeffekter på både kropp och själ. Att ägna sig åt friluftsliv kan dock även innebära mer stillsamma enskilda möten med naturen som ger möjlighet till avkoppling, eftertanke och återhämtning. Det övergripande politiska målet för friluftsliv är att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund. Alla människor ska ha möjlighet till naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö.

Hörby kommun har med sin närhet till natur- och kulturområden ett rikt utbud av upplevelser och attraktiva miljöer som betyder mycket för både kommunens medborgare, besökare och verksamheter. Inom Hörby kommun finns unika förutsättningar för ett utvecklat samspel mellan människa och natur. Närheten till naturen, dess rika utbud av upplevelser och höga natur- och kulturvärden utgör en viktig attraktionsfaktor för Hörby kommun.

Att värna om större naturområden, grönområden och parker är därför av betydelse för kommunens fortsatta utveckling. Genom att värna de *Fiskevattendirektivet (2006/44/EEG)* och nattmörka områdena på Linderödsåsen, Ringsjöns vatten och de vidsträckta skogsområdena skapas förutsättningar för att medborgare och besökare även i framtiden kan njuta av vacker fågelsång, bad och gnistrande stjärnhimmel i en ostörd miljö.

Allemansrätten

Genom allemansrätten ges unika möjligheter att fritt kunna röra sig i naturen med frihet under ansvar. Med rätten följer krav på hänsyn och varsamhet – mot natur och djurliv, mot markägare och mot andra människor i naturen. Det ger oss en rätt och möjlighet att gå över annans mark och att tillfälligt uppehålla oss där. I naturreservat, nationalparker och andra skyddade områden gäller särskilda regler eller föreskrifter som begränsar allemansrätten. Hörby kommun har flera olika skyddade natur-, kultur- och vattenområden. Mer information om kommunens skyddade områden finns att läsa under avsnittet Naturmiljö – Skyddade områden i Hörby kommun.

Det rörliga friluftslivet, vilket traditionellt handlat om rekreation i skog och mark har genom den växande naturturismen och äventyrsinriktade friluftaktiviteter blivit allt bredare. Den ökade kommersialiseringen av naturen ger å ena sidan människor mer kunskap om natur och kultur, men skapar också konflikter mellan turistföretag, natur- och kulturvård eller markägare. Människans nyttjande av natur- och kulturområden för friluftssändamål kan ge problem med slitage, nedskräpning och bränder vilket kan få allvarliga konsekvenser för såväl människor som djur och växter.

Hörby kommun har med skånska mått mätt en god tillgång på allemansrättslig mark då 50–60 procent av den totala arealen räknas som tillgänglig. Andelen är större i de norra och östra delarna,

och mindre i de södra och västra. All allemansrättslig mark är dock inte tillgänglig eller möjlig att nå på grund av vägar, järnvägar, vattendrag och åkermark, samt markanvändning i form av djurhållning, planteringar och störningar i form av exempelvis buller.

Riksintresse för friluftsliv

För att ett område ska vara av riksintresse för friluftslivet ska det ha stora friluftslivsvärden sett UR ett nationellt perspektiv på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Områden av riksintresse för friluftslivet ska skyddas mot sådana åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön. Med påtaglig skada på naturmiljön avses påtaglig skada på värden i naturmiljö som har betydelse från allmän synpunkt och som inte kan återskapas eller ersättas om de en gång förstörs.

I Hörby kommun finns ett riksintresse för friluftsliv:

FM 06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta (14 429 hektar)

Område med särskilt goda förutsättningar för friluftaktiviteter och berikande upplevelser samt särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och berikande upplevelser.

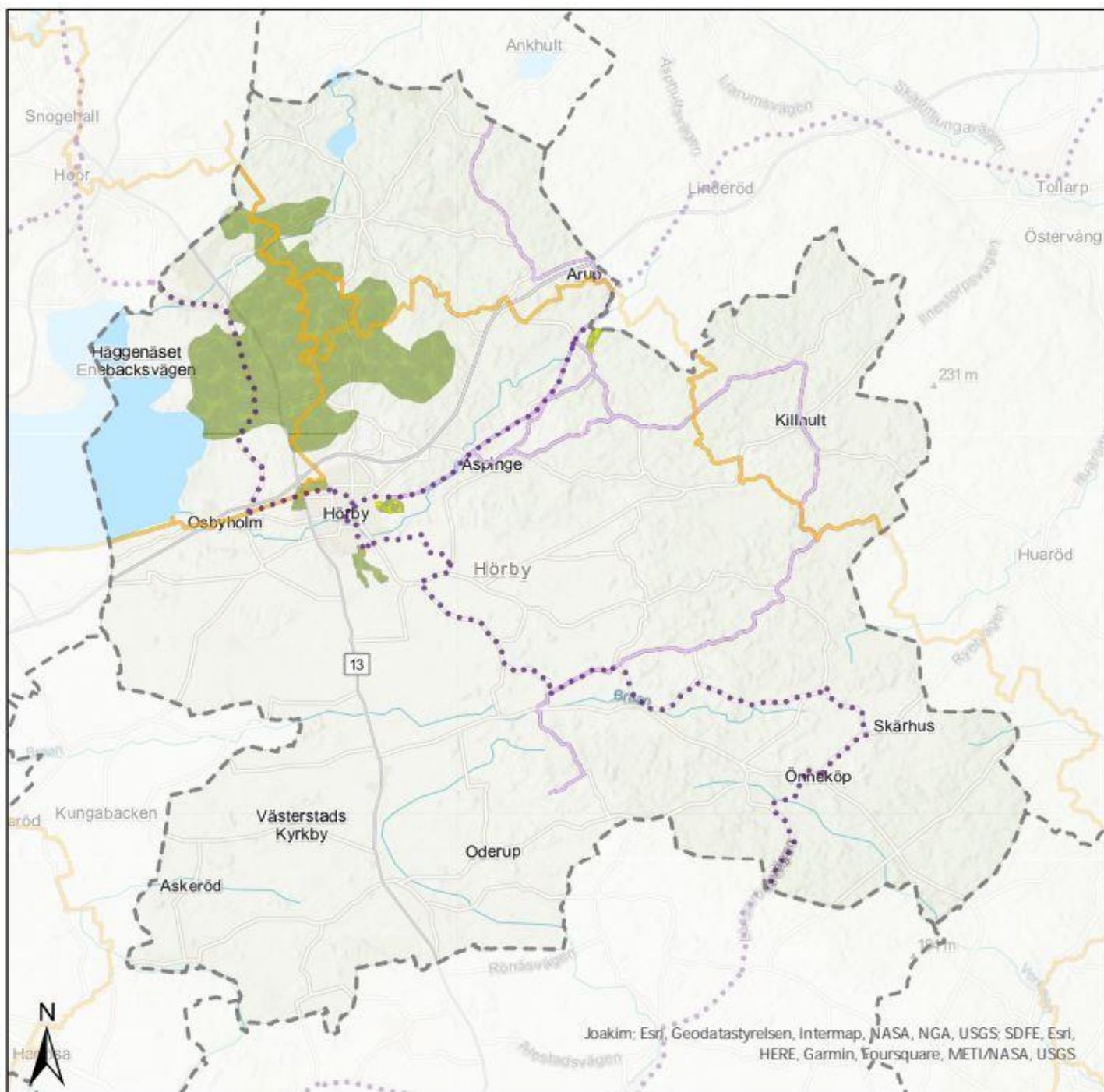
Centralt i Skåne ligger strövområdena Frostavallen och Fulltofta. Tillsammans med den stora Ringsjön och kulturlandskapet på Bosjöklosterhalvön utgör de mycket attraktiva och välbesökta rekreationsområden för människor från hela länet och även landet. Landskapet i området är varierat med ett småkuperat odlingslandskap, löv och granskogar, mindre sjöar och vattendrag, grusåsar och markerade dalgångar. I Hörby kommun ligger Fulltofta, som är ett gammalt godslandskap med mäktiga ekar och vida fälader. Spår av äldre tiders jordbruk är vanliga och här finns många välbevarade stenmurar liksom ett antal fornlämningar.

Friluftsområde av regional betydelse

Region Skåne har i *Regionplan för Skåne 2022–2040* kartlagt Skånes befintliga grönstruktur i regional skala. Kartan för friluftsliv i Skåne visar översiktligt de områden och stråk som spelar en viktig roll för Skånes friluftsliv samt de strukturer som påverkar utvecklingen och tillgängligheten till rekreation och friluftsliv. Hörby kommun spelar en viktig roll i utvecklingen av att stärka och förbättra Skånes flerkärniga grönstruktur och dess funktion och ska arbeta aktivt med att binda samman gröna strukturer och stråk.

Hörby kommunen har stor tillgång på grönområden och stråk med stora rekreations- och naturvärden. Fulltofta strövområde är Skånes största strövområde och är av både regional och lokal betydelse. En del av detta område räknas också som ett av Skånes största iordningställda friluftsområden med en hög standard på anläggningar och service. Här finns bland annat Fulltofta Naturcentrum som är ett informationscentrum och en mötesplats för naturintresserade. Här finns tillgänglighetsanpassade leder, miljötekniska lösningar på avlopp och uppvärmning samt pedagogiska projekt för att förmedla kunskap om naturen, med mera. Stiftelsen Skånska landskap, bildad av Region Skåne år 2004, ansvarar för verksamheten vid Fulltofta Naturcentrum. I Fulltofta

strövområde finns 14 markerade vandringsleder, varav tre är tillgänglighetsanpassade. Utöver detta finns flertalet rastplatser, eldstäder och övernattningsmöjligheter. Området saknar leder för cykling.

0 5 10 km

--- Kommungränser	— Elljusspår
... Planerad regional cykelturistled	— Rid- och körleder
— Skåneleden	■ Strövområden

Joakim; Esri, Geodatastyrelsen, Internmap, NASA, NGA, USGS; SDFE, Esri, HERE, Garmin, Foursquare, METI/NASA, USGS

Friluftsområde av lokal betydelse och populära besöksmål

I Hörby kommun finns flera populära strövområden av såväl lokala som regionala besökare. Utöver dessa finns flera naturreservat och andra populära besöksmål för friluftsliv och rekreation. Nedan listas några av dessa.

Fulltofta strövområde och Fulltofta Naturcentrum

Fulltofta strövområde är Skånes största strövområde och är av både regional och lokal betydelse.

Karnas Backe

Karnas Backe ligger öster om Hörby tätort och har under de senaste åren utvecklats och är numera en populär och viktig plats för möten och rekreation. Här finns boulebanor, frisbeebana, utegym, grillplatser och motionslingor varav en har elljus.

Satserup

Uppe på Linderöasen ligger byn Satserup omgiven av fina strövområden. Här finns elljusspår som vintertid omvandlas till skidspår.

Hörby Fälad

Hörby Fälad är ett tätortsnära naturreservat som ligger på gångavstånd strax nordväst om Hörby. Skåneleden, SL2 nord till syd, etapp 9, passerar genom reservatet och här finns även andra småstigar som tar dig runt i fäladen. Parkering finns vid Hörby sportcenter alldeles intill reservatet.

Skåneleden SL2-9

Skåneleden SL2-9 är en led mellan Bjeveröd och Hörby Ringsjöstrand på 17 km. Leden går genom reservatet Hörby fälad i den norra delen av Hörby tätort. Etappen går på stigar genom skogrikt strövområde och passerar Fulltofta Naturcentrum med utställning och café. Spänger leder dig ut i det annars otillgängliga, och en övergiven banvall lotsar förbi öppna marker.

Råby Hällor

Råby Hällor är ett tätortsnära naturreservat med ängar, betesmarker och blandlövskog som korsas av två raviner. Det är rikt på fornlämningar och innehåller bland annat rester av gammal åkermark, odlingsrösen och en sten med skålgropar. I norra delen löper en promenadstig genom området.

Storkhägnet Fulltofta

Storkhägnet i Fulltofta är ett populärt besöksmål och är en 2 500 m² stor flygvöljär med uppsatta boplatser i form av ”vagnshjul” för bobyggnad och häckning. Besök kan göras året om men den bästa perioden är då det finns storkungar i hägnet, det vill säga från maj och fram till juli.

Vandrings-, cykel- och ridleder

Skåneleden

Skåneleden är ett nätverk av vandringleder som tillkom i början på 1970-talet på initiativ av Länsstyrelsen i Kristianstad. I dag har leden fyra huvudstråk varav två passerar genom Hörby kommun. Den ena är Nord till sydleden, som sträcker sig från Hårsjö strax väster om Vittsjö i norr till Trelleborg i söder. Den andra leden är Ås till åsleden, med start vid Söderåsens fot i Åstorp och mål vid Agusa på Österlen.

Cykelleden Skåne

Mellan 2019 och 2023 driver Region Skåne ett projekt för att utveckla regionala cykelleder som är lämpliga både för vardagsrekreationen och för en lite längre semester. De regionala cykellederna kommer att utgöra ett komplement till de nationella lederna som finns idag, då det skapas ett sammanhängande och mer finmaskigt nätverk av kvalitetssäkrade och attraktiva leder som knyter ihop Skånes kuster med besöksvärda platser i inlandet. De tre dellederna går under namnet Cykelleden Skåne och sträcker sig mellan Kristianstad – Ängelholm, Ystad – Båstad och Lomma – Kristianstad. Invigningen genomfördes i juni 2023.

Lokala vandrings-, cykel- och ridleder

De gamla banvallarna från tiden då Hörby trafikerades av järnväg finns kvar på många platser. Dessa utnyttjas idag som cykelleder som delvis ingår i ett regionalt cykelvägnät. Ett arbete pågår med att rusta upp gamla banvallen mellan Hörby och Kristianstad. I Hörby kommun finns två ridleder. De är runt 16 kilometer vardera och är lämpliga för både dagsturer och kortare turer. En av ridlederna har skyltats med koppling vidare till bland annat Hässleholms och Perstorps kommuner. Utöver ridslingorna finns det en rid- och körled. Leden är cirka 4 mil lång och startar i Köllered.

Fiske- och badplatser

I Hörby kommun finns det möjlighet till fiske och bad i olika miljöer. I kommunens sjöar kan man fiska alltifrån abborre och mört till gös och gädda. I Hörby kommun finns Ringsjön, Sätöftasjön, Kvesarumssjön, Bondemölla, Sjöbergasjön och Sjököpssjön. De mest populära sjöarna för fiske och bad är Ringsjön, Kvesarumssjön, Sjököpssjön och Bondemölla.

Tillgång och tillgänglighet

Tillgången och tillgängligheten till natur- och kulturområden för olika friluftssändamål har betydande påverkan på människors välbefinnande och livskvalitet, samt stor betydelse för folkhälsan. Ett friluftsliv med god tillgänglighet innebär goda förutsättningar för att gynna medborgarnas folkhälsa, oavsett rörlighet, ålder eller ekonomiska förutsättningar. Genom att öka integrationen mellan bebyggda miljöer och naturen skapas förutsättningar för att människor ska kunna röra sig direkt ut i det omgivande landskapet utan att hindras av barriärer.

Besöksnäring och friluftsliv stärks av att kollektivtrafik och vandringsleder hänger ihop och ökar tillgängligheten. Iordningställda strövområden med angoringsplatser för bil, buss och cykel samt uppmärksatta stigar är därför viktiga för att öka tillgängligheten. Tillgång till olika typer av service och faciliteter blir också allt viktigare för besökarna, exempelvis toaletter, handikappanpassade leder, kollektivtrafik och väderskyddade rastplatser.

Tätortsnära natur

Tätortsnära natur för det vardagliga friluftslivet är ett viktigt komplement till de större natur- och friluftsområdena och den regionala grönstrukturen. Det finns även ett stort behov av att skapa mer tillgänglig mark för rekreation i tätbebyggda områden.

I Hörby tätort finns ett antal större sammanhängande grönområden med iordningsställda rekreationsområden för friluftsliv och motion samt anlagda parker, öppna gräsytor och andra ytor för spontanidrott och möten. Kommunens övergripande bedömning är att tillgängligheten till ytor för idrott, spontanidrott och motion är god i tätorten.

Hörbyån utgör en viktig del i tätortens gröna inslag, men ån uppfattas ofta som otillgänglig i stadsmiljön och har stor utvecklingspotential. Som ett led i att förbättra tillgängligheten till ån har kommunen anlagt en åpromenad som leder medborgare och turister ut i omkringliggande naturområden.

Söder om Hörby tätort ligger Råby hållor som sträcker sig ända in i tätorten längs Hörbyån. Området bjuder på spännande terräng i form av en ravindal med terrasser och andra kulturlämningar samt ängar, betesmarker och blandlövsskog. I öster finns även Karnas backe ett populärt område för rekreation, motion och andra friluftsaktiviteter.

Kopplingen mellan de större grönområdena i anslutning till Hörby tätort och grönstrukturen inne i tätorten, i form av parker, gräsytor, Hörbyån och trädplanteringar längs gator, upplevs i dag som otydliga där det bitvis saknas länkar till den sammanhängande grönstrukturen. Strukturer som kan användas som utgångspunkt är Hörbyån, äldre stigar och markvägar samt den gamla banvallen mellan Snogeröd och Kristianstad.

Parker

I Hörby kommun finns flera parker och grönområden som ger kommunens medborgare och besökare möjlighet att ta en promenad, koppla av eller leka. Parkerna och grönområdena är också viktiga mötesplatser i kommunen där människor kan mötas för korvgrillning, spontana picknicker och andra aktiviteter. Nedan följer en beskrivning av några av kommunens parker;

Ringsjöparken

Ringsjöparken ligger mitt i Hörby tätort, och längs med parken rinner Hörbyån och det finns en stor variation av grönska och öppna ytor. I parken finns en staty av konstnären och poeten Christian Kruse.

Ernst Ahlgrensparken

Ernst Ahlgrensparken ligger vid Parktorget i västra delen av Hörby. Parken är uppkallad efter författarinnan Victoria Benedictsson, som skrev under pseudonymen Ernst Ahlgren, och är omgärdad av stora träd.

Lasarettsparken

Lasarettsparken ligger i tätortens sydöstra del, precis vid vårdcentralen. Parken anlades som en sjukhuspark och används än i dag för rekreation och avkoppling. Här finns bänkar, planteringar och en mängd stora träd av olika trädslag. Parken gränsar även till Hörbyån som skapar en lugn oas i tätorten.

Aktivitetshallar, idrottsplatser och fotbollsplaner

I Hörby kommun finns ett stort utbud av aktivitetshallar, idrottsplatser och fotbollsplaner, både i tätorten och i byarna. I Hörby tätort finns Hörby sportcenter med bland annat Lågedammsbadet, Lågehallarna, Classic Bowl Hörby och Friskis & Svettis. Vid Söderängen, i anslutning till Aktivitetshuset, ligger Arenan för spontanidrott som är en plats som ger möjlighet att utöva olika sporter.

Genom att beakta förutsättningar för spontanidrott, motion och lek vid planering och utbyggnad av nya områden eller vid ombyggnationer i den befintliga strukturen skapas förutsättningar för en god folkhälsa.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska stärka och utveckla friluftslivet genom att
 - bevara och värna värdefulla natur- och kulturområden.
 - förbättra tillgången till större grönområden och parker för nära, vardagligt friluftsliv och kortare utflykter i Hörby tätort och i de lokala kärnorna.
 - bevara och skydda större sammanhängande områden som är bullerfria och icke ljusförorenade.
 - knyta samman stråk och stigar för att öka rörlighet, tillgänglighet och valbarhet inom och mellan grönområden.
 - samverka med myndigheter och aktörer för att öka tillgängligheten till natur- och kulturområden.

- Hörby kommun ska verka för ett varierat utbud av idrott samt fritids- och kulturaktiviteter i Hörby tätort samt de lokala kärnorna.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Viktiga områden för friluftslivet bör undantas exploatering om de grundläggande värden för friluftslivet i dessa områden riskerar att påverkas negativt.
- Vid planering och utveckling av befintliga och nya natur- och kulturområden ska hänsyn tas till möjligheterna att resa kollektivt, gå eller cykla.
- Vid utformning av natur- och kulturområden bör god tillgänglighet säkerställas genom att tillgodose området med service och faciliteter såsom toaletter, tillgänglighetsanpassade leder, avfallskärl och rastplatser.
- Vid detaljplanering beakta släpp till natur- och strandområden men även andra mötesplatser och målpunkter.

Transportinfrastruktur

Transportinfrastruktur är en viktig del i samhällsutvecklingen. Det övergripande målet för svensk transportpolitik är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar trafikförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet.

Ett välfungerande transportsystem är en viktig förutsättning för utvecklingen av samhället och goda kommunikationer underlättar vardagen för både människor och företag. Med ett väl utvecklat och väl underhållet transportsystem ökar tillgängligheten till Hörby vilket är av stor vikt för både boende inom Hörby kommun, för de som arbetspendlar till och från kommunen samt för näringslivet. Samtidigt kräver transportsystemen utrymme och medför problem såsom buller, utsläpp av luftföroreningar och olyckor.

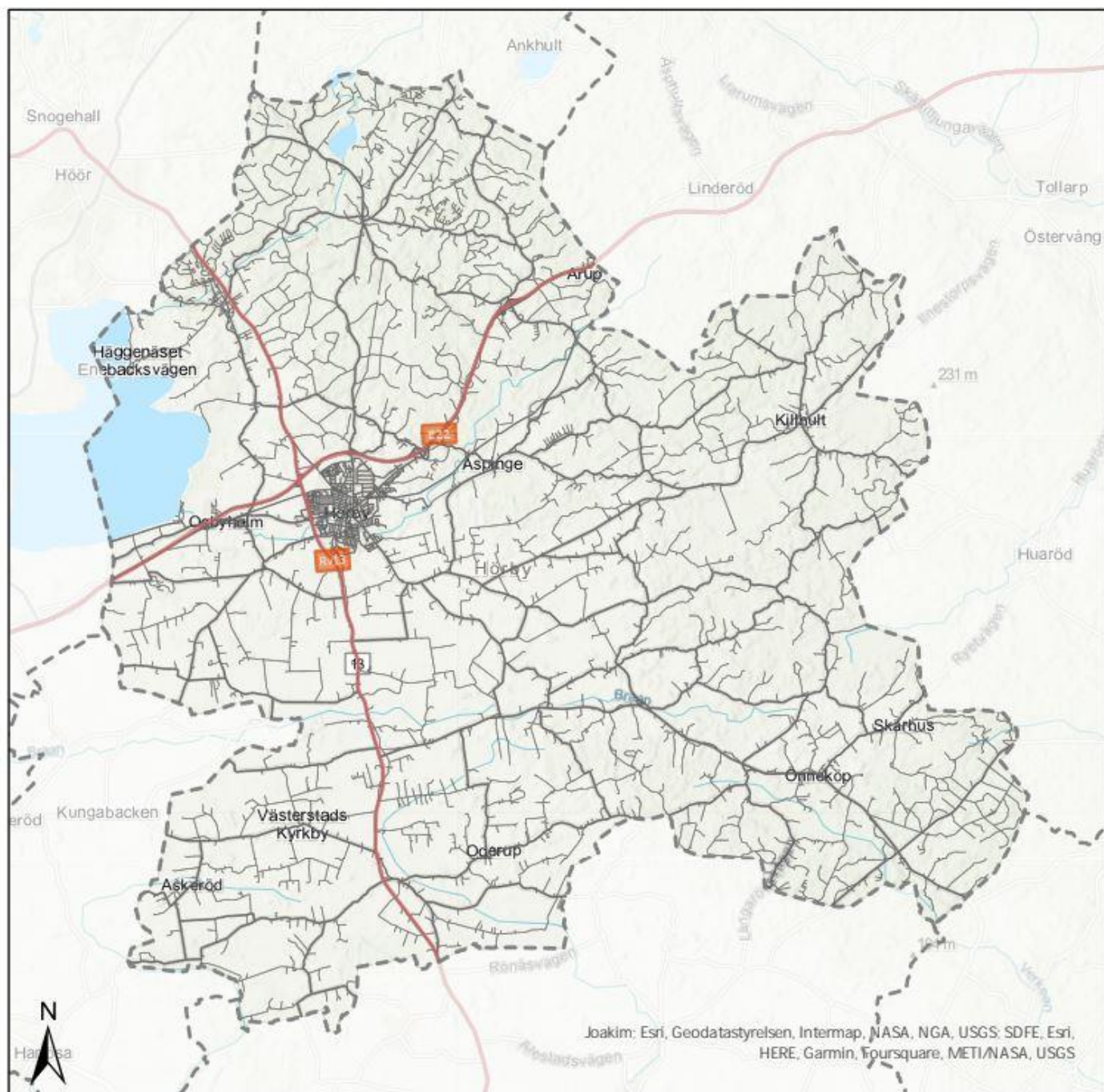
Transporter har också stor påverkan på klimatet genom utsläpp av växthusgaser som bidrar till klimatförändringarna. Förbränning av fossila bränslen står för det största antropogena bidraget till växthuseffekten. Inrikes transporter svarar för ungefär en tredjedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser.

Genom att begränsa transportsystemens klimatpåverkan, förstå transportbehoven för dagens och framtida generationer, nyttja möjligheter till ny kunskap och innovation samt arbeta tillsammans alla samhällsaktörer finns goda möjligheter för en hållbar samhällsutveckling.

Utvecklingen av transportinfrastrukturen utgår ifrån framtagna planer och program, både på nationell och regional nivå. Den lokala utvecklingen av infrastrukturen utgår bland annat från *Trafikplan för Hörby tätort 2013* och *Gång- och cykelvägsplan för Hörby kommun 2017–2030* samt *Parkeringsstrategi för Hörby*. *Trafikplan för Hörby tätort 2013* ger ett samlat grepp på trafikplaneringen i tätorten och tar upp frågor som rör trafiksäkerhet, trygghet och miljöpåverkan inom särskilda områden. *Gång- och cykelvägsplan för Hörby kommun 2017 – 2030* tar ett samlat grepp om cykelplaneringen i hela kommunen, både i tätorten, de lokala kärnorna och byarna i omlandet.

Vägar

Ett väl utvecklat och väl underhållet vägnät är av stor vikt för en god tillgänglighet till och från Hörby kommun såväl för kollektivtrafik med buss som med andra motorfordon. Vägnätet i Hörby kommun består av enskilda vägar, kommunala och statliga vägar i ett finmaskigt nätverk. Vägar utgör också fysiska hinder då människor och djur hindras från att röra sig fritt i skog och mark. Även spridningsvägar för biologisk mångfald kan påverkas negativt liksom en ökad dödlig risk för djur som vill korsa vägbanor.

Joakim: Esri, Geodatastyrelsen, Intermap, NASA, NGA, USGS, SDFE, Esri, HERE, Garmin, Foursquare, METI/NASA, USGS

0 5 10 km

-- Kommungränser

namn

 E22

 Riksväg 13

Väghållartyp

— statlig

— kommunal

— enskild

Statliga vägar

De viktigaste regionala huvudstråken för Hörby kommun är E22, i öst-västlig riktning, samt riksväg 13 i nord-sydlig riktning. E22 utgör en viktig förbindelse till i huvudsak Malmö- och Lundregionen, samt Kristianstad dit en stor del av kommunens invånare arbetspendlar. Båda vägarna är statliga och är också av riksintresse.

Trafikverket har det yttersta ansvaret för framkomlighet och trafiksäkerhet på det statliga vägnätet.

Europaväg 22 – E22 Trelleborg – Norrköping

Europaväg 22, E22, som går från Trelleborg via Hörby till Norrköping utgör en strategisk förbindelselänk mellan tillväxtcentrumet i Öresundsregionen och nordöstra Skåne och Blekinge. Vägen är en mycket viktig kommunikationsled genom Skåne, och en viktig led för godstransporter inom Sverige. E22 ingår i det av EU utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T. E22 är också en viktig förbindelse mellan nordöstra Skåne och Öresundsregionen för såväl arbetspendling som godstransporter. Vägen ingår också i det regionala kollektivtrafiknätet och det rekommenderade nätet för transport av farligt gods.

För att öka framkomligheten och trafiksäkerheten på E22 genom Skåne håller vägen på att byggas ut till motorväg i olika etapper. Två delsträckor kvarstår fortfarande, sträckorna Fogdarp – Hörby norra och Fjälkinge – Gualöv. Båda dessa sträckor är mötesfri väg så kallad 2+1-väg. Sträckan Fogdarp – Hörby norra finns inte med i Trafikverkets *Nationella trafikinfrastrukturplan 2022–2033* och kommer därför inte byggas nu. När sträckan är finansierad i plan återupptas arbetet. Sträckan Fjälkinge – Gualöv förväntas påbörjas andra halvan av 2023.

En god standard på E22 bidrar till att utveckla näringslivet och öka rörligheten på arbetsmarknaden inom Öresundsregionen och i hela södra Sverige. En ombyggnad av E22 till motorväg innebär positiva effekter för Hörby kommun. Åtgärderna innebär en minskad restid och vägförkortningar mellan nordöstra och sydvästra Skåne samt till Köpenhamnsregionen, och därmed ökar även tillgängligheten till Hörby. Dessutom förbättras även framkomligheten och tillförlitligheten för de långväga godstransporterna. Dessa åtgärder medför att de positiva effekterna av Hörbys läge mitt i Skåne förstärks ytterligare.

En utbyggnad av E22 kan även förväntas ha påverkan på miljön om trafiken, inklusive transporter med farligt gods, ökar. Detta innebär också en risk för ökade luftföroreningar inom kommunens gränser, där huvuddelen beror på att trafiken delvis omfördelas. En övergång till fossilfria bränslen kommer på sikt att minska luftföroreningar och klimatpåverkan. Risken för olyckor med farligt gods bedöms inte öka eftersom vägens säkerhet kommer att bli bättre. Problem med ökat buller beräknas ske i liten utsträckning.

Riksvägar

Riksväg 13 Höör - Ystad

Riksväg 13 är en diagonal förbindelse mellan sydöstra och nordvästra Skåne via Hörby. Vägen är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik. Den utgör en del av en viktig förbindelse från Mellansverige till Södra Skåne, bland annat Ystad Hamn. Vägen ingår även i det av Region Skåne utpekade huvudvägnätet. Till stor del används vägen för godstransporter till och från Ystads hamn via Hörby vidare upp till Höör och riksväg 23, alternativt E22 mot Kristianstad.

Riksväg 13 går rakt igenom Hörby kommun och delar tydligt upp kommunen i två delar. På en del platser i kommunen skapar riksväg 13 en barriär, främst i Hörby tätort och i Ludvigsborg. Kommunen arbetar för att motverka barriäreffekten genom dialog med Trafikverket.

För att förbättra trafiksäkerheten längs med riksväg 13 för kommunen en diskussion med Trafikverket om en ombyggnation av korsningen vid Byggmästaregatan. Under år 2021 tog Trafikverket fram en mindre åtgärdsvalsstudie för korsningen, vilket resulterade i två olika paket av åtgärder. Det första paketet innehåller mindre underhålls- och trimningsåtgärder. Det andra paketet innehåller en ombyggnation av korsningen, i nytt alternativt befintligt läge. Kommunen för dialog med Trafikverket angående åtgärds paket nummer två.

Beroende på utfallet av pågående åtgärdsvalsstudie för riksväg 23, Tjörnarps – E22, kan riksväg 13 komma att påverkas i olika omfattning.

Kommunala vägar

Kommunen är väghållare för en del gator inom tätorterna. I Hörby tätort är nästan alla gator kommunala, i Ludvigsborg och Osbyholm finns några kommunala gator och vägar och i både Östraby och Södra Rörum finns en enstaka kommunal gata. Övriga tätorter saknar gator med kommunalt huvudmannaskap.

Enskilda vägar

En stor del av gatorna och vägarna i Hörby kommun har enskilt huvudmannaskap. Det innebär att vägen varken sköts av staten eller kommunen utan av så kallade enskilda väghållare. Dessa kan vara enskilda markägare eller samfälligheter.

Huvudprincipen enligt plan- och bygglagen är att kommunen ska vara huvudman för allmän plats inom detaljplanlagt område. Kommunen får dock i detaljplanen bestämma att huvudmannaskapet istället ska vara enskilt, för en eller flera allmänna platser, om det finns särskilda skäl för det. Dessa skäl och effekterna för berörda måste tydliggöras i detaljplanen. Normalt hanteras detta genom att man i enlighet med anläggningslagen bildar en gemensamhetsanläggning, som sedan förvaltas av en samfällighets- eller vägförening. Vid enskilt huvudmannaskap ansvarar då fastighetsägarna, oftast genom en samfällighets- eller vägförening, för byggande och underhåll av de allmänna platserna.

Ansvarsfördelningen om vilka allmänna platser som ska omfattas av enskilt respektive av kommunalt huvudmannskap regleras i respektive detaljplan.

Utvecklingen, framför allt i serviceorterna, med förtätning av bebyggelsen, nya krav på dagvattenhantering, andra trafiksäkerhets- och tillgänglighetsbehov med mera kan komma att ställa de enskilda huvudmännen inför nya utmaningar.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt *Trafikplan för Hörby tätort*.
- Hörby kommun ska i arbetet med att förbättra transportsystemet använda Fyrstegsprincipen, vilken innebär att förbättringar i transportsystemet stegvis analyseras med syfte att befintliga lösningar optimeras så långt det är möjligt innan ny infrastruktur byggs.
- Hörby kommun ska verka för
 - att vägsträckan på E22 mellan Fogdarp och trafikplats Hörby Norra byggs om till motorväg.
 - att stärka sin centrala plats i regionen genom att bland annat verka för en omledning av riksväg 23 till riksväg 13.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid detaljplanering beakta säkra skolvägar och angöringsplatser.
- Vägkanter och diken längs vägar bör vara vegetationsbeklädda och artrika med möjlighet till vatteninfiltrering.
- I samband med planering och genomförande av nya infrastrukturprojekt bör
 - fragmentering av naturmiljön motverkas och barriäreffekter minskas.
 - värdefull jordbruksmark och skog samt våtmarker undantas exploatering för nya vägar.

Kollektivtrafik

En välutvecklad kollektivtrafik ökar möjligheterna för arbetspendling, ger ökad tillgång till kultur och fritid, är bra för trafiksäkerhet och miljö samt ger ökad rörlighet för ungdomar och personer utan körkort. Eftersom resmönster också påverkas av var verksamheter och andra målpunkter i kommunen placeras är det viktigt att bebyggelseutveckling och trafikplanering samordnas.

Hörby tätort är en viktig kollektivtrafiknod som möjliggör inomkommunala och regionala resor och byten. Kollektivtrafiken är viktig för invånarna i Hörby kommun med ett högt antal ut- och inpendlare. En stor andel av invånarna arbetspendlar mot i huvudsak Malmö och Lund, vilket ställer krav på turtätheten både morgon och kväll. Kollektivtrafiken är även viktig för kommunens ungdomar som pendlar till gymnasieskolorna i bland annat i Lund, Kristianstad, Sjöbo och Eslöv. En väl fungerade kollektivtrafik i hela kommunen är en förutsättning för hållbara resor, en levande landsbygd och som attraktionsfaktor för boende.

De flesta av utbyggnadsområdena för bostäder, service och verksamhetsområden ligger inom ett kollektivtrafiknära läge. Genom en koncentrerad utbyggnad till kommunens orter skapas bättre underlag för kollektivtrafiken. Det i sin tur skapar bättre underlag för kommunen att i dialog med Skånetrafiken arbeta för en förbättrad turtäthet för regionbussarna på vardagar, helger och kvällar. Ett väl utvecklat bussystem ökar tillgängligheten till angränsande lokala tillväxtmotorer, de regionala kärnorna samt de regionala tillväxtmotorerna. Likaså ökar Hörby tätorts möjligheter att vara en eftertraktad ort för arbetspendling, verksamhetsetablering och boende.

Linjetrafik

SkåneExpressen 1 och SkåneExpressen 2

De viktigaste linjerna som trafikerar Hörby kommun är SkåneExpressen 1 mellan Malmö och Kristianstad och SkåneExpressen 2 mellan Hörby och Lund, båda med 15-minuterstrafik vid rusningstrafik. Det sker kontinuerliga utvecklingar av SkåneExpressen 1 och 2 för att förbättra stråket. Bland annat sker utveckling av trafikplatser längs med E22. Antalet turer på de båda linjerna har varit relativt oförändrat de senaste åren. Men till följd av pandemin försvann dock natturerna på både SkåneExpressen 1 och 2 under fredagar och lördagar. Turerna är viktiga för att Hörby kommuns invånare ska kunna besöka och ta del av utbudet i Lund och Malmö under fredags- och lördagskvällar.

Linje 469, 470, 471, 474 samt 330

Andra viktiga linjer som trafikerar Hörby kommun är linjerna 469 (Hörby – Höör, via Fulltofta), 470 (Hörby – Höör), 471 (Hörby – Öneköp), 474 (Hörby – Eslöv, via Snogeröd) samt 330 (Hörby – Sjöbo).

Antal turer på de olika linjerna varierar kraftigt. De senaste åren har dock antalet turer minskat markant vilket är en följd av både det minskade resandet under pandemin och det trafikförsörjningsprogram som Region Skåne beslutade om i början av 2020, *Trafikförsörjningsprogram för Skåne 2020 – 2030*. Trafikförsörjningsprogrammet fastställer målen och sätter de strategiska ramarna för kollektivtrafiken i regionen. Bland annat fastställs hur många turer orter ska ha baserat på invånarantalet.

Tillgång till god kollektivtrafik är viktigt för kommunens fortsatta utveckling och för ett diversifierat transportsystem.

Närtrafik

I de områden som saknar vanlig kollektivtrafik erbjuds resor med närtrafik. Närtrafiken är en beställningstrafik för dem som har mer än två kilometer till närmaste hållplats och ger kommunens invånare möjlighet att resa in till centrala Hörby. Närtrafiken är uppdelad i tre områden och måste förbeställas. Kommunen samarbetar med Skånetrafiken för att erbjuda god tillgänglighet med närtrafik. Skånetrafiken tillhandahåller ett basutbud av turer under vardagar. Därutöver köper kommunen till ytterligare turer under vardagar och helger.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt *Trafikplan för Hörby tätort*.
- Hörby kommun ska verka för en väl fungerande kollektivtrafik och stärka förutsättningarna för arbetspendling, fritidsresor och besöksnäring genom att
 - lokalisera ny bebyggelse i kollektivtrafikhärlägen eller i områden där ny bebyggelse kan bidra till ökat underlag för befintlig eller ny kollektivtrafik.
 - utveckla närtrafiken på landsbygden.
 - vara en aktiv och drivande part i dialogen med Region Skåne, Skånetrafiken, andra kommuner och trafikoperatörer om hur tillgänglighet, god komfort, turtäthet och linjedragningar av bussystemet kan utvecklas och förbättras.
 - utveckla och förbättra hållplatser. Särskilt prioriterat är Hörby busstation, gångtunnel under väg 13 vid Östraby samt gångtunnel under väg 13 vid Byggmästargatan.
 - sprida kunskap och information om hållbara resor och ändrade resvanor.

Gång- och cykeltrafik

Bra gång- och cykelvägar med en god standard är viktiga för tillgängligheten i hela kommunen. Att gå och cykla mer är också hälsofrämjande och bra för miljön eftersom det bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser. Att gå och cykla bidrar till samhällsekonomiska vinster genom minskade sjukvårdskostnader, minskade utsläpp och till ökad livskvalitet för den enskilde. Gång- och cykelvägar bidrar även till ett effektivt nyttjande av markresurser. En cykel kräver endast en tiondel av den yta som en bil upptar i trafiksystemet.

Det är därför viktigt för kommunen att fortsätta bygga ut det befintliga gång- och cykelvägnätet. Att koppla samman busshållplatser, skolor och andra viktiga servicefunktioner med gång- och cykelvägar skapar trygga resvägar samt underlättar byte av färdmedel. I dag är gång- och cykelvägnätet delvis utbyggt i Hörby tätort medan cykelvägar saknas mellan tätort, de lokala kärnorna och byarna i omlandet. Inne i Hörby tätort finns gångbanor längs samtliga högtrafikerade gator. I villaområdena går istället gångtrafiken i blandtrafik. Gång- och cykelvägnätet är utbyggt med växlande karaktär. I övrigt samsas cyklisterna med motorfordonen i blandtrafik. Ett heltäckande gång- och cykelvägssystem ökar framkomligheten inne i tätorten vilket medför att fler kan välja gång och cykel i stället för bil som transportmedel. Detta i sin tur skapar positiva effekter

på trafiksystemet inne i Hörby tätort genom att bidra till minskad trafik. Ökad tillgänglighet för gående och cyklisterna, minskat buller samt ökad trafiksäkerhet bidrar även till ökad folkhälsa för Hörby tätorts befolkning.

Utanför Hörby tätort finns ett fåtal gång- och cykelvägar som Hörby – Ringsjöstrand, Hörby – Kristianstad, Hörby – Fulltofta samt Önnköping – Långaröd.

Läs mer om gång- och cykelvägar i *Gång- och cykelvägsplan för Hörby kommun*.

Nedan redogörs översiktligt för hur kommunen avser att utveckla det övergripande gång- och cykelvägnätet. De föreslagna utbyggnadssträckorna är Hörby – Höör, Hörby – Lyby och Östraby – Askeröd via Västerstad samt standardhöjning av gamla banvallen Hörby – Kristianstad.

Hörby – Höör

Hörby kommun har sedan en period tillbaka, tillsammans med Höörs kommun, drivit frågan om en gång- och cykelväg mellan Hörby och Höör, via Ludvigsborg. Sträckan är en viktig länk i kommunen och är utpekad som en brist i det regionala cykelvägnätet. Den finns även med i Region Skånes *Cykelvägsplan för Skåne 2018–2029*.

Hörby – Lyby

Idag saknas en gång- och cykelbana mellan Hörby och Lyby. En gång- och cykelbana mellan orterna skulle underlätta kommunikationerna till och från Hörby tätort för de boende i Lyby. Den skulle också bättre koppla samman Lyby med kollektivtrafiken. Sträckan finns dock inte med i Region Skånes *Cykelvägsplan för Skåne 2018–2029* och är därmed inte aktuell i dagsläget.

Östraby – Askeröd via Västerstad

Det finns ett pågående samarbete mellan Östraby skola och Västerstads förskola för att få elever och föräldrar men även andra boende att kunna ta sig mellan Östraby – Askeröd via Västerstad på ett tryggt och säkert sätt.

En gång- och cykelbana skulle också stärka både Västerstads och Askeröds koppling till kollektivtrafik längs riksväg 13. Föreslagen sträcka mellan Östraby – Askeröd via Västerstad går parallellt med väg 1123, vilken är en statlig väg. Sträckan nämns inte i Region Skånes *Cykelvägsplan för Skåne 2018 – 2029* och därmed är sträckningen inte aktuell just nu.

Regionala cykelleder

Hörby kommun deltar i ett projekt för att skapa fler regionala cykelleder i Skåne. Arbetet drivs av Region Skåne tillsammans med berörda kommuner. Skåne har idag tre nationella cykelleder för rekreation och turism: Sydostleden (Växjö – Simrishamn), Sydkustleden (Simrishamn – Helsingborg) och Kattegattleden (Helsingborg – Göteborg). Dessa har ett stort värde för friluftsliv, folkhälsa och turism. Lederna ska nu kompletteras med ett mer finmaskigt ledsystem bestående av

regionala cykelleder. Lederna är tänkta att gå som ett stort kryss över Skåne mellan Ystad – Båstad, Ängelholm – Kristianstad samt Kristianstad – Malmö och navet hamnar därmed i Mittskåne.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt
 - *Trafikplan för Hörby tätort.*
 - *Gång- och cykelvägsplan för Hörby kommun.*
 - *Parkeringsstrategi för Hörby kommun.*
- Hörby kommun ska arbeta för att förbättra trafiksäkerheten i tätorten och de lokala kärnorna. Fokus ska ligga på åtgärder som leder till ökad trygghet för oskyddade trafikanter.
- Hörby kommun ska föra en kontinuerlig dialog med Trafikverket, Region Skåne, grannkommuner och andra berörda kring
 - behovet av gång- och cykelbanor, både ur kommunalt och regionalt perspektiv.
 - föreslagna utbyggnadssträckor av regional betydelse i Hörby kommun och att dessa tas med som namngivna objekt i Region Skånes cykelvägsplan.
 - åtgärder som kan öka antalet resor med gång och cykel.
 - möjligheten att knyta samman befintliga cykelstråk, leder och lokalvägar mellan kommuner för att på så sätt skapa attraktiva stråk.
- Hörby kommun ska verka för ett sammanhängande gång- och cykelvägnät av god standard och säkerhet som bidrar till god tillgänglighet i hela kommunen.

Tung och långsamtgående trafik

I Hörby kommun utgörs en del av trafiken av tunga eller långsamtgående fordon såsom lastbilar, traktorer och andra jordbruksmaskiner. Den tunga trafiken passerar genom kommunen längs framför allt riksväg 13 och E22. Ekerödsrasten utmed E22 är en viktig uppställningsplats för framför allt tunga fordon för rast och dygnsvila.

Tung trafik ställer särskilda krav på bland annat utrymme, tillgänglighet, framkomlighet och bärighet. Den tunga trafiken orsakar också särskilda problem i form av buller, avgaser, vibrationer och olycksrisker. Biltrafiknätet måste därför utformas med särskild hänsyn till bland annat lastbilarnas körväg, parkering, lastning och lossning.

Inom delar av Hörby tätort råder förbud mot tung trafik. De gator som omfattas av förbudet är hela eller delar av följande gator och vägar: Nya torg, Gamla torg, Storgatan, Slagtoftavägen, Kungsgatan och Råbygatan. I övriga tätorter i kommunen finns inga liknande förbud. Att leda om den tunga trafiken utanför tätorten medför ett antal positiva effekter, däribland ökad framkomlighet, minskat buller och ökad trafiksäkerhet.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att nya större trafikgenomfarter inte lokaliseras till utpekade bullerfria- och icke ljusförorenade områden.

Parkering

Parkering har stor betydelse för hur rörelserna ser ut i en stad men också för hur människor upplever staden. En begränsning av antalet parkeringsplatser kan användas för att påverka biltrafikmängden i ett område. Parkering kan på detta sätt användas som ett aktivt instrument i planeringen.

Läs mer i *Parkeringsstrategi för Hörby kommun*.

Bilparkering

Idag är det gratis att parkera längs gator, på torg och på allmänna kommunala parkeringsplatser i Hörby kommun. I Hörby tätort är en del av platserna dock reglerade med kortare tid än de generella 24 timmarna och då krävs ofta parkeringsskiva.

Laddinfrastruktur

Allt fler medborgare skaffar elbil och andra batteridrivna fordon. En förutsättning för att stötta denna utveckling är att kommunen tillgängliggör platser för både invånare och besökare att kunna ladda sina fordon. För att kunna möta det växande behovet av laddinfrastruktur arbetar Hörby kommun strategiskt med leverantörer för att förbättra tillgängligheten av publika laddplatser. En fungerande laddinfrastruktur kan också bidra till förbättrad hållbarhet för evenemang och även leda till ökad besöksnäring. Hörby kommun har ett flertal laddplatser i kommunen och det finns också ett flertal platser lämpliga för laddplatser utpekade runt om i kommunen.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt
 - *Trafikplan för Hörby tätort*.
 - *Parkeringsstrategi för Hörby kommun*.
- Hörby kommun ska möjliggöra för nyetablering av laddinfrastruktur samt förbättrad användning av befintlig laddinfrastruktur inom kommunen.

Järnväg och flyg

Hörby kommun saknar järnvägstrafik och flyg. Däremot berörs Hörby kommun av influensområde för Sebbarps flygfält. Flygfältet är beläget alldeles intill kommungränsen i Eslövs kommun, men stora delar av dess influensområde berör Hörby kommun.

Hörby kommun berörs av MSA-ytor (Minimum Sector Altitude) för Malmö Airport och Kristianstad Österlen Airport. Det innebär att det är viktigt att beakta dessa områden i samband

med planläggning. Uppförande av höga byggnader eller andra hinder inom dessa ytor kan påverka flygprocedurer till och från flygplatsen, vilket i sin tur kan försvåra eller omöjliggöra flygning och därmed utnyttjandet av flygplatsen.

Ställningstaganden

- Hörby ska vid planläggning och bygglov inom influensområde för Sebbarps flygplats, en radie på 2,7 kilometer samt inom MSA-yltor (Minimum Sector Altitude) för Malmö Airport och Kristianstad Österlen Airport inte tillåta höga byggnader eller andra hinder som kan påverka nyttjandet av flygplatserna.

Framtida transportsystem och mikromobilitet

Transporter är avgörande för att dagens och framtidens samhälle ska fungera. Samtidigt har transportsektorn en stor och utmanande omställning framför sig. Transportsektorn är ett av de största hoten mot miljön och en starkt bidragande faktor till klimatförändringarna. Transportsektorn står idag för en tredjedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. Framtidens transportsystem behöver vara fossilfritt och diversifierat.

Utvecklingen mot ett mer hållbart och effektivt transportsystem går snabbt framåt och tekniken utvecklas. Allt större andel av de nya personbilar som säljs är elbilar och även kommersiella fordon ställer om till eldrift. Transportsystemet blir mer automatiserat och försöken med självkörande fordon går framåt.

Utvecklingen inom informations- och kommunikationsteknologin har lett till nya transportsätt. Under de senare åren har olika former av nya transportmedel introducerats i samhället, som till exempel lastcykel, friflytande cykelpooler och elsparkcykel. Flera av dess har fått stort genomslag men trots det saknas kunskap om hur dessa fordon och tjänster faktiskt används samt vilka effekter de får på samhället.

Det är därför viktigt att bevaka både transportsystemutvecklingen samt informations- och kommunikationsteknologin för att vara redo att ställa om. Transportsystemet måste vara flexibelt och det behöver finnas olika transportsätt för att implementeringen och omställningen ska gå smidigt.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska följa transportsektorns utveckling av klimatsmarta transporter och samverka med berörda aktörer.

Teknisk infrastruktur

Energiutvinning

Med energiutvinning menas produktion av elenergi som utvinns ur olika tekniker såsom sol-, vind- och vågkraft. De globala utsläppen av växthusgaser i atmosfären är största orsaken till att medeltemperaturen på jorden stiger och att klimatet förändras. För att minska utsläppen behöver energiproduktionen ställas om och baseras på fossilfria energikällor.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt kommande *Energiplan för Hörby kommun*.
- Hörby kommun är positiva till etablering av både storskaliga och småskaliga energiutvinningslösningar om följande kriterier är uppfyllda
 - dessa inte placeras på jordbruksmark samt värdefulla natur- och kulturmiljöer.
 - medger en god hushållning av mark.
 - kan harmonisera med befintlig bebyggelse och bebyggelsestruktur samt landskapsbilden.

Vindkraft

Vindkraft är en förnybar energikälla och viktig för omställningen till att bli mindre beroende av fossila bränslen. Samtidigt har vindkraft en påverkan på människor som bor på eller besöker den plats där de är placerade. De hörs och påverkar landskapsbilden. De kan också påverka känsliga arter såsom fåglar, fladdermöss och insekter negativt, men även ha en negativ inverkan på natur- och kulturmiljön. Det är därför viktigt att vid vindkraftsetableringar ta hänsyn till frågor som rör lokalisering, utformning och påverkan på människors hälsa och miljön.

Vindkraftsärenden regleras i första hand av *Miljöbalken (1998:808)*, *Miljöprövningsförordningen (2013:251)*, *Plan- och bygglagen (2010:900)* och *Plan- och byggförordningen (2011:338)*. Men även annan lagstiftning kan ha betydelse. Det krävs bygglov för att uppföra, flytta eller väsentligt ändra vissa vindkraftverk. Det gäller både inom och utanför detaljplanelagt område. Det finns dock vissa undantag från lovplikten.

I Hörby kommun finns det åtta medelstora kommersiella vindkraftverk samt två gårdsverk.

Olika vindkraftverk

Miniverk

Det finns olika typer av vindkraftverk i olika storlekar;

Ett så kallat miniverk definieras som ett vindkraftverk med en totalhöjd på maximalt 20 meter och med en rotordiameter på maximalt tre meter. Definitionen av ett så kallat miniverk har sin grund i plan- och bygglagens regler om bygglov. Ett miniverk behöver inte bygglov enligt plan- och byggförordningen om det;

1. är 20 meter eller lägre över markytan
2. placeras på ett avstånd från gränsen som är större än kraftverkets höjd över marken
3. inte monteras fast på en byggnad, eller
4. har en vindturbin med en diameter som är mindre än tre meter.

Om två eller fler vindkraftverk ska stå tillsammans omfattas verksamheten av anmälningsplikt enligt *Miljöbalken (1998:808)*, läs mer om detta under klassen medelstora anläggningar.

Gårdsverk

Ett gårdsverk är ett vindkraftverk med en totalhöjd på 20–50 meter eller ett verk vars rotordiameter överstiger 3 meter. Definitionen av gårdsverk har sin grund i plan- och bygglagens regler om bygglov. Verket behöver bygglov enligt plan- och byggförordningen (2011:338) om det;

1. är högre än 20 meter över markytan
2. placeras närmare gränsen än kraftverkets höjd över marken
3. monteras fast på en byggnad, eller
4. har en vindturbin med en diameter som är större än tre meter.

Vindkraftverk som är högre än 50 meter är anmälningspliktiga enligt *Miljöbalken (1998:808)*. Ska två eller fler verk stå tillsammans måste verksamheten anmälas enligt *Miljöbalken (1998:808)*.

Medelstora anläggningar

Definitionen av en medelstor anläggning har sin grund i *Miljöprövningsförordningen (2013:251)*, kod C 40.100. En anläggning är anmälningspliktig enligt 9 kap. *Miljöbalken (1998:808)* om den innehåller;

1. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 50 meter
2. två eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation), eller
3. ett vindkraftverk som står tillsammans med ett annat vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades.

Både bygglov och anmälan enligt *Miljöbalken (1998:808)* prövas av kommunen. För vindkraftverk som kräver bygglov ska byggnadsnämnden också lämna startbesked innan anläggningen kan börja byggas och slutbesked innan den tas i drift.

Stora anläggningar

För att bygga en stor landbaserad vindkraftsanläggning krävs tillstånd enligt *Miljöbalken (1998:808)* samt kommunens tillstyrkan. Ansökan om tillstånd enligt *Miljöbalken (1998:808)* prövas av Länsstyrelsen. Definitionen av en stor anläggning har sin grund i *Miljöprövningsförordningen (2013:251)*, kod B 40.90 och B 40.95.

En verksamhet med kod B 40.90 är tillståndspliktig enligt 9 kap. *Miljöbalken (1998:808)* om;

1. två eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation) och vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 150 meter
2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med en gruppstation som i 1, eller
3. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med ett annat sådant vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades.

En verksamhet med kod B 40.95 är tillståndspliktig enligt 9 kap. *Miljöbalken (1998:808)* om;

1. sju eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation) och vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 120 meter
2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med en sådan gruppstation som i 1, eller
3. ett eller fler vindkraftverk som vart och ett inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med så många andra sådana vindkraftverk att gruppstationen sammanlagt består av minst sju vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten eller verksamheterna med de andra vindkraftverken påbörjades.

Vindförhållanden i Hörby kommun

Energimyndigheten har tagit fram en nationell vindkartering, vilken visar vindförhållanden i Sverige. Vindkarteringen gjordes år 2011 efter en matematisk-fysikalisk modell, MIUU-modellen, och beskriver tillståndet i atmosfären som exempelvis vindhastigheten.

Karteringen ger endast en översiktlig bild av möjligheten att utvinna vindenergi i kommunen, och noggrannare studier av klimatförhållandena krävs inför nyetablering av vindkraftverk. Kartan redovisar årsmedelvinden i meter per sekund på 140 meters höjd.

Hörby kommun har som Skåne i övrigt mycket goda vindförhållanden och därmed goda förutsättningar för vindkraftsetableringar. Men samtidigt finns många intressekonflikter i Hörby kommun.

Förutsättningar för ny vindkraft i Hörby kommun

Hörby kommun består av fyra bygder; Hörby tätort, Ringsjöbygden, Mellanbygden samt Slättbygden. Bygderna har var för sig olika karaktär och olika förutsättningar. Dessa bidrar i stort till Hörby kommuns attraktionskraft vilket leder till att människor vill bo, besöka eller etablera sina verksamheter i kommunen. Inom dessa bygder finns flertalet allmänna intressen som är särskilt viktiga att ta hänsyn till i den fysiska planeringen såsom vid vindbruksetableringar;

- Utvecklingsstrategi

- Riksintressen
- Bostäder, bebyggelse och gestaltad livsmiljö
- Näringsliv
- Naturmiljö
- Vattenmiljö
- Jord-, skogs- och vattenbruk
- Kulturmiljö
- Friluftsliv
- Transportinfrastruktur
- Teknisk infrastruktur
- Miljö, hälsa och säkerhet

Ställningstaganden

Hörby tätort

- Hörby kommun ska inte tillåta vindkraftsetableringar i Hörby tätort eller inom 1 000 meter ifrån Hörby tätorts geografiska avgränsning.

Ringsjöbygden

- Hörby kommun ska inte tillåta vindkraftsetableringar inom Ringsjöbygden.

Mellanbygden

- Hörby kommun ska inte tillåta medelstora eller stora vindkraftsetableringar, vindkraftverk med en total höjd över 50 meter, inom Mellanbygden.

Slättbygden

- Hörby kommun kan tillåta nya vindkraftsetableringar samt byte av befintliga vindkraftsverk inom Slättbygden förutsatt att gällande lagstiftning och föreskrifter samt följande kriterier kan uppfyllas
 - inga vindkraftsetableringar med en total höjd över 50 meter eller inom 1 000 meter från de geografiska avgränsningarna för Östraby, Västerstad, Dala, Askeröd, Korsholm – Norra Västerstad, Lyby samt Osbyholm.
 - ett minimiavstånd mellan bebyggelse och verk med en totalhöjd på 20-50 meter (gårdsverk) ska vara fem gånger verkets totalhöjd, undantaget det egna bostadshuset. För vindkraftverk med en totalhöjd över 50 meter ska minimiavståndet vara 500 meter. För verk över 100 meter ska minimiavståndet vara fem gånger verkets totalhöjd. Minimivståndet gäller till närmaste bostadshus.
 - bullret från vindkraftverk bör inte överstiga den ekvivalenta ljudnivån 40 dBA utomhus vid bostäder. Inom utpekade tysta områdena gäller 35 dBA.
 - inom influensområde för Sebbarps flygplats med en radie på 2,7 kilometer från flygplatsen undantas för vindkraftsetableringar.

- riksintressen, naturreservat, utpekade naturområden i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* samt regionalt utpekade områden för kulturmiljö och stråk ska undantas vindkraftsetableringar.
 - vindkraftsetablering ska undvikas på och inom områden för synliga fornlämningar.
 - följa rekommenderade skyddsavstånd för vindkraftsetableringar intill statliga vägar samt skyddsavstånd till nationella, regionala och lokala kraftledningar.
- Hörby kommun är positiva till att gamla vindkraftsverk byts ut.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- För vindkraftverksetablering av medelstora eller stora vindkraftsetableringar, vindkraftsverk med en total höjd över 50 meter, inom fem kilometer från kommungräns ska grannkommunerna beredas tillfälle att yttra sig över etableringen.
- Vid lokalisering av vindkraftverk intill skyddade områden bör lämpligt respektavstånd inrättas med bakgrund till syftet med det skyddade området.
- Vid exploatering av vindkraft föredrar Hörby kommun grupper om verk.
- Minsta avstånd mellan grupperna bör vara 3–5 kilometer.

Solkraft

Solkraft eller solenergi är den energi som kommer från solens ljus och som omvandlas till energi. Det är ett förnybart energislag och det finns olika sätt att omvandla solljus till energi, elektricitet och värme.

Solceller

Solceller används för att omvandla solens energi till el. Det vanligaste är att solceller installeras på hustak men de kan också placeras på marken, ett plank, husväggen eller sidorna av balkongen. Energin som utvinns i solcellerna matas ut direkt i huset eller ut i elnätet. Det finns även storskaliga solcellsanläggningar, så kallade solcellsparkar, som installeras på marken. De placeras på stora ytor med låg markkostnad som till exempel betesmark och oanvända områden.

Solfångare

Solfångare används för att omvandla solens energi till värme och framför allt varmvatten. Solfångare placeras på hustak och är liksom solceller beroende av väderstreck och lutning för att få så mycket solinstrålning och effekt som möjligt. En solfångare kan värma cirka hälften av den mängd varmvatten som en familj behöver per år och cirka 30 procent av husets totala behov av värme och varmvatten.

Solkraft i Hörby kommun

I Hörby kommun används solkraft främst på privata bostäder. På Lågehallarna finns en anläggning med solceller på cirka 390 kvm och som är beräknad att producera 74 000 kWh årligen. Normal energiförbrukning för en villa är ca 20 000 kWh per år.

Vattenkraft

Vattenkraft har funnits i Sverige i hundratals år och står för en stor del av Sveriges energiproduktion. Vattenkraften producerar under ett normalt år 68 TWh elektricitet, vilket motsvarar cirka 45 procent av Sveriges elproduktion. Vattenkraft är ett förnybart energislag som innebär att energi utvinns ur strömmande vatten i ett vattenkraftverk.

Vattenkraft i Hörby kommun

I Hörby kommun finns ingen vattenkraft.

Fjärrvärme

Fjärrvärme är den vanligaste uppvärmningsformen för flerbostadshus i Sverige. Ungefär hälften av all uppvärmning i Sverige kommer från fjärrvärme, och bland flerfamiljshus är andelen omkring 90 procent.

Fjärrvärme är en storskalig metod för produktion och distribution av värme. De fastigheter som har fjärrvärme installerat får värmen från en gemensam anläggning. I ett fjärrvärmeverk eller kraftvärmeverk hettas vatten upp för att sprida värme till de fastigheter på orten som är uppkopplade till fjärrvärmenätet. För att värma upp vattnet till en tillräckligt hög temperatur används spillvärme från exempelvis industrier och avfall samt rester från skogsavverkning. Detta innebär att nästan all fjärrvärme genereras av förnybar och återvunnen energi. Överskottsvärmen i ledningarna bidrar till att värma fotbollsplaner och cykelvägar och gör att dessa blir isfria på vintern.

Fjärrvärme i Hörby kommun

I Hörby tätort finns en fjärrvärmeanläggning. Fjärrvärmenätet är relativt väl utbyggt men är koncentrerat till vissa huvudstråk och inte utbyggt till alla kvarter. Det finns möjlighet att ansluta sig till fjärrvärmenätet. Möjligheten att ansluta sig eller bygga ut fjärrvärmenätet i nya exploateringsområden måste bedömas i varje enskilt fall. En begränsande faktor kan vara kapaciteten i fjärrvärmeverket.

Energidistribution

Den elektricitet som används i samhället, till exempel för privat bruk eller av företag för produktion av varor och tjänster, kommer ifrån olika energiutvinnande källor såsom vatten-, sol- och vindkraft eller kärnkraft. Mer än hälften av den el som produceras i Sverige kommer från förnybara energikällor, varav den största från vattenkraft. Dagens samhälle är beroende av en fungerande energiförsörjning och energidistribution. Energidistributionen är en av Sveriges viktigaste infrastrukturer och dess vikt och betydelse kommer att bli än mer central i framtiden då bland

annat en omställning till ett fossilfritt samhälle och en ökad digitalisering ger upphov till nya behov och krav.

Transmissions- och distributionsnätet

Den elektricitet som produceras distribueras genom luftledningar och markkablar i ett sammanhållet elnät. Elnätet kan delas in i två olika typer av nät: transmissionsnätet och distributionsnätet. Transmissionsnätet, tidigare kallat för stamnätet för el transporterar stora mängder el från de stora elproducenterna till regionala distributionsnät.

Transmissionsnätet löper genom hela Sverige och kopplar även ihop Sveriges elnät med andra länders elnät. Transmissionsnätet har en spänning mellan 400 och 220 kilovolt och ägs av staten men förvaltas av Svenska kraftnät. Distributionsnätet utgörs av ett regionnät och ett lokalnät. Regionnäten ansluter till transmissionsnätet och transporterar elektricitet vidare ut till lokalnäten. Lokalnäten transporterar elektriciteten den sista biten ut till de flesta användarna såsom hushåll och företag. Mycket små elproducenter kan också vara anslutna till lokalnätet. Det gäller till exempelvis dem som säljer överskottet av sin husbehovsproduktion. Lokalnäten har en spänning mellan 40 kilovolt och 230 volt medan regionnäten har en spänning mellan 130 och 40 kilovolt. Distributionsnätet ägs av flera elnätsföretag, däribland E.ON och Kraftringen. Distributionsnätet regleras i huvudsak via ellagen. En central del i denna reglering är nätkoncessionerna vilka ger elnätsägaren ett legalt monopol att äga elnäten inom ett visst geografiskt område. Det betyder exempelvis att det inom ett avgränsat geografiskt område endast får finnas en lokalnätsägare. Det finns två typer av nätkoncession: nätkoncession för linje och nätkoncession för område. Nätkoncession för linje avser en ledning med en i huvudsak bestämd sträckning, och nätkoncession för område är ett tillstånd att inom ett visst geografiskt område bygga och använda ledningar upp till en viss bestämd spänning.

Energidistribution i Hörby kommun

Hörby kommun berörs av både transmissions- och distributionsnätet. Transmissionsnätet i Hörby kommun berör ett område i väst–östlig riktning norr om Hörby tätort. Det gäller såväl markkablar som luftburna ledningar. Utanför Lyby finns Hurva omriktarstation, en viktig knutpunkt för elektricitet i södra Sverige. Hurva omriktarstation består av ett 400 kilovolts växelströmsställverk och två omriktarstationer för högspänd likström. Till Hurva omriktarstation ansluter de fyra 400 kilovolts-ledningarna; Hurva – Sege, Hurva – Barsebäck, Hurva – Hemsjö och Hurva – Hjälmalyd. Vidare ansluter även SydVästlänken till Hurva. SydVästlänken utgörs av markkabel med högspänd likström upp till Värnamo och övergår sedan till en luftledning med likström till Nässjö. Från Nässjö till station Hallsberg och Östansjö är ledningen en luftburn växelströmsledning. SydVästlänken har en viktig funktion i att öka överföringskapaciteten till södra Sverige och kompensera för det produktionsunderskott. SydVästlänken har en kapacitet på 600 MW.

Sverige är uppdelat i fyra stora elområden och många mindre nätområden. Hörby kommun berörs av två större nätområden. I tätorten och större delen av kommunen är det Kraftringen som äger

elnätet. I nordvästra delarna av kommunen är det E.ON som är ägare och i några mindre områden i de sydligaste och nordligaste delarna drivs nätet av Sjöbo Elnät och Mellersta Skånes Kraft.

I centrala Hörby finns en fördelningsstation som ägs av E.ON. Fördelningsstationen har fyra ingående 130 kilovolts luftledningarna samt utgående 20 kilovolts ledningar till lokalnätet. De fyra 130 kilovolts luftledningarna tillhör regionnätet och har en signifikant betydelse för energiförsörjningen i Skåne. Det betyder också att de är känsliga mot avbrott då dessa kan få stora konsekvenser för energiförsörjningen. Det är av stor vikt att eventuella fel i dessa ledningar snabbt kan identifieras och snabbt åtgärdas varför dessa ledningar är luftledningarna.

Framtida behov

Svenska kraftnät tar vartannat år fram långsiktiga scenarier för Nordeuropas energisystem med syfte att identifiera framtida utmaningar och behov i det svenska transmissionsnätet för el och möjliggöra ett proaktivt arbetssätt. I den senaste analysen sågs ett markant ökat behov av elektricitet i framtiden. Vidare förväntas kraftsystemet även bli mindre förutsägbart och få en ökad komplexitet och hög förändringstakt. Den ökade efterfrågan på elektricitet beror framför allt på omställningen från ett samhälle beroende av fossila bränslen till ett energisystem med noll nettoutsläpp av växthusgaser.

För att kunna möta den framtida efterfrågan på el behövs en fortsatt utveckling av kraftsystemet och dess olika komponenter på alla systemnivåer. Det gäller såväl mer kapacitet i nätet, mer flexibilitet i elanvändningen och mer lokal produktion och lagring. Investeringar i transmissionsnätet, utveckling av ny teknik och nya marknadslösningar behövs på nationell nivå för att möta det ökade behovet av elektricitet. Det gäller även distributionsnätet.

Framtida utvecklingsprojekt i Transmissionsnätet

I Svenska kraftnäts *Systemutvecklingsplan 2022–2031* finns två projekt vilka berör Hörby kommun. Det ena är projekt 4460 Hurva – Hemsjö vilket syftar till att reinvestera, ledningsförnyelse, för att stärka Södra Sveriges elnät. Det andra projektet 4367 avser markkabeln för Hansa Power Bridge vilket syftar till marknadsintegration, en utlandsförbindelse.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska föra en kontinuerlig dialog med nät- och ledningsägare för en effektiv elkraftsplanering/nätutvecklingsplanering med fokus på framtida behov och möjlig kapacitet.
- Hörby kommun ska verka för att markkablarna för energidistribution lokaliseras i anslutning till redan befintlig infrastruktur.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- I samband med planläggning och exploatering i anslutning till kraftledningar bör ledningsägarna kontaktas, elektriska och magnetiska fält begränsas, skyddsavstånd respekteras och försiktighetsprincipen tillämpas.
- Vid exploatering och nybyggnation bör E-området för transformatorstationen ha en central placering i det tänkta området. (Detta för att underlätta för laddstolpar och solceller).

Mobilnät och bredband

Dagens samhälle är till stor del präglad av digitalisering, där information ofta är tillgänglig var man än är, och där det digitala och det fysiska alltmer smälter samman genom ny teknik. Detta ökar kraven och förväntningarna på att det ska finnas en god tillgång till stabilt bredband och internet med hög överföringshastighet i såväl fasta som mobila lösningar oavsett var i kommunen man befinner sig. Digitalisering och den tekniska infrastrukturen är av betydelse för att stärka tillgängligheten och binda samman olika platser inom kommunen såväl som utanför kommunen.

Pandemin har lett till att många människor numera arbetar hemifrån en eller flera dagar i veckan. Mycket tyder på att distansarbete fortsatt kommer att öka, vilket ställer höga krav på ny teknik och god uppkoppling. Distansarbete sker i varierande grad men förekommer främst i storstadsregionerna och större städer, och sker i mindre utsträckning på landsbygden och i mindre orter. En väl utbyggd digital infrastruktur och stabilt bredband gör det möjligt för människor att bo, leva och verka överallt inom kommungränsen. Tillgång till bredband och god digital infrastruktur kan i många fall ersätta en fysisk resa och bidra till att minska utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar.

Andelen hushåll med fiber i Hörby kommun är år 2021 67 procent. Enligt regeringens Bredbandsstrategi *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*, bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband (1 Gbit/s) år 2025. Bredbandsutbyggnaden i Hörby kommun sker på marknadsmässiga villkor med en del statligt och kommunalt stöd.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- I nya master ska det finnas plats för tillkommande antenner samt utrymme i teknikskåp för ny utrustning. Detta för att flera operatörer ska kunna inplacera sig i objektet så inga nya master behöver byggas i samma område.
- Vid placeringen och utformningen av master eller teknikskåp bör

- hänsyn tas till natur- och kulturmiljöer och så att de inte placeras i nationalparker, naturreservat, djur- och växtskyddsområden, Natura 2000-områden och strandskyddade områden.
- material och färg på teknikskåp anpassas till omgivningen.
- antenner inte placeras på kulturhistoriska byggnader om åtgärden påverkar det kulturhistoriska värdet.

Vatten och avlopp

Vatten och avlopp avser dricksvattenförsörjning och avloppsvatten. Med avloppsvatten menas spillvatten, klosettwater och BDT-vatten från hushåll, avloppsvatten från verksamheter och i vissa fall även dagvatten. Tillgången till vatten av god kvalitet och kvantitet samt avloppshantering är en förutsättning för att kunna leva och fungera i ett långsiktigt hållbart samhälle.

Vatten- och avloppsanläggningar är antingen en kommunal, en enskild eller en gemensamhetslösning. Mittskåne Vatten, den gemensamma VA-organisationen för Hörby och Höörs kommuner ansvarar för driften av den kommunala vattenproduktionen, avloppsreningen och ledningsnätet.

I Hörby kommun är cirka 68 procent av medborgarna anslutna till de kommunala avloppsanläggningarna och 69 procent är anslutna till de kommunala vattenanläggningarna. Övriga anläggningar för vatten och avlopp utgörs av enskilda anläggningar eller gemensamhetslösningar. De flesta kommunala anläggningarna byggdes under 1960-talet och har idag stort förnyelsebehov.

Dricksvatten

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel. I Sverige används ungefär 140 liter vatten per person och dygn. Bra dricksvatten är också en förutsättning för att livsmedelsindustrin ska fungera till exempel slakterier och mejerier. Det vatten som ska bli dricksvatten kallas för råvatten och kan komma från sjöar och vattendrag, det vill säga ytvatten, eller från grundvatten som finns nere i marken eller i sprickzoner i berget. För att befolkningen i Hörby kommun ska få säkert dricksvatten krävs en fungerande kedja med olika myndigheter, företag och producenter. Det krävs även tillgång till elektricitet, IT, personal samt handel med kemikalier och tjänster av privata företag. Den pågående klimatförändringen kommer att innebära stora utmaningar för dricksvattenförsörjningen i framtiden med stora säsongsvariationer.

Kommunalt vatten

I Hörby kommun finns sex kommunala vattenverk som förser medborgare med dricksvatten. Samtliga vattenverk tar grundvatten från borrade brunnar. Vattenverken finns i Hörby, Askeröd, Oderup, Killhult, Södra Rörum och Öneköp. Samtliga vattentäkter som används för den allmänna vattenförsörjningen har tillstånd för vattenuttag genom vattendomar. Vattendomar anger hur mycket vatten som får hämtas från en vattentäkt. Flera av vattenverken i Hörby kommun har mer

eller mindre åtgärds- och förnyelsebehov. En förutsättning för att kunna fortsätta utveckla Hörby kommun är att vattentillgången kan säkerställas.

Råvattnet, det vill säga grundvattnet som används till dricksvatten, i Hörby håller generellt en god och stabil kvalitet, vilket gör beredningen av vattnet enkel. Det är främst järn och mangan som behöver reduceras i filter på vattenverken.

Om den ordinarie dricksvattenförsörjningen av någon anledning inte kan användas behövs reservvatten eller nödvatten. I nuläget finns ingen vattentäkt med reservfunktion eller överkapacitet i Hörby kommun vilket innebär att rent vatten inte kan garanteras. Det pågår ett arbete med att hitta en reservvattentäkt.

Enskilt vatten

I Hörby kommun är grundvattenkapaciteten i berg, urberg och sedimentärt berg varierad. Men generellt visar de nordöstliga delarna av kommunen på goda uttagsmöjligheter från urberg, med en mediankapacitet på 2 000 och 6 000 liter per timme. Det kan jämföras med utmärkt goda uttagsmöjligheter, sedimentberg, med en mediankapacitet på 20 000 och 60 000 liter per timme i de nordvästliga delarna av kommunen. De södra delarna av kommunen har framför allt tämligen goda uttagsmöjligheter, både sedimentberg och urberg, med en mediankapacitet på 600 – 2000 liter per timme. beror på nederbördsmonster, klimat och växtlighet.

I Hörby kommun är antalet enskilda dricksvattenbrunnar okänt. Med enskild dricksvattenbrunn menas grävd eller borrhälsbrunn. Det är den enskilde fastighetsägaren till brunnen som är ansvarig för vattnets kvalitet och att brunnen hålls i gott skick. Kontroller av vattnets kvalitet och brunns konstruktion bör ske regelbundet. Finns småbarn i familjen bör kontroller ske ofta, eftersom små barn är mer känsliga för höga halter av vissa ämnen. En hög vattenkvalitet och att det alltid finns drickbart vatten i brunnen är viktigt att eftersträva. Kommunen har idag ingen tillsynsroll gentemot enskilda vattentäkter utan tillhandahåller råd och information. Kommunen stöttar även genom att administrera distributionen av flaskor för vattenprover.

Utifrån vattenanalyserna, men även från nationella rapporter, vet man att brunnsvattenkvaliteten har försämrats de senaste åren. En orsak är att kunskapen om hur man sköter sin brunn har minskat. En annan är att det inte finns någon kontroll på anläggande av nya vattenbrunnar (ofta borrhäls) eftersom det inte är anmälningspliktigt.

Det finns många problem som kan uppstå då ytvatten läcker in i brunnen eller om omsättningen av vattnet inte är tillräcklig. Beroende på berggrunden och jordlager där brunnen är placerad kan vattenflöde och olika grundämnesförekomster variera i dricksvattnet. Många problem kan förebyggas om brunnarna läggs på rätt plats i förhållande till föroreningskällor.

Vattenskyddsområden

Vatten är världens viktigaste livsmedel och rent vatten kan således räknas som en av våra allra viktigaste naturresurser. Vattenskyddsområden kan bildas för att skydda både grundvatten och ytvatten. Syftet med vattenskyddsområden är att skydda vattentillgången för framtiden och bibehålla en god vattenkvalitet ur ett flergenerationsperspektiv.

Vattenskyddsområdet ska skydda vattenförekomsten mot sådan verksamhet som kan medföra risk för förorening. Skyddet ska minska risken för såväl punktvisa föroreningsrisker som diffusa utsläppskällor. Det är Länsstyrelsen eller Bygg- och miljönämnden som fastställer vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter efter ansökan från VA-huvudmannen. Om Länsstyrelsen fastställer ett vattenskyddsområde ligger även den operativa tillsynen på Länsstyrelsen. Kommunen kan dock överta den operativa tillsynen. För åtgärder inom vattenskyddsområden kan det krävas tillstånd från tillståndsmyndigheten.

I Hörby kommun finns endast ett vattenskyddsområde som avser att skydda grundvattenförekomster som nyttjas som vattentäkt och som fastställts enligt *Miljöbalkens (1998:808)* regler. Vattenskyddsområdet ligger i Hörby tätort. Det finns två äldre vattenskyddsområden, grundvattentäkterna i Önnköping från 1971 och Killhult/Svensköp från 1975. Vattenskyddsområdet i Önnköping är under revidering och en ansökan till Länsstyrelsen avses skickas in under 2023. Grundvattentäkten i Killhult/Svensköp används inte längre.

Kommunens arbete med en säker dricksvattenförsörjning och skydd av grundvatten kommer att beskrivas tydligare i kommunens vattenförsörjningsplan.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt kommande *Vattentjänstplan*.
- Hörby kommun ska verka för att kommunala och enskilda vattenanläggningar är driftsäkra, av långsiktigt hållbara system och har låg energi-, kemikalie- och vattenförbrukning.
- Hörby kommun ska säkerställa den kommunala vattentillgången genom att
 - ta hänsyn till områden som är av betydelse för grundvattenbildning. Nybyggnation eller andra åtgärder som riskerar att försämra områdets naturliga förmåga att fördröja, rena och infiltrera vatten bör undvikas.
 - utreda alternativ för ny vattentäkt och reservvattentäkt för att möta framtida behov.
 - undanta orörda områden av naturgrus från exploatering.
- Hörby kommun ska inom vattenskyddsområde pröva ny byggnation restriktivt.

- Hörby kommun ska tillsammans med MittSkåne Vatten öka kunskapen om vattnets betydelse i samhället, som resurs och ekosystemtjänst samt synliggöra medborgarens påverkan genom att
 - informera om den byggda miljös och den brukande markens påverkan på vattnets förmåga att infiltrera och bilda nytt grundvatten.
 - informera om vattenbesparingsåtgärder i hushåll och bevattningsförbud (till exempel vattensnål teknik i både verksamheter och bostäder).

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- För att kunna exploatera, bevilja bygglov och förhandsbesked i områden av vikt för kommunal dricksvattenförsörjning och inom vattenskyddsområden behöver det säkerställas att dricksvattenförsörjningen eller vattenskyddsområdena inte påverkas negativt. Hänsyn ska även tas till eventuella kumulativa effekter.
- För att kunna bevilja bygglov och förhandsbesked i områden med enskild VA-försörjning och risk för grundvattenbrist, behöver det vara säkerställt att det går att lösa dricksvattenförsörjningen för den aktuella fastigheten nu som i framtiden.

Avloppsvatten

Genom god avloppshantering minskar riskerna för att föroreningar och att näringsämnen hamnar i naturen och bidrar till allvarliga miljöproblem. Förorenat avloppsvatten, utsläpp av framför allt fosfor och kväve kan bidra till övergödning, algbloomning, syrebrist och fiskdöd i våra vattendrag, sjöar och hav. Samtidigt är avloppsvatten en värdefull resurs att ta tillvara. Avloppssystem med god kapacitet och reningsgrad är därför en förutsättning för att minska miljöpåverkan. Genom anslutning till kommunala reningsverk och enskilda avlopp som är driftsäkra och med låg energi-, kemikalie- och vattenförbrukning tryggas en långsiktigt hållbar utveckling av kommunen.

Kommunalt avlopp

I Hörby kommun finns sex kommunala reningsverk. Reningsverken finns i Lyby, Östraby, Önnköping, Killhult, Södra Rörium och Askeröd. Reningsverket i Lyby tar emot och renar avloppsvatten från Hörby tätort samt från Lyby, Ludvigsborg, Osbyholm, Ringsjöstrand och Satsrup samt även Örnakärr (Höors kommun). Flera av verken i Hörby kommun har mer eller mindre åtgärds- och förnyelsebehov.

Enskilt avlopp

I Hörby kommun finns cirka 3 500 enskilda avloppsanläggningar, som ligger uteslutande utanför samlad bebyggelse. Utsläpp av avloppsvatten såväl kommunalt som enskilt avlopp regleras i *Miljöbalken (1998:808)* och klassas där som miljöfarlig verksamhet. Ansvaret för att detta hanteras enligt gällande regler och föreskrifter ligger på dig som fastighetsägaren.

I Hörby kommun är det avdelningen Bygg och miljö som sköter tillsynen av kommunens enskilda avlopp. Kommunen ska utifrån tillsynsplanen för enskilda avlopp se till att enskilda avlopp som inte uppfyller dagens krav på rening åtgärdas. Prioritering görs efter avloppens status och geografiska läge. Vid åläggande om åtgärd för enskilt avlopp behöver man som fastighetsägare ta reda på om den egna fastigheten omfattas av normal eller hög skyddsnivå. Denna bedömning görs av kommunens handläggare utifrån fastighetens närhet till känsliga områden.

Reningskraven för normal skyddsnivå är:

- 90% rening av BOD (organiskt material).
- 70% rening av fosfor.

För hög skyddsnivå gäller:

- 90% rening av BOD (organiskt material).
- 90% rening av fosfor.
- 50% rening av kväve.

Enskilda avlopp som inte uppfyller dagens krav på rening är en stor bidragande orsak till övergödning i våra vattendrag, sjöar och hav. Det bidrar även till smittspridning samt spridning av miljöfarliga ämnen såsom läkemedelsrester, metaller och hushållskemikalier. Genom information, inventering och tillsyn av enskilda avlopp minskar näringsläckaget och utsläpp av farliga ämnen till vår mark och våra vattendrag. Det skapar också bättre förutsättningar för enskilda dricksvattenbrunnar att tillhandahålla drickbart vatten.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt kommande *Vattentjänstplan*.
- Hörby kommun ska verka för att kommunala reningsverk och enskilda små avloppslösningar och gemensamhetslösningar för avlopp byggs på långsiktigt hållbara system, är driftsäkra och har låg energi-, kemikalie- och vattenförbrukning.
- Hörby kommunen ska bedriva en regelbunden och riskbaserad tillsyn av små avloppsanläggningar.
- Hörby kommun ska tillsammans med MittSkåne Vatten verka för att minska oplanerade/planerade utsläpp av orenat avloppsvatten.

Dagvatten

Dagvatten är ytligt rinnande regnvatten och smältvatten från ytor såsom mark, hustak, vägar, parkeringsplatser och stenläggningar. Även framträngande grundvatten och vatten från dränering av mark räknas som dagvatten. Mängden dagvatten som uppkommer beror bland annat på nederbörd och avdunstning, men också på markytans egenskaper att infiltrera vatten. Hårdgjorda

ytor, till exempel asfalterade vägar och stenbelagda ytor förhindrar dagvattnet att infiltreras ned i marken. Mycket hårdgjorda ytor innebär därför risk för översvämningar och ökade markflöden. Dagvatten innehåller dessutom varierande mängder näringsämnen och föroreningar som till exempel olja, tungmetaller och organiska miljögifter, beroende på varifrån dagvattnet kommer. Det kan påverka miljökvalitetsnormen för vatten. Den vanligaste föroreningskällan för dagvatten kommer ifrån bebyggelse, trafik, industriell verksamhet, jordbruk och atmosfäriskt nedfall.

Dagvatten avleds bland annat via kommunala dagvattenledningar eller öppna dagvattensystem som till exempel diken, fördröjningsytor, gröna tak, dammar och våtmarker och slutligen till vattendrag, sjöar och hav. Hörby tätort har historiskt haft problem med att dagvattensystemen blivit överbelastade eller inte haft tillräcklig kapacitet vilket orsakat översvämningar. Klimatförändringarna förväntas leda till ökande nederbörds mängder och därmed även högre dagvattenflöden.

För en hållbar dagvattenhantering behöver dagvattnet hanteras och renas så att föroreningar inte når kommunens vattenförekomster och därmed äventyrar miljökvalitetsnormerna för vatten eller skadar befintlig bebyggelse. Genom att arbeta efter principen med uppströmsarbete, vilket innebär att arbeta förebyggande i syfte att stoppa föroreningarna vid källan och där miljökvalitetsnormen för vatten är vägledande, kan åtgärder planeras och prioriteras. I *Hörby kommuns dagvattenpolicy* finns mer information om hur dagvatten bör omhändertas i olika situationer. Syftet med policyn är att ge ett samlat grepp om dagvattenhanteringen i Hörby kommun. Dagvattenpolicyn kan användas som underlag för genomtänkta, miljöanpassade och kostnadseffektiva strategier och lösningar för dagvattenhantering.

Vid beräkning av nederbördsintensitet för dimensionering av dagvattensystem används historiska regntillfällen. För beräkning av nederbörd med varaktighet under en timme rekommenderas att en klimatkfaktor på minst 1,25 ska användas. För nederbörd med längre varaktighet, upp till ett dygn, rekommenderas att klimatkfaktor ska vara minst 1,2. Detta baseras på kunskapsläget 2015 och nya bedömningar kommer att göras, vilket kan förändra klimatkfaktor (Svenskt Vatten, 2016).

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt kommande *Vattentjänstplan*.
- Hörby kommun ska i den fysiska planeringen
 - se dagvatten som en attraktiv resurs som kan användas för att skapa estetiskt tilltalande mångfunktionella samhällsmiljöer där biologisk mångfald också främjas.
 - utgå ifrån ett avrinningsområdesperspektiv och där dagvattenutredningar speglar mottagande recipients status. Miljökvalitetsnormerna för recipienter ska vara vägledande då åtgärder planeras och prioriteras.
 - utgå från principen med uppströmsarbete.
 - beakta att den naturliga vattenbalansen i största möjliga mån bibehålls.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- I dagvattenutredningar utgå från en klimatkfaktor på minst 1,2.
- I största möjliga mån behålla naturliga och tröga avrinningsstråk och miljöer såsom diken, våtmarker och översilningsytor.
- Säkerställa lämpliga dagvattenhanteringsåtgärder i våra genomförandevalt.

Avfall och materialåtervinning

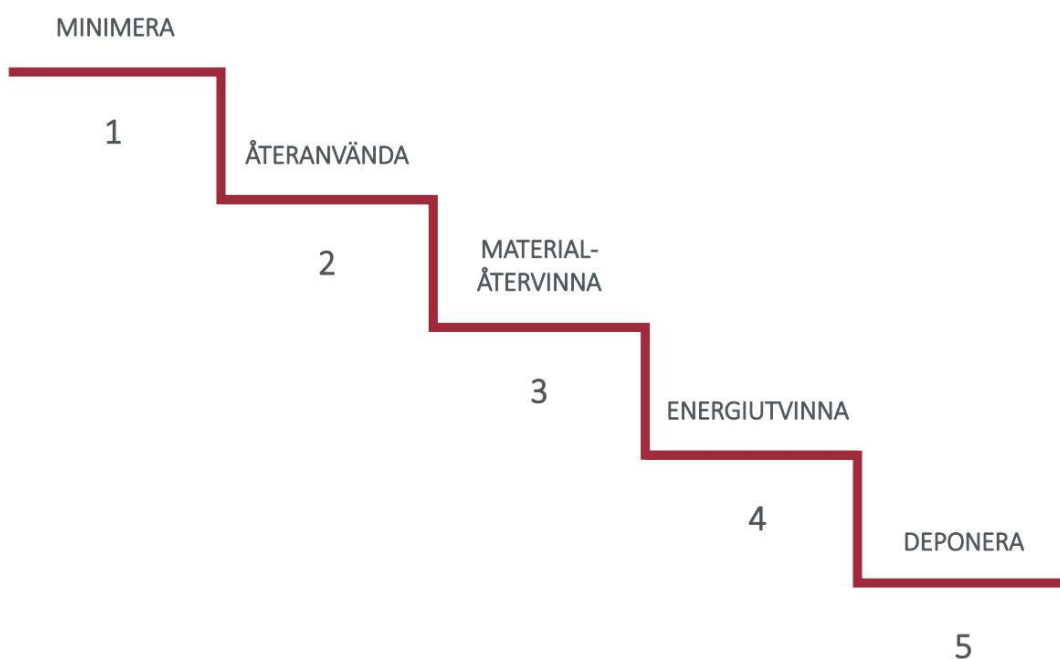
Kommunen har ett övergripande ansvar för insamling och behandling av hushållens avfall och ansvar för avfallsplaneringen. En väl fungerande avfallshantering är en viktig del av den kommunala infrastrukturen. Syftet med avfallsplaneringen är att i första hand minimera, i andra hand återanvända och därefter åter- och energiutvinna samt i sista hand deponera avfall.

I Hörby kommun är det Mellanskånes Renhållnings AB, MERAB som på kommunens uppdrag, ansvarar för hämtning och omhändertagande av hushållsavfall samt slam från slamavskiljare och slutna tankar. MERAB ägs gemensamt av Hörby, Eslövs och Höörs kommuner. MERAB ansvarar för driften av sex återvinningscentraler och för insamling av hushållsavfall i de tre kommunerna.

Från och med 1 januari 2024 ansvarar kommunen för att samla in allt förpackningsmaterial som papper och kartong, plast, metall, glas, trä och övrigt förpackningsmaterial som producenter säljer på marknaden. Från och med 2024 övertar kommunen Förpacknings- och tidningsinsamlingens tio återvinningsstationer som är utplacerade i kommunens tätort och byar.

Kommunal avfallsplan

Hörby kommun har i samverkan med MERAB och dess ägarkommuner tagit fram ett förslag till *Avfallsplan för Eslöv, Höör och Hörby*. Avfallsplanen planeras antas i kommunfullmäktige under hösten 2023. Avfallsplanen består av tre mål och arton åtgärder som samtliga syftar till att ta kommunerna upp för stegen i avfallstrappan.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt kommande *Avfallsplan för Eslöv, Höör och Hörby*.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Avfallsinfrastrukturen bör tas hänsyn till tidigt i planprocessen.

Förskola och skola

Alla barn har rätt till utbildning. Skolans och förskolans uppdrag är att lägga grunden för ett livslångt lärande. Utbildningen ska vara inkluderande och jämlik, och alla barn och elever ska känna sig trygga och ha tillgång till de resurser som krävs för att klara grundskolan.

Förskola

Alla barn har rätt till förskola oavsett om föräldrarna arbetar eller studerar. Förskolan omfattar barn från ett till fem år. Kommunen ska planera för och förbereda förskoleplats till alla barn över tre år, oavsett om barnet kommer att nyttja platsen eller inte. Barn som går i förskolan får bättre resultat i skolan, men förskolan ska framför allt vara en trygg och rolig plats för lek och lärande. I Hörby kommun finns nio kommunala förskolor och fyra fristående förskolor. Fyra av förskolorna ligger på landsbygden runt om i Hörby kommun.

I Hörby kommun finns 13 förskolor:

- Björnligan
- De la Gardie
- Gnistan (fristående)
- Junibacken
- Klurifax (fristående)
- Loket
- Regnbågen
- Sagolandet
- Skattkistan
- Skogsläntan
- Solkullen (fristående)
- Trollbäcken (fristående)
- Ängen

Skola

Med skola menas skolformer för barn och unga från 6 till 19 år, vilket omfattar förskoleklass, grundskola, sameskola, specialskola, grundsärskola och gymnasium. Alla barn ska börja förskoleklass för att sedan påbörja den nioåriga grundskolan.

Grundskolan riktar sig till alla barn i åldern 6–16 år, oavsett bakgrund eller förutsättningar, och har som mål att ge grundläggande utbildning och förbereda eleverna för fortsatta studier och livet i samhället. Utbildningen i grundskolan ska ge eleverna kunskaper och utveckla deras förmåga att självständigt söka kunskap. Vidare ska grundskolan bidra till personlig utveckling, främja social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

I Hörby kommun finns sju grundskolor:

- Killhults skola F-6
- Långaröds skola F-6
- Östraby skola F-6
- Georgshillsskolan F-9
- Frostaskolan F-9
- Älvdalsskolan F-6
- Ludvigsborgs friskola F-9

Gymnasium

Gymnasiet är en frivillig skolform som är avsedd att påbörjas av elever efter avslutad grundskoleutbildning. Kommunerna i Skåne och västra Blekinge har ett gemensamt samverkansavtal om *Fritt sök*. Avtalet ger alla ungdomar i området möjlighet att fritt söka till nationella program, särskilda varianter och nationella idrottsutbildningar samt det sökbara introduktionsprogrammet *programinriktat val* inom området.

I Hörby kommun finns en fristående gymnasieskola; Hörby Yrkesgymnasium med yrkesprogram.

Vuxenutbildning

I kommunen finns Hörby Lärcenter. På Hörby Lärcenter finns det möjlighet för elever med icke fullständiga betyg att läsa upp sina betyg för att sedan söka gymnasium. På Hörby Lärcenter finns kurser för vuxna som vill studera samt svenska för invandrare. Hörby Lärcenter erbjuder två lärlingsutbildningar; styckare och djurskötare.

Behov av platser i skola och förskola

Skolor och förskolor ska i så stor utsträckning som möjligt lokaliseras där behovet finns. Lokaliseringen ska vara fri från buller, luftföroreningar och andra risker, ge möjlighet till skugga och ha tillgång till närnatur för rekreation och utomhuspedagogik.

Platsbehov för skol- och förskoleverksamhet i olika orter varierar över tid. I nybyggda områden tenderar antalet barn att vara flest de första åren. Det är viktigt att planera för ett långsiktigt behov av förskole- och skolplatser men samtidigt ha beredskap för tillfälliga toppar. Att planera för behov av platser i skola och förskola påverkas av det fria skolvalet som innebär att varje elev har rätt att välja skola. De flesta föräldrar väljer emellertid att placera sina barn i en skola eller förskola nära hemmet, vilket underlättar planeringen.

Den byggbaserade och den trendbaserade befolkningsprognosen för Hörby kommun visar på en ökning av barn i åldersgruppen 1–5 år och 6–15 år. För att möta denna ökning av antal barn och elever samt skapa förutsättningar för ökad måluppfyllelse krävs bland annat tillskapande av nya lokaler, förändring av befintliga och tillgängliggörande av fler inne- och utemiljöer åt elever med särskilda behov. Det finns möjlighet till viss förtätning i befintliga lokaler för att öka kapaciteten

men utredning bör ske gällande eventuell utbyggnad av förskola och skola i Ludvigsborg samt skola i Hörby tätort.

Den byggbaserade och den trendbaserade befolkningsprognosen för Hörby kommun visar på en ökning av barn i åldersgruppen 16–19 år. Kommunen har en fristående gymnasieskola; Hörby Yrkesgymnasium med yrkesprogram. Utöver detta har kommunen ingen gymnasieskola. Elever i gymnasieåldern går främst i skola i Lund eller Eslöv.

Utbyggnadsområden för förskola och skola

Som en följd av utbyggnadsområden för bostäder krävs även en god och strategisk planering av servicefunktioner som klarar den förväntade befolkningsökningen. Skola och förskola är sådana servicefunktioner som behöver finnas tillgängliga för att möta en ökande befolkning. Planeringen av förskola och skola behöver gå hand i hand med planeringen av bostäder.

Hörby tätort

Det finns behov av att utveckla skolverksamheterna i Hörby tätort, dels inom befintliga skolområden, dels inom framtida utvecklingsområden för bostadsbebyggelse. I Hörby tätort pekas följande områden ut som utbyggnadsområden för Service (förskola/skola). Läs mer om utbyggnadsområden i Hörby tätort under avsnittet Bostäder, bebyggelse och gestaltad livsmiljö – Utbyggnadsområden i Hörby tätort.

SB1 och SB2

Område SB1 och SB2 ligger strax nordost om Hörby tätort. Områdena SB1 och SB2 angränsar i väst till ett detaljplanelagt område för bostäder och förskola, Stattena Östra från 2022. Område SB2 angränsar också till ett detaljplanelagt område, Stattena södra, från 2005. Inom område SB1 och SB2 föreslås bostäder och skola.

SB5 Frostaskolan

Område SB5 omfattar ett område runt Frostaskolan, en kommunal grundskola med låg-, mellan- och högstadielklasser i Hörby tätort. Inom område SB5 föreslås skola eller bostäder.

S1 Öster om Älvdalsskolan

Område S1 omfattar ett område öster om Älvdalsskolan i Hörby tätorts östra del. Inom område S1 föreslås utveckling av service med tyngdpunkt på utveckling av idrottsverksamhet på Älvdalsskolan.

S2 Georgshillsskolan

Område S2 ligger i Hörby tätorts södra delar och innefattar ett område runt Georgshillsskolan samt ett mindre område som utgörs av jordbruksmark. Inom område S2 föreslås skola och idrott.

Ludvigsborg

Fram till år 2035 finns det behov av en ny skola i Ludvigsborg. I Ludvigsborg pekas följande områden ut som utbyggnadsområden för Service (förskola/skola). Läs mer om utbyggnadsområden i Ludvigsborg under avsnittet Bostäder, bebyggelse och gestaltad livsmiljö – Utbyggnadsområden i Ludvigsborg.

Område SB6 Söder om Fulltoftavägen

Området SB6 ligger längs med Fulltoftavägen i höjd med Stallbackevägen, centralt i Ludvigsborg med närhet till kollektivtrafik, servicefunktioner och god tillgång på natur. Inom område SB6 föreslås skola och bostäder.

Område S3 Norr om Fulltoftavägen

Område S3 ligger norr om korsningen Fulltoftavägen/Stallbackevägen, centralt i Ludvigsborg med närhet till kollektivtrafik och servicefunktioner och god tillgång på natur. Inom område S3 föreslås skola.

Osbyholm

Område S4 Hagadal

Område S4 ligger centralt i Osbyholm längs med Osbyholm Hagadalsvägen, cirka tre kilometer utanför Hörby tätort. Inom område S4 föreslås Service (förskola/skola).

Flexibla och ändamålsenliga lokaler

Barn och unga tillbringar en stor del av sin uppväxt i förskolans och skolans inom- och utomhusmiljöer och det är viktigt att lokalerna utformas utifrån barnens perspektiv och så att barn och elever har en god utbildningsmiljö och lekmiljö. Förskolor och skolors lokaler kan dessutom fungera som viktiga samlingsplatser i samhället vid kris, och fungera som en trygghetspunkt i orterna.

För att skolan och förskolan ska kunna möta framtida förändringar och ett varierat platsbehov ställer det krav på att verksamheternas lokaler ska vara flexibla. Flexibla lokaler innebär att olika lärmiljöer kan medges i samma fysiska avgränsning, beroende på verksamhetens behov. Det kan exempelvis handla om förändrade arbetssätt eller förändrad storlek på barngrupper och elevantal. Vidare handlar flexibla lokaler om att variera och påverka lärmiljön utifrån undervisningens syfte, innehåll och pedagogiska upplägg. Flexibla lokaler handlar också om att lokaler med mindre åtgärder kan ändra funktion, exempelvis från förskola till skola, fritids eller annan verksamhet när behovet finns. Att samlokalisera skolor och förskolor på samma geografiska plats gör utnyttjandet av flexibla lokaler enklare. Samlokalisering medför också att funktioner som kök och idrottsytor kan utnyttjas av flera enheter. Dessutom kan det underlätta vardagspusslet för familjer och minska transportbehovet när barn i olika åldrar kan hämtas och lämnas på samma plats i orten.

Lokaler där barn och elever vistas ska vara inkluderande och likvärdiga. Ändamålsenliga och pedagogiskt användbara lokaler är därför av stor vikt. För Hörby kommun innebär detta att det ska

finnas möjlighet att arbeta i mindre grupper i anslutning till klassrummen, att det ska vara en god ljudmiljö och bra ljussättning, samt att det ska användas lågemitterade och hållbara material i alla lokaler. I Hörby kommun finns lokaler för skola och förskola som inte bedöms vara ändamålsenliga för dagens verksamhet och därför behöver mindre och/eller mer omfattande renoveringar och ombyggnationer göras för att dessa lokaler ska vara ändamålsenliga.

Utemiljö och friyta

Skolgården och förskolegården är utemiljöer där barn tillbringar en stor del av sin vakna tid och har därför en stor betydelse i barns vardag. Det är miljöer som behöver ge utrymme för utveckling, lek och rörelse samt återhämtning och kontakt med naturen.

En god utemiljö ska erbjuda varierande miljöer och vara en trygg och inkluderande plats för alla barn. Boverket rekommenderar att utemiljöerna planeras och gestaltas utifrån tre olika zoner; den trygga zonen, den rörelserika zonen och den vilda eller självständiga zonen. Varje zon fyller en funktion och zonerna kan spridas ut och integreras med varandra genom gestaltning och samband mellan olika funktioner.

I de olika zonerna finns det behov av följande funktioner:

- vegetation för lek, skugga och rekreation
- reträttplatser för återhämtning
- samlingsplats för pedagogisk verksamhet
- ytor med fasta lekredskap
- på skolor behövs plats för idrottsundervisning
- platser som triggar fantasin
- konstverk som ger identitet och estetiska upplevelser

Andra aspekter som bör tas hänsyn till vid utformning av skolor och förskolors utemiljöer är val av vegetation, tillgången till skugga och trafiksäkerhet.

Friyta för lek och utevistelse som begrepp omfattar den yta som barnen kan använda på egen hand vid sin utevistelse. En friyta är ytan som går att leka på och som är tillgänglig för barnen i huvudsak under skoltid men även för barn och andra grupper utanför skoltid. Som målsättning ska 40 m² friyta per barn eftersträvas för förskolor och 30 m² för grundskolor, detta rekommenderas också av Boverket.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska säkerställa att förskolor och skolor vid om- och nybyggnation lokaliseras, anpassas och utformas för att minska hälsorisker och stärka civil beredskap och trygghet.

- Hörby kommun ska arbeta enligt *Vägledning Skolor, förskolor och fritidsbem – Etablering, drift och tillsyn*.
- Hörby kommun ska verka för en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande.
- Hörby kommun ska verka för att skolors och förskolors lokaler och utemiljöer är anpassade och tillgängliga för samtliga elever.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Vid lokalisering och utformning av förskola och skola bör hänsyn tas till
 - närhet till grönområden.
 - säkra skolvägar.
 - möjligheter till att bedriva utbildning i utemiljöer, uteklassrum.
 - stimulerande och inspirerande utemiljöer.
- Vid all planering och särskilt vid planering av utbyggnadsområden ska behov av förskola och skola utvärderas tidigt i planeringsprocessen.
- Vid planering som berör barn och unga bör alltid en barnkonsekvensanalys tas fram.
- Vid planläggning och bygglov bör det för förskolor eftersträvas en friyta om 40 m² friyta per barn och en friyta om 30 m² friyta per elev för grundskolor.

Omsorg

I det svenska sjukvårdssystemet är ansvaret för hälso- och sjukvården delat mellan region och kommun. Kommunens omsorgsverksamheter omfattar vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning. Omsorgsverksamheterna i Hörby kommun är lokaliserade till Hörby tätort, Osbyholm och Ludvigsborg. Omsorgsverksamheterna omfattar serviceboende och gruppboenden *enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*, daglig verksamhet, korttidsverksamhet, trygghetsboenden, korttidsboenden, särskilt boende för äldre med inriktning somatisk vård eller demensvård samt träningslägenheter. Vissa omsorgsverksamheter erbjuder också mötesplatser för äldre och personer med funktionsnedsättning där möjlighet finns att äta och delta i gemensamma aktiviteter.

Stödinsatser i Hörby kommun

De stödinsatser som kommunen erbjuder äldre grundar sig på att man ska kunna bo kvar hemma även om man behöver mycket hjälp. Kommunen verkar därför för möjligheten till ett tryggt kvarboende hemma och tillgodoser förebyggande arbete som anhörigstöd, dagverksamhet, träffpunkt samt även biståndsbedömt trygghetsboende. Det finns i dagsläget inga ekonomiska incitament för att sträva efter att fler äldre ska beviljas särskilt boende i stället för hemtjänst. Det är dock av vikt att vara uppmärksam på och regelbundet överväga faktorn utifrån dess påverkan på prognostisering av framtida behov av boendeplatser.

Enskilda som ansöker om stöd, omsorg och vård för att klara ett självständigt liv kan beviljas plats på kommunens boenden efter bedömning av den enskildes individuella behov av vård och omsorg. Huvudprincipen är att ge hjälp till självhjälp.

För enskilda med omfattande och varaktiga funktionshinder som omfattas av LSS är målet att de genom beviljade stödinsatser får möjlighet att leva som andra. Vuxna personer inom målgruppen kan beviljas bostad med särskild service som exempelvis gruppboende eller serviceboende samt daglig verksamhet i syfte att uppnå målet.

En åldrande befolkning i Hörby kommun

Antalet äldre ökar i Hörby kommun och mellan år 2022 och 2035 förväntas åldersgruppen 80 år eller äldre öka med 448 personer vilket med hög sannolikhet medför ett utökat behov av stöd, omsorg och vård. Utifrån Socialstyrelsens uppskattning att fyra procent av befolkningen som är 80 år eller äldre kommer vara i behov av en plats på särskilt boende bedöms kommunens nuvarande platser räcka till 2035. Andel personer av kommunens befolkning som idag bor på särskilda boenden utgörs dock av cirka elva procent (baserat på uträkningar utifrån uppgifter från statistikdatabasen för särskilt boende, Socialstyrelsen). Ett framtida scenario utifrån det senare skulle således medföra behov av fler platser än befintligt bestånd av särskilt boende. Det är därför angeläget att följa utvecklingen löpande över tid för att kunna möta de behov som finns och som uppstår.

Kommunen behöver även beakta att ett ökat antal äldre även medför ökade behov av insatser inom ordinärt boende, även kallat hemtjänst. Utifrån Socialstyrelsens uppskattning kommer 15 procent av befolkningen som är 80 år eller äldre att vara i behov av hemtjänst i ordinärt boende. Det kan konstateras att kommunen redan idag, procentuellt, har en högre andel med behov av hemtjänst för nämnda målgrupp, cirka 20 procent (baserat på uträkningar utifrån uppgifter från Socialstyrelsen). Under förutsättning att det ökade antalet äldres behov av hemtjänstinsatser fortsätter vara detsamma medför det behov av utökade personella resurser och i sin tur mer lokalteter med personalutrymmen såsom kontorsytor, köksutrymme, möteslokaler, toaletter och omklädningsmöjligheter. Idag är anställda inom hemtjänsten samlokaliserade i de särskilda boendena vilket inte kommer att vara möjligt om personalgrupperna ökar.

Omsorgsverksamheterna i Hörby kommun

Omsorgsverksamheterna i Hörby kommun omfattar serviceboenden och gruppboenden *enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*, daglig verksamhet, korttidsverksamhet, trygghetsboenden, korttidsboenden, särskilt boende för äldre med inriktning somatisk vård eller demensvård samt träningslägenheter.

Service- och gruppboenden för LSS

Om man har en funktionsnedsättning, omfattas av LSS och är i vuxen ålder kan man ha rätt till bostad med särskild service i form av en servicelägenhet. Med servicelägenhet menas ett eget boende men där personal finns tillgänglig dygnet runt för att ge de boende stöd och service. Ibland anordnas gemensamma aktiviteter med möjlighet till social interaktion och fysisk aktivitet i trygga miljöer. I Hörby kommun finns servicelägenheter i Hörby tätort på två olika platser. Det finns även två gemensamhetslokaler kopplade till några av servicelägenheterna. I Hörby tätort finns också fem gruppboenden i kommunal regi samt ett i privat regi.

Trygghetsboenden

Trygghetsboenden är ett biståndsbedömt boende för personer över 55 år som har behov av mer trygghet och social samvaro än vad ett eget ordinarie boende kan erbjuda. I Hörby kommun finns ett trygghetsboende vilket är lokaliserat i Hörby tätort, Byggmästaregatan 16–36. Trygghetsboendet utgörs av lägenheter i markplan som är tillgänglighetsanpassade. Det finns även tillgång till en trygghetsvärdinna med uppgift att ordna med aktiviteter och social samvaro.

Särskilt boende för äldre

Särskilt boende för äldre är till för äldre människor som inte längre kan få sina behov och sin trygghet tillgodosedda i den egna bostaden. Särskilt boende för äldre är en behovsprövad boendeform enligt Socialtjänstlagen. I Hörby kommun finns särskilt boende för äldre på tre ställen; Bokegården, Hagadal och Vallgården.

Särskilt boende för människor med kognitiv svikt finns på Hagadal i Osbyholm och Källhaga i Hörby tätort. Källhaga utgörs av fyra enheter med lägenheter i markplan med egen utgång till trädgård. Enheterna har gemensamma kök med matsal, vardagsrum och stor uteplats. Det finns

även en gemensam samlingshall som kan användas vid större gruppaktiviteter. Hagadal utgörs av två enheter med marklägenheter även dem med gemensamma ytor såsom kök, vardagsrum och uteplats. På särskilt boende för äldre finns personal dygnet runt för att hjälpa de boende.

Daglig verksamhet och korttidsverksamhet

Daglig verksamhet finns till för dem som har en funktionsnedsättning. Genom den dagliga verksamheten ska personer med funktionsnedsättning erbjudas intressant och meningsfull sysselsättning. Daglig verksamhet omfattar personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte deltar i utbildningsinsatser. Kommunen bedömer varje enskild ansökan och avgör vem som får insatsen daglig verksamhet. I Hörby kommun finns en daglig verksamhet, den finns i Hörby tätort.

Korttidsverksamhet finns till för barn som har en funktionsnedsättning. Korttidsverksamheten ska erbjuda miljöombyte samtidigt som anhöriga till person med funktionsnedsättning får avlastning. Personer som har rätt till stöd enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, kan ansöka om att få korttidsvistelse. I Hörby kommun finns en korttidsverksamhet, som finns i Hörby tätort.

Korttidsboenden

Korttidsboende är en form av äldreboende (särskilt boende/vård- och omsorgsboende) där man bor under en begränsad tid. Korttidsboende har personal dygnet runt. Korttidsboenden är behovsprövade. Korttidsboenden kan vara aktuellt om man har svårt att klara sig själv hemma och/eller är i behov av rehabilitering. Det kan också vara i väntan på permanent äldreboende eller i fall där en närstående vårdar en person, och där behov av avlastning för den närstående finns. I Hörby kommun finns ett korttidsboende, som finns i Hörby tätort.

Träningslägenheter

Träningslägenheter är till för personer som gått igenom vård och rehabilitering och som behöver stöd. Träningslägenheter används ofta till grupper såsom missbrukare som gått igenom behandling och som är stabila i sin rehabilitering, personer med psykisk funktionsnedsättning samt som tillfälligt boende för hotade eller misshandlade personer. Dessa lägenheter finns i Hörby tätort.

Framtida behov av vård och omsorg

Beläggningsgraden för kommunens vård- och omsorgsplatser är hög och enskilda tomma platser finns generellt endast under renovering av bostad efter avflyttning. Detta gäller för såväl särskilda boenden som för grupp- och serviceboenden.

Särskilt boende

I samhället syns en tendens att andelen yngre med kognitiv svikt ökar. Ofta sker detta till följd av långvarig stress, så kallad utmattningssyndrom. När yngre med kognitiv svikt beviljas plats på ett särskilt boende medför det en långvarig insats, vilket är en faktor att beakta vid prognostisering av framtida behov av platser. För prognos av framtida behov och insatser för målgruppen inom LSS

finns vanligen en god kännedom om kommuninvånarna redan innan vuxen ålder utifrån insatsbehov under uppväxten, samt genom informationsinhämtning från kommunens sektor Bildning. Det går dock inte att förutsäga att enskilda som uppnår myndig ålder per automatik väljer att ansöka om bostad med särskild service. De faktiska uppgifterna som finns till förfogande ger således sammantaget endast en indikation på möjlig utveckling och vilka krav som då kan komma att ställas på organisationen. Vad gäller behovet av särskilt boende inom målgruppen LSS utifrån idag kända faktorer och gällande kriterier i lagstiftningen bedöms förändringar/tillskapande av platser kunna ske inom befintliga lokaler.

För de särskilda boendena Källhaga och Hagadal finns det avvecklingsbeslut. De särskilda boendena avses att ersättas genom nybyggnation.

Gruppboendestäder och servicelägenheter

I kommunen finns fem gruppboendestäder med 25 platser samt ytterligare en gruppboendestad med sex platser som drivs i privat regi. Vidare finns två boendena med 25 servicelägenheter. En av kommunens gruppboendestäder har ett avvecklingsbeslut och kommunens nuvarande gruppboendestäder uppfyller inte principen i LSS-lagstiftningens förarbeten gällande att gruppboendestäder ska vara förlagda till vanliga bostadsområden och att de bör utformas och placeras så att de inte får en institutionell prägel.

Det finns således ett behov av ersättningsgruppboendestäder med plats för sex omsorgstagare i varje gruppboendestad, vilka behöver vara centralt belägna i Hörby. Genom ersättningslokaler för gruppboendestäder frigörs nuvarande lokaler som kan omvandlas till fler servicelägenheter.

När ersättningslokaler finns att tillgå för Lågedammsgatans gruppboendena på plan 1 samt Kvarngatans gruppboende kan nya boendeformer således tillskapas. För Lågedammsgatan 23 kan byggnaden omvandlas till lägenheter, och Kvarngatans gruppboende bör omvandlas till servicelägenheter för att tillgodose framtida behov.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska planera sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt i medborgarnas behov av vård och då även beakta den hälso- och sjukvård som erbjuds av andra vårdgivare. Hänsyn ska även tas till framtida behov.
- Hörby kommun ska i planeringen och utvecklingen av hälso- och sjukvården samverka med berörda aktörer, vårdgivare och vårdtagare för ökad kvalitet och patientsäkerhet.
- Hörby kommun ska planera så att boende för vård och omsorg
 - lokaliseras i service- och kollektivtrafiknära lägen i både Hörby tätort och på landsbygden. (Gruppboende enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska lokaliseras i enlighet med lagens kriterier).

- ny- och ombyggnation lokaliseras, anpassas och utformas för att minska hälsorisker och stärka civil beredskap och trygghet.

Klimatförändringar

Enligt SMHI Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut håller jordens klimat på att förändras utöver den naturliga variationen. Långa mätserier av både globala och regionala data visar tydligt både temperatur- och nederbördsförändringar redan idag. Framtidens klimat förväntas bli både varmare, blötare och torrare, med stora säsongsvariationer. Extrema väderhändelser såsom skyfall, värmeböljor och perioder av torra förväntas också bli vanligare och intensivare. Våren kommer tidigare och hösten blir längre, havsnivån stiger, vattenflöden och vattennivåer i mark, sjöar och vattendrag förändras. Hur mycket klimatet förändras och påverkar oss beror framför allt på de globala utsläppen av växthusgaser och hur väl samhället kan anpassa sig. Det är därför viktigt att arbeta med både utsläppsminskning och klimatanpassning samtidigt. Arbetet med utsläppsminskning och klimatanpassning behöver också planeras både på kort och lång sikt och genomföras samordnat mellan kommunens verksamheter och bolag, myndigheter och civilsamhället.

Klimatpåverkan

Utsläppen av växthusgaser behöver kraftigt minska. I Hörby kommun är energianvändningen relativ till kommunens invånarantal, det vill säga att energianvändningen ligger på samma andel som invånarantalet nationellt. En stor andel, 40 procent, av energianvändningen i Hörby kommun kommer från fossila flytande bränslen. Detta utgörs framför allt av transportsektorn. I Hörby kommun har både antalet personbilar per invånare och längden på körsträckor ökat under de senaste åren. Ungefär 60 procent av klimatutsläppen inom kommunen kommer från jordbruket. Utsläppen beror främst på djurhållning men även till viss del konstgödning och lustgas från åkermarkerna.

Eftersom det råder viss osäkerhet kring hur omfattande konsekvenserna av klimatförändringarna kommer att bli kan utvecklingen beskrivas utifrån olika utsläppsscenarier. Utsläppsscenarierna beskriver framtida klimatpåverkan baserat på i vilken grad de globala utsläppen av växthusgaser förändras före år 2100. Valet av klimatscenario har liten betydelse fram till år 2050, men därefter börjar de olika utsläppsscenarierna få olika stor betydelse för hur klimatet utvecklas.

Klimatanpassning

Vilken effekt klimatförändringarna får på samhället beror till stor del på hur väl samhället anpassar sig. Klimatanpassning innebär att skapa ett resilient samhälle där olika verksamheter står rustade för nya utmaningar för att minska sårbarheten. Klimatanpassning handlar ofta om tekniska och fysiska åtgärder. Men lika relevanta är andra åtgärder som planering av den byggda miljön, information, ökad kunskap, framtagande av rutiner (till exempel inom vård och omsorg samt skola), samt metoder inom jord- och skogsbruk som säkerhetsfrågor inom elförsörjning.

Klimatanpassning behöver ses som en långsiktig investering för att förhindra framtida kostnadsdrivande åtgärder, förebygga skador, minska hälsorisker och minimera lidande för

människor och djur samt stötta biologisk mångfald och säkerställa livsviktiga ekosystemtjänster men även ta vara på nya möjligheter.

Förändrat klimat i Skåne

Förändrade nederbördsmönster och regnmängder

När temperaturen på jorden stiger, stiger även temperaturen i havet vilket leder till att avdunstningen från havet ökar. En ökad avdunstning kommer ge förändrat nederbördsmönster, vilket innebär att det kommer att regna mer och oftare med både ökad avrinning och ökade flöden samt fler extrema väderhändelser. I Skåne beräknas regnmängderna öka framför allt under vintersäsongen. Det kommer bland annat att visa sig i fler och värre skyfall, längre perioder av lågintensivt regn, samt stora årstidsvariationer i nederbördsmängder. Det kommer bland annat att öka risken för översvämningar, fukt och skador, ökad tillströmning av näringsämnen och salt till haven samt risk för kontaminering av grundvatten. Detta kommer att påverka, mer eller mindre, alla samhällssektorer. Inom de areella näringarna såsom jordbruk förväntas skördarna kunna försämrats av både ökad och minskad nederbörd. Riskerna ökar för torka och översvämning, påverkad vattentillgång, spridning av sjukdomar och invasiva arter samt ökad värmestress.

Ökad avrinning

Förändrade nederbördsmönster innebär att intensiva nederbördstillfällen och skyfall samt längre perioder av lågintensivt regn kommer leda till ökad avrinning. Ökad avrinning är särskilt problematiskt i den byggda miljön, framför allt i tätorter och byar med stor andel hårdgjord yta samt i områden med andra ogenomsläppliga ytmaterial som till exempel lerjordar. När vattnet inte naturligt kan infiltreras ner genom marken rinner vatten på markytan nedströms tills en lågpunkt nås. Det kan leda till att dagvattenledningarna och VA-systemen överbelastas med ökad risk för översvämning samt skador på den byggda miljön och jordbruksmarken. Instängda och låglänta områden är särskilt känsliga eftersom regnvatten rinner hit. Vid kraftiga regn kan även avrinningsvägarna bli problematiska, vid stora mängder vatten och höga flödes hastigheter finns risk för att fordon börjar förflytta sig.

Ökade flöden

Nya nederbördsmönster innebär att flöden i sjöar och vattendrag kommer att förändras i framtiden. Vattendragen väntas få en längre period av låg tillrinning under sommaren än vad dagens klimat ger och på vissa håll, till exempel i Skåne sker en markant ökning av vintertillrinningen. Detta beror framför allt på mildare vintrar där en större del av nederbörden faller som regn istället för snö och därför direkt skapar högre flöden i vattendragen. Kraftiga vinterflöden kan skapa större översvämningssproblem än vad samma flöde skapar på våren eftersom marken under vintern kan vara vattenmättad eller tjälfrusen. Riktigt stora flöden kan leda till att vattendrag översvämmas och orsakar skador på bebyggelse och infrastruktur.

Stigande medeltemperatur

Den stigande medeltemperaturen beror på att mer av solens strålning stannar kvar på jorden när mängden växthusgaser i atmosfären ökar. Stigande medeltemperatur förväntas leda till höga temperaturer, fler värmeböljor, torka samt förskjutning av växtzoner. Detta leder i sin tur till ökad risk för bränder, vattenbrist, förlust av biologisk mångfald samt ökade hälsorisker för människor kopplade till höga temperaturer. Sommartemperaturerna förväntas stiga särskilt i södra Sverige.

Värmeböljor

I takt med att medeltemperaturen stiger ökar förekomsten av perioder med höga temperaturer, alltså värmeböljor. SMHI har beräknat att varma vädertillfällen som hittills inträffat vart tjugonde år, kan komma att inträffa vart tredje till vart femte år i slutet av århundradet. Vid höga temperaturer och värmebölja ökar risken för värmerelaterad ohälsa och ökad dödlighet, särskilt för de äldsta, de yngsta och kroniskt sjuka. Dödligheten ökar redan första dagen med hög temperatur och ökar ytterligare ju längre värmeböljan pågår. Höga temperaturer och vackert väder lockar även till sol och bad och ökad exponering för solens strålning, vilket kan leda till en ökad risk för hudcancer.

Ökad medeltemperatur och värmeböljor kan också ge indirekta hälsoeffekter som till exempel genom en ökad förekomst av marknära ozon, luftburna partiklar, pollen och smittor samt tillväxt av bakterier i mat, dricksvatten och badvatten. Under varma perioder med torra förhållanden och mer åskväder kan också risken för skogsbränder öka och medföra höga nivåer av sot och partiklar. Värmeböljor får störst hälsokonsekvenser inne i städer och i tätorter på grund av den höga andelen hårdgjorda och mörka material som vanligtvis finns i dessa miljöer. Det kan vara upp till tio grader varmare inne i ett urbant område än på landsbygden utanför under en värmebölja. För att motverka denna mekanism, som kallas *urban värmeö* behöver stads- och tätortsmiljöer anpassas, särskilt områden med mycket hårdgjorda material samt där sårbara grupper bor eller rör sig.

Torka

Stigande temperaturer i kombination med förändrade nederbördsmängder väntas föra med sig att antal dagar med låg markfuktighet kommer att öka i framtiden. Risken för torka, bränder och förstörda jordbruksskördar kommer därmed att öka. Långvarig torka påverkar alla i kommunen, såväl boende som näringsverksamheter och inte minst de gröna näringarna. Långvarig torka inträffar oftast under sommarperioden när trycket på vattenresurserna är som högst, både från djurhållning, odling och privatpersoner. Den förlängda vegetationsperioden innebär även att det finns behov av bevattning under en längre period av året än vad som varit fallet tidigare. Långvarig torka ökar även risken för bränder i skog och mark.

Erosion, ras och skred

Erosion innebär att exempelvis vind, vatten eller gravitation drar med sig fina materialpartiklar från en plats. Erosion är en naturlig process, men kan påverkas av mänskliga aktiviteter. Ras innebär att sten- och jordmassor faller fritt, medan skred innebär att en sammanhängande jordmassa glider iväg. Förutsättningarna för ras och skred är platsberoende. Temperatur och nederbörd påverkar markens hållfasthet, men även lokala jordarter, terrängförutsättningar och exploatering har en

inverkan. En framtida ökad nederbörd, höjda vattennivåer och högre vindhastigheter innebär även en högre erosionshastighet samt ökad risk för ras och skred. En ökad erosion inverkar på markens stabilitet och risken för ras och skred ökar.

Hur påverkas samhällets olika sektorer av ett förändrat klimat?

Klimatförändringarna kommer ge både kort- och långtgående effekter, positiva och som negativa på alla samhällssektorer, från global till lokal nivå.

Samhällsplanering

Det framtida klimatet, som successivt blir varmare och mer påverkat av extrem nederbörd ställer krav på att samhället planeras mer hållbart och flexibelt för att kontinuerligt kunna anpassas till dessa ändrade klimatförhållanden. För att utveckla ett långsiktigt robust samhälle behövs en långsiktig och preventiv samhällsplanering som minskar sårbarheter och tar tillvara de möjligheter ett förändrat klimat ger upphov till.

Det finns dock goda förutsättningar för att klimatanpassningsåtgärder kan skapa andra mervärden i samhället där anpassning krävs. I ett redan bebyggt område kan till exempel ytan för att hantera stora mängder vatten vid kraftigt regn vara begränsad. En lösning kan vara mångfunktionella ytor, platser som exempelvis är utformade för att tillfälligt kunna hantera stora mängder vatten, men som resten av tiden utnyttjas till annat som fotbollsplaner, parker och lekplatser.

Vegetation är ett viktigt redskap för att hantera klimatrelaterade risker och samtidigt ge andra positiva effekter. Grönska, särskilt lövträd, sänker temperaturen och bidrar med behagligt klimat i en stad samtidigt som det även kan ta hand om vatten vid kraftig nederbörd. En grönare stad ger också ökad biologisk mångfald och blir en mer hälsosam och attraktiv stad att bo i.

Näringsliv

Näringslivet förväntas påverkas av klimatförändringarna på många sätt, både direkt och indirekt. Förändringar i tillgången på dricksvatten, driftstörningar i el- och kommunikationsnätet och dåliga skördar inom jordbruket är några av klimatförändringarnas effekter som väntas påverka näringslivet. Efterfrågan på vissa varor och tjänster förväntas också minska när temperaturen stiger. Den gröna omställningen i samhället tillsammans med den ökade digitaliseringen gör att behovet och beroendet av el blir större, och så även sårbarheten för störningar i elförsörjningen. Längre avbrott i elförsörjningen kan få stora konsekvenser i många olika branscher.

Samtidigt som klimatförändringarna skapar många utmaningar för näringslivet så genererar de även behov av nya tekniker, varor och innovationer som kan gynna näringslivet.

Natur- och vattenmiljö

Klimatförändringarna förväntas få stora konsekvenser för natur- och vattenmiljöer. Våra natur- och vattenmiljöer har vuxit fram och formats av det klimat som varit. När klimatet förändras så förändras även förutsättningarna för djur och växter. Vissa arter gynnas av ett varmare klimat med större säsongsvariationer, medan andra arter får svårare att överleva. På sikt kan det leda till att den naturliga florin och faunan rubbas när inhemska växt- och djurarter konkurreras ut och den biologiska mångfalden hotas. Invasiva arter betraktas som ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden idag.

Förlust av biologisk mångfald påverkar inte bara natur- och vattenmiljöer utan får negativa följd effekter på ekosystemnivå med förlust av ekosystemtjänster som resultat. Förlust av ekosystemtjänster skapar i sin tur negativa konsekvenser för många samhällssektorer.

Högre temperaturer väntas även leda till ökad algblomning i sjöar och vattendrag, vilket påverkar vattenmiljöerna negativt.

Areella näringar

Stigande temperaturer leder till att växtzonerna förskjuts, vilket skapar förutsättningar för att odla grödor som tidigare inte klarat klimatet i Sverige, vilket kan generera positiva konsekvenser för jordbruket. Odlings- och vegetationssäsongen förlängs när höst och vår blir mildare vilket också genererar nya möjligheter för jord- och skogsbruk. Samtidigt skapas även möjlighet för nya främmande arter att etablera sig när klimatet blir varmare. Det ökar i sin tur risken för att nya invasiva arter etablerar sig och får spridning och stör jord- och skogsbruket. Ett varmare klimat förväntas också gynna skadegörare och svamp- och virussjukdomar som får lättare att etablera och sprida sig inom jord- och skogsbruket. Det kan orsaka stora skador i skogs- och jordbruk. Inom skogsbruket räknar man med att de skadegörare som redan idag ger de mest kostsamma skadorna kommer att gynnas och öka när temperaturen stiger i Sverige.

Även förändrade nederbördsmonster med både minskad och ökad nederbörd under olika säsonger ökar risken för sämre skördar inom jordbruket. Perioder av hög temperatur och torka förväntas bli allt vanligare och kan få stora konsekvenser jordbruket. Det medför även stora utmaningar för en långsiktigt hållbar vattenförvaltning. Även risken för skogsbränder ökar vid höga temperaturer och torka och förväntas bli vanligare i framtiden. Skogsbränder kan orsaka förödande konsekvenser för skogsbruket lokalt. Samtidigt kan en förlängd växtsäsong leda till en ökad skogstillväxt.

Kulturmiljö

Ett förändrat klimat förväntas skapa nya behov och ställa nya krav på underhåll och besiktning av våra kulturmiljöer. Ökad erosion ökar risken för sättningar i marken som kan skada kulturhistoriskt viktig bebyggelse. Även förändringar i nederbördsmonster och översvämningar ökar risken för fuktskador på bebyggelse som kräver kostsamma åtgärder. Genom att klimatanpassa miljöer och bebyggelse kan pengar sparas, då det generellt är mer kostsamt att åtgärda skador än att förebygga dem.

Kulturhistoriskt viktiga naturmiljöer kan även påverkas negativt av klimatförändringar då torka eller kraftig nederbörd kan göra det svårt för vissa av våra inhemska växter att överleva. Även invasiva arter som får spridning kan hota kulturhistoriskt viktiga miljöer. Detta leder i sin tur till att underhåll och skötsel av naturmiljöer kan behöva intensifieras eller förändras för att bevara naturmiljöerna.

Friluftsliv och rekreation

Klimatförändringar kan komma att medföra både positiva och negativa konsekvenser för friluftslivet. Högre temperaturer med varmare vår och höst kan komma att gynna friluftslivet och förlänga säsongen. De kan dock även ge en längre pollensäsong, mer pollen och kanske nya pollenarter, vilket kan hindra människor från att kunna ta sig ut i naturen trots att temperaturen är behaglig. Ett varmare klimat skapar även förutsättningar för en ökad spridning av mygg- och fästingburna smittor, vilket också kan avskräcka människor från att vistas i naturen. Fler varma dagar och mer badande kan även öka exponeringen för smittämnen i badvatten, och fler tillfällen för utflykter med olämplig hantering av mat kan öka risken för smittor i livsmedel.

Höga temperaturer, torka och i förlängningen låga vattennivåer i vattendrag, tillsammans med utbrott av svampinfektioner hotar att minska fiskbestånden och därmed sportfisket, som är ett vanligt fritidsintresse i Sverige.

Mildare vintrar med lite eller ingen snö, vilket vi på många håll i södra Sverige redan har, påverkar även det snö- och isberoende friluftslivet negativt, till exempel skidåkning och skridskoåkning.

Transportinfrastruktur

Extremväder som förväntas öka i framtiden ökar även risken för olyckor för dem som använder transportinfrastrukturen. Risken för bilolyckor ökar till exempel vid kraftig nederbörd, och för att minska risken för denna typ av olyckor är det viktigt att ny infrastruktur anpassas till att kunna leda bort stora mängder vatten från körytor. Underhåll av befintliga anläggningar är självklart också viktigt för att hålla infrastrukturen i bra skick. Det är även viktigt med en regelbunden tillsyn av exempelvis trummor, brunnar och ledningar som för bort regn och smältvatten. Lågt belägna vägar och broar kan också komma att översvämmas vid höga vattenstånd i sjöar och vattendrag. Extremväder som slår ut elförsörjningen drabbar även transportsektorn i form av stillastående tåg och förseningar i hamnar med mera.

Mildare vintrar förväntas leda till att behovet av snöröjning, sandning och saltning minskar, i synnerhet i södra Sverige. Mildare vintrar ökar dock även risken för olyckor orsakade av stormfälda träd när tjälen uteblir och trädens stabilitet därför blir sämre.

Teknisk infrastruktur

Stora delar av Sveriges energisystem är direkt beroende av väder och vind. Förändringar i klimatet betyder därför även förändringar i energisystemet. Dessa förändringar behöver inte vara negativa utan kan även innebära nya eller större möjligheter. Dock kan extrema väderhändelser ha stor

påverkan på energiförsörjningen då höga temperaturer, översvämningar, kraftiga vindar och oväder kan orsaka driftstörningar.

Ett förändrat klimat med högre temperaturer, fler skyfall och längre perioder med torka påverkar både kvaliteten och tillgången till råvatten, men även risken för störningar i vattenverk och ledningar. Effekterna kan ses redan idag och väntas bli större i framtiden. Vid höga temperaturer ökar ofta de vattenförbrukande aktiviteterna såsom fyllning av pooler, bevattning av odlingar och trädgårdar och mer duschande. Vid ihållande värmeböljor finns det risk att vattenbrist uppstår, med risk för bevattningsförbud som följd.

Även mer långsamma förändringar som de i yt- och grundvattenmängd ger nya utmaningar. Redan idag förekommer låga vattenflöden och vattenbrist i delar av landet. Påverkan på ytvattentäkter är ofta snabbare än påverkan på grundvattnet. Därmed är ytvattentäkter särskilt utsatta för risker med försämrad vattenkvalitet.

Annat som kan påverka processen är att pumpstationer och avloppsreningsverk på grund av extrema väderhändelser riskerar att släppa ut mer förorenat vatten. Ett smutsigare vatten är svårare att rena till dricksvatten. Att klimatförändringarna också leder till ökande humushalter i råvattnet försvårar också processen att rena vattnet.

Ett förändrat klimat kan leda till att nya mikroorganismer sprids och med dem uppstår nya hälsorisker. Riskerna för vissa parasiter och virus är större idag än när de flesta av våra vattenverk byggdes. Dagens vattenverk är ofta byggda för att ta hand om bakterier, men inte virus och parasiter. I ett förändrat klimat behöver vi därför använda oss av annan teknik. Tänkbara åtgärder är exempelvis förstärkt råvattenskydd, kompletterande desinfektion med UV, ozon eller membranfilter.

Förändrade nederbördsmönster och ökad avrinning leder till risker för den byggda miljön och ställer nya krav på utformningen av dagvattensystem. Dagvattensystemen behöver dimensioneras för att klara större nederbördsmängder både under korta och längre perioder.

Vård och hälsa

Klimatförändringarna påverkar i hög grad verksamheter inom vård och hälsa. Höga temperaturer medför risker och ökar risken för dödsfall, i synnerhet bland riskgrupper i samhället. Höga temperaturer ökar även tillväxten av bakterier i livsmedel och i vatten, och kan även leda till en ökad spridning av vektorburna sjukdomar genom att förhållandena blir mer gynnsamma för värddjuren, som därför ökar i antal.

Klimatförändringar förväntas därför skapa nya förutsättningar och högre krav för vårdverksamheter, både avseende vården som bedrivs och de lokaler i vilka den bedrivs. Detta kan till exempel innebära fysiska förändringar såsom att installera klimatsystem i vårdlokaler, och förändring av utemiljöer med fokus på skugga för att skydda brukare från värmen. Det kan även

innebära förändringar i hanteringen av livsmedel, ändrad kost och dryck och mindre fysisk aktivitet under varma dagar för vårdtagare.

Klimatrisker i Hörby kommun

Hörby kommun redovisar här kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som är klimatrelaterade, samt hur dessa risker kan minska eller upphöra. Hörby kommun redovisar också kommunens syn på klimatrelaterade risker som är kopplade till människors säkerhet och hälsa, samt upprätthållandet av biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Risker kopplade till ökad avrinning i Hörby kommun

I Hörby kommun finns det flera instängda områden, lågpunkter, som kan komma att översvämmas till följd av kraftiga eller långvariga nederbördstillfällen. Det kan leda till förstörelse av byggnader och viktig infrastruktur. Genom att modulera fram områden med risk för översvämning kan man undvika att exploatera dessa områden, eller anpassa utformningen av byggnader utifrån rådande eller framtida situation. För befintliga områden kan det i stället bli aktuellt med olika typer av åtgärder för att minska risken för översvämning. Detta blir ännu viktigare i och med klimatförändringarna där fler, kraftigare, långvariga nederbördstillfällen är att vänta.

Hörby tätort och Ludvigsborg

Hörby kommun bedömer att risken för översvämningar som kan få negativa konsekvenser på den byggda miljön är som störst i Hörby tätort och Ludvigsborg. För dessa två bebyggelseområden har därför en enklare skyfallsmodulering gjorts. Skyfallsmoduleringen för Hörby tätort och Ludvigsborg utgår från Lantmäteriets laserdata i syfte att få fram lågpunkter i landskapet och ett scenario där marken är mättad och alla lågpunkter är fyllda. Vidare tas även hänsyn till kända kulvertar och andra vattenhinder som har inverkan på hur vattnet rör sig i landskapet. Ingen hänsyn har tagits till ledningsnät för dagvatten. I Hörby tätort och Ludvigsborg visas lågpunkter med ett djup större än 100 mm och en yta större än 10 m² samt bostäder som berörs av dessa områden.

I Hörby tätort finns 138 bostäder som ligger intill en lågpunkt med ett vattendjup på 100 mm och högre. Vidare utredning krävs för att bedöma vilka risker som föreligger och dess konsekvenser.

I Ludvigsborg finns 32 bostäder som ligger intill en lågpunkt med ett vattendjup på 100 mm och högre. Vidare utredning krävs för att bedöma vilka risker som föreligger och dess konsekvenser.

Övriga bebyggelseområden i Hörby kommun

För övriga bebyggelseområden i Hörby kommun visas lågpunkter och ytavrinningsvägar utpekade av Länsstyrelsen Skåne. Lågpunktskarteringen är mycket översiktlig och visar ett scenario där marken är helt mättad. Detta innebär att ingen hänsyn har tagits till regnmängd eller hur vattnet rör sig över tid, kända kulvertar eller ledningsnät för dagvatten. Lågpunktskarteringen ger en första indikation i vilka områden som risk för översvämning finns. Ytterligare utredningar krävs för att kunna avgöra vilken risk som finns och dess konsekvenser.

Risker kopplade till ökade flöden i Hörbyån och Ringsjön

Ökade flöden i Hörbyån kan leda till att ån översvämmas. Invid ån finns på flera platser lågpunkter som vid tillräckligt höga flöden kommer att översvämmas. Längs med stora delar av Hörbyåns sträckning inne i Hörby tätort finns dock vegetationsytor som vid höga flöden kan dämpa konsekvenser och skador om ån översvämmas.

Invid Ringsjön finns områden som är låglänta och som riskerar att översvämmas vid höga flöden i Ringsjön och Hörbyån.

Risker kopplade till värmebölja i Hörby kommun

En kartering utförd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som visar vilka maximala marktemperaturer som uppmäts i Sverige under sommarmånaderna 2017–2022, visar vilka platser i kommunen som är hårdast drabbade av hög temperatur vid en värmebölja. I karteringen kan man utläsa att de högsta marktemperaturerna i kommunen uppstår i Hörby tätort, på torvmarker och på åkermark. Inne i tätorten är det hårdgjorda, solexponerade och instängda platser som blir allra varmast.

Platser där sårbara grupper rör sig eller vistas är extra känsliga för höga temperaturer och där bör skugggivande och kylande vegetation prioriteras för att minska risken för värmerelaterad ohälsa. Sådana platser är till exempel skolor, förskolor, äldreboenden och vårdinrättningar där den höga temperaturen i sig kan skapa ohälsa. Risken för bakterietillväxt i livsmedel ökar vid höga temperaturer vilket även det kan drabba sårbara grupper extra hårt.

Risker kopplade till torka i Hörby kommun

Vatten som används för att göra dricksvatten kallas råvatten. Ett förändrat klimat med högre temperaturer och längre perioder med torka påverkar både kvaliteten och tillgången till råvatten. Tillgången på råvatten förväntas minska i stora delar av södra Sverige på grund av förändrade nederbördsmonster, och eftersom högre temperaturer gör att avdunstningen ökar. De områden där tillgången på vatten redan idag är begränsad eller dålig förväntas därför bli ännu sämre i ett framtida förändrat klimat. Kapaciteten i kommunens vattentäkter och ledningsnät är begränsad och kommunen arbetar aktivt med att hitta alternativa lösningar på vattenförsörjningsutmaningar. Råvattnet i kommunen kommer från grundvatten. Påverkan på ytvattentäkter är ofta snabbare än påverkan på grundvattnet, men även grundvattnet kan påverkas under långvarig torka eftersom halter av kemiska ämnen kan öka när grundvattennivåerna sjunker. Även förekomsten av virus och parasiter kan öka. Det ställer ökade krav på fler reningsmetoder i vattenverken och kan innebära att de vattenverk vi har idag inte klarar av de nya utmaningarna. För att undvika att folk blir sjuka kan reningsprocesserna behöva ändras.

Stigande temperaturer i kombination med förändrade nederbörds mängder väntas föra med sig att antalet dagar med låg markfuktighet kommer att öka i framtiden. Risken för torka, bränder och förstörda jordbruksskördar kommer därmed öka. Långvarig torka påverkar alla i kommunen, såväl boende som näringsverksamheter och inte minst de gröna näringarna. Långvarig torka inträffar

oftast under sommarperioden när trycket på vattenresurserna är som högst, både från djurhållning, odling och privatpersoner. Den förlängda vegetationsperioden innebär även att det finns behov av bevattning under en längre period av året än vad som varit fallet tidigare. Vattenverkens förmåga att producera tillräckligt med dricksvatten under dessa dagar är och kommer fortsätta att vara en utmaning. Vid ihållande värmeböljor finns det risk att vattenbrist uppstår, med risk för bevattningsförbud som följd. Långvarig torka ökar även risken för bränder i skog och mark och kan medföra eldningsförbud för att minska denna risk.

Risker kopplade till att växtzonerna förskjuts i Hörby kommun

I kommunen finns flera växtarter som räknas som invasiva och som behöver bekämpas kontinuerligt för att skydda den lokala floran och faunan. Det handlar bland annat om växtarterna jättebalsamin, jätteloka och parkslide. I *Naturvårdsprogram för Hörby kommun (2021)* finns information om dessa och hur de bekämpas.

I kommunen finns även jord- och skogsbruk där angrepp av skadegörare samt svamp-, virus- och bakteriesjukdomar förväntas öka i ett framtida varmare klimat.

Risker kopplade till erosion, ras och skred i Hörby kommun

Enligt SGI:s databas för inträffade skred, ras och övriga jordrörelser har inga skred eller ras inträffat i Hörby kommun. Längs med vattendrag i kommunen förekommer erosionsbenägna jordarter, vilka kan innebära en risk för erosion. Inom kommunen finns även ett fåtal utpekade områden där förutsättning för ras och skred föreligger. Samtliga områden ligger utmed vattendrag. Ras- och skredrisken grundas i den branta lutningen invid åarna och den finkorniga jordarten längs Ringsjön. I dagsläget ser man inga större risker kopplade till dessa utpekade områden, men framtida eventuellt högre flöden i vattendrag kan förändra situationen. Genom att låta kantzoner närmast vattendragen vara vegetationsbeklädda kan risken för ras, skred och erosion minska. Detta då växternas rotsystem har stor betydelse för markens stabilitet och vattenuptagningsförmåga.

Det finns även en risk att ökad nederbörd ökar yterrosionen i kommunen vilket leder till att mer närsalter från jordbruket hamnar i vattendragen. Närsalter i vattendragen leder till övergödning, igenväxning och algblooming. Redan idag finns en övergödningproblematik i Ringsjön och en ökad yterrosion riskerar att förvärra situationen.

Det saknas en översiktlig stabilitetskartering avseende både finkorniga jordarter samt morän och grova jordar för Hörby kommun. För faktisk bestämning av markens stabilitet krävs normalt geotekniska och/eller geohydrologiska undersökningar.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt kommande
 - *Energiplan för Hörby kommun.*
 - *Anfallsplan för Eslöv, Höör och Hörby.*
 - *Vattentjänstplan.*

- Hörby kommun ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbara genom att
 - utgå från ett livstidsperspektiv vid bedömning om hållbarhet.
 - ny bebyggelse i större utsträckning utgörs av resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik.
 - minska klimatpåverkan i byggprocessen.
 - använda klimatsmarta byggmaterial.
 - främja återbruk.
 - följa upp och utvärdera exploateringsprojektens klimatpåverkan.
- Hörby kommun ska ta hänsyn till ett framtida förändrat klimat och minska risken för klimatrelaterade skador genom att
 - ny bebyggelse utformas för att klara ett 100-årsregn med en klimatafaktor på minst 1,2.
 - planera och exploatera på sådant sätt att risken för översvämningar inte förvärras, varken inom riskområden eller så att nya riskområden uppkommer.
 - öka andelen grönska i Hörby tätort, de lokala kärnorna samt byarna i omlandet för att minska uppkomst av värmeöar, reglera och infiltrera dagvatten samt minska erosionsrisken längs med vattendrag.
 - tillsammans med MittSkåne Vatten säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen samt öka kunskapen om vattnets betydelse i samhället, som resurs och ekosystemtjänst samt synliggöra medborgares påverkan.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn samt yttranden

- Vid detaljplanläggning och vid prövning av bygglov och förhandsbesked inom översvämningsbenägna områden bör den tillkommande bebyggelsens höjdläge i förhållande till den högsta högvattenytan kartläggas.
- I samband med detaljplanläggning arbeta med reglerande ekosystemtjänster och gröna lösningar (gröna tak, fasader, öppna dagvattenlösningar och väggar samt solavskärmningar) för att motverka uppkomsten av värmeöar och förbättra mikroklimatet samt ökad infiltration av dagvatten.
- Befintliga vegetationsytor längs med Hörbyån bör värnas och utvecklas. Detta för att minska risken för ras, skred och erosion samt för att gynna den biologiska mångfalden och minska risken för övergödning.

Miljö, hälsa och säkerhet

Marken vi använder ska vara lämplig för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet, samtidigt som det är av stor vikt att miljön skyddas från ämnen och utsläpp som kan vara skadliga för miljön. Genom att kartlägga och bedöma risker kopplade till miljö, hälsa och säkerhet utifrån ett helhetsperspektiv kan strategiska åtgärder för att förebygga och minska konsekvenserna av de risker som identifierats genomföras.

Buller, luft, vatten, skyddsavstånd till miljöfarliga verksamheter, transport av farligt gods, förorenad mark, radon och mikroplaster är aspekter som bör beaktas vid riskbedömning.

Buller

Buller brukar oftast beskrivas som oönskat ljud och många människor upplever sig störda av ljud från exempelvis biltrafik, tågtrafik, flygtrafik, fläktar, skjutbanor och vindkraftverk. Bakgrundsbuller påverkar människors hälsa och välbefinnande både direkt och indirekt. Vad vi uppfattar som buller är individuellt och upplevelsen av oönskade ljud varierar mellan olika personer och vilken plats man befinner sig på. En del av det buller som uppstår är lågfrekvent, och har ofta flera olika källor. Lågfrekvent buller är särskilt problematiskt eftersom det kan vara svårt att identifiera vilka källor som tillsammans skapar ett buller.

Det effektivaste sättet att minska buller är att arbeta förebyggande med att minska uppkomsten av buller där det uppstår. Genom god planering och utformning av samhället är det också möjligt att minska omgivningsbuller.

Buller i Hörby kommun

Den vanligaste källan till buller i Hörby kommun kommer ifrån vägtrafik och olika verksamheter. Som företagare ansvarar du för att din verksamhet orsakar så lite buller som möjligt samt ansvarar för att rätta till eventuella problem. Vägtrafiken orsakar störningar för befintlig bebyggelse bland annat längs riksväg 13 och E22.

Befolkningen i Hörby kommun förväntas öka till 2035. Ökning förväntas ske framför allt i Hörby tätort och de lokala kärnorna. Detta kommer sannolikt leda till en ökad vägtrafik och i sin tur öka bullerpåverkan på omgivningarna. De vägar som identifierats som ökad risk för omgivningsbuller är Ringsjövägen, Kristianstadsvägen/Storgatan/Gamla torg, Slagtoftavägen, samt Råbygatan/Kungsgatan, Norregatan, Magistergatan, Byggmästaregatan, Råbygatan, Tvärgatan, Ystadsvägen/Lybyvägen/Georgshillsvägen.

Miljö kvalitetsnormer för buller

Miljö kvalitetsnormen för buller är uttryckt som en målsättningsnorm med syfte att eftersträva att omgivningsbuller inte ska medföra skadliga effekter på människors hälsa. Miljö kvalitetsnormer för omgivningsbuller omfattar buller från vägar, järnvägar och industriell verksamhet. Kommunerna

ska enligt *Miljöbalken (1998:808)* i planering och lovgivning sträva efter att begränsa buller och underskrida angivna riktvärden.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid lokalisering och utformning av ny och befintlig bebyggelse ta hänsyn till medborgarnas säkerhet och hälsa så att en god ljudmiljö uppnås genom att vid exploatering och om- och nybyggnation utreda buller och omgivningsbuller samt skyddsåtgärder som eventuellt behöver vidtas för att uppnå en god ljudmiljö.

Luftföroreningar

Luftföroreningarna i Sverige har minskat betydligt de senaste decennierna. Men fortfarande har olika former av luftföroreningar stor inverkan på människors hälsa. Ofta transporteras föroreningar över långa avstånd eller över gränser för att sedan deponeras till mark och vatten med nederbörden. Då kan luftföroreningarna bland annat orsaka försurning och övergödning. Långt ifrån alla föroreningar transporteras långa avstånd, utan deponeras lokalt nära föroreningskällan. Dålig luftkvalitet i närheten av bebyggelse kan vara ett problem både i städer och på landsbygden. Det handlar främst om partiklar och gaser från vägtrafik och olika förbränningsprocesser. Till exempel kan vedeldning inom sammanhållen bebyggelse medföra negativa hälsoeffekter.

Luftföroreningar i Hörby kommun

I Hörby kommun sker kontroll av luftföroreningar genom samverkan med andra kommuner i Skånes luftvårdsförbund. Resultatet av mätningar och beräkningar inom kommunen under år 2021 och tidigare år visar att halter för samtliga parametrar ligger under miljökvalitetsnormer (MKN) i Hörby kommun, och underskrider även den nedre utvärderingströskeln (NUT).

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft

Luftkvalitetsförordningen infördes år 2010, där återfinns de svenska miljökvalitetsnormerna för utomhusluft. Med utomhusluft avses all utomhusluft med undantag för arbetsplatser, samt vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik. Miljökvalitetsnormer för utomhusluft omfattar kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar (PM_{2,5} och PM₁₀) och ozon.

Samtliga kommuner är skyldiga att kontrollera att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft följs inom kommunen och kommunen ska ta hänsyn till normerna i sin planering. Särskilt viktigt är det att utreda nya planer som kan medföra förhöjda halter av luftföroreningar, till exempel en ökad täthet av bilar, mer koncentrerade utsläpp eller försämrade luftgenomströmning. I den fysiska planeringen finns möjlighet att förbättra luftkvaliteten genom att exempelvis planera för en ökad gång- och cykeltrafik men också öka andelen grönska i samhället.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska ta hänsyn till luftskvalitetundersökningar av kommunens utomhusluft vid lokalisering och utformning av ny bebyggelse så att medborgarnas säkerhet och hälsa säkras samt så att en god luftkvalitet uppnås.

Vattenkvalitet

Tillgången till god vattenkvalitet och en vattenmiljö fri från skadliga ämnen är viktiga förutsättningar för både oss människor och allt annat levande.

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt styrinstrument för myndigheter och domstolar, som används vid till exempel tillståndsprövning, tillsyn och fysisk planering. Miljökvalitetsnormer för vatten inrättades år 2009 och innefattar bestämmelser om krav på vattenkvaliteten. Miljökvalitetsnormer för vatten innebär att sjöar, vattendrag och kustvatten ska nå god ekologisk och god kemisk ytvattenstatus, medan grundvatten ska ha god kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status. Den aktuella statusen får inte försämrats i något avseende, enligt försämringsförbudet. Miljökvalitetsnormen för fisk- och musselvatten syftar till att skydda fisk mot utsläpp som kan leda till att vissa arter minskar i antal eller helt dör ut. Gränsvärden och riktvärden regleras i förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

Miljökvalitetsnormerna ses över var sjätte år och en vattenförekomst kan då få en annan norm än tidigare, antingen på grund av ny kunskap eller för att miljöns status har förändrats. När normerna förändras kan det i sin tur leda till förändrade förutsättningar när tillstånd för olika verksamheter omprövas.

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska vara vägledande för de åtgärder som behöver vidtas i syfte att uppnå miljökvalitetsnormerna. De åtgärder som kommunen kan genomföra är att använda sig av miljökvalitetsnormerna som verktyg i arbetet med planprocesser. En utgångspunkt i EU:s vattendirektiv är att förvaltningen av vatten baseras på avrinningsområden och inte administrativa gränser. Arbetet med miljökvalitetsnormer är därför en mellankommunal fråga.

Mer information om enskilda vattenförekomster och specifika vattenkvalitetsnormer finns på Vatteninformationssystem Sveriges hemsida.

Miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten

Inga av de yt- och grundvattenförekomster som förekommer i Hörby kommun uppnår god ekologisk eller kemisk status. Vattendragen i kommunen har otillfredsställande nivåer av kemiska ämnen. Flera av vattendragen har naturliga källor och uppkomst men har i många fall omformats. I många fall saknas tillfredsställande vattenkanter och den ekologiska statusen varierar från dålig till måttlig.

Även Östra Ringsjön har otillfredsställande status. Sjön är en viktig reservkälla för dricksvatten och det är därför viktigt att inflöden till Ringsjön förbättras till att uppnå god status för att säkra framtida vattenkällor.

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten infördes i *Miljöbalken (1998:808)* år 2001. Normen för fiskvatten ska skydda fisk mot utsläpp som kan leda till att vissa arter minskar i antal eller helt dör ut. Miljö kvalitetsnormen för musselvatten ska skydda skaldjur i kustvatten och brackvatten från utsläpp av förorenande ämnen. EU:s *Fiskvattendirektiv (91/692/EEG)* och *Skaldjursvattendirektiv (91/692/EEG)* är bakgrunden till att dessa normer har införts i *Miljöbalken (1998:808)*.

I Hörby kommun omfattas Östra Ringsjön av miljö kvalitetsnormen för fisk- och musselvatten, kategori fiskevatten. Kvalitetsfaktorn fisk klassificeras som status måttlig och har bedömts genom provfiske. Resultatet beror främst på problemet med övergödning men även på reglering av vattenuttag.

Miljö kvalitetsnormer för grundvatten

I Hörby kommun har alla sex grundvattenförekomster God status, vad gäller både kemisk och kvantitativ status. Fem av grundvattenförekomsterna är urbergsförekomst och en är sedimentär bergförekomst. Det finns dock påverkanskällor – förorenade områden med betydande påverkan, och det finns även viss känd påverkan från miljögifter. Dock saknas fullständiga data. För mer information vad gäller vattenförekomsten sjö (Östra Ringsjön) så har den otillfredsställande ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Av kommunens elva vattenförekomster vattendrag så uppnår endast två vattendrag god ekologisk status och resterande nio har måttlig ekologisk status. Inget av vattendragen uppnår god kemisk status. För mer information om Hörby kommuns vattenförekomster och aktuell statusklassning besök; Vatteninformationssystem Sveriges hemsida.

För att kunna förbättra vattenförekomsternas status och därmed uppnå miljö kvalitetsnormen för vatten, krävs dels bättre kunskap om kvalitetsfaktorernas status vilket bedömningen av vattenförekomsterna utgår ifrån. Påverkansfaktorer som hänger ihop med utpekade intressen inom respektive avrinningsområde för vattenförekomsterna behöver identifieras.

Vattenförekomst (grundvatten)	Status - Ekologisk	Status - Kemisk
Hörby	Måttlig	Uppnår ej god
Södra Rörum	Måttlig	Uppnår ej god
Slagtofta	Måttlig	Uppnår ej god
Svensköp	Måttlig	Uppnår ej god
Önnköping	Måttlig	Uppnår ej god
Oderup	Måttlig	Uppnår ej god

Vattenförekomst (Sjö)	Status - Ekologisk	Status - Kemisk
Östra Ringsjön	Otillfredsställande	Uppnår ej god

Vattenförekomst (Vattendrag)	Status - Ekologisk	Status - Kemisk
Kvesarum ån	Måttlig	Uppnår ej god
Rönne å: Lybäcken- Källa	Måttlig	Uppnår ej god
Rönne å (Hörbyån): Östra Ringsjön - Lybybäcken	Måttlig	Uppnår ej god
Lybybäcken	Måttlig	Uppnår ej god
Mjöån	Måttlig	Uppnår ej god
Segesholmsån	Måttlig	Uppnår ej god
Julebodaån	God	Uppnår ej god
Verkån	Måttlig	Uppnår ej god
Kävlinge ån: Djurrödsbäcken - Källa	Måttlig	Uppnår ej god
Torpsbäcken	Måttlig	Uppnår ej god
Borstbäcken	Måttlig	Uppnår ej god
Bråån	Måttlig	Uppnår ej god

Vattenförekomst (Övrigt vatten)	Status - Ekologisk	Status - Kemisk
Kvesarum sjön	Måttlig	Uppnår ej god
Sjöbergasjön	Måttlig	Uppnår ej god
Hejdebäcken	Måttlig	Uppnår ej god
Kruddarebäcken	Måttlig	Uppnår ej god
WA30479407 Utgår från Viss mosse	Måttlig	Uppnår ej god
WA57264532 Utgår från Köinge	Måttlig	Uppnår ej god
WA 96850059 Utgår ifrån Hulta mosse	Måttlig	Uppnår ej god
WA 61790579 Utgår nordväst om Maa	Måttlig	Uppnår ej god
WA 13452805 Utgår väster om Svensköps mosse	Måttlig	Uppnår ej god
WA 59456763 Utgår från Vrånge mosse	Måttlig	Uppnår ej god
Björkerödsbäcken	Måttlig	Uppnår ej god
WA71695686 Utgår väster om Fjällmossen	Måttlig	Uppnår ej god
WA62781411 Utgår från Ingemanstorp	Måttlig	Uppnår ej god
WA54338126 Utgår från Eke (Kristianstad)	Måttlig	Uppnår ej god
WA86200863 Utgår från Skäpperöd	Måttlig	Uppnår ej god
WA16759570 Utgår från Långemosse	Måttlig	Uppnår ej god
WA74836990 Utgår öster om Bjälkhult (Sjöbo)	Måttlig	Uppnår ej god
WA88559582 Utgår ifrån Svartemosse	Måttlig	Uppnår ej god
WA14426642 Utgår ifrån Sjömosse	Måttlig	Uppnår ej god
Harlösabäcken	Måttlig	Uppnår ej god
WA98761374 Utgår ifrån Västerstad mot Sebbarp	Måttlig	Uppnår ej god
WA15444302 Utgår från Lyby mosse	Måttlig	Uppnår ej god

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska uppnå en god vattenkvalitet genom att utgå från ett avrinningsområdesperspektiv och uppströmsarbete.

Skyddsavstånd till verksamheter

Forskning och erfarenhet visar på vikten av att säkerhetsaspekterna måste beaktas tidigt i planeringsprocessen. Det är ofta svårt och kostsamt att göra nödvändiga säkerhetsförbättringar sent i processen eller i efterhand, och det är därför viktigt att sträva efter hög säkerhet redan tidigt vid planering och byggande. Vid planläggning och tillståndsprovning av bebyggelse intill vissa verksamheter bör skyddszoner och skyddstillstånd tillämpas av säkerhets- och hälsoskäl. Riktvärden för skyddsavstånd finns i *Boverkets allmänna råd – Plats för arbete*. I Hörby kommun baseras skyddsavstånd till verksamheter på riktvärden för buller- och ljudnivåer, och skiljer sig därför åt beroende på vilken verksamhet det gäller. Skyddsavstånd tillämpas för miljöfarliga verksamheter.

Miljöfarlig verksamhet innefattar all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan medföra störningar för människors hälsa eller för miljön. Miljöfarlig verksamhet delas in i olika typer av anläggningar: C-anläggningar, B-anläggningar och A-anläggningar och det är Länsstyrelsen som har tillsynsansvar för miljöfarliga verksamheter.

C-anläggningar är verksamheter som oftast har relativt liten miljöpåverkan. Exempel på C-anläggningar är lantbruk utan djur, bensinstationer och sjukhus. C-anläggningar är anmälningspliktiga verksamheter och ska anmälas till kommunen.

B-anläggningar är till exempel avloppsreningsverk, täkter, vindkraftsanläggningar, lantbruk med djurhållning och många industrianläggningar. B-anläggningar kräver tillstånd och ska tillståndsprovras av Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation.

A-anläggningar är verksamheter som oftast har omfattande miljöpåverkan, till exempel pappersindustrier, stora energianläggningar och oljeraffinaderier. A-anläggningar kräver också tillstånd och ska tillståndsprovras av mark- och miljödomstolen.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid lokaliseringsprovningar för miljöfarliga och störande verksamheter ta stor hänsyn till den omkringliggande bebyggelsen samt natur- och kulturmiljön.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn samt yttranden

- Vid planering av verksamheter i närhet av bebyggelse bör
 - ett skyddsavstånd på 300 meter tillämpas från mindre verksamheter med risk för fara, lukt och buller.
 - ett skyddsavstånd på 500 meter eller mer tillämpas från större verksamheter med betydande risk för fara, lukt och buller.

Transport av farligt gods och radioaktiva ämnen

Transporter av farligt gods inom Hörby kommun hänvisas i första hand till Trafikverkets rekommenderade färdvägar, riksväg 13 samt E22. Båda vägarna passerar i nära anslutning till Hörby tätort, riksväg 13 passerar även Ludvigsborg och E22 passerar Osbyholm.

Förorenad mark

Förorenade områden är där mark, sediment eller grundvatten har så höga halter av föroreningar att de utgör risk för människors hälsa eller för miljön. Även byggnader kan vara förorenade. För att identifiera förorenade områden används *Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO)*, där områden delas in i olika riskklasser. I och med riskklassningen görs en översiktlig bedömning av de risker för människors hälsa och miljön som det förorenade området kan innebära idag och i framtiden.

Markföroreningar förekommer på flera håll inom kommunen. En översiktlig inventering av potentiellt förorenade områden har gjorts i Hörby kommun. Inventeringen utgör ett viktigt underlag för efterföljande planering och eventuell provtagning.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Vid exploatering eller om- och nybyggnation inom områden med risk för markföroreningar eller vid misstanke om markföroreningar bör en markmiljöundersökning tas fram.

Radon

Radon är en radioaktiv gas som inte syns eller luktar, och som finns i mark, luft och vatten. Långvarig exponering för radon ökar risken för att utveckla lungcancer. När det gäller luften i våra bostäder är marken under huset sannolikt den vanligaste radonkällan men radon kan även komma från byggnadsmaterial och hushållsvatten.

Radonrisken i mark bedöms efter radonhalt, genomsläpplighet, vattenmättnadsgrad och markdjup. Det är framför allt i grovkorniga jordarter som på grund av sin höga genomsläpplighet kan anses utgöra högriskområde medan våtmarker, där grundvattennivån ligger i eller strax under markytan, bedöms som lågriskområde.

Radonrisken i Hörby kommun bedöms i sin helhet som normalriskområde, men det förekommer både låg- och högriskområden enligt en kommuntäckande markradonundersökning.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid exploatering eller om- och nybyggnation i högriskområde för radon eller om det förekommer misstanke om radonrisk genomföra en radonutredning.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn samt yttranden

- Vid om- och nybyggnation ska gällande gränsvärde för Becquerel per kubikmeter inomhusluft efterföljas, Boverkets byggregler, BBR.
- Risk för radon bör beaktas och klarläggas vid bygglov för val av grundläggningsmetod.

Mikroplaster

Det finns i nuläget ingen fastställd definition för mikroplast. Mikroplaster är ett samlingsnamn för små plastfragment av plast och gummi med en största dimension upp till 5 mm och som är olösliga i vatten.

Mikroplaster delas ofta upp i två grupper, primär och sekundär. Till den primära gruppen hör till exempel dem som har tillverkats avsiktligt för att användas som råmaterial inom plastindustrin, såsom kosmetika och konstgräs. Sekundär mikroplast kommer från större plast- och gummiföremål som har brutits ner till mindre partiklar. Plastskräp bryts till exempel ner till mikroplaster i naturen när det exponeras för solljus. Sekundär mikroplast genereras också till exempel vid slitage av vägar, nedskräpning, bildäck och genom slitage och tvätt av syntetisk textil. De huvudsakliga spridningsvägarna för mikroplaster, både primär och sekundär, utgörs av dagvatten, luft och avloppsreningsverk.

Eftersom det finns stora kunskapsluckor om hur människan och miljön påverkas av mikroplaster kan man i nuläget inte med säkerhet uttala sig om riskerna med mikroplaster. Till dess att kunskapsläget om mikroplaster förändras tillämpar Hörby kommunen försiktighetsprincipen och *Miljöbalkens (1998:808)* allmänna hänsynsregler.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att minska uppkomst och spridning av mikroplaster inom kommunen.

Magnetfält och trådlös teknik

I Sverige fördelas ansvaret för hälsofrågor med anknytning till magnetfält på fem myndigheter – Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Magnetfält finns ständigt omkring oss; jordens magnetfält, kring kraftledningar, elanläggningar, nedgrävda kablar och tekniska apparater. Magnetfälten är starkast närmast källan för att med ökat avstånd avta. Ju starkare ström som används, desto starkare magnetfält. Magnetfält är svåra att skärma av och går igenom väggar och tak. Mobiltelefoner, trådlösa datornätverk och babyvakter är några exempel på trådlös teknik som använder radiovågor.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska vid planering av bebyggelse nära kraftledningar och andra elanläggningar beakta konsekvenserna av elektromagnetiska fält och följa gällande rekommendationer för minsta avstånd mellan byggnader och kraftledningar.

Digitalisering och informationsteknik

Digitalisering handlar om digital kommunikation och interaktion mellan människor och företag. Med hjälp av digital teknik kan man många gånger förändra, utveckla, förbättra och effektivisera processer. En robust och väl utbyggd digital infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet.

Digitaliseringen innebär möjligheter, men ställer samtidigt samhället och medborgarna inför nya och ibland svårbedömda situationer. I tider av ökad otrygghet och social oro, till följd av förändringar i omvärlden, är det lätt att utöka kommunens digitala övervakningsmöjligheter. Inhämmandet och tillgängliggörandet av olika datamängder eller datapunkter för olika utvecklingsprojekt (både offentliga och privata) behöver vägas mot den sårbarhet som detta tillgängliggörande för med sig på aggregerad nivå. Hörby kommun ska inte vara en kommun där medborgarnas rörelsemönster, beteende och preferenser rutinmässigt kartläggs endast för att digitaliseringen möjliggör detta. Digitaliseringen behöver därför ske med fokus på medborgarnytta och effektivitet, men den behöver även vägledas av principen om bevarad medborgarintegritet, så långt det är möjligt.

Digitaliseringen är ett av kommunens viktigaste utvecklingsområden och ett verktyg för att stärka demokrati och medborgarinflytande. De möjligheter som den digitala tekniken ger förändrar även de förväntningar som medborgarna har på offentlig service. Digitala arbetssätt kommer därför att behöva prioriteras i den kommunala sektorns verksamhetsutveckling. Digitalisering av service och tjänster möjliggör att den kommunala servicen är tillgänglig när den efterfrågas, samt att den är rättssäker och korrekt genomförd.

Kommunen arbetar aktivt bland annat i samverkan med IT-kommuner i Skåne AB med säkerhet, beredskapsplaner och kompetenshöjande insatser kring informationssäkerhet.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt *Digitaliseringsstrategi för Hörby kommun*.

Krisberedskap

Dagens samhälle är sårbart. Nya risker och hot uppstår ständigt, stora som små. Exempel på det är terrorhot, omfattande elavbrott, kollapsande IT-system, krig, klimatförändringar och allvarliga epidemier och pandemier. Alla sådana händelser måste i största mån förhindras samt hanteras vid

inträffande. Krisberedskap handlar om att förebygga, motstå och hantera olika former av allvarliga händelser och kriser samhället.

Kommuner ska enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen. Händelsernas påverkan på den egna verksamheten ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

En *Risk- och sårbarhetsanalys för Hörby kommun* antogs under våren 2023.

Skyddsrum

Ett skyddsrum är en del av en byggnad med förstärkta väggar och dörrar som kan stå emot tryckvågor från bomber, brand och bråte från rasande hus. Det har speciell ventilation och luftsluss som ska minimera verkan från giftiga gaser. Skyddsrum används av civilbefolkningen i händelse av krig. De räknas då som allmän plats, vilket innebär att vem som helst kan söka skydd i vilket skyddsrum som helst. Skyddsrum kan finnas i olika sorters byggnader såsom bostadshus och industribyggnader. Den som äger en fastighet med ett skyddsrum har också ansvar för att underhålla det. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) kontrollerar så att det antal skyddsrum som finns bevaras genom kontroller. Vid kontroller undersöks även om det finns brister.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska arbeta enligt *Risk- och sårbarhetsanalys för Hörby kommun*.
- Hörby kommun ska verka för stärkt civilförsvar och krisberedskap.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Inom detaljplanering utreda behov och möjlighet att inrätta skyddsrum.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten i Hörby och Höörs kommun är ett samarbete under namnet SkåneMitt. Tillsammans har kommunerna bland annat gemensam räddningschef samt en insatschefsberedskap för ledningssamordningen vid större händelser. SkåneMitts uppdrag innefattar att skydda och rädda liv, egendom och miljö i samband med olyckor och bränder samt även förebyggande arbete mot olyckor genom tillsyn, information och utbildning. Räddningstjänsten har därmed en viktig roll i samhällsplaneringen, framför allt som stöd i arbetet att förebygga olyckor och att säkerställa alla människors trygghet. Räddningstjänsten är också en viktig aktör i arbetet med att klimatanpassa samhället och att skapa beredskap för klimatförändringarnas risker. Räddningstjänstens verksamhet är en del av kommunens infrastruktur och utgör också en samhällsviktig funktion. Det är därför viktigt att beakta räddningstjänstens behov vid planering och bygglov.

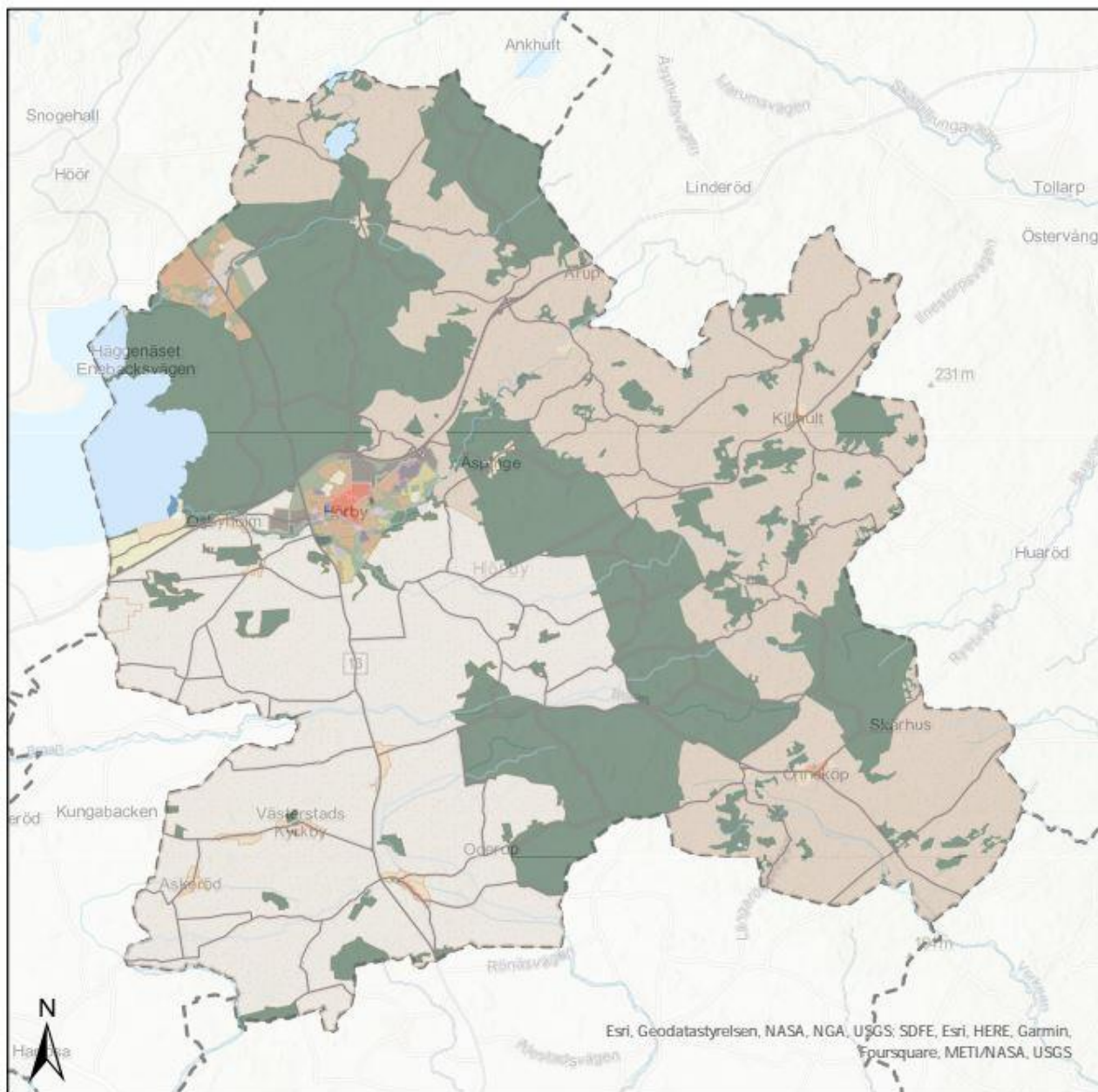
I Hörby kommun finns tre deltidstationer; Hörby tätort, Önnköping och Askeröd. En deltidstation innebär att brandmännen och brandbefälen kan befinna sig på andra platser än på själva räddningsstationen. Brandpostsystem för tillgång till vatten för brandsläckning finns utbyggt i Hörby tätort. För övriga mer perifera områden krävs tankbil för att tillgodose behovet av vatten för brandsläckning.

Ställningstaganden

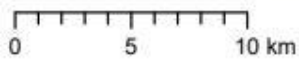
- Hörby kommun ska vid lokalisering och utformning av byggnader ta hänsyn till brandskyddet så att brandsäkerheten blir tillfredsställande. Hänsyn ska även tas till uppställningsplatser, framkomlighet och åtkomst till byggnader samt brandvattenförsörjning.
- Hörby kommun ska beakta räddningstjänstens behov vid all kommunal planering genom att låta räddningstjänsten vara delaktig under hela planeringsprocessen med fokus på tidiga planeringsskeden. Frågor att särskilt beakta är bland annat brandvattenförsörjning och beredskap i kristider.
- Hörby kommun ska tillsammans med Räddningstjänsten SkåneMitt arbeta för att minska de negativa miljöeffekterna vid räddningsuppdrag.

Mark- och vattenanvändningskarta

Mark- och vattenanvändningskartan ska bidra till att främja en hållbar samhällsutveckling genom att låta mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Mark- och vattenanvändningskartan visar grunddragen för hur mark- och vattenområden ska användas i Hörby kommun och bygger på utvecklingsstrategin – *Lokal flerkärnighet*, gällande riksintressen, de tematiska fördjupningarna samt regionala och kommunala styrdokument. Mark- och vattenanvändningskartan speglar även viljeinriktning i översiktsplanens ställningstagande och riktlinjer. Mark- och vattenanvändningskartan utgår från Boverkets ÖP-modell 2.1 vilken är en modell för att hantera och lagra data.

Esri, Geodatastyrelsen, NASA, NGA, USGS, SDFE, Esri, HERE, Garmin, Fpursquare, METI/NASA, USGS

— Vägar	Begravningsplats	Bostäder och lantbruk
— Vattendrag	Handel	Begravningsplats
Naturområde	Verksamhet	Bykärna
Badplats	Besöksanläggning	Annan användning
Slättbygd	Service	Grönområde
Mellanbygd	Service och bostäder	Park
Ringsjöbygd	Verksamheter	Energiförsörjning
Sjöar	Besöksanläggning	Kommungränser
Bostäder	Service	
Centrum	Service och bostäder	

Konsekvenser

Alla planer och program som tas fram av en kommun och som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska miljöbedömas enligt 6 kap. *Miljöbalken (1998:808)*. I *Miljöbedömningsförordningen (2017:966)* anges att en översiktsplan normalt kan medföra betydande miljöpåverkan. Därmed ska en strategisk miljöbedömning göras och en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa kommunens bedömning av den miljöpåverkan som planens genomförande kan medföra. Genom att låta miljökonsekvensbeskrivningen vara en parallell process och inte en efterhandsbedömning kan man löpande utvärdera och minska de negativa ekologiska konsekvenserna av planförslaget.

Hörby kommun bedömer att *Översiktsplan 2035* kan medföra en betydande miljöpåverkan. Parallellt med framtagandet av *Översiktsplan 2035* har därför en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram med syfte att integrera miljöaspekterna i planering och beslutsfattande för att främja en hållbar utveckling av Hörby kommun. Miljökonsekvensbeskrivning beskriver inte de sociala eller ekonomiska effekterna av *Översiktsplan 2035*.

Under avsnittet Planeringsförutsättningar redovisar Hörby kommun hur *Översiktsplan 2035* bidrar till en hållbar utveckling utifrån de tre dimensionerna; ekologisk-, social- och ekonomisk hållbarhet. Detta har gjorts genom en hållbarhetskartläggning. Hållbarhetskartläggningen visar hur den politiska visionen, *Det rediga samhället*, förhåller sig till Agenda 2030 och till Sveriges miljömål. Hållbarhetskartläggningen visar att genom att arbeta med den politiska visionen och de fem fokusområdena bidrar Hörby kommun till att uppnå målen i Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Vidare är de ställningstaganden och riktlinjer som presenteras i *Översiktsplan 2035* framtagna för att styra den långsiktiga utvecklingen av Hörby kommun mot den politiska visionen *Det rediga samhället*. Ställningstagandena och riktlinjerna bidrar också till att uppnå målen i *Agenda 2030* och *Sveriges miljömål* och förtydligas genom en åtgärds- och uppföljningsplan.

Miljökonsekvensbeskrivning för Översiktsplan 2035

Miljökonsekvensbeskrivningen för *Översiktsplan 2035* presenterar de miljökonsekvenser som *Översiktsplan 2035* kan antas ha och planförslaget jämförs med nollalternativet *Översiktsplan 2030*.

Miljöbedömningen är avgränsad till de frågor som kan antas innebära risk för betydande miljöpåverkan. Ett avgränsningssamråd hölls med Länsstyrelsen 31 augusti 2020. Länsstyrelsen har också i tidigare skede diskuterat arbetet med översiktsplanen tillsammans med kommunen och har den 29 juli 2020 inkommit med ett formellt yttrande avseende sådana statliga och mellankommunala intressen samt underlag som kan ha betydelse för planarbetet. Med utgångspunkt i avgränsningssamrådet, och i huvuddragen ur gällande översiktsplan, har miljöbedömningen avgränsats till följande aspekter:

- Hushållning av mark
- Naturmiljö

- Kulturmiljö
- Vatten
- Utsläpp från transporter och resor

Kommunens bedömning är att frågorna buller, risk för människors hälsa och säkerhet, rekreation och friluftsliv samt luftkvalitet inklusive miljö kvalitetsnormer (MKN) för luft inte kommer att påverkas av planförslaget i sådan utsträckning som kräver att frågorna hanteras inom miljöbedömningen.

De förändringar och miljökonsekvenser som *Översiktsplan 2035* kan antas ha har jämförts med nollalternativet *Översiktsplan 2030* och är av sådan omfattning att både de positiva och negativa ekologiska konsekvenserna är ytterst begränsade. Miljömålet Ett rikt odlingslandskap motverkas något då ytterligare jordbruksmark tas i anspråk i utkanten av Hörby tätort. För miljömålen God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv bidrar planförslaget delvis till att miljömålen uppfylls då mindre värdefull naturmark tas i anspråk än i nollalternativet. För miljömålen begränsad klimatpåverkan, grundvatten av god kvalitet och levande sjöar och vattendrag bedöms *Översiktsplan 2035* varken bidra till eller försämra möjligheterna till att uppnå målet.

Läs *Miljökonsekvensbeskrivning för översiktsplan, ÖP 2035 för Hörby Kommun*.

Genomförande och uppföljning

En plan är ingenting utan ett genomförande och en uppföljning. Genom att låta konkretisera genomförandet och uppföljningen av *Översiktsplan 2035* i en Åtgärds- och uppföljningsplan vill Hörby kommun säkerställa att planering och beslutsfattande följer den politiska visionen om Hörby kommun, *Det rediga samhället*.

Åtgärds- och uppföljningsplanen för *Översiktsplan 2035* beskriver åtgärder och ansvar utifrån de ställningstaganden och riktlinjer som anges i planen, samt hur dessa ska följas upp, av vem och vid vilken tidpunkt och vem det ska rapporteras till. Resultatet av uppföljningen ska ge en tydlig och gemensam bild av nuläget i Hörby kommun samt beskriva om ytterligare åtgärder eller insatser behövs för att nå den politiska visionen. Åtgärds- och uppföljningsplan syftar också till att utvärdera den övergripande översiktsplaneprocessen, analysera planens effekter och fånga upp lärdomar. Uppföljningens resultat ger också underlag och stöd i arbete med framtagande av planeringsstrategier som översiktsplanering.

Åtgärds- och uppföljningsplanen är under framtagande.

Miljökonsekvensbeskrivning för översiktsplan, ÖP 2035 för Hörby Kommun

Gunnar Myrhede, Linda Nordqvist
Lektus samhällsbyggnad i Linköping
2023-04-03

Icke teknisk sammanfattning

Hörby Kommun ska uppdatera sin översiktsplan. Nuvarande översiktsplan för Hörby Kommun, Översiktsplan 2030, från 2016 är i många avseenden fortfarande aktuell, men kompletteringar behöver göras utifrån förändrade förutsättningar.

Planförslaget innebär i korthet:

- Huvuddragen i planförslaget från gällande översiktsplan (Översiktsplan 2030) är utgångspunkt för Översiktsplan 2035.
- Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* utmärker sig med Hörby tätort som tillväxtmotor, fyra lokala kärnor samt nio mindre byar, vilka binds samman av ett finmaskigt nät av vägar i ett fantastiskt naturlandskap. Den lokala flerkärniga strukturen med sina korta avstånd och närhet mellan tätort och landsbygd, och ett fantastiskt natur- och kulturlandskap som stark identitetsbärare, är en stor styrka för Hörby kommun och grunden för den framtida utvecklingen.
- Hörby kommun ska möjliggöra för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent och ett hushållsbehov på 7,4 procent motsvarande 530 hushåll men samtidigt ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent fram till år 2035.

Miljökonsekvenserna av de förändringar som planeras i Översiktsplan 2035 jämfört med nollalternativet Översiktsplan 2030 har utretts. Då förändringarna är av liten omfattning är också både positiva och negativa konsekvenser ytterst begränsade.

Miljömålet ett rikt odlingslandskap motverkas något då ytterligare jordbruksmark tas i anspråk i utkanten av Hörby tätort. För miljömålen god bebyggd miljö och ett rikt växt- och djurliv bidrar planförslaget delvis till att miljömålen uppfylls då mindre värdefull naturmark tas i anspråk än i nollalternativet.

För miljömålen begränsad klimatpåverkan, grundvatten av god kvalitet och levande sjöar och vattendrag bedöms Översiktsplan 2035 varken bidra till eller försämra möjligheterna till att uppnå målet.

Innehållsförteckning

Icke teknisk sammanfattning.....	2
1 Inledning.....	5
1.1 Inriktning och planförslag för Översiktsplan 2035.....	6
1.2 Markbehov.....	7
1.2.1 Hörby tätort.....	7
1.3 Lokala kärnorna.....	22
1.3.1 Ludvigsborg.....	22
1.4 Slättbygden.....	27
1.4.1 Osbyholm.....	27
2 Avgränsning.....	29
2.1 Geografisk avgränsning.....	29
2.2 Tidsmässig avgränsning.....	29
2.3 Innehållsmässig avgränsning.....	29
2.4 Relevanta miljömål.....	30
3 Studerade alternativ.....	31
3.1 Nollalternativ.....	31
3.2 Förväntade miljökonsekvenser av nollalternativ.....	31
4 Bedömningsgrunder.....	32
4.1 Syfte.....	32
4.2 Process.....	32
4.3 Metod.....	32
5 Miljökonsekvenser.....	34
5.1 Jordbruksmark.....	34
5.1.1 Nuläge.....	34
5.1.2 Planens påverkan och konsekvenser.....	34
5.1.3 Förslag på åtgärder.....	35
5.2 Naturmiljö.....	37
5.2.1 Nuläge.....	37
5.2.2 Planens påverkan och konsekvenser.....	43
5.2.3 Förslag på åtgärder.....	44
5.3 Kulturmiljö.....	45

5.3.1	Nuläge	45
5.3.2	Planens påverkan och konsekvenser	48
5.3.3	Förslag på åtgärder	48
5.4	Vatten.....	50
5.4.1	Nuläge	50
5.4.2	Planens påverkan och konsekvenser	55
5.4.3	Förslag på åtgärder	57
5.5	Utsläpp från transporter och resande	57
5.5.1	Nuläge	57
5.5.2	Planens påverkan och konsekvenser	58
5.5.3	Förslag på åtgärder	58
6	Överensstämmelse med miljöbalken, och bestämmelser	59
6.1	Allmänna hänsynsregler	59
6.2	Miljö kvalitetsnormer och bestämmelser.....	60
6.2.1	Utomhusluft.....	60
6.2.2	Fisk- och musselvatten	60
6.2.3	Omgivningsbuller.....	60
6.2.4	Vattenförekomster	60
6.3	Riksentressen.....	61
6.4	Skyddade områden.....	61
7	Uppfyllelse av miljö kvalitetsmål.....	63

1 Inledning

Hörby Kommun ska ta fram en ny översiktsplan. Nuvarande översiktsplan för Hörby Kommun, Översiktsplan 2030, från 2016 är i många avseenden fortfarande aktuell och kompletteringar behöver göras utifrån förändrade förutsättningar. Beslut om aktualisering av översiktsplanen togs i kommunfullmäktige i slutet av 2019 (KF 2019-11-25, § 242) med tidshorisonten 2035.

Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) beskriver miljökonsekvenserna av de förändringar som planeras med Översiktsplan 2035. En miljökonsekvensbeskrivning används för att få en helhetssyn av den miljöpåverkan som en planerad verksamhet kan medföra. En strategisk miljöbedömning är i sin tur överordnat arbete för att utvärdera miljökonsekvenser av en policy, en plan eller ett program och dess alternativ. Det innebär att den kan generera ett flertal projekt för vilka miljökonsekvensbeskrivning sedan kommer att utföras.

En miljökonsekvensbeskrivning i en strategisk miljöbedömning ska innehålla:

- En sammanfattning av planens innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program
- En identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd
- Uppgifter om olika aspekter av miljöförhållanden
 - miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs
 - miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt
 - befintliga miljöproblem som är relevanta för planen, särskilt miljöproblem som rör ett sådant område som avses i sjunde kapitlet miljöbalken eller ett annat område av särskild betydelse för miljön, och
 - hur hänsyn tas till relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn
- En identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen kan antas medföra
- Uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter
- En sammanfattning av de överväganden som har gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes
- En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför, och
- En icke-teknisk sammanfattning av punkterna ovan.

1.1 Inriktning och planförslag för Översiktsplan 2035

Hörby kommuns Översiktsplan 2035 har sin utgångspunkt i den politiska visionen Hörby – det rediga samhället 2030. Visionen anger en önskad framtida utveckling för Hörby kommun. Visionen består av fem fokusområden; Stark centralort, Levande landsbygd, Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Ökad trygghet. Fokusområdena är sammanflätade och beroende av varandra för att fungera och utvecklas.

Inriktningen för den nya översiktsplanen kan sammanfattas i följande punkter:

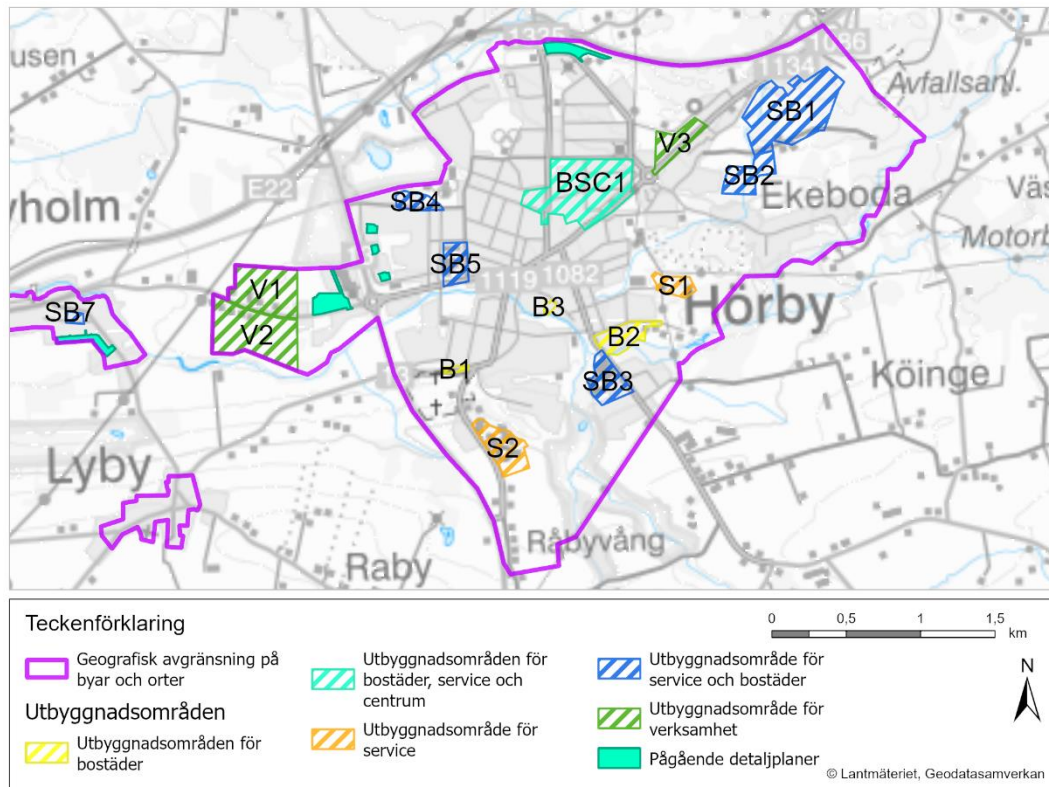
- Säkerställa kommunens markbehov.
- Ta fram en utvecklingsinriktning för Hörby kommun där hela kommunen kan växa.
- Stärka och utveckla Hörby kommuns varumärke utifrån utvecklingsinriktningen.
- Planera för en hållbar utveckling.
- Beakta sådan tillkommen lagstiftning som påverkar planens innehåll. Planen ska förhålla sig till barnkonventionen som är svensk lag sedan 1 januari samt till plan- och bygglagen som 2018 utökades med krav på att översiktsplanen ska innehålla analys om klimatpåverkan (PBL 3 kap 5 §).
- Ta fram en digital, interaktiv översiktsplan.

Planförslaget innebär i korthet:

- Huvuddragen i planförslaget från gällande översiktsplan (ÖP 2030) är utgångspunkt för ÖP 2035, med mindre justeringar.
- Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* utmärker sig med Hörby tätort som tillväxtmotor, fyra lokala kärnor samt nio mindre byar, vilka binds samman av ett finmaskigt nät av vägar i ett fantastiskt naturlandskap. Den lokala flerkärniga strukturen med sina korta avstånd och närhet mellan tätort och landsbygd, och ett fantastiskt natur- och kulturlandskap som stark identitetsbärare, är en stor styrka för Hörby kommun och grunden för den framtida utvecklingen.
- Hörby kommun ska möjliggöra för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent och ett hushållsbehov på 7,4 procent motsvarande 530 hushåll men samtidigt ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent fram till år 2035.

1.2 Markbehov

Markbehovet för Översiktsplan 2035 redovisas nedan i kartbilder för Hörby tätort och Ludvigsborg. Kartorna är arbetsmaterial och de mest aktuella. Reviderade kartor kommer att finnas i den digitala versionen av översiktsplanen.

Figur 1. Utbyggnadsområden i Hörby enligt ÖP2035.

1.2.1 Hörby tätort

Hörby tätort är kommunens största tätort, en småskalig handelsort med gamla anor. Hörby tätort är också utpekade som lokal tillväxtmotor för hela kommunen. Hörby tätort ligger i kommunens västra del och har ett strategiskt läge intill både E22 och riksväg 13 mitt i Skåne. Från Hörby tätort är det nära med både kollektivtrafik och bil till de regionala tillväxtmotorerna Lund, Malmö och Kristianstad–Hässleholm. Det är också nära till andra större tätorter såsom Höör, Sjöbo och Eslöv. Hörby tätort är därför en viktig regional och lokal kommunikationsnod, inte minst för kollektivtrafiken. Tillgängligheten inom Hörby kommun och till Hörby tätort är av stor vikt för både boende inom Hörby kommun men även för de som arbetspendlar till och från kommunen och för besöksnäringen.

Bebyggelsen i Hörby tätort består i huvudsak av mångfunktionell bebyggelse. Hörby tätorts roll som historisk handelsort är framträdande i den stadsmässiga bebyggelsestrukturen i centrum. I centrum finns flera kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Invånarna i Hörby tätort har bra tillgång till grönområden, framförallt genom de större omkringliggande grönområdena Karnas Backe, Hörby fälad, Hörbyån och Råby Höllor.

Inne i Hörby tätort finns ett antal anlagda parker, öppna gräsytor och grönområden som tillsammans med. Genom Hörby tätort rinner Hörbyån. Hörbyån med dess grönska utgör ett viktigt stråk för människor som växter och djur. Hörbyån utgör också ett viktigt inslag i bebyggelsemiljön. Kopplingen mellan de större grönområdena i anslutning till Hörby tätort och gröonstrukturererna inne i tätorten är otydliga och länkar saknas i stor utsträckning till den sammanhängande gröna infrastrukturen i kommunen.

Hörby tätorts historiska roll som marknads- och handelsort har påverkat dess utvecklingen som serviceort. Handeln är än idag av stor betydelse för Hörby tätort där detaljhandel och kommersiell service i huvudsak är koncentrerad till Hörby tätorts centrum, vid Gamla och Nya torg och längs med Nygatan och Storgatan. Utöver detaljhandeln finns även torghandel. Offentlig service i Hörby tätort innefattar skola, vård, omsorg, kultur och fritid och har en viktig funktion för samhället och medborgarna. De lite större affärerna, som exempelvis livsmedelsbutiker, är placerade något längre ut från centrum. Därutöver är bilhandeln stark och har en stor betydelse för Hörby kommun. I norr, mellan E22 och Kristianstadsvägen, ligger Industriområdet och Industriparken, kommunens största sammanhängande verksamhetsområden. Ytterligare ett verksamhetsområde väster om tätorten finns, norr och söder om Ringsjövägen. Hörby tätort har en väl utbyggd teknisk infrastruktur.

1.2.1.1 Utbyggnadsområden för Bostäder, service, centrum och verksamheter i Hörby tätort

I Hörby tätort pekas 14 utbyggnadsområden ut fram till 2035, det gäller områden för utveckling av befintlig verksamhet eller där ny markanvändning föreslås. Se *Figur 1*.

Utbyggnadsområden avser användningen bostäder (B), service (S), centrum (C) och verksamheter (V). Med service menas både kommunal och offentlig service. Med verksamheter menas verksamheter, industri och handel som inte bör lokaliseras i anslutning till bostäder. För ny bebyggelse, oavsett omfattning och användning, sker en prövning i kommande detaljplanering om vad som är lämplig markanvändning.

Utbyggnadsområden som redovisas är utpekade med bakgrund till det behov av bostäder, service och verksamheter som bedöms uppstå fram till 2035 enligt framtagna befolkningsprognoser. I utpekandet av de olika utbyggnadsområdena har en rad olika allmänna intressen vägts mot varandra. Den användning som föreslås för respektive område är den markanvändning som ur ett strategiskt perspektiv ger ett effektivt markutnyttjande och en god hushållning av mark.

Område B1

Område B1 är ett mindre område som ligger i sydvästra delen av Hörby tätort. I söder gränsar området till Lybyvägen och Nya kyrkogården, i väst till ett mindre skogsområde och i öster till Ångsgatan. I norr gränsar området till befintlig enplans radhusbebyggelse från 1960-talet. Området utgörs av öppen gräsyta med inga dokumenterade naturvärden. Ytan bedöms svåransvänd för lek och rekreation. Området omfattas av en detaljplan för park och plantering från 1962. Område B1 gränsar i väst till ett vattenskyddsområde. Kommunala avloppsledningar samt dagvattenledningar passerar genom området. Kommunala vattenledningar ligger i angränsning till området, öster ut. Inom området finns lågpunkter identifierad. Området omfattas inte av något riksintresse, det finns heller inga kända kulturmiljövärden. Inom område B1 föreslås bostäder.

Motivering och efterföljande planering

En omvandling av området bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Genom att förtäta i området ökar trygghetskänslan för invånarna och en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En förutsättning för att kunna förtäta området är att en ny detaljplan tas fram och att avlopps- och dagvattenledningar kan flyttas samt att det intilliggande vattenskyddsområdet för grundvatten inte påverkas negativt.

Vid en planläggning av området ska dagvattenfrågan utredas då naturmark tas i anspråk och att det inom området finns flera lågpunkter identifierade. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat och vattenskyddsområdet som ligger i anslutning av området.

Området bedöms kunna lämpa sig för marklägenheter.

Figur 2. Foto över utbyggnadsområde B1 inom Hörby tätort.

Område B2

Området B2 ligger i sydöstra delen av Hörby tätort i anslutning till Hörbyån, nordöst om vårdcentralen. Området gränsar till Råbyvägen i väst och till Näckrosgatan i norr. Området används idag framförallt för butiks försäljning, lagerlokaler, tork för spannmål och ett antal silor. Den östra delen av området utgörs av ängsmark och en mindre gräsyta. I den södra delen av området, som angränsar till Hörbyåns dalgång, finns ett värdefullt naturområde med naturvärdesklass 3 enligt *Naturvårdsprogram för Hörby kommun*. Naturområdet utgörs av en bäckdalgång med omgivande äldre blandädellövskog partivis blandat med äldre askskog och är ett populärt område för rekreation. Området omfattas av en detaljplan från 2001 för handel med lantbruksprodukter och byggprodukter med produktförädling, dock ej livsmedel. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns i anslutning till området. Inom området finns flera identifierade lågpunkter. Området omfattas inte av något riksintresse, det finns heller inga kända kulturmiljövärden. Inom område B2 föreslås bostäder.

Motivering och efterföljande planering

En omvandling av området bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Genom att förtäta i området ökar trygghetskänslan för invånarna och en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En förutsättning för att kunna omvandla området är dels att en ny detaljplan tas fram, dels att nuvarande verksamhet omlokaliseras på företagarnas eller kommunens initiativ, till andra områden och lokaler.

Vid en ny planläggning återinträder strandskyddet och dispens från strandskyddet måste sökas hos Länsstyrelsen. För att kunna upphäva strandskyddet ska det finnas särskilda skäl och att intresset av att ta området i anspråk, det sätt som avses med planen, ska väga tyngre än strandskyddintresset.

Vid en planläggning bör stor hänsyn tas till att medborgare och besökare kan promenera längs dalgången vid Hörbyån och att ett område kring och i vattendraget skyddas för växter och djur.

Vidare är det viktigt att vid en exploatering av området utreda dagvattenfrågan då naturmark delvis tas i anspråk. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat. Området bedöms kunna lämpa sig för en variation av flerbostadshus i 3–5 våningar.

Område B3

Område B3 ligger cirka 300 meter öster om Gamla torg i direkt anslutning till Hörbyån. Området används idag som verkstadslokaler för reparation av traktorer och jordbruksmaskiner samt uppställplats för fordon. I nordost gränsar området till Råbygatan och i söder angränsar området till Hörbyån, ett värdefullt naturområde med naturvärdesklass 3 enligt *Naturvårdsprogram för Hörby*

kommun. Hörbyåns karaktär är varierad med snabbare strömmar, mindre forsar och mer lugnflytande vatten. Variationen av livsmiljöer i och längsmed Hörbyån är tydlig och bedöms hysa en stor artrikedom av djur och växter som lever i eller intill vattnet. I övrigt gränsar området till bostäder från 1900-talets första hälft. Hela området berörs av ett

större område som är utpekad av Riksantikvarieämbete som möjlig fornlämning. Fornlämningen avser bytomt/gårdstomt (L1989:2321).

Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns i områdets norra del utmed Råbygatan. Området omfattas inte av något riksintresse och är utpekad av Länsstyrelsen som potentiellt förorenat. Området omfattas av detaljplan för bostadsändamål i öppet byggnadssätt, fristående hus, i två våningar från 1946. Inom område B3 föreslås bostäder.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger inom ett centrum- och kollektivtrafikhögt område i Hörby tätort med goda förutsättningar att skapa ett attraktivt boende i nära anslutning till Hörbyån, handel och service. En omvandling av området bedöms som en naturlig utveckling av Hörby tätort. Genom att omvandla området ökar trygghetskänslan för invånarna och en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

En förutsättning för utveckling av området är att nuvarande verksamhet omlokaliseras till andra områden och lokaler. Vidare bör man även säkerställa att ingen översvämningsrisk föreligger från Hörby ån eller att en sådan risk kan minimeras. En dagvattenutredning bör därför tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt risken för höga flöden i Hörby ån. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Område BSC1

Område BSC1 är en del av Gamla industriområdet i centrala Hörby tätort. I söder angränsar området till Kristianstadsvägen och i norr till Parkgatan. Väster ut finns Slagtoftavägen och öster ut Kraftgatan. Området används idag som handel-, bilförsäljnings- och verksamhetsändamål. Inom området finns även Hörby busstation. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt inom området. Området saknar större grönområde, mindre vegetationsytor med sly och gräs finns framförallt längs gatorna. Inom området finns ett fornlämningsområde utpekad av Riksantikvarieämbete. Fornlämningen avser en gammal avrättningsplats, Galgbackarna (L1989:2863). Området omfattas inte av något riksintresse men är utpekad av Länsstyrelsen som potentiellt förorenat. Inom delar av området finns flera lågpunkter identifierade. Hela området omfattas av detaljplaner och området är framförallt planlagt för industri, småindustri och verksamheter. Inom område BSC1 föreslås bostäder, service, besöksanläggningar och centrum.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger centralt i Hörby tätort med goda förutsättningar att skapa ett attraktivt centrumnära boende med mycket god tillgång till service, handel, kollektivtrafik och större grönområden. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En omvandling av området bedöms som en naturlig utveckling av Hörby tätort.

En förutsättning för utveckling av området är dels att nuvarande verksamheter omlokaliseras till andra områden och lokaler, dels att en eller flera nya detaljplaner tas fram.

Områdets läge i befintligt industriområde och utmed Kristianstadvägen gör att området är bullerpåverkat. Vid en planläggning av området, delområden, behöver man ta fram en bullerutredning. Även utpekade områden för fornlämning behöver utredas.

Vidare behöver även dagvattenfrågan och risken för översvämning utredas.

Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljökvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat. Inom området finns idag flera plaster som är utpekade som potentiellt förorenade områden, dessa områden behöver utredas och hanteras.

Då tillgången till grönområde inom området saknas behöver detta tas i beaktande vid planläggning. Området bör planeras så att tillgång till grönområde/större park finns.

Område SB1 och SB2

Område SB1 och SB2 ligger strax nordost om Hörby tätort. Områdena utgörs i huvudsak av gran- och lövskog, ängs- och hagmarker i en kuperad terräng. Ängs- och hagmarkerna har jordbruksklassificeringen klass 4. På ängs- och hagmarkerna finns inslag av åkerholmar, stengärdsgårdar och trädriddåer. Områdena ligger förhållandevis högt med delvis utsikt över Hörby tätort. Områdena är i dag oexploaterat med undantag för några mindre gårdar och hus. Områdena SB1 och SB2 angränsar i väst till ett detaljplanelagt område för bostäder och förskola, Statten Östra från 2022. Område SB2 angränsar också till ett detaljplanelagt område, Sattena södra, från 2005.

Figur 3. Foto över utbyggnadsområde SB1.

Södra delen av område SB1 vid gränsen till område SB2 omfattas av fornlämning, fossil åker (L1985:312). Område SB2 omfattas delvis av en fornlämning, fossil åker-röjningsröseområde (L1989:3163). Båda områden är utpekade av Riksantikvarieämbetet. Område SB2 sammanfaller med ett utpekade värdefullt naturområde för lövlandskap med naturvärdesklass 3, enligt *Naturvårdsprogram för Hörby kommun*. Naturområdet har som helhet betydelse för det rörliga friluftslivet samt som tätortsnära natur. Särskilt värdefulla är partier med alsumpskogar och bäckar med omgivande översilningsmark samt de naturvärdesarter som är knutna till denna miljö. Även igenväxningsmarker med mycket slån, fläder och hagtorn samt solexponerade brynmiljöer är värdefulla. Inom delar av området finns flera lågpunkter, framförallt inom område SB1. Ingen av områdena omfattas av detaljplan. Områdena omfattas heller inte av något riksintresse. Inom område SB1 och SB2 föreslås bostäder och skola.

Figur 4. Foto över utbyggnadsområde SB1 med tydliga stenmurar i anslutning till åkermark.

Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur delvis kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En förutsättning för att kunna omvandla området är dels att en ny detaljplan tas fram.

Område SB2 sammanfaller i stort med ett utpekade naturområde för lövlandskap med naturvärdesklass 3. En exploatering av område SB2 förutsätter att stor hänsyn tas till de naturvärden som finns. En exploatering av områdena bedöms inte påverka möjligheterna för det rörliga friluftslivet förutsatt att hänsyn tas till möjligheterna att röra sig inom områdena och till omkringliggande områden. För att bevara områdets kvaliteter och karaktär bör de mindre skogspartierna och de kulturhistoriska lämningarna integreras i bebyggelsemiljön. För båda områdena gäller också att fornlämningsområdena utreds vidare.

En utveckling av området innebär att jordbruksmark med jordbruksklassificeringen klass 4 tas i anspråk. Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge små negativa konsekvenser detta då en endast en mindre areal produktiv jordbruksmark och naturområde berörs. Att ta

jordbruksmark tas i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för ny skola och bostäder fram till 2035 enligt framtagna befolkningsprognoser. Det innebär att det allmänna intresset för bostäder och service väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark.

Vidare behöver man också utreda möjligheterna till att ansluta till det kommunala avlopps- och vattennätet, hur området ska trafikförsörjas samt dagvattenfrågan. En dagvattenutredning behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljökvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat. Områdena bedöms kunna lämpa sig för villor.

Motivering och efterföljande planering

Område SB1 och SB2 ligger i utkanten av Hörby tätort med närhet till kollektivtrafik, servicefunktioner och god tillgång på natur. Områdenas terrängförhållanden och omgivande natur ger goda förutsättningar för att skapa attraktiva boenden och skola i trivsamma och naturnära miljöer. En omvandling av områdena bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Genom att förtäta i området ökar trygghetskänslan för invånarna och en bättre hushållning.

Område SB3

Område SB3 ligger i Hörby tätorts sydöstra del. Området utgörs av ett vårdområde med bland annat Hörby vårdcentral, vårdboende och behandlingshem. En mindre del i södra delen av området utgörs av parkmark och lövskog. Området ligger längs med Råbyvägen och gränsar i söder till villabebyggelse från 2000-talets början. I väst gränsar området till Hörbyån, ett naturområde med naturvärdesklass 3 enligt *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* och i sydväst till naturreservatet Råby hållor.

Inga kända naturvärden finns inom området. Område SB3 berörs av en fornlämning, Hög (L1989:2942) utpekad av Riksantikvarieämbetet. Området omfattas av detaljplan för allmänt och allmännyttigt ändamål, från 1946. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt inom området. Det finns flera identifierade lågpunkter inom området. Område SB3 omfattas inte av något riksintresse. Inga utpekade eller synliga lågpunkter finns inom området. Inom område SB3 föreslås bebyggelse för vårdändamål och bostäder.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger inom ett centrum- och kollektivtrafikhögt område i Hörby tätort och lämpar sig väl för en utveckling av vård- och omsorgsverksamheter samt bostäder. Lokalerna bör bevaras i den mån det är möjligt och integreras med ny bebyggelse inom området. Genom en utveckling av området kan flera olika värdenheter samlas och utvecklas inom samma område. Området har också goda förutsättningar att skapa ett attraktivt boende i nära anslutning till service och handel samt Hörbyån och andra naturområden. Områdets läge möjliggör också att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

En förutsättning för utveckling av bostäder inom områdets södra del är att en ny detaljplan för bostäder tas fram. Vid en planläggning behöver man kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för

översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat. Vid en planläggning av området bör stor hänsyn tas till utformning och placering av ny bebyggelsen i förhållande till befintlig bebyggelse och grönområden.

Figur 5. Foto över utbyggnadsområde SB3.

Område SB4

Område SB4 omfattar ett område runt Källhaga serviceboende och ligger i Hörby tätorts norra del. Inom områdets östra del finns två beachbollplaner samt en större gräsyta som vid behov används till idrottsändamål och även för olika marknader. Området gränsar i söder till Byggmästargatan och i norr till naturreservatet Hörby fälad. Öster ut finns i anslutning till området Hörby sportcenter och Lågehallarna. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt inom området. Inom område SB4 finns flera identifierade lågpunkter. Området omfattas inte av något riksintresse men angränsar till ett riksintresse för naturvården. Hela området ligger inom vattenskyddsområde och omfattas av specifika vattenskyddsföreskrifter. En mindre del av området berörs av ett större område utpekad av Riksantikvarieämbetet som fornlämningar, område med fossil åkermark (L1989:3106). Inom området finns en äldre hembygdsstuga med anor från både 1600-talet och 1800-talet vilken bedöms ha stort kulturhistoriskt värde. Området omfattas av två äldre detaljplaner för allmänt ändamål, parkmark och mark för

kulturhistoriskt minnesmärke. Inom området SB4 föreslås för vårdändamål, skola eller bostäder.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger inom ett centrum- och kollektivtrafikhärligt område i Hörby tätort och lämpar sig väl för en utveckling av den pågående omsorgsverksamheten eller för annan allmän användning. Området lämpar sig också för utveckling av bostäder.

En förutsättning för utveckling av bostäder inom området är att en ny detaljplan tas fram och att nuvarande verksamheter flyttas inom området eller till annan plats. En utveckling eller omvandling av området oavsett användning kan också komma att innebära att befintliga idrotts- och rekreativa ytor tas i anspråk och att utpekade fornlämningsområde samt hembygdsstugan påverkas negativt. Vid en planläggning eller utveckling av området behöver detta utredas och hanteras så att den negativa påverkan minimeras. Man bör även utreda om hembygdsstugan kan/bör lokaliseras till en annan plats. Vidare bör dagvattenfrågan utredas. En dagvattenutredning behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Område SB5 Frostaskolan

Område SB5 omfattar ett område runt Frostaskolan, en kommunal grundskola med låg-, mellan- och högstadielklasser i Hörby tätort med utsikt över Hörbyån. Området utgörs av skolbyggnader och skolgård och omges av ett bostadsområde med villor i rutnätsmönster. I söder gränsar området till Ringsjövägen och i norr till Skolgatan. I väst gränsar området till Komministergatan och i öst till Norregatan. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt till området. Det saknas grönområden inom området men det finns ett flertal ytor som utgörs av gräsmatta och det finns enstaka träd. Området omfattas av en äldre detaljplan för allmänt och allmännyttigt ändamål. Inom området finns flera identifierade lågpunkter. Området omfattas inte av riksintressen och det finns inga dokumenterade kulturvärden eller fornlämnningar inom området. Inom område SB5 föreslås skola eller bostäder.

Figur 6. Foto över utbyggnadsområde S2.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger inom ett centrum- och kollektivtrafiknära område i Hörby tätort med goda förutsättningar att utveckla befintlig verksamhet eller skapa attraktiva boende med utsikt över Hörbyån.

En förutsättning för utveckling av bostäder inom området är att en ny detaljplan tas fram och att nuvarande verksamheter omlokaliseras. Vid en planläggning av området bör en dagvattenutredning tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat. Området bedöms kunna lämpa sig för villor.

Område S1 Öster om Älvdalsskolan

Område S1 omfattar ett område öster om Älvdalsskolan i Hörby tätorts östra del och angörs via Vallmogatan. Området utgörs av öppen ängs- och betesmark, skog och en mindre bostadsfastighet i kuperad terräng. Ängs- och hagmarken har jordbruksklassificering klass 4. Området gränsar i norr till Karnas backe med tillgång till olika motionsspår, boulebana och fler frisbeeplanor. I syd och öst gränsar området till skog-, ängs- och hagmarker. I väst angränsar området till en luftburen kraftledning, 130 kV, vilken har en nord-sydlig riktning. I norr finns även luftburen kraftledning, 20 kV, vilken har en öst-västlig riktning. Båda kraftledningarna går ner till en fördelningsstation som finns vid Kristianstadvägen. Det finns inga dokumenterade natur- eller kulturvärden

inom området och området omfattas inte av riksintressen. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt till området. I den östra delen av området har en större lågpunkt identifierats, lågpunkten visar på stor utbredning och djup. Området omfattas inte av detaljplan. Inom område S1 föreslås utveckling av service med tyngdpunkt på utveckling av idrottsverksamhet på Älvdalsskolan.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger i direkt anslutning till Älvdalsskolan och lämpar sig väl för en utveckling av Älvdalsskolans idrottsverksamhet. En utveckling av Älvdalsskolans idrottsverksamheten medför också att lokalerna kan användas av Hörbys medborgare och föreningar under kvällstid. En utveckling av området bedöms även leda till positiva effekter för välbesökta Karnas Backe som ligger i direkt anslutning till område S1 men även till andra omkringliggande grönområden när områden knyts ihop och tillgängliggörs.

En utveckling av området innebär att ängs- och hagmark med jordbruksklassificeringen klass 4 och naturområden tas i anspråk. Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge små negativa konsekvenser detta då endast en väldigt liten areal ängs- och hagmark och naturområden berörs. Att ta ängs- och hagmark samt naturområden tas i anspråk anses vara nödvändigt för att säkerställa en utveckling av Älvdalsskolans idrottsverksamhet. Det innebär att det allmänna intresset för service väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark och naturområden.

Eftersom en exploatering av området innebär att naturmark tas i anspråk och för att det finns en större identifierad lågpunkt bör både en naturvärdesinventering och dagvattenutredning tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Vid en planläggning av området behöver stor hänsyn tas till människor hälsa och säkerhet då området gränsar till kraftledningarna. Vidare bör stor hänsyn tas till det kuperade landskapet vid utformning av placering av bebyggelse.

Område S2 Georgshillsskolan

Område S2 ligger i Hörby tätorts södra delar och innefattar ett område runt Georgshillsskolan samt ett mindre område som utgörs av jordbruksmark. Jordbruksmarken har jordbruksklassificeringen, klass 7. Området ligger längs Ystadvägen och gränsar i norr till ett område för vårdboende och öster till ett skogsområde samt delvis till naturreservatet Råby hällor. Det finns inga dokumenterade natur- eller kulturvärden inom området och området omfattas inte av riksintressen. Kommunalt vatten och avlopp samt kommunalt dagvattensystem finns framdraget till området. Det finns flera identifierade lågpunkter inom området. Området omfattas av detaljplan för skola och daghem samt sport- och idrottshall från 1992.

Inom område S2 föreslås skola och idrott.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger i anslutning till Hörby tätort och lämpar sig väl för en utveckling och utvidgning av Georgshillsskolan och dess idrottsverksamheten. Områdets läge möjliggör även att befintlig transportinfrastruktur kan användas, området är också anslutet till kommunalt vatten och avlopp samt till det kommunala dagvattennätet. En utvidgning av idrottsverksamheten vid Georgshillsskolan medför också att lokalerna kan användas av Hörbys medborgare och föreningar under kvällstid.

En utveckling av området innebär att jordbruksmark med jordbruksklassificeringen klass 7 tas i anspråk. Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge små negativa konsekvenser detta då en endast en mindre areal produktiv jordbruksmark berörs. Att ta jordbruksmark tas i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för utveckling av Georgshillsskolan. Det innebär att det allmänna intresset för service väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark.

För att kunna utveckla området behövs en ny detaljplan tas fram för de område som utgörs av jordbruksmark. Vid en planläggning bör dagvattenutredning tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten.

Område V1 och V2

Område V1 och V2 ligger cirka 2 kilometer utanför Hörby tätort mot Osbyholm. Områdena ligger i nära anslutning till en av Hörby tätorts infartsleder, trafikplats Norrehe. Områdena ligger i Slättbygden som karaktäriseras av ett öppet storskaligt jordbrukslandskap i ett svagt böljande landskap med långa utblickar. Områdena utgörs av åkermark med jordbruksklassificeringen klass 7. De två områdena delas upp av väg 1134 som ansluts till E22 i väster och riksväg 13 i öster. Väg 1134 är en statlig väg och viktig för omdirigering av trafik på E22 vid händelser av bland annat olyckor och incidenter.

Strax norr om området finns den gamla banvallen som i dag är en väl utnyttjad gång- och cykelväg mellan Osbyholm och Hörby tätort. I öst gränsar områdena till detaljplanelagt område för verksamheter, i söder till Hörbyån och i norr och väster till åkermark. I väst gränsar områdena till en luftburen kraftledning på 400 kV, Sydvästlänken. Strax söder om området ligger Hörbys reningsverk med ett rekommenderat skyddsavstånd på minst 500 meter. Skyddsområdet berör och påverkar markanvändningen i område V2. Kommunalt vatten och avlopp finns framdraget till verksamhetsområdet i öster. Det finns inga dokumenterade kulturvärden eller naturvärden inom områdena och områdena berörs inte av något riksintresse. Inom område V1 och V2 föreslås verksamheter.

Figur 7. Foto över utbyggnadsområde V1.

Figur 8. Foto över utbyggnadsområde V2.

Motivering och efterföljande planering

Områdena ligger i utkanten av Hörby tätort med ett kollektivtrafiknära läge och lämpar sig därför väl för lokalisering av verksamheter. En förutsättning för att utveckla området är att det detaljplaneläggs.

En utveckling av områdena innebär att jordbruksmark tas i anspråk (här ingår befintliga verksamheter och bebyggelse). Effekten av exploateringen blir att landskapets öppenhet och utblickar delvis försvinner. Eftersom exploateringen ligger intill tätorten och utbyggnadsområdet redan delvis är exploaterat och ligger i anslutning till ett befintligt verksamhetsområde bedöms dock konsekvenserna som små. Att ta jordbruksmark tas i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för nya verksamhetsområden. Det innebär att det allmänna intresset för verksamheter väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark.

För att en exploatering av områdena ska vara möjlig behöver man utreda möjligheterna att kunna nyttja det kommunala vatten- och avloppsnetet samt infart från den statliga väg 1134. Vidare behöver även dagvattenfrågan och risken för översvämning utredas. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten.

Vid en planläggning av områdena behöver stor hänsyn tas till människors hälsa och säkerhet då området gränsar till 400 kV luftburna kraftledningarna. Vidare bör man planera områdena med mycket grönska som binder samman området med Hörbyån och Hörby fälad. Gatorna bör utformas med gröna inslag. Vidare gör områdenas placering, i utkanten av Hörby tätort, att områdena är bland det första man ser när man kommer till Hörby tätort. För att skapa en trevlig infart till Hörby tätort bör inte upplag och skrymmande varor placeras i direkt anslutning till väg 1134.

Område V1 lämpar sig i huvudsak för handel och personalintensiva verksamheter. Område V2 lämpar sig mer för blandade verksamheter som inte är personalintensiva. Exempel på icke personalintensiva verksamheter kan vara upplag, lager och entreprenadverksamheter. Detta då område V2 berörs av ett skyddsavstånd på 500 meter från reningsverket strax söder om Hörbyån.

Område V3

Område V3 ligger inom industriområdet Industriparken i norra delen av Hörby tätort öster om Område V3 ligger inom industriområdet Industriparken i norra delen av Hörby tätort. Öster om området ligger Kraftgatan och i syd ligger Kristianstadvägen. Området utgörs idag av natur, yngre och äldre lövskog i sluttande terräng. Den östra delen av området skiljer sig från den västra genom en tydlig höjdskillnad. De finns inga dokumenterade värden för vare sig natur eller friluftsliv. Inom området finns ett mindre område som pekats ut som fornlämning av Riksantikvarieämbetet. Fornlämningen utgörs av fossilåkermark-röjningsröseområde (L1989:2324). Vid en arkeologisk förundersökning 2013, för den mellersta delen, av röjningsområdet påträffades inget av antikvariskt intresse. Inom planområdet rekommenderas inga ytterligare åtgärder, se beslut från Länsstyrelsen Skåne. Området omfattas inte av riksintresse. Området omfattas av detaljplan för Forn, från 2002. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns utbyggt till området. Inom område V3 föreslås verksamheter.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger i det befintliga industriområdet Industriparken i Hörby tätort lämpar sig därför väl för verksamheter. En förutsättning för att utveckla området är att en detaljplan tas fram.

Utbyggnad av område V3 innebär att naturmark tas i anspråk. För att en exploatering av området ska vara möjlig behöver man göra en naturvärdesinventering samt en dagvattenutredning som kartlägger hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Eftersom området ligger väl synligt från Kristianstadvägen bör området planeras så att det finns en korridor av natur längs med Kristianstadvägen. Det gör bland annat att man kan binda samman olika grönområden och samtidigt skapa en trevlig och inbjudande infart till Hörby tätort.

1.3 Lokala kärnorna

Hörby kommun har fyra lokala kärnor: Ludvigsborg, Östraby –Västerstad. Önneköp – Långaröd, och Killhult. De lokala kärnorna utgör viktiga servicenoder och komplettera det serviceutbud och de funktioner som finns i Hörby tätort och som det finns ett behov av att ha nära hemmet. De lokala kärnorna har därmed en mycket viktig roll för kommunens utveckling men framförallt för en levande landsbygd med goda möjligheter att både bo och verka med god service.

1.3.1 Ludvigsborg

Ludvigsborg är en större by öster om Ringsjön intill kommungränsen till Höörs kommun. Ludvigsborg tillhör Ringsjöbygden ett område som karaktäriseras av ett vackert natur- och kulturlandskap. Ludvigsborg har en viktig roll som lokal kärna i Hörby kommuns norra delar. Från Ludvigsborg finns goda kollektiva förbindelser med regionbusstrafik till både Hörby och Höör samt vidare till Kristianstad, Malmö och Lund.

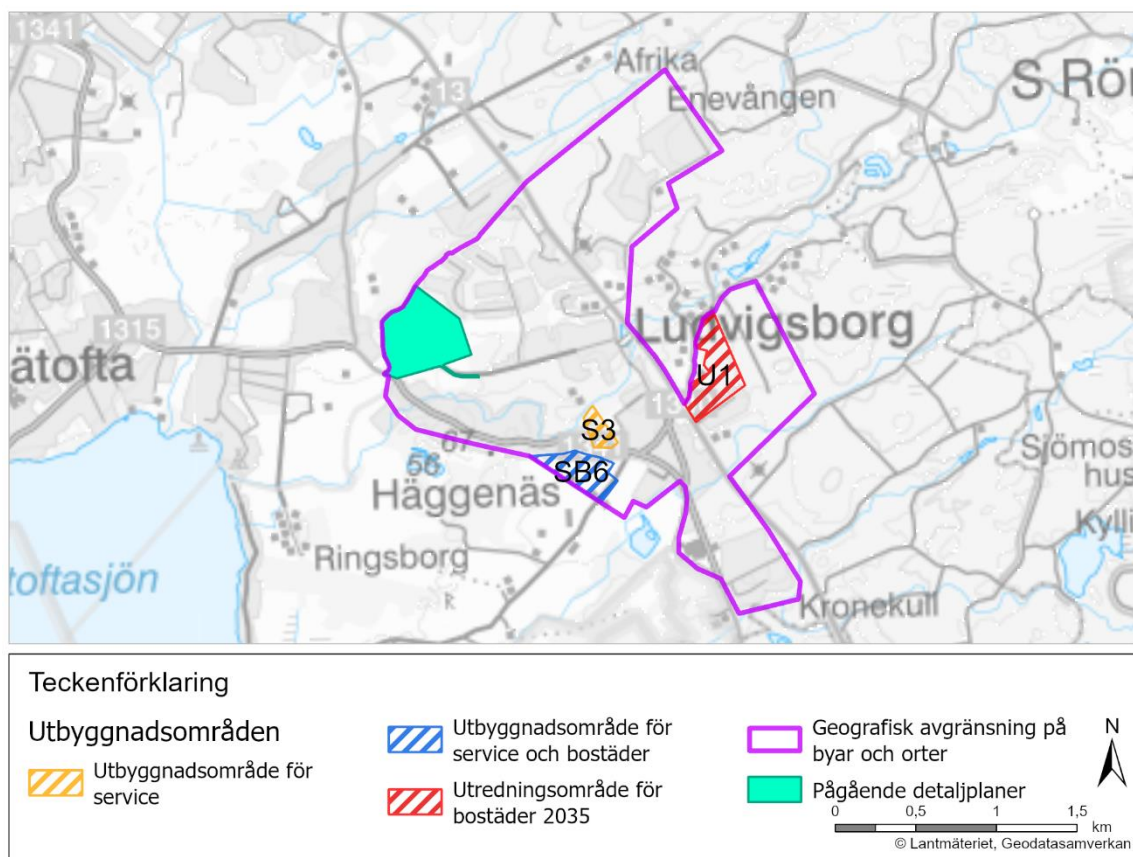
Ludvigsborg har ett fungerande serviceutbud med dagligvarubutik centralt i byn, kommunal förskola, Skogsgläntan, samt Ludvigsborgs friskola med undervisning i årskurserna F–9 samt fritidsverksamhet. Det finns också flera vårdboenden.

I Ludvigsborg finns många små företag, varav majoriteten är knutna till innehavarens bostad. I övrigt dominerar näringslivet av vårdanläggningar samt ett pensionat vid Sätöftavägen. I Ludvigsborg finns en livsmedelsbutik som är av stor vikt för orten som lokal kärna och som servicenod för omlandet. Ludvigsborg har ett aktivt föreningsliv med stor betydelse för sammanhållningen och utvecklingen i byn.

Bebyggelsen i Ludvigsborg är varierad och följer de smala vägarna i öppet naturlandskap. I bykärnan är bebyggelse samlad kring det gamla vägnätet och den nedlagda järnvägen. Bykärnan har med tiden förtätats med nya hus vilket bland annat skapat den varierade villabebyggelsen. Bostadsbeståndet utanför bykärnan består främst av före detta fritidshus. Karaktäristiskt för dessa stugområden är att bebyggelsen ligger i grupper, med stora tomter och väl tilltagna grönområden mellan sig. Storlek och standard varierar mellan områdena men i de delar som har kommunalt vatten och avlopp sker en relativt snabb omvandling från säsongsboende till åretruntboende.

De bebyggda delarna av Ludvigsborg utgörs till stor del av grönområden. Den luftiga bebyggelsen har lämnat luckor och sammanhängande stråk av naturmark insprängt i villabebyggelsen vilket skapar rymd och förstärker känslan av närhet till naturen. Kvesarumsån genomkorsar de centrala delarna av byn och längs med ån sträcker sig ett naturligt sammanhängande grönstråk som förbindelselänk mellan skogsområdena i öster och det öppna landskapet i väster. Grönstråket vid Kvarndammen via Granliden ned till Häggenåshalvön binder samman skogsdungar, ängs- och hagmarker.

Ludvigsborgs läge mellan de sammanhängande skogsområdena i Fulltofta och det kulturhistoriskt värdefulla öppna landskapet ner mot Ringsjön utgör grunden för den attraktiva boendemiljön i området. I nära anslutning till byn finns stora skyddade naturområden, naturreservat och Natura 2000-områden. Ludvigsborg berörs av riksintressen naturvård, friluftsliv samt totalförsvarets militära del. Ludvigsborg angränsar i sydväst även till ett större område med landskapsbildskydd. Landskapsbildskydd finns till för att skydda värdet av framförallt den visuella upplevelsen av ett landskap. Skyddet reglerar till exempel bebyggelse och vägar. Det krävs tillstånd från Länsstyrelsen för att utföra åtgärder som kan ha negativ effekt på landskapsbilden i dessa områden.

Figur 9. Utbyggnadsområden i Ludvigsborg enligt ÖP2035.

1.3.1.1 Utbyggnadsområden i Ludvigsborg

I Ludvigsborg pekas två nya utbyggnadsområden och ett utredningsområde ut fram till 2035, det gäller områden där en ny markanvändning föreslås. Utbyggnadsområden avser användningen bostäder (B) och service (S). Med service menas både kommunal och offentlig service.

Utbyggnadsområden som redovisas är utpekade med bakgrund till det behov av bostäder, service och verksamheter som bedöms uppstå fram till 2035 enligt framtagna befolkningsprognoser. I utpekandet av de olika utbyggnadsområdena har en rad olika allmänna intressen vägts mot varandra. Den användning som föreslås för respektive område är den markanvändning som ur ett strategiskt perspektiv ger ett effektivt markutnyttjande och en god hushållning av mark samt god samhällsekonomi.

För ny bebyggelse, oavsett omfattning och användning, sker en prövning i kommande detaljplanering om vad som är lämplig markanvändning och vilka utredningar som behövs för att göra en sådan lämplighetsprövning. Översiktsplanen avser endast ge en vägledning för kommande planeringsarbete. För de områden som pekats ut som utredningsområden är bedömningen att områdena kan vara intressanta för exploatering men att ytterligare utredning krävs.

Område SB6 Söder om Fulltoftavägen

Området SB6 ligger längs med Fulltoftavägen i höjd med Stallbackevägen, centralt i Ludvigsborg med närhet till kollektivtrafik, servicefunktioner och god tillgång på natur. Kommunalt vatten och avlopp finns framdraget till området. Området ligger nära den planerade Allhallen och Skogsgläntans förskola. Området utgörs av jordbruksmark med undantag för några hus längs med Fulltoftavägen. Jordbruksmarken är klassificerat som jord- och skogsklass 3. Det finns inga kända kulturvärden inom området men området berörs av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Vidare finns en större lågpunkt identifierad inom området. Området omfattas delvis av detaljplan för bostäder, från 1961. Inom område SB6 föreslås skola och bostäder.

Figur 10. Foto över utbyggnadsområde SB6.

Motivering och efterföljande planering

För att möta befolkningsutvecklingen i Ludvigsborg och behovet av en ny skola behöver ny mark tas i anspråk. Områdets läge möjliggör att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Genom att förlägga ny skola i anslutning till nya Allhallen och Skogsgläntans förskola kan verksamheterna inte bara dra nytta av varandra utan även erbjuda medborgarna i Ludvigsborg en ny mötesplats. Det kan inom del av området även vara aktuellt med bostäder.

En utveckling av området innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Att ta jordbruksmark tas i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för ny skola och bostäder. Det innebär att det allmänna intresset för bostäder och service väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark. En utbyggnad av området bedöms inte påverka riksintresset för naturvård och kulturvård då område SBS 6 ligger precis i utkanten av riksintresseområdena.

För att kunna utveckla området för skola och bostäder behöver en ny detaljplan tas fram. Vid en planläggning bör man särskilt utreda trafikfrågan. Detta då en exploatering av området kan innebära ökad biltrafiknettoalstring samt leda till nya trafikmönster till och från området. En trafikutredning behöver också ta hänsyn till den övergripande trafiksituationen i Ludvigsborg.

Vidare behöver man utreda dagvattenfrågan. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för

översvämningar samt miljökvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

Område S3 Norr om Fulltoftavägen

Område S3 ligger norr om korsningen Fulltoftavägen/Stallbackevägen, centralt i Ludvigsborg med närhet till kollektivtrafik och servicefunktioner och god tillgång på natur. Området angränsar till den nya Allhallen och Skogsgläntans förskola. Kommunalt vatten och avlopp samt kommunalt dagvattensystem finns framdraget till området. Området utgörs av en mindre jordbruksfastighet med huvudbyggnad och ladugård omringad av kuperad ängsmark och skog. Inom området finns fler lågpunkter identifierade. Det finns inga kända natur- eller kulturvärden inom området och området berörs inte av riksintressen. En liten del av området omfattas av detaljplan för allmänt ändamål, från 1961. Inom område S3 föreslås skola.

Figur 11. Foto över utbyggnadsområde S3.

Motivering och efterföljande planering

För att möta befolkningsutvecklingen i Ludvigsborg och behovet av en ny skola behöver ny mark tas i anspråk. Områdets läge möjliggör att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Genom att förlägga ny skola i anslutning till Allhall och förskola kan verksamheterna dra nytta av varandra. En utveckling av området innebär att ängs- och skogsmark tas i anspråk. Att ta ängsmark i anspråk anses vara nödvändigt för att klara det behov som finns för ny skola.

För att kunna utveckla området för skola behöver en ny detaljplan tas fram. Inom ramen för en ny detaljplan bör man särskilt utreda trafikfrågan. Detta då en exploatering av

området kan innebära ökad biltrafiknettoalstring samt leda till nya trafikmönster till och från området. En trafikutredning behöver också ta hänsyn till den övergripande trafiksituationen i Ludvigsborg.

Vidare behöver man utreda dagvattenfrågan. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämningar samt miljö kvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

1.4 Slättbygden

Inom Slättbygden finns fem mindre byar av lokal betydelse Osbyholm, Lyby, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala. I Slättbygden finns även ett stort antal småbyar som mer kan liknas vid samlingar av gårdar, ibland med inslag av gathus.

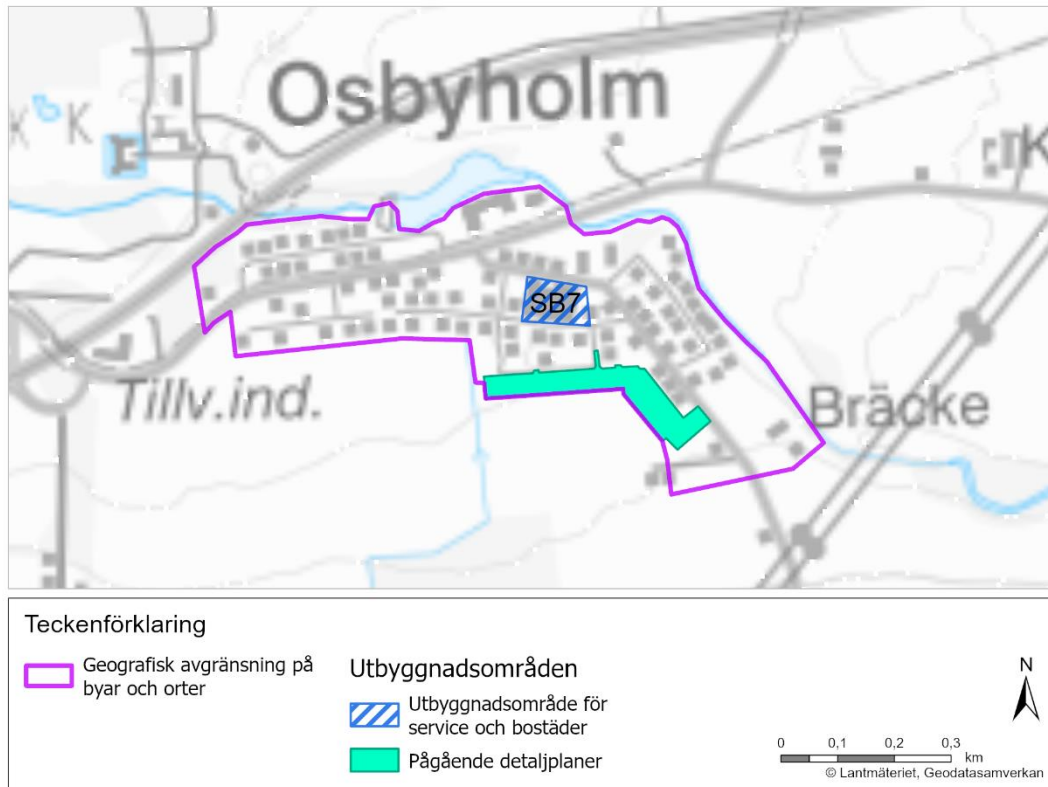
1.4.1 Osbyholm

Osbyholm ligger vid Hörbyån nära utloppet i Östra Ringsjön, cirka 3,3 km väster om Hörby tätort. Från Osbyholm finns även gång- och cykelväg till Hörby tätort. Osbyholm ligger i ett landskap där både historisk och moden tid har haft inverkan på byns och bygdens utveckling. Osbyholms slott har under en lång tid varit hjärtat i byn varifrån en del av bebyggelsen har sitt ursprung. Strax norr om Osbyholm passerar E22 vilket gör att byn ligger på ett bra pendlingsavstånd till bland annat Lund- och Malmöregionen. Norra delarna av Osbyholm omfattas av riksintresse för kulturvård M:K67 (Fulltofta-Osbyholm-Nunnäs), Friluftsliv FM06 (Frostavallen-Ringsjön-Fulltofta) samt naturvård N34 (Fulltofta).

1.4.1.1 Utbyggnadsområden i Osbyholm

Område SB7 Hagadal

Område SB7 ligger centralt i Osbyholm längs med Osbyholm Hagadalsvägen, cirka 3 kilometer utanför Hörby tätort. Område SB7 omfattar ett område runt Hagadal, särskilt boende för äldre och människor med kognitiv svikt. Större delen av området utgörs av byggnad, resterande yta består av parkering och gräsmatta. Det finns flera träd, buskage och planteringar. Hagadal omges av bostadsbebyggelse, fristående villor med uppvuxna trädgårdar. Område SB7 omfattas av en detaljplan från 1990 för bostäder och vård. Kommunala vatten- och avloppsledningar samt dagvattenledningar finns i anslutning till området. Inom området finns inga identifierade lågpunkter. Det finns heller inga kända natur- och kulturvärden eller utpekade riksintressen. Området angränsar dock till ett av Riksantikvarieämbetet utpekade fornlämningsområde, bytomt (L1989:2395). Inom område SB7 föreslås Service (vård och skola) eller bostäder.

Figur 12. Utbyggnadsområden i Osbyholm enligt ÖP2035.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger centralt i Osbyholm med närhet till kollektivtrafik och Hörby tätort och lämpar sig väl för en utveckling av den pågående omsorgsverksamheten eller för annan service, till exempel förskola samt bostäder. En förutsättning för utveckling av annan service är att en ny detaljplan tas fram och att nuvarande verksamheter omlokaliseras. Vid en planläggning av området bör en dagvattenutredning tas fram. Dagvattenutredningen behöver kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt miljökvalitetsnormen för vatten. Hänsyn behöver även tas till ett förändrat klimat.

2 Avgränsning

2.1 Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen motsvarar översiktsplanens område och de områden där miljöförhållandena kan påverkas betydligt till följd av utbyggnaden. Exempelvis kan påverkan på vatten sträcka sig utanför kommunens gränser. Området kan vara olika stort för olika typer av påverkan.

2.2 Tidsmässig avgränsning

Översiktsplanens planperiod sträcker sig fram till 2035. Utgångspunkten för miljökonsekvensbeskrivningen är bebyggelsens livstid.

2.3 Innehållsmässig avgränsning

Miljöbedömningen avgränsas till de frågor som kan antas innebära risk för betydande miljöpåverkan. Avgränsningssamråd hölls med Länsstyrelsen 31 augusti 2020. Länsstyrelsen har också tidigare skedd diskuterat arbetet med översiktsplanen med kommunen och 2020-06-29 lämnat ett formellt yttrande avseende sådana statliga och mellankommunala intressen och underlag som kan ha betydelse för planarbetet. Med utgångspunkt i avgränsningssamrådet och i att huvuddragen ur gällande översiktsplan kommer att kvarstå, avgränsas miljöbedömningen till följande aspekter:

- **Hushållning med mark** – ianspråktagande av jordbruksmark
- **Naturmiljö** – vissa områden berör områden med naturvärden enligt kommunens naturvårdsplan, områden av riksintresse för naturvård, område upptaget i *Naturvårdsprogram för Skåne län*, mark som kan innehålla biotopskyddade objekt och viss parkmark i Hörby tätort.
- **Kulturmiljö** – vissa utbyggnadsområden berör riksintresse för kulturmiljövård, påverkan på landskapsbild och bebyggd miljö.
- **Vatten** – påverkan på vattenkvalitet (MKN vatten), ökad nederbörd, tillgång på vatten
- **Utsläpp från transporter och resande** – ökad befolkning och trafikstring från nya utbyggnadsområden bör studeras i relation till ökade utsläpp från transporter.

Kommunens bedömning är att frågorna buller, risk för människors hälsa och säkerhet, rekreation och friluftsliv samt luftkvalitet inklusive miljö kvalitetsnormer (MKN) för luft inte kommer påverka/påverkas av planförslaget i en utsträckning som kräver att frågorna hanteras inom miljöbedömningen.

Frågor kopplade till barnkonventionen relateras i första hand till de två områdena Risk för människors hälsa och säkerhet och Rekreation och friluftsliv. Som beskrivs ovan bedöms inte dessa frågor påverka översiktsplanen i sådan omfattning, att frågorna hanteras inom denna miljöbedömning.

2.4 Relevanta miljömål

Enligt 6 kap. 12 § Miljöbalken (MB) ska man för en plan beskriva hur relevanta miljömål har beaktats.

De miljö kvalitetsmål som kommunen bedömer som mest relevanta för översiktsplanen är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Grundvatten av god kvalitet
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt växt- och djurliv.

Sveriges övriga miljö kvalitetsmål är:

- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giffri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Storslagen fjällmiljö

3 Studerade alternativ

Alternativ till planförslaget är att bygga ut enligt gällande översiktsplan, ÖP 2030.

3.1 Nollalternativ

Nollalternativet innebär en utbyggnad enligt Översiktsplan 2030. För vindkraftens utbyggnad gäller som nollalternativ aktuell vindbruksplan som är en del av översiktsplanen för 2030. Vindbruksplanen kommer att behållas som en del av ÖP 2035 vilket, som tidigare, medför att stora delar av slättbygden är möjligt område för vindkraftsetablering.

3.2 Förväntade miljökonsekvenser av nollalternativ

Miljökonsekvenser för utbyggnad enligt ÖP 2030 finns utförligt beskrivna i tillhörande MKB. Utbyggnaden kommer då i första hand ske i anslutning till befintliga bebyggelseområden, men där ny bebyggelse kommer att ta viss naturmark i anspråk. Boendeutveckling på naturmark finns framför allt öster om Hörby tätort och i Ludvigsborg. I Osbyholm och Ringsjöstrand planeras boende mer lantligt och i sjönära läge. Marken som tas i anspråk där är i större utsträckning jordbruksmark utan större kända naturvärden, men som har relativt stora värden för landskapsbilden och bevarandet av odlingslandskapet.

4 Bedömningsgrunder

Miljöbedömning av planer är en process med vissa moment som kommunerna ska genomföra när de upprättar eller ändrar planer som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Eftersom översiktsplaner hanterar lokalisering och exploatering för att styra mot en viss mark- och vattenanvändning antas dessa alltid kunna medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11–18 och 22 §§ MB och ska därför bedömas enligt miljöbedömningsförordningen.

4.1 Syfte

Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen för att främja en hållbar utveckling. Miljöbedömningen ska ge stöd och underlag för en lämplig utformning av planen och göra det möjligt att väga miljökonsekvenser mot andra viktiga faktorer.

4.2 Process

Miljöbedömningen består av ett antal lagreglerade steg som bland annat omfattar avgränsning, samråd och dokumentation av miljöbedömningen i en MKB. Kravet i 6 kap. 14 § MB på att MKB:n tillsammans med planförslaget ska finnas tillgängligt tillgodoses genom samrådet och utställningen av översiktsplanen enligt PBL:s bestämmelser.

4.3 Metod

De miljöbedömningar som görs i MKB:n använder begreppen påverkan, effekt och konsekvens beroende på hur långtgående analys som har varit möjlig att göra för olika miljöaspekter. Det är inte möjligt att systematiskt använda begreppen för alla situationer. Även om strävan är att uttrycka värderingar i termen konsekvens, så är det inte alltid möjligt på grund av mycket komplexa effektsamband. Där det inte blir någon väsentlig påverkan har det inte heller bedömts nödvändigt med en konsekvensanalys.

Påverkan avser förändring av miljön genom exempelvis fysiskt intrång eller störningar genom buller och visuell förändring.

Effekt är en förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer, buller eller luftföroreningar.

Konsekvens är en bedömning av de effekter som uppkommer och den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel klimatet, människors hälsa eller biologisk mångfald. Som underlag för att bedöma olika effekters betydelse används där det är möjligt underlag i form av t.ex. lagkrav, riktvärden, MKN, skyddade områden, värdebeskrivningar, miljökvalitetsmål, projektmål och bevarandeplaner. För att uppnå god miljöhänsyn kan åtgärder bli aktuella, för att konsekvenserna ska vara acceptabla.

Konsekvensernas storlek beskrivs i en skala från inga eller obetydliga konsekvenser, små konsekvenser, måttliga konsekvenser och stora konsekvenser. Skalan bygger på relationen mellan de befintliga värdena och omfattningen av den förväntade effekten (ingreppets eller störningens omfattning). En liten till medelstor effekt som berör ett stort värde eller många människor kan alltså bedömas som en stor konsekvens. På motsvarande sätt kan en stor effekt på ett litet värde bedömas som en liten konsekvens. Konsekvenserna kan vara såväl positiva som negativa, men om inget annat anges är det negativa konsekvenser som avses. Positiva konsekvenser uppstår när värden förstärks och/eller nya värden tillförs.

Utifrån nollalternativet beskrivs de förbättringar och försämringar som projektet kan förutses innebära. Där det är möjligt föreslås särskilda åtgärder som ska förebygga, begränsa och/eller kompensera negativa miljökonsekvenser.

I konsekvensbeskrivningen är följande begreppsförklaringar när det gäller hur stor en negativ respektive positiv konsekvens är. Symbolen +,0 eller – används i den samlade bedömningen tillsammans med en motiverande och förklarande text.

Tabell 1. Konsekvensbeskrivning gradering.

Konsekvenser (symbol)	Gradering av konsekvenser
Stora negativa konsekvens (- - -)	Värdet försvinner och påverkar många, stora konflikter med aktuellt miljöintresse.
Måttligt negativa konsekvens (- -)	Värdet minskar, nya drabbade, konflikter med intresse.
Liten negativa konsekvens (-)	Värde påverkas negativt och i inte betydande grad. Skada behöver inte uppstå.
Likvärdigt med nollalternativet (0)	Värde ändras inte eller i mindre och obetydlig grad.
Liten positiv konsekvens (+)	Värdet förstärks något.
Måttlig positiv konsekvens (+ +)	Värdet förstärks genom minskade störningar, ombyggnad etc.
Stor positiv konsekvens (+ + +)	Nya värden tillförs.

5 Miljökonsekvenser

5.1 Jordbruksmark

5.1.1 Nuläge

Hörby kommun har en yta på 433 km², varav 97 % är landyta. Av marken är 47 % jordbruksmark (åker- och betesmark), 11 % ängs- och hagmark, 29 % skog, 4 % tomtmark och 9 % övrig mark.

Med utgångspunkt i Hörby kommuns landskapskaraktärer delas kommunen i Översiktsplan 2035 in i; Hörby tätort, Ringsöbygden, mellanbygden och slättbygden. Den största delen består av mellanbygd, som har ett varierat landskap med många små skiften och rikligt med ängs- och hagmarker. Slättbygden, som främst finns i de sydvästra delarna, är till stor del av öppen och sammanhängande jordbruksmark. En del av kommunens norra och östra delar består av skogsbygd. Här är landskapet bevuxet med framför allt barrskog. Det moderna odlingslandskapet utgör den största delen av Hörby kommun, eftersom den bördiga och kritiska moränen gör marken lämpad för odling. Detta gäller speciellt för områdena i sydväst och söder. Enligt den jordbruks- och skogsmarksklassificering som gjordes under 1970-talet delades den svenska jordbruksmarken in i en tiogradig skala där klass 10 är högsta klass. I Hörby kommun klassas den bästa jordbruksmarken till 7.

5.1.2 Planens påverkan och konsekvenser

Jämfört med nollalternativet tillkommer några områden i anslutning till Hörby tätort och Ludvigsborg, där flera områden berör jordbruksmark. I Hörby berörs S2, V1 och V2 (Jordbruksmark klass 7) samt i viss mån S1, SB1 och SB2 (Jordbruksmark klass 4). I Ludvigsborg berörs SB6 (Jordbruksmark klass 3) och i viss mån S3 (Jordbruksmark klass 4).

Detta innebär att värdefull åkermark exploateras och andelen odlingsbar mark i kommunen minskar. Jämfört med nollalternativet innebär planens genomförande att ytterligare ca 2 promille av kommunens jordbruksmark på totalt ca 25 000 ha kan komma att byggas under planperioden fram till 2035.

När jordbruksmark tas i anspråk för byggnation minskar produktionsvinsten, dels genom faktisk markförlust, dels genom att arbetet blir mindre effektivt med fragmenterade brukningsenheter. Jordbruksmark är en ändlig resurs och det är viktigt att hushålla med den, men kommunen bedömer att samhällsnyttan är större vid exploatering av den föreslagna marken, än att bevara den. Kommunens motiv till detta är marken inom tätorterna inte räcker till för att möta planerad befolkningstillväxt. Konsekvenserna bedöms som negativa men små, då en mycket begränsad areal tas i anspråk i anslutning till tätorterna.

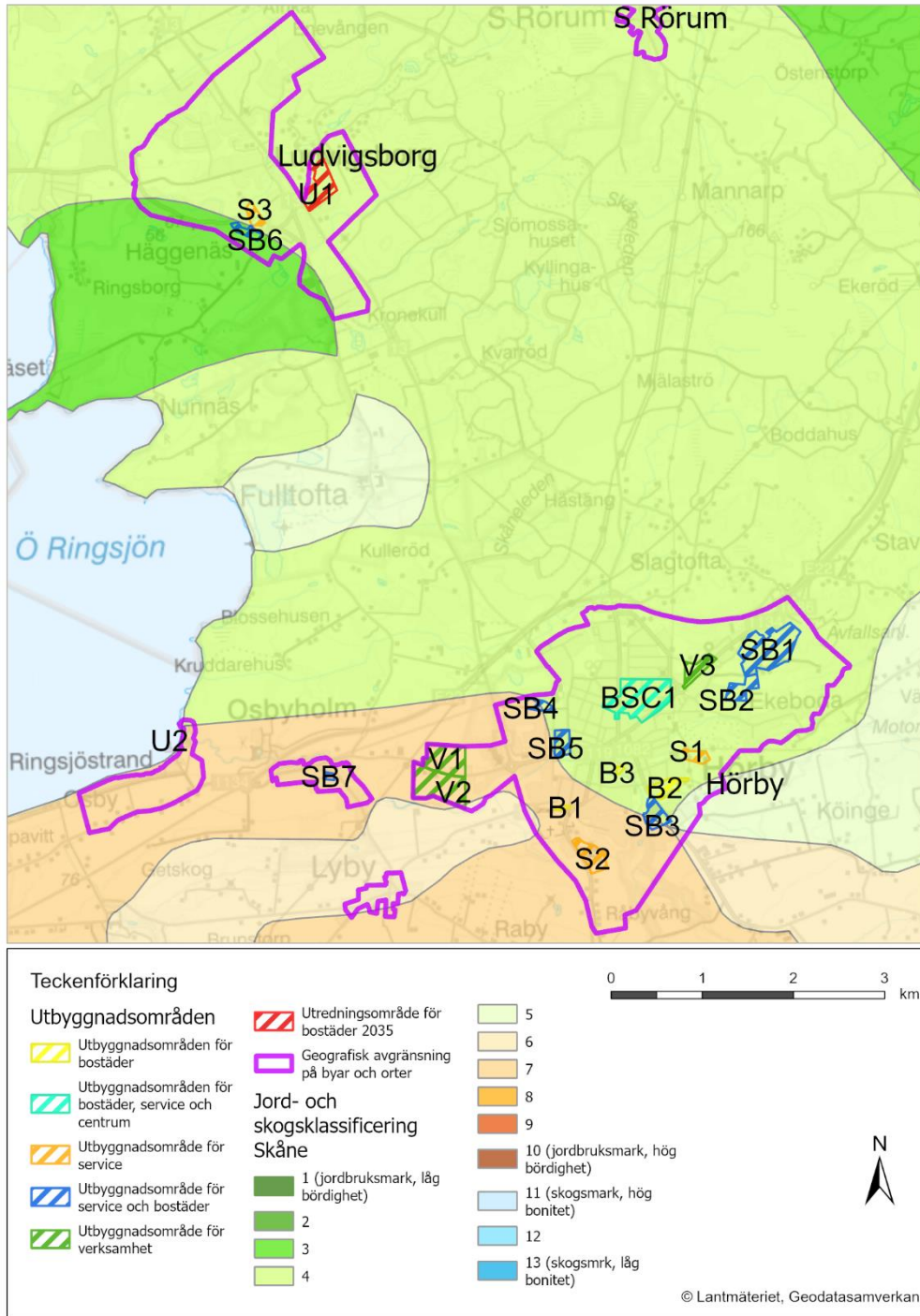
5.1.2.1 Slutsats

Sammantaget bedöms planen ge små negativa konsekvenser för jordbruksmarken, då exploateringen tar viss åker- och betesmark i anspråk i anslutning till Hörby och Ludvigsborg. Andelen av kommunens jordbruksmark som tas i anspråk är liten i förhållande till kommunens hela andel jordbruksmark och tidshorizonten för översiktsplanen, men innebär emellertid minskning av den ändliga resursen som jordbruksmarken utgör. Konsekvenserna till följd av översiktsplanen bedöms som något större än i nollalternativet.

5.1.3 Förslag på åtgärder

Vid exakt avgränsning av området ska eftersträvas att minimera fragmenteringen av brukningsenheter och undvika att skapa svårbrukade restytor.

Omarrondering, markbyten mm är åtgärder som kan vara tillämpliga. Viktigt att om omarrondering sker så ska risken för spridning av tex potatisnematoder minskas. Omarrondering gör att jordar tillfaller ny brukare och då finns risk för spridning via brukningsredskap/maskiner.

Figur 13. Klassning av jordbruksmark kring Hörby tätort.

5.2 Naturmiljö

5.2.1 Nuläge

Hörby kommun ligger i övergångsområdet mellan slättbygd och skogsbygd. I de sydvästra delarna dominerar det öppna odlingslandskapet och i nordost höjer sig den cirka 180 m höga Linderödsåsen med sina stora arealer skog. Topografin är högst varierande. Landskapet är ålderdomligt småbrutet och innehåller de flesta naturtyper som förekommer i Skånes inland.

De nordliga och ostliga delarna av Hörby kommun domineras av urberg och steniga, torra och näringsfattiga jordarter. De västra och södra delarna av kommunen karaktäriserade av sedimentär berggrund av lersten, lerskiffer, kalksten och sandsten. Här är jorden finkornig, näringsrik och kalkrik och bra för jordbruk.

Utifrån de geologiska förutsättningarna i kommunen kan fyra landskapskaraktärer identifieras. Dessa ligger till grund för och sammanfaller med de fyra bygderna som kommunen delas in i; Hörby tätort, Ringsjöbygden, Slättbygden och Mellanbygden.

5.2.1.1 Hörby Tätort

De mänskliga aktiviteterna har starkt påverkat det stadsliknande landskap som ses i Hörby tätort. Kännetecknade för landskapet är den varierade bebyggelsestrukturen och Hörbyån med dess omkringliggande grönstråk, parker, trädgårdar, enskilda träd och mindre vattendrag. Det gröna stråket som löper längs Hörbyåns hela sträckning skapar förutsättningar för biologisk mångfald och livsmiljöer för insekter och smådjur samt för människan livsviktiga ekosystemtjänster. I direkt anslutning till Hörby tätort finns flera större sammanhängande naturområden med höga naturvärden. Inom gångavstånd från tätorten finns också ett antal större sammanhängande grönområden som lämpar sig väl för friluftsliv och motion. Bland annat ligger Karnas backe strax öster om Hörby tätort med motionsslingor. I utkanten av Hörby tätort ligger även Råby hällor som sträcker sig ända in i tätorten i syd nordlig riktning längs Hörbyån. Området bjuder på spännande terräng i form av en ravindal med terrasser och andra kulturlämningar samt ängar, betesmarker och blandlövskog. I den norra delen av tätorten ligger naturreservatet Hörby Fälad, en ålderdomlig enefälad som påminner om det traditionella skånska odlingslandskapet. Både Råby Hällor och Hörby fälad har identifierade höga naturvärden. Gröngöling och fiskgjuse som är två av kommunens ansvarsarter förekommer regelbundet inom tätorten. För att utveckla tillgången till tätortsnära natur och stärka den gröna infrastrukturen, skapa förutsättningar för en rik biologisk mångfald och ekosystemtjänster behöver kopplingar mellan olika naturområden och naturmiljöer i och utanför tätorten utvecklas och tillskapas. Vidare behöver man även arbeta med bekämpning av invasiva arter, undvika fragmentering av naturmiljöer och ökad andel hävd mark.

Ringsjöbygden

Den kalkrika jorden i kommunens västliga delar har skapat förutsättningarna för Ringsjöbygden. Detta landskap utgörs av östra delen av Östra Ringsjön och sträcker sig från Ludvigsborg till Osbyholm i nord-sydlig riktning. Ringsjöbygden är ett värdefullt natur- och kulturlandskap. Omkring Fulltofta och Häggenäs finns skyddade naturområden med inslag av stengärdsgårdar och gamla ekar som vittnar om äldre kulturlandskap. Landskapet kännetecknas av en mosaik av betesmarker, alléer, skog och vattendrag med långa siktlinjer. En stor del av Ringsjöbygden omfattas också av landskapsbildskydd,

enligt 19 § naturvårdslagen. I Ringsjöbygden finns höga naturvärden och biologiska värden och därmed kan de stödjande, reglerande och kulturella ekosystemtjänsterna förväntas vara många och kvalitativa. Till exempel bidrar det populära naturreservatet Fulltofta med kulturella ekosystemtjänster till kommunens medborgare och besökare utifrån. De försörjande ekosystemtjänsterna i Ringsjöbygden bedöms vara mindre påtagliga eftersom livsmedelsproduktionen och skogsproduktionen är förhållandevis låg i denna del av kommunen.

Utmed de södra och västliga delarna av Ringsjöbygden är omgivningarna främst öppen mark medan den norra delen av området domineras av blandskog. I låglänta, lite våtare områden som till exempel Natura 2000-området Häggenäsudden finns även alskog. Den södra delen av Ringsjöbygden har större andel brukad jordbruksmark. I denna del sträcker sig även E22 genom landskapet. Ringsjöbygden är av stor betydelse för den gröna infrastrukturen. I området finns många naturområden som klassas som mycket värdefulla. Det handlar till exempel om betesmarker, ängar och ädellövskog. I denna del av kommunen finns också en hög koncentration av de kommunala ansvarsarterna och ansvarsbiotoperna.

Området kring Fulltofta är av särskild betydelse för den gröna infrastrukturen eftersom här finns stora och många områden med mycket höga naturvärden. Området är även av stor betydelse för friluftslivet både i kommunen och regionalt.

Mellanbygden

Mellanbygden återfinns i kommunens nord- och östsida. I Mellanbygden finns det mest typiska Hörbylandskapet. Odlingslandskapet karaktäriseras av kontrasten och övergången mellan skogs- och slättlandskap. Här finns ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker där by- och odlingsstrukturerna är av gammalt ursprung. Linderödsåsen är med sitt småskaliga odlingslandskap med många värdefulla ängs- och hagmarker ett tydligt exempel. Dessa områdens kulturhistoriska värden är på många håll stora med bland annat stengärdesgårdar från tiden både före och efter skiftet.

I Mellanbygden finns många områden med höga naturvärden och det finns flera viktiga områden för biologisk mångfald. Till exempel finns fyra av Hörby kommuns fem ansvarsarterna här samt 24 biotopskyddade skogsområden. Många av de naturområden som återfinns i Mellanbygden är enskilda och saknar därmed tydliga kopplingar till andra områden. Det gäller framförallt områden i de norra delarna av Mellanbygden. I de östra och södra delarna återfinns fler områden i anslutning till varandra. Avsaknaden av kopplingar mellan naturområden påverkar den gröna infrastrukturen och den biologiska mångfalden negativt.

Genom Mellanbygdens varierande landskap bedöms även variationen av ekosystemtjänster vara stor.

I Mellanbygden bedrivs både jord- och skogsbruk som är försörjande ekosystemtjänster, men det varierade landskapet skapar även stödjande ekosystemtjänster som livsmiljöer för djur och växter, jordmånsbildning och biologisk mångfald. Även de kulturella ekosystemtjänsterna bedöms vara påtagliga genom de många naturområden som finns tillgängliga för friluftsliv och rekreation.

Slättbygden

Slättbygden i Hörby kommun är en del av Skånes ris- och mellanbygd och karaktäriseras av ett öppet jordbrukslandskap med breda vyer och långa siktlinjer. Detta beror framförallt på de förändringar som gjordes under 1800-talet och 1900-talet vilket medförde att åkerareal blev allt mer dominerande i risbygden och att spannmålsproduktionen ökade märkbart efter enskiftet. Risbygden är idag det man kallar för Slättbygd. Det svagt böljande öppna landskapet med aktivt storskaligt jordbruk med inriktning på växtodling och djurhållning inramade av träddungar, vegetationsbeklädda väg- och dikeskanter, mindre vattendrag samt mossar är Slättbygdens kännetecken. Slättbygden är den av kommunens bygder som har minst värdefull natur. De naturområden med höga naturvärden som finns i Slättbygdens är utspridda och saknar tydliga kopplingar mellan varandra. Det saknas både ansvarsart och ansvarsbiotop inom Slättbygden.

Eftersom Slättbygden i stor utsträckning utgörs av ett homogent och storskaligt jordbrukslandskap blir även ekosystemtjänsterna i landskapet homogena. Där jordbruksmark dominerar är livsmedelsproduktion den huvudsakliga ekosystemtjänsten. Utöver livsmedelsproduktion är det karaktäristiska slättlandskapet även identitetsskapande för området och regionen, vilket är en kulturell ekosystemtjänst. Även stödjande och reglerande ekosystemtjänster finns i det öppna slättlandskapet och som möjliggör det storskaliga jordbruket. Högst koncentration av stöttande och reglerande ekosystemtjänster bedöms finnas i kantzonerna och i anslutning till vattendrag där vegetationen är mer variationsrik.

5.2.1.2 Grön infrastruktur

Grön infrastruktur är det nätverk av grönska som binder ihop landskapet och säkrar de nödvändiga funktioner som naturen ger oss och som vi är beroende av, liksom transportinfrastruktur och teknisk infrastruktur. Dessa nödvändiga funktioner brukar kallas ekosystemtjänster. Grön infrastruktur definieras enligt Naturvårdsverket som *”ekologiskt funktionella nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras, samt att för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet”*.

Grön infrastruktur är ett samlande begrepp och innefattar alla typer av gröna områden, från välhållna finparker och villaträdgårdar till den mer vilda naturen. Även sjöar, åar och andra vattenområden omfattas av begreppet. De gröna områdena kan med andra ord se mycket olika ut och även ha olika stor betydelse för rekreation, biologisk mångfald och kulturmiljön.

Det svenska landskapet har blivit allt artfattigare och naturmiljöer har fragmenterats genom mänsklig exploatering och intensifierat brukande vilket har lett till förluster av naturliga livsmiljöer för många arter. När arter försvinner och ekosystem rubbas riskerar vi att förlora de viktiga funktioner och tjänster som naturen ger oss, vilket i sin tur skapar stora och förödande konsekvenser för samhället. För att trygga tillgången på livsnödvändiga naturresurser såsom rent vatten, luft och mat i framtiden behövs en fungerande grön infrastruktur. För en fungerande grön infrastruktur behövs i sin tur en variation av olika naturtyper i olika storlek samt kopplingar mellan olika naturområden.

Genom att förstärka kopplingar och utöka befintliga gröna miljöer skapas bestående och utvecklingsbara förutsättningar för goda livsmiljöer för både människor, vegetation och

djur. En välfungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald ligger till grund för ekosystemens förmåga att stötta och försörja samhället med viktiga funktioner. Därför är ekosystem och biologisk mångfald viktiga faktorer för Hörby kommuns framtida utveckling och i den kommunala planeringen. Det gäller även framtida utveckling på regional och nationell nivå. Grön infrastruktur beskrivs vanligen genom begreppen värdekärnor, värdestråk, vardagslandskapet och gröna länkar som alla behövs för en fungerande grön infrastruktur.

Den gröna strukturen och den biologiska mångfalden i tätorterna är koncentrerad till parker, trädgårdar, kyrkogårdar och andra grönytor. Hörby tätort har lummiga gröna stråk längs med Hörbyån och dess biflöden. Se även figur 6, karta från naturvårdsprogram.

5.2.1.3 Skyddade områden

Inom kommunen finns fem riksintresseområden för naturvård, fördelade på åtta geografiska områden. Skyddad natur finns i form av sju Natura 2000-områden och tolv naturreservat. Utöver detta finns generella och specifika biotopskydd, ett naturminne och ett djur- och växtskyddsområde.

Generellt skydd av biotoper gäller ett antal biotop typer som har minskat i omfattning men är värdefulla för växt- och djurarter, särskilt i områden där landskap är fragmenterade. Generellt skydd gäller i hela landet och berör följande sju biotop typer:

- Allé
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Odlingsröse i jordbruksmark
- Pilevall
- Småvatten och våtmark jordbruksmark
- Stenmur i jordbruksmark
- Åkerholme

Längs stränder till sjöar och åar råder normalt strandskydd inom 100 meter från strandlinjen men på vissa ställen har strandskyddet utvidgats upp till 300 meter. Där strandskyddet är upphävt återinträder det om det blir aktuellt med detaljplaneläggning.

Förutom riksintressen och formellt skyddade natur- och vattenområden finns även ett antal planer och program framtagna av kommunen, länsstyrelsen och regionen, som tydliggör värden och är viktiga planeringsunderlag. Dessa är Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet, Naturvårdsprogram för Skåne län, Grönstruktur i Skåne och Naturvårdsprogram för Hörby kommun.

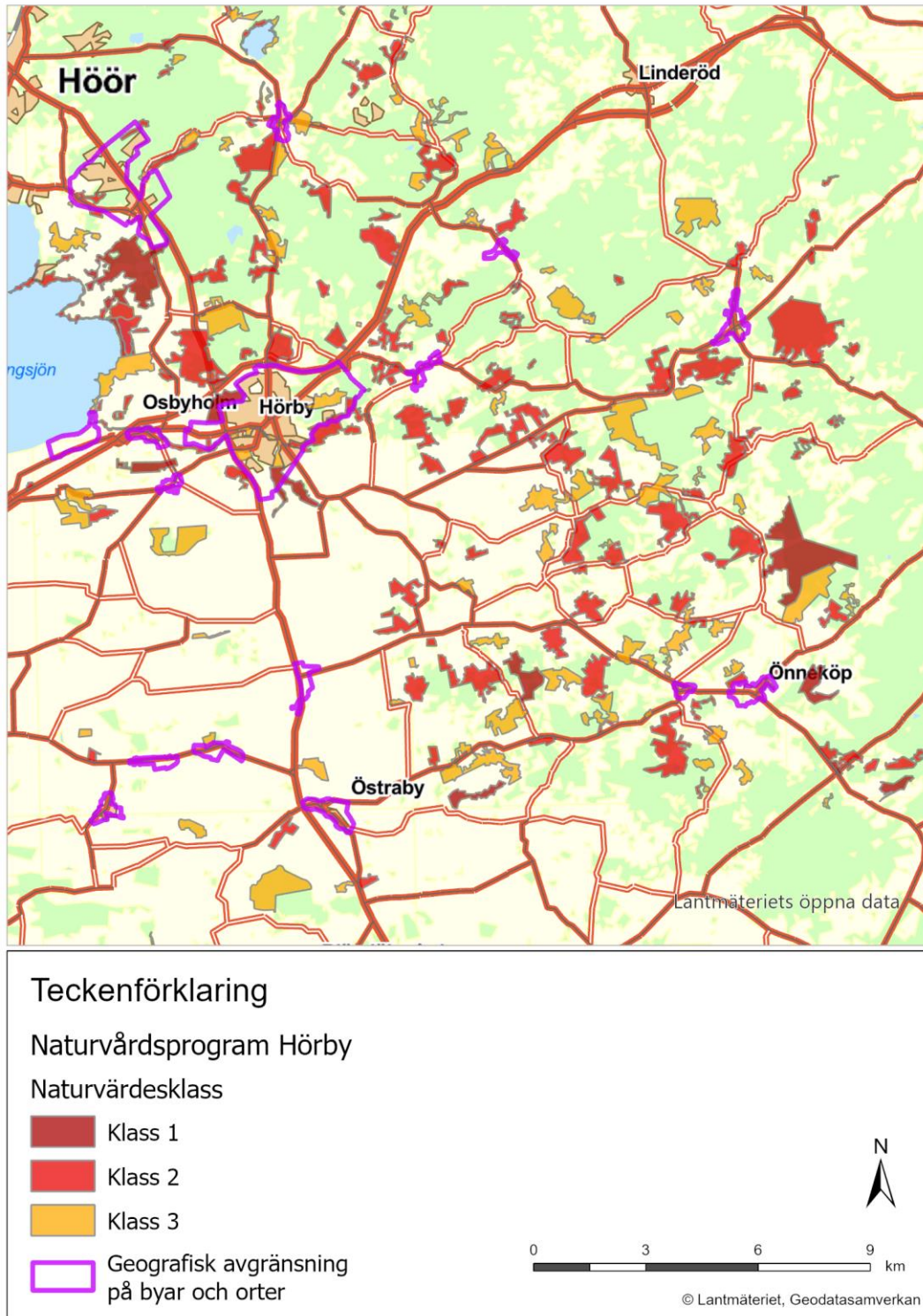
5.2.1.4 Naturvårdsprogram Hörby kommun

Hörby kommuns Naturvårdsprogram antogs under år 2021. Programmet beskriver naturvärdet inom kommunen och lyfter fram fyra strategier för att arbeta vidare med naturvårdsarbetet inom kommunen:

- Bevara och utveckla naturen
- Nyskapa, kompensera och restaurera naturvärden
- Öka kunskapen och sprid engagemang för naturen
- Lokal förankring och levande landsbygd

Programmet inkluderar en naturvärdesinventering och objektskatalog på över 200 områden som identifierats som värdefulla naturområden.

Områden som inte är klassificerade eller utpekade naturområden saknar inte naturvärden, det är bara att de inte har dokumenterade värden inom en tillräckligt stor areal. Inom dessa "vardagsmiljöer" ska hänsyn tas till naturvårdens intressen i enlighet med de hänsynsregler som finns angivna i lagstiftningen i t.ex. plan- och bygglagen, miljöbalken, skogsvårdslagen och kulturminneslagen.

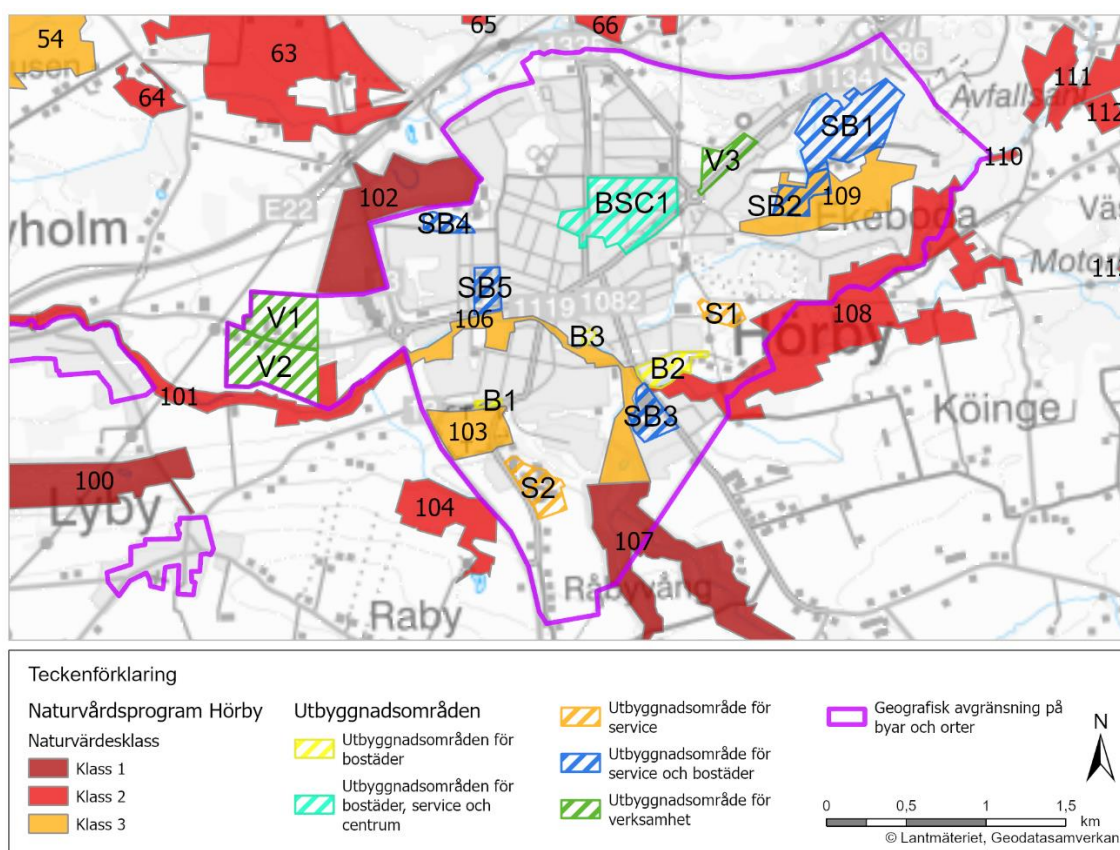

Figur 14. Naturvårdsprogram Hörby Kommun.

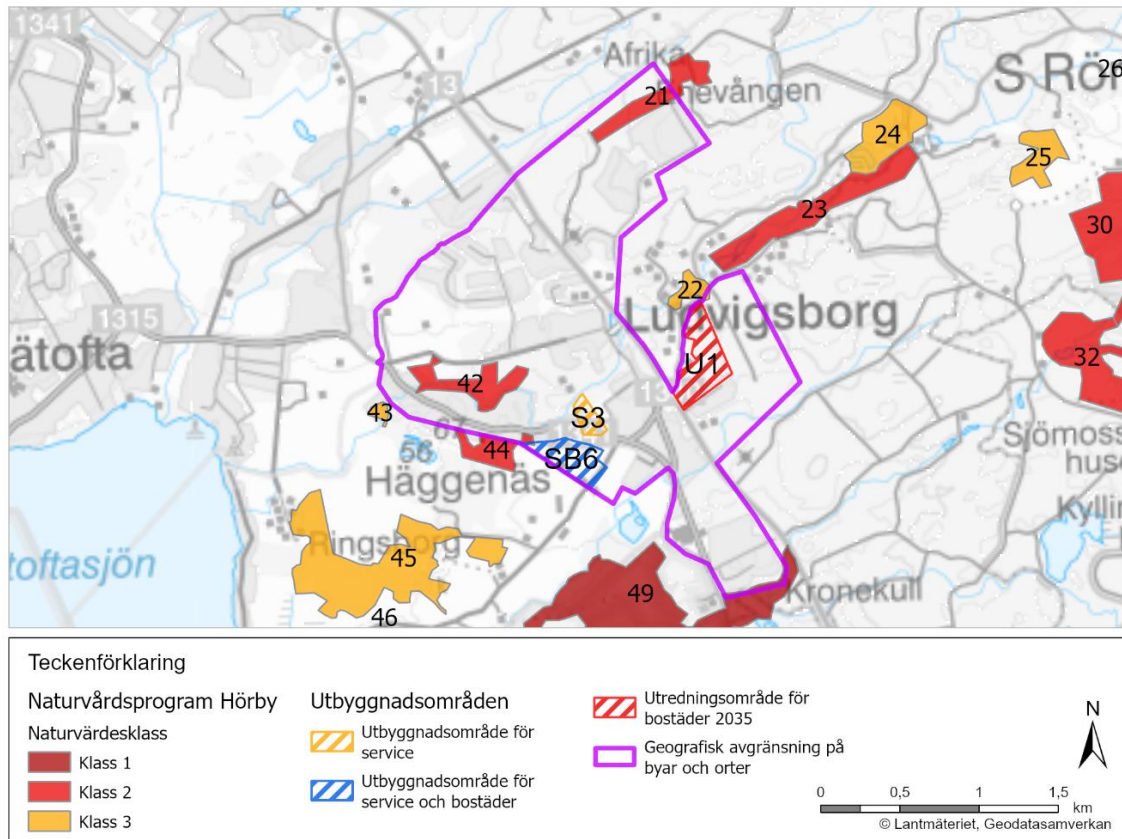
5.2.2 Planens påverkan och konsekvenser

Utbyggnad ska enligt i ÖP 2035 föreslagna riktlinjer i första hand ske i anslutning till befintliga bebyggelseområden, men ny bebyggelse kommer oundvikligen att ta viss naturmark i anspråk. I planen framgår att kommunen vill ta tillvara landskapet och i största möjliga mån integrera naturen i bebyggelsen. Kommunen har också som ambition att utveckla nya och befintliga grönstråk inom tätorterna och mellan tätorter och den tätortsnära naturen, det harmonierar med regionens planer att bevara och utveckla regionalt viktiga grönområden och stråk. Närheten till naturen ger boendemiljöerna stora attraktiva och miljömässiga värden.

Jämfört med nollalternativet undantas ett naturområde i Hörby (H11a ÖP2030, drygt 3 ha), samtidigt som ett mindre område (söder om H11b ÖP2030, ca 0,5 ha) i stället tas i anspråk. Större delen av naturområdet som undantas har getts klass 3, högt naturvärde, i kommunens naturvårdsplan. Det mindre området som i stället tas i anspråk finns inte med i naturvårdsplanen. Även ytan av område V3 som planeras på naturmark minskas något i jämförelse med nollalternativet. Område SB2 sammanfaller i stort med ett utpekade naturområde för lövlandskap med naturvärdesklass 3. En exploatering av område SB2 förutsätter att stor hänsyn tas till de naturvärden som finns. De delar av området som berör de höga naturvärdena finns också utpekade i nollalternativet (H5 ÖP2030) då bara för bostadsändamål.

Figur 15. Områden i Hörby kommuns naturvårdsprogram i anslutning till utbyggnadsområden i Hörby tätort.

Figur 16. Områden i Hörby kommuns naturvårdsprogram i anslutning till utbyggnadsområden i Ludvigsborg.

5.2.2.1 Slutsats

Det är liten skillnad mellan nollalternativet och utbyggnadsalternativet. Kunskapen och medvetenheten om kommunens höga naturvärden har ökat med naturvårdsprogrammet. Området kring Hörbyån inom Hörby tätort som getts naturvärdesklass 3 i naturvårdsprogrammet undantas exploatering vilket är positivt ur naturvårdssynpunkt.

5.2.3 Förslag på åtgärder

Tillkommande bebyggelse och verksamheter ska anpassas till de lokala förutsättningarna och placeras i anslutning till nuvarande bebyggelse och anpassas till terrängförhållandena för att undvika onödiga markingrepp. Vid detaljplanering ska hänsyn till naturvärden tas, behov av att söka dispenser beaktas och möjligheter till kompensationsåtgärder där ingrepp trots allt sker övervägas. Naturvärdesinventering (NVI) bör göras inför detaljplanering.

Det är stor restriktivitet för ny bebyggelse inom riksintressen.

5.3 Kulturmiljö

5.3.1 Nuläge

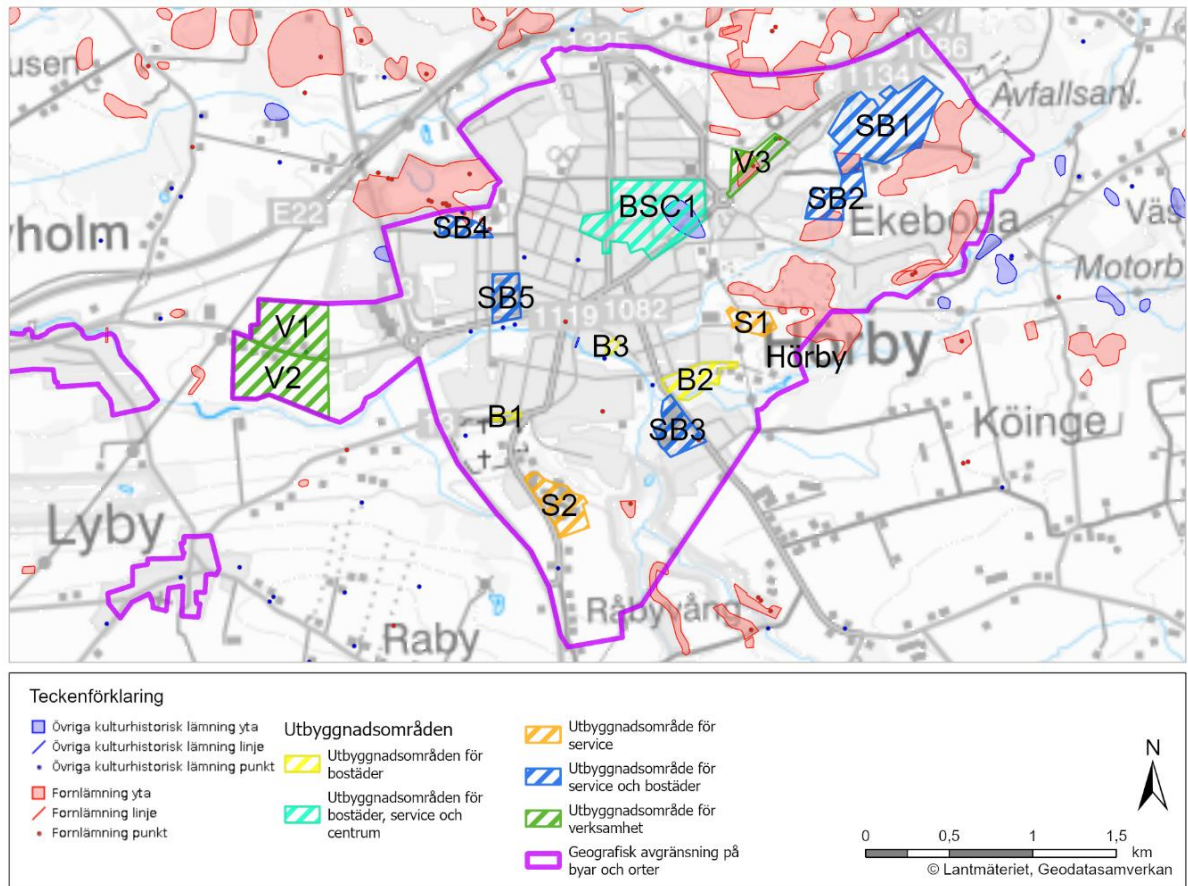
Området runt Ringsjöarna har genom sitt läge mellan de sydvästskånska slättbygderna och Kristianstadsslätten i den nordvästra delen av kommunen varit en central bygd i Skånes inland under såväl förhistorisk som historisk tid. De utpekade kulturmiljövärdena i kommunen är främst kopplade till de centrala delarna av Hörby tätort, Fulltofta och Osbyholm, samt Östra Sallerup. Inom Hörby kommun finns två utpekade områden av riksintresse för kulturmiljövård, M:K 67 Fulltofta – Osbyholm – Nunnäs samt M:K 72 Östra Sallerup. Inget av utbyggnadsområdena påverkar något av kommunens riksintresseområden för kulturmiljövård.

I kommunen finns även en hel del identifierade fornlämningar, som är skyddade genom Kulturmiljölagen (1988:950). Lagskyddet gäller även för markområdet runt lämningen, och områdets storlek beror på fornlämningens betydelse och karaktär. Enligt lagen är det förbjudet att förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning. Utifrån kulturmiljöutredningar som måste genomföras inför exploatering, fattar Länsstyrelsen beslut om eventuell arkeologisk utredning och sedan om eventuellt tillstånd till ingrepp i fornlämningen.

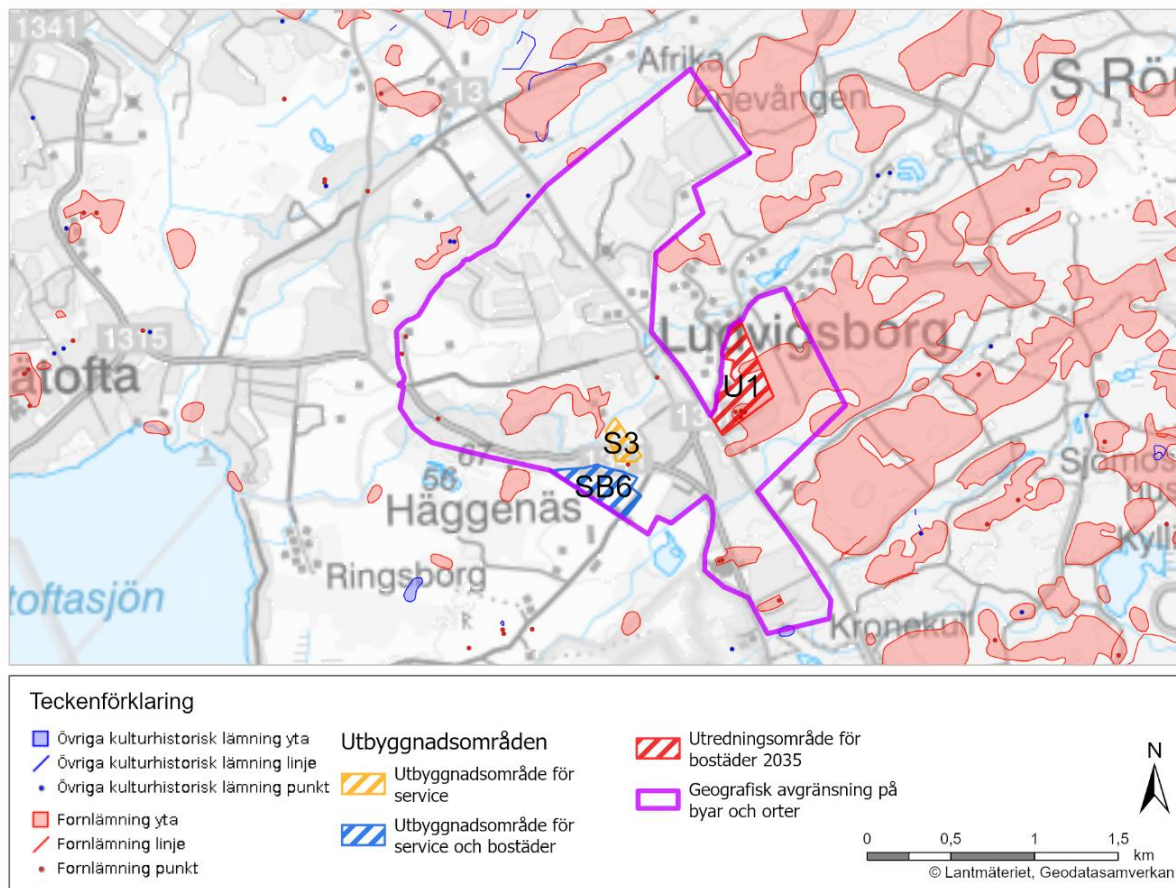
Förutom riksintressen och formellt skyddade fornminnen finns planer och program framtagna av länsstyrelsen och kommunen, som tydliggör värden och är viktiga planeringsunderlag. Dessa är *Kulturmiljöprogram för Skåne län* och *Bevarandeplan för Hörby tätort*. Även icke klassificerade eller utpekade områden kan mycket väl ha höga kulturhistoriska värden. Kulturhistoriska värden finns också i många av de områden som är skyddade som värdefulla naturmiljöer, eller utpekade som sådana i planer och program. Dessa områden har ofta ett kulturmiljövärde, tydligt förknippat med människans användning av landskapet och berör odlingskontinuitet, stengårdsgårdar, alléer och skiften m.m.

5.3.1.1 Fornlämningar

Flera av utbyggnadsområdena berör identifierade fornlämningar (BSC1, SB1, SB2, SB3, SB4 och V3).

Figur 17. Forn- och övriga kulturhistoriska lämningar i anslutning till utbyggnadsområden i Hörby tätort.

Figur 18. Forn- och övriga kulturhistoriska lämningar i anslutning till utbyggnadsområden i Ludvigsborg.

5.3.1.2 Planer och program

Kulturmiljöprogram Skåne pekar ut sju särskilt värdefulla kulturmiljöer och ett kulturmiljöstråk. Översiktsplanens utbyggnadsområden gör intrång i ett av dessa, området *Hörby* med kulturmiljövärde. Samtliga utbyggnadsområden inom Hörby tätort gör intrång i område *Hörby*, som besitter värden som visar på en tidig tätortsutveckling där expansionen inleds redan på 1600-talet. Det är främst utbyggnadsområdena i centrala Hörby som berör stadsplanemönster, byggnader och torgbildningar som är förknippade med det tidiga expansionsskedet och som är en del av motivet för bevarandet.

Bevarandeprogram för Hörby tätorts 20 mest centrala kvarter togs fram 1992, utifrån en kulturhistorisk inventering genomförd i början på 1980-talet, men planen antogs aldrig. Bevarandeprogrammet klassificerar varje fastighet och är tänkt att fungera som planeringsunderlag samt ge råd till berörda fastighetsägare. Ingen av utbyggnadsområdena gör intrång i fastigheter utpekade i bevarandeprogrammet, däremot föreslås vissa förtätningar i närheten/anslutning och hänsyn kan behöva tas.

5.3.2 Planens påverkan och konsekvenser

Kulturmiljön är utpekad som ett av kommunens allmänna intressen och den ska ha företräde i frågor om exploatering och byggande. Utbyggnadsområdena berör särskilt värdefulla kulturmiljöer i Hörby tätort, samt åtminstone en fornlämning. Inga utbyggnadsområden berör fastigheter utpekade i kommunens bevarandeplan, däremot sker bebyggelse i närheten av dessa och hänsyn bör visas.

Genom att anpassa bebyggelsens utformning och placering i Hörby tätort till befintligt stadsplanemönster och till anslutande bebyggelse kan negativa konsekvenser undvikas. Enligt riktlinjer i översiktsplanen ska ny bebyggelse anpassas efter de lokala förutsättningarna och till byarnas unika karaktär. Väl anpassade i utformning och placering kan dessa även medföra positiva konsekvenser för kulturmiljön.

Negativa konsekvenser bedöms kunna uppstå om enskilda fornlämningar tas bort i samband med utbyggnaden, dessutom kan exploatering påverka tidigare okända fornlämningar vilket också bedöms kunna medföra negativa konsekvenser.

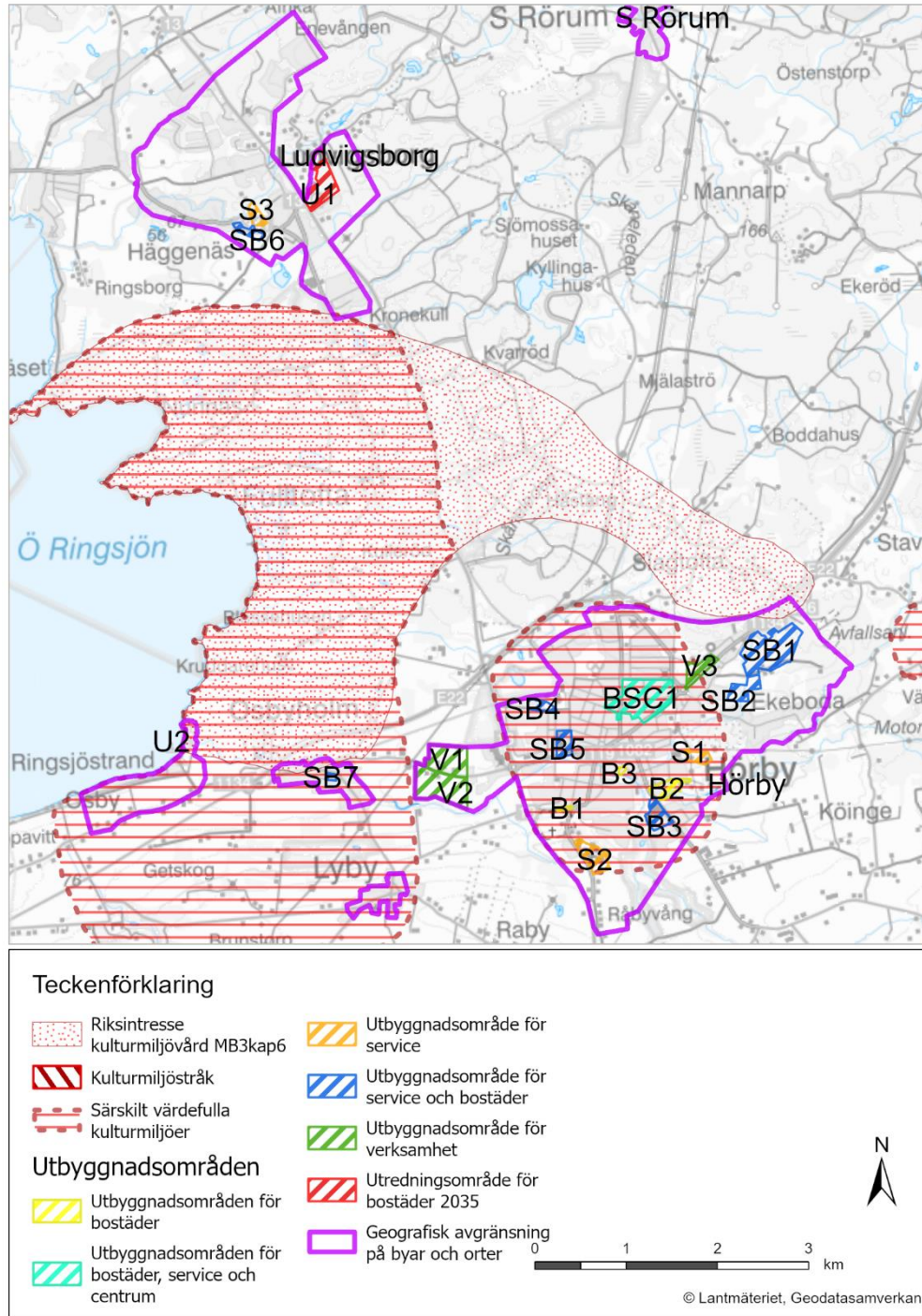
5.3.2.1 Slutsats

Sammantaget bedöms planen, med de föreslagna åtgärderna, ge små negativa konsekvenser för kulturmiljön i stort. Därmed bedöms planens negativa konsekvenser för kulturmiljön likvärdiga eller något mindre än i nollalternativet. Kulturmiljövärden i Hörby tätorts centrala delar bedöms kunna avhjälpas genom hänsyn och anpassning till befintligt stadsplanemönster. Viss påverkan bedöms kunna ske i befintliga strukturer i landskapet.

5.3.3 Förslag på åtgärder

Bebyggelse bör anpassas i skala och byggnader placeras så att de får stöd i landskapet och inte medför negativ påverkan på omgivningens siluett. Hänsyn ska också tas till historiska strukturer såsom t.ex. gränser i landskapet, vägdragningar, vattendrag och ägoindelningar. Färgsättning, takvinklar, byggnadstyper, bebyggelsestruktur m.m. kan vara aspekter som kan regleras.

Inför exploatering måste arkeologiska förundersökningar utföras för att klargöra fornlämningssituationen och behovet av arkeologiska undersökningar. De arkeologiska undersökningarna och statusen på enskilda fornlämningar. Vissa fornlämningar med högt värde kan även komma att bevaras genom skyddsföreskrifter i kommande detaljplaner.

Figur 19. Områden utpekade som riksintresse kulturmiljövård, kulturmiljöstråk och särskilt värdefulla kulturmiljöstråk inom Hörby kommun.

5.4 Vatten

5.4.1 Nuläge

5.4.1.1 Dricksvatten

I Hörby kommun finns sex kommunala grundvattentäkter som förser kommuninvånarna med dricksvatten. Dessa finns i Hörby tätort, Södra Rörum, Svensköp, Önnköping, Oderup och Gummastorp (Askeröd). I Hörby kommun är cirka 65 procent av invånarna anslutna till det kommunala vattennätet.

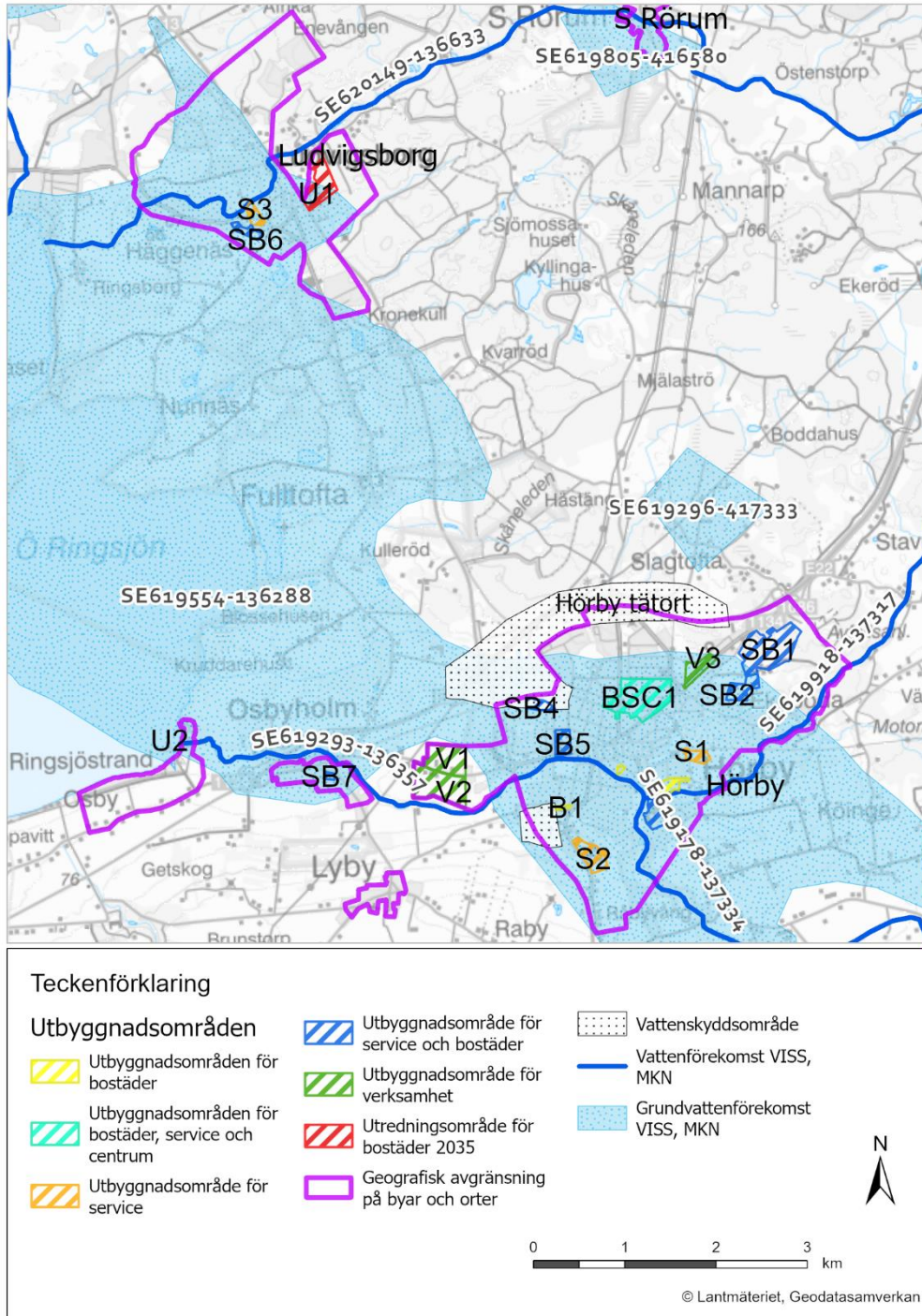
Kommunen arbetar med ny vattentjänstplan och i samband med detta ses vattentäkternas vattenskyddsområden och föreskrifter över. Hörby vattenverk förser Hörby tätort, Lyby, Osbyholm, Ringsjöstrand, Ludvigsborg, Äspinge och Satsrup med dricksvatten.

Vattendomen medger ett uttag om 1 000 000 m³ per år medan det möjliga vattenuttaget uppskattas till cirka 1 500 000 m³. I dag uppgår uttaget till cirka 700 000 m³ per år och reservvattentäkt saknas.

Grundvattenförekomsten i Hörby (SE19554-136 288) har i dag god kemisk och kvantitativ status. Enligt miljö kvalitetsnormerna (mkn) ska god kemisk och kvantitativ status uppnås till senast år 2027.

Men förekomsten ligger i riskzonen för att den kemiska statusen försämras och att god status därför inte kommer att uppnås till 2021 som miljö kvalitetsnormen säger vad avser PFAS. Enligt

Vatteninformationssystem Sverige (Viss) behövs mer data för att säkerställa status och bedöma risker.

Figur 20. Yt- och grundvattenförekomster samt vattenskyddsområden i anslutning till Hörby tätort och Ludvigsborg.

5.4.1.2 Avloppsvatten

I Hörby kommun finns sex kommunala reningsverk som tar hand om avloppsvatten. Dessa finns i Hörby (Lybyverket), Askeröd, Södra Rörum, Killhult, Önneköp och

Östraby. Cirka 65 procent av invånarna i Hörby kommun är anslutna till de kommunala reningsverken och det finns ungefär 3500 enskilda avloppsanläggningar. De enskilda avloppen släpper ut mycket näringsämnen till åar och sjöar, framför allt kväve och fosfor. Näringsämnena bidrar bland annat till övergödning, algbloomning, igenväxning och syrebrist i vattnet.

5.4.1.3 Dagvatten

Dagvatten är ytligt rinnande regnvatten och smältvatten från ytor såsom mark, hustak, vägar, parkeringsplatser och stenläggningar. Även framträngande grundvatten och vatten från dränering av mark räknas som dagvatten. Mängden dagvatten som uppkommer beror bland annat på nederbörd och avdunstning, men också på markytans egenskaper att infiltrera vatten. Hårdgjorda ytor, till exempel asfalterade vägar och stenbelagda ytor förhindrar dagvattnet att infiltreras ned i marken. Mycket hårdgjorda ytor innebär därför risk för översvämningar och ökade markflöden. Dagvatten innehåller dessutom varierande mängder näringsämnen och föroreningar som till exempel olja, tungmetaller och organiska miljögifter, beroende på varifrån dagvattnet kommer. Det kan påverka miljö kvalitetsnormen för vatten. Den vanligaste föroreningskällan för dagvatten kommer ifrån bebyggelse, trafik, industriell verksamhet, jordbruk och atmosfäriskt nedfall.

Dagvatten avleds bland annat via kommunala dagvattenledningar eller öppna dagvattensystem som till exempel diken, fördröjningsytor, gröna tak, dammar och våtmarker och slutligen till vattendrag, sjöar och hav. Hörby tätort har historiskt haft problem med att dagvattensystemen blivit överbelastade eller inte haft tillräcklig kapacitet vilket orsakat översvämningar. Klimatförändringarna förväntas leda till ökande nederbördsmängder och därmed även högre dagvattenflöden.

För en hållbar dagvattenhantering behöver dagvattnet hanteras och renas så att föroreningar inte når kommunens vattenförekomster och därmed äventyrar miljö kvalitetsnormerna för vatten eller skadar befintlig bebyggelse. Genom att arbeta efter principen med uppströmsarbete, vilket innebär att arbeta förebyggande i syfte att stoppa föroreningarna vid källan och där miljö kvalitetsnormen för vatten är vägledande kan åtgärder planeras och prioriteras. I Hörby kommuns dagvattenpolicy finns mer information om hur dagvatten bör omhändertas i olika situationer. Syftet med policyn är att ge ett samlat grepp om dagvattenhanteringen i Hörby kommun. Dagvattenpolicyn kan användas som underlag för genomtänkta, miljöanpassade och kostnadseffektiva strategier och lösningar för dagvattenhantering.

5.4.1.4 Avrinningsområden och vattenkvalitet, miljö kvalitetsnormer

Hörby kommun hör till fyra olika huvudavrinningsområden: Kävlingeåns avrinningsområde, som mynnar ut i Öresund, Helgeåns och Österlenåarnas avrinningsområde som båda mynnar ut i Hanöbukten och Rönneåns avrinningsområde som mynnar ut i Kattegatt. Samtliga förslag på utbyggnadsområden i översiktsplanen ligger på mark inom Rönneåns avrinningsområde som mynnar ut i östra Ringsjön, innan vattnet så småningom når Kattegatt. Inom Rönneåns avrinningsområde finns åtta delavrinningsområden och utbyggnadsområdena ligger främst inom tre av dessa; Östra Ringsjön Hörbyån och Kruddarebäcken. Östra Ringsjön bedöms i dag ha otillfredsställande ekologisk status på grund av näringspåverkan och uppnår ej god kemisk status. Ringsjön har under en längre period fått ta emot stora mängder näringsämnen från jordbruk och avlopp, vilket medfört alltför höga halter av fosfor.

Cirka 20 procent av fosfor som når Ringsjön kommer från enskilda avlopp. Övergödningen har bland annat bidragit till kraftiga algbloomningar och en förändrad sammansättning av hela faunan och florin i sjön. Enligt miljö kvalitetsnormerna ska god ekologisk status uppnås till senast 2033 och god kemisk status till senast 2027 med undantag för de nationella undantagen avseende kvicksilver och bromerad difenyleter. Ringsjön omfattas också av fiskevattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. För att förbättra situationen har utfiskning av vitfisk gjorts i cirka 10 år, ett arbete som har börjat ge resultat.

Hörbyån bedöms ha måttlig ekologisk och uppnår ej god kemisk status, men på grund av lokal negativ påverkan av miljögifter med utsläpp från bland annat Lyby avloppsreningsverk och förorenade områden samt diffusa källor finns enligt Vattenmyndigheten risk att statusen försämrats. Enligt miljö kvalitetsnormerna ska Hörbyån ha god ekologisk 2033 och god kemisk status till senast 2027,

med undantag för kvicksilver och bromerad difenyleter. Även Kruddarebäcken är en känslig recipient men bäcken påverkar Ringsjön mindre, eftersom flödena är relativt låga. En önskan är att förbättra och öka kunskapen om de tillrinnande vattendragen till Ringsjön, såväl kemiskt, biologiskt som fysiskt.

5.4.1.5 Översvämningsrisker

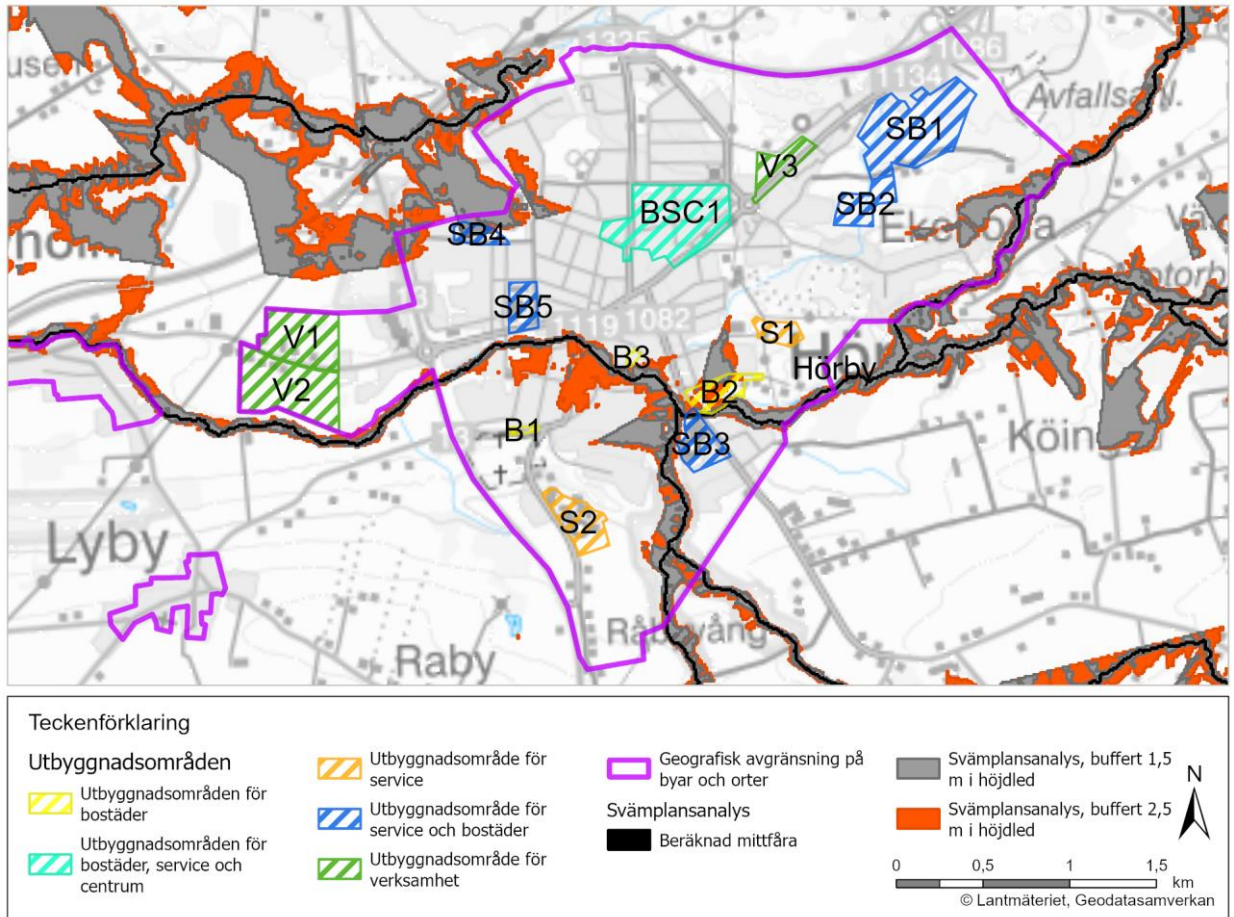
Ringsjöns vattennivå är sänkt och uttag samt vattennivå regleras. Sedan sjösänkningen med 1,5 meter 1883 har många fritidshus byggts vid Ringsjöns stränder. SMHI beräknade

2004 högsta vattennivå i Östra Ringsjön med 100 års återkomsttid och med hänsyn till dämningen i Ringsjöundet och snedställning av sjöytan på grund av vind. Sammantaget ledde beräkningarna fram till att högsta vattenstånd vid Östra Ringsjöns östra strand är +55,3 meter över havet $\pm 0,1$ meter (RH2000). Enligt det nuvarande regleringsschemat höjs vattenståndet i Ringsjön under våren och sänks under sommaren och hösten. Medelvattenståndet över året är +53,93 meter över havet (1988–2007).

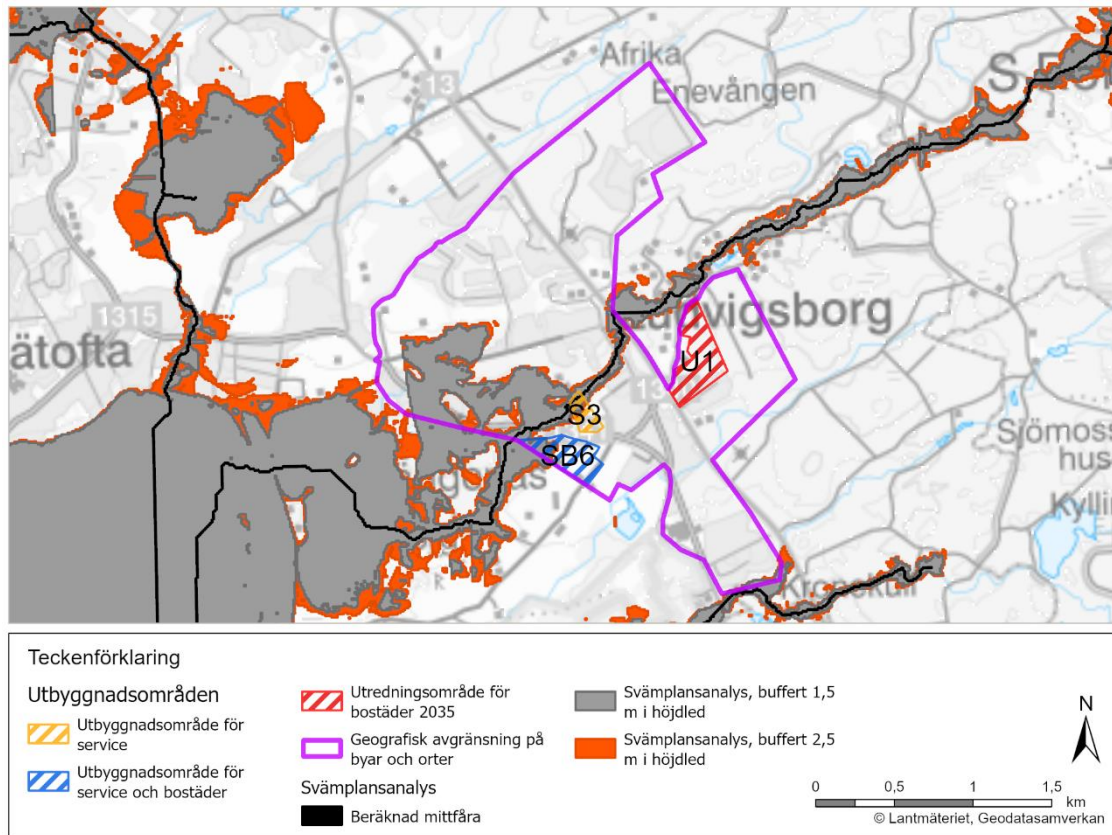
År 2007 anlätade kommunen DHI Water & Environment för en hydraulisk och hydrologisk utredning för Hörbyån. Syftet var bl.a. att öka kunskapen och förståelsen för situationer med höga flöden och vattennivåer i ån samt att utreda högsta vattennivå vid ett hundraårsflöde. Utredningen som baserats både på uppmätta flöden, meteorologiska data samt beräkningar resulterade i kartskisser med möjliga översvämningsytor utmed Hörbyån vid ett hundraårsflöde. Åtgärder har sedan dess vidtagits som minskar riskerna för översvämnning längs Hörbyån. I Översiktsplan 2035 har följande ställningstagande gjorts:

- Hörby kommun ska ta hänsyn till ett framtida förändrat klimat och minska risken för klimatrelaterade skador genom att; ny bebyggelse utformas för att klara ett 100-årsregn med en klimatfaktor på 1,3.
- planera och exploatera på sådant sätt att risken för översvämnningar inte förvärras, varken inom riskområden eller så att nya riskområden uppkommer.
- öka andelen grönska i Hörby tätort, de lokala kärnorna samt byarna i omlandet för att minska uppkomst av värmeöar, reglera och infiltrera dagvatten samt minska erosionsrisken längs med vattendrag.

- tillsammans med MittSkåne Vatten säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen samt öka kunskapen om vattnets betydelse i samhället, som resurs och ekosystemtjänst samt synliggöra medborgares påverkan.

Figur 21. Översvämningsrisker i anslutning till utbyggnadsområden i Hörby tätort från länsstyrelsen.

Figur 22. Översvämningsrisker i anslutning till utbyggnadsområden i Ludvigsborg från länsstyrelsen.

5.4.2 Planens påverkan och konsekvenser

Samtliga förslag på nya utbyggnadsområden för bostäder, verksamheter och service ligger i eller i anslutning till Hörby. Samtliga utbyggnadsområden ligger på mark inom Rönneåns avrinningsområde som mynnar i östra Ringsjön. Utöver detta kan enstaka bebyggelse tillkomma i övriga orter och på landsbygden. I arbetet för de nationella miljö kvalitetsmålen har kommunen tagit ställning för att förbättra vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag. I det arbetet är ett samarbete med andra kommuner inom berörda avrinningsområden nödvändigt. Ringsjön är ett mellankommunalt intresse och övervakning av sjöns status och åtgärder för förbättringar av vattenkvaliteten sker främst genom kommunens medverkan i Ringsjöns vattenråd, där berörda kommuner och ett antal organisationer och företag deltar. Kommunen deltar också i liknande arbete i Kävlingeåns vattenvårdsförbund. Vattenkvaliteten i såväl ytvatten som grundvatten bedöms inte försämrats till följd av utbyggnaden men det behövs fler insatser för att verkligen uppfylla miljö kvalitetsnormerna.

5.4.2.1 Dricksvatten

Det pågår arbete med att uppdatera vattentjänstplanen för Hörby. Arbetet bedöms bli klart under första halvan av år 2024. En särskild utredning kring den allmänna dricksvattenförsörjningen pågår under 2023.

Service och bostadsområde SB4 berör vattenskyddsområdet för grundvattentäkten i Hörby och skyddsföreskrifterna ska följas. Behov av till exempel restriktioner för bebyggelse utreds i detaljplaneskedet.

5.4.2.2 Avloppsvatten

Hörbys största reningsverk, Lybyverket, tar hand om spillvatten från Hörby, Osbyholm, Ludvigsborg, Satsrup, Äspinge och Lyby. Det planeras för att samtliga utbyggnadsområden, både de för bostäder och de för service och verksamheter ska anslutas till det kommunala avlopps nätet. Kapaciteten i reningsverket är tillräcklig, men en utbyggnad av huvudledningar och av pumpstationer kommer att krävas. För bebyggelse på landsbygden kommer även fortsättningsvis enskild avloppsanläggning att gälla. Bedömningen är att en tillfredsställande avloppshantering kan anordnas, utan negativa konsekvenser.

5.4.2.3 Dagvatten

Dagvattenproblemet växer i takt med exploateringen och bebyggelsens utbredning. I tätorter med stora hårdgjorda ytor rinner vattnet snabbt av på ytan, vilket kan leda till översvämningar i ledningsnät och dikessystem. Även grundvattenbalansen kan rubbas. Vattnet kan förorenas med tungmetaller och svårnedbrytbara ämnen från till exempel trafik och byggnadsmaterial, samt näringsämnen från bland annat atmosfäriskt nedfall. Vattnet rinner via genomsläpplig mark, diken och ledningar och når så småningom åar, sjöar och grundvatten.

Dagvatten från föreslagna utbyggnadsområden belastar främst Hörbyån och Ringsjön. Det kommunala dagvattensystemet i Hörby rinner till Hörbyån och Kruddarebäcken, som båda är känsliga recipienter och belastade med föroreningar.

För hanteringen av dagvattnet i Hörby tätort har kommunen en dagvattenpolicy som ska hjälpa till att skapa genomtänkta, miljöanpassade och kostnadseffektiva strategier för att ta om hand, och i möjligaste mån rena och minska mängden dagvatten. Huvudmålet för dagvattenpolicyn är att allt dagvatten skall renas/fördröjas innan det når recipienten. En del åtgärder har gjorts de senaste åren för att fördröja och i viss mån rena dagvattnet. Detta har skett i nybyggda områden och en del mindre åtgärder har gjorts även i befintlig bebyggelse. Dagvattenpolicyn revideras för närvarande.

Både Hörbyån och Kruddarebäcken och i förlängningen Ringsjön skulle dock tjäna på att dagvatten från exploaterade ytor fördröjs ytterligare. I översiktsplanens förtättningsprojekt kan det vara svårt att få plats med vissa åtgärder för fördröjning, eftersom ytorna är begränsade, omgivande mark i hög grad hårdgjord och det kan finnas ledningar och rör i marken att ta hänsyn till, men åtgärder som kan uppehålla vattnet bör alltid undersökas och övervägas. Bedömningen är att förtätningarna i översiktsplanen i de stora hela påverkar recipienten i mycket

begränsad omfattning. Men flödet kommer att öka i enskilda områden och ställa ökade krav på kapaciteten i systemet. En dagvattenutredning behöver göras i samband med detaljplaneläggningen. För övriga utbyggnadsområden i översiktsplanen planeras ingen anslutning till det kommunala dagvattennätet.

Om dagvattnet tas om hand enligt Hörby kommuns dagvattenpolicy, vilket innebär att det i första hand ska tas om hand lokalt och annars fördröjs och renas innan det når recipienten, bedöms inga betydande negativa konsekvenser uppstå. Men skillnaden i

dagvattenflöde från i dag då områdena i hög grad är naturmark kommer att bli mycket stor när ytor bebyggs och till ökad grad hårdgörs. Det blir mycket viktigt att tidigt i projekten planera in plats för fördröjning och rening av dagvattnet för att undvika att negativa konsekvenser uppstår.

5.4.2.4 Översvämning

För de utbyggnadsområden som kan antas bidra till att en miljö kvalitetsnorm inte kan följas eller att tillståndet i en vattenförekomst försämras kan ytterligare utredningar och försiktighetsmått komma att krävas vid en kommande detaljplaneläggning. Detta gäller även för utbyggnadsområden som ligger inom risk för översvämning, i anslutning till Hörbyån och Ringsjön samt för de områden som kommer att påverka grundvattenförekomsten i Hörby tätort och Ludvigsborg.

5.4.2.5 Slutsats

Bedömningen är att en tillfredställande vatten- och avloppshantering för planerad bebyggelse kan anordnas, utan negativa konsekvenser. Men dagvattenledningar inne i Hörby har svårt att klara av ytterligare belastning så det finns risk för översvämning vid kraftig nederbörd.

Små negativa konsekvenser förväntas uppstå vid förtätning och exploatering av områden som i dag har naturlig infiltration. Dagvattenutredning behöver göras i samband med detaljplaneläggningen för att kartlägga hur dessa områden påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande mark vid nederbörd. I de större utbyggnadsområdena i utkanten av Hörby och övriga orter bedöms större ytor och förutsättningar finnas för att ta hand om dagvattnet enligt Hörby kommuns dagvattenpolicy, med fördröjning och rening på plats. Men även här behövs utredning i samband med detaljplaneläggning utföras, som bland annat redovisar dimensionering och lokalisering av fördröjningsytor, rening infiltration skyfallshantering m.m.

Vattenkvaliteten i såväl ytvatten som grundvatten bedöms inte försämras till följd av utbyggnaden och de förväntas inte försvåra möjligheterna att vidta åtgärder som behövs i de vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god status.

5.4.3 Förslag på åtgärder

Tydlig redovisning i detaljplaner av hur dagvattnet ska hanteras inom områden som avses exploateras.

Hantera enskilda avloppsanläggningar enligt miljö kvalitetsnormerna för vatten. Identifiera delavrinningsområden med måttlig eller dålig status och prioritera dessa vid kontroll av enskilda avloppssystem och dagvattenhantering.

Insatser för att öka arealen våtmarker och skyddszoner i slättlandskapet.

5.5 Utsläpp från transporter och resande

5.5.1 Nuläge

Under perioden 1990-2018 har Hörbys utsläpp av växthusgaser från transporter varit i princip oförändrade, enligt utdrag från nationella databasen för luftutsläpp (RUS). Hörbys utsläpp från transporter uttryckt som koldioxid ekvivalenter var 33 710 ton 2018, jämfört med 33 340 ton 1990. Hörbys geografiska läge i direkt anslutning till E22 och riksväg 13

bedöms vara kraftigt bidragande till detta. Kommunen är medlem i ekokommunerna och använder sig av gröna nyckeltal som syftar till att minska utsläppen från trafik och transporter, såsom ökat antal resor med kollektivtrafik och ökad användning av förnybara bränslen, men det går inte att se i statistiken från RUS, om detta haft någon påverkan på utsläppen.

5.5.2 Planens påverkan och konsekvenser

En befolkningsökning kan antas bidra till en högre trafikalstring och därmed ökade utsläpp. Genom planens koncentration av utbyggnadsområden i anslutning till Hörby ges förutsättningar att erbjuda goda kollektivtrafikmöjligheter och en närhet till arbetsplatser, service och handel, som minskar behovet av biltransporter. Planen bidrar på så vis till att begränsa växthusgasutsläpp.

Klimatpåverkan från kommunen bedöms bli densamma som i nollalternativet, eftersom utbyggnaden är i princip oförändrad. I såväl nollalternativ som i planförslaget bidrar ett förbättrat och tillgängligt cykelnätverk till ett minskat bilanvändande och därmed en minskad klimatbelastning.

5.5.2.1 Slutsats

Befolkningsökningen beräknas medföra en ökad trafikalstring, men den är inte större än i nollalternativet och därmed ger den inte någon ökad miljöpåverkan. Planen bidrar till viss begränsning av klimatpåverkan genom bättre tillgänglighet till kollektivtrafik, förbättrat gång- och cykelnät, samt närhet till service, arbetsplatser och handel vilket ger förutsättningar för en minskad bilanvändning.

Sammantaget bedöms planen, med de föreslagna åtgärderna, ge små negativa konsekvenser för utsläpp i stort. Planens negativa konsekvenser för utsläpp är likvärdiga eller något mindre än nollalternativet.

5.5.3 Förslag på åtgärder

Väl planerad kollektivtrafik och förbättrade gång- och cykelnätverk minskar biltrafikalstringen och klimatpåverkan i kommunen. En analys av hur den fysiska planeringen bidrar till uppfyllelse av de gröna nyckeltalen kopplad till ökad användning av förnyelsebara bränslen kan också stödja en minskning av transport- och trafikrelaterade utsläpp.

6 Överensstämmelse med miljöbalken, och bestämmelser

6.1 Allmänna hänsynsregler

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap MB ska följas av alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet som kan inverka på miljön eller på människors hälsa på ett mer än försumbart sätt.

Bevisbörderegeln (1 §) innebär att verksamhetsutövaren ska visa att de allmänna hänsynsreglerna följs. Miljökonsekvensbeskrivningen följer avgränsningar enligt avgränsningssamråd och genom kommunens interngranskning och slutligen MKB:ns godkännande i samband med fastställelse av översiktsplanen säkerställs att de miljöfrågor som uppstår hanteras. Genom miljöbedömningar och uppföljnings- och kontrollprogram som tas fram i samband med planprogram, detaljplaner, bygglov och byggande kan effekten av föreslagna åtgärder följas upp.

Kunskapskravet (2 §) innebär att tillräcklig kunskap skall finnas hos verksamhetsutövaren, om hur människors hälsa och miljön påverkas och kan skyddas. Kunskapskravet uppfylls genom att Hörby kommun har sammanställt underlag, genomfört samråd, och initierat utredningar om de miljökonsekvenser som kan uppstå. Inhämtad kunskap som har påverkat översiktsplanen så att negativa miljökonsekvenser uppstår har undvikits eller begränsats. Kunskapskravet bedöms även tillgodoses genom att Hörby kommun har kompetent personal, samt genom att kunskapskrav ställs vid upphandling av konsulttjänster och entreprenader.

Försiktighetsprincipen (3 §) innebär att redan risken för negativ påverkan på människors hälsa och miljön medför skyldighet att vidta försiktighetsmått. Den innebär också att bästa möjliga teknik ska användas för att förebygga skador och olägenheter. Försiktighetsprincipen följs även genom att åtgärder föreslås, eller anpassningar av planer, program och bygglov görs, för att begränsa eller förhindra negativ påverkan, redan när risk för negativ påverkan uppstår.

Vid val av produkter ger Produktvalsprincipen (4 §) att alla ska välja de produkter som är minst skadliga, före att använda produkter som kan vara skadliga för människor eller miljön, i de fall produkterna kan ersättas med andra, mindre farliga produkter. Översiktsplanen är för övergripande för att produktval skall anges. Generella miljökrav kopplade till översiktsplanens effekter, konsekvenser och åtgärder kan inarbetas i detaljplaner och i viss mån i bygglov.

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna (5 §) innebär att råvaror och energi ska användas så effektivt som möjligt och att förbrukning och avfall minimeras. En översiktsplan är för övergripande för att precisera möjligheterna till återanvändning och återvinning, men genom att tillhandahålla verksamhetsytor och som är lämpliga för återvinning och avfallshantering, och en planering av bostäder och annan bebyggelse som medför att man i detaljplaner och bygglov kan tillgodose krav på sortering och återvinning, får anses att planen uppfyller dessa mål.

Lokaliseringsprincipen (6 §) innebär att man ska välja en sådan plats att verksamheten ger minsta intrång och olägenhet för människor och miljö. Genom att använda planens val av nya områden minimeras intrånget i såväl natur- som kulturmiljön.

Skälighetsprincipen (7 §) innebär att den hänsyns krav som ställs ska tillämpas efter en avvägning mellan nytta och kostnader. Miljömässigt motiverade krav skall inte vara ekonomiskt orimliga. Genom att följa PBL och MB i vid prövning och fastställelse av översiktsplanen, beaktas skälighetsprincipen.

Tillsammans med miljöskyddsåtgärderna, tillgodoses ovananstående hänsynsregler.

Skadeansvaret (8 §) innebär att den som orsakat en skada på miljön ansvarar för att skadan åtgärdas. Som kommun har kommunen ansvar för översiktsplanen och att de åtgärder som genomförs och uppfyller därmed skadeansvaret.

6.2 Miljö kvalitetsnormer och bestämmelser

Miljö kvalitetsnormer utgör juridiska styrmedel som anger högsta nivåer på förorening och störning som människor, miljö och natur kan utsättas för, utan att det ska innebära fara för hälsan eller andra olägenheter av betydelse. Normerna regleras i 5 kap. MB. Miljö kvalitetsnormer finns för utomhusluft, vattenkvalitet i fisk- och musselvatten, omgivningsbuller och för olika parametrar i vattenförekomster. Översiktsplanen bedöms inte medföra att några gällande miljö kvalitetsnormer överskrids eller riskerar att överskridas.

6.2.1 Utomhusluft

Föroreningar i utomhusluften bedöms inte överskrida miljö kvalitetsnormerna under vare sig anläggnings- eller driftskede. Byggverksamheten bedöms inte orsaka utsläpp av kväveoxider och partiklar i den utsträckningen att miljö kvalitetsnormer för luftkvalitet överskrids. Förbättrad gång- och cykeltrafik, förbättrad kollektivtrafik och en ökad användning av elfordon motverkar den ökning som kan ske från enskilda fordon, till följd av ökade hastigheter. Planerade åtgärder bedöms inte medföra att miljö kvalitetsnormer för luft överskrids.

6.2.2 Fisk- och musselvatten

Ringsjön omfattas av fiskevattendirektivet och miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. De förändringar ÖP 2035 medför bedöms inte påverka de fastställda miljö kvalitetsnormerna i någon omfattning.

6.2.3 Omgivningsbuller

Planen bedöms inte innebära någon sådan påverkan på bullernivåer, att miljö kvalitetsnormerna för omgivningsbuller överskrids. Bebyggelse kan lokaliseras och åtgärder vidtas, så man undviker skadliga effekter på människors hälsa på grund av buller

6.2.4 Vattenförekomster

I Hörby kommun finns 19 klassificerade vattenförekomster; 6 grundvatten, 1 sjö och 12 vattendrag. Det finns också 22 övrigt vatten, av dessa är två sjöar och resterande 20 är mindre vattendrag varav majoriteten av dessa utgår från olika våtmarker. Flera sjöar och vattendrag är i behov av åtgärder för att uppnå god ekologisk status. Planförslaget

innehåller åtgärder för dagvatten, enskilda avlopp och våtmarker i jordbruksmark. Hushållning med mark- och vattenområden

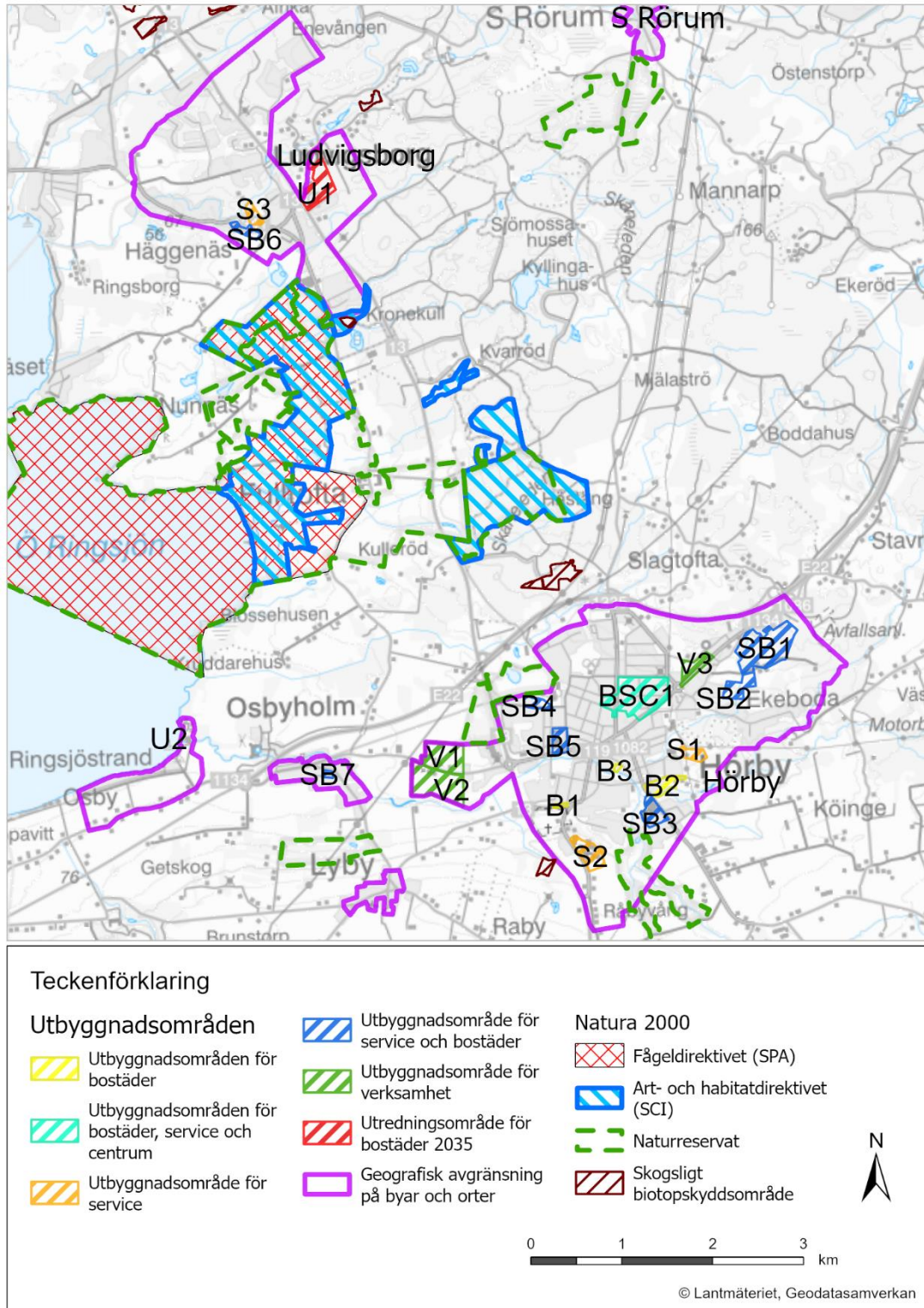
6.3 Riksintressen

I Hörby kommun finns totalt 20 områden av riksintresse; fem för naturvård, ett för friluftsliv, två för kulturmiljövård, ett för yrkesfiske i inlandsvatten, ett för värdefulla ämnen och mineraler, två för väg och framtida vägnät samt två för totalförsvaret samt sju Natura 2000-områden. De utbyggnadsområden som föreslås i Översiktsplan 2035 berör inte något av dessa riksintressen.

6.4 Skyddade områden

I Hörby kommun finns en rad skyddade natur-, kultur- och vattenområden. Vissa områden är inlösta av staten eller kommunen medan andra skyddas via olika typer av naturvårdsavtal mellan staten, kommunen och privata markägare eller bolag. Gemensamt för dessa är att det finns ett formellt skydd och en plan för hur de aktuella värdena ska bevaras för framtiden. Exempel på sådana områden är Natura 2000-områden, naturreservat, biotopskyddsområden och naturvårdsavtal. Se Figur 23.

Utöver de formellt skyddade områdena finns områden som skogsägare och markägare frivilligt avsätter vid skogsavverkning eller i skogsbruksplaner. En stor del av den här typen av områden sammanfaller med områden som i andra inventeringar visat sig vara särskilt värdefulla att bevara enligt Skogsstyrelsens inventering av värdefulla biotoper, kommunens naturvårdsprogram eller länsstyrelsens naturvårds- och kulturmiljöprogram. Dessa avsättningar är svåra att styra ur ett strategiskt övergripande perspektiv eftersom de bygger på frivillighet, men är samtidigt viktiga att peka ut inom översiktsplaneringen för att redogöra för naturvärdet i kommunen. Service och bostadsområde SB4 i planförslaget berör vattenskyddsområdet för grundvattentäkten i Hörby och skyddsföreskrifterna ska följas. Behov av till exempel restriktioner för bebyggelse utreds i detaljplaneskedet.

Figur 23. Skyddade områden i anslutning till utbyggnadsområden för Hörby Kommun.

7 Uppfyllelse av miljö kvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljö kvalitetsmål. Målen beskriver de egenskaper som vår natur- och kulturmiljö måste ha för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. Miljö kvalitetsmålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Storslagen fjällmiljö* är aldrig aktuella i Hörby, eftersom dessa naturtyper saknas.

Enligt miljöbalken 6 kap. 12 § ska man för en plan beskriva hur relevanta miljö mål har beaktats. De miljö kvalitetsmål som kommunen bedömer som mest relevanta för översiktsplanen är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Grundvatten av god kvalitet
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt växt- och djurliv.

Nedan beskrivs vilken påverkan översiktsplanen har på de relevanta miljö kvalitetsmålen och om nollalternativet och planen medverkar till eller motverkar att målen nås. Underlag för analysen är de konsekvensbedömningar som har gjorts i de föregående kapitlen. Miljö kvalitetsmålen har i många fall ett bredare anslag än de bedömda konsekvensområdena och ska vara till hjälp att nå en hållbar utveckling av samhället i stort. Analysen presenteras i Tabell 2.

Tabell 2. Bedömd påverkan på miljö kvalitetsmålen.

Miljömål	Nollalternativ	Planförslag	Motivering
Begränsad klimatpåverkan	+	+	-Viss ökad trafikering + Åtgärder som ökar tillgänglighet till kollektivtrafik, förbättrat gång och cykelnät samt närhet till service och handel.
Grundvatten av god kvalitet	+	+	Hantering av dagvatten viktig fråga vid detaljplaneläggning. Grundvattentäkten i Hörby har ett utsatt läge nära E22 och tätorten.
Ett rikt odlingslandskap	-	-	Motverkas genom att jordbruksmark tas i anspråk. Liten förändring jämfört med nollalternativ och liten konsekvens jämfört med andel av den totala jordbruksmarken i kommunen.
God bebyggd miljö	++	++	Både nollalternativ och planförslag har som inriktning att skapa en långsiktig hållbar och god bebyggelsemiljö vilket ger förutsättningar för en god boendemiljö och därigenom medverkar till uppfyllelse av miljömålet. Mindre naturmark tas i anspråk än i nollalternativet.
Levande sjöar och vattendrag	0	0	Liten skillnad på nollalternativ och planförslag. Flera sjöar och vattendrag är i behov av åtgärder för att uppnå god ekologisk status. Planförslaget innehåller åtgärder för dagvatten, enskilda avlopp och våtmarker i jordbruksmark.
Ett rikt växt- och djurliv	0	+	Liten skillnad mellan de båda alternativen. Området kring Hörbyån inom Hörby tätort som getts naturvärdesklass 3 i naturvårdsprogrammet undantas exploatering.

Översiktsplan 2035 för Hörby kommun

Kommunstyrelsen beslutade att godkänna samrådsförslag för *Översiktsplan 2035* den 11 september 2023 och sända ut planförslaget på samråd.

Ni inbjuds härmed att lämna synpunkter på upprättat förslag till ny översiktsplan för Hörby kommun. *Översiktsplan 2035* visar genom text och kartor kommunens långsiktiga planering av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras.

Hörby kommuns *Översiktsplan 2035* har sin utgångspunkt i den politiska visionen *Hörby – det rediga samhället 2030*. Visionen anger en önskad framtida utveckling för Hörby kommun. Visionen består av fem fokusområden; Stark centralort, Levande landsbygd, Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Ökad trygghet. Vidare beskriver Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas.

Översiktsplan 2035 är en digital översiktsplan, med text och interaktiva kartor i en storymap (kartberättelse).

Samråd tid 20 september – 20 november 2023

Samrådshandlingarna finns tillgängliga digitalt på kommunens hemsida.

<https://www.horby.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/kommande-oversiktsplan/>

Eller scanna QR-koden för att ta del av planförslaget.

Synpunkter på förslaget

Alla synpunkter ska lämnas skriftligen via planeringochutveckling@horby.se eller via post till Planering och utveckling, Hörby kommun 242 80 Hörby.

Märk ditt yttrande med ”Synpunkter Översiktsplan”. Synpunkterna måste vara oss tillhanda **senaste den 20 november 2023**.

Samrådsmöte

Hörby kommun bjuder in till samrådsmöten i kommunhuset i Hörby tätort vid följande tillfällen:

- 5 oktober kl.17.00-19.00
- 23 oktober kl.09.00-11.00

Under vecka 41, 43 och 45 finns även möjlighet att boka privata samrådsmöten under tisdagar kl. 13-16 samt torsdagar kl. 9-12 i kommunhuset, Hörby tätort, eller digitalt via Teams.

Mejla planeringochutveckling@horby.se för att boka en tid.

Med Vänliga Hälsningar,

Hörby kommun

Sändlista

Regionala och statliga myndigheter

Boverket
Energimyndigheten
Försvarsmakten
Fortifikationsverket
Havs- och vattenmyndigheten
Lantbrukarnas riksförbund
Lantmäterimyndigheten
Luftfartsverket
Länsstyrelsen i Skåne län
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket
Polismyndigheten Region syd
Region Skåne
Regionmuseet Skåne
Statens Geotekniska Institut
Sveriges Geologiska Undersökning
Trafikverket

Berörda företag

EON
Krafringen
Svenska Kraftnät
Sjöbo Elnät AB
Mellanskånes Kraft AB
Postnord
Solör Bioenergi syd AB
Teleservice Skåne AB
Tele 2 Sverige AB
TeliaSonera Scanova Access AB
Malmö Airport
Kristianstad Österlen Airport

Kommunala nämnder, förvaltningar och liknande

Bildningsnämnden
Omtankenämnden
Livsmiljönämnden
Bygg- och miljönämnden
VA-räddningsnämnden
Helgeåns vattenråd
Kävlingeåns vattenråd
Ringsjöns vattenråd
Österlens vattenråd
MittSkåne utveckling
Visit MittSkåne

Kommunala bolag

Hörby kommuns Industrifastighetsbolag AB (Hifab)
Hörbybostäder AB
Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB)
MittSkåne Vatten AB
Unikom

Politiska partier

Centerpartiet (C)
Kristdemokraterna (KD)
Liberalerna (L)
Miljöpartiet de Gröna (MP)
Moderaterna (M)
Socialdemokraterna (S)
Sverigedemokraterna (SD)
Sveriges Pensionärers Intresseparti (SPI)
Vänsterpartiet (V)

Grannkommuner

Eslövs kommun
Höörs kommun
Hässleholms kommun
Kristianstads kommun
Sjöbo kommun
Tomelilla kommun

SKNO

Bromölla kommun
Hässleholms kommun
Kristianstad kommun
Osby kommun
Östra Göinge kommun

Byaföreningar

Askerödsbygdens byaförening
Herröds bygdeförening
Ludvigsborgs byförening
Lyby bygdeförening
Osbyholms byförening
Satsserups idrotts- och byaförening
Svensköps byförening
Södra Rörums bygdeförening
Äspingebygdens byaförening
Önneköps byaförening
Östraby bygdeförening
Östra Sallerups kulturhus

2023-09-20

Dnr
KS 2020–00113

Planering och Utveckling

Skolorna

Frostaskolan
Georgshillsskolan
Älvdalsskolan
Östraby skola
Långaröd skola
Killhult skola
Ludvigborgs friskola

Andra intressenter

Brottsförebyggande rådet
DHR Skåne läns distrikt
Friluftsrådet Höör-Hörby
Företagarna
Handikapprådet
Hörby Folkets hus
Hörby Naturvårdsförening
Köpmannaföreningen
Näringslivsrådet
Pensionärsrådet
PRO Hörby
Svenska kyrkan, Hörby församling
Sydsvenska Handelskammaren
Ungdomsstyrelsen

För kännedom

Kommundirektör
HR-chef
Ekonomichef
Kanslichef
Sektorchef Livsmiljö
Sektorchef Omtanke
Sektorchef Bildning
Avdelningschef Kommunservice
Näringslivschef
Säkerhet- och trygghetssamordnare

2023-11-28

Anna Nordstrand

+4641362598

anna.nordstrand@eslov.se

Kommunstyrelsen

Antagande av ny uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset

Förslag till beslut

- Reviderat förslag till uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset antas att gälla från och med den 1 januari 2024 och ersätter nu gällande policy för lokalanvändning i Medborgarhuset, under förutsättning att kommunfullmäktige upphäver den.
- Kommunfullmäktige föreslås besluta att upphäva Policy för lokalanvändning i Medborgarhuset, antagen den 24 november 2001, från och med den 1 januari 2024.

Ärendebeskrivning

I verksamhetsplanen för Kultur och Fritid 2022, som är antagen av kultur- och fritidsnämnden, har förvaltningen fått i uppdrag att ta fram eller revidera uppdragsbeskrivningen för Medborgarhuset. Medborgarhuset har tidigare haft ett formulerat uppdrag. Det är nästan tjugo år gammalt och behöver därför ersättas med ett nytt uppdrag. Uppdraget ska ligga till grund för verksamhetsbeslut som fattas framöver och för att säkerställa att verksamheten följer en röd tråd över tid.

Kommunstyrelsen har genom beslut § 31, 2023 återremitterat ärendet till kultur- och fritidsnämnden för förtydligande kring kvalitetsbegreppet samt alternativa lösningar för leverans av exempelvis mat, livsmedel och service när Medborgarhusets kök inte har möjlighet.

Den 15 juni 2023 antog kultur- och fritidsnämnden ett reviderat förslag efter inkomna synpunkter. Kommunledningskontoret önskade under beredningen av ärendet till kommunstyrelsen ytterligare förtydligande gällande prioritering av kommunens bokningar samt hantering av budget. Kultur och Fritid har sett över synpunkterna och gjort önskade förtydliganden vilka ordförande i kultur- och fritidsnämnden fattade beslut om den 9 november 2024.

Beslutsunderlag

Kultur- och fritidsnämndens beslut § 65, 2023

Förslag till reviderad uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset

Barnchecklista

Kommunstyrelsens beslut § 31, 2023

Beslut från kultur- och fritidsnämndens ordförande avseende reviderad
uppdragsbeskrivning Medborgarhuset, 2023-11-09

Beredning

Kommunledningskontoret ser positivt på att man ser över uppdragsbeskrivningen för Medborgarhuset för att säkerställa att verksamheten följer en röd tråd över tid.

Kommunledningskontoret ser positivt på den revidering som gjorts av uppdragsbeskrivning av Medborgarhuset. I den reviderade uppdragsbeskrivningen finns nu möjlighet att i dialog mellan arrangör och Medborgarhus hitta alternativa lösningar för produkter och tjänster, med hjälp av externa resurser.

Kommunledningskontoret ser positivt på tillgänglighetsaspekten, och att man tar med det gemensamma förvaltningsövergripande arbetet med att bygga upp en gemensam struktur och metod för evenemang, via Eslövs evenemangsstrategi, i sitt uppdrag.

Kommunledningskontoret ser positivt på revideringen kopplad till prioritering av kommunens bokningar samt hantering av budget.

Beslutet skickas till

Kultur- och fritidsnämnden

Medborgarhuset

Eslövs kommuns författningssamling

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

UPPDRAGSBESKRIVNING FÖR MEDBORGARHUSET

Dokumentet är antaget av kultur- och fritidsnämnden den xxxx-xx-xx. Det riktar sig till tjänstepersoner och medarbetare inom Eslövs kommun. Ses över för revidering i samband med att kulturstrategi revideras, om kulturstrategi inte finns revideras dokumentet senast 2027. Kontaktperson: Verksamhetschef på Medborgarhuset.

1(4)

Uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset

Medborgarhuset i Eslöv stod färdigt 1957 och har sedan dess varit en källa till stolthet för Eslövs kommun. Ett stort antal kommuninvånare har besökt huset i olika ärenden och ofta återkommer gäster med historier om sina besök.

När Medborgarhuset byggdes skulle det fungera som ett forum för möten, folkbildning, kultur och nöjen. Dessa tankar finns kvar än idag och huset bedrivs fortfarande i samma anda.

Detta dokument ska fungera som ett tydliggörande kring vilken verksamhet som ska bedrivas i Medborgarhuset och vad syftet med den verksamheten ska vara.

Uppdrag

Medborgarhuset ska vara en källa till stolthet och bidra till en gemensam identitet för invånarna i Eslövs kommun, detta genom att vara en naturlig plats att mötas på i olika skeden av livet och i olika syften.

Medborgarhuset ska erbjuda närvarande personal och tjänster för att arrangemang i huset ska kunna hålla hög kvalitet. Genom att hålla en hög kvalitet blir huset en plats man kan vara stolt över och gärna återvänder till.

Medborgarhuset ska vara en plats för invånarna i Eslöv, kringliggande kommuner och även resten av landet. Genom att tillgängliggöra huset för lokala föreningar, studieförbund, kommunala verksamheter och enskilda näringsidkare, skapas en blandning i utbud och användning av huset.

Uppdraget kan således delas upp i tre delar vilka förtydligas här.

Stolthet och identitetsskapande

Medborgarhuset har möjligheten att vara en bidragande faktor till att Eslövs invånare känner stolthet och att besökare lockas hit. För Eslövs kommun ska huset vara en källa till stolthet av flera olika anledningar: arrangemangen som sker i huset, kvaliteten och servicen man får som besökare och själva huset i sig som arkitektoniskt besöksmål.

Evenemang av olika slag är bra verktyg för att bygga upp en känsla av stolthet på en plats och därför ska Medborgarhuset vara en arena för kulturevenemang. Som en del i detta ska verksamheten anpassas för att möjliggöra för arrangörer att boka in olika kulturevenemang spridda över året. Verksamheten ska också hålla en god teknisk nivå och för ändamålet anpassade lokaler för att vara ett lockande alternativ för arrangörer att boka in sina evenemang på.

Förutom alla aktiviteter som äger rum inne i huset, är Medborgarhuset i sig självt en attraktion för Eslöv och en källa till stolthet. Verksamheten ska därför synliggöra husets unika karaktär genom guidningar och information till besökare.

Kvalitet

Medborgarhusets ska vara en plats där gäster och besökare känner sig välkomna och omhändertagna och där problem möts av lösningar. Tekniken på Medborgarhuset ska fungera för dess ändamål och måltidsupplevelsen ska vara tillfredsställande utifrån husets fysiska förutsättningar.

Huset är av hög arkitektonisk kvalitet och verksamheten som bedrivs i huset ska verka för att besökarnas upplevelse håller samma kvalitet. Detta ska möjliggöras genom en närvarande personalstyrka och genom att verksamheten tillhandahåller all service, mat och servering som hör till bokningar. Genom att allt detta hanteras av verksamheten kan man vara tydlig gentemot arrangörer med vad de kan förvänta sig och att personalen ansvarar för att den faktiska kvaliteten möter upp den förväntade kvaliteten. Om det vid tillfälle inte är möjligt för Medborgarhuset att tillhandahålla produkter eller tjänster, diskuteras möjligheten för arrangören att hitta andra lösningar¹ genom att planera om eller att i samråd med Medborgarhuset använda sig av externa resurser.

¹ Exempel på när andra lösningar kan vara aktuella (men inte garanterade):
Verksamheten kan inte erbjuda tekniker för arrangemanget – extern tekniker plockas in.
Verksamheten kan inte erbjuda den teknik som krävs – extern teknik plockas in.
Verksamheten kan inte erbjuda den mat som önskas – extern aktör tillhandahåller mat.
Verksamheten kan inte erbjuda guide – extern guide plockas in.
Alla lösningar måste diskuteras från fall till fall eftersom många faktorer kan spela in.

Medborgarhuset ska bidra med den kompetens som finns inom verksamheten. Personalen har kunskap om lokalerna, tekniken och maten och bidrar därför till att arrangemang håller den förväntade nivån för både arrangör och gäst. Genom detta uppfylls även uppdraget kring stolthet och identitetsskapande.

Genom att uppfylla den förväntade kvaliteten ska Medborgarhuset vara en plats där potentiella arrangörer vill lägga sina möten och konferenser och en plats man gärna återvänder till.

Tillgänglighet

Medborgarhuset ska vara ett hus som alla Eslövs kommuninvånare ska ha möjlighet att nyttja, därför ska det finnas en balans i både bokningsbara tider och i lokaltaxorna. Taxorna ska ses över med maximalt tre års mellanrum för att säkerställa att taxorna ligger inom rätt nivå, detta sker separat från arbetet med att revidera Medborgarhusets uppdragsbeskrivning.

Medborgarhuset ska arbeta aktivt för att olika former av arrangemang ska få tillgång till tider i huset. Detta medför att fler arrangemang av olika slag kommer Eslövs invånare till gagn, och även att fler målgrupper får möjlighet att delta på något som passar dem.

Den främsta målgruppen är invånarna i Eslövs kommun, därför ska tider prioriteras för arrangemang som kommer invånarna till gagn direkt. Föreningsaktiviteter och kulturevenemang är prioriterade arrangemang, efter detta kommer intäktsdrivande externa arrangemang och sedan fylls tider upp av kommunala bokningar. Kommunala och politiska arrangemang som har en direkt koppling till att styra och stärka bilden av Eslövs kommun² lämpar sig fortsättningsvis väl att ha i Medborgarhuset. Dessa arrangemang planeras in i god tid för att säkerställa tillgänglighet. Huset ska dock inte vara en plats för privata festarrangemang såsom bröllop eller födelsedagsfirande.

De ekonomiska förutsättningarna kan komma att påverka balansen av fördelning av tider mellan grupper och aktiviteter, varav förändringar i prioriteringen kan behöva göras i samband med kommunens årliga budgetprocess.

² Exempelvis kommunfullmäktige, Ledarforum och introduktionsdagar för nyanställda.

Datum 231109
Marcus Kulle
+4641362082
Marcus.kulle@eslov.se

Eslövs kommun

Uppdragsbeskrivning Medborgarhuset

Ärendebeskrivning

I kultur- och fritidsnämndens antagna verksamhetsplan 2022 har förvaltningen fått i uppdrag att ta fram en ny uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset eller revidera existerande Medborgarhuset har tidigare haft ett formulerat uppdrag, men detta är nästan 20 år gammalt och därför tas ett nytt uppdrag fram snarare än att revidera det gamla. Uppdragsbeskrivningen ska ligga till grund för verksamhetsbeslut som fattas framöver för att säkerställa att verksamheten följer en röd tråd över tid.

Kultur- och fritidsnämndens förslag till uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset återremitterades av Kommunstyrelsen den 7 februari 2023 för vissa förtydligande.

Den 15 juni 2023 antog Kultur- och Fritidsnämnden ett reviderat förslag efter inkomna synpunkter.

Kommunledningskontoret har nu önskat ytterligare förtydligande. Dels kopplat till prioritering av kommunens bokningar samt hantering av budget.

Beslutsunderlag

1.1 Ärende inom kultur- och fritidsverksamheten av brådskande karaktär, Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning, rev 2022-04-13

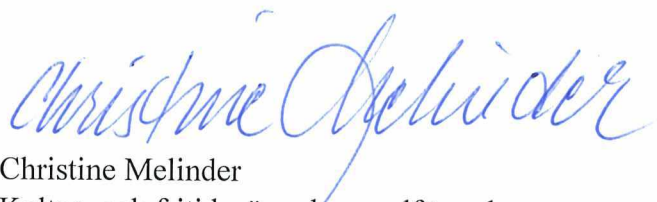
Beredning

Kultur- och fritidsförvaltningen har sett över synpunkterna och gjort önskade förtydligande.

Ordförandebeslut

- Då kultur- och fritidsnämndens sammanträde inte kan inväntas beslutar ordförande enligt 6 kap 39 § kommunallagen att föreslå Kommunstyrelsen att anta

reviderat förslag till uppdragsbeskrivning för
Medborgarhuset och låta uppdragsbeskrivningen ersätta
policyn för lokalanvändning i Medborgarhuset vilken
antogs av Kommunfullmäktige 2001-09-24

Christine Melinder
Kultur- och fritidsnämndens ordförande

Barnchecklista för Eslövs kommun, Kultur och Fritid

Barnets rättigheter skall beaktas vid kommunala beslut.

Enligt *Konventionen om barnets rättigheter* är alla under 18 år att betrakta som barn.

I beslutsunderlag ska det tydligt framgå

om beslutet rör barn, hur barn påverkas av beslutet och hur barns bästa beaktats.

Ärende: Medborgarhusets uppdragsbeskrivning

Diariernr:kof.2022.0099

KOMMER BESLUTET ATT BERÖRA BARN OCH UNGDOMAR, NU ELLER I FRAMTIDEN?

Ja

Nej

Vid Ja, gå vidare

1. Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet?

Ja

Nej

Varför inte? **Uppdraget innehåller delar som är till för att förbättra barn och ungdomars möjligheter att besöka Medborgarhuset, men inte endast detta.**

2. Är beslutet belyst ur barnets perspektiv?

Ja

Nej

På vilket sätt? **Barn och unga har blivit tillfrågade**

3. Innebär beslutet att barnets rätt till likvärdiga villkor beaktas med tanke på bland annat kön, etniskt ursprung, hälsa, funktionsnedsättning/hinder, tro eller social ställning?

Ja

Nej

På vilket sätt? **Medborgarhuset ska vara för alla**

4. Har barn och ungdomar fått uttrycka sin mening?

Ja

Nej

På vilket sätt? **Genom dialog på unga för ungar och genom att prata med ungdomsverksamheten Gasverket**

Kommunstyrelsen

§ 31

KS.2022.0514

Uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset**Ärendebeskrivning**

I verksamhetsplanen för Kultur- och fritidsförvaltningen 2022, som är antagen av kultur- och fritidsnämnden, har förvaltningen fått i uppdrag att ta fram eller revidera uppdragsbeskrivningen för Medborgarhuset. Medborgarhuset har tidigare haft ett formulerat uppdrag. Det är nästan tjugo år gammalt och behöver därför ersättas med ett nytt uppdrag. Uppdraget ska ligga till grund för verksamhetsbeslut som fattas framöver och för att säkerställa att verksamheten följer en röd tråd över tid.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Uppdragsbeskrivning Medborgarhuset
- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 99 2022 Uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset
- Uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset
- Barnchecklista
- Policy för lokalanvändning i Medborgarhuset, antagen av KF 2001-09-24

Beredning

Kommunledningskontoret ser positivt på att man ser över uppdragsbeskrivningen för Medborgarhuset för att säkerställa att verksamheten följer en röd tråd över tid.

Men Kommunledningskontoret vill att kvalitetsbegreppet förtydligas i uppdragsbeskrivningen, man bör ha utrett vad man menar med kvalitet i dessa sammanhang. Kvalitet handlar inte bara om livsmedlen och matlagning utan även om måltidsupplevelsen, service, miljö och att uppfylla de förväntningar som besökare och arrangörer har vid ett besök. Genom att ha en samsyn kring kvalitetsbegrepp underlättar det för både personal och arrangör angående när och vilken typ av *andra lösningar* som kan användas vid olika tillfällen. *Andra lösningar* bör även förtydligas, exempelvis kan det handla om ett fåtal upphandlade externa aktörer som går att ta in vid behov, samarbeta med gymnasiets restaurangutbildning eller likande i de fall då Medborgarkökets personal inte kan leverera det som arrangören förväntar sig, t.ex. om arrangör förväntar sig bordsservering och Medborgarhusets kök endast erbjuder buffé.

Kommunledningskontoret ser positivt på tillgänglighetsaspekten, och att man tar med det gemensamma förvaltningsövergripande arbetet med att bygga upp en gemensam struktur och metod för evenemang, via Eslövs evenemangsstrategi, i sitt uppdrag.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kommunstyrelsen

Beslut

- Ärendet återremitteras till kultur- och fritidsnämnden för förtydligande kring kvalitetsbegrepp inom uppdraget för Medborgarhuset samt precisering av vilka andra lösningar som kan erbjudas, samt när dessa erbjuds om Medborgarhusets kök inte har möjlighet att exempelvis leverera mat, livsmedel och service.

Beslutet skickas till

Kultur- och fritidsnämnden

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

POLICY FÖR LOKALANVÄNDNING I MEDBORGARHUSET

Antagen av kommunfullmäktige 2001-09-24

Uppdrag

Kommunstyrelsen har beslutat att ge fastighetskontoret i uppdrag att tillse att arbetet med en policy för användning av Medborgarhusets lokaler påbörjas med anledning av den planerade istandsättningen och förnyelsen av huset. Kultur - och- fritidsförvaltningen har tillsammans med fastighetskontoret arbetat fram denna policy för användning av lokalerna som är avgörande inför projektering av ombyggnaden. Ombyggnadstiden är beräknad till ca ett år med byggstart 2002-10-01. Under denna tid kommer Medborgarhuset att vara stängt.

Bakgrund

Under 1940- och 50-talen expanderade och utvidgade kommunerna och det offentliga byggandet i kommunerna ökade. I Eslöv beslöt stadsfullmäktige att ett Medborgarhus skulle uppföras och utlyste en arkitektävling 1947. Efterfrågan på offentliga lokaler var stor, då såsom nu, och i förteckningen över önskade lokalutrymmen framgår tydligt att Medborgarhuset byggdes som ett forum för möten, folkbildning, kultur och nöjen.

Under åren 1957-2001 har huset huvudsakligen använts enligt grundidéerna från 1947 men behov finns ändå att klart formulera Medborgarhusets lokalanvändning från 2003.

Policy

Medborgarhusets primära användning är att vara ett forum för möten av skilda slag, folkbildning, kulturarrangemang, utställningar och andra nöjesarrangemang. Verksamheten skall främst bedrivas av föreningar, studieförbund och de kommunala förvaltningarna. Lokalerna skall även kunna hyras för privata arrangemang och för konferens/utbildningsverksamhet. Olika typer av utställningsverksamhet, gärna konst, skulle vara ett sätt att bredda verksamheten i huset.

Lokalerna skall inte kunna hyras för ren kommersiell försäljningsverksamhet. Tillhandahållande av konferensfaciliteter i huset ger möjligheter för en ökad beläggning av endagskonferenser.

De olika verksamheterna ställer varierande krav på servering som kan lösas på olika sätt t.ex. med catering. Möjligheten att ordna egen kaffeservering bör bibehållas.

Lokalerna i Medborgarhuset ska vara tillgängliga och kunna användas av alla. Rökning är förbjuden i lokalerna. Verksamhet som kan vara allergiframkallande skall beaktas särskilt och stor hänsyn skall tas kring förutsättningarna i samband med uthyrningen.

Öppettiderna ska anpassas till den verksamhet som finns i huset.

Denna policy ska kompletteras med detaljföreskrifter.

2001-10-23

Kultur- och fritidsnämnden

§ 65

KOF.2022.0099**Uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset****Ärendebeskrivning**

I kultur- och fritidsnämndens antagna verksamhetsplan 2022 har förvaltningen fått i uppdrag att ta fram en ny uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset eller revidera existerande.

Medborgarhuset har tidigare haft ett formulerat uppdrag, men detta är nästan 20 år gammalt och därför tas ett nytt uppdrag fram snarare än att revidera det gamla. Uppdragsbeskrivningen ska ligga till grund för verksamhetsbeslut som fattas framöver för att säkerställa att verksamheten följer en röd tråd över tid.

Kultur- och fritidsnämndens förslag till uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset återremitterades av Kommunstyrelsen den 7 februari 2023 med uppdrag om att förtydliga kvalitetsbegreppet inom uppdraget för Medborgarhuset samt precisera vilka andra lösningar som kan erbjudas, samt när dessa erbjuds om Medborgarhusets kök inte har möjlighet att exempelvis leverera mat, livsmedel och service

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset
- Reviderat förslag till uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset
- Kommunstyrelsens beslut § 31, 2023 Uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset
- Policy för lokalanvändning i Medborgarhuset, antagen av kommunfullmäktige 2001-09-24

Beredning

Uppdragsbeskrivningen har arbetats om efter att synpunkterna från kommunstyrelsen kommit in. De tydligaste förändringarna har skett under rubriken Kvalitet eftersom kommunstyrelsen ansåg att denna rubrik bör förtydligas. Begreppet är nu tydliggjort där större fokus har lagts på att hantera besökares förväntningar så att besökare inte kommer till Medborgarhuset med orealistiska förväntningar. Genom att hantera förväntningar kan verksamheten arbeta för att leverera kvalitet utifrån de förutsättningar som finns i huset.

Kommunstyrelsen efterfrågade exempel på vad som händer om Medborgarhuset inte kan leverera vissa produkter eller tjänster, och uppdraget har uppdaterats med ett antal exempel. Det är dock viktigt att poängtera att dessa exempel inte innebär att verksamheten garanterar att dessa lösningar används i varje fall, eftersom det alltid handlar om att se hur problem kan lösas efter dåvarande förutsättningar.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kultur- och fritidsnämnden

Beslut

- Kultur- och fritidsnämnden föreslår Kommunstyrelsen att anta reviderat förslag till uppdragsbeskrivning för Medborgarhuset och låta uppdragsbeskrivningen ersätta policyn för lokalanvändning i Medborgarhuset vilken antogs av Kommunfullmäktige 2001-09-24.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

2023-11-28
Eva Hallberg
+4641362515
eva.hallberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens mål för mandatperioden 2023-2026

Förslag till beslut

- Förslag till mål för kommunstyrelsen antas.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har antagit inriktningsmål för mandatperioden 2023-2026. Nämnder och styrelse har fått i uppdrag att formulera mål som anger fokus för arbetet inom nämndens/styrelsens ansvarsområde. Dessa mål ska beskriva vad nämnden/styrelsen ska åstadkomma för att bidra till att de övergripande inriktningsmålen uppfylls.

I instruktionen till nämnderna/styrelsen anges att målen ska vara formulerade som SMARTA-mål, det vill säga specifika, mätbara, accepterade, realistiska, tidsatta och attraktiva. Avseende inriktningsmålen *Attraktiv arbetsgivare* samt *Ekonomi i balans* har kommunstyrelsen i uppdrag att formulera mål som gäller för samtliga nämnder.

Uppföljning av målen ska ske vid ordinarie uppföljningar i vårprognos, delårsbokslut och årsbokslut.

Förvaltningen ska därefter ta fram en verksamhetsplan med åtgärder och aktiviteter för måluppfyllelse.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges beslut § 58, Mål för mandatperioden 2023 - 2026
Styrande majoritetens mål för mandatperioden 2023 - 2026, slutligt inför kommunfullmäktige
Kommunstyrelsens mål för mandatperioden 2023 - 2026

Beredning

Kommunstyrelsen har deltagit i workshops, för framtagande av mål, under ledning av konsult Thomas Önnevik. Förslag till kommunövergripande mål avseende

Attraktiv arbetsgivare och Ekonomi i balans har förankrats med övriga nämnder och förvaltningar.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Eva Hallberg
Kommundirektör

Kommunstyrelsens förslag till mål för mandatperioden 2023-2026

Kommunfullmäktiges inriktningsmål avseende attraktiv arbetsgivare;

- Eslövs kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare och präglas av ett gott ledarskap, avseende rekrytering, arbetsmiljö och utvecklingsmöjligheter som ska leda till ett ökat frisktal.

Förslag på mål för kommunstyrelsen:

Eslövs kommun ska öka det hållbara medarbetarengagemanget (HME) till 87 och öka hälsotalet till 95 %.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål avseende ekonomi:

- Vi ska ha en ekonomi i balans.
Årets resultat ska uppgå till minst 1% av skatteintäkterna och generella statsbidrag.
Självfinansieringsgraden bör inte understiga 30 procent under ett enskilt år. Målet sätts till 40 % i snitt under perioden 2023 – 2027.

Förslag på mål för kommunstyrelsen:

Nämndernas budgetavvikelse ska vid årets slut vara noll eller positiv.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål avseende trygghet:

- Vara en trygg och attraktiv plats att bo, besöka, arbeta och bedriva verksamhet i genom hela livet.

Förslag på mål för kommunstyrelsen:

Eslövs kommun ska förbättra resultatet av trygghetsmätningens index med 0,1 per område och år.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål avseende Tillväxt och hållbar utveckling:

- Skapa förutsättningar för tillväxt och hållbar utveckling ur ett socialt, ekonomiskt och i ett ekologiskt perspektiv. Vi ska ha ett tydligt fokus på befolkningstillväxt, ökade skolresultat, fler i arbete, erbjuda en god omsorg samt skapa goda förutsättningar för ett växande näringsliv i hela kommunen.

Förslag på mål för kommunstyrelsen:

Eslövs kommun ska förbättra sin placering inom ”Sveriges miljöbästa kommun” till att ingå i de 75 bästa kommunerna

Eslövs kommun ska förbättra sin placering inom Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet till att ingå i de 50 bästa kommunerna.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål avseende medborgarfokus:

- Ha ett välutvecklat medborgarfokus och en bra service där våra medborgares upplevelse av kommunen överträffar deras förväntningar. Medborgarna ska känna delaktighet och ett bra bemötande samt ha möjlighet till påverkan och kunna bidra med utvecklande idéer.

Förslag på mål för kommunstyrelsen:

Eslövs kommun ska öka resultatet för Nöjd-Medborgar-Index till 65 och Nöjd-Inflytande-Index till 50 i SCB:s medborgarenkät

Kommunfullmäktige

§ 58

KS.2023.0471

Mål för mandatperioden 2023-2026**Ärendebeskrivning**

Den styrande majoriteten, bestående av Socialdemokraterna, Moderaterna och Liberalerna, har tagit fram övergripande mål för mandatperioden 2023 – 2026.

De övergripande målen ska beslutas av kommunfullmäktige.

Utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål ska samtliga nämnder formulera mål som anger fokus för arbetet inom nämndens ansvarsområde. Nämndernas mål beslutas av respektive nämnd och benämns nämndmål.

Nämndmålen ska beskriva vad nämnden ska åstadkomma för att bidra till att de övergripande inriktningsmålen uppfylls. Därutöver kan nämnden formulera mål utifrån de prioriteringar som den önskar göra inom sitt ansvarsområde enligt reglemente och lagstiftning.

Nämndmålen ska vara formulerade som SMARTA- mål, det vill säga specifika, mätbara, accepterade, realistiska, tidsatta och attraktiva. Antalet mål ska hållas nere till 3 - 4 mål för att möjliggöra en tydlig prioritering. Avseende de övergripande inriktningsmålen *Attraktiv arbetsgivare* samt *Ekonomi i balans* kommer kommunstyrelsen att formulera mål som gäller för samtliga nämnder.

Uppföljning av nämndmålen ska ske vid ordinarie uppföljningar i vårprognos, delårsbokslut och årsbokslut.

Nämndernas mål bryts sedan ner av förvaltningen som anger hur målen ska uppfyllas.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 154, 2023 Antagande av mål för mandatperioden 2023-2026
- Styrande majoritetens mål för mandatperioden 2023-2026, slutligt inför kommunfullmäktige
- Mål inför mandatperioden 2023-2026, redaktionellt reviderade inför kommunfullmäktige
- Förslag till beslut; Mål för mandatperioden 2023-2026
- Kristdemokraternas förslag till mål för mandatperioden 2023-26

Beredning

Nämnderna har deltagit i workshops under försommaren, för framtagande av nämndmål, under ledning av konsult Thomas Önnevik.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kommunfullmäktige

Förslaget till inriktningsmål har revideras inför beslut i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen föreslog vid sitt sammanträde den 5 september 2023 kommunfullmäktige besluta att anta inriktningsmålen samt uppdra åt nämnderna att anta nämndsmål.

Yrkanden

Johan Andersson (S), Catharina Malmborg (M) och Anna Lorentzson (L) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut med de slutligt färdigställda målen som föreligger för förslag i kommunfullmäktige.

Samuel Estenlund (KD) yrkar bifall till Kristdemokraternas förslag till mål.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på yrkandena och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med Johan Anderssons (S) m fl yrkande.

Beslut

- Den styrande majoritetens förslag till övergripande inriktningsmål antas.
- Nämnderna uppdras att utifrån inriktningsmålen konkretisera mål enligt SMART-modellen. Målen ska beslutas av nämnderna senast under november månad.

Ej deltagande i beslut

Ledamöterna i Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet deltar inte i beslutet.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Den styrande majoritetens förslag till mål för mandatperioden 2023 – 2026

Den styrande majoriteten har enats om **fem viktiga områden** som vi anser vara avgörande för att fortsätta utveckla och stärka vår kommun: ekonomi, trygghet, tillväxt och hållbar utveckling, attraktiv arbetsgivare samt medborgarfokus.

En stabil och sund **ekonomi** är en förutsättning för att kunna erbjuda en högkvalitativ välfärd till våra medborgare. Trots de utmaningar vi står inför, såsom stigande kostnader och inflation, var vi överens om att inte höja kommunalskatten under 2023. Vi inser att dessa kostnadsökningar direkt påverkar våra hushåll, och vi strävar efter att hitta andra lösningar för att hantera dessa utmaningar och säkerställa fortsatt god välfärd för alla.

Mål:

- Vi ska ha en ekonomi i balans.
Årets resultat ska uppgå till minst 1% av skatteintäkterna och generella statsbidrag.
Självfinansieringsgraden bör inte understiga 30 procent under ett enskilt år. Målet sätts till 40 % i snitt under perioden 2023 – 2027.

Tillväxt och hållbar utveckling en central del av vår vision för Eslövs kommun. Vi strävar efter att växa i hela kommunen där både byar och stad utvecklas på ett hållbart sätt. Det innebär att vi vill erbjuda hållbara boenden, goda skolor, kvalitativ omsorg, rikt kultur- och föreningsliv samt fortsatt utveckling av näringslivet. Vi är medvetna om vår miljöpåverkan och kommer att arbeta för att minimera den genom att främja hållbara lösningar och initiativ. I utvecklingen av stadsdelen Östra Eslöv kommer hållbarhet vara en ledstjärna.

Mål:

- Skapa förutsättningar för tillväxt och hållbar utveckling ur ett socialt, ekonomiskt och i ett ekologiskt perspektiv. Vi ska ha ett tydligt fokus på befolkningstillväxt, ökade skolresultat, fler i arbete, erbjuda en god omsorg samt skapa goda förutsättningar för ett växande näringsliv i hela kommunen.

Ett prioriterat område är att skapa **en trygg och säker kommun** för alla invånare. Vi vill att varje medborgare i Eslövs kommun ska känna sig trygg i sitt vardagsliv. Därför kommer vi att satsa på trygghetskapande åtgärder genom att utveckla det förebyggande arbetet och samarbeta med polisen och det lokala föreningslivet. Vi kommer också att genomföra riktade insatser för att öka tryggheten och trivseln i våra samhällen, både i våra byar och i staden. Vi kommer aldrig att acceptera brottslighet och arbetar för att skapa en säker miljö för alla. Genom att arbeta förebyggande och med inkludering skapar vi välkomnande och attraktiva livsmiljöer, i kombination med kameraövervakning vid utsatta platser.

Mål:

- Vara en trygg och attraktiv plats att bo i, besöka, arbeta och bedriva verksamhet i genom hela livet.

För att säkra framtidens välfärd vill vi stärka kommunens förutsättningar att vara **en attraktiv arbetsgivare**. De kommande åren kommer vi att utmanas av att ha större rekryteringsbehov än den arbetskraft som finns att tillgå. Samtidigt utvecklas demografin så att andelen unga och äldre ökar i relation till andelen arbetsföra. Vi vill satsa på det goda ledarskapet och goda utvecklingsmöjligheter för alla medarbetare – både dagens och framtidens.

Mål:

- Eslövs kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare och präglas av ett gott ledarskap, avseende rekrytering, arbetsmiljö och utvecklingsmöjligheter som ska leda till ett ökat frisktal.

Vi vill att alla verksamheter ska **ha fokus på medborgarnas behov** och erbjuda en högkvalitativ service som överträffar deras förväntningar. Vi vill också att medborgarna ska känna sig delaktiga i kommunens beslutsfattande processer och ha möjlighet att påverka utvecklingen av sin närmiljö och kunna bidra med utvecklande idéer.

Det är nu vi formar framtiden och vi kommer att arbeta för en god samhällsservice och en trygg och hållbar livsmiljö.

Mål:

- Ha ett välutvecklat medborgarfokus och en bra service där våra medborgares upplevelse av kommunen överträffar deras förväntningar. Medborgarna ska känna delaktighet och ett bra bemötande samt ha möjlighet till påverkan och kunna bidra med utvecklande idéer.

Johan Andersson (S) Catharina Malmborg (M) Anna Lorentzson (L)

2023-11-28
Eva Hallberg
+4641362515
eva.hallberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Uppföljningsgranskning av målstyrningen inom ramen för kommunens hållbarhetsarbete

Förslag till beslut

- Kommunledningskontorets förslag till yttrande antas och översänds till revisionen.

Ärendebeskrivning

De förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun har gett EY i uppdrag att genomföra en uppföljning av två granskningar som genomfördes 2020:
Granskning av målstyrningen inom kommunens hållbarhetsarbete
Granskning av underhållsplaner för byggnader

Syfte med granskningen är att följa upp om och på vilket sätt de rekommendationer som lämnades i samband med granskningsrapporterna har beaktats.

Servicenämnden kommer att besvara frågor i rapporten avseende underhållsplaner för byggnader och kommunstyrelsen har att svara för frågorna som avser målstyrning inom kommunens hållbarhetsarbete.

Beslutsunderlag

Missiv, Uppföljande granskning Eslövs kommun
Rapport: Uppföljande granskning Eslövs kommun

Beredning

I rapporten finns beskrivet de åtgärder som kommunstyrelsen har vidtagit avseende revisionens rekommendationer från granskningen 2020. Den övergripande fråga som ställs i de förtroendevalda revisorernas missiv är:

Vilka åtgärder avser kommunstyrelsen att vidta för att stärka det kommunövergripande hållbarhetsarbetet med en tydligare resultatuppföljning där det säkerställs att styrdokument följs upp samt att det finns tillräckligt stöd i målarbetet?

När det gäller styrdokument generellt har kommunstyrelsen genomfört en uppföljning av kommunens samtliga styrdokument, upphävt de som inte är aktuella

samt tagit fram en riktlinje för styrdokument med tydliga anvisningar avseende vad som är ett styrdokument, vilka styrdokument kommunen måste ha, hur olika styrdokument relaterar till varandra och vilken instans som fattar beslut om respektive typ av dokument.

I förvaltningens svar i den uppföljande granskningen framgår vilka åtgärder som kommunstyrelsen har genomfört för att säkerställa kvaliteten i målarbetet. Därutöver har samtliga nämnder fått ytterligare hjälp i målarbetet med feedback på förslag till mål av samme konsult som faciliterade workshops/utbildning i målstyrning.

Uppföljning av mål kommer att ske i samband med ordinarie uppföljningar, det vill säga vid vårprognos, delårsbokslut samt årsbokslut. Därutöver har kommunstyrelsen två resultatdialoger om året med nämnderna för att följa upp resultaten.

I kommunens bokslut finns en sammanställd miljöredovisning och kommunstyrelsen planerar även att införa en hållbarhetsredovisning under mandatperioden.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder
Kommunrevisionen

Eva Hallberg
Kommundirektören

2023-10-17
Revisionen

För yttrande till:
Kommunstyrelsen
Servicenämnden

För kännedom till:
Kommunfullmäktige

Uppföljningsgranskning av 2020 års granskningar

De förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun har gett EY i uppdrag att genomföra en uppföljning av två granskningar som genomfördes under 2020:

- ▶ Granskning av målstyrningen inom ramen för kommunens hållbarhetsarbete
- ▶ Granskning av underhållsplaner för byggnader

Syftet med granskningen har varit att följa upp om och på vilket sätt de rekommendationer som lämnades i samband med granskningsrapporterna har beaktats av kommunstyrelsen och servicenämnden. I rapporten redogörs för samtliga rekommendationer och i vilket utsträckning nämnderna har agerat i enlighet med dem.

Granskningen gällande hållbarhetsarbetet visar att kommunstyrelsen inte har vidtagit åtgärder för att hantera de rekommendationer som revisionen har lämnat och att det därmed fortfarande kvarstår åtgärder att hantera. Vi noterar att det med anledning av den nya mandatperioden görs ett omtag av kommunens styrmodell och hållbarhetsarbete. Därtill pågår en översyn av styrdokumentet. Däremot har kommunstyrelsen inte säkerställt att antagna styrdokument följs och följs upp eller säkerställt att det finns ett tillräckligt stöd i målarbetet.

Mot bakgrund av detta riktas följande frågeställning till kommunstyrelsen:

- ▶ Vilka åtgärder avser kommunstyrelsen att vidta för att stärka det kommunövergripande hållbarhetsarbetet med en tydligare resultatuppföljning där det säkerställs att styrdokument följs och följs upp samt att det finns tillräckligt stöd i målarbetet?

I granskningen gällande underhållsplaner noteras att ambitionsnivån för enskilda fastigheter har fastställts samt att nämnden med anledning av den nya mandatperioden har möjlighet att se över målstyrningen. Nämnden har säkerställt att det finns stödmaterial och styrdokument rörande underhållsprocessen.

Däremot har nämnden inte fastställt en prioriteringsordning för underhållsbehoven. Nämnden får insyn och kunskap om underhållsbehov men får ännu inte underlag med förslag till prioriteringsgrund för de åtgärder som finns i underhållsplanen.

Mot bakgrund av detta riktas följande frågeställning till servicenämnden:

- ▶ Vilka åtgärder avser servicenämnden att vidta för att fastställa en prioriteringsordning för underhållsbehoven?

Revisorerna önskar svar på ovan frågor senast den 21 december 2023.

På uppdrag av Eslövs kommuns revisorer

Kenneth Jönsson
Ordförande revisionen

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Bo Kenneth Jönsson

Undertecknare 1

Serienummer: 19510128xxxx

IP: 78.70.xxx.xxx

2023-10-18 13:19:54 UTC

Detta dokument är digitalt signerat genom Penneo.com. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datogenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com> Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>

Uppföljande granskning Eslövs kommun

Hanna Ericson & Charlotte Ahlström
Oktober 2023

Bakgrund och syfte

Bakgrund

Ett viktigt inslag i revisionens arbete är att följa upp tidigare granskningar för att se vilka effekter förbättringsförslag och rekommendationer har fått. Under 2020 genomförde revisionen fyra fördjupade granskningar. Revisionen har beslutat att genomföra uppföljande granskningar av följande två granskningar:

- ▶ Granskning av målstyrningen inom ramen för kommunens hållbarhetsarbete
- ▶ Granskning av underhållsplaner för byggnader

Syfte

Granskningens syfte är att bedöma huruvida kommunstyrelsen och servicenämnden har beaktat revisionens bedömningar och rekommendationer samt att de har vidtagit tillräckliga åtgärder. Detta inkluderar även de åtgärder som lämnades i svaren till revisionen. Detta är även en del i revisorernas löpande risk- och väsentlighetsanalys.

Ansvariga nämnder

Granskningen avseende kommunens hållbarhetsarbete avser kommunstyrelsen. Granskningen gällande underhållsplaner avser servicenämnden.

Granskning av målstyrningen inom ramen för kommunens hållbarhetsarbete

Kommunstyrelsen

Bedömning tidigare granskning

“

Det är vår sammanfattande bedömning att kommunstyrelsen och nämnderna inte har säkerställt att målstyrningen utformats och implementerats på ett sätt som bidrar till måluppfyllelsen inom perspektivet *Tillväxt och hållbar utveckling*.

Revisionsrapport målstyrning hållbarhetsarbete
Juni 2020, EY

Iakttagelser

Kommunstyrelsen

Granskningsresultatet år 2020 visade att det i stora delar saknades arbetsformer och organisation för målarbetet och att målen i vissa fall inte var mätbara, realistiska eller förankrade i verksamheterna. Därtill saknades tydliga kriterier för bedömningen av måluppfyllelsen.

Mot denna bakgrund fick kommunstyrelsen en första rekommendation om att:

- ▶ Se över mål- och resultatstyrningen med fokus på att resultatuppföljningen blir tydligare.

Följande förändringar har gjorts sedan 2020 års granskning:

- ▶ Med anledning av den nya mandatperioden pågår ett arbete med att ta fram en ny styrmodell för kommunen vilket också påverkar mål- och resultatstyrningen av hållbarhetsarbetet.
- ▶ Processen beskrivs ha inletts med en workshop med utbildning för samtliga nämnders ordförande och viceordförande, förvaltningschefer samt kommunledningskontorets avdelningschefer. Därefter har nämnderna, inklusive företrädare från oppositionen, haft ytterligare en workshop för att ta fram nämndspecifika mål. Att samtliga nämnder har fått utbildning av en extern konsult och stöd i arbetet med att formulera mål är en förändring jämfört med processen för föregående mandatperiod.
- ▶ I instruktionen till nämnderna framgår att målen ska utgå efter SMART-modellen. Denna modell användes även i föregående mandatperiod.
- ▶ Vid intervju framgår att det är ett prioriterat fokus att tydliggöra syftet med styrdokumenterna för att målarbetet ska bli tydligare.
- ▶ Arbetet med den nya styrmodellen och tillhörande mål- och resultatstyrning beräknas färdigställas under hösten 2023.
- ▶ Vid sakgranskning förtydligas att förändringen med att nämnderna beslutar om nämndmål och därefter bryts ned i verksamhetsplaner på förvaltningsnivå har gjorts med anledning av att detta varit ett önskemål från nämnderna. Det har tidigare varit kommunfullmäktige som beslutat om nämndernas mål.

Iakttagelser

Kommunstyrelsen

I granskningen från 2020 framkom att det i stort saknades vägledning i form av riktlinjer och stöd samt kommunövergripande processer för att bidra till målarbetet. Granskningen visade att arbetet främst skedde inom respektive nämnd.

Mot denna bakgrund fick kommunstyrelsen en andra rekommendation om att:

- ▶ Säkerställa att antagna styrdokument följs och följs upp.

Följande förändringar har gjorts sedan 2020 års granskning:

- ▶ Miljömålsprogrammet som antogs av kommunfullmäktige 2015 har varit styrande för kommunens hållbarhetsarbete men har enligt uppgifter inte följts upp sedan 2019. Anledningen uppges vara att programmet inte har ansetts fungera och att styrningen var otydlig.
- ▶ Med anledning av det omtag som görs i kommunens övergripande styrdokument har också ett omtag gjorts kring styrdokumentet som rör hållbarhetsarbetet. Enligt uppgift vid intervju har fokus varit på att förtydliga hur de olika styrdokumentet hänger samman.
- ▶ Det finns nu fem dokument som är ute på remiss med en övergripande Miljöstrategi för Eslov som syftar till att utgöra ramen för det arbete som bedrivs som bidrar till de nationella miljömålen. Till Miljöstrategin kopplas fyra planer som tillsammans kommer att utgöra det strategiska miljöarbetet i kommunen.
- ▶ De fyra planerna är avfallsplanen, naturplanen, miljöplanen och energi- och klimatplanen. I uppföljningen av Miljöstrategin ska dessa fyra planer följas upp.
- ▶ Enligt intervjun är den återkoppling som hittills kommit fram positiv.

Iakttagelser

Kommunstyrelsen

Den sista rekommendationen gavs mot bakgrund av hur nämnderna rapporterade sin måluppfyllelse. Granskningen visade att mallen saknade vägledning och stöd i hur måluppfyllelsen för effektmålen skulle bedömas.

Mot denna bakgrund fick kommunstyrelsen en sista rekommendation om att:

- ▶ Säkerställa att det finns tillräckligt stöd i målarbetet.

Följande förändringar har gjorts sedan 2020 års granskning:

- ▶ Som tidigare nämnts har det förra Miljömålsprogrammet inte följts upp sedan 2019.
- ▶ Vid intervjuer framgår att i den Miljöstrategi som nu är på remiss ska de indikatorer som finns i Miljöstrategin följas upp årligen tillsammans med uppföljning åtgärder som finns i de fyra planerna.
- ▶ Kommunen använder inte längre det digitala stödsystem för uppföljning (Hypergene) som man använde 2020 då det inte ansetts fylla sitt syfte att underlätta och stödja uppföljningen. Istället pågår arbete med att ta fram upphandlingsunderlag för ett nytt digitalt stödsystem. Någon tidsplan för detta arbete har inte presenterats.

Rekommendation	Bedömning
Se över mål- och resultatstyrningen med fokus på att resultatuppföljningen blir tydligare.	Vi anser att det är positivt att det pågår ett arbete med syfte att förtydliga målkedjan och kommunens styrmodell och därmed mål- och resultatstyrningen i stort. Vi bedömer att de förändringar som har gjorts är positiva. Däremot kan vi inte i dagsläget bedöma om den översyn som pågår faktiskt kommer att leda till tydligare mål och en tydligare resultatuppföljning.
Säkerställa att antagna styrdokument följs och följs upp.	Vi bedömer att det är positivt att det görs en översyn av styrdokumenterna och att responsen förefaller positiv. Däremot kan vi enbart bedöma det arbetet som hittills är genomfört och i det arbetet bedömer vi att kommunstyrelsen i perioden vi granskar inte har säkerställt att de antagna styrdokumenterna har följts och följs upp. Vi noterar att det tidigare Miljömålsprogrammet inte följts upp sedan 2019.
Säkerställa att det finns tillräckligt stöd i målarbetet.	Vi noterar att arbetsprocessen för att ta fram en ny styrmodell och därmed nya mål inleddes med anledning av den nya mandatperioden. Däremot har inga nya instruktioner, rutiner eller andra stöd (analogt eller digitalt) tagits fram för nämndernas arbete. Bedömningen blir att kommunstyrelsen inte säkerställt att det finns tillräckligt stöd i målarbetet.

Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande bedömningen är att kommunstyrelsen inte har vidtagit åtgärder i enlighet med rekommendationerna. Vi ser att det med anledning av den nya mandatperioden görs ett omtag av kommunens styrmodell och målstyrning av hållbarhetsarbetet. Då arbetet i stor utsträckning är pågående kan vi inte bedöma resultatet av det arbetet.

Granskning av underhållsplaner för byggnader

Servicenämnden

Bedömning tidigare granskning

“

Sammanfattningsvis bedömer vi att servicenämnden i stora delar har en tillfredsställande styrning och kontroll av underhållsplanering för kommunens byggnader.

Revisionsrapport underhållsplaner för byggnader
Juni 2020, EY

Iakttagelser

Servicenämnden

I granskningen från 2020 gjordes bedömningen att servicenämnden behövde stärka sin styrning och kontroll genom att tillsammans med fastighetsägaren (kommunstyrelsen) tydliggöra vilken standard som fastighetsunderhållet syftar till att upprätthålla. Detta då granskningen visade att det saknades en kvalitativ ambitionsnivå för underhållet och att det primärt var de ekonomiska restriktionerna som styrde nivån på underhållet.

Mot bakgrund av detta fick servicenämnden en första rekommendation om att:

- ▶ I samråd med kommunstyrelsen tydliggöra ambitionsnivån för fastighetsunderhållet.

Följande förändringar har gjorts sedan 2020 års granskning:

- ▶ Enligt uppgifter är gränsdragningen mellan vad som är en investering och underhåll fortsatt otydlig på kommunövergripande nivå. Under 2022 lämnades ett förslag till kommunledningskontoret med utgångspunkt i Redovisningsrådets rekommendationer om en komponentredovisningsmodell där kommunfullmäktige föreslogs budgetera en stabil summa i årligt investeringsanslag för reinvesteringar i fastighetsunderhåll. Enligt rapporten skulle en konsekvens av förslaget bli att underhållskostnader i form av driftskostnader skulle bli lägre. Förslaget har inte tagits vidare från kommunledningskontoret.
- ▶ I kommunens fastighetssystem Vitec har underhållsplaner lagts in med ett tidsperspektiv på 50 år i enlighet med SKR:s skrift om offentliga fastigheter. Utifrån dessa underhållsplaner fastställer nämnden en rullande femårig underhållsplan. Denna plan är senast reviderad i januari 2022. I januari 2023 antog nämnden en underhållsplan för 2023.
- ▶ Enligt uppgifter kvarstår problematiken kring att tilldelningen i budget avseende fastighetsunderhållet inte är i nivå med den underhållsplan som fastställs av servicenämnden. Därtill lyfts bristen av en plan för långsiktig ekonomisk budget som en utmaning i att verkställa ett planerat fastighetsunderhåll på ett kostnads- och resurseffektivt sätt.
- ▶ Kommunledningskontoret har tagit fram ett dokument med kommunstyrelsens (fastighetsägarens) ambitionsnivå för varje fastighet. I dokumentet kan fastighetsförvaltningen lämna kommentarer.

Lakttagelser Servicenämnden

Revisionen ansåg i granskningen från 2020 att servicenämnden behövde se över målstyrningen avseende fastighetsunderhållet. Nämndens effektmål om välskötta fastigheter med en indikator om max 150kr/kvm ansågs vara ett uttryck för de ekonomiska restriktionerna, och inte förenligt med kommunfullmäktiges verksamhetsmål om att fastighetsunderhållet ska motsvara det årliga behovet.

Mot bakgrund av detta fick servicenämnden en andra rekommendation om att:

- ▶ Se över hur målstyrningen kan struktureras så att den fungerar som ett verktyg för att möta nämndens viljeriktning med underhåll av fastigheter.

Följande förändringar har gjorts sedan 2020 års granskning:

- ▶ Under föregående mandatperiod har nämnden enligt uppgift föreslagit en ändring av indikatorn om *max 150kr/kvm i löpande och planerat underhåll under hela mandatperioden* på grund av att det ansetts vara ett felaktigt mått för nämndens effektmål om välskötta fastigheter.
- ▶ Ändringen har inte godkänts av kommunfullmäktige och nämnden har inte vidtagit ytterligare åtgärder.
- ▶ Nämnden införde sin egen målstyrningsmodell med ett målhjul för varje avdelning.
- ▶ Mot bakgrund av den nya mandatperioden pågår en ny process om nämndmål för alla nämnder för 2024-2026. Enligt uppgifter har tjänstemannaorganisationen varit delaktiga i att ta fram förslag på nämndmål, vilka nämnden kommer besluta om i september 2023. Därefter ska förvaltningen arbeta fram verksamhetsplaner och genomförandemål utifrån de beslutade nämndmålen.

Iakttagelser

Servicenämnden

Granskningen från 2020 visade att prioriteringen av underhållsåtgärder skedde i olika steg på tjänstemannanivå då servicenämnden inte fastställt en prioriteringsordning som fastighetsavdelningen borde följa. Bedömningen var att nämnden borde säkerställa att de får information om prioriteringar som gjorts och därmed vilka åtgärder som prioriteras bort.

Mot bakgrund av detta fick servicenämnden en tredje rekommendation om att:

- ▶ Fastställa en prioriteringsordning för underhållsbehovet.

Följande förändringar har gjorts sedan 2020 års granskning:

- ▶ Nämnden har inte fastställt en prioriteringsordning. Enligt uppgifter gör fastighetsförvaltningen statusbesiktningar och bedömningar vilka ligger till grund för de prioriteringar som görs avseende underhållsbehov. Det grundas i att det finns en tillit till att professionen besitter den kompetens som krävs för att fastigheterna ska vara hållbara och fungera för verksamheternas behov. Enligt uppgifter påverkas prioriteringarna av budgeten där det mest akuta prioriteras. Detta bedöms vara energioptimering, att tillgodose skalet på fastigheten, därtill att sörja för de myndighetskrav som finns.
- ▶ I den femåriga planen över fastighetsunderhåll görs en prioritering på så sätt att det som anses vara en första prioritering planeras till år ett, det som är en andra prioritering planeras till år två och så vidare. Nämnden fattade beslut om Plan för fastighetsunderhåll 2022-2026 i februari 2022. I januari 2023 fattade nämnden enbart beslut om en plan för fastighetsunderhåll 2023.
- ▶ Plan för fastighetsunderhåll 2022-2026 innehåller underhållsbehovet per år för varje fastighet, den tilldelade budgeten för 2022 samt en uppställning av det totala beloppet uppdelat på nio olika åtgärdstyper: energieffektivisering, VVS, styr- och övervakning, tak, hissar/transport, invändig bygg, mark, utvändig bygg samt el och tele.
- ▶ I Plan för fastighetsunderhåll 2023 framgår den tilldelade budgeten för investeringsobjekten samt en kort beskrivning av vad som ska ske, exempelvis "Bergaskolan fjärrvärmväxlare".
- ▶ Alla investeringsobjekt som listas i Plan för fastighetsunderhåll 2022-2026 för 2023 täcks inte in i Plan för fastighetsunderhåll 2023. Vi har inte kunnat ta del av något underlag som förklarar på vilka grunder objekten för 2023 har valts ut.

Lakttagelser Servicenämnden

Den fjärde och sista rekommendationen grundas i att granskningen från 2020 visade att det i stor utsträckning saknades dokumentation rörande underhållsprocessen, även om fastighetsavdelningen hade arbetat fram gemensamma arbetssätt. Det saknades i stort processbeskrivningar, årshjul och dokumenterade rutiner för underhållsprocessen.

Mot bakgrund av detta fick servicenämnden en fjärde rekommendation om att:

- ▶ Säkerställa att det finns stödmaterial och styrdokumentation rörande underhållsprocessen.

Följande förändringar har gjorts sedan 2020 års granskning:

- ▶ Genom *Projekt Effektiv Fastighetsförvaltning* har nämnden sex olika åtgärder som syftar till att upprätta styrdokument rörande fastighetsförvaltning och fastighetsunderhåll. Styrdokumenterna upprättas i samarbete med kommunledningskontoret. Enligt slutrapporten för projektet är styrdokumenterna inte helt färdigställda.
- ▶ SKR:s skrift om *Statusbedömning i fastigheter* som syftar till att genomföra statusbedömningar på ett enhetligt sätt används numer som utgångspunkt för underhållsprocessen.
- ▶ Nämnden har beslutat om en *Byggprojekthandbok* för styrning av bygg- och underhållsprojekt. Syftet med handboken är att skapa en struktur och samordnat arbetssätt vid genomförande av projekt och innehåller rutiner, instruktioner och mallar för ett projekts planering, genomförande, uppföljning, rapportering och avslut.
- ▶ Därtill pågår fortsatt ett arbete där det finns det flera förslag på rutiner och mallar som kan tas fram och beslutas av kommunstyrelsen och servicenämnden.

Bedömning

Servicenämnden

Rekommendation	Bedömning
I samråd med kommunstyrelsen tydliggöra ambitionsnivån för fastighetsunderhållet.	Vår bedömning är att servicenämnden i stort har följt rekommendationen till nämnden med anledning av att ambitionsnivån för varje enskild fastighet har fastställts. Den generella ambitionsnivån för fastighetsunderhållet i sin helhet ser vi däremot fortfarande till stor del styrs av ekonomiska restriktioner. Därtill framkommer vid intervjuer att styrkedjan som helhet behöver utvecklas avseende roller och information. Detta åligger inte ensamt nämnden utan är ett kommungemensamt arbete.
Se över hur målstyrningen kan struktureras så att den fungerar som ett verktyg för att möta nämndens viljeriktning med underhåll av fastigheter.	Nämnden har under föregående mandatperiod lyft problematiken kring målstyrningen vid olika tillfällen. Därtill införde nämnden en egen målstyrningsmodell under föregående mandatperiod. Vi ser positivt på den nya process som pågår med anledning av den nya mandatperioden där nämnderna också själva sätter nämndsmålen. Det är däremot för tidigt för oss att bedöma det arbetet.
Fastställa en prioriteringsordning för underhållsbehoven.	Vi ser positivt på att nämnden idag får insyn och kunskap om underhållsbehov och beslutar om prioritering inom ramen för fullmäktiges budgetbeslut. Däremot får nämnden ännu inte underlag med förslag till prioriteringsgrund för de olika åtgärderna som finns i underhållsplanen. Enligt vår bedömning är det inte tillräckligt tydligt på vilka grunder man prioriterar varken objekt eller åtgärder. Även inom de underhållsbehov som i granskningen framkommer som högst prioriterat (energioptimering, fastighetsskalet, myndighetskrav) bedömer vi att objekt och åtgärder behöver prioriteras och bortprioriteras. En fastställd prioriteringsordning syftar till att tydliggöra varför ett behov är en första, andra eller tredje prioritet samt ger en transparens i varför objekt eller åtgärder prioriteras framför andra.
Säkerställa att det finns stödmaterial och styrdokument rörande underhållsprocessen.	Det finns ett pågående översynsarbete av stödmaterial och styrdokument där vi ser att flera förändringar redan genomförts och ytterligare dokument finns föreslagna. Vi ser positivt på att SKR:s skrift för statusbedömningar i fastigheter nu är en utgångspunkt för fastighetsförvaltningens underhållsprocess och den nya Byggprojekthandbok nämnden beslutat om. Vi noterar att nämnden lyfter avsaknaden av en kommunövergripande helhetsstyrning av fastighetsunderhållet.

Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande bedömningen är att servicenämnden delvis har vidtagit åtgärder i enlighet med rekommendationerna. Vi noterar att ambitionsnivån för fastighetsunderhållet inte har tydliggjorts mer än för varje enskild fastighet. Därtill ser vi att målstyrningen inte har setts över och att nämnden inte har fastställt en prioriteringsordning.

Källförteckning

Intervjuade funktioner

Hållbarhetsarbete

- ▶ Kommundirektör
- ▶ Miljöstrateg

Underhållsplaner

- ▶ Förvaltningschef serviceförvaltningen
- ▶ Förvaltningsekonom
- ▶ Avdelningschef fastighetsförvaltning
- ▶ Avdelningschef byggprojekt
- ▶ Fastighetsekonom

Dokumentförteckning

Hållbarhetsarbete

- ▶ Miljöstrategi för Eslöv - remissversion

Underhållsplaner

- ▶ Uppföljning Projekt Effektiv Fastighetsförvaltning - Slutrapport november 2022
- ▶ Byggprojektavdelningen - Projekthandbok
- ▶ Rapport. Ekonomisk redovisning och styrning av fastighetsunderhåll i ett kommunperspektiv.
- ▶ Förvaltningsuppdrag 2022-10-25 Kommunledningskontoret
- ▶ Plan över fastighetsunderhåll 2022-2026

2023-11-28
Mikael Westin
+4641362920
mikael.westin@eslov.se

Kommunstyrelsen

Ramjustering avseende tjänster som rekryteringssamordnare

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta om en ramjustering på 610 tkr från kommunstyrelsen till barn- och familjenämnden och 610 tkr från kommunstyrelsen till vård- och omsorgsnämnden. Ramjusteringen gäller från 2024-01-01.

Ärendebeskrivning

En organisationsförändring avseende två tjänster som rekryteringssamordnare får till följd att en ramjustering behöver ske från kommunstyrelsen till barn- och familjenämnden och vård- och omsorgsnämnden

Beslutsunderlag

Denna tjänsteskrivelse

Beredning

Under våren inleddes diskussioner mellan Kommunledningskontoret och Barn och Utbildning och Vård och Omsorg om en organisationsförändring avseende två av tjänsterna som rekryteringssamordnare.

Genom att överföra en tjänst från Kommunledningskontoret till Barn och Utbildning och en tjänst från Kommunledningskontoret till Vård och Omsorg kommer förvaltningarna själva hantera vikarieanskaffningen. Syftet med förändringen är bland att effektivisera användandet av timanställda och vikarier.

Förslaget har samverkats med de fackliga organisationerna.

Till följd av denna förändring måste en ramjustering ske där budgetmedel flyttas från kommunstyrelsen till barn- och familjenämnden och vård- och omsorgsnämnden.

Ramjusteringen omfattar 1 220 tkr. 610 tkr förs över till barn- och familjenämnden och 610 tkr förs över till vård- och omsorgsnämnden. Ramjustering sker från 2024-01-01.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret, ekonomiavdelningen

Barn- och familjenämnden

Vård- och omsorgsnämnden

Eva Hallberg
Kommundirektör

Mattias Larsson
Ekonomichef

2023-11-28
Helena Heintz
+4641362123
helena.heintz@eslov.se

Kommunstyrelsen

Justering av Eslövs kommuns författningssamling gällande taxa för felparkeringsavgifter efter upptäckt skrivfel

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige föreslås besluta att antagen taxa för felparkeringsavgifter justeras så att överträdelsekod nr 38 ej gäller för avgift 700 kr.
- Kommunfullmäktige föreslås besluta att den justerade taxan gäller från 2024-01-01.

Ärendebeskrivning

Eslövs kommuns författningssamling nr 34 A (beslutat i kommunfullmäktige den 25 september 2023) om taxa för felparkeringsavgifter i Eslövs kommun fastställer taxorna för parkering som bryter mot trafikförordningen samt Eslövs kommuns lokalt beslutade trafikföreskrifter.

I förslaget som antogs fanns det ett skrivfel. Kod nr: 38 finns med på två ställen men ska endast finnas med i den lägsta avgiften (500 kr).

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslår därför kommunfullmäktige att justera antagen taxa i enlighet med detta.

Beslutsunderlag

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 185, 2023

Bilaga 1 Eslövs kommuns författningssamling 34 A om taxa för felparkeringsavgifter i Eslövs kommun, 2023-09-25

Bilaga 2 Förslag till justering av Eslövs kommuns författningssamling om taxa för felparkeringsavgifter i Eslövs kommun, 2023-10-23

Beredning

Kommunfullmäktige antog 2023-09-25 ny taxa för felparkeringsavgifter i Eslövs kommun. Den nya författningssamlingen börjar gälla 2023-11-01. Efter Kommunfullmäktiges beslut upptäcktes ett skrivfel i författningssamlingen. Varje förseelse har en överträdelsekod (t ex 38. längre än tillåten tid) och denna kod kan

bara finnas på ett ställe. Överträdelsekod nr: 38 finns med på två ställen, både för avgift 500 kr och avgift 700 kr. Kod nr: 38 ska endast finnas med för avgift 500 kr.

Kommunledningskontoret tillstyrker miljö- och samhällsbyggnadsnämndens förslag till beslut.

Beslutet skickas till

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Eslövs kommuns författningssamling

Eva Hallberg
Kommundirektör

Helena Heintz
Tf avdelningschef

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

§ 185

MOS 2023/294

Justering av Eslövs kommuns författningssamling gällande taxa för felparkeringsavgifter efter upptäckt skrivfel

Beslut

- Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att antagen taxa för felparkeringsavgifter justeras så att överträdelsekod nr: 38 ej gäller för avgift 700 kr.

Ärendebeskrivning

Eslövs kommuns författningssamling nr 34 A (beslutat i kommunfullmäktige den 25 september 2023) om taxa för felparkeringsavgifter i Eslövs kommun fastställer taxorna för parkering som bryter mot trafikförordningen samt Eslövs kommuns lokalt beslutade trafikföreskrifter.

I förslaget som antogs fanns det ett skrivfel. Kod nr: 38 finns med på två ställen men ska endast finnas med i den lägsta avgiften (500 kr).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Justering av Eslövs kommuns författningssamling gällande taxa för felparkeringsavgifter efter upptäckt skrivfel
- Bilaga 1 Eslövs kommuns författningssamling 34 A om taxa för felparkeringsavgifter i Eslövs kommun, 2023-09-25
- Bilaga 2 Förslag till justering av Eslövs kommuns författningssamling om taxa för felparkeringsavgifter i Eslövs kommun, 2023-10-23

Beredning

Kommunfullmäktige antog 2023-09-25 ny taxa för felparkeringsavgifter i Eslövs kommun. Den nya författningssamlingen börjar gälla 2023-11-01. Efter Kommunfullmäktiges beslut upptäcktes ett skrivfel i författningssamlingen. Varje förseelse har en överträdelsekod (t ex 38. längre än tillåten tid) och denna kod kan bara finnas på ett ställe. Överträdelsekod nr: 38 finns med på två ställen, både för avgift 500 kr och avgift 700 kr. Kod nr: 38 ska endast finnas med för avgift 500 kr.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

TAXA FÖR FELPARKERINGSavgifter

Beslutad av kommunfullmäktige 2008-11-24, att gälla fr.o.m. 2009-01-01.

Reviderad 2015-06-15 § 82, att gälla fr.o.m. 2015-07-01.

Reviderad 2018-02-26 § 7, att gälla fr.o.m. 2018-03-05.

Reviderad av Kommunfullmäktige 2023-09-25, § 60

Att gälla från och med 2023-11-01

500 kr

Gäller i huvudsak på platser där parkering är tillåten men där kraven på parkering inte uppfylls.

Uppställning utanför markerad plats, vid uppställning utan att erlægga avgift eller använda parkeringsskiva. Gäller för överträdelsekod 20-23 och 38 i bilaga.

700 kr

Gäller i huvudsak där parkeringsförbud råder. Gäller för överträdelsekod 24-27, 34-35, 37-38 och 42 i bilaga.

1000 kr

Gäller i huvudsak där stannandeförbud råder. Det gäller trafikfarlig uppställning, uppställande för parkeringsplats för rörelsehindrad, på busshållplats, i vägkorsning, på eller nära ett övergångsställe. eller cykelöverfart, på gång- och cykelväg, på plats där skyltning anger förbud att stanna samt vid vissa andra överträdelser. Gäller för överträdelsekod 01-09, 30-31 och 33 i bilaga.

TYP AV ÖVERTRÄDELSE

Överträdelse av regler i trafikförordningen

Stannat eller parkerat fordon

01. på allmän plats inom tätbebyggt område som är terräng (3 kap 48§)
02. på en gång- eller cykelbana (3 kap 48§)
03. mot färdriktningen (3 kap 52§)
04. på eller inom ett avstånd av 10 meter före ett övergångsställe (3 kap 53§)
05. i en vägkorsning eller inom ett avstånd av 10 meter från korsande körbanans närmaste ytterkant (3 kap 53§)
06. i ett körfält eller en körbana för fordon i linjetrafik m fl (3 kap 53§)
07. för annat ändamål än på- eller avstigning på busshållplats eller ändamålsplats (3 kap 54§), för annat ändamål än på- och avstigning på laddplats (3 kap 54§)
08. för annat ändamål än på- och avstigning på plats avsedd för viss trafikantgrupp eller visst fordonsslag (3 kap 54§), för annat ändamål än på- eller avstigning på plats avsedd för visst fordonsslag (3 kap 54§)
09. enligt antecknad överträdelse

Parkerat fordon

20. med något hjul utanför en uppställningsplats eller annan markering (3 kap. 49 §)
21. längre tid än 24 timmar i följd på vardagar, utom vardag före sön- och helgdag (3 kap. 49 a §)
22. utan att giltig parkeringsbiljett eller motsvarande är synlig och läsbar (3 kap. 49 a §)
23. utan att tiden på parkeringsskiva eller motsvarande har ställts in enligt 3 kap. 49 a § eller utan att angivelsen är synlig och läsbar (3 kap. 49 a §)
24. framför infart till fastighet eller så att fordonstrafik till eller från fastigheten väsentligen försvåras (3 kap. 55 §)
25. på en huvudled (3 kap. 55 §)
26. på en gågata eller i ett gångfartsområde (8 kap. 1 §)
27. enligt antecknad överträdelse

Överträdelse av bestämmelser i lokala trafikföreskrifter

Stannat eller parkerat fordon

30. inom område med förbud att stanna eller parkera
31. på plats med förbud att stanna eller parkera
33. enligt antecknad överträdelse

Parkerat fordon

34. Inom område där fordon inte får parkeras
35. på plats med förbud att parkera
37. på fel sida av vägen enligt bestämmelser om datumparkering
38. längre än tillåten tid
42. enligt antecknad överträdelse

TAXA FÖR FELPARKERINGSavgifter (Röd text ska tax bort)

Beslutad av kommunfullmäktige 2008-11-24, att gälla fr.o.m. 2009-01-01.

Reviderad 2015-06-15 § 82, att gälla fr.o.m. 2015-07-01.

Reviderad 2018-02-26 § 7, att gälla fr.o.m. 2018-03-05.

Reviderad av Kommunfullmäktige 2023-09-25, § 60

Att gälla från och med 2023-11-01

500 kr

Gäller i huvudsak på platser där parkering är tillåten men där kraven på parkering inte uppfylls.

Uppställning utanför markerad plats, vid uppställning utan att erlægga avgift eller använda parkeringsskiva. Gäller för överträdelsekod 20-23 och 38 i bilaga.

700 kr

Gäller i huvudsak där parkeringsförbud råder. Gäller för överträdelsekod 24-27, 34-35, 37-~~38~~ och 42 i bilaga.

1000 kr

Gäller i huvudsak där stannandeförbud råder. Det gäller trafikfarlig uppställning, uppställande för parkeringsplats för rörelsehindrad, på busshållplats, i vägkorsning, på eller nära ett övergångsställe. eller cykelöverfart, på gång- och cykelväg, på plats där skyltning anger förbud att stanna samt vid vissa andra överträdelser. Gäller för överträdelsekod 01-09, 30-31 och 33 i bilaga.

TYP AV ÖVERTRÄDELSE

Överträdelse av regler i trafikförordningen

Stannat eller parkerat fordon

01. på allmän plats inom tätbebyggt område som är terräng (3 kap 48§)
02. på en gång- eller cykelbana (3 kap 48§)
03. mot färdriktningen (3 kap 52§)
04. på eller inom ett avstånd av 10 meter före ett övergångsställe (3 kap 53§)
05. i en vägkorsning eller inom ett avstånd av 10 meter från korsande körbanans närmaste ytterkant (3 kap 53§)
06. i ett körfält eller en körbana för fordon i linjetrafik m fl (3 kap 53§)
07. för annat ändamål än på- eller avstigning på busshållplats eller ändamålsplats (3 kap 54§), för annat ändamål än på- och avstigning på laddplats (3 kap 54§)
08. för annat ändamål än på- och avstigning på plats avsedd för viss trafikantgrupp eller visst fordonsslag (3 kap 54§), för annat ändamål än på- eller avstigning på plats avsedd för visst fordonsslag (3 kap 54§)
09. enligt antecknad överträdelse

Parkerat fordon

20. med något hjul utanför en uppställningsplats eller annan markering (3 kap. 49 §)
21. längre tid än 24 timmar i följd på vardagar, utom vardag före sön- och helgdag (3 kap. 49 a §)
22. utan att giltig parkeringsbiljett eller motsvarande är synlig och läsbar (3 kap. 49 a §)
23. utan att tiden på parkeringsskiva eller motsvarande har ställts in enligt 3 kap. 49 a § eller utan att angivelsen är synlig och läsbar (3 kap. 49 a §)
24. framför infart till fastighet eller så att fordonstrafik till eller från fastigheten väsentligen försvåras (3 kap. 55 §)
25. på en huvudled (3 kap. 55 §)
26. på en gågata eller i ett gångfartsområde (8 kap. 1 §)
27. enligt antecknad överträdelse

Överträdelse av bestämmelser i lokala trafikföreskrifter

Stannat eller parkerat fordon

30. inom område med förbud att stanna eller parkera
31. på plats med förbud att stanna eller parkera
33. enligt antecknad överträdelse

Parkerat fordon

34. Inom område där fordon inte får parkeras
35. på plats med förbud att parkera
37. på fel sida av vägen enligt bestämmelser om datumparkering
38. längre än tillåten tid
42. enligt antecknad överträdelse

2023-11-09
Cecilia Erlandsson
+4641362268
cecilia.erlandsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Antagande av operativ lokalförsörjningsplan 2024-2028

Förslag till beslut

- Eslövs kommuns operativa lokalförsörjningsplan för åren 2024-2028 antas.

Ärendebeskrivning

Antagande av förslag till operativ lokalförsörjningsplan 2024-2028, planen beskriver kommunens planerade lokalförändringar.

Beslutsunderlag

Förslag till operativ lokalförsörjningsplan 2024-2028
Förändringar i operativ lokalförsörjningsplan 2024-2028, efter juni 2023

Beredning

Kommunledningskontoret har tagit fram en operativ lokalförsörjningsplan för 2024-2028 tillsammans med kommunens övergripande lokalgrupp och styrgruppen för lokalfrågor. Planen är en gemensam planeringsförutsättning för kommunens olika nämnder och verksamheter som arbetar med, eller är beroende av lokalförändringarna i kommunen.

Under våren 2023 var planen ute på remiss och den 20 juni godkände kommunstyrelsens arbetsutskott planen som underlag för budget 2024. Därefter har justeringar gjorts i den operativa lokalförsörjningsplanen utifrån det arbete som bedrivits i kommunen, förändringarna finns redovisade i bifogad bilaga ”Förändringar i operativ lokalförsörjningsplan 2024-2028, efter juni 2023”.

I lokalförsörjningsplanen 2021-2025 finns förutom den operativa delen som ersatts av den operativa lokalförsörjningsplanen för 2023-2027 och nu kommer ersättas med den operativa lokalförsörjningsplanen för 2024-2028 även övergripande förutsättningar för Eslövs kommuns lokalförsörjning. Kommunens styrgrupp för lokaler har bestämt att dessa förutsättningar inte ska ingå i de operativa

Kommunledningskontoret

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: Kommunstyrelsen@eslov.se | www.eslov.se

1(2)

lokalförsörjningsplanerna utan samlas i självständiga styrande dokument, det återstår en del arbete innan dessa är klara. Detta gör att lokalförsörjningsplanen 2021-2025, gäller i de delar den inte ersätts av lokalförsörjningsplanen 2024-2028 fram till dess att de övergripande styrdokumenterna antas.

I den operativa lokalförsörjningsplanen för 2024-2028 finns tidplaner för både planerade investeringar och inhyrningar. Det finns alltid en risk för att tidplanerna i projekteten ändras under pågående arbete. När en tidplan behöver revideras informerar Servicenämnden både berörd verksamhet och kommunstyrelsens arbetsutskott. Revidering av tidplanerna kommer ske i samband med att den operativa lokalförsörjningsplanen för 2025 går på remiss och då den antas som underlag för budget.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Eva Hallberg
Förvaltningschef

Katarina Borgstrand
Chef Tillväxtavdelningen,
Kommunledningskontoret

**Förslag
lokalförsörjningsplan -
antagande 2023-xx-xx**

**ESLÖVS KOMMUNS
OPERATIVA
LOKALFÖRSÖRJNINGSP
LÄN
FÖR ÅREN 2024-2028**

Antagen av kommunstyrelsen 2023-xx-xx

Innehåll

INLEDNING.....	5
Syfte med en operativ lokalförsörjningsplan.....	5
Lokalförsörjningsprocess	6
Tidplan för framtagande av den operativa lokalförsörjningsplanen.....	6
Underlag till den operativa lokalförsörjningsplanen	7
Sammanställning av underlag till den operativa lokalförsörjningsplanen	7
Avgränsningar för den operativa lokalförsörjningsplanen	8
Lokalförsörjningsplanen innehåller:	8
Följande lokaler ingår inte i denna operativa lokalförsörjningsplan:.....	8
Uppföljning av den operativa lokalförsörjningsplanen	8
Förändrat lokalbehov under året	8
BEFOLKNINGSPROGNOS.....	8
Kommunens fastighetsbestånd	9
Befintligt bestånd av verksamhetslokaler	9
Fastighetskategorier	9
Tomställda lokaler	10
Ersättningslokaler	10
VÅRD OCH OMSORG, VoO.....	11
Lokalförändringar	11
Nytt LSS-boende 2	11
Nytt LSS-boende 3	11
Lapplandsvägen 11 A, LSS barnboende	11
Göingevägen 22, LSS tillsyn och korttidsvistelse	12
Kugghjulet, dagverksamhet.....	12
Utredningsprojekt.....	12
Nytt vård- och omsorgsboende med inriktning på demensboende	12
Föreningstorget 6 (f.d. Polishuset)	12
Ystadvägen 13, daglig verksamhet.....	12
Ny dagverksamhet.....	13
Externa hyresavtal	13
BARN OCH UTBILDNING	14
Barn och familjenämnden	14
Lokalförändringar	14
Fridebo förskola, inhyrd.....	14
Förskola Örtofta/Väggarp.....	14

Sockertoppens förskola	15
Fridasroskolan, inhyrd	15
Paviljonger Norrevångsskolan	15
Sallerupskolan.....	15
Flyingskolan	16
Stehagskolan.....	16
Utredningsprojekt.....	16
Förskola Flyinge i samband med ny exploatering	16
Östra Strö skola.....	17
Ölyckeskolan.....	17
Västra skolan	17
Tillgången till idrottshallar på f.d. Bergaområdet.....	18
Utemiljöer på våra skolor	18
Centrala undervisningsgruppens skollokaler.....	18
Tillskapande av nya förskoleplatser	18
Uppsägning av hyresavtal.....	18
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	19
Utredningsprojekt.....	19
Tillgången till idrottshallar på f.d. Bergaområdet.....	19
Utredning Carl Engströmgymnasiets matsal	19
KULTUR OCH FRITID.....	20
Lokalförändringar	20
Kulturskolan.....	20
Ekenäsgården	20
Idrottslokaler Löberöd	20
Karlsrobadet, renovering utomhus	21
Fotbollshallen, Berga	21
Utredningsprojekt.....	21
Översyn av idrottsplatser	21
Ansvarsfördelning vid uthyrning av idrottsplatser och föreningslokaler	21
Gamla brandstationen.....	22
Gasverket.....	22
Karlsrobadet, ny rehabbassäng	22
Karlsrobadet, ny rutschkana.....	22
Nya konstgräsplaner	22
Samlingslokaler.....	22
Husarängen.....	23
Översyn av lokalbehov och prioriteringar	23

ÖVRIGA LOKALFÖRÄNDRINGAR	24
Investeringar utifrån byggnadernas underhållsbehov	24
Gamla brandstationen, Gröna torg, Kastanjen 1.....	24
Stadshuset	24
Beredskapslager.....	24
Mörten 22.....	24
MARK FÖR KOMMUNENS VERKSAMHETSLOKALER	25
Markreserv på befintliga förskolor:.....	25
Markreserv – ej utnyttjad detaljplanelagd mark.....	25
Ny mark till kommunala verksamhetslokaler	26
Tidplaner.....	26

INLEDNING

Tillväxten i Eslövs kommun ställer krav på en långsiktig planering för att behålla och hållbart utveckla kommunal service för bland annat äldreboenden, bostäder med särskild service, förskolor, skolor, kultur och föreningsliv. God framförhållning behövs för att kunna finansiera, utveckla och leverera lokaler till invånare och medarbetare samt möta krav på förändrad service i rätt tid, på rätt plats och till rätt kostnad. Eslövs kommuns operativa lokalförsörjningsplan 2024-2028 redogör för kommunens lokalbehov och anger inriktningen för investeringar i verksamhetslokaler under en femårsperiod. Planen visar invånare, förtroendevalda och kommunala verksamheter vilka projekt som ingår i den långsiktiga planeringen. Lokalförsörjningsplanen beslutas av kommunstyrelsen.

Eslövs kommun har ett stort eget fastighetsinnehav med byggnader med stor variation samtidigt som det finns behov av nya verksamhetslokaler. I arbetet med såväl förvaltning av befintliga lokaler som vid framtagande av nya verksamhetslokaler finns många frågor att beakta. I denna lokalförsörjningsplan ingår även inhyrda lokaler där frågorna utifrån verksamhetens behov är desamma, men där lokalfrågan hanteras via hyresavtal med externa fastighetsägare. Behovet av lokaler varierar över tid. Lokalplaneringsarbetet innebär att aktivt försöka förutse behovet av lokaler, anpassa lokalbeståndet till förväntat behov och undvika kostnader för outnyttjade lokaler. I lokalförsörjningsplanen 2021-2025 finns, förutom den operativa delen som ersatts av nya lokalförsörjningsplaner, även övergripande förutsättningar för Eslövs kommuns lokalförsörjning. Kommunens styrgrupp för lokaler har bestämt att dessa förutsättningar inte ska ingå i lokalförsörjningsplanerna utan samlas i självständiga styrande dokument, dock återstår en del arbete innan dessa är klara. Detta gör att lokalförsörjningsplanen 2021-2025 gäller i de delar den inte ersätts av lokalförsörjningsplanen 2023-2027 fram till dess att de övergripande styrdokumenterna antas.

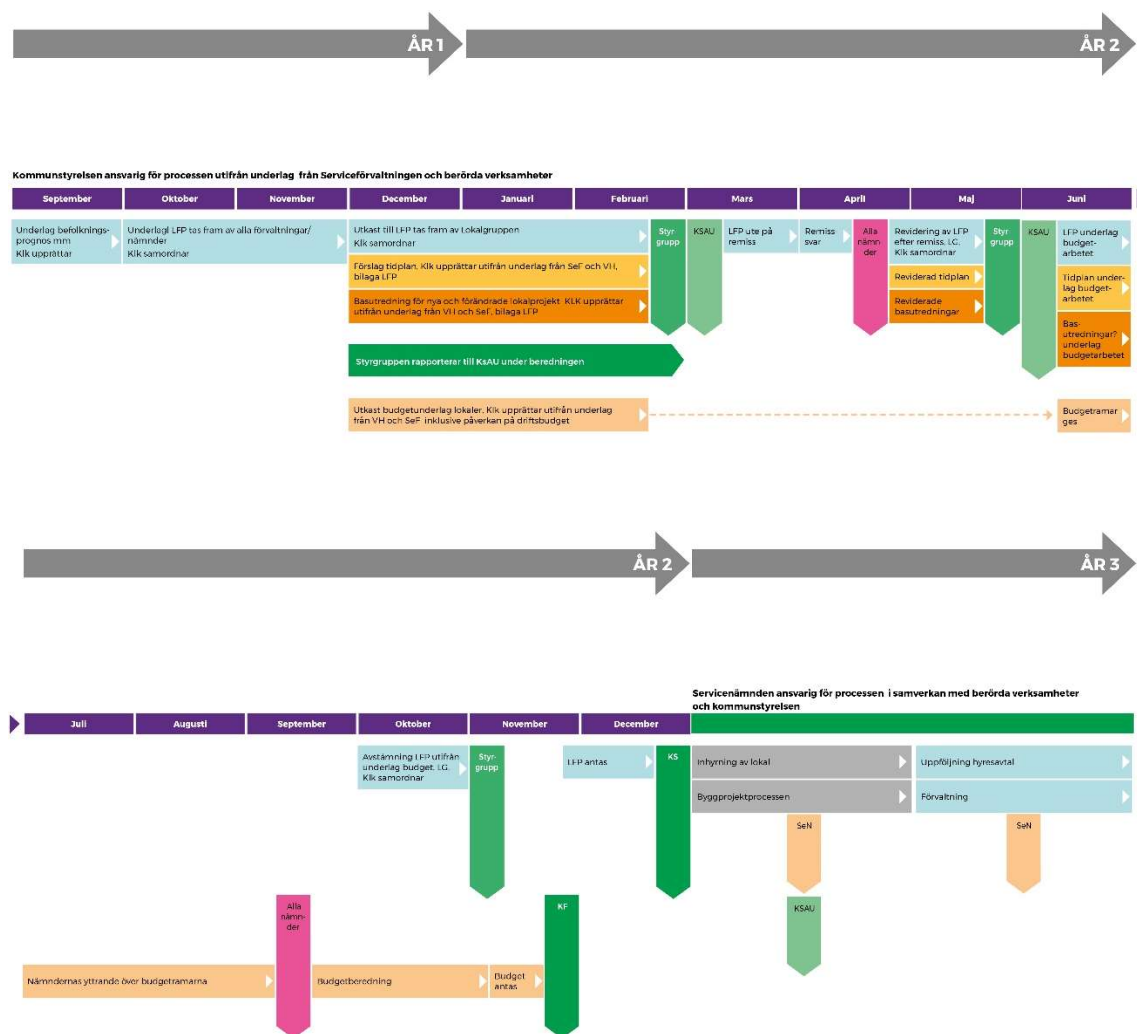
Syfte med en operativ lokalförsörjningsplan

Årligen upprättas i Eslövs kommun en operativ lokalförsörjningsplan, vilken är ett kommunövergripande styrdokument för lokalförsörjningen i kommunen. Planen är långsiktig men ett levande dokument som revideras årligen för att följa budgetprocessen och förändrade lokalbehov. Den är också en gemensam planeringsförutsättning för kommunens nämnder och förvaltningar. Lokalförsörjningsplanen ska visa vad och var kommunen ska bygga, hyra och/eller utveckla sina lokaler.

Planen ska visa var det finns behov av nya lokaler, vilka lokaler som är i behov av större renoveringar och ombyggnader samt vilka lokaler som inte längre används. Planen ska även redovisa vilka projekt som pågår och tidplaner för dessa. Målsättningen är att genom denna plan kunna optimera kommunens lokaler och tidigt kunna förutse både vakanser och behov av nya lokaler.

Planen ska även titta på den långsiktiga planeringen och då utgå ifrån befintliga lokaler och uppskattat framtida behov av verksamhetslokaler utifrån befolkningsprognos och översiktlig planering. Den långsiktiga planeringen är viktig som underlag för framtagande av detaljplaner, strategiska markinköp och för att identifiera eventuellt behov av lokaler under begränsad tid. Lokalförsörjningsplanen tas fram under våren och skickas därefter ut på remiss till alla förvaltningar inom kommunen. I samband med detta tar Serviceförvaltningen fram ett förslag på budgetunderlag utifrån de lokalförändringar som redovisas i denna plan till kommunstyrelsens arbetsutskott. Planen revideras utifrån given budget.

Lokalförsörjningsprocess

Bilden ovan visar kommunens arbete med lokalförsörjning och budget. Kommunstyrelsen ansvarar för processen utifrån underlag från servicenämnden och berörda förvaltningar fram tills budget för enskilda projekt beviljats. Därefter övergår ansvaret för projekten till servicenämnden som driver dem i samverkan med berörd verksamhet och med kommunstyrelsen.

Tidplan för framtagande av den operativa lokalförsörjningsplanen

September - december:

- Kommunledningskontoret tar fram befolkningsprognos för planperioden
- Förvaltningarna identifierar de lokalförändringar de önskar ska ingå i kommande lokalförsörjningsplan
- Underlag från Serviceförvaltningen/-nämnden utifrån befintliga fastigheter
- Projekt samordnas utifrån förvaltningarnas/nämndernas lokalbehov

December– februari:

- Kommunledningskontoret, med stöd av lokalgruppen, arbetar in förvaltningarnas underlag i lokalförsörjningsplanen
- Budgetunderlag tas fram av Serviceförvaltningen med stöd av verksamheterna och Kommunledningskontoret
- Förslag till lokalförsörjningsplan bereds av stygruppen

- Styrgruppen för lokalfrågor återrapporterar till kommunstyrelsens arbetsutskott under beredningen av ärendet

Mars:

- Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att skicka förslag till lokalförsörjningsplan på remiss till nämnderna, budgetunderlag från Serviceförvaltningen biläggs för kännedom

April/maj:

- Nämnderna svarar på remissen från kommunstyrelsens arbetsutskott.
- Revidering efter remiss, även Serviceförvaltningens budgetunderlag revideras.

Maj:

- Lokalförsörjningsplanen tas med i budgetprocessen

Juni:

- Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att reviderad lokalförsörjningsplan ska ligga som underlag för budgetarbetet
- Budgetramar ges

November:

- Budget beslutas

December:

- Operativ lokalförsörjningsplan beslutas av kommunstyrelsen

Underlag till den operativa lokalförsörjningsplanen

- Verksamheterna ansvarar för att ta fram sina lokalbehov och analysera hur väl byggnaderna fungerar mot den verksamhet som bedrivs i lokalerna. Lokalbehoven bygger på kommunens övergripande strategiska dokument som befolkningsprognos, översiktsplan, bostadsförsörjningsprogram med mera.
- Serviceförvaltningen ansvarar för att rapportera in teknisk status på de lokaler som de förvaltar. Detta underlag ligger till grund för den framtida planeringen.
- Serviceförvaltningen ansvarar för sammanställning av inhyrda lokaler med uppgift om när hyresavtalen är möjliga att sägas upp eller omförhandlas.
- Serviceförvaltningen ansvarar för sammanställning av pågående investeringsprojekt med tidplan och uppföljning av ekonomi.
- Serviceförvaltningen ansvarar för att ta fram kostnader för inhyrningar, investeringar samt driftspåverkan

Sammanställning av underlag till den operativa lokalförsörjningsplanen

Denna lokalförsörjningsplan bygger på underlag enligt ovan. Utifrån dessa underlag har verksamheterna tillsammans med Serviceförvaltningen samordnat byggnadernas behov av åtgärder med verksamhetsanpassningar. I de fall åtgärderna ryms inom Serviceförvaltningens drift och underhåll tas projekten inte med i denna lokalförsörjningsplan. De åtgärder som behöver utredas vidare eller har gett anledning till ändrad budget har tagits med i denna lokalförsörjningsplan. För nya projekt görs en basutredning som identifierar projektet utifrån kostnad, omfattning och tid.

Avgränsningar för den operativa lokalförsörjningsplanen

Lokalförsörjningsplanen innehåller:

- Bebyggda kommunala fastigheter för kommunens verksamhet och extern uthyrning
- Lokaler som hyrs in från externa fastighetsägare för kommunens verksamhet
- Framtida behov av mark och lokaler

Följande lokaler ingår inte i denna operativa lokalförsörjningsplan:

- Bostäder med tre månaders uppsägning eller mindre, dessa frågor hanteras av Vård och Omsorg
- Byggnader på Eslövs flygplats; dessa byggnader hanteras av tillväxtavdelningen på Kommunledningskontoret som beställer förvaltning genom uppdragsavtal med Serviceförvaltningen
- Äldre byggnader som ingår i kommunens markreserv och som inte är rationella att använda i kommunal verksamhet; dessa byggnader hanteras av tillväxtavdelningen på Kommunledningskontoret

Uppföljning av den operativa lokalförsörjningsplanen

I samband med vårprognos, delårsrapport samt bokslut rapporterar servicenämnden till kommunstyrelsen resultatet av lokalförsörjningsplanen. Finns avsteg från lokalförsörjningsplanen ska effekter för verksamheten bifogas.

Förändrat lokalbehov under året

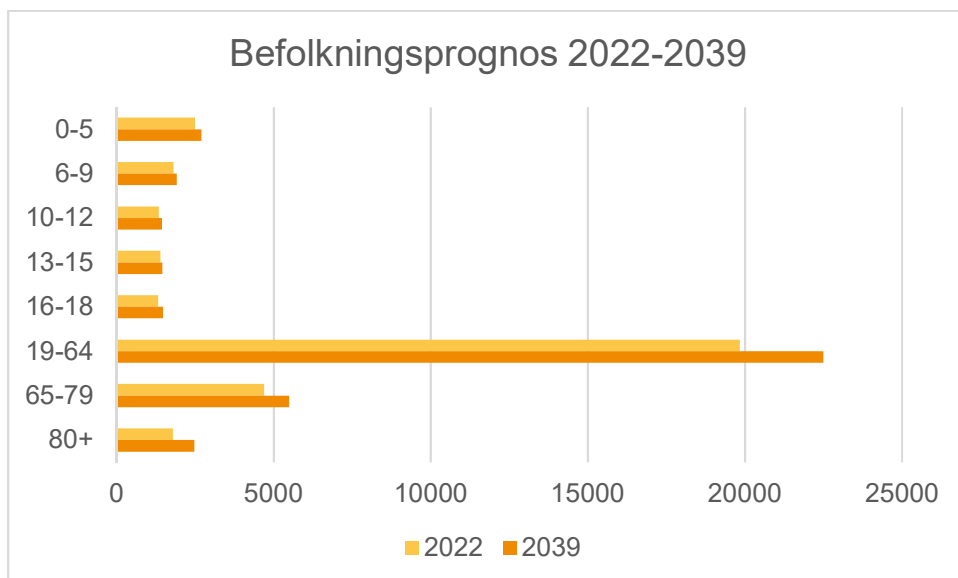
Skulle behov av lokalförändring, som inte finns med i lokalförsörjningsplanen, uppstå under året ska frågan tas till den kommunövergripande lokalgruppen som bereder frågan till styrgruppen för lokalfrågor. Processerna för inhyrning och investering ska följas så långt det är möjligt. I princip ska förankring och beslut göras enligt den övergripande lokalanskaffningsprocessen.

BEFOLKNINGSPROGNOS

Eslövs kommun tar varje år fram en befolkningsprognos för att kunna planera för framtidens verksamheter. Kommunen anlitar en extern konsult som utför uppdraget.

Sedan 2000 har Eslövs kommun haft en god befolkningstillväxt och enligt prognosen kommer befolkningen fortsätta växa de närmsta 15 åren. Under prognosperioden förväntas Eslövs befolkning öka från 34 701 år 2022 till 39 475 år 2039. Detta är en ökning på 4 774 personer eller 14 procent.

Den största procentuella ökningen förväntas ske i den äldre befolkningen, de över 80 år. Från 2022 till 2038 prognostiseras en ökning med 682 personer, vilket motsvarar en ökning på 38 procent. Näst störst procentuell ökning förväntas ske i gruppen 65–79 år som förväntas öka med 17 procent mellan 2022 och 2038.

Prognosen innebär framförallt att det ökade antalet äldre kommer ställa högre krav på kommunens äldrevård. Mönstret med en ökande äldre befolkning finns i samtliga svenska kommuner men Eslövs kommun har relativt goda förutsättningar då kommunen har en yngre befolkning i dagsläget än många andra kommuner.

Lokalförsörjningsplanen bygger på befolkningsprognosen för 2023. Då osäkerhet alltid råder i prognoserna är det viktigt att kontinuerligt följa upp befolkningsprognosen och beakta eventuella ändringar i arbetet med lokalförsörjning.

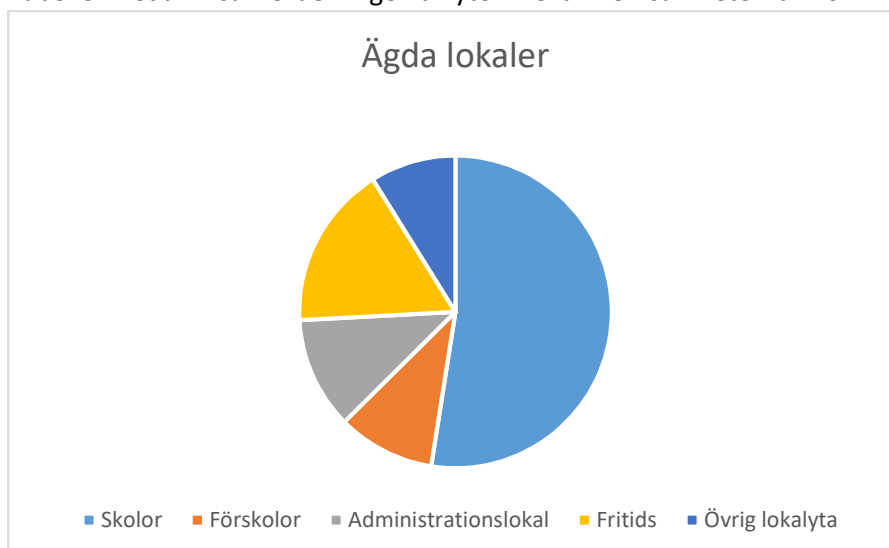
Kommunens fastighetsbestånd

Befintligt bestånd av verksamhetslokaler

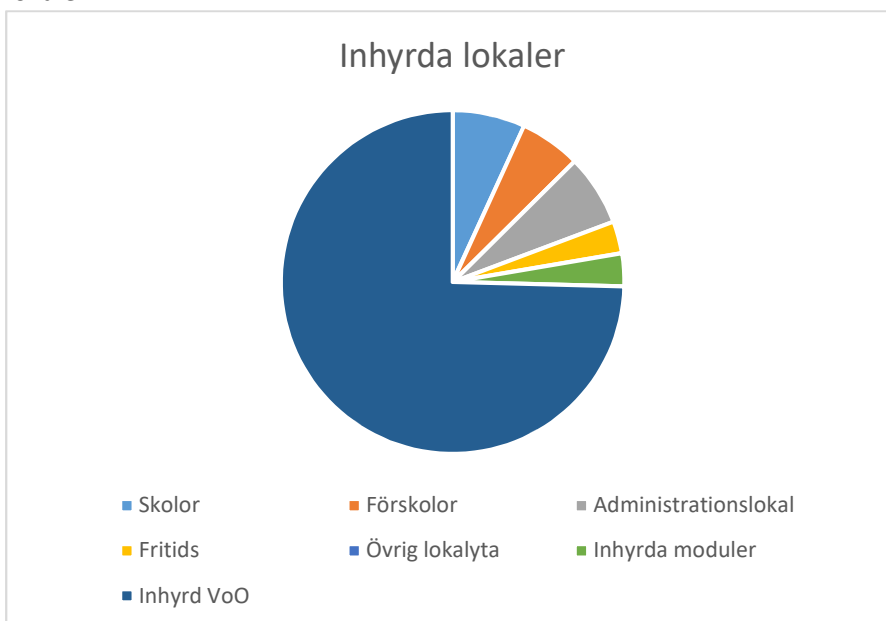
Eslövs kommun äger, förvaltar och hyr ut fastigheter, samt i vissa fall, hyr in lokaler för kommunala verksamheter behov. I november 2023 uppgick kommunens totala bruksareor till drygt 275 000 kvadratmeter (kvm), varav drygt 75 procent var kommunägda. Barn- och familjenämnden är den största lokalanvändaren och utnyttjar cirka 50 procent av lokalbeståndet. Därefter kommer vård- och omsorgsnämnden med ca 15 procent av det totala lokalbeståndet.

Fastighetskategorier

Här redovisas hur kommunens lokaler fördelas mellan de olika verksamheterna i kommunen. Tabellen nedan visar fördelningen av ytor mellan verksamheterna i kommunens ägda lokaler.

Tabellen nedan visar fördelningen av ytor mellan verksamheterna i kommunens inhyrda lokaler.

Tomställda lokaler

Lokalerna nedan är idag (hösten 2023) tomställda och tomhyran går på kommunstyrelsen (finansförvaltningen).

- Örtofta gamla folketshus, enligt tidigare beslut ska fastigheten säljas. Då det idag både finns förskola och idrottsverksamhet i området som nyttjar fastigheten för parkering med mera, kommer försäljning avvakta tills vidare.
- Norrebo – rivning kommer ske när bullerplank är uppfört
- Hurva Byahus – en mindre lägenhet, innan uthyrning bör det utredas om ytan behövs för tekniska installationer och om det fungerar för befintlig verksamhet. Frågan avvaktar Barn och Utbildnings utredning kring sina lokaler.
- Bergagården 1 avd, tomställd sedan 2018 utifrån besparingskrav, kan komma behövas under 2024, denna hyreskostnad har inte gått på finansförvaltningen.
- Vårlöken, boendet är ombyggt till bostadsbedömt trygghetsboende. Delar av boendet kan komma att vara ledigt 2024, denna hyreskostnad har inte gått på finansförvaltningen.
- Även del av hyra för lokal på Föreningstorget 6 (fd Polishuset) vilken nyttjas av VoO går på finansförvaltningen.
- Mörten 22, fastigheten är nyinköpt och ingår nu i kommunens lokalförsörjning med målet att öka lokalanvändningen.
- Gamla brandstationen på Gröna torg, uthyrning av dessa lokaler har varierat över tid. Enligt denna plan kan lokalerna hyras ut till 2026-12-31 utan besittningsskydd.

Ersättningslokaler

- Teknikcentrum, delar av lokalen används som ersättningslokal för Sallerupskolans elever
- Källebergskolan, används i sin helhet som ersättningslokal för Sallerupskolans elever

VÅRD OCH OMSORG, VoO

Vård och Omsorgs lokaler är till största delen inhyrda från det kommunala bostadsbolaget, Eslövs Bostads AB, Ebo, men lokaler hyrs också in från externa fastighetsägare. Administrativa lokaler finns även i kommunens egna fastigheter. Inhyrning av lokaler för kommunens verksamheter sköts av servicenämnden; vid nya eller förlängda hyresavtal mer än fem år ska kommunstyrelsen godkänna hyresavtalen.

Äldreomsorgen bedriver sin verksamhet i vård- och omsorgsboenden, korttidsboenden, biståndsbedömt trygghetsboende samt lokaler för dagverksamhet. I förvaltningens prognos finns ett stort behov av kapacitetsökning för boende men även för lokaler för dagverksamhet. För att möta detta behov har arbetet med ett nytt vård- och omsorgsboende med inriktning på demens startat. Hemvårdens personal finns i lokaler på flera platser i kommunen.

Funktionsnedsättning hyr in lokaler för gruppboenden, serviceboenden, daglig verksamhet och socialpsykiatri.

Socialtjänst över 18 år hyr in lokaler för öppen verksamhet och blockförhyrning av bostäder. Inom Vård och Omsorg finns även lokaler för administration i Stadshuset och mötesplats på Karidal. Alla Vård och Omsorgs lokaler nedan är externt inhyrda om inget annat anges.

Inhyrning av lokal – osäkert rättsläge

Idag är rättsläget osäkert när det gäller upphandling av hyresavtal utifrån metoden att först teckna kontrakt med hyresvärd och därefter upphandla en byggentreprenad som lämnas över till hyresvärden som därefter genomför byggentreprenaden. Detta gäller både för de lokaler vi hyr idag där vi vill genomföra förändringar och i de fall vi önskar upphandla ett nytt hyresavtal på en bestämd plats. Detta gör att tidplanen för dessa projekt är osäker.

Det vi vet idag är att för att hyreskontraktet inte ska lyda under LOU får myndigheten inte ha haft ett avgörande inflytande vid utförandet av byggnadsverket eller vid en ombyggnation av byggnaden. Den upphandlande myndigheten kan utöva ett avgörande inflytande både före och under hyreskontraktets löptid. Ett hyreskontrakt som från början omfattades av undantag från LOU kan därmed, i ett senare skede, bli upphandlingspliktigt. Detta kan bli aktuellt exempelvis i samband med en senare omfattande ombyggnation eller tillbyggnad.

Upphandling av hyresavtal där krav på lokalisering inte finns påverkas inte.

Lokalförändringar

Nytt LSS-boende 2

Inhyrning av nytt LSS-boende för att klara kapacitetsökning och ersättning av befintliga boenden, basutredningen är avslutad. Denna inhyrning kommer även vara underlag för kommande LSS-boende. LSS-boende 3 kommer att behöva upphandlas inom kort. Tidplanen för detta projekt är prioriterat av vård och omsorgsnämnden.

Nytt LSS-boende 3

Avvaktar LSS-boende 2

Lapplandsvägen 11 A, LSS barnboende

Behovet av ombyggnad och renovering av barnboendet på Lapplandsvägen 11A grundar sig på barnens fysiska behov vilka är omfattande och att boendeformen på Lapplandsvägen 11A inte är anpassad utifrån detta. Tidigare föreslagen omflyttning från Lapplandsvägen 11A till Göingevägen är inte längre aktuell då behovet av platser har minskat och då de åtgärder som behövs är möjliga att göra i befintliga lokaler. Ersättningslokaler under ombyggnadstiden planeras inom VoO inhyrda lokaler. För att ersättningslokaler ska finnas tillgängliga kan detta projekt inte pågå samtidigt som Göingevägen 22

Göingevägen 22, LSS tillsyn och korttidsvistelse

Behovet av ombyggnad och total renovering av Göingevägen 22 grundar sig på barnens/ungdomarnas kognitiva och fysiska behov, personalens arbetsmiljö och brandkrav på lokalen. Ersättningslokal finns inom VoO bestånd. För att ersättningslokaler ska finnas tillgängliga kan detta projekt inte pågå samtidigt som Lapplandsvägen 11 A

Kugghjulet, dagverksamhet

Dagverksamheten, Kugghjulet behöver nya lokaler. Idag finns verksamheten på en nedstängd avdelning med 8 lägenheter på Trollsjögården. Dessa lokaler är väl lämpade för verksamheten men behöver ersättas om lokalerna återgår till boende. Tidplanen för detta projekt är prioriterat av vård och omsorgsnämnden.

Utredningsprojekt

Nytt vård- och omsorgsboende med inriktning på demensboende

En basutredning för ett nytt vård- och omsorgsboende med inriktning på demensboende pågår. Förutsättningarna nedan är politiskt beslutade.

- Nybyggnation av ett vård- och omsorgsboende med 80 boendeplatser till år 2030 och förberedelser för utökning med ytterligare 40 boendeplatser.
- Arbeta utifrån att byggnaden ska innehålla ett vård- och omsorgsboende med inriktning mot demensboende inklusive gemensamma utrymmen, lokaler för administration, storkök med mera samt kompletterande verksamheter så som avlastningsplatser, dagverksamhet, växelvård, mötesplats typ Karidal.
- Behovsutredningen bygger på att ett av de befintliga vård- och omsorgsboendena avvecklas.

Upphandling av ett nytt vård- och omsorgsboende med inriktning på demensboende kommer ske av Serviceförvaltningen.

I projektet ingår även ett utredningsuppdrag för att säkerställa de befintliga fastigheternas hållbarhet på lång sikt som underlag för Vård och Omsorgs fortsatta planering.

Lokaliseringsutredningen är gjord och kommunstyrelsens arbetsutskott har beslutat att ge Kommunledningskontoret i uppdrag att arbeta vidare med ett nytt vård- och omsorgsboende på fastigheten Kärråkra 1 tillsammans med Eslövs Bostads AB, vård- och omsorgsnämnden samt servicenämnden. Ärende KS.2022.0225, beslut 2022-11-22 §149. För att möjliggöra en byggnad på denna plats behöver den uppföras i flera plan.

Föreningstorget 6 (f.d. Polishuset)

Den norra flygeln används i dag av hemvårdens personal och den södra flygeln av Hemgångsteamet. Avtalet går ut 2026-05-31 och behöver sägas upp redan 2024-05-30 då uppsägningstiden är 24 månader. Utredning av dessa lokaler pågår och dialog med fastighetsägaren är påbörjad

Ystadsvägen 13, daglig verksamhet

Hyresavtalet går ut 2025-10-01, lokalen ska sägas upp 6 månader innan hyrestidens utgång i annat fall förlängs avtalet med tre år. Verksamheten har tillfälligt bygglov som går ut 2026-06-15. Upphandling av nytt hyresavtal kommer att göras.

Ny dagverksamhet

Innan det nya vård- och omsorgsboende med inriktning på demens är klart behövs lokaler för dagverksamhet för personer med demens.

Bastugatan, blockförhyring

Lägenheterna kommer under våren 2024 övergå till LSS-verksamheten

Externa hyresavtal

Serviceförvaltningen kommer att inventera gällande hyresavtal för att till kommande lokalförsörjningsplan redovisa de avtal som kommer gå ut under planperioden.

Vård och Omsorg har flest externt inhyrda lokaler men det finns även inhyrningar på övriga förvaltningar som också kommer att redovisas.

Brandkrav i LSS-boende

Utredning kommer att ske under 2023 för att klargöra kraven utifrån brand. Denna utredning kan komma att medföra utökat brandskydd i vissa LSS-bostäder.

BARN OCH UTBILDNING

Barn och familjenämnden

Barn och familjenämnden bedriver sin verksamhet till största delen i kommunens egna lokaler. Verksamhetens lokalbehov består av förskolor, skolor och administrativa lokaler. Ett detaljerat underlag som visar verksamhetens behov av lokalförändringar och planerat behov av utökning av lokalytor är framtaget av förvaltningen, se ärende BOF.2023.0019. Befolkningsprognosen framtagen för år 2023 visar utvecklingen av invånarantalet i Eslövs kommun. Utfallet för 2023 uppvisar ett något lägre utfall jämfört med prognosen som togs fram för året. Det är barn i åldrarna 6-12 år som avviker och uppvisar marginellt lägre utfall än prognostiserat. För åldersgrupperna 1-5 år, 13-15 år och 16-18 år ser vi att de i stort sett följer prognosen. På Barn och Utbildning pågår en genomlysning av verksamhetens alla lokaler genom en extern strategisk lokalförsörjningsplanering. Resultatet av denna utredning kommer tas med i lokalförsörjningsplan 2025. För att kunna arbeta in utredningen i lokalförsörjningsplan 2025 har vissa projekt pausats, vilka projekt det gäller redovisas nedan. Det behövs mark- och planberedskap i samband med nya exploateringsprojekt. Alla lokaler där Barn och Utbildning bedriver sin verksamhet ägs av kommunen, där annat ej anges.

Lokalförändringar

Fridebo förskola, inhyrd

Förskolan är inhyrd från Eslövs Bostads AB, Ebo. Hyresavtalet för Fridasroskolan och Fridebo förskola är omförhandlat i ett nytt gemensamt ramavtal. Det nya avtalet gäller till 2033-03-31. I avtalet står att avsikten är att omförhandla avtalet och då upprätta separata avtal för skolan och för förskolan. Projektet avvaktar Fridasroskolan

Förskola Marieholm

Detta är en planerad ny förskola med 70 platser, norr om järnvägen i Marieholm. Detaljplanen är antagen. Projektet avvaktar behov av nya förskoleplatser. Innan projektet startar kontrolleras skick och standard på övriga förskolor i Marieholm. I Marieholm finns ett nytt stort exploateringsområde, Tegelbruksområdet. Utifrån denna exploatering och Barn- och familjenämndens inriktningsbeslut, att nya förskolor ska inrymma minst 100 barn, bör storleken på denna förskola utredas. Budget och tidplan för projektet tas med i kommande lokalförsörjningsplan när uppförande av ny förskola blir aktuellt.

Vitsippans förskola, tidigare kallad Skogsgläntan

Ny förskola invid Skogsgläntans förskola med åtta avdelningar, 140 platser. Förskolan är både en kapacitetsökning och en ersättning för gamla Skogsgläntans förskola samt Västerbo förskola. Den nya byggnaden är avropad från SKR:s ramavtal för förskolelokaler. Den totala ytan beräknas till 1800 kvm. Till dessa lokaler flyttar fd. Skogsgläntan 3 avd som idag finns i inhyrda lokaler i Kv. Dannemannen, Västerbo 3 avd och Karlavagnen 2 avd

Förskola Örtofta/Väggarp

Planerad nybyggnad av förskola med fyra avdelningar, 70 platser. Förskolan är tänkt att ersätta Sockertoppens förskola vid idrottsplatsen i Örtofta. Ett exploateringsprojekt med 100-300 bostäder i etapper pågår i Väggarp. I detta arbete ingår även markförhandling för en ny permanent förskola. Basutredning för projektet är påbörjad men avvaktar planprogram, detaljplan och markförhandlingar. Budget och tidplan för projektet tas med i kommande lokalförsörjningsplan när uppförande av ny förskola blir aktuellt.

Sockertoppens förskola

Denna förskola är uppförd som en tillfällig förskola med inhyrda moduler, den fungerar bra för verksamheten och antalet platser motsvarar behovet. Bygglovett är förlängt.

Fridasroskolan, inhyrd

Skolan är inhyrd från Eslövs Bostads AB, Ebo. Hyresavtalet för Fridasroskolan och Fridebo förskola är omförhandlat i ett nytt gemensamt ramavtal. Det nya avtalet gäller till 2033-03-31. I avtalet står att avsikten är att omförhandla avtalet och då upprätta separata avtal för skolan och för förskolan. På kort sikt kommer underhåll av skollokalerna göras. Behov av verksamhetsförändringar av lokalerna tas till lokalförsörjningsplan 2025.

Paviljonger Norrevångsskolan

På Norrevångsskolan finns inhyrda paviljonger som använts av skolan för årskurserna f-6. Paviljongerna kommer att tas bort i enlighet med LFP 2023.

Sallerupskolan

Rivning av befintlig skola, nybyggnad av en treparallellig skola med ca 6 300 kvm och anpassning av utemiljö på fastigheten där Sallerupskolan ligger idag. Ersättningslokaler under tiden den nya Sallerupskolan byggs kommer finnas både på Källebergsskolan och i paviljonger vid Sallerupskolan. Mellanstadiet flyttar till Källebergsskolan, förskoleklassen flyttar till Jonasbo och 1–3 får kompletterande lokaler i paviljonger som placeras på delar av fotbollsplanen. Projektet är försenat, se bifogad tidplan.

Flyingeskolan

Detta projekt senareläggs och kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Stehagskolan

Ombyggnad av Gyabo förskola till skollokaler. Projektet innebär en kapacitets- och kvalitetsökning genom att nuvarande Gyabo förskola kommer få två större klassrum (vardera på 75 kvm), en fritidsavdelning, en studiehall samt en kombinerad hemkunskaps- och bildsal. Projektet kan starta när förskolan flyttat till förskolan Blåsippan, tidigare kallad Stehag Söder. I Stehagskolan kommer även ombyggnad av kök och matsal göras. I projektet ingår att anpassa kökets kapacitet efter verksamhetens behov motsvarande ca 850 portioner, skolmatsalens kapacitet är oförändrad. Både kök och verksamhetsanpassningar ingår i projektet. För att genomföra projektet kommer paviljonger ställas upp för kök, matsal och två klassrum.

Utredningsprojekt

Förskola Flyinge i samband med ny exploatering

I Flyinge och Gårdstånga pågår flera exploateringsprojekt. För att säkerställa behovet av förskoleplatser planeras ett område för en ny förskola med möjlighet till sex avdelningar, 105 platser, ingå i en av detaljplanerna i Flyinge. En basutredning är inledd.

Östra Strö skola

Projektet kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Ölyckeskolan

Projektet kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Västra skolan

Projektet kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Tillgången till idrottshallar på f.d. Bergaområdet

Utredning av kapacitet i idrottshallar utifrån att både Vasavång f-6 och Vasavång 7-9 förväntas växa och som en följd av det också behovet av idrottshallstider på Bergaområdet. I utredningen kommer även gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden ingå då de förväntas ha ett ökat behov av idrottshallar och kultur och fritidsnämnden som ansvarar för uthyrning av hallarna utanför skoltid.

Utemiljöer på våra skolor

Flera skolor får nya utemiljöer i samband med att lokalerna byggs om. De skolor som inte står inför omfattande om- och nybyggnad har dock inte samma möjlighet att få investeringar i utemiljön. Utemiljön är en viktig del av skolans pedagogiska resurs och viktig för barnens rekreativsmöjlighet och lek. Därför kommer en utredning göras för att se hur man kan öka likvärdighet av skolors utemiljöer. Utifrån denna kommer även en prioritering för kommande investeringsprojekt i utemiljöer göras. I utredningen ingår även att klara ut hur reinvesteringar ska hanteras i framtiden.

Centrala undervisningsgruppens skollokaler

Centrala undervisningsgruppens verksamhet på Lapplandsvägen 3 är i behov av större förändringar i skollokalerna ur säkerhetssynpunkt samt pedagogiska och arbetsmiljömässiga skäl. Dessa större förändringar bör föregås av en utredning med syfte att se om det eventuellt finns andra lämpliga lokaler som kan möta verksamhetens behov.

Tillskapande av nya förskoleplatser

Projektet kommer tas vidare i Barn och Utbildnings strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025. Utifrån prognosen med vikande befolkningsunderlag där vi ser färre antal barn i förskoleålder behövs en utredning som förutom förskolornas beläggning och möjliga kapacitet även visar lokalernas underhållsbehov.

Uppsägning av hyresavtal

Följande avtal ska bevakas utifrån att nya lokaler tillskapas

- Jonasbo
- Västerbo förskola
- Tillfällig förskola väster, Kv Dannemannen
- Dannemannens förskola bevakas

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningens lokalbehov är i stort väl tillgodosett, inte minst med tanke på den renovering och ombyggnad av Hus C (gamla Östra skolan) som är gjord. Ett detaljerat underlag som visar verksamhetens behov av lokalförändringar och planerat behov av utökning av lokalytor är framtaget av förvaltningen, se ärende GoV.2023.0028.

Utredningsprojekt

Tillgången till idrottshallar på f.d. Bergaområdet

Tillgång till idrottslokaler behöver utredas, se Barn och Familj ovan.

Utredning Carl Engströmgymnasiets matsal

Utredning kring kapacitet i matsalen på Carl Engströmsgymnasiet ska göras för att tillse att matsalen klarar att ta emot antalet elever.

KULTUR OCH FRITID

Kultur- och fritidsnämnden är en lokalintensiv verksamhet, till största delen ägs dessa lokaler av Eslövs kommun. Förutom de lokaler som används för Kultur och Fritids egen verksamhet ingår i förvaltningens arbete även lokaler till föreningsverksamheten i kommunen. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar även för merparten av korttidsuthyrningen av kommunens lokaler utifrån den taxa som kommunfullmäktige antagit.

Underlag till denna lokalförsörjningsplan finns i kultur och fritidsnämndens beslut 2023-02-15 §21 ärende KOF.2023.0027.

Lokalförändringar

Kulturskolan

Kulturskolan har idag lokaler på Östergatan 8 och Lilla Teatern. Detaljplanen har vunnit laga kraft och förfrågningsunderlag för tillbyggnad på Lilla Teatern har tagits fram.

Byggnadsarbetena kommer att anpassas så att verksamheten inte behöver några ersättningslokaler. Tidplan för projektet kommer upprättas i januari 2024 och anpassas till avtalstiden för inhyrd lokal på Östergatan.

Ekenäsgården

Byggnaden planeras att rivas, när det inte längre finns någon verksamhet i lokalerna, då den har ett stort underhållsbehov. Utredning kring rivning är genomförd. Arbetet med att finna nya lokaler pågår på Kultur och fritidsförvaltningen.

Idrottslokaler Löberöd

Skyttegaraget där skytteföreningen tidigare hade sin verksamhet är i så dåligt skick att det kommer att rivas. Rivningen kommer att ske snarast dock senast 2024-06-30 då hyresavtalet går ut. Marken där garaget låg kommer att gå över till miljö och samhällsbyggnadsnämnden då den är planlagd som allmän platsmark.

Karlsrobadet, renovering utomhus

Under 2024 och 2025 kommer 50- och 25-meters utebassängerna moderniseras och nytt reningsverk installeras. Rehabbassäng och ny rutschkana, se under utredningsprojekt nedan.

Fotbollshallen, Berga

Byte av konstgräs då nuvarande konstgräs är utslitet, hallen är byggd 2004. Projektet tas till LFP 2025

Utredningsprojekt

Översyn av idrottsplatser

Under 2021 och 2022 har serviceförvaltningen tagit fram underhållsplaner för kommunens idrottsplatser. Tre av idrottsplatserna är i stort behov av underhåll, och samtidigt ser kultur- och fritidsförvaltningen att bidragsutbetalning till barnaktiviteterna är låg. Kultur- och fritidsförvaltningen har avvaktat lokalöversynen och behöver nu vidare utreda nyttjandegrad och medborgarnas behov i dialog med berörda föreningar för att ta fram en plan för dessa idrottsplatser.

Ansvarsfördelning vid uthyrning av idrottsplatser och föreningslokaler

När det gäller denna typ av lokaler har kommunen både ett ansvar som fastighetsägare och som ansvarig för kommunens föreningsverksamhet genom bland annat bidrag till föreningarna.

Detta är en stor och komplex fråga som påverkar så väl föreningar som servicenämnden och kultur och fritidsnämnden. Utredningen har påbörjats men har fått prioriteras ner till förmån för lokalöversyn på Kultur och Fritid och framtagande av underlag i samband med ekonomisk handlingsplan. Serviceförvaltningen och Kultur och Fritid kommer fortsätta denna utredning under 2023/2024.

Gamla brandstationen

Se "Övriga lokaler" nedan.

Gasverket

Ungdomsverksamhetens lokaler behöver utökas och tillgänglighetsanpassas. Pågående basutredning samordnas med genomförande av projektet Östra Eslöv för att se hur området utvecklas och vilken placering som blir lämplig för ungdomsverksamheten i Eslöv.

Karlsrobadet, ny rehabbassäng

En basutredning kring en ny rehabbassäng på Karlsrobadet fanns med redan i lokalförsörjningsplan 2023. Bassängen är eftertraktad, samtidigt är den fysiska tillgängligheten otillfredsställande då personer med funktionsvariation har långt mellan omklädningsrum och bassäng. Kultur- och fritidsförvaltningen ser fortsatt ett behov av att göra en omvärldsbevakning av utbud och efterfrågan av rehabbassänger i närområdet och tillsammans med serviceförvaltningen och berörda föreningar ta fram förslag på ny rehabbassäng med tillhörande omklädningsrum.

Karlsrobadet, ny rutschkana

Under 2024 görs en utredning kring rivning av befintlig rutschkana som idag landar i 50-metersbassängen samt ny utvändigt rutschkana med egen landningsbana, i mindre bassäng. Denna åtgärd skulle bidra till att minska risken för olyckor genom att rutschkanan får en egen landningsbana, i stället för att landa i en av de stora bassängerna med motionssim.

Nya konstgräsplaner

I utredning kring konstgräsplan på Husarängen framkom att det enligt Kultur och Fritid finns behov av ytterligare en konstgräsplan inom en 5-års period. En fortsatt utredning kring behov och lokalisering kommer göras.

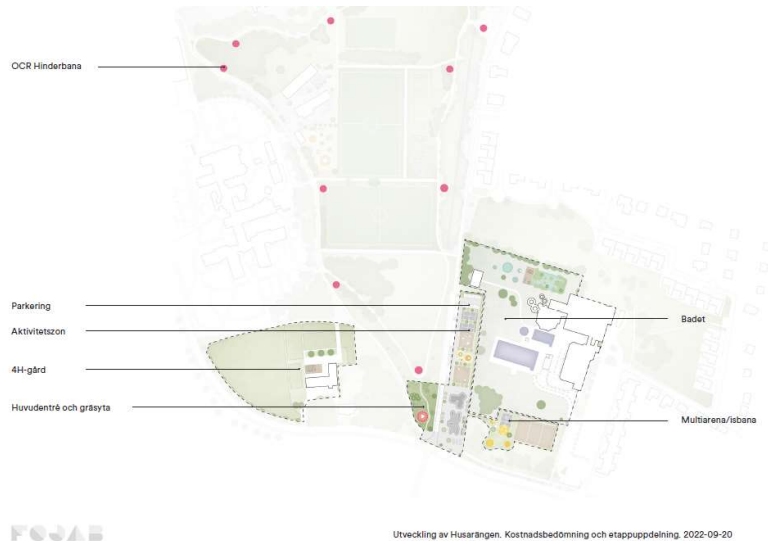
Samlingslokaler

Utredning av kostnader, funktion och nyttjande för de samlingslokaler som Kultur och Fritid förfogar över, i syfte att på bästa sätt nyttja kommunens resurser.

Husarängen

Etapp I för Husarängen planeras att genomföras under 2024 med föreningslokal, fotbollsplaner och tillhörande aktivitetsytor. Under 2024 kommer en utredning av nästa etapp, etapp II, genomföras på Kultur och Fritid.

Bilden nedan visar de ytor som kommer att ingå i etapp II i utvecklingsprojektet för Husarängen.

Översyn av lokalbehov och prioriteringar

Under 2022 har Kultur och fritidsförvaltningen kartlagt sina lokaler och utrett nyttjande graden av dessa. De har även gjort en översyn av bidragsutbetalningar. Kultur- och fritidsförvaltningen fortsätter arbetet med fokus på att ta fram nya bedömningsgrunder för lokaler och bidrag med tydliga prioriteringar i enlighet med fritidspolitisk strategi.

Följande områden ingår i översynen:

- Lokaler/anläggningar – kontrakt, hyresformer, nyttjande och fördelning av tider (2022/2023)
- Stöd och bidrag till föreningar (2023/2024)
- Lokalsubvention (2023/2024)

ÖVRIGA LOKALFÖRÄNDRINGAR

Investeringar utifrån byggnadernas underhållsbehov

- **Vasavångsskolan kök**
 - Renovering av kök och matsal, under ombyggnadstiden kommer paviljonger användas som ersättningslokaler för köket.

- **Ölycke idrottshall**
 - Nya fönster och omfogning fasad
 - Installationer uppdateras - värme, ventilation och belysning
 - Tillgänglighetsåtgärder - hiss, toalett, dusch och omklädning

- **Tennishallen**, omläggning av tak, ersättningslokaler utreds innan projektet startar

- **Fotbollshallen**, omläggning av tak

- **Energieffektivisering**, byte av belysning i idrottshallar och administrativa lokaler, arbetena kommer göras under 2024, tidplan redovisas inte

- **Utbyte passersystem och åtgärder på grund av uppdatering av mobilnät**, arbetena kommer göras under 2024, tidplan redovisas inte

Gamla brandstationen, Gröna torg, Kastanjen 1

Fastigheten ligger i ett exploateringsprojekt. Lokalerna kan hyras ut till 2026-12-31 utan besittningsskydd. Då fastigheten ligger som ett exploateringsprojekt behöver utredning starta för att klara ut effekterna av projektet för föreningar som hyr lokal i byggnaden som boule och taekwondo.

Stadshuset

En utredning kring Eslövs framtida stadshus pågår för att klargöra om verksamheten skall vara kvar i befintliga lokaler eller om det är lämpligare att bygga nytt.

Beredskapslager

Utredning av ett framtida beredskapslager ska göras, i denna utredning ska även kommunens övriga behov av lager ingå.

Mörten 22

2023-05-29 beslutade kommunfullmäktige att fastigheten Mörten 22 skulle köpas in, se ärende KS.2022.0469. Fastigheten köptes in utifrån att marken långsiktigt är strategiskt viktig för utvecklingen av Bruksstaden i Östra Eslöv. Det kommer troligtvis dröja ca 10 år innan det är aktuellt att ändra markanvändningen, fram till dess kommer fastigheten ingå i kommunens lokalförsörjning med mål att öka lokalanvändningen.

MARK FÖR KOMMUNENS VERKSAMHETSLOKALER

Markreserv på befintliga förskolor:

Paletten förskola har en stor tomt, utbyggnad kan utredas.

Lindebo förskola har en stor tomt, utbyggnad kan utredas.

Violens förskola ytterligare utbyggnad efter rivning av Norrebo förskola utreds.

I lokalförsörjningsplan 2021–2025 finns redovisat möjlig utbyggnad på befintliga skolor och förskolor för hela kommunen.

Markreserv – ej utnyttjad detaljplanelagd mark

Nedan visas idag kända fastigheter med planrätt för kommunal verksamhet i Eslöv. I sammanställningen kan fastigheter saknas då kommunens detaljplaner inte är digitaliserade. Detta gör att det är mycket tidskrävande att ta fram en total sammanställning av fastigheter som är möjliga att bebygga för kommunens verksamheter.

Bostäder/Skola

Smultronet 1, Eslöv Bäckdala

Gårdstånga 15:31

Centrumverksamhet

Gäddan 3

Offentliga byggnader

Kärnan 2 och 3

Bostäder eller daghem

Billinge 3:70

Ny mark till kommunala verksamhetslokaler

I samband med att kommunen växer är det av största vikt att behovet av mark för kommunens verksamheter beaktas. Detta arbete behöver intensifieras för de konkreta behov som tagits upp under respektive verksamhet ovan, men även för att tillgodose att kommunen i framtiden har avsatt mark för kommunens verksamhet. Processen från att behov av nya lokaler identifieras till inflyttning är lång men kan förkortas betydligt om lämplig mark finns avsatt.

I Eslövs tätort och i byarna bör mark- och planberedskap för ny skola/förskola beaktas i samband med ny exploatering.

Tidplaner

Tidplaner för inhyrningar och investeringar redovisas som bilagor.

Förändringar i operativ lokalförsörjningsplan 2024-2028, efter juni 2023

Nedan redovisas de förändringar som är gjorda i lokalförsörjningsplanen sedan den godkändes som underlag till budget av kommunstyrelsens arbetsutskott i juni 2023.

Kommunens fastighetsbestånd

Kommunens totala bruksarea har från januari 2023 till november 2023 ökat från knappt 250 000 till drygt 275 000 kvm

Tomställda lokaler

Förändring från våren till hösten 2023

- Mörten 22, fastigheten är nyinköpt och ingår nu i kommunens lokalförsörjning med mål att öka lokalanvändningen.
- Gamla brandstationen på Gröna torg, uthyrning av dessa lokaler har varierat över tid. Enligt denna plan kan lokalerna hyras ut till 2026-12-31 utan besittningsskydd.

VÅRD OCH OMSORG, VoO

Ombyggnad av Lapplandsvägen 11 A, LSS barnboende och Göingevägen 22, LSS tillsyn och korttidsvistelse kan ej ske samtidigt

Ny lokal daglig verksamhet, Skåneleden,

Projektet stryks då lokalfrågan kommer lösas under 2023.

Nytt vård- och omsorgsboende med inriktning på demensboende

Utifrån vård och omsorgsnämndens beslut 2023-10-18 §95, ärende VoO.2021.0399 har följande revidering gjorts

- Tidplanen för behov av nytt boende är fram flyttat från 2027 till 2030
- Behovsutredningen bygger på att ett av de befintliga vård- och omsorgsboendena avvecklas.

Upphandling av nytt ett nytt vård- och omsorgsboende med inriktning på demensboende kommer ske av Serviceförvaltningen.

Kvarngatan 7, kommunal byggnad

Detta projekt tas bort då lokalfrågorna lösts genom att viss verksamhet flyttat till Föreningstorget 6 (f.d. Polishuset)

Föreningstorget 6 (f.d. Polishuset)

Ny text: Utredning av dessa lokaler pågår och dialog med fastighetsägaren är påbörjad

Ystadvägen 13, daglig verksamhet

Ny text: ~~Hyresavtalet för daglig verksamhet löper ut i juni 2026. Under 2024 kommer utredning kring verksamhetens lokalbehov göras.~~

Hyresavtalet går ut 2025-10-01, lokalen ska sägas upp 6 månader innan hyrestidens utgång i annat fall förlängs avtalet med tre år. Verksamheten har tillfälligt bygglov som går ut 2026-06-15. Upphandling av nytt hyresavtal kommer att göras.

Bastugatan, blockförhyrning

Ny text: ~~Utredning av dessa boende kommer göras under 2024.~~

Lägenheterna kommer under våren 2024 övergå till LSS-verksamheten

Ystadvägen 10, öppenvård

Detta projekt tas bort då det inte finns behov av någon lokalförändring.

BARN OCH UTBILDNING

Befolkningsprognos är reviderad från 2022 till 2023

Inledande text är reviderad:

På Barn och Utbildning pågår en genomlysning av verksamhetens alla lokaler genom en extern strategisk lokalförsörjningsplanering. Resultatet av denna utredning kommer tas med i lokalförsörjningsplan 2025. För att kunna arbeta in utredningen i lokalförsörjningsplan 2025 har vissa projekt pausats, vilka projekt det gäller redovisas nedan. ~~Det finns fortfarande en viss trängsel på förskolorna i Eslövs tätort som behöver byggas bort enligt antagen lokalförsörjningsplan. Det är svårt att prognostisera för de mindre tätorterna då enskilda exploateringsprojekts genomförande (eller inte) påverkar utfallet kraftigt. Dessutom sker generationsskiften i villaområden ofta i skov som är svåra att förutse. Det behövs mark- och planberedskap i samband med nya exploateringsprojekt. Alla lokaler där BoU bedriver sin verksamhet ägs av kommunen, där annat ej anges.~~

Fridebo förskola, inhyrd

Ny text: ~~Under 2023 kommer en basutredning göras.~~ Projektet avvaktar Fridasroskolan

Inhyrd förskola väster

Projektet stryks då det idag inte är aktuellt att hyra någon förskola. Framtida planering förs till LFP 2025 utifrån konsultutredning på BoU

Förskola Marieholm

Ny text: Budget och tidplan för projektet tas med i kommande lokalförsörjningsplan när uppförande av ny förskola blir aktuellt.

Vitsippans förskola, tidigare kallad Skogsglántan

Ny text: Till dessa lokaler flyttar fd. Skogsglántan 3 avd som idag finns i inhyrda lokaler i Kv.

Dannemannen, Västerbo 3 avd och Karlavagnen 2 avd

Förskola Örtofta/Väggarp

Projektet har ökat från ca 80-100 bostäder till 100-300 bostäder i etapper. Texten har kompletterats med att basutredningen även avvaktar planprogram och att budget och tidplan för projektet tas med i kommande lokalförsörjningsplan när uppförande av ny förskola blir aktuellt.

Förskolan Trollhasseln

Projektet stryks, avvecklas under 2023

Ängabo förskola

Detta projekt stryks och går in i utredningsprojektet "Tillskapande av nya förskoleplatser"

Fridasroskolan, inhyrd

Ny text: ~~Under 2023 kommer akut felavhjälpande underhåll göras och en basutredning är påbörjad för att tillskapa ändamålsenliga lokaler för verksamheten. Förhandlingar pågår med Eslövs Bostads AB. Tillkommande hyra för verksamhetsanpassningar tas till lokalförsörjningsplan 2024. På kort sikt kommer underhåll av skollokalerna göras. Behov av verksamhetsförändringar av lokalerna tas till lokalförsörjningsplan 2025.~~

Paviljonger Norrevångskolan

Ny text: På Norrevångskolan finns inhyrda paviljonger som använts av skolan för årskurserna f-6. ~~Dessa kommer stå kvar medan högstadiets lokalbehov utreds. Paviljongerna kommer att tas bort i enlighet med LFP 2023~~

Sallerupskolan

Ny text: Projektet är försenat, se bifogad tidplan.

Flyingeskolan

Detta projekt senareläggs och kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Stehagskolan

Ny text: För att genomföra projektet kommer paviljonger ställas upp för kök, matsal och två klassrum.

Förskola Väster/Centrum, kommunal

Detta projekt stryks, behovet av förskoleplatser kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Östra Strö skola

Projektet kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Ölyckeskolan

Projektet kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Västra skolan

Projektet kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Kapacitetsökning grundskolan Eslövs tätort

Projektet stryks, denna utredning är genomförd i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering, arbetet tas vidare till LFP 2025

Eslövs kommuns östra delar

Projektet stryks, denna utredning är genomförd i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering, arbetet tas vidare till LFP 2025

Tillskapande av nya förskoleplatser vid befintliga förskolor

Ny text: ~~Denna utredning görs då förutsättningar och praxis kring upphandling av inhyrd förskola på väster har förändrats, se ovan. Utredningen ska klargöra möjligheten till ny och tillbyggnad av förskolelokaler på fastigheter där det idag redan finns förskoleverksamhet.~~

Projektet kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025

Utifrån prognosen med vikande befolkningsunderlag där vi se färre antal barn i förskoleålder behövs en utredning som förutom förskolornas beläggning och möjliga kapacitet även visar lokalernas underhållsbehov.

Uppsägning av hyresavtal

Ny text:

- Danemannens förskola bevakas

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ny text: Renovering och ombyggnad av Hus C är klar

KULTUR OCH FRITID

Kulturskolan

Ny text: Tidplan för projektet kommer upprättas i januari 2024 och anpassas till avtalstiden för inhyrd lokal på Östergatan.

Ekenäsgården

Ny text: ~~Kultur- och fritidsförvaltningens ambition är att under 2023 hitta ersättningslokaler till de föreningar som nyttjar lokalerna på Ekenäsgården. Arbetet med att finna nya lokaler pågår på Kultur och fritidsförvaltningen.~~

Karlsrobadet, renovering utomhus

Ny text: Projektet är senarelagt, från 2023-2024 till 2024-2025, se bifogad tidplan.

Fotbollshallen, Berga

Ny text: Projektet tas till LFP 2025

ÖVRIGA LOKALFÖRÄNDRINGAR

Investeringar utifrån byggnadernas underhållsbehov

All text under denna punkt är ny

Ny mark till kommunala verksamhetslokaler

Text som stryks: Lokaliseringsutredning för förskola väster/centrum samt särskilt boende med inriktning på demens pågår.

Tidplan

Inhyrningar

- Göingevägen 22 framflyttad inflyttning till 2024 Q4
- Lapplandsvägen 11A

- Ny lokal daglig verksamhet, Skåneleden lokalfrågan kommer lösas under 2023, projektet tas bort
- Lokal daglig verksamhet- som ersättning för Ystadvägen 13, nytt projekt
- Vård och omsorgsboende med inriktning mot demens, planerad inflyttning framflyttad till 2030
- Inhyrd förskola väster, projektet tas bort. Framtida planering förs till LFP 2025 utifrån konsultutredning på BoU
- Fridasroskolan, underhållsarbeten på kort sikt är inlagda i tidplanen
- Fridasroskolan, utredning ac verksamhetsförändringar är inlagda i tidplanen
- Not 2 tas bort då frågan kring upphandling av hyresavtal nu är klarlagd.

Investeringar

- Ny förskola, Förskola centrum/väster, projektet stryks, behovet av förskoleplatser kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025
- Ny förskola, Örtofta/Väggarp, budget och tidplan för projektet tas med i kommande lokalförsörjningsplan när uppförande av ny förskola blir aktuellt.
- Ny förskola Flyinge i samband med ny exploatering, budget och tidplan för projektet tas med i kommande lokalförsörjningsplan när uppförande av ny förskola blir aktuellt.
- Sallerupskolan inflyttning framflyttad till V1 2026
- Stehagsskolan inkl kök inflyttning framflyttad till V1 2025
- Flyingeskolan senareläggs och kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025
- Västra skolan senareläggs och kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025
- Kulturskolan, tillbyggnad Lilla Teatern, tidplan kommer upprättas i januari 2024 och anpassas till avtalstiden för inhyrd lokal på Östergatan.
- Karlsrobadet färdigställande framflyttat till V23 2025
- Husarängen etapp 1 inkl klubbstuga, inflyttning framflyttad till V13 2025
- Storkök Vasavångskolan, nytt projekt
- Ölycke idrottshall, nytt projekt
- Tennishallens tak, nytt projekt
- Fotbollshallens tak, nytt projekt

Revidering av tidplaner

Enligt kommunstyrelsens beslut skulle revidering av tidplaner i tidigare lokalförsörjningsplanen göras av kommunstyrelsens arbetsutskott. Förslaget till denna plan är att när en tidplan behöver revideras informerar Servicenämnden både berörd verksamhet och kommunstyrelsens arbetsutskott.

Revidering av tidplanerna kommer ske i samband med att den operativa lokalförsörjningsplanen för 2025 går på remiss och då den antas som underlag för budget.

Tidplan inhyrningar LFP 2024-2028, antagande

	2024				2025				2026				2027				2028			
Inhyrningsprojekt	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Vård och Omsorg																				
LSS-boende 2 Se not 1	■																			
Göingevägen 22. Se not 2	■	■	■	■																
Lapplandsvägen 11A Se Not 2 Tidplan samordnas med Göingevägen 22																				
Nya lokaler daglig verksamhet Kugghjulet Se not 1 Tidplanen är prioriterad och kommer upprättas efter utvärdering av upphandling av LSS-boende 2																				
Lokal daglig verksamhet- som ersättning för Ystadvägen 13	■	■	■	■	■	■	■	■	■											
Barn och Utbildning																				
Fridasroskolan, underhållsarbeten på kort sikt	■	■																		
Utredningsprojekt																				
Vård och Omsorg																				
Vård- och omsorgsboende, demens Planerad inflyttning framflyttad till 2030																				
Beredskapslager	■	■																		
Barn och Utbildning																				
Fridasroskolan, utredning verksamhetsförändringar	■	■																		
Fridebo Tidplan avvaktar Fridasroskolan																				
Basutredning - Ks, Verksamhet, SeN																				
Markförhandlingar/detaljplan - Ks																				
Projekt - SeN																				
Inflyttning - Verksamhet																				

Förtydligande

Not 1 VoO önskar att dessa projekt prioriteras så att inflyttning kan ske snarast

Tidplanen för inhyrningar påverkas av externa fastighetsägare och kan därför behöva justeras för de projekt som ännu inte är avstämde med fastighetsägaren.

Tidplan investeringar - bilaga LFP 2024-2028, antagande

Investeringsprojekt	2024				2025				2026				2027				2028			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Barn och Utbildning																				
Vitsippans förskola (Nya Skogsglätan)		V25																		
Sallerupskolan									V2											
Stehagskolan, inkl kök					V2															
Flyinge skolan Detta projekt senareläggs och kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025																				
Västraskolan Detta projekt senareläggs och kommer tas vidare i BoUs strategiska lokalförsörjningsplanering och LFP 2025																				
Kultur och Fritid																				
Kulturskolan, tillbyggnad Lilla Teatern Tidplan för projektet kommer upprättas i januari 2024 och anpassas till avtalsperioden för inhyrd lokal på Östergatan.																				
Husarängen, klubbstuga					V13															
Husarängen övrigt i etapp 1					V13															
Karlsrobadet							V23													
Övriga förvaltningar																				
Förstudie av Eslövs framtida Stadshus Tidplanen kompletteras när inriktningsbeslut tagits																				
Underhållsprojekt																				
Storkök Vasavångskolan						V30														
Ölycke idrottshall									V40											
Tennishallens tak													V40							
Fotbollshallens tak									V40											
Basutredning - Ks, Verksamhet, SeN																				
Markförhandlingar/detaljplan - Ks																				
Projekt - SeN																				
Lokal tillgänglig för verksamheten																				